ΧΑΡΙΚΛΕΙΑΣ Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

"Η ΛΕΣΒΟΣ,,

ΤΟΥ ΒΙΣΕΚΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1912

ΕΤΟΣ Α

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Βιβλιοεκδοτικῶν Καταστημάτων

Π. Ἀγγελίδου καὶ Σίας

1912

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ "Η ΛΕΣΒΟΣ,,

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑΣ Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

"Η ΛΕΣΒΟΣ,,

ΤΟΥ ΒΙ ΕΚΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1912

ΕΤΟΣ Α

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Βιβλιοεκδοτικῶν Καταστημάτων
Π. Ἀγγελίδου καὶ Σίας

1911

2417

ΠΡΟΛΟΓΟΣ*

Ἰδοὺ θεία συνάρσει εὐσταλὲς ἐμφανίζεται σήμερον τὸ προαγγελθὲν Ἡμερολόγιον ἡ ***Λέσβος***. Κατὰ πόσον τὸ ἔργον τοῦτο ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ ἐν τῷ πρώτῳ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ἔτει, καθ' ὃ πλεῖσται ὅσαι δυσχέρειαι καὶ κωλύματα παρουσιάσθησαν, τοῦτο ἄλλοις, ἰδίᾳ τοῖς ἐπαΐουσι, δέδοται κρῖναι καὶ ἐκτιμῆσαι. Ἐμοῦ δὲ καθῆκον ἐνταῦθά ἐστι πρώτιστα μὲν νὰ εὐχαριστήσω θερμῶς τοὺς τοσοῦτον εὐγενῶς σπεύσαντας εἰς τὴν ἀποστολὴν θεμάτων ἐνδιαφερόντων καὶ ἐμβριθῶν, οἷα ἁρμόζουσι καλάμοις διαπρεπῶν καὶ πασιγνώστων τῷ φιλολογικῷ καὶ τῷ ἄλλῳ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ ἀνδρῶν, οἵτινες τῇ ἐμῇ φωνῇ σπεύσαντες, ἔστεψαν τὴν ***Λέσβον*** τοῖς ἐμμούσοις στεφάνοις αὐτῶν, περισσῶς οὕτω ἐνθαρρύναντες τὰ πρῶτα τοῦ ἀρτιγενοῦς τούτου Ἡμερολογίου δειλὰ βήματα. Τοσούτῳ δὲ μᾶλλόν εἰμι τούτοις εὐγνώμων, καθόσον καὶ δι' ἰδίων αὐτῶν πρός με γραμμάτων ἔσπευσαν οὐ μόνον νὰ ἐνισχύσωσι τὴν ὑπὸ μελέτην ἔτι διατελοῦσαν ἐπιχείρησιν,

*) Κατὰ καθῆκον καὶ δίκαιον λόγον ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ἐνταῦθα, ὅτι τινὰ τοῦ προλόγου καί τινα ἄρθρα ἀκόμη, ὡς καταφαίνεται κατωτέρω, παρελήφθησαν ἐκ τοῦ ἀνεκδότου ἡμερολογίου τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ μου, ὅστις κατὰ τὸ ἔτος 1902 ἐπρόκειτο ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν Μυτιλήνῃ νὰ ἐκδώσῃ αὐτό, ἀλλὰ κακῇ μοίρᾳ δὲν ἐπρόφθασε νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ τοῦτον, ἕνεκα τοῦ πρωΐρου θανάτου του.

ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ ταύτης προκύψουσαν κοινὴν ὠφέλειαν νὰ καταδείξωσι. Καὶ εἷς μὲν ἔγραφεν: «**... εὔχομαι τῷ Ἡμερολογίῳ ἔτη μακρὰ καὶ εὐτυχῆ. Πολλαχῶς δύναται ἓν καλὸν Ἡμερολόγιον νὰ ὠφελήσῃ καὶ τιμήσῃ τὸν τόπον ὑμῶν τακτικῶς ἐκδιδόμενον· ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἀνάγκη, ἵνα μὴ οἱ κάτοικοι καταλαμβάνωνται ὑπὸ τῆς ἄλλως γενικῆς Ρωμαϊϊκης ἀψικορίας**». Ἕτερος δ' ὑποσχόμενός μοι πλουσιωτέραν τὴν ἐν τῷ μέλλοντι συνεργασίαν αὐτοῦ, μεταξὺ ἄλλων ἔγραφε: «**Τὸ ἔργον σου ἐλπίζω νὰ εὐδοκιμήσῃ. Δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ φωτεινοτέρα καὶ μᾶλλον πρακτικὴ ἰδέα**». Ἐν τέλει καὶ δι' ἄλλων πλείστων ἐνδείξεων ἐξεδηλώθη ἡ πρὸς τὸ Ἡμερολόγιον τοῦτο ἠθικὴ εὔνοια καὶ ὑποστήριξις ἐκ μέρους ἰδίᾳ τῶν συμπατριωτῶν μου, διὸ καὶ ἐκφράζω αὐτοῖς ἀπείρους καὶ θερμὰς εὐχαριστίας.

Μετὰ ταῦτα δὲ ὀφείλω νὰ εἴπω γενικά τινα περὶ τῆς ὕλης τοῦ Ἡμερολογίου. Αὕτη σχεδὸν πᾶσα εἶνε πρωτότυπος. Ἐν τῷ μέρει δὲ τοῦ Ἑορτολογίου ἐνόμισα ὠφέλιμον, μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἀπαραίτητον, νὰ θέσω ἐν ἁπλῇ καὶ ἀπερίττῳ γλώσσῃ ὀλίγα τινὰ ἐνδιαφέροντα περὶ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ ἐνιαυτοῦ ἁγίων, τοῦτο δέ—ὁμολογητέον—διότι οἱ πλεῖστοι ἡμῶν, ἑορτάζοντες τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν ἅγιον ἄνδρα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀγνοοῦμεν παντάπασιν ἀτυχῶς τὴν δρᾶσιν καὶ ἐν γένει τὰ τοῦ βίου αὐτοῦ, ὅπερ οὐκ ἐποικοδομητικόν. Θεοῦ δὲ συναιρομένου καὶ ὑγείας οὔσης, ἐλπίζω, ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι τὸ ἔργον τοῦτο καταστήσεται ἔτι ἀνυσιμώτερον καὶ καλλιτεχνικώτερον, ἐὰν τύχῃ τῶν δύο ἐρεισμάτων τῆς διαβιώσεως αὐτοῦ, ἀφ' ἑνὸς μὲν δηλαδὴ τῆς δεούσης ἠθικῆς ὑποστηρίξεως τοῦ καθ' ἡμᾶς ὁμογενοῦς δημοσίου, καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ πνευματικοῦ ὀβολοῦ ἢ ταλάντου τῶν παρ' ἡμῖν λογίων καὶ ἐπιστημόνων.

Διὰ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἐλπίδων τούτων πέποιθα

ὅτι ἡ ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἐν τῷ φιλολογικῷ ὁρίζοντι ἀνατείλασα «**Λέσβος**» ἀποβήσεται εὐάρεστον καὶ ὠφέλιμον ἅμα ἐντρύφημα παντός, ὀρεγομένου τὴν ἐκ τῆς ἀνιαρᾶς κοινωνικῆς τύρβης πρόσκαιρον ἀπομάκρυνσιν καὶ τὴν ὑπεράνω τῆς ἀψύχου καὶ πεζῆς ὕλης ἔξαρσιν.

Ἔρρωσθε.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ὀκτωβρίῳ 1911.

Ἡ ἐκδότις

Χ. Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ

SISMANOGLIO

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ "Η ΛΕΣΒΟΣ,,

ΤΟΥ 1912

ΠΑΣΧΑΛΙΟΝ

Ἰνδικτιῶνος ι΄. 10	Νομικὸν Φάσκα Μαρτίου κδ΄. 24
Ἡλίου κύκλοι κη΄. 28	Λατίνων Πάσχα Μαρτίου κε΄. 25
Σελήνης κύκλοι ι΄. 10	*Ἅγιον Πάσχα* Μαρτίου κε΄. 25
Σελήνης θεμέλιον κγ΄. . . . 23	Ἡ Ἀνάληψις Μαΐου γ΄. . . 3
Κρεωφαγίας ἡμέραι λς΄. . . 36	Ἡ Πεντηκοστὴ Μαΐου ιγ΄. 13
Τὸ Τριῴδ. ἄρχ. Ἰανουαρ.ιε΄. 15	Κυρ. Ἁγ.Πάντων Μαΐου κ΄. 20
Ἑωθινὸν ια΄.—Ἦχος πλ. δ΄.	Ἡ Νηστεία τῶν Ἁγίων Ἀπο-
Ἡ Ἀπόκρεως Ἰανουαρ. κθ΄. 29	στόλων ἡμέραι λθ΄. . . . 39
Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῇ Κυριακῇ	Ἡ μνήμη αὐτῶν ἡμέρα Παρασκ.
τοῦ Πάσχα.	Παραμονὴ Χριστουγέννων ἡμέ-
Ἰσραηλ.Πεσάχ, Μαρτ.κ΄ Τρίτη.	ρα Δευτέρα.

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ

1) Μερικὴ ἔκλειψις τῆς Σελήνης τὴν 19—20 Μαρτίου ὁρατή.

2) Δακτυλιοειδὴς καὶ ὁλικὴ ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου τὴν 4 Ἀπριλίου, ὁρατὴ ὡς μερική.

3) Μερικὴ ἔκλειψις τῆς Σελήνης τὴν 13 Σεπτεμβρίου, ἀόρατος.

4) Ὁλικὴ ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου τὴν 27 Σεπτεμβρίου, ἀόρατος.

ΕΝΑΡΞΙΣ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΩΡΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Ἔαρ. Μαρτίου 8, ὥρ. 8 λ. 33 πρὸ μεσημβρ.	*Φθινόπωρον.* Σεπτεμ. 10, ὥρ. 7 λ. 5 μ. μ.
Θέρος. Ἰουνίου 9, ὥρ. 4 λ. 27 πρὸ μεσημβρ.	*Χειμών.* Δεκεμβρ. 9. ὥρ. 1 λ 39 μ. μ.

ΟΘΩΜΑΝΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

Α΄ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ

Ἀρχὴ Ραμαζανίου, Ἰουλίου	31
Χηρκαΐ-σερίφ, 15 Ραμαζάν, Αὐγούστου	14
Καδὶρ-γκετζεσί, 27 Ραμαζάν, Αὐγούστου	26
Σεκὲρ-Βαϊράμ, 1—3 Σεββάλ, Αὐγούστου	30
Κουρπὰν-Βαϊράμ, Ζιλχιτζὲ 10—13, Νοεμβρίου . . .	6-9
Μουχαρὲμ (νέον ἔτος 1330), Νοεμβρίου	26
Μεβλοὺτ (γένν. τοῦ Μωάμεθ) 12 Ρεμπὶ-οὺλ-ἐββέλ, Φεβρ.	16
Οὔτς-ἄϋλάρ, 1 Ρετζέπ, Ἰουνίου	2
Λεϊλέϊ-μιρὰτζ-σερίφ, 27 Ρετζέπ, Ἰουνίου	28
Λεϊλέϊ-μπεράτ, 15 Σαμπάν, Ἰουλίου	16

Β΄ ΕΘΝΙΚΑΙ

Ἡ ἀνακήρυξις τοῦ Ὀθωμανικοῦ Συντάγματος, τῇ 10 Ἰουλ.

Γ΄ ΣΟΥΛΤΑΝΙΚΑΙ

Τὰ γενέθλια τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτὰν Μεχμὲτ Ρεσὰτ Χὰν τοῦ Ε΄ (20 Σεβὰλ 1260) Σεπτεμβρίου 18.

Ἡ εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασις Αὐτοῦ, Ἀπριλίου 14.

ΕΘΝΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

Μαρτίου	*25.*	***Ἡ Ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος.***
Ἀπριλίου	*23.*	***Ἡ ἑορτὴ τοῦ Βασιλέως.***
Ἰουνίου	*21.*	***Ἡ ἀνεξαρτησία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.***
Ἰουλίου	*1.*	***Ἡ ἀνακήρυξις τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατ.***
»	*10.*	***Ἡ ἀνακήρυξις τοῦ Ὀθωμανικοῦ Συντάγματος.***

ΗΓΕΜΟΝΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

Α΄ ΓΕΝΕΘΛΙΟΙ

Ἰανουαρ.	14.	Τοῦ αὐτοκράτ. τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου Β΄ (1859).	
Φεβρουαρ.	13.	»	βασιλέως τῆς Βουλγαρίας Φερδινάνδου Α΄ (1861)
Ἀπριλίου	8.	»	» τῆς Ρουμανίας Καρόλου Α΄ (1839).
»	14.	»	» τῆς Βαυαρίας Ὄθωνος Α΄ (1848).
Μαΐου	4.	»	» τῆς Ἱσπανίας Ἀλφόνσου ΙΓ΄ (1880).
»	6.	»	αὐτοκράτ. τῆς Ρωσίας Νικολάου Β΄ (1880).
»	21.	»	βασιλέως τῆς Δανίας Φρειδερίκου Η΄ (1848).
Ἰουνίου	3.	»	βασιλέως τῆς Σουηδίας Γουσταύου Ε΄ (1858).
Ἰουλίου	2.	»	Χεδίβου Ἀμπᾶς Χιλμῆ (1874).
»	21.	»	βασιλέως τῆς Νορβηγίας Χάκωνος Ζ΄ (1872)
»	21.	»	διαδόχου τῆς Ἑλλάδος Κωνσταντίνου (1868).
Αὐγούστ.	5.	»	αὐτοκράτ. τῆς Αὐστρίας Φραγκ. Ἰωσὴφ Α΄ (1830).
»	14.	»	βασιλέως τῆς Σερβίας Πέτρου Α΄ (1844).

SISMANOGLIO

Αὐγούστ. 18. Τῆς βασιλίσσης τῆς Ὁλλανδίας Βιλελμίνης (1880).
» 22. » » Ἑλλάδος Ὄλγας (1851).
Σεπτεμβρ. 12. Τοῦ βασιλέως τοῦ Μαυροβουν. Νικολάου Α΄ (1841).
» 18. » Σουλτάνου Μεχμὲτ Ρεσὰτ Ε΄ (1260—20 Σεβάλ).
Ὀκτωβρ. 9. Τῆς αὐτοκρατ. τῆς Γερμανίας Αὐγούστας Βικτωρίας.
» 21. Τοῦ Μικάδου τῆς Ἰαπωνίας Μουτσιχῖτο (1852).
» 24. » προέδρου τῆς Γαλλ.Δημοκρατίας Ἀρμ.Φαλλιέρ.
» 29. » βασιλέως τῆς Ἰταλίας Β.Ἐμμανουὴλ Γ΄ (1869).
Δεκεμβρ. 12. » βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου τοῦ Α΄ (1845).
» 17. Τῆς βασιλίσσης τῆς Ρουμανίας Ἐλισάβετ.
» 26. » » Ἰταλίας Ἑλένης.

Β΄ ΑΝΑΡΡΗΣΕΙΣ

Ἰανουαρίου 17. Τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Φρειδερίκου Η΄ (1906).
Φεβρουαρίου 5. » προέδρου τῆς Γαλλ.Δημοκρατ. Φαλλιὲρ (1906).
Μαρτίου 14. » βασιλέως τῆς Ρουμανίας Καρόλου Α΄ (1881).
Ἀπριλίου 14. » Σουλτάνου Μεχμὲτ Ρεσὰτ τοῦ Ε΄ (1909).
Μαΐου 25. » βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου Α΄ (1863).
» 26. » αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας Φραγκ. Ἰωσὴφ Α΄ ὡς βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας (1867).
Ἰουνίου 2. » αὐτοκρ. τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου Β΄ (1888).
» 3. » βασιλέως τῆς Σερβίας Πέτρου Α΄ (1903).
Ἰουλίου 16. » » τῆς Ἰταλίας Β. Ἐμμανουὴλ (1900).
Αὐγούστου 2. » » τοῦ Μαυροβουν. Νικολάου Α΄ (1860).
Ὀκτωβρίου 20. » αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας Νικολάου Β΄ (1894).
Νοεμβρίου 5. » βασιλέως τῆς Νορβηγίας Χάκωνος Ζ΄ (1906).
» 11. Τῆς βασιλίσσης τῆς Ὁλλανδίας Βιλελμίνης (1890).
» 19. Τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας Φραγκ. Ἰωσὴφ Α΄. ὡς αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας (1848).

Χρονολογικος Πινακ

Ἀπὸ πλάσεως τοῦ α΄ ἀνθρ. 7420
» τοῦ κατακλυσμοῦ 5178
» κτίσεως Ρώμης . . . 2666
» » Βυζαντίου 2569
» » Ἀλεξανδρείας 2244
» διορθώσεως τοῦ Ἡμερολογίου ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος . . . 1956
» κτίσεως Κων/πόλεως 1582
» καταστροφῆς τῆς Νικομηδείας ὑπὸ σεισμοῦ 1553
» ἐκδόσεως τοῦ Ἰουστινιανείου Κώδικος 1383
» κτίσεως Ἁγ. Σοφίας ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ Α΄ 1375
» καταστροφῆς τῆς Κυζίκου ὑπὸ σεισμοῦ 1369
» τοῦ μεγάλου σεισμοῦ τῆς Κων/πόλεως. . . 1355
» ἀναστηλώσεως τῶν ἁγ. εἰκόνων ὑπὸ Θεοδώρας 1070
» τοῦ μεγάλου σχίσματος τῶν Ἐκκλ. Ἀνατ. καὶ Δ. 858
» ἐφευρέσεως τοῦ χάρτου 854
» εὑρέσεως ν. πυξίδος 606
» εὑρέσεως τῶν τηλεσκοπίων καὶ διόπτρων 599
Ἀπὸ εὑρέσεως τῆς πυρίτιδος 582
» καταστροφῆς τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς 494
» εὑρέσεως τῆς τυπογραφίας ὑπὸ Γούτεμβεργ 473
» ἁλώσεως Κων/πόλεως ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β΄ 459
» τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ α΄ ἑλλην. διδακτ. βιβλίου 446
» ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ Κολόμβου 420
» τῆς ἱδρύσεως τοῦ πρώτου πατριαρχ. τυπογρ. 285
» ἐφευρές. βαρομέτρου 274
» » θερμομέτρου 272
» » δαμαδίδος 116
» » ἀτμοπλοίων 97
» τῆς Ἑλλ. ἐπαναστάσεως 91
» ἐφευρ. τοῦ τηλεγράφου 80
» Ὄθωνος τοῦ Α΄ 79
» ἐφευρ. τῶν σιδηροδρόμ. 74
» » τῶν γραμματοσ. 72
» Γεωργίου τοῦ Α΄ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων 49
» ἐφευρές. τοῦ τηλεφώνου 35
» τῆς ἀναρρήσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου . . . 3

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΑΓΙΩΝ

Α

Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Ἰανουαρίου 18.
Αἰκατερίνης μεγαλομάρτυρος, Νοεμβρίου 25.
Ἀλεξάνδρου ἀρχιεπισκόπου Κων/πόλεως, Αὐγούστου 30.
Ἀναστασίας ὁσιομάρτυρος, Ὀκτωβρίου 29.
Ἀναστασίου ὁσιομάρτυρος, Ἰανουαρίου 22.
Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, Νοεμβρίου 30.
Ἄννης τῆς Θεοπρομήτορος, Ἰουλίου 25.
Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου, Ἰανουαρίου 17.

Β

Βαρβάρας μάρτυρος, Δεκεμβρίου 4.
Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Ἰανουαρίου 1.
Βλασίου ἱερομάρτυρος, Φεβρουαρίου 14.

Γ

Γαβριὴλ τοῦ ἀρχιστρατήγου, Νοεμβρίου 8.
Γερασίμου τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ, Ὀκτωβρίου 20.
Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κων/πόλεως, Μαΐου 12.
Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, Ἀπριλίου 23.
Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἰανουαρίου 25.

Δ

Δαμιανοῦ (ἐκ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων), Ἰουλίου 1.
Δανιὴλ τοῦ Προφήτου, Δεκεμβρίου 17.
Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου, Ὀκτωβρίου 26.
Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, Ὀκτωβρίου 3.

Ε

Εἰρήνης μάρτυρος, Μαΐου 5.
Ἑλένης, τῆς μητρὸς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, Μαΐου 21.
Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος, Δεκεμβρίου 15.
Ἐλισάβετ, μητρὸς τοῦ τιμίου Προδρόμου, Ἰουνίου 24.
Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος, Δεκεμβρίου 24.
Εὐδοκίας ὁσιομάρτυρος, Μαρτίου 1.
Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου, Ἰανουαρίου 20.
Εὐσταθίου μάρτυρος, Σεπτεμβρίου 20.
Εὐστρατίου μάρτυρος, Δεκεμβρίου 13.
Εὐφημίας παρθενομάρτυρος, Ἰουλίου 11.
Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας, Σεπτεμβρίου 25.

Ζ

Ζαχαρίου τοῦ προφήτου, Ἰουνίου 24.
Ζωῆς μάρτυρος, Δεκεμβρίου 18.

Η

Ἠλία ἢ ***Ἠλιοὺ*** τοῦ προφήτου, Ἰουλίου 20.

Θ

Θεοδοσίας μάρτυρος, Μαΐου 29.
Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου, Ἰανουαρίου 11.
Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης, Φεβρουαρίου 11.
Θεοδώρου τοῦ Βυζαντίου νεομάρτυρος, Φεβρουαρίου 17.
Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος, Φεβρουαρίου 17.

Θεοφάνους ὁμολογητοῦ, **Μαρτίου** 12.
Θεράποντος ἱερομάρτυρος, **Μαΐου** 27.
Θωμᾶ τοῦ **Ἀποστόλου**, **Ὀκτωβρίου** 6.

Ι

Ἰακώβου τοῦ **Ζεβεδαίου**, **Ἀπριλίου** 20.
Ἰγνατίου ἀρχιεπισκόπου **Μηθύμνης**, **Ὀκτωβρίου** 14.
Ἰσιδώρου μάρτυρος, **Μαΐου** 14.
Ἰωακεὶμ τοῦ **Θεοπάτορος**, **Σεπτεμβρίου** 9.
Ἰωάννου τοῦ **Βαπτιστοῦ**, **Ἰανουαρίου** 7.
» » **Θεολόγου**, **Μαΐου** 8.
» » **Χρυσοστόμου**, **Νοεμβρίου** 13.
Ἰωσὴφ τοῦ **Μνήστορος**. **Τῇ Κυριακῇ μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν.**

Κ

Κοσμᾶ (ἐκ τῶν ἁγίων **Ἀναργύρων**), **Ἰουλίου** 1.
Κυριακῆς μάρτυρος, **Ἰουλίου** 7.
Κυριακοῦ τοῦ **Ἀναχωρητοῦ**, **Σεπτεμβρίου** 29.
Κυρίλλου **Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας**, **Ἰανουαρίου** 18.
Κωνσταντίνου τοῦ **Μεγάλου**, **Μαΐου** 21.

Λ

Λαζάρου. **Τὴν παραμονὴν τῶν Βαΐων.**
Λουκίας μάρτυρος, **Δεκεμβρίου** 13.

Μ

Μανουὴλ μάρτυρος, **Ἰουνίου** 17.
Μαρίας **τῆς Θεοτόκου**, **Αὐγούστου** 15.
Μάρκου τοῦ **Εὐαγγελιστοῦ**, **Ἀπριλίου** 25.
Ματθαίου » » **Νοεμβρίου** 16.

Μηνᾶ μάρτυρος, **Νοεμβρίου** 11.
Μιχαὴλ τοῦ **ἀρχιστρατήγου**, **Νοεμβρίου** 8.

Ν

Νικήτα μάρτυρος, **Σεπτεμβρίου** 15.
Νικολάου ἀρχιεπισκόπου **Μύρων**, **Δεκεμβρίου** 6.

Ο

Ὀρέστου μάρτυρος, **Νοεμβρίου** 10.

Π

Παντελεήμονος μεγαλομάρτυρος τοῦ **ἰαματικοῦ**, **Ἰουλίου** 27.
Παρασκευῆς ὁσιομάρτυρος, **Ἰουλίου** 26.
Παύλου τοῦ **Ἀποστόλου**, **Ἰουνίου** 29.
Πέτρου » » » 29.

Σ

Σάββα τοῦ **Ἡγιασμένου**, **Δεκεμβρίου** 5.
Σαμουὴλ τοῦ **Προφήτου**, **Αὐγούστου** 20.
Σίμωνος τοῦ **Ἀποστόλου**, **Μαΐου** 10.
Σπυρίδωνος τοῦ **θαυματουργοῦ**, **Δεκεμβρίου** 12.
Στεφάνου τοῦ **πρωτομάρτυρος**, **Δεκεμβρίου** 27.
Συμεὼν τοῦ **Θεοδόχου**, **Φεβρουαρίου** 3.

Φ

Φιλίππου τοῦ **Ἀποστόλου**, **Νοεμβρίου** 14.
Φωτίου μάρτυρος, **Αὐγούστου** 12.
Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος, **Φεβρουαρίου** 10.

Χ

Χριστίνης » **Μαΐου** 18.
Χριστοδούλου τοῦ **ὁσίου**, **Μαρτίου** 16.

Ἔχει ἡμέρας 31.—Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Ὑδροχόον.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

Ἀρ. ***Μουχαρὲμ*** Ὀθ. ***Κιανοὺν-ι-σανί***

Ο	Ν	Π		
25	14	1	Κ	**ΠΕΡΙΤΟΜΗ.** Βασιλείου τοῦ Μ.
26	15	2	Δ	Σιλβέστρου Πάπα Ρώμης.
27	16	3	Τ	Μαλαχίου προφήτου. Γορδίου μ.
28	17	4	Τ	Σύναξις τῶν Ο΄ Ἀποστόλων.
29	18	5	Π	Παραμονὴ τῶν φώτων (νηστεία).
30	19	6	Π	**ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ.**
1	20	7	Σ	Σύναξις Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.
2	21	8	Κ	Δομνίκης τῆς ὁσίας.
3	22	9	Δ	Πολυεύκτου καὶ Εὐστρατίου μ.
4	23	10	Τ	Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης.
5	24	11	Τ	Θεοδοσίου Κοινοβιάρχου. Ἀγαπίου.
6	25	12	Π	Τατιανῆς μάρτυρος.
7	26	13	Π	Ἑρμύλου καὶ Ἀγνῆς μαρτύρων.
8	27	14	Σ	Τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Ραϊθῷ Πατέρων.
9	28	15	Κ	Ἰωάννου Καλυβ. Ἀρχ. τριῴδιον.
10	29	16	Δ	Προσκύνησις ἁλύσ. ἀπ. Πέτρου.
11	30	17	Τ	Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου.
12	31	18	Τ	Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου.
13	1	19	Π	Μακαρίου Αἰγυπτίου. Εὐφρασίας.
14	2	20	Π	Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.
15	3	21	Σ	Μαξίμου ὁμολ. Νεοφύτου μάρτ.
16	4	22	Κ	*Τοῦ Ἁσώτου.* Τιμοθέου ἀπ.
17	5	23	Δ	Κλήμεντος ἱερ. Ἀγαθαγγέλου.
18	6	24	Τ	Ξένης τῆς ὁσίας.
19	7	25	Τ	*Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.*
20	8	26	Π	Ξενοφῶντος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
21	9	27	Π	Ἀνακομ. λειψ. Ἰωά. Χρυσοστόμου.
22	10	28	Σ	*Τῶν Κεκοιμημένων.* Ἐφραὶμ ὁσ.
23	11	29	Κ	*Τῆς Ἀπόκρεω.* Ἀν.λ. Ἰγνατίου ἱ.
24	12	30	Δ	*Τῶν 3 Ἱεραρχῶν.*
25	13	31	Τ	Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργ.

Η ΠΕΡΙΤΟΜΗ

Ἐπειδὴ ὁ Μωσαϊκὸς νόμος διατάττει, ἵνα πᾶν γεννώμενον ἀρσενικὸν παιδίον περιτέμνῃ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ τὴν ὀγδόην ἡμέραν, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν κατὰ τὴν 8ην ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του ἡμέραν, κατεδέχθη νὰ περιτμηθῇ. Ἑορτάζοντες λοιπὸν τὰ ὀνομαστήρια τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἀρχόμεθα καὶ τοῦ ***νέου ἔτους*** ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως.

*
* *

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ

Ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐγεννήθη ἐν Καισαρείᾳ τῆς Καππαδοκίας τῷ 329 μ. Χ, ἀπὸ πλουσίους καὶ εὐσεβεῖς γονεῖς. Ἔκαμε τὰς σπουδάς του εἰς τὰ σχολεῖα Κωνσταντινουπόλεως, Ἀντιοχείας καὶ Ἀθηνῶν, ὅπου καὶ κατηρτίσθη τελείως εἰς τὴν ρητορικήν, τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἄλλα ὑψηλὰ μαθήματα, εἶτα δ' ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου ἠσπάσθη τὸν μοναχικὸν βίον καὶ ἀπεσύρθη εἰς ἓν μοναστήριον τοῦ Πόντου. Μετ' ὀλίγον χρόνον ἐχειροτονήθη ἀρχιερεύς, προσκληθεὶς εἰς τὸν θρόνον τῆς Καισαρείας. Ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 50 ἐτῶν, ἀφήσας λόγους καὶ συγγράμματα, εἰς τὰ ὁποῖα λάμπει ἡ σοφία καὶ πολυμάθεια αὐτοῦ· διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν δεινότητα τοῦ λόγου καὶ τὸ ἀτρόμητον αὐτοῦ ἐπωνομάσθη ***Οὐρανοφάντωρ*** καὶ ***Μέγας.***

*
* *

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

Τὴν ἑορτὴν ταύτην ἑορτάζομεν διὰ τὰς ἑξῆς δύο αἰτίας: Πρῶτον ἐπειδὴ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ὑπηρέτησεν εἰς τὸ θεῖον μυστήριον τοῦ βαπτίσματος τοῦ Κυρίου, καὶ δεύτερον, ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Ρωμανοῦ τῶν Πορφυρογεννήτων ἐγένετο εἰς Κωνσταντινούπολιν ἡ μετακομιδὴ τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ Προδρόμου κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων, ὅτε καὶ διωρίσθη νὰ γίνηται καὶ ὁ ***μικρὸς*** λεγόμενος ***ἁγιασμός.***

*
* *

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Ὁ μέγας οὗτος πατὴρ καὶ διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας ἐγεννήθη παρὰ τὴν Ναζιανζόν, ἐκ γονέων εὐσεβῶν. Ἐξεπαιδεύθη ἐν Καισαρείᾳ, Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Ἀθήναις. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος καὶ ἀργότερον διωρίσθη ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ, διὸ ἐκλήθη καὶ ***Ναζιανζηνός.*** Ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου ἐξελέγη Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως τῷ 380. Ἀπέθανεν τῷ 390 εἰς ἡλικίαν 80 ἐτῶν.

Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι ἥλιος τῆς ἡμέρας μοιάζει.
Γενάρη μῆνα κλάδευε, φεγγάρι μὴ γυρεύῃς.

Ἔχει ἡμέρας 29. — Ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῦς.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Ἀρ. *Ρεμπὶ-οὐλ-ἐββὲλ* Ὀθ. *Σουμπὰτ*

Ο	Ν	Π		
26	14	1	*Τ*	Τρύφωνος μάρτυρος.
27	15	2	*Π*	**Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ**
28	16	3	*Π*	Συμεὼν Θεοδόχου καὶ Ἄννης τῆς προφήτιδος.
29	17	4	*Σ*	Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου.
1	18	5	*Κ*	*Τῆς Τυρινῆς.* Ἀγάθης μάρτυρος.
2	19	6	*Δ*	*Καθαρὰ Δευτέρα.* Βουκόλου ἐπισκ.
3	20	7	*Τ*	Παρθενίου ἐπισ. Λαμψάκου.
4	21	8	*Τ*	Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου.
5	22	9	*Π*	Νικηφόρου μάρτυρος.
6	23	10	*Π*	Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος.
7	24	11	*Σ*	*Τῶν Ἁγ. Θεοδώρων.* Θεοδώρας.
8	25	12	*Κ*	**ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ.** Α΄ νηστειῶν. Μελετίου ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας.
9	26	13	*Δ*	Μαρτινιανοῦ τοῦ ὁσίου.
10	27	14	*Τ*	Αὐξεντίου τοῦ ὁσίου.
11	28	15	*Τ*	Ὀνησίμου τοῦ ἀποστόλου.
12	29	16	*Π*	Παμφίλου μάρτυρος.
13	1	17	*Π*	Θεοδώρου μεγαλ. τοῦ Τήρωνος.
14	2	18	*Σ*	Λέοντος Πάπα Ρώμης.
15	3	19	*Κ*	Β΄ Νηστ. Ἀρχίππου, Φιλήμονος.
16	4	20	*Δ*	Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης.
17	5	21	*Τ*	Τιμοθέου. Εὐσταθίου ἐπ. Ἀντιοχ.
18	6	22	*Τ*	Τῶν ἐπὶ Εὐγενίου μαρτύρων.
19	7	23	*Π*	Πολυκάρπου ἐπισκ. Σμύρνης.
20	8	24	*Π*	Α΄ καὶ β΄ εὕρεσις Τιμ. Κεφ. Προδρ.
21	9	25	*Σ*	Ταρασίου ἀρχιεπ. Κωνσ/πόλεως.
22	10	26	*Κ*	Γ΄ Νηστ. *Σταυροπροσκυνήσεως.*
23	11	27	*Δ*	Πορφυρίου ἐπισκόπου Γάζης.
24	12	28	*Τ*	Προκοπίου τοῦ Δεκαπολίτου.
25	13	29	*Τ*	Βασιλείου τοῦ ὁμολογητοῦ.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ο ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ

Ὁ νεομάρτυς οὗτος Θεόδωρος κατήγετο ἐκ Νεοχωρίου τοῦ Βυζαντίου γεννηθεὶς κατὰ τὸ 1774 μ. Χ. ἔτος ἐκ γονέων ὀρθοδόξων εὐσεβεστάτων, Χατζῆ Ἀναστασίου καὶ Σμαραγδῆς καλουμένων. Ἀνατραφεὶς δὲ καὶ παιδευθεὶς ἐκ μικρᾶς ἡλικίας εἰς τὰ ἱερὰ γράμματα καὶ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, προέκοπτεν ἐν ἡλικίᾳ καὶ εὐσεβείᾳ, τύπος πάσης ἀρετῆς γενόμενος.

Θείῳ δὲ ζήλῳ κινούμενος, ἐξέμαθεν ὑπό τινος εὐσεβοῦς χριστιανοῦ τὴν ζωγραφικὴν τέχνην, διὰ τῆς ὁποίας τοσοῦτον λαμπρῶς κατεκόσμει ναοὺς καὶ ἀνάκτορα. Ἐκ Βυζαντίου κατελθὼν εἰς Μυτιλήνην ἐμαρτύρησε κατὰ τὸ 1794, τὸ δὲ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον ταφὲν κατ' ἀρχὰς ἐν τῇ νοτίως τῆς Μυτιλήνης κειμένῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας τῆς ἐπιλεγομένης **Χρυσομαλλούσης,** ἀνεκομίσθη βραδύτερον· κατατεθὲν δὲ ἐν λάρνακι φυλάττεται νῦν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ

τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Θεωρεῖται δὲ ὁ νεομάρτυς καὶ θαυματουργὸς Θεόδωρος ὁ προστάτης τῆς πόλεως καὶ τῆς νήσου Μυτιλήνης· διὸ κατὰ τὴν μνήμην αὐτοῦ ἀθρόως οἱ προσκυνηταὶ συρρέουσιν ἀπανταχόθεν τῆς νήσου εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἔνθα μεγάλη τελεῖται πανήγυρις.

*
* *

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α΄.

Τῷ Θεῷ ὥσπερ δῶρον φερωνύμως Θεόδωρε, δι' ἀθλήσεως πόνων προσηνέχθης πολύτιμον, καὶ ἄμωμον θῦμα καὶ δεκτή, παμμάκαρ ἐγένου προσφορά· ὅθεν πόθῳ συνελθόντες, τοὺς σοὺς ἀγῶνας ἐν ὕμνοις γεραίρομεν, καὶ δόξαν προσάγομεν Θεῷ, τῷ θαυμαστῶς σε ἐνισχύσαντι, κατ' ἐχθρῶν ὁρωμένων καὶ ἀοράτων πολύαθλε.

Ὁ Φλεβάρης κι' ἂν φλεβίζει τοῦ καλοκαιριοῦ μυρίζει.
Μὰ ἂν τύχῃ καὶ κακιώσῃ, μέσ' 'ς τὸ χιόνι θὰ μᾶς χώσῃ.

Ἔχει ἡμέρας 31.—Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Κριόν.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Ἀρ. *Ρεμπὶ-οὐλ-ἀχὴρ* Ὀθ. *Μὰρτ*

Ο	Ν	Π		
26	14	1	Π	Εὐδοκίας ὁσίας.
27	15	2	Π	Ἡσυχίου καὶ Εὐθαλίας μαρτ.
28	16	3	Σ	Εὐτροπίου, Βασιλίσκου μαρτ.
29	17	4	Κ	Δ΄ Νηστειῶν. Γερασίμου ὁσίου.
30	18	5	Δ	Κόνωνος, Ἀρχελάου μαρτ.
1	19	6	Τ	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτύρων.
2	20	7	Τ	*Τοῦ Μεγάλου Κανόνος.* Βασιλέως.
3	21	8	Π	Θεοφυλάκτου ἐπισ. Νικομηδείας.
4	22	9	Π	Τῶν ἐν Σεβαστείᾳ 40 μαρτύρων.
5	23	10	Σ	Κοδράτου μάρτυρος.
6	24	11	Κ	Ε΄ Νηστ. Σωφρονίου ἀρχ. Ἱεροσ.
7	25	12	Δ	Θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ.
8	26	13	Τ	Ἀνακ. λειψ. Νικηφόρου ἀρχιεπ.
9	27	14	Τ	Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.
10	28	15	Π	Ἀγαπίου μάρτυρος.
11	29	16	Π	Σαβίνου καὶ Ρωμανοῦ μαρτ.
12	30	17	Σ	*Τοῦ Λαζάρου.* Ἀλεξίου.
13	31	18	Κ	ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ. Κυρίλλου ἀρχ. Ἱερ.
14	1	19	Δ	Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μαρτ.
15	2	20	Τ	Τῶν ἐν μονῇ Σάββα πατ.
16	3	21	Τ	Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.
17	4	22	Π	Μ. Πέμπτη. Βασιλείου ἱερομ.
18	5	23	Π	Νίκωνος ἱερ. καὶ 199 μαθητ. αὐτοῦ
19	6	24	Σ	Ζαχαρίου τοῦ ὁσίου.
20	7	25	Κ	ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. ΕΥΑΓΓΕΛΙ-
21	8	26	Δ	Σύναξις ἀρχ. Γαβριήλ. ΣΜΟΣ
22	9	27	Τ	Ματρώνης ὁσίας.
23	10	28	Τ	Ἰλαρίωνος τοῦ νέου.
24	11	29	Π	Μάρκου ἐπισ. Ἀρεθουσίων.
25	12	30	Π	*Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.*
26	13	31	Σ	Ὑπατίου ἱερομάρτυρος.

ΟΙ 40 ΜΑΡΤΥΡΕΣ

Οἱ τεσσαράκοντα οὗτοι μάρτυρες καταγόμενοι ἀπὸ διαφόρους πατρίδας, ἦσαν στρατιῶται ἐπὶ τῆς βασιλείας Λικινίου, τὸ 320 μ. Χ. Οὗτος μαθὼν ὅτι οἱ 40 οὗτοι στρατιῶταί του ἀρνηθέντες τὴν ἐθνικὴν θρησκείαν, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν, ἀπέστειλεν ἀνθρώπους, ἵνα συλλάβωσι καὶ τιμωρήσωσιν αὐτούς. Οἱ ἀπεσταλμένοι δ' οὗτοι συλλαβόντες ἀπανθρώπως τοὺς μάρτυρας, ἔδεσαν αὐτοὺς δι' ἁλύσεων καὶ δεινῶς καὶ πολυτρόπως ἐβασάνισαν, τελευταῖον δ' ἔρριψαν αὐτοὺς γυμνοὺς εἴς τινα λίμνην παρὰ τὴν Σεβάστειαν ἐν καιρῷ δριμυτάτου χειμῶνος. Ἐν τῇ λίμνῃ ταύτῃ ἐνεκρώθησαν ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου ψύχους, τὴν δὲ πρωΐαν οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Λικινίου συνέτριψαν ἁπάντων τὰ σκέλη. Οὕτω δὲ οἱ πάντες ἔλαβον τὸν μαρτυρικὸν στέφανον.

*
* *

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Οἱ ἄνθρωποι, μετὰ τὴν ἁμαρτίαν τῶν πρωτοπλάστων, ἐφέροντο ἀκράτητοι εἰς τὸν ὄλεθρον. Ἀναμφιβόλως δὲ θὰ κατεστρέφοντο πάντες ἠθικῶς καὶ ψυχικῶς, ἐὰν ὁ οὐράνιος Πατὴρ ἐν τῇ πρὸς τὰ τέκνα Αὐτοῦ φιλοστοργίᾳ δὲν ἔστελλεν εἰς τὴν γῆν τὸν μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱόν, «ἵνα πάντες οἱ πιστεύοντες εἰς Αὐτὸν μὴ ἀπόλλυνται, ἀλλ' ἔχουσι ζωὴν αἰώνιον». Καὶ ἀληθῶς «ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου», ὅτε δηλαδὴ ἡ κακία εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ μὴ περαιτέρω ἤ, ὡς λέγει ὁ φιλόσοφος Σενέκας «Ὅτε τὰ πάντα ἦσαν ἔμπλεα κακιῶν καὶ ἐγκλημάτων . . . Ἡ δὲ κακία δὲν διεπράττετο πλέον ἐν κρυπτῷ, ἀλλὰ παρρησίᾳ καὶ ἡ ἀθρότης δὲν ἦτο πλέον σπανία, ἀλλ' ἄφαντος», τότε ὁ Θεὸς ἔστειλεν ἐξ οὐρανοῦ τὸν ἄγγελον Γαβριὴλ διὰ νὰ εἴπῃ τῇ Παρθένῳ Μαρίᾳ, ὅτι διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος θὰ γεννηθῇ ἀπ' αὐτῆς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅστις θὰ ὁδηγήσῃ τοὺς ἀποπλανηθέντας ἀνθρώπους εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Ἐλθὼν δὲ ὁ ἄγγελος εἰς Ναζαρὲτ πρὸς τὴν Παρθένον Μαρίαν εἶπε πρὸς αὐτήν· «Χαῖρε κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ . . . Ἰδοὺ θὰ συλλάβῃς ἐν γαστρὶ καὶ θὰ γεννήσῃς υἱὸν καὶ θὰ καλέσῃς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ***Ἰησοῦν***· οὗτος θὰ εἶνε μέγας καὶ θὰ ὀνομασθῇ υἱὸς τοῦ Ὑψίστου». Ἡ δὲ Παρθένος ἀπεκρίθη μετὰ ταπεινοφροσύνης «Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου». Ἀκολούθως ἡ Παρθένος συνέλαβεν ἐν γαστρὶ τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἀκατάληπτον καὶ ἀνερμήνευτον τοῦτο μυστήριον ὠνομάσθη ***Εὐαγγελισμός,*** διότι ὁ Θεὸς ἔπεμψε πρὸς τὴν Παρθένον Μαρίαν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ***καλὴν ἀγγελίαν*** τῆς σωτηρίας των.

Ὁ Μάρτης ἔβρεχεν, ὁ γεωργὸς ἐχαίρουνταν.

Ἔχει ἡμέρας 30. -- Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Ταῦρον.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Ἀρ. *Δζεμάζι-οὐλ-ἐββὲλ* Ὀθ. *Νισὰν*

Ο	Ν	Π		
27	14	1	Κ	Τοῦ Θωμᾶ. Μαρίας τῆς Αἰγ.
28	15	2	Δ	Τίτου ὁσίου τοῦ θαυματουργοῦ.
29	16	3	Τ	Νικήτα ὁσίου. Ἰωσὴφ ὑμνογράφου.
1	17	4	Τ	Γεωργίου ὁσίου τοῦ ἐν Μαλεῷ.
2	18	5	Π	Κλαυδίου μάρτυρος.
3	19	6	Π	Εὐτυχίου ἀρχιεπισκόπου.
4	20	7	Σ	Γεωργίου ἐπισκ. Μυτιλήνης.
5	21	8	Κ	Τῶν Μυροφόρων. Ἡρωδίωνος.
6	22	9	Δ	Εὐψυχίου μάρτυρος.
7	23	10	Τ	Τερεντίου, Πομπηίου μαρτύρων.
8	24	11	Τ	Ἀντίπα ἱερομάρτυρος.
9	25	12	Π	Βασιλείου ἐπισκόπου.
10	26	13	Π	Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.
11	27	14	Σ	Ἀριστάρχου, Θωμαΐδος μαρτ.
12	28	15	Κ	Τοῦ Παραλύτου. Λεωνίδου.
13	29	16	Δ	Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Χιονίας μ.
14	30	17	Τ	Συμεὼν τοῦ ἐν Περσίδι.
15	1	18	Τ	Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς. Ἰωάννου.
16	2	19	Π	Τρύφωνος ἀρχ. Κωνσταντίνας.
17	3	20	Π	Θεοδώρου Τριχινᾶ.
18	4	21	Σ	Ἀλεξάνδρας τῆς βασιλίσσης.
19	5	22	Κ	Τῆς Σαμαρείτιδος. Θεοδώρου.
20	6	23	Δ	Γεωργίου μεγαλομάρτυρος.
21	7	24	Τ	Ἐλισάβετ ὁσ. καὶ θαυματουργοῦ.
22	8	25	Τ	Μάρκου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
23	9	26	Π	Βασιλέως ἐπισκόπου.
24	10	27	Π	Συμεὼν ἱερομ. συγγ. τοῦ Κυρίου.
25	11	28	Σ	Τῶν ἐν Κυζίκῳ 9 μαρτύρων.
26	12	29	Κ	Τοῦ Τυφλοῦ. Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου ἀποστόλων.
27	13	30	Δ	Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο ΤΡΟΠΑΙΟΦΟΡΟΣ

Οὗτος κατήγετο ἐκ Καππαδοκίας γεννηθεὶς ἐκ πλουσίων καὶ ἐπιφανῶν γονέων κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Διοκλητιανοῦ. Εἶχε μέγα στρατιωτικὸν ἀξίωμα, πάντοτε δὲ εἰς τοὺς πολέμους ἐνίκα τοὺς ἀντιπάλους αὐτοῦ, διὸ καὶ ἐπωνομάσθη ***τροπαιοφόρος.*** Ὁ μεγαλομάρτυς ἐκ μικρᾶς ἡλικίας πιστεύων εἰς τὸν Χριστόν, ὑπεκρύπτετο μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ Διοκλητιανὸς κινήσας φοβερὸν διωγμὸν κατὰ τῶν χριστιανῶν, ἐξέδωκε διάταγμα, δι' οὗ ὅσοι τῶν Χριστιανῶν ἠρνοῦντο τὸν Χριστὸν ν' ἀξιῶνται τιμῶν καὶ ἀξιωμάτων· ὅσοι δὲ ἐμμένουσιν εἰς τὸν Χριστὸν νὰ τιμωρῶνται διὰ σκληροῦ θανάτου. Ταῦτα μαθὼν ὁ μέγας Γεώργιος καὶ περιφρονῶν τὰς ἀπειλὰς τοῦ Διοκλητιανοῦ, παρουσιάζεται καὶ διακηρύττει, ὅτι ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων εἶναι χριστιανὸς καὶ ὅτι πλανῶνται ὅσοι λατρεύουσι τὰ εἴδωλα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ Διοκλητιανὸς διέταξε πάραυτα νὰ βασανίσωσι τὸν θαρραλέον τοῦ Χριστοῦ μάρτυρα διὰ πολυειδῶν καὶ σκληρῶν βασάνων. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν φρικτῶν τοῦ μαρτυρίου του ἀλγηδόνων, τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὁ ἅγιος Γεώργιος ἐποίησε πολλὰ θαύματα, ὡς ἀναφέρει ὁ Συναξαριστής, δι' ὧν πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς Χριστόν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Διοκλητιανοῦ Ἀλεξάνδρα. Τότε οὗτος βλέπων ἐξ ἑνὸς τὸ θάρρος καὶ τὸ καρτερόψυχον τοῦ μάρτυρος καὶ ἐξ ἄλλου τὴν ἀθρόαν προσέλευσιν ἐθνικῶν εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν διὰ τῶν ἐπιτελεσθέντων θαυμάτων του, διέταξεν ἀμέσως τὴν ἀποκεφάλισιν τῆς τε συζύγου αὐτοῦ καὶ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. Καὶ ἡ μὲν Ἀλεξάνδρα δὲν ἀπεκεφαλίσθη, διότι προσευχομένη ἐν τῇ φυλακῇ εἶχεν ἤδη ἀποθάνῃ· ὁ δὲ ἅγιος Γεώργιος ἀποτμηθεὶς τὴν κεφαλήν, ἔλαβε τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον. Διὸ πανηγυρικῶς ἑορτάζεται ἡ ἁγία αὐτοῦ μνήμη κατὰ τὴν 23ην Ἀπριλίου.

Ὁ Ἀπρίλης κι' ἂν χιονίσῃ, καλοκαῖρι θὰ μυρίσῃ.

SISMANOGLIO

Ἔχει ἡμέρας 31. — Ὁ ἥλιος εἰς τοὺς Διδύμους.

ΜΑΪΟΣ

Ἀρ. *Δζεμάζι-οὐλ-ἀχὴρ* Ὀθ. *Μαΐς*

Ο	Ν	Π		
28	14	1	*Τ*	Ἱερεμίου τοῦ προφήτου.
29	15	2	*Τ*	Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου.
30	16	3	*Π*	**ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ.**
1	17	4	*Π*	Πελαγίας μάρτυρος.
2	18	5	*Σ*	Εἰρήνης μεγαλομάρτυρος.
3	19	6	*Κ*	*Τῶν Ἁγίων Πατέρων.*
4	20	7	*Δ*	Ἀκακίου καὶ Κυδράτου μαρτ.
5	21	8	*Τ*	Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
6	22	9	*Τ*	Ἡσαΐου τοῦ προφήτου.
7	23	10	*Π*	Σίμωνος ἀποστόλου.
8	24	11	*Π*	Μωκίου ἱερομάρτυρος.
9	25	12	*Σ*	*Τῶν Κεκοιμημένων.*
10	26	13	*Κ*	**ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ.**
11	27	14	*Δ*	**ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ.**
12	28	15	*Τ*	Ἀχιλλίου ἀρχιεπισ. Λαρίσσης.
13	29	16	*Τ*	Θεοδώρου τοῦ ὁσίου.
14	30	17	*Π*	Ἀνδρονίκου μάρτυρος.
15	31	18	*Π*	Πατρικίου Προύσης ἱερομάρτ.
16	1	19	*Σ*	Πέτρου καὶ Διονυσίου μαρτ.
17	2	20	*Κ*	*Τῶν ἁγίων Πάντων.* Θαλλελαίου μ.
18	3	21	*Δ*	*Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης.*
19	4	22	*Τ*	Βασιλίσκου μάρτυρος.
20	5	23	*Τ*	Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων.
21	6	24	*Π*	Συμεὼν τοῦ ἐν Θαυμαστῷ ὄρει.
22	7	25	*Π*	Γ΄ εὕρεσις τιμ. κεφ. Προδρόμου.
23	8	26	*Σ*	Κάρπου τοῦ ἀποστόλου.
24	9	27	*Κ*	Ἑλλαδίου μάρτυρος.
25	10	28	*Δ*	Εὐτυχοῦς ἱερομάρτυρος.
26	11	29	*Τ*	Θεοδοσίας μάρτυρος.
27	12	30	*Τ*	Ἰσαακίου τοῦ ὁσίου.
28	13	31	*Π*	Ἑρμείου μάρτυρος.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἦτο τὸ πρῶτον ἁλιεὺς τὸ ἐπάγγελμα, ἔπειτα δὲ ἐγένετο Ἀπόστολος καὶ μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ ἠγαπημένος. Ἐξ ὅλων τῶν μαθητῶν μόνος οὗτος ἠκολούθησε τὸν Ἰησοῦν μέχρι τοῦ Σταυροῦ. Οὗτος συνέγραψε τὸ προφητικὸν βιβλίον τῆς ***Ἀποκαλύψεως***. Εἰς τὴν Ἔφεσον συνέγραψε τὸ κατ᾽ αὐτὸν Εὐαγγέλιον καὶ τὰς τρεῖς ***καθολικὰς ἐπιστολάς.*** Ζήσας δὲ περὶ τὰ 95 ἔτη ἀπέθανεν ἐν Κυρίῳ.

*
* *

ΟΙ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗ

Ὁ μέγας καὶ πρῶτος βασιλεὺς τῶν χριστιανῶν ἦτο ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ υἱὸς Κωνσταντίνου τοῦ Χλωροῦ καὶ τῆς εὐσεβοῦς Ἑλένης. Οὗτος ἐγεννήθη τῷ 272 μ. Χ. ἐν Νύσσῃ

τῆς Σερβίας, κατὰ δὲ τὸ 306, ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀνηγορεύθη διάδοχός του, ἔχων συναυτοκράτορα τὸν Μαξέντιον, τὸν υἱὸν τοῦ Μαξιμιανοῦ, ὅστις εἶχεν ἀντίθετα φρονήματα μὲ τὸν Κωνσταντῖνον, διότι ὁ μὲν Κωνσταντῖνος ἐπροστάτευεν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, τοὺς χριστιανούς, τοὐναντίον δὲ ὁ Μαξέντιος ἐκ παντὸς ἐζήτει τὴν καταδίωξιν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο περιεπλάκησαν εἰς πόλεμον καὶ ὁ Κωνσταντῖνος νικήσας αὐτὸν κατὰ κράτος ἀνηγορεύθη αὐτὸς αὐτοκράτωρ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους. Μετὰ ταῦτα νικήσας καὶ τὸν αὐτοκράτορα τοῦ Ἀνατολικοῦ κράτους Λικίνιον, πολέμιον καὶ τοῦτον τῶν χριστιανῶν, γίνεται μονοκράτωρ. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἄρχεται ὁ θρίαμβος τοῦ χριστιανισμοῦ, διότι ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἐξέδωκεν αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, δι᾽ οὗ θρησκεία τοῦ κράτους ἀνεγνωρίζετο ἡ χριστιανική, κατέπαυε δὲ πᾶς διωγμὸς κατὰ τῶν χριστιανῶν. Ἔπειτα μετέθεσε τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ἀπεράντου κράτους αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Ρώμης εἰς τὸ ***Βυζάντιον,*** ὅπερ ἐκόσμησε διὰ λαμπρῶν χριστ. ναῶν, ἰδίως διὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας καὶ ἄλλων κτιρίων, καὶ ἐν ἔτει 325 συνεκάλεσεν ἐν Νικαίᾳ τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἐν ᾗ οἱ παρευρεθέντες 318 ἅγιοι Πατέρες ἀνεθεμάτισαν τὸν αἱρετικὸν Ἄρειον καὶ τοὺς ὀπαδούς του. Πρὸς τούτοις ἔπεμψε τὴν μητέρα του εἰς Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ εὕρῃ τὸ τίμιον ξύλον τοῦ Σταυροῦ. Ἡ ἁγία Ἑλένη μεταβᾶσα ἐκεῖ καὶ εὑροῦσα τὸν Σταυρὸν μέρος μὲν αὐτοῦ ἐνέκλεισεν εἰς ἀργυρᾶν θήκην καὶ ἀφῆκεν εἰς Ἱεροσόλυμα, μέρος δὲ ἔφερεν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς προσκύνησιν τῶν πιστῶν. Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἀπέθανεν ἐν Νικομηδείᾳ τὸ 337, ἀφ᾽ οὗ πρῶτον ἐβαπτίσθη.

Μάης ἄβροχος, χρονιὰ εὐτυχισμένη.

SISMANOGLIO

Ἔχει ἡμέρας 30. — Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Καρκῖνον.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Ἀρ. *Ρετζὲπ* Ὀθ. *Χαζιρὰν*

Ο	Ν	Π		
29	14	1	*Π*	Ἰουστίνου μ. τοῦ φιλοσόφου.
1	15	2	*Σ*	Νικηφόρου Κ)λεως ὁμολογητοῦ. ●
2	16	3	*Κ*	Λουκιανοῦ μάρτυρος.
3	17	4	*Δ*	Μητροφάνους ἀρχιεπ. Κ)πόλεως.
4	18	5	*Τ*	Δωροθέου ἐπισκ. Τύρου ἱερομάρτ.
5	19	6	*Τ*	Ἰλαρίωνος τοῦ νέου.
6	20	7	*Π*	Θεοδότου ἐπισκόπου.
7	21	8	*Π*	Καλλιόπης μάρτυρος. ☽
8	22	9	*Σ*	Κυρίλλου ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας.
9	23	10	*Κ*	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης μαρτ.
10	24	11	*Δ*	Βαρθολομαίου ἀποστόλου.
11	25	12	*Τ*	Ὀνουφρίου καὶ Πέτρου ὁσ.
12	26	13	*Τ*	Ἀκυλίνης μάρτυρος.
13	27	14	*Π*	Ἐλισαίου προφήτου.
14	28	15	*Π*	Ἀμὼς τοῦ προφήτου.
15	29	16	*Σ*	Τρύφωνος ἐπισ. Ἀμαθοῦντος. ☽
16	30	17	*Κ*	Μανουὴλ καὶ Ἰσαύρου μαρτ.
17	1	18	*Δ*	Λεοντίου μάρτυρος.
18	2	19	*Τ*	Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου.
19	3	20	*Τ*	Μεθοδίου ἐπισκόπου Πατάρων.
20	4	21	*Π*	Ἰουλιανοῦ μάρτ. τοῦ Ταρσέως.
21	5	22	*Π*	Εὐσεβίου ἐπισκ. Σαμοσάτων.
22	6	23	*Σ*	Ἀγριππίνης μάρτυρος.
23	7	24	*Κ*	Τὸ γενέθλιον τοῦ Προδρόμου. ☾
24	8	25	*Δ*	Φεβρωνίας ὁσιομάρτυρος.
25	9	26	*Τ*	Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
26	10	27		Σαμψὼν ὁσ. τοῦ Ξενοδόχου.
	11	28	*Τ*	Ἀναχωμιδῆ τῶν λειψ. Κύρου καὶ
27			*Π*	Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων.
28	12	29	*Π*	*Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων.*
29	13	30	*Σ*	*Ἡ Σύναξις τῶν ΙΒ΄ ἀποστόλων.*

ΤΟ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Ἡ γηραιὰ καὶ στεῖρα Ἐλισάβετ γεννήσασα ἐκ θαύματος τὸν θεομαρτύρητον καὶ ὑπέρτατον ἁπάντων τῶν προφητῶν προφήτην, ἐνέπλησε χαρᾶς ὅλους τοὺς συγγενεῖς, διότι ὅ τε Ζαχαρίας καὶ ἡ Ἐλισάβετ ἀπηλλάσσοντο ἀπὸ τὸ ὄνειδος τῆς ἀτεκνίας. Κατὰ τὰ ὀνομαστήρια τοῦ παιδίου ἐρωτηθεὶς ὁ Ζαχαρίας πῶς πρέπει νὰ ὀνομασθῇ ὁ υἱός του, ἐζήτησε διὰ νεύματος, ἐπειδὴ πρὸ ἐννεαμήνου τιμωρηθεὶς ἔμεινεν ἄφωνος, πινακίδιον, ἐφ᾽ οὗ ἐπέγραψεν «Ἰωάννης» καὶ ἀμέσως ὡμίλησεν.

Ἡ ἑορτὴ αὕτη εἶνε προσφιλεστάτη καὶ καλεῖται παρ᾽ ἡμῖν ***τ᾽ ἁγιοῦ Γιάννη τ᾽ ἁλ᾽τροπιοῦ*** = τοῦ ἡλιοτροπίου· διότι ἂν καὶ ***αἱ ἡλίου τροπαὶ*** πρὸς νότον ἄρχονται τῇ 9 Ἰουνίου, κυρίως ὅμως μόνον περὶ τὰς 20—24 τοῦ αὐτοῦ γίνονται ἐπαισθηταί.

Η ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ ΙΒ΄ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς θέλων, ἵνα πάντες οἱ ἄνθρωποι σωθῶσιν ἐκ τῆς ἁμαρτίας ἐξέλεξε τοὺς δώδεκα Αὐτοῦ Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους, οἵτινες τὸ πρῶτον ἦσαν ἁλιεῖς καὶ τελῶναι. Ἦσαν δὲ οἱ ἑξῆς: ***Σίμων,*** ὁ λεγόμενος ***Πέτρος,*** καὶ ***Ἀνδρέας*** ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ***Ἰάκωβος*** καὶ ***Ἰωάννης*** ὁ Εὐαγγελιστής, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου· ***Φίλιππος*** καὶ ***Βαρθολομαῖος***· ***Θωμᾶς*** καὶ ***Ματθαῖος*** ὁ καὶ Εὐαγγελιστής· ***Ἰάκωβος,*** ὁ υἱὸς τοῦ Ἁλφαίου, καὶ ***Ἰούδας*** ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου· ***Σίμων*** ὁ Κανανίτης καὶ ***Ματθίας*** ὁ ψηφισθεὶς ἀντὶ τοῦ προδότου Ἰούδα.—Οὗτοι καθ᾽ ὅλον τὸ διάστημα ἀκούοντες τὴν θείαν τοῦ Ἰησοῦ διδασκαλίαν ψυχῇ τε καὶ σώματι ἀφωσιώθησαν εἰς αὐτόν. Μετὰ δὲ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος φωτισθέντες, οἱ πρώην ἀγράμματοι ἁλιεῖς, διεσπάρησαν ἀνὰ τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης, μετ᾽ ἐνθέου ζήλου καὶ αὐταπαρνήσεως κηρύττοντες τὸ θεῖον Εὐαγγέλιον καὶ βαπτίζοντες τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὡς ἐνετάλησαν παρὰ τοῦ Κυρίου. Οἱ δώδεκα λοιπὸν οὗτοι Ἀπόστολοι, ὡς συνεχίσαντες τὸ σωτήριον τοῦ Κυρίου ἔργον καὶ μετὰ τὴν ἀνάληψιν αὐτοῦ καὶ ὡς διδάξαντες τοὺς ἀνθρώπους τὴν λατρείαν τοῦ μόνου καὶ ἀληθινοῦ Θεοῦ, δικαίως ἑορτάζονται καὶ τιμῶνται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πάντοτε μέν, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὴν ὑπὸ ταύτης ταχθεῖσαν ἡμέραν, ἥτις εἶνε ἡ 30ὴ τοῦ Ἰουνίου.

Ἀπὸ τὸ θέρο ὡς τσ᾽ ἐληαῖς δὲν ἀπολείπουν ἡ δουλειαῖς.

Ἔχει ἡμέρας 31. — Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Λέοντα.

ΙΟΥΛΙΟΣ

Ἀρ. ***Σαμπὰν*** Ὀθ. ***Τεμοὺζ***

Ο	Ν	Π		
30	14	1	Κ	Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ Ἀναργύρων.
1	15	2	Δ	Κατάθ. τῆς Ζώνης ἐν Βλαχέρναις.
2	16	3	Τ	Ὑακίνθου μάρτ. καὶ Ἀνατολίου.
3	17	4	Τ	Ἀνδρέου τοῦ Ἱεροσολυμίτου.
4	18	5	Π	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ.
5	19	6	Π	Σισώη ὁσ. Λουκίας μάρτυρος.
6	20	7	Σ	Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος.
7	21	8	Κ	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.
8	22	9	Δ	Παγκρατίου ἱερομάρτυρος.
9	23	10	Τ	Τῶν ἐν Νικοπόλει 45 μαρτ.
10	24	11	Τ	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.
11	25	12	Π	Πρόκλου καὶ Ἱλαρίου μαρτ.
12	26	13	Π	Σύναξις ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
13	27	14	Σ	Ἀκύλα ἀποστόλου.
14	28	15	Κ	*Τῶν Ἁγίων Πατέρων.*
15	29	16	Δ	Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος.
16	30	17	Τ	Μαρίνης μεγαλομάρτυρος.
17	31	18	Τ	Αἰμιλιανοῦ μεγαλομάρτυρος.
18	1	19	Π	Δίου καὶ Μαρίνης ὁσίων.
19	2	20	Π	Ἠλιοῦ τοῦ προφήτου.
20	3	21	Σ	Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ.
21	4	22	Κ	Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς.
22	5	23	Δ	Φωκᾶ ἱερομάρτυρος.
23	6	24	Τ	Χριστίνης μεγαλομάρτυρος.
24	7	25	Τ	Κοίμησις ἁγίας Ἄννης.
25	8	26	Π	Παρασκευῆς ὁσιομάρτυρος.
26	9	27	Π	*Παντελεήμονος μεγαλομάρτ.*
27	10	28	Σ	Προχόρου, Νικάνορος ἀποστ.
28	11	20	Κ	Καλλινίκου καὶ Θεοδότης μαρτ.
29	12	30	Δ	Σύλλα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
1	13	31	Τ	Ἰωσὴφ τοῦ ἀπὸ Ἀριμαθείας.

ΗΛΙΑΣ Ο ΘΕΣΒΙΤΗΣ

Ὁ προφήτης Ἠλίας ἦτο υἱὸς τοῦ Σαδὼκ καὶ κατήγετο ἐκ Θεσβῶν, ὅθεν καὶ ***Θεσβίτης*** ἐπωνομάσθη. Ἠγάπα τὸν ἀσκητικὸν βίον, διὰ τοῦτο ἔζη ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ὁ Ἠλίας δριμύτατα ἐκαυτηρίαζε πάντα ἀσεβῆ εἰς οἱανδήποτε τάξιν καὶ ἂν ἀνῆκε. Διὰ τοῦτο ἤλεγξεν αὐστηρῶς τὸν βασιλέα Ἀχαὰβ καὶ τὴν σύζυγόν του Ἰεζάβελ, ὡς λατρεύοντες τὸν ψευδῆ θεὸν Βάαλ. Διὰ νὰ γνωσθῇ δὲ τίς ὁ ἀληθινὸς Θεός, κατεβίβασε πῦρ ἐξ οὐρανοῦ διὰ τῆς παρακλήσεώς του καὶ κατέκαυσε τὴν θυσίαν, καταισχύνας οὕτω τοὺς ἱερεῖς τῶν εἰδώλων καὶ ἀναγκάσας διὰ τοῦ θαύματος τούτου τὸν λαὸν Ἰσραὴλ ν' ἀνακράξῃ· «Ἀληθῶς ὁ Θεὸς οὗτος εἶνε Κύριος ὁ Θεός». Ὁ Ἠλίας, ἐνῷ ἐλάλει μετὰ τοῦ μαθητοῦ του Ἐλισσαίου ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανούς. Παρεστάθη δὲ μετὰ τοῦ Μωϋσέως κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ, ὡς μᾶς διδάσκει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον.

ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ Ο ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ

Ὁ ἅγιος οὗτος κατήγετο ἐκ Νικομηδείας καὶ ἦτο υἱὸς πατρὸς μὲν εἰδωλολάτρου, ὀνομαζομένου Εὐστοργίου, καὶ μητρὸς χριστιανῆς, ὀνομαζομένης Εὐβούλης, ὑπὸ τῆς ὁποίας ὡδηγήθη εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν. Εἶτα δὲ κατηχηθεὶς καὶ βαπτισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἑρμολάου, ὅστις ἦτο τότε ἱερεὺς τῆς Ἐκκλησίας Νικομηδέων, μετήρχετο ἀκολούθως τὴν ἰατρικήν, ἣν παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἐδιδάχθη, τοὺς ***πάντας ἐλεῶν*** καὶ δωρεὰν θεραπεύων τά τε ψυχικὰ καὶ σωματικὰ αὐτῶν νοσήματα διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ· διὸ καὶ ***Παντελεήμων*** ἐπαξίως μετωνομάσθη. Ἐμαρτύρησε δὲ ὁ ἅγιος Παντελεήμων διὰ τὴν ἐξῆς αἰτίαν. Οἱ ἐθνικοὶ δηλ.. βλέποντες ὅτι ὁ ἅγιος Παντελεήμων προσείλκυε καθ' ἑκάστην εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ ὅλους τοὺς ὑπ' αὐτοῦ θεραπευομένους, ἐξεμάνησαν κατ' αὐτοῦ, ἰδίᾳ, ὅτε τυφλός τις, ὑπ' αὐτοῦ θεραπευθείς, ὡμολόγησε παρρησίᾳ τὴν διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ θεραπείαν του· διὸ συλλαβόντες αὐτὸν καὶ ποικιλοτρόπως βασανίσαντες, ἐν τέλει ἀπεκεφάλισαν αὐτὸν κατὰ τὸ ἔτος 305 μ. Χ.

Τοῦ μεγαλομάρτυρος τούτου καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος τὴν ἑορτὴν τελοῦμεν εἰς τὰς 27 Ἰουλίου, ὅτε ἐν Πλωμαρίῳ τελεῖται ἀρκετὰ μεγάλη πανήγυρις.

Ὁ Προκόπης κόπτ' πεπόνια, ἡ ἁγιὰ Μαρίνα σῦκα
κι' ἅϊ Λιᾶς τὰ σταφυλάκια μέσ' 'ς τὰ βεργοπανεράκια.

Ἔχει ἡμέρας 30. — Ὁ ἥλιος εἰς τὴν Παρθένον.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Ἀρ. *Ραμαζὰν* Ὀθ. *Ἀγοστὸς*

Ο	Ν	Π		
2	14	1	*T*	Πρόοδος Σταυροῦ. (Ἀρχ. ἡ νηστ.)
3	15	2	*Π*	Ἀνακομ. λειψ. Στεφάνου πρωτ.
4	16	3	*Π*	Ἰσαακίου καὶ Φαύστου ὁσ.
5	17	4	*Σ*	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παίδων.
6	18	5	*Κ*	Εὐσιγνίου μάρτυρος.
7	19	6	*Δ*	**Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ**
8	20	7	*T*	Δομετίου ὁσιομάρτυρος.
9	21	8	*T*	Αἱμιλιανοῦ ὁμολογητοῦ.
10	22	9	*Π*	Ματθία τοῦ ἀποστόλου.
11	23	10	*Π*	Λαυρεντίου ἀρχιδιακόνου.
12	24	11	*Σ*	Εὐπλου διακόνου καὶ μ. ἀρτ.
13	25	12	*Κ*	Φωτίου καὶ Ἀνικήτου μαρτ.
14	26	13	*Δ*	Μαξίμου ὁμολογητοῦ.
15	27	14	*T*	Μιχαίου προφήτου.
16	28	15	*T*	**Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ**
17	29	16	*Π*	Διομήδους μάρτυρος.
18	30	17	*Π*	Μύρωνος μάρτυρος.
19	31	18	*Σ*	Φλώρου καὶ Λαύρου μαρτ.
20	1	19	*Κ*	Ἀνδρέου μ. Στρατηλάτου.
21	2	20	*Δ*	Σαμουὴλ προφήτου.
22	3	21	*T*	Βάσσης μάρτυρος.
23	4	22	*T*	Ἀγαθονίκου μάρτυρος.
24	5	23	*Π*	Λούππου καὶ Καλλινίκου πατρ.
25	6	24	*Π*	Εὐτυχοῦς ἱερομάρτυρος.
26	7	25	*Σ*	Βαρθολομαίου ἀποστόλου.
27	8	26	*Κ*	Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας μαρτ.
28	9	27	*Δ*	Φανουρίου μεγαλομάρτυρος.
29	10	28	*T*	Μωϋσέως Αἰθίοπος.
30	11	29	*T*	Ἀποτομὴ κεφ. Προδρόμου. (νηστ.)
1	12	30	*Π*	Ἀλεξάνδρου ἀρχιεπ. Κ)πόλεως.
2	13	31	*Π*	Κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης.

Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἐξ ἀρχαίας παραδόσεως παρέλαβε τὰ ἑξῆς περὶ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ὅτε δηλ. ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ηὐδόκησε νὰ παραλάβῃ πλησίον του τὴν μητέρα του, ἔπεμψε πρὸς αὐτὴν ἄγγελον, ἵνα τῆς ἀγγείλῃ τοῦτο πρὸ τριῶν ἡμερῶν. Ἡ Θεοτόκος τότε ἀφοῦ προσηυχήθη, ἐκάλεσε τοὺς συγγενεῖς καὶ γείτονας, καὶ ἡτοίμασε μόνη τὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ της. Ἀφ' οὗ δὲ ἐδεήθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου καὶ ηὐλόγησε τοὺς Ἀποστόλους, ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ σχηματίσασα τὸ ἑαυτῆς σῶμα ὡς ἤθελε, παρέδωκεν εἶτα τὴν παναγίαν αὐτῆς ψυχὴν εἰς χεῖρας τοῦ ἑαυτῆς Υἱοῦ καὶ Θεοῦ. Οἱ δὲ Ἀπόστολοι λαμπαδηφοροῦντες καὶ ψάλλοντες ὕμνους ἐπιταφίους, ἐσήκωσαν τὴν κλίνην τοῦ θεοδόχου ἐκείνου σώματος καὶ ἔφερον αὐτὴν εἰς τὸ μνῆμα πρὸς ἐνταφιασμόν. Οἱ δὲ φθονεροὶ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων,

μὴ ὑποφέροντες ταῦτα, παρεκίνουν τὸν λαὸν νὰ κρημνίσωσιν εἰς τὴν γῆν τὴν νεκροφόρον κλίνην. Τὸ πανάχραντον καὶ ζωαρχικὸν σῶμα τῆς Θεομήτορος, κομισθὲν εἰς τὸ χωρίον Γεθσημανῆ, ἐτάφη ἐκεῖ ἐν μεγάλῃ τιμῇ. Ἀλλὰ τὴν τρίτην ἀπὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἡμέραν, ἐν ᾗ οἱ Ἀπόστολοι ἐτέλουν ὁμοθυμαδὸν κατὰ τὴν συνήθειαν παραμυθίαν, ἐπεφάνη αὐτοῖς ἡ Θεοτόκος ἐν τῷ ἀέρι λέγουσα· «Χαίρετε, ὅτι μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας». Οἱ Ἀπόστολοι ἐκπλαγέντες, ἀνεκραύγασαν· «Παναγία Θεοτόκε, βοήθει ἡμῖν». Εἶτα προσελθόντες εἰς τὸν τάφον καὶ ἀνοίξαντες αὐτὸν ἐξέστησαν ἅπαντες, ἐπειδὴ δὲν εὗρον ἐκεῖ τὸ πανάγιον αὐτῆς σῶμα. Ἐκ τούτου ἐπείσθησαν ὅτι ἡ πάναγνος τοῦ Κυρίου μήτηρ μετέστη εἰς τοὺς οὐρανούς. Τὴν σεβασμίαν ταύτην μετάστασιν τῆς Θεομήτορος τελοῦμεν τὴν 15ην Αὐγούστου.

Κατὰ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ μηνὸς τούτου, ἰδίως κατὰ τὴν 15 αὐτοῦ ἡμέραν τελεῖται μεγάλη πανήγυρις ἐν Ἁγιάσῳ τῆς Λέσβου, ἔνθα οὐ μόνον ἐκ τῆς νήσου ταύτης, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν νήσων καὶ ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀθρόως συρρέουσιν οἱ εὐσεβεῖς προσκυνηταί, ὅπως προσκυνήσωσι τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

Αὔγουστε, καλέ μου μῆνα, νᾶσουν δυὸ φορὲς τὸν χρόνο.

Ἔχει ἡμέρας 30. — Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Ζυγόν.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Ἀρ. *Σεβὰλ* Ὀθ. *Ἐϊλοὺλ*

Ο	Ν	Π		
3	14	1	Σ	Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου.
4	15	2	Κ	Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.
5	16	3	Δ	Ἀνθίμου ἱερομ. καὶ Θεοκτίστου.
6	17	4	Τ	Βαβύλα, Μωϋσέως προφήτου.
7	18	5	Τ	Ζαχαρίου προφήτου.
8	19	6	Π	Ἀνάμν. θαύμ. ἀρχ. Μιχαήλ.
9	20	7	Π	Σῴζοντος μάρτυρος.
10	21	8	Σ	**ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ**
11	22	9		Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννης Θεοπατ.
12	23	10	Κ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας μαρτύρων.
			Δ	
13	24	11	Τ	Θεοδώρας ὁσίας.
14	25	12	Τ	Αὐτονόμου ἱερομάρτυρος.
15	26	13	Π	Κορνηλίου Ἑκατοντάρχου.
16	27	14	Π	**Η ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜ. ΣΤΑΥΡΟΥ**
17	28	15	Σ	Νικήτα μεγαλομάρτυρος.
18	29	16	Κ	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.
19	30	17	Δ	Σοφίας καὶ θυγ. αὐτῆς Πίστεως.
20	1	18	Τ	Εὐμενίου ἐπισκ. Γορτύνης.
21	2	19	Τ	Τροφίμου, Σαββατίου μαρτ.
22	3	20	Π	Εὐσταθίου μεγαλομάρτυρος.
23	4	21	Π	Κοδράτου ἀποσ. Ἰωνᾶ προφ.
24	5	22	Σ	Φωκᾶ ἱερομ. ἐπισκ. Σινώπης.
25	6	23	Κ	Σύλληψις Προδρόμου.
26	7	24	Δ	Θέκλης πρωτομάρτυρος.
27	8	25	Τ	Εὐφροσύνης ὁσίας.
28	9	26	Τ	Μετάστασις Ἰωάννου Θεολόγου.
29	10	27	Π	Καλλιστράτου μάρτυρος.
1	11	28	Π	Χαρίτωνος ὁμολογητοῦ.
2	12	29	Σ	Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ.
3	13	30	Κ	Γρηγορίου ἱερομάρτυρος.

ΤΟ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Κατ᾽ ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Θεοτόκος ἐγεννήθη τὸ 16ον ἢ 17ον ἔτος π. Χ. ἐκ στειρευόντων καὶ προβεβηκότων τὴν ἡλικίαν γονέων. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ τῆς Θεοτόκου Ἰωακείμ, καταγόμενος ἀπὸ τὴν βασιλικὴν φυλὴν τοῦ Δαυΐδ, ἦτο ἀνὴρ εὐσεβέστατος, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς Ἄννα, καταγομένη ἀπὸ τὴν ἱερατικὴν φυλὴν τοῦ Λευΐ, ἦτο ἡ ὡραιοτάτη καὶ ἡ εὐσεβεστάτη μεταξὺ τῶν συγχρόνων της γυναικῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ὡς στεῖρα, ὠνειδίζετο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν τότε κρατοῦσαν συνήθειαν, ἐλυπεῖτο πολὺ καὶ μὲ τὸν σύζυγόν της παρεκάλει θερμῶς τὸν Θεόν, ἵνα τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸ ὄνειδος τοῦτο καὶ τοὺς χαρίσῃ τέκνον. Ὁ δὲ Θεός, εἰσήκουσε τὰς δεήσεις τοῦ Ἰωακεὶμ καὶ τῆς Ἄννης καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τέκνον, τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεὶμ ***Μαρίαν,*** τὴν μητέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἡ ἑορτὴ αὕτη εἶνε ἡ ἀρχὴ ὅλων τῶν ἁγίων ἑορτῶν τῆς ἡμετέρας θρησκείας.

*
* *

Η ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ἐπὶ Ἡρακλείου, βασιλέως τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους, οἱ Ἀβάροι καὶ οἱ Πέρσαι ἐκστρατεύσαντες κατ᾽ αὐτοῦ, ἐκυρίευσαν πλὴν ἄλλων μερῶν καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, λαβόντες ἐκεῖθεν αἰχμάλωτον τὸν τότε Πατριάρχην Ἱεροσολύμων καὶ τὸν Τίμιον Σταυρόν· προχωρήσαντες δὲ μετὰ ταῦτα ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν μέχρι τῆς Λιβύης, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ μέχρι τῆς Χαλκηδόνος, ἔστησαν ἐκεῖ ἐπὶ 10 ἔτη τὸν θρόνον των ἀπέναντι τῆς πρωτευούσης. Μετὰ ταῦτα ὅμως ἐκστρατεύσας ἐναντίον αὐτῶν ὁ Ἡράκλειος, νικᾷ αὐτοὺς καὶ τοὺς ὑποχρεώνει α΄) νὰ ἀποδώσωσιν εἰς τοὺς Βυζαντηνοὺς τὰς κυριευθείσας χώρας, β΄) ν᾽ ἀπαλλάξωσι τῆς αἰχμαλωσίας τοὺς ζωγρηθέντας καὶ γ΄) νὰ ἐπιστρέψωσι τὸν Τίμιον Σταυρόν. Οὕτω λοιπὸν πορευθεὶς μετὰ ταῦτα ὁ Ἡράκλειος εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὸν μὲν Πατριάρχην ἀποκατέστησεν ἐν πομπῇ καὶ παρατάξει εἰς τὸν θρόνον του, τὸν δὲ Τίμιον Σταυρὸν ὕψωσε διὰ τοῦ Πατριάρχου ἐν τῇ θέσει, ὅπου καὶ πρότερον. Ταῦτα ὅλα ἔγιναν κατὰ τὴν 14ην Σεπτεμβρίου καὶ διὰ τοῦτο ἑορτάζομεν τότε τὴν Ὕψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Τὸ Σταυρὸ σπεῖρε σιτάρι, νὰ γεμίσῃς τὸ ἀμπάρι.

Ἔχει ἡμέρας 31. — Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Σκορπιόν.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Ἀρ. *Σεβὰλ* Ὀθ. *Τεσρὶν-ι-ἐββὲλ*

Ο	Ν	Π		
4	14	1	Δ	Ἀνανίου ἀποσ. Ρωμανοῦ.
5	15	2	Τ	Κυπριανοῦ ἱερομ. Ἰουστίνης μ.
6	16	3	Τ	Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἱερομ.
7	17	4	Π	Ἱεροθέου ἐπισκ. Ἀθηνῶν.
8	18	5	Π	Χαριτίνης μάρτυρος.
9	19	6	Σ	Θωμᾶ ἀποστόλου.
10	20	7	Κ	Σεργίου καὶ Βάκχου μαρτ.
11	21	8	Δ	Πελαγίας ὁσίας.
12	22	9	Τ	Ἰακώβου Ἀλφαίου ἀποστ.
13	23	10	Τ	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας μαρ.
14	24	11	Π	Φιλίππου ἀποσ. Θεοφάνους ὁσ.
15	25	12	Π	Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου μαρτ.
16	26	13	Σ	Παπύλου καὶ Ἀγαθονίκης μ.
17	27	14	Κ	Γερβασίου. Ἰγνατίου ἐπ. Μηθύμν.
18	28	15	Δ	Λουκιανοῦ μάρτυρος.
19	29	16	Τ	Λογγίνου μάρτυρος.
20	30	17	Τ	Ὡσηὲ προφ. Ἀνδρέου ὁσιομ.
21	31	18	Π	Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
22	1	19	Π	Ἰωὴλ προφ. Οὐάρου μάρτ.
23	2	20	Σ	Γερασίμου τοῦ Νέου.
24	3	21	Κ	Ἱλαρίωνος ὁσ. τοῦ Μεγάλου.
25	4	22	Δ	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παίδων.
26	5	23	Τ	Ἰακώβου ἀποστόλου.
27	6	24	Τ	Ἀρέθα μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
28	7	25	Π	Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου μ.
29	8	26	Π	*Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.*
30	9	27	Σ	Νέστορος μάρτυρος.
1	10	28	Κ	Τερεντίου μάρτυρος.
2	11	29	Δ	Ἀναστασίας ὁσιομάρτυρος.
3	12	30	Τ	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας μαρτ.
4	13	31	Τ	Ἀπελλοῦ καὶ Ἐπιμάχου μαρτ.

ΙΓΝΑΤΙΟΣ Ο ΜΗΘΥΜΝΗΣ

Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος κατήγετο ἐκ μικροῦ τινος χωρίου τῆς Μηθύμνης, γεννηθεὶς τὸ 1492. Ἐν καιρῷ δὲ νυμφευθεὶς ἀπέκτησεν ἀρκετὰ τέκνα, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του πωλήσας τὴν περιουσίαν του ἔκτισε τὴν μονὴν τῆς ***Παναγίας τῆς Μυρσινιωτίσσης,*** ὅπου μετὰ τοῦ ἐναπομείναντος υἱοῦ του Μεθοδίου ἐνδυθέντες τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα ἔμενον ἐκεῖ, πρὸς οὓς πολλοὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν κατέφευγον ἐνταῦθα. Ὡς ἐκ τοῦ πλήθους δὲ τῶν ἀναχωρητῶν ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος παραλαβὼν πάντας τοὺς ἄνδρας ἀναχωρητὰς ἦλθεν εἰς ἡμίωρον ἀπὸ τῆς μονῆς ἀπόστασιν καὶ ἔκτισεν ἐκεῖ εἰς μνήμην τῶν Ταξιαρχῶν τὴν ***μονὴν τοῦ Λειμῶνος.*** Ἔπειτα μετέβη εἰς Κων/πολιν ὅπως δι᾽ ἐπισήμων γραμμάτων ἐξασφαλίσῃ τὴν μοναστηριακὴν περιουσίαν· ἀποθανόντος δὲ τότε τοῦ ἐπισκόπου Μηθύμνης ἡ Ἐκκλησία τὸν προήγαγεν εἰς ἀρχιεπίσκοπον Μηθύμνης, ὅπου ἀπέθανε τὸ 1568, κατὰ τὴν μνήμην τοῦ ὁποίου μεγάλη πανήγυρις τελεῖται εἰς τὰς ἀμφοτέρας μονάς.

*
* *

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ο ΜΥΡΟΒΛΗΤΗΣ

Ὁ ἅγιος Δημήτριος κατήγετο ἐκ Θεσσαλονίκης· ἦτο υἱὸς εὐσεβῶν γονέων. Ἔζη κατὰ τοὺς χρόνους Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ. Κατὰ τὸ 290 μ. Χ. ὁ Μαξιμιανὸς ἦλθεν εἰς Θεσσαλονίκην· ἐπειδὴ δὲ ἤκουσε διὰ τὸν Δημήτριον ὅτι ἦτο πιστὸς εἰς τὸν Χριστόν, διέταξεν εὐθὺς νὰ τὸν φυλακίσωσιν. Ἐνῷ δὲ ὁ ἅγιος εὑρίσκετο ἐν τῇ φυλακῇ, ἐτελέσθησαν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἀγῶνες, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Μαξιμιανὸς ἐκάθητο θεατής. Τότε εἷς φίλος αὐτοῦ καὶ περίφημος παλαιστής, καλούμενος Λυαῖος, ἐμφανισθεὶς εἰς τὸ μέσον τοῦ σταδίου ἐκόμπαζε διὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ τὴν δύναμίν του καὶ προσεκάλει τοὺς πολίτας νὰ παλαίσωσι μετ᾽ αὐτοῦ. Ταῦτα ἰδὼν νεανίας τις, ὀνομαζόμενος Νέστωρ, ἀπεφάσισε νὰ μονομαχήσῃ πρὸς αὐτόν. Ἐν πρώτοις ὅμως ἐνόμισε καθῆκόν του νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν ἐν τῇ φυλακῇ γνώριμόν του Δημήτριον, ἵνα ζητήσῃ τὰς εὐχάς του, ἃς καὶ προθύμως ἔδωκεν ὁ ἅγιος Δημήτριος εἰπών· «Καὶ τὸν Λυαῖον θὰ νικήσῃς καὶ ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ θὰ μαρτυρήσῃς». Ὁ Νέστωρ ἐκ τούτου λαβὼν θάρρος παρουσιάζεται εἰς τὸ στάδιον· κράξας δὲ «ὁ Θεὸς Δημητρίου, βοήθει μοι», ὁρμᾷ κατὰ τοῦ Λυαίου, πλήττει αὐτὸν διὰ τοῦ ξίφους εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὸν ρίπτει νεκρόν. Ὁ Μαξιμιανὸς ἐλυπήθη πολὺ καὶ διέταξεν ἵνα τὸν μὲν Δημήτριον διατρυπήσωσι διὰ λογχῶν, τὸν δὲ Νέστορα ν᾽ ἀποκεφαλίσωσι διὰ τοῦ ἰδίου ξίφους, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Τ᾽ ἀγροῦ Λουκᾶ ἐπεῖρε τὰ κουκιά.

Ἔχει ἡμέρας 30. — Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Τοξότην.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Ἀρ. *Ζιλκαδέ* Ὀθ. *Τεσρίν-ι-σανὶ*

Ο	Ν	Π			
5	14	1	*Π*	Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ Ἀναργύρων.	
6	15	2	*Π*	Ἀκινδύνου μάρτυρος.	
7	16	3	Σ	Ἀκεψιμᾶ μάρτυρος.	
8	17	4	Κ	Ἰωαννικίου τοῦ Μεγάλου.	☽
9	18	5	*Δ*	Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μ.	
10	19	6	*Τ*	Παύλου ἀρχιεπ. Κ)πόλεως.	●
11	20	7	*Τ*	Τῶν ἐν Μελιτινῇ 33 μαρτ.	
12	21	8	*Π*	*Τῶν Ταξιαρχῶν.*	
13	22	9	*Π*	Πορφυρίου καὶ Ματρώνης ὁσ.	
14	23	10	Σ	Ὀλυμπᾶ καὶ Ὀρέστου μαρτ.	
15	24	11	Κ	Μηνᾶ καὶ Βίκτωρος μαρτ.	☾
16	25	12	*Δ*	Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος.	
17	26	13	*Τ*	Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.	
18	27	14	*Τ*	Φιλίππου ἀποστόλου.	
19	28	15	*Π*	Γουρία καὶ Ἀβίβου μαρτ. (Ἀρχ. νηστ. Χριστουγέν.).	
20	29	16	*Π*	Ματθαίου τοῦ ἀποστόλου.	
21	30	17	Σ	Γρηγορίου ἐπ. Νεοκαισαρείας.	
22	1	18	Κ	Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ μ.	☾
23	2	19	*Δ*	Ἀβδιοῦ καὶ Βαρλαὰμ μ.	
24	3	20	*Τ*	Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου.	
25	4	21	*Τ*	*Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.*	
26	5	22	*Π*	Φιλήμονος καὶ Κεκιλίας μαρτ.	
27	6	23	*Π*	Γρηγορίου καὶ Ἀμφιλοχίου ἐπ.	
28	7	24	Σ	Κλήμεντος πάπα Ρώμης.	
29	8	25	Κ	*Αἰκατερίνης μεγαλομάρτυρος.*	●
1	9	26	*Δ*	Ἀλυπίου καὶ Νίκωνος.	
2	10	27	*Τ*	Ἰακώβου τοῦ Πέρσου.	
3	11	28	*Τ*	Στεφάνου καὶ Εἰρηνάρχου. μ.	
4	12	29	*Π*	Παραμόνου καὶ Φιλουμένου μ.	
5	13	30	*Π*	*Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.*	

ΟΙ ΤΑΞΙΑΡΧΑΙ

Αἱ ἀσώματοι οὐράνιαι δυνάμεις διαιροῦνται εἰς ἐννέα τάγματα. Ὁ δὲ Μιχαὴλ εἶνε ὁ ἐνδοξότερος καὶ λαμπρότερος ταξιάρχης αὐτῶν· οὗτος, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἐποίησε κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου πλείστας ἐργασίας καὶ χάριτας εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Μετὰ τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ συνεορτάζομεν τὸν ἐπίσης ὡραιότατον καὶ χαριέστατον ἀρχάγγελον Γαβριήλ, διότι καὶ οὗτος πλείστας εὐεργεσίας ἐποίησεν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς ἀναφέρεται ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ.

*
* *

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Η ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΣ

Ἡ ἁγία Αἰκατερίνη ἔζησε κατὰ τὸν Γ΄ μ. Χ. αἰῶνα, καταγομένη ἐξ Ἀλεξανδρείας. Ἀνήκουσα δὲ εἰς ἀριστοκρατικὴν

οἰκογένειαν, εἶχε πλεῖστα φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα προτερήματα. Ἦτο παρθένος μεγαλοπρεπής, ὡραιοτάτη καὶ σωφρονεστάτη· ἐξεπαιδεύθη προσηκόντως καὶ ἦτο κάτοχος πάσης τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς παιδείας καὶ ἐπιστήμης, γινώσκουσα τὰ συγγράμματα πάντων τῶν ποιητῶν, φιλοσόφων καὶ ἰατρῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἅμα δὲ καὶ πολλὰς γλώσσας. Ἀσκηθεῖσι δὲ πρὸς τούτοις εἰς τὴν ρητορικὴν καὶ φύσει προικισμένη διὰ θαυμαστῆς εὐγλωττίας, ἠδύνατο εὐχερῶς λίαν ν' ἀποστομώνῃ τοὺς μετ' αὐτῆς διαλεγομένους σοφοὺς καὶ ρήτορας· διὸ δικαίως ἐκαλεῖτο ***πάνσοφος.*** Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῶν ἐθνικῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης Μαξιμιανοῦ καὶ Μαξεντίου, ἀναγνωρίσασα τὴν ἀληθινὴν τοῦ Χριστοῦ θρησκείαν, ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν καὶ ὡμολόγησε τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν αὐτῆς· διὰ τοῦτο συλληφθεῖσα ὑπεβλήθη εἰς πολλὰ καὶ ποικίλα βάσανα καὶ μαρτύρια· τότε διὰ τῆς σοφίας καὶ εὐγλωττίας αὐτῆς κατέπεισεν 150 ἐθνικοὺς ρήτορας καὶ ἄλλους πολλοὺς Ἕλληνας νὰ πιστεύσωσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν Χριστόν. Δι' ὅλα δὲ ταῦτα ἀπεκεφαλίσθη ἡ πάνσοφος Αἰκατερίνη, λαβοῦσα παρὰ τοῦ Κυρίου τὸν τοῦ μαρτυρίου στέφανον.

Ὄντας ἡ Πούλια βασιλεύῃ, ὁ ζευγολάτης ἀποσπέρνει,
κι' οὔτε τσομπάνης 'στὰ βουνά, οὔτε ζευγᾶς 'στοὺς κάμπους.

Ἔχει ἡμέρας 31. — Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερων.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ἀρ. *Ζιλχιτζὲ* Ὀθ. *Κιανούν-ι-ἐββὲλ*

Ο	Ν	Π		
0	14	1	Σ	Ναοὺμ τοῦ προφήτου.
7	15	2	Κ	Ἀββακοὺμ τοῦ προφήτου.
8	16	3	Δ	Σωφρονίου τοῦ προφήτου.
9	17	4	Τ	Βαρβάρας καὶ Ἰωάννου μαρτ.
10	18	5	Τ	Σάββα τοῦ ἡγιασμένου.
11	19	6	Π	*Νικολάου ἐπισκ. Μύρων.*
12	20	7	Π	Ἀμβροσίου ἐπ. Μεδιολάνων.
13	21	8	Σ	Πατα πίου τοῦ ὁσίου.
14	22	9	Κ	Σύλληψις τῆς Ἁγίας Ἄννης.
15	23	10	Δ	Μηνᾶ καὶ Ἑρμογένους μαρτ.
16	24	11	Τ	Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου.
17	25	12	Τ	*Σπυρίδωνος τοῦ Θαυματουργοῦ.*
18	26	13	Π	Εὐστρατίου καὶ Λουκίας μαρτ.
19	27	14	Π	Θύρσου μάρτυρος.
20	28	15	Σ	Ἐλευθερίου μάρτυρος.
21	29	16	Κ	*Τῶν Ἁγίων Προπατόρων.*
22	30	17	Δ	Διονυσίου ἀρχιεπ. Αἰγίνης.
23	31	18	Τ	Σεβαστιανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
24	1	19	Τ	Βονιφατίου μάρτυρος.
25	2	20	Π	Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου.
26	3	21	Π	Ἰουλιανῆς μάρτυρος.
27	4	22	Σ	Ἀναστασίας Φαρμακολυτρίας.
28	5	23	Κ	Τῶν Ἁγίων Δέκα μαρτύρων.
29	6	24	Δ	Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος.
30	7	25	Τ	**Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ**
1	8	26	Τ	Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου.
2	9	27	Π	Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτ.
3	10	28	Π	Τῶν ἐν Νικομηδείᾳ δισμυρ. μ.
4	11	29	Σ	Τῶν ἐν Βηθλεεμ 14 χιλ. Νηπίων.
5	12	30	Κ	Ἀνυσίας ὁσιομάρτυρος.
6	13	31	Δ	Μελάνης τῆς ὁσίας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ

Ὁ θεοφόρος οὗτος πατὴρ ὑπῆρξε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ. Ἐγεννήθη εἰς τὰ Πάταρα τῆς Λυκίας καὶ ἐκ μικρᾶς ἡλικίας διεκρίθη διὰ τὸν ζῆλον αὐτοῦ πρὸς τὰ ἱερὰ γράμματα καὶ διὰ τὴν μεγάλην του εὐσέβειαν. Διὰ τοῦτο ταχέως προήχθη εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἐποίμαινε τὰ Μύρα, πόλιν τῆς Λυκίας. Παρευρέθη καὶ εἰς τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον τῷ 325, ὅπου διὰ ἀδρῶν ἐπιχειρημάτων ἐξήλεγξε τὴν πλάνην τοῦ Ἀρείου. Ἐποίμανε τὸ ποίμνιόν του μέχρι βαθέος γήρατος καὶ εἶτα ἡσύχως ἐτελεύτησε.

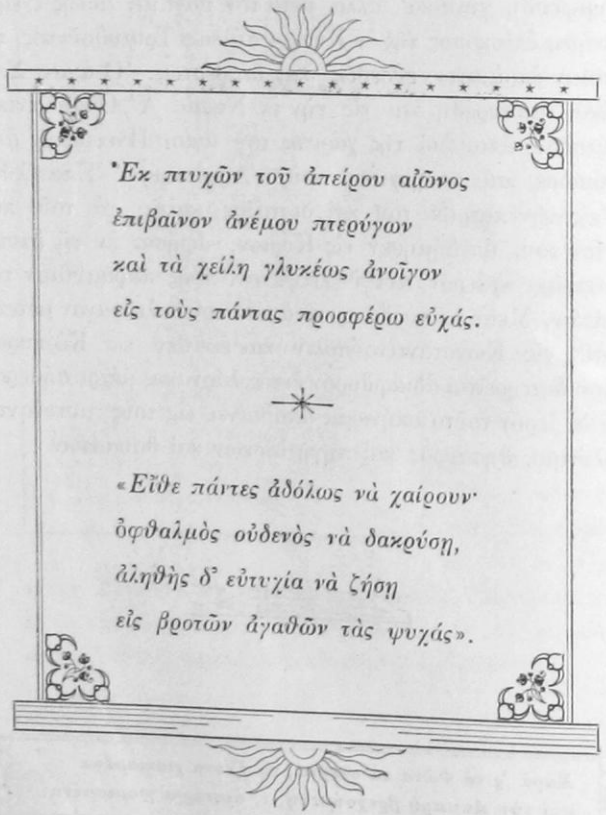
*
* *

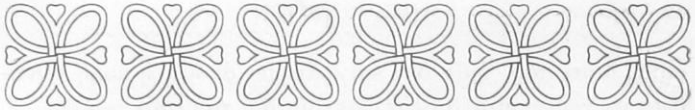
ΣΠΥΡΙΔΩΝ Ο ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ

Ὁ ἅγιος Σπυρίδων κατήγετο ἐκ τῆς νήσου Κύπρου καὶ ἤκμασε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Ἦτο κατὰ μὲν τοὺς τρόπους ἁπλοῦς, κατὰ δὲ τὴν καρδίαν ταπεινός. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐγένετο βοσκὸς προβάτων καὶ ἐνυμφεύθη γυναῖκα· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κύπρῳ πόλεως Τριμυθοῦντος, τὴν ὁποίαν ἐποίμανεν εὐσεβῶς καὶ θεαρέστως. Ὁ ἅγιος Σπυρίδων παρευρέθη καὶ εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Α΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ὅπου διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀπεστόμωσε καὶ κατήσχυνε τοὺς Ἀρειανούς. Ἐπανελθὼν δ' εἰς τὴν πατρίδα του καὶ διατάξας καλῶς τὰ τοῦ ποιμνίου του, ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον, ἀφήσας ἐν τῇ ἑαυτοῦ γενετείρᾳ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον πρὸς παραμυθίαν τῶν πιστῶν. Μετὰ ταῦτα ὅμως τὸ ἅγιον τοῦτο λείψανον μετεκομίσθη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κέρκυραν, ὅπου διατηρεῖται ἀδιάφθορον ἐντὸς λάρνακος μέχρι σήμερον. Τὸ δὲ ἱερὸν τοῦτο σκήνωμα ἀποβαίνει εἰς τοὺς πιστεύοντας πολύτιμος θησαυρὸς καὶ πηγὴ ἰάσεων καὶ θαυμάτων.

Χαρὰ 'ς τὰ Φῶτα τὰ στεγνά, τὰ Γέννα χιονισμένα
καὶ τὴν Λαμπρὴ βρεχούμενη, τ' ἀμπάρια γιομισμένα.

Η ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

Παρ' ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀναγινώσκουν· πῶς δύναταί τις νὰ εἴπῃ τοῦτο, ἀφοῦ ὅλοι τὴν σήμερον ἀναγινώσκουν ἀπὸ τὸν μεγαλείτερον ἕως τὸν μικρότερον; Ναί, δὲν δύναμαι ν' ἀρνηθῶ τοῦτο, ἀλλὰ τί ἀναγινώσκουν; Πλὴν τῶν ἐφημερίδων, ἀπὸ τὰς ὁποίας πράγματι δύναταί τις νὰ ὠφεληθῇ πολλὰ πράγματα, τί ἄλλο ἀναγινώσκουν; ἢ μυθιστόρημά τι, καὶ τοῦτο ξένης φιλολογίας πολλάκις, ἢ κανὲν εἰδύλλιον, ἢ καμμίαν κωμῳδίαν, ἢ τέλος ἄλλο τι παρόμοιον. Πρὸς ὠφέλειάν των οὐδὲν ἀναγινώσκουν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι μεταξὺ ἡμῶν ὑπάρχουν καί τινες ἐπιστήμονες, εὐσυνειδότως καὶ μετὰ ζήλου παρακολουθοῦντες τὰς προόδους τοῦ κλάδου των καί τινες ἄλλοι, οἵτινες διὰ τῆς ἀναγνώσεως βιβλίων τινῶν τοῦ κύκλου των προσπαθοῦν νὰ πληρώσουν τὰς ἐλλείψεις των, ἀλλ' αὐτοὶ εἶνε μονάδες· πάντες ἡμεῖς οἱ ἄλλοι δὲν εἴμεθα φιλαναγνῶσται· ὑπάρχει μάλιστα ἓν εἶδος τῶν λογίων μας, οἵτινες ἀρνοῦνται παντάπασι ν' ἀνακαινίζουν τὰς γνώσεις των, εὐχαριστούμενοι νὰ ἐμμένουν εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐδιδάχθησαν εἰς τὴν ἐποχήν των, καὶ δι' αὐτὸ προοδεύομεν, ὡς βλέπετε.

Ἀλλ' ἂν ἐρωτᾶτε καὶ διὰ τὸν λαόν;

Μὴν τὰ ἐρωτᾶτε· ἄν τινες ἐξ αὐτοῦ εἶχον τὸ εὐτύχημα νὰ φοιτήσουν ποτὲ εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου των καὶ ἠξεύρουν ὀλίγην ἀνάγνωσιν, ἂν τοῖς ἔλθῃ κἄποτε ὄρεξις νὰ ἀναγνώσουν τι, δὲν ἔχουν βιβλίον τι κατάλληλον ν' ἀναγνώ-

ΜΕΓΑΡΟΝ ΙΣΜΑΝΟΓΙΟ

σουν, διότι παρ᾽ ἡμῖν δὲν ἐπεκράτησεν ἀκόμη ἡ καλὴ συνήθεια νὰ γράφωνται βιβλία ὠφέλιμα διὰ τὸν λαόν.

Λοιπὸν τί κάμνουν τότε αὐτοί;

Λαμβάνουν ὅ,τι βιβλίον τύχῃ εἰς τὰς χεῖράς των καὶ ἐκ τοιαύτης ἀναγνώσεως βεβαίως πολλάκις βλάπτονται ἢ ὠφελοῦνται. Ἀλλὰ πταίουν ἀρά γε;

Τί νὰ κάμουν, ἀφοῦ διψοῦν νὰ μάθουν καὶ δὲν ἔχουν τι κατάλληλον νὰ κορέσουν τὴν δίψαν των;

Ὅταν τις πεινᾷ καὶ δὲν ἔχῃ τι νὰ φάγῃ, ἀναγκάζεται νὰ γεμίσῃ τὴν κοιλίαν του καὶ μὲ ξυλοκέρατα. Παρόμοιόν τι κάμνουν καὶ αὐτοί.

Παρὰ τοῖς ἀνεπτυγμένοις ὅμως λαοῖς δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον. Παρ᾽ αὐτοῖς οὐ μόνον δημόσιαι βιβλιοθῆκαι ὑπάρχουν, ἀπὸ τὰς ὁποίας δύνανται ν᾽ ἀρύωνται, ὅ,τι ἐπιθυμοῦν, ἀλλὰ καὶ σωματεῖα ἐξ ἐπίτηδες, τὰ ὁποῖα ἀναλαμβάνουν τὴν ἔκδοσιν ὠφελίμων βιβλίων καὶ διενεργοῦν τὴν διάδοσιν αὐτῶν. Πόσον εὐεργετικὸν εἶνε τοῦτο πᾶς τις δύναται νὰ ἐννοήσῃ. Ἀλλ᾽ ἡμεῖς εἰς τοῦτο ὑστεροῦμεν. Παρ᾽ ἡμῖν τὸ βιβλίον δὲν θεωρεῖται ἀκόμη σκεῦος τῆς πρώτης ἀνάγκης. Ἀφειδῶς πολλάκις δαπανῶμεν εἰς τὴν διακόσμησιν τῶν οἰκιῶν μας καὶ εἰς τὴν περιβολήν μας, ἀλλ᾽ εἰς τὰ βιβλία καὶ τὸ ἐλάχιστον ἀκόμη ποσὸν φειδόμεθα νὰ δαπανήσωμεν, ἀδιαφοροῦντες, ἂν τὰ μὲν πρῶτα χρησιμεύουν μόνον πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν καλλωπισμόν μας, τὰ δὲ δεύτερα πρὸς τὸν ἐσωτερικόν, τὸν τῆς ψυχῆς μας δηλαδή.

Τὸ μεγαλείτερον εὐεργέτημα διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶνε, νομίζομεν, νὰ φωτίσῃ τις τὸν νοῦν αὐτοῦ. Μέσον δὲ πρὸς φωτισμὸν αὐτοῦ εἶνε πρὸ πάντων τὸ βιβλίον. Τὸ βιβλίον εἶνε τὸ φῶς τοῦ πνεύματος. Ἐν τῷ μεγάλῳ ἀνδριάντι τοῦ Γούτεμβεργ, ὁ ἐφευρέτης τῆς τυπογραφίας παρίσταται κρατῶν βιβλίον εἰς τὰς χεῖρας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διὰ μεγάλων χαρακτήρων εἶνε κεχαραγμέναι αἱ λέξεις: «Καὶ ἐγένετο φῶς»!

Ἀδύνατον νὰ χαρακτηρισθῇ ἐπιτυχέστερον ὁ σκοπὸς τοῦ βιβλίου. Διότι τί ἄλλο εἶνε τὰ καλὰ βιβλία, ἢ φῶτα διαλύοντα τὴν σκοτίαν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς; Ὅπως ὁ ἥλιος διὰ τῶν θαλπερῶν ἀκτίνων του θερμαίνει καὶ φωτίζει τὴν γῆν, διὰ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν γόνιμον πρὸς βλάστησιν ὡραίων καρπῶν καὶ ἀνθέων, οὕτω καὶ τὸ βιβλίον διὰ τῶν ὠφελίμων περιεχομένων του καθιστᾷ τὸν νοῦν γόνιμον πρὸς βλάστησιν μεγάλων ἰδεῶν καὶ μεγάλων κατορθωμάτων. Αὐτὰ εἶνε οἱ πιστοὶ φύλακες ὁλοκλήρου τοῦ κολοσσοῦ τῶν γνώσεων ὅλων τῶν αἰώνων, οἱ ὁποῖοι διατηροῦν πάντα ἀκμαῖα, ὅσα ἀπ᾽ αἰώνων ἢ ἐλέχθησαν ἢ ἐπράχθησαν ὑπὸ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν.

Ἂς γίνωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς φίλοι τῶν βιβλίων.

Χ. Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ

ΓΝΩΜΙΚΑ

Ἡ ἀνάγνωσις τερπνῶν ἅμα καὶ ὠφελίμων βιβλίων εἶνε ἓν τῶν ἰσχυροτάτων πρὸς ἠθοποίησιν τοῦ λαοῦ μέσων, εἶνε ἡ διανοητικὴ τροφή, ἡ ἀπαραιτήτως ἀναγκαία πρὸς συντήρησιν τῶν ἰδιοτήτων τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας, ἃς ἤδη τις ἀπέκτησε καὶ πρὸς περαιτέρω ἀνάπτυξιν αὐτῶν, τροφή, ἄνευ τῆς ὁποίας καὶ αἱ κάλλισται ἰδιότητες κατὰ μικρὸν ἀτροφοῦσι καὶ φθίνουσιν.

Δ. Σ. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

Ὁ ἄνθρωπος πρέπει καθ᾽ ἑκάστην ν᾽ ἀκούῃ γλυκύ τι ᾄσμα, ν᾽ ἀναγινώσκῃ ὡραῖόν τι ποίημα ἢ ἄλλο τι, νὰ βλέπῃ ἔξοχόν τινα εἰκόνα, καί, εἰ δυνατόν, νὰ ἐκφράζῃ ὀρθάς τινας ἰδέας. Ἄλλως, χάνει τὸ αἴσθημα τοῦ τελείου καὶ τοῦ καλοῦ καὶ τὴν πρὸς ταῦτα τάσιν· ἀμβλύνεται.

ΓΚΑΙΤΕ

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΕΤΟΣ ΚΑΙ Η ΝΕΟΤΗΣ

Παρῆλθ' ἓν ἔτος, φίλοι μου, κ' ἓν ῥόδον ἐμαράνθη,
Στολὴ τῆς κεφαλῆς μου.
Τίς ν' ἀναστήσῃ δύναται τοῦ ἔαρός μου τ' ἄνθη,
Τὰ μῦρα τῆς ζωῆς μου;

Παρῆλθ' ἓν ἔτος κ' ἔχασα τῆς ἥβης ἕνα κρῖνον
Ἀδάμαντά της ἕνα.
Ὦ! ποῖος μὲ παρηγορεῖ τὴν δρόσον ἐπιχύνων
Εἰς κάλλη μαραμμένα;

Παρῆλθ' ἓν ἔτος, φίλοι μου, καὶ μία ταὐτοχρόνως
Παρήκμασεν ἐλπίς μου.
Πῶς πάλιν ν' ἀνανεωθῇ ὁ περασμένος χρόνος,
Τὸ θάρρος τῆς ψυχῆς μου;

Σὺ μόνη τ' ἄνθη, Ἀρετή, ἀμάραντα φυλάττεις
Εἰς πᾶσαν ἡλικίαν.
Τὸ κάλλος τὸ ἀληθηνὸν σὺ μόνη ἐγχαράττεις
Εἰς ἀγαθὴν καρδίαν.

Τῆς ἀρετῆς οὐδέποτε τὸ θάρρος καταβάλλει
Ἐλπὶς ἀποδημοῦσα.
Ἀλλ' εἰς τοῦ νοῦ της τὰς πτυχὰς ἐλπὶς ἐκλάμπει ἄλλη
Τὴν πρὶν ζωογονοῦσα.

(Ποίησις Ἰταλίδος)

ΜΕΛΕΤΗ

Τοῦ διαπρεποῦς ἐπὶ ἐπιστημονικῇ μορφώσει Θεοφιλεστάτου
ἐπισκόπου Παμφίλου κ. ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ δ. ν.

Φίλοι Ἀναγνῶσται,

Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἀνθρωπότητος βαίνει ἐπὶ τὰ πρόσω· δυστυχῶς ὅμως κυματοειδῶς. Τοῦτο μᾶς διδάσκει ἡ ἱστορία· τοῦτο μᾶς διδάσκει ἡ πεῖρα· τοῦτο μᾶς διδάσκουσι τὰ καθ' ἑκάστην ἐπιτελούμενα.

«Τὰ ἀρχαῖα κρατείτω» καὶ «Τῶν πατρῴων ἔχου», πάντοτέ εἰσι σεπτὰ καὶ σεβαστά· ἀλλ' ἡ ἐξέλιξις, ἡ μεταβάλλουσα τὰς συνθήκας τοῦ βίου καὶ τοὺς κοινωνικοὺς ὅρους, δὲν ἐπιτρέπει τὴν αὐστηρὰν προσκόλλησιν εἰς ταῦτα. Ἀναποφεύκτως καὶ ἀκατασχέτως ἐπιβάλλεται ἡ κάμψις καὶ παρέκκλισις ἐκ τούτων, εἰς οἱονδήτινα βαθμὸν καὶ ἂν ὑπάρχῃ ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἐμμονὴ εἰς ταῦτα. Ὁ ροῦς τῶν πραγμάτων, ἐκ τῆς βαθμιαίας καὶ ἀκατασχέτου παρεκκλίσεως, παρουσιάζει νέον καθεστὼς καὶ ἡ πρὸς τὰ ἄνω μεταφορὰ αὐτοῦ ἀδύνατος.

Εἰς τὴν τοιαύτην ἐξέλιξιν, κατ' ἀκατάσχετον φοράν, ὑπόκεινται καὶ τὰ περὶ Νηστειῶν καὶ Κωλυμάτων τοῦ Γάμου περισπούδαστα θέματα, ὧν ἀντικείμενόν ἐστιν ἡ λιτὴ μελέτη, τὴν ὁποίαν ἐξεδώκαμεν πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει, εἰς τὴν μείζονα διάδοσιν τῆς ὁποίας προβαίνομεν ἐξ ἐνδομύχου πόθου, ὅπως παράσχωμεν τὴν ταπεινὴν συμβολὴν

ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς προτάσεως τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, Τοῦ κλεΐζοντος τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον σεπτοῦ πρωθιεράρχου τῆς Ὀρθοδοξίας Ἰωακεὶμ τοῦ Γ΄, ἥτις πρότασις, καθ' ἡμᾶς ἐστιν ἀξία μεγίστης προσοχῆς, ἐνδιαφέροντος καὶ μελέτης καὶ ὡς τοιαύτη νὰ ἐφελκύσῃ τὸν ζῆλον ἁπάντων ἀνεξαιρέτως πρὸς νόμιμον κύρωσιν, πραγμάτωσιν καὶ ἐφαρμογήν, συνῳδὰ ἄλλως τε καὶ τῷ καθεστῶτι.[1]

ΠΕΡΙ ΝΗΣΤΕΙΑΣ

Ἡ νηστεία συνίσταται παρ' ἡμῖν, ἐν τῇ ἀποχῇ ἀπὸ ὡρισμένων βρωμάτων, καθ' ὡρισμένας ἡμέρας καὶ χρονικὰς περιόδους.

Πλὴν δὲ τῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ καὶ Νέᾳ Διαθήκῃ περὶ νηστείας ἀναφερομένων, καθ' ἃ ὡρίσθη αὕτη εἰς ταπείνωσιν τῆς ψυχῆς καὶ χαλιναγώγησιν τῶν παθῶν, αἱ κυριώτεραι τῶν

1. Γνωστὸν τυγχάνει, ὅτι πρό τινος (22 Νοεμβρίου 1905), ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ σεπτὸς Πρωθιεράρχης τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὁ εὐκλεῶς προκαθήμενος ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς σκοπιᾶς τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου Ἰωακεὶμ ὁ Γ΄, ἐν τακτικῇ συνεδριάσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐποιήσατο δύο προτάσεις, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη περὶ περιορισμοῦ τῆς νηστείας, δι' ἀποχῆς μόνον κρεωφαγίας, ἡ δὲ δευτέρα περὶ περιορισμοῦ τῶν βαθμῶν τῶν κωλυμάτων τοῦ γάμου εἰς ὀλιγωτέρους.

Ὡς δῆλον, ἀμφότερα τὰ θέματα ταῦτά εἰσι λίαν περισπούδαστα καὶ ἄξια τοῦ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, συνεπῶς δὲ προαγόμεθα νὰ διατυπώσωμεν ἐνταῦθα τὴν γνώμην ἡμῶν ἐπὶ τοῦ Α΄ ζητήματος μόνον, τοῦ περὶ Νηστείας.

Κανονικῶν Διατάξεων, δι' ὧν περιφρουρεῖται τὸ κῦρος τῶν νηστειῶν, εἰσὶν αἱ ἑπόμεναι·

Α΄) Ὁ 69ος Ἀποστολικὸς Κανών, ὁρίζων: «Εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ὑποδιάκονος ἢ ἀναγνώστης ἢ ψάλτης τὴν ἁγίαν Τεσσαρακοστὴν τοῦ Πάσχα οὐ νηστεύει ἢ τετράδα ἢ παρασκευὴν ***καθαιρείσθω***· ἐκτὸς εἰ μὴ δι' ἀσθένειαν σωματικὴν ἐμποδίζοιτο· εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη, ***ἀφοριζέσθω***· καὶ

Β΄) Ὁ 56ος Κανὼν τῆς Ϛ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἔχων ὡς ἑξῆς: «Ὡσαύτως μεμαθήκαμεν ἔν τε τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ καὶ ἐν ἑτέροις τόποις, ἐν τοῖς Σάββασι καὶ Κυριακαῖς τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς ὠὰ καὶ τυρὸν ἐσθίειν τινάς. Ἔδοξε τοίνυν καὶ τοῦτο μιᾷ ὥστε κατὰ τὴν οἰκουμενικὴν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν κατακολουθοῦσαν τάξει, τὴν νηστείαν ἐπιτελεῖν καὶ ἀπέχεσθαι, ὥσπερ ἁπάντου· οὕτω δ' ὠοῦ καὶ καὶ τυροῦ, ἃ καρπός εἰσι καὶ γεννήματα, ὧν ἀπεχόμεθα. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο παραφυλάττοιεν, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, ***καθαιρείσθωσαν,*** εἰ δὲ λαϊκοὶ ***ἀφοριζέσθωσαν***».

Ὁποῖον δὲ τὸ κῦρος τῶν Διατάξεων τούτων ἐν τῇ ἐφαρμογῇ σήμερον, συνάγεται ἐκ τῆς συγκρίσεως καὶ ἀντιπαραβολῆς αὐτῶν πρὸς τὰ περὶ νηστείας νῦν κρατοῦντα, ἐξ οὗ εὐκόλως θὰ καταλήξωμεν καὶ εἰς τὸ διδακτικὸν ***συμπέρασμα.***

Πρὸς καθορισμὸν καὶ γνῶσιν τῶν σήμερον περὶ νηστείας κρατούντων παρ' ἡμῖν, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν τοὺς ὀρθοδόξους εἰς τρεῖς κατηγορίας·

α΄) Εἰς τὴν κατηγορίαν, ἥτις διακρίνεται ἐπὶ ἐνθέρμῳ θρησκευτικῇ εὐλαβείᾳ πρὸς ἀπαρέγκλιτον τήρησιν ἁπασῶν τῶν περὶ νηστείας διατάξεων τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς ταύτην κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνήκουσιν οἱ ἐν ἀγροικικαῖς παροικίαις οἰκοῦντες, ἐν οἷς καταλέγονται καὶ ἐκεῖνοι, ὧν χαρακτηριστικόν ἐστι, τόσῳ ὁ περὶ τῆς τηρήσεως τῶν τύπων τῆς νηστείας φανατισμός, ἀποφευγόντων ἐν νηστισίμοις ἡμέραις καὶ αὐτὴν

τὴν ψαῦσιν, διὰ μὲν τῆς χειρὸς βρώματος μὴ νηστευσίμου, διὰ δὲ τῶν χειλέων φοτηρίου, δι' οὗ προέπιεν ἄλλος μὴ νηστεύων, ὅσῳ καὶ ἡ παντελὴς ἄγνοια τοῦ σκοποῦ τῆς νηστείας, πρὸς δὲ οἱ κοιλιόδουλοι καὶ γαστρίμαργοι· οἱ μετὰ Φαρισαϊκῆς οἰήσεως μεμφόμενοι καὶ περιφρονοῦντες τοὺς ἄλλως ἀντιλαμβανομένους τὴν σημασίαν τῆς νηστείας, καὶ οἱ τὸν κώνωπα διϋλίζοντες καὶ τὴν κάμηλον καταπίνοντες.

β΄) Εἰς τὴν κατηγορίαν, ἥτις τυχοῦσα χριστιανικῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως, ἐξ ἁπαλῶν δὲ ὀνύχων ἐθισθεῖσα εἰς τὴν τήρησιν τῶν ἱερῶν θεσμίων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τῆς νηστείας, μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας φυλάττει κατὰ τὸ δυνατὸν τὰς περὶ ταύτης ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις, ὅλως ἀνεπηρέαστος ἐξ αἰσθήματος Φαρισαϊκῆς ἐπιδείξεως καὶ φανατισμοῦ, εὐλαβουμένη τὴν περὶ νηστείας διάφορον κρίσιν καὶ ἀντίληψιν τοῦ πλησίον, συμμορφουμένη δὲ ἐν δεδομένῃ περιστάσει τῷ Ἀποστολικῷ ρητῷ «Ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα», κατὰ τοὺς σημερινοὺς κοινωνικοὺς ὅρους καὶ τὰς συνθήκας. Εἰς ταύτην ἀνήκουσι χριστιανοὶ διαφόρων κοινωνικῶν τάξεων, διακρινόμενοι ἐπὶ ἐγκρατείᾳ καὶ εὐαγγελικαῖς ἀρεταῖς καὶ ἐπὶ ἀμέμπτῳ ζήλῳ ὑπὲρ τῶν κοινῶν.

γ΄) Εἰς τὴν κατηγορίαν, ἥτις τόσην σπουδαιότητα ἀποδίδει εἰς τὴν τήρησιν ἢ μὴ τῆς νηστείας, ὅσην εἰς τὴν παράλειψιν τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ γεύματος, ἢ κατὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς οἰκίας τὴν πρωΐαν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις· καὶ ὅσην εἰς τοὺς σχολάζοντας κύβοις, μάλιστα δὲ μείζονα εἰς τούτους. Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν οἱ ἀνεπτυγμένοι χριστιανοὶ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἐν οἷς συγκαταλέγονται κατὰ κανόνα, οἱ διακρινόμενοι ἐπὶ κοινωφελεῖ δράσει, ἠθικῇ ἀνατροφῇ καὶ μορφώσει καὶ ἐπὶ ἐξόχοις χριστιανικαῖς ἀρεταῖς, ἔν τε ταῖς πρωτευούσαις, πόλεσι καὶ κωμοπόλεσι.

Ταῦτά εἰσι τὰ περὶ νηστείας κρατοῦντα σήμερον, ἐν τῇ πράξει καὶ ἐφαρμογῇ. Πασίδηλα βεβαίως.

Διὰ τῆς συγκρίσεως καὶ παραβολῆς τούτων, πρὸς τὰ προεκτεθέντα, πρόδηλόν ἐστιν ὅτι ἥκιστα σύμφωνά εἰσι τὰ σήμερον κρατοῦντα περὶ νηστείας, πρὸς τὰ τεθεσπισμένα ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων. Συνεπῶς ἐπιβάλλεται ἡ πρόνοια πρὸς περιφρούρησιν τοῦ κύρους αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων, οἵτινες τοσούτῳ μᾶλλον καθῆκον ἔχουσι πρὸς τοῦτο, ὅσῳ ἡ ἀδιαφορία ἀπέναντι φοβερᾶς ἀθετήσεως ἱερῶν Κανόνων, δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἔνοχος ἀνοχή, ἢ μᾶλλον ὡς συμμετοχή, ἢ συνενοχὴ εἰς τὴν ἀθέτησιν.

Ἀλλ' ἆρά γε, ὡς ἔχουσι σήμερον τὰ περὶ τηρήσεως τῆς νηστείας, κατὰ τὰ προεκτεθέντα, εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβληθῶσιν εἰς τρόπον, σύμφωνον, πρὸς τὰς διατάξεις τῶν εἰρημένων Κανόνων, 69 Ἀποστολικῶν καὶ 56 τῆς ς΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου;

Τὸ ἐφ' ἡμῖν ἀδιστάκτως καὶ ἀνεπιφυλάκτως ἀποφαινόμεθα, ὅτι οὐδ' ἐλαχίστη ἐλπὶς δύναται νὰ ὑπάρξῃ περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς, ἤτοι τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ κύρους τῶν εἰρημένων Κανόνων.

Βεβαίως τὰ «Ἀρχαῖα κρατείτω» καὶ «Τῶν πατρῴων ἔχου» εἰσὶ ρητά, πανθομολογουμένως ἄξια ἐξόχου σεβασμοῦ καὶ εὐλαβοῦς τηρήσεως, ἐν πάσῃ σχέσει καὶ ἀναφορᾷ ἡμῶν, μάλιστα δὲ προκειμένου περὶ θεσμῶν ἱερῶν καὶ σεβαστῶν, τεθεσπισμένων παρὰ τῶν θείων Ἀποστόλων καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὧν ἡ αὐστηρὰ καὶ μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας τήρησις καὶ φρούρησις, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, καθῆκόν ἐστι παντὸς ὀρθοδόξου κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ.

Καὶ περὶ ἱεροῦ θεσμοῦ, οἷος ὁ τῆς νηστείας, τεθεσπισμένου ὑπὸ ἱερῶν Κανόνων Ἀποστολικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων πρόκειται ἐνταῦθα, ἱερὸν δὲ καθῆκόν ἐστι παντὸς

εὐσεβοῦς ἡ συνηγορία παντὶ σθένει ὑπὲρ αὐτοῦ, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ.

Ἀλλ' ὡς προελέχθη, ὅλως ἀδύνατος παρίσταται ἤδη ἡ ἀναστήλωσις τοῦ κύρους τῶν περὶ νηστείας εἰρημένων Κανόνων καὶ τὴν ὑπὲρ ταύτης ἀπόπειραν ἡμεῖς θεωροῦμεν κατ' οὐδὲν διαφέρουσαν τῆς ἀποπείρας πρὸς μεταβολὴν τῶν ῥείθρων τῶν ποταμῶν εἰς τὴν ἀντίθετον διεύθυνσίν των, ἤτοι πρὸς τὰ ἄνω. Τὴν δὲ ταπεινὴν ταύτην γνώμην ἡμῶν βασίζομεν ἐπὶ τῶν ἑπομένων λόγων.

Κατὰ τὰ προειρημένα, μεγάλη καὶ δὴ ἡ σημαντικωτέρα μερὶς τῶν εὐσεβῶν ἥκιστα συμμορφοῦται ταῖς περὶ νηστείας διατάξεσι τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Συνεπῶς ὅσον ἀφορᾷ τὴν μερίδα ταύτην, αἱ διατάξεις αὗται εὑρίσκονται ἐν παντελεῖ ἀχρηστίᾳ.

Ἡ δὲ Ἐκκλησία ἀπέναντι τοιαύτης καταστάσεως, ἀνηκόντως ἐκτιμῶσα τὴν σημασίαν καὶ βαρύτητα τῆς κοινῆς περὶ νηστείας ἀντιλήψεως καὶ συνειδήσεως καὶ φιλοστόργως πολιτευομένη, ἐπιδεικνύει ἐπιείκειαν, συγκατάβασιν καὶ οἰκονομίαν, μάλιστα εἰς βαθμὸν ὑπερβαίνοντα τὰ ὅρια τῆς ἀνοχῆς, παρέχουσα τὴν εὐλογίαν αὐτῆς ἀδιακρίτως εἰς νηστεύοντας καὶ μὴ νηστεύοντας.

Πασίδηλον δ', ὅτι οὐ μόνον οὐδὲν παράδειγμα ὑπάρχει καθαιρέσεως κληρικοῦ, ἢ ἀφορισμοῦ λαϊκοῦ, ὡς ὁρίζει ὁ 56ος Κανὼν τῆς ς΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, διὰ τοὺς παραβάτας τῆς νηστείας, ἀλλ' οὐδ' ἐπιτιμίου καὶ κανόνος πρὸς ἀποχὴν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς μεταλήψεως, ὑπὸ τῶν σωφρόνως καὶ ἀποστολικῶς πολιτευομένων συνετῶν πνευματικῶν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐλαχίστη ἀμφιβολία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ, ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη καὶ δὴ καὶ τῶν τριῶν προεκτεθεισῶν κατηγοριῶν τῶν εὐσεβῶν, ἀνεξαιρέτως, ἄνευ δισταγμοῦ θὰ ἀπένειμε τίτλους χαρακτηριστικοὺς Φαρισαϊκῆς ὑποκρισίας, ἐὰν μὴ πνευματικῆς ἀνισορροπίας, πρὸς τοὺς

τυχὸν μὴ εὐλαβουμένους τὴν νοημοσύνην τοῦ εὐσεβοῦς κοινοῦ, μὴ ἐρυθριῶντας νὰ κρύπτωνται ὄπισθεν τοῦ δακτύλου των καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ἐνισταμένους σήμερον, ὑπὲρ θεσμοῦ εἰς ἀχρηστίαν περιπεσόντος, κατὰ τὰ εἰρημένα, συνεπῶς δὲ ἀπηρχαιωμένου καὶ ἱστορικῆς ἀξίας.

Καὶ ἀδιστάκτως ἀποφαινόμεθα περὶ τούτου, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν μεταξὺ τῶν λογικῶς σκεπτομένων καὶ χριστιανικὴν διάθεσιν ἐχόντων εὐσεβῶν, νὰ εὑρεθῇ τις, ὅστις νὰ ἐγκρίνῃ καὶ δεχθῇ (ἂν μὴ νὰ κατακρίνῃ ἑαυτὸν) τὴν διὰ καθαιρέσεως, ἢ ἀφορισμοῦ ἀποκοπὴν ἐκ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, τῶν μὴ συμμορφουμένων πρὸς τὰς περὶ νηστείας διατάξεις τῶν Ἱερῶν Κανόνων· ὅπερ ἀναντιλέκτως θὰ συνεπῆγε τὴν ἀραίωσιν τῶν τάξεων τῶν εὐσεβῶν, εἰς βαθμὸν παντελοῦς παραλύσεως αὐτῶν, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἐκμηδενίσεως, ἣν ἐπιφυλάσσει ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀποστολικῶν Κανόνων 42 καὶ 43 ὁριζόντων· «Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, κύβοις σχολάζων καὶ μέθαις, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω καὶ ὑποδιάκονος ἢ ἀναγνώστης ἢ ψάλτης, τὰ ὅμοια ποιῶν, ἢ παυσάσθω ἢ ἀφοριζέσθω, ὡσαύτως καὶ λαϊκός».

Ὅθεν, πρὸς τοῖς ἀνωτέρω, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν:

α΄) Ὅτι κατὰ τὴν Κατήχησιν τοῦ Πλάτωνος «ἡ ἀληθὴς νηστεία δὲν στέκει εἰς τὴν ἀποχὴν τῶν βρωμάτων, ἀλλ' εἰς τὴν ἐγκράτειαν τῶν παθῶν»·

β΄) Ὅτι κατὰ Τιμόθεον Ἀλεξανδρείας, «ἡ νηστεία ἐπενοήθη διὰ τὸ σῶμα ταπεινῶσαι»· κατὰ δὲ τὸν Βαλσαμῶνα, «παντάχοῦ ἡ διάθεσις σκοπεῖται τοῦ καταλύοντος καὶ μὴ καταλύοντος»·

γ΄) Ὅτι, κατὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, «Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ (μολύνει) τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος . . . τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κά-

κεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι».

δ΄) Ὅτι τὸ περὶ νηστείας καθεστώς, ὡς προεξετέθη, φέρει ἅπαντα τὰ στοιχεῖα, ἅτινα προαπαιτοῦνται πρὸς κατάρτησιν ἐθίμου, ἤτοι συνεχῆ, ἀδιάκοπον καὶ πολυχρόνιον χρῆσιν, συντρεχούσης καὶ τῆς κοινῆς συνειδήσεως ἀνηκόντως, ἑπομένως τὸ κρατοῦν σήμερον περὶ νηστείας βασίζεται ἐπὶ ἐθίμου.

ε΄) Ὅτι ὑπάρχει διάταξις, καθ' ἣν «τὰ ἔθιμα ὅσα πολυχρόνιος καὶ ἀδιάκοπος συνήθεια ἢ ἀποφάσεις καθιέρωσαν, ὑπερισχύουσιν, ὅπου ἐπεκράτησαν.

ς΄) Ὅτι «τὸ ἐξ ἔθους δίκαιον οὐχ ἧττον τοῦ νόμου κρατεῖ δύναται δὲ καὶ νὰ ἀναιρέσῃ αὐτὸν δι' ἀχρηστίας».

ζ΄) Ὅτι ἡ περὶ νηστείας πρότασις, ὡς ἄνω, ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐν ἐπισήμῳ συνεδρίᾳ τῆς ἱερᾶς Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως.

η΄) Ὅτι οὐδεμία φωνὴ ἠγέρθη ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ἐνστάσεως ἢ διαμαρτυρίας, ἢ καὶ ἁπλῆς ἀποδοκιμασίας· γνῶμαι δέ τινες μόνον διετυπώθησαν, ἀφορῶσαι τύπους, ὅπερ δηλοῖ, ὅτι ***κατ' οὐσίαν σιωπηλῶς ἐπεδοκιμάσθη ἡ περὶ νηστείας πρότασις παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως, παρακαθημένου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ΄, Συνόδου,*** μεταξὺ τῶν εὐπαιδεύτων, πεπειραμένων καὶ πεφωτισμένων μελῶν τῆς ὁποίας ὑπάρχουσιν Ἱεράρχαι διαπρέποντες ἐπὶ ἐξόχῳ θεολογικῇ μορφώσει καὶ δὴ καὶ εὐρωπαϊκὴν φήμην χαίροντες.

θ΄) Ὅτι ***αἱ λοιπαὶ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι οὐδεμίαν ἐξήνεγκον ἀντίρρησιν, ἢ ἀποδοκιμασίαν κατὰ τῆς προτάσεως, ἐγκαίρως δημοσιευθείσης·*** ὅπερ δηλοῖ σιωπηρὰν ἐπιδοκιμασίαν, ἔγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν, παρ' ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἤτοι τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας.

Η Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Γ΄

ι΄) Ὅτι σήμερον διὰ πλαγιασμοῦ καὶ κάμψεως ἱερῶν Κανόνων, τελεῖται κατ᾽ ἐπιείκειαν καὶ συγκατάβασιν οἰκονομία, οὐ μόνον ἐν κηδείᾳ ἑτεροδόξου καὶ ἐν γαμικῇ ἐπιμιξίᾳ ὀρθοδόξου μεθ᾽ ἑτεροδόξου, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ προσελκύσει ἑτεροδόξου εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, ὅπερ τοσούτῳ μᾶλλον ἄξιόν ἐστιν ἰδιαιτέρας σημειώσεως, ὅσῳ ὁ τοιοῦτος πλαγιασμὸς καὶ ἡ κάμψις ἐπὶ ζητημάτων προδήλως ἀσυγκρίτῳ λόγῳ σπουδαιοτέρων τῶν τῆς Νηστείας, ἀφορᾷ Θείους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας ***Οἰκουμενικῶν Συνόδων,*** τελεῖται δὲ ὑπὸ ***Ἱερᾶς Συνόδου μιᾶς Ἐκκλησίας,*** τούτων λέγομεν πάντων λαμβανομένων ὑπ᾽ ὄψιν, συνάγεται ὅτι τὸ περὶ νηστείας καθεστώς, στηρίζεται ἐπὶ ἐθίμου, ὅπερ, μολονότι δὲν περιεβλήθη εἰσέτι τὸ κῦρος τῆς ἐγγράφου ἀναγνωρίσεως καὶ ἐπισημοποιήσεως, οὐχ ἧττον ἀποτελεῖ ἰσχυρὰν δικαιολογικὴν βάσιν, ἐφ᾽ ἧς ἐρείδεται ἡ περὶ νηστείας ἀντίληψις, διάθεσις καὶ κοινὴ συνείδησις καὶ ὅτι οἱαδήτις τροποποίησις καὶ μεταβολὴ περὶ ζητήματος ἀφορῶντος εἰς τὴν νηστείαν, ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἁρμοδιότητα τῆς Ἐκκλησίας μάλιστα κατὰ μείζονα λόγον, ἢ τὰ ζητήματα περὶ κηδείας ἑτεροδόξου, περὶ γάμου Ὀρθοδόξου μεθ᾽ ἑτεροδόξου καὶ περὶ παραδοχῆς ἀλλοδόξου εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ νηστείας, σημειοῦμεν περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν ἑκάστης νηστείας, ὡς σχετικὰ ταύτης τὰ ἑξῆς:

Ὁ μὲν 69 Ἀποστολικὸς Κανὼν ἀναφέρει μόνον «τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν τοῦ Πάσχα καὶ Τετράδα καὶ Παρασκευὴν» ὡς ἡμέρας νηστείας. Ὁ Βαλσαμὼν ὅτι «ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγία Σύνοδος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου Πατριάρχου Νικολάου . . . ἀπεφήνατο, ὅτι ἐξ ἀνάγκης προηγοῦνται νηστεῖαι πρὸ τῶν τεσσάρων τούτων ἑορτῶν, ἤγουν πρὸ τῆς ἑορτῆς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν καὶ τῆς Κοιμήσεως

τῆς ἁγίας Θεοτόκου, πλὴν ἑπταήμερος «μία γὰρ τεσσαρακονθήμερος νηστεία ἐστὶν ἡ τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Πάσχα».

Ὁ δὲ ἀείμνηστος καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Ν. Δαμαλᾶς ἀπεδείκνυεν ἐπιστημονικῶς, ὑπὸ κανονικὴν ἔποψιν, ὅτι «περιωρισμένος ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς τῶν νηστειῶν, ὡς καὶ αἱ ἡμέραι αὐτῶν».

Ταῦτα περὶ τῆς Νηστείας.

ΠΟΙΗΜΑΤΙΟΝ

Ποτὲ μὴν ἀναβάλλετε διὰ τὴν ἐπιοῦσαν
Ὅ,τι νὰ γείνῃ δύναται τὴν ὥραν τὴν παροῦσαν.
Βέβαιον εἶνε τὸ παρόν, ἀβέβαιον τὸ μέλλον,
Ὅθεν πολλάκις χάνεται ὁ ν' ἀναβάλλῃ θέλων.

*
* *

Μεταξὺ δύο ἀληθῶν φίλων
Ὅλα νὰ εἶναι πρέπει κοινά:
Διασκεδάσεις, κίνδυνο', θλίψεις,
Καὶ αἱ ψυχαί των νὰ εἶν' ἐπίσης
Συνδεδεμέναι παντοτεινά.

ΗΘΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

*** Ἂς φροντίζωμεν νὰ ἐκπαιδεύωμεν τὰς γυναῖκας ὅσον τὸ δυνατὸν καλῶς, διότι ἐκ τῆς καλλιεργείας τοῦ γυναικείου πνεύματος ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἡ σοφία τῶν ἀνδρῶν.

*** Βλέπε πολλά, θαύμαζε ὀλίγα· ἄκουε πολλά, πίστευε ὀλίγα· ἀπόφευγε πολλά, φοβοῦ ὀλίγα· ἐργάζου πολύ, δαπάνα ὀλίγα.

Ο ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ
ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΑΥΤΗΣ

Τὰ καθήκοντα τῆς γυναικὸς δὲν περιορίζονται μόνον ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς οἰκογενείᾳ, τὰ ὁποῖα βεβαίως εἶνε καὶ τὰ πρῶτα. Ἀλλὰ ἡ ἀληθῶς εὐγενὴς καὶ μεγάλη ψυχή της, ἡ μυρωμένη καὶ διαπλασθεῖσα μὲ τὰ λεπτὰ αἰσθήματα τῆς χριστιανικῆς ἀνατροφῆς, τῆς λεπτῆς ἀγωγῆς, τῇ ἐπιβάλλει καθήκοντα καὶ ἐκτὸς τῆς οἰκογενείας της.

Πόσαι οἰκογένειαι δυστυχῶς ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς ἀτομικῆς συνδρομῆς της; Πόσαι ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς παρηγορητικῆς καὶ γλυκείας φωνῆς της; Πόσους πόνους ψυχικοὺς καὶ σωματικοὺς δύναται ν' ἀνακουφίσῃ ἓν εὐγενὲς δάκρυ της; Ὁποῖον βάλσαμον δύναται νὰ χύσῃ ἡ ἀγγελική της καρδία δι' ἑνὸς συμπαθοῦς καὶ εἰλικρινοῦς λόγου της, πλησίον πασχόντων καὶ ἀδυνάτων ὑπάρξεων; Ὢ! ἐὰν ἐδοκίμαζον πᾶσαι αἱ γυναῖκες τὴν ψυχικὴν ταύτην ἡδονήν, οὐδέποτε θ' ἀντήλλασσον τὴν χαρὰν ταύτην, μὲ ὅλας τὰς διασκεδάσεις τῶν θεάτρων, τῶν συναναστροφῶν, τῶν ἀνωφελῶν κόπων πρὸς ἀγορὰν πολυτελῶν στολισμῶν, τὴν ματαιοφροσύνην μόνον θεραπευόντων. Πόσον εὐτυχὴς θὰ καθίστατο ἡ γυνή, ἂν ᾐσθάνετο, τὸν εὐγενῆ προορισμόν της, ὄχι μόνον ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκογενείᾳ της, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς! Μόνον ἐκείνη, ἥτις ἐδοκίμασε τὴν εὐτυχίαν ταύτην, θὰ μὲ ἀπαντήσῃ.

Μὲ ποίαν προθυμίαν καὶ σκιρτῶσαν καρδίαν ἐξέρχεται τοῦ οἴκου της σεμνοπρεπῶς ἐνδεδυμένη, καὶ σπεύδουσα τὸ βῆμα ἀνυπομονεῖ νὰ φθάσῃ, ὅπου αἰσθάνεται ὅτι θὰ φανῇ χρήσιμος ἢ διὰ λόγου, ἢ δι' ἔργου! Δὲν αἰσχύνεται, οὔτε διστάζει νὰ εἰσέλθῃ εἰς πενιχρὸν οἴκημα δυστυχῶν, δὲν φοβεῖται μήπως σκονίσῃ τὸ φόρεμά της, ἢ λερώσῃ τὰ ὑποδήματά της, δὲν αἰσθάνεται κόπον, καὶ σπεύδει, ὅπως ἐγκαίρως φθάσῃ, καί, ἀφοῦ τελειώσῃ τὸ ὄντως ὡραῖον καὶ θεάρεστον ἔργον της, ἐπανέρχεται μὲ τὴν καρδίαν ἱκανοποιημένην καὶ

μειδιῶσα τὸ γλυκὺ καὶ οὐράνιον αὐτῆς μειδίαμα εἰσέρχεται εἰς τὸν οἰκόν της εὐτυχής!

Πόσας τοιαύτας εὐγενεῖς καὶ ὡραίας ψυχὰς ἐγνώρισα! Ἀλλὰ καὶ πόσαι ἀδρανοῦσι στερούμεναι αὐτῆς τῆς εὐτυχίας! Διότι δὲν εὐκαιροῦσι, λέγουσιν, ἀπὸ τὰς κοινωνικὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ἐπισκέψεις των, τὰς ἀπογευματινάς των, οὔφ!... εἶνε καταζαλισμέναι, ἔχουσιν ἀποκάμει, ποῦ νὰ πρωτοπηγαίνουν, δὲν προλαμβάνουσι!... Τί κρίμα!... καὶ ὅλα αὐτά, διότι δὲν ἐγνώρισαν τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τῆς γυναικὸς καὶ τὰ εὐγενῆ καθήκοντα αὐτῆς καὶ ἐκτὸς τῆς οἰκογενείας της.

Εἴθε νὰ δοκιμάσωσι καὶ αὗται τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν ταύτην, ἥτις πηγάζει μόνον ἐκ τῆς χριστιανικῶς μορφωμένης καὶ ὡραίας ψυχῆς τῆς γυναικός!

ΕΙΡΗΝΗ Π. ΦΑΡΜΑΚΙΔΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΝΘΥΜΗΘΕΙΣΑΝ ΜΕ ΜΟΥΣΑΝ

Ποῦ ἔλειπες, ὦ Μοῦσα,
τότε ποῦ λαχταροῦσα
εἰς τὰ μικρά μου χρόνια
νὰ ψάλλω μὲ τ' ἀηδόνια
τοῦ Μάη τὰ πουλιά.

Κ' ἤλθε στὸ νοῦ σου τώρα
σὲ φθινοπώρου ὥρα
ποὖμαι γεμάτος ἔννοια
μεσ' τὰ λευκά μου γένεια
νὰ κτίσῃς τὴ φωλιά;

Σὰν μ' ἤθελες πιστόν 'σου
νὰ μ' ἔχῃς ὀπαδόν σου,
ἔπρεπε νὰ ἐλθῇς
στὴν ἄνοιξί μου Μοῦσα,
τότε ποῦ ἠμποροῦσα
λύραν νὰ μάθω εὐθύς.

Τώρα παράτησέ με
ἡσυχον ἀφησέ με
κ' ἔχω περισπασμούς.
Θέλει πανδρειὰ ἡ κόρη
καθὼς κ' ἡ παρακόρη
κ' εἶμ' εἰς διαλογισμούς.

Γι' αὐτὸ καιρὸν δὲν ἔχω
σὲ Μούσαις νὰ προσέχω
σὲ στίχους καὶ χαρτιά.
Πᾶν' τὰ καλά μου χρόνια
τώρα πλακόνουν χιόνια
καὶ μαῦρα γηρατειά.

Ἐν Πλωμαρίῳ

ΕΥΣΤΡ. Κ. ΜΑΡΑΓΓΕΛΗΣ

Βικτωρ Σουλτσε

Λογίζομαι εὐτυχὴς δυνάμενος νὰ παρουσιάσω εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον τὴν συμπαθῆ μορφὴν τοῦ ἐνθέρμου φιλέλληνος, καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας **Βίκτωρος Σοῦλτσε**, καὶ νὰ παράσχω συντόμους περὶ αὐτοῦ βιογραφικὰς πληροφορίας.

Γεννηθεὶς τῇ $^{1}/_{13}$ Δεκεμβρίου 1851 ὡς υἱὸς διαμαρτυρομένου ἱερέως, ἐν Fürstenberg, πολίχνῃ τῆς γερμανικῆς ἡγεμονίας Βάλδεκ (Waldeck), ὁ Victor Schultze, ἐσπούδασεν ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις Βασιλείας, Βόννης, Στρασβούργου καὶ Γοτίγγης Θεολογίαν καὶ διέμεινεν ἐπὶ πολὺ ἐν Ἰταλίᾳ, ἀσχολούμενος μὲ τὴν μελέτην τῶν μνημείων τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιότητος, ἰδιαιτέρως δὲ τῶν κατακομβῶν, περὶ ὧν ἰδίαν ἐξέδωκε πραγματείαν ἐν ἔτει 1882.

Τῷ 1879 ἐξελέγη ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Λειψίας, ὁπόθεν ἐκλήθη τῷ 1884 ὡς ἔκτακτος καθηγητὴς εἰς τὴν βόρειον πρωσσικὴν πόλιν Greifswald (Γκράισβαλδ), ὅπου ἔκτοτε — ὡς τακτικὸς καθηγητὴς ἀπὸ τοῦ 1888 — διδάσκει τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ χριστιανικὴν ἀρχαιολογίαν, ὧν συγχρόνως μέλος τῆς διοικούσης Συνόδου (Geheimer Konsistorialrat).

Πλὴν τῆς μνημονευθείσης μελέτης αὐτοῦ περὶ κατακομβῶν ἐξέδωκεν ὁ Σοῦλτσε ἐν δυσὶ τόμοις (1887—92) Ἱστορίαν τῆς καταπτώσεως τῆς ἑλληνορωμαϊκῆς εἰδωλολατρείας, δι' ἧς κατώρθωσε νὰ καταρρίψῃ τὴν κρατοῦσαν περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου πρόληψιν, ἀποδείξας αὐτὸν ἄνδρα πλήρη πραγματικοῦ θρησκευτικοῦ ζήλου, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἐκείνους, οἵτινες θέλουσι νὰ παραστήσωσιν αὐτὸν ὡμὸν ἄνθρωπον, ἐκ πολιτικοῦ ἁπλῶς ὑπολογισμοῦ ὑποστηρίξαντα τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν.[1]

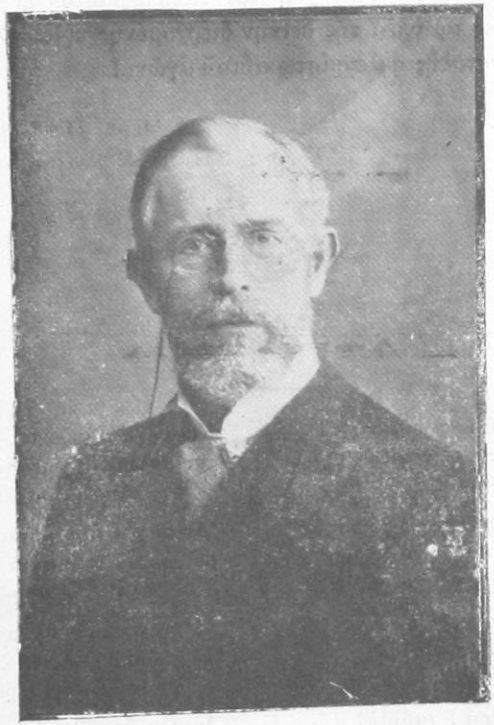
Κατόπιν ἐξέδωκε (1899) Ἀρχαιολογίαν τῆς Χριστιανικῆς Τέχνης, πραγματείαν περὶ τῶν τάφων Σικελίας (ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ καθηγητοῦ Führer· 1907), ἑτέραν περὶ τῶν ἱστορικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν μνημείων τοῦ Πανεπιστημίου Greifswald (1906) καὶ πολλὰ ἄλλα.

Νῦν ἀσχολεῖται εἰς τὴν ἱστοοίαν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἐντὸς μικροῦ δὲ θὰ ἴδῃ τὸ φῶς τὸ σχετικὸν αὐτοῦ σύγγραμμα.

Τοὺς μέχρι τοῦδε ὁ σοφὸς καθηγητὴς ἐπεσκέφθη τὴν πατρίδα ἡμῶν, τὴν δὲ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἡμῶν διάπυρον αὐτοῦ ἀγάπην ἀπέδειξε περιτράνως δι' ἰδίου, ἀνωνύμως ἐκδοθέντος, τεύχους (1897) καὶ δι' ἐπανειλημμένων ἐκτάκτως ζωηρῶν ἄρθρων[2] ἐν τῇ ὑπὸ συντηρητικῶν διαμαρτυρομένων Θεολόγων ἐν Βερολίνῳ ἐκδιδομένῃ ἡμερησίᾳ ἐφημερίδι, τῷ «Ἀγγελιαφόρῳ τοῦ Κράτους» (Der Reichsbote) ὡς καὶ διὰ τῆς ὑποστηρίξεως ἕλληνος κληρικοῦ πρὸς εὕρυνσιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἐν Βερολίνῳ.

1. Βλ. σχετικόν μου ἄρθρον ἐν «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» 21 Μαΐου 1910.

2. Περίληψιν ἑνὸς ἄρθρου κατὰ τὸ ζήτημα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἔδωκα ἐν τῇ «Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ».

ΒΙΚΤΩΡ ΣΟΥΛΤΣΕ

ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟ

Λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι νὰ ἐκφράσωμεν ἐπαρκῶς διὰ λόγων τὴν βαθεῖαν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν σοφὸν φιλέλληνα, τοῦ ὁποίου τὰ δημοσιεύματα πλέον ἢ ἅπαξ ἐπλήρωσαν δακρύων ἱερᾶς συγκινήσεως τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν.

Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ ἐνισχύῃ τὸν πολυσέβαστον ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς δεινὴν διερχομένης κρίσιν Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς φιλοχρίστῳ αὐτοῦ ἀγῶνι!

† Ἀρχιμ. **ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ**

Πατριαρχικὸς Ἐπόπτης τῶν Σχολῶν.

ΑΦΡΟΝΤΙΣΙΑ

Ἀφῆτέ με φροντίδες
καὶ μάταιαι ἐλπίδες
ἀφῆτε νὰ χαρῶ

Τὴν ἄνεσιν αὐτῆς μου
τῆς ἀνθηρᾶς ζωῆς μου
τὸν εὔδιο καιρό.

Σκληρὰ μελαγχολία,
καὶ λύπης ἀθυμία,
καὶ κάθε τι δεινόν,

Ἀπέλθετε! χαθῆτε!
Ποσῶς μὴ μ' ἐνοχλῆτε;
Τί μὲ ἡμᾶς κοινόν;

Μ' αὐτὸν τὸν κόσσυφόν μου,
τὸν φίλον μουσικόν μου,
ἀφοῦ ἐγὼ πλουτῶ,

Καὶ μὲ τὰς ἀηδόνας,
τὰς μελῳδοὺς τρυγόνας
τί πλέον νὰ ζητῶ;

Ἂν γῆς οὐδένα βῆμα
μὲ ἔδωκεν ὡς κτῆμα
ἡ τύχη· θ' ἀμοιρῶ;

Γι' αὐτὸ νὰ σκυθρωπάσω,
νὰ μὴ διασκεδάσω,
νὰ παίξω, νὰ χαρῶ;

Λοιπὸν ἂς εὐθυμήσω!
τὰ πάντ' ἂς λησμονήσω,
κ' εὐθὺς μετὰ χαρᾶς

Ἂς τρέξω εἰς βατῶνας
εἰς κήπους κ' εἰς λειμῶνας
κ' εἰς λόχμας δροσεράς.

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Δύο δισύλλαβοι, τετραγράμματοι καὶ ὀξύτονοι λέξεις, διὰ τοῦ συμπλεκτικοῦ ***καὶ*** συνδεόμεναι. Ἐπίρρημα χρονικὸν τὸ ἔν, ἐπίρρημα χρονικὸν καὶ τὸ ἄλλο. Ἂν καὶ κατὰ τὴν συνωνυμίαν ἐντελῶς ὁμοιάζουσι, πόση ὅμως μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ ὑφίσταται κατὰ τὴν σημασίαν! Διότι τὸ μὲν ἐκπροσωπεῖ παρελθόν, τὸ δὲ παρὸν χρονικὸν διάστημα. Τὸ μὲν παριστᾷ χαραυγὴν νυκτὸς ἐαρινῆς, ἐλπίδας χρυσᾶς, ὄνειρα· τὸ δὲ πραγματικότητα σκληράν, μεσουράνημα ἡλίου καυστικοῦ, μόνον αὐχμὸν καὶ ἰδρῶτας καὶ ἀπόγνωσιν παρέχοντος. Τὰ δ' ὅλως ἀντίθετα ταῦτα παραδόξως ἔρχεται νὰ συνδέσῃ ἐνταῦθα εἷς μικροσκοπικὸς Δαυΐδ, ὁ σύνδεσμος ***καί,*** ἀδύνατα πάντως ἀποπειρώμενος. Ματαιόφρον λεξείδιον! Πτέρυγας καὶ σῶμα ἐπεχείρησας καὶ σύ, ὡς ἄλλος Ἴκαρος, νὰ ἑνώσῃς· πλὴν μάτην ἐντείνεις τὰς δυνάμεις σου, μεταξὺ τούτων συσφιγγόμενον. Καὶ σοῦ ἡ ἀποτυχία βεβαία ἐστί, διότι καὶ μέγα τι καὶ πανίσχυρον ἔτι ἐὰν ἦσο, θὰ ἠδυνάτεις νὰ συνδέσῃς καὶ συνταυτίσῃς τὰ φύσει μὴ συνδέμενα οὐδὲ συνταυτιζόμενα. Διότι ***τότε*** ἦτο ***τότε*** καὶ ***τώρα*** εἶνε ***τώρα.***

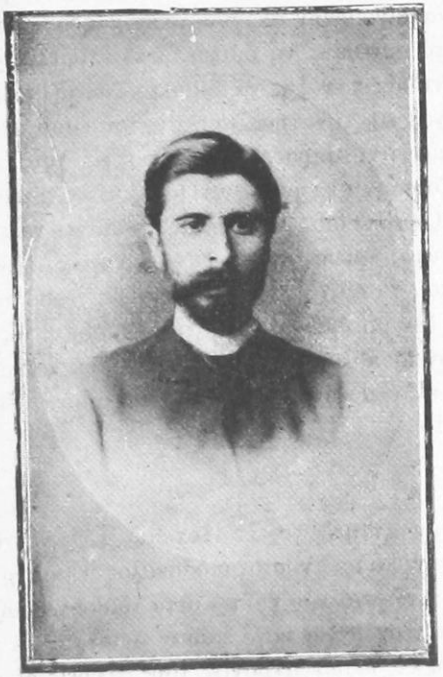
Τότε ἤμην παιδίον· τώρα εἶμαι ἀνήρ.

Τότε ἐκαλούμην υἱὸς μόνον· τώρα προσφωνοῦμαι καὶ πατήρ.

Τότε ἐπεθύμουν νὰ ἤμην ὅ,τι εἶμαι τώρα· τώρα θέλω νὰ γείνω ὅ,τι ἤμην τότε.

* * *

Τότε! Γελόεν καὶ ἀμέριμνον παιδίον ἐγώ, μὲ γυμνοὺς πόδας καὶ συνεστραμμένα πρὸς τὰ ἄνω τὰ ἄκρα τῆς περισκελίδος μου, ὁτὲ μὲν ἀνερριχώμην ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν δένδρων τοῦ ἐν ***Ἀμάξῳ*** τοῦ Πλωμαρίου κτήματός μας ριψοκινδύνως ἐξικνούμενος μέχρι τῶν λεπτοτάτων ἀκρεμόνων αὐτῶν πρὸς ἀνίχνευσιν ὡραίου καρύου ἢ εὐγεύστου ροδακίνου ἢ πρὸς ἀνακάλυψιν φωλεᾶς τινος πτηναρίων. Ἄλλοτε τρωγαλίζων μετὰ βουλιμίας παξιμαδίου ***τάκον*** βεβρεγμένον καὶ τεμάχιον ἐγχωρίου τυροῦ, μετ' εὐθύμων κραυγῶν καὶ ἀλαλαγμῶν συνέλεγον ἐντὸς σακκουλίου ἐκ τοῦ ἐκεῖ παραρρέοντος ποταμίσκου ***καβούρους,*** ὁρμῶν μετὰ τόλμης μέχρι τῶν βαθυτέρων μυχῶν τῶν βόθρων, τῶν βαθυσκίως ὑπὸ πελωρίων πλατάνων καὶ καστανεῶν σκιαζομένων. Ἄλλοτε ἐν συνοδείᾳ ὁμηλίκων μου ἐπηδῶμεν ὕψη φοβερὰ καὶ ἐτρώγομεν καρπούς, οὓς ἐρρυπαίνομεν πρότερον ἢ ἐπίνομεν νερὸν ἐξ ἀκαθάρτου τινὸς ρυακίου· καὶ ταῦτα πάντα..... διὰ τοῦ ***Χριστοῦ τὸ χατῆρι,*** διότι ἐξ ἀναγνώσεως διαφόρων μαρτυρολογίων εἴχομεν φανατισθῇ καὶ ἡμεῖς ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, ἐπιθυμοῦντες μαρτύρια, εἰς ἃ καὶ ἑκουσίως ὑπεβαλλόμεθα. Ἄλλοτε ἐν χειμῶνος ὥρᾳ περιφερόμενος ἐντὸς τοῦ δάσους τοῦ ***Μαρμάρου τοῦ Καλογήρου,*** ἔστηνα μετ' ἐπιτηδειότητος τὰς ἐκ τριχῶν καὶ βεργῶν ***ἀνεσπάθες*** καὶ συνελάμβανον τοὺς ἀθῴους κοσσύφους καὶ τοὺς κοκκινολαίμους ***Γιάννηδες,*** οἱ ὁποῖοι ἔσχον τὴν δυστυχίαν νὰ τσιμπήσουν διὰ τοῦ ράμφους τὸ δέλεαρ τῆς παγίδος μου. Ἄλλοτε..... Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί δεύτερον νὰ καταλέξω ἐκ τῶν ἀλησμονήτων ἀπολαύσεων τοῦ ἀφελοῦς ἐκείνου καὶ ἀφρόντιδος παιδικοῦ βίου;

† ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΣ

***

Τώρα ἀνὴρ σοβαρός, ὑψηλὰ καθήκοντα ἐπιφορτισμένος, ὀφείλω μετὰ πολλῆς περισκέψεως νὰ βαδίζω τὴν πρὸ ἐμοῦ ἀεννάως διανοιγομένην ἀκανθόστρωτον ὁδόν. Ναί! Τώρα ὀφείλω μετὰ συνέσεως νὰ ὁμιλῶ, μετ' ἐπιφυλάξεως νὰ γελῶ καὶ μετὰ φειδοῦς μεγάλης νὰ διασκεδάζω, ἀείποτε δὲ νὰ εἶμαι ἄγρυπνος εἰς τὴν πηδαλιουχίαν τοῦ ἐμοῦ σκάφους, μὴ ἐν στιγμιαίᾳ τινὶ ἀπροσεξίᾳ ἐμπέσω εἰς τοὺς πανταχόθεν περιστοιχίζοντάς με ποικιλοσχήμους καὶ ποικιλομόρφους ὕφάλους. Ὀφείλω διὰ παντὸς καὶ ἐν παντὶ νὰ εἶμαι ἀκοίμητος φρουρὸς καὶ περίσκεπτος κυβερνήτης, ἐὰν μὴ θέλω νὰ χάσω καὶ τὸ ἐλάχιστον, ὅπερ ἐν ταῖς χερσί μου κατέχω. Διὰ τοῦτο δὲν μοὶ μένει πλέον τώρα καιρὸς νὰ ὀνειροπολήσω ὡς ὠνειροπόλουν τότε, νὰ γελάσω, ὡς ἐγέλων, καὶ νὰ παραδοθῶ εἰς εὐαρεστοῦντά με ἐνασχολήματα, ὡς τότε παρεδιδόμην!

***

Τότε ἤμην μαθητὴς τοῦ ἐν Ποταμῷ Ἑλληνικοῦ σχολείου, ὅπερ διηύθυνεν ὁ ἀείμνηστος διδάσκαλος Ἐμμανουὴλ Μουχτούρης. Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ μετὰ τριῶν-τεσσάρων ὁμιλήκων μου κατερχόμενοι κατὰ πᾶσαν Δευτέραν ἐκ τοῦ Μεγάλου Χωρίου ἐπ' ὤμων φέροντες τοὺς πλήρεις οἰκιακῶν τροφίμων σάκκους μας, ἐφοιτῶμεν ὁλόκληρον τὴν ἑβδομάδα διδασκόμενοι μετ' ἄλλων τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς προγονικῆς σοφίας καὶ γνώσεως. Τότε δὲν εἴχομεν πολλὰ μαθήματα, ἀλλ' ἐκ τῆς συχνῆς ἐν τῇ ἐξοχῇ διατριβῆς καὶ τῆς αὐτοπαρατηρήσεως ἤμεθα καὶ ζωολόγοι καὶ βοτανικοὶ καὶ ὀρυκτολόγοι καὶ μετεωρολόγοι καὶ γεωπόνοι, ἴσως πολὺ κρείττονες τῶν διδασκομένων ταῦτα ἀπὸ ἀψύχων μόνον σελίδων. Τίς

δὲ δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν ἀνεκλάλητον ἐκείνην χαράν, ἣν ᾐσθανόμην κατὰ τὸ δειλινὸν τοῦ Σαββάτου, ὅτε ἀντιστρόφως, ἔχοντες τὸν σάκκον τῶν τροφίμων κενόν, τὴν δὲ κεφαλὴν πλήρη νέων μαθημάτων, ἐσπεύδομεν οἱ εἰρημένοι συνομίληκες ἐν ἀνερμηνεύτῳ εὐθυμίᾳ εἰς τὸ ἀγαπητὸν χωρίον μας, ἵνα ἐναγκαλισθῶμεν τοὺς ἀναμένοντάς μας φιλοστόργους γονεῖς καὶ προσφιλῆ ἀδέλφια; Καὶ ἀφ' οὗ ἐν μέσῳ τῆς οἰκογενείας ἐτυγχάνομεν τῶν τρυφερωτέρων περιποιήσεων καὶ θωπειῶν, ἔμπλεοι πάλιν φιλοστόργων ἀσπασμῶν καὶ εὐχῶν, ἀνεχωροῦμεν τὴν Δευτέραν εἰς τὸ σχολεῖον. Καὶ ἐπειδὴ «οὐδὲν καλὸν κακοῦ ἄμικτον» ἐπεθυμοῦμεν ν' ἀπολαμβάνωμεν τὴν εὐχαρίστησιν ταύτην, ὅσῳ τὸ δυνατὸν συχνότερον· διό, διδομένης εὐκαιρίας τινός, δὲν ἐχάνομεν αὐτήν. Καὶ ἀναφέρω μίαν τοιαύτην. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι κάποιος εἶχεν εἴπῃ ὅτι «Τὴν ἐρχομένην Τετάρτην θὰ 'βγῇ κομήτης, ὁ ὁποῖος θὰ συγκρουσθῇ μὲ τὴν γῆν». Φοβερά, βλέπετε, ἡ εἴδησις καὶ ἡμεῖς μακρὰν τῶν γονέων! Ἐγὼ λοιπὸν καὶ οἱ συγχωρικοί μου δειλιάσαντες ἐκ τοῦ φοβεροῦ τούτου ἀκούσματος, δὲν χάνομεν καιρόν· αἴρομεν ἐπ' ὤμων τοὺς σάκκους καὶ μιὰ καὶ δυὸ εὑρέθημεν πλησίον τῶν οἰκείων, οἵτινες ἔκπληκτοι βλέποντες τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἑβδομάδος ἄφιξίν μας, ἐρωτῶσι τὸ αἴτιον, ὅπερ ἐν συστολῇ λέγομεν .... Καὶ ἐν μὲν τῷ οὐρανῷ δὲν ἐφάνη τότε κομήτης, διότι οὗτος ὡς ἐκ θαύματος μεταβληθεὶς εἰς σεβαστοῦ πάχους ράβδον συνεκρούσθη πατρικῇ ὁδηγίᾳ οὐχὶ μετὰ τῆς γῆς, ὡς ἐλέγετο, ἀλλὰ μετὰ παχέων μερῶν τοῦ ἐμοῦ σώματος. Ἔκτοτε ὅμως ὁ κομήτης ἐκεῖνος ἀποσυρθεὶς εἰς τὸ ἀχανές, δὲν ἀνεφάνη πλέον!

***

Τώρα ἀντὶ μαθητὴς εἰμὶ διδάσκαλος. Δὲν κάθημαι τώρα ἐπὶ θρανίου μαθητικοῦ, ἀλλ' ἐπὶ ἕδρας διδασκαλικῆς. Τότε

ἠδυνάμην καὶ ἐπί τινας στιγμὰς ν᾽ ἀπροσεκτῶ κατὰ τὸ μάθημα, νὰ τσιμπῶ ἢ νὰ γαργαλίζω τὸν πλαγινὸν συμμαθητήν μου ἢ ν᾽ ἀπουσιάζω ἐκ τῆς σχολῆς καὶ ἡμέρας ἀκόμη. Τώρα ὀφείλω οὐδὲ στιγμῆς νὰ ἐπιλανθάνωμαι ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ὑψίστου καθήκοντός μου, οὐδὲ δεύτερον λεπτοῦ νὰ ἐγκαταλίπω τὴν ἕδραν αὐτήν, ἣν ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν ἀνθρώπων μοὶ παρεχώρησεν, ἵνα ἐπ᾽ αὐτῆς ἀγρύπνως καθήμενος διὰ τοῦ γλυφάνου τοῦ λόγου καὶ διὰ τοῦ κυλίνδρου τοῦ παραδείγματος πελεκῶ, λειαίνω, λαξεύω καὶ στιλβόνω οὐχὶ μάρμαρα, ἀλλὰ ψυχάς, οὐχὶ ξύλα, ἀλλὰ καρδίας. Ἡ τότε ὀλιγώρησις τῶν σχολικῶν καθηκόντων μου θὰ ἔβλαπτεν ἕνα καὶ μόνον, ἐμέ. Τώρα βλάπτει γενεὰς ὁλοκλήρους.

Ἰδοὺ ἡ διαφορὰ τοῦ τότε ἀπὸ τοῦ νῦν σχολικοῦ βίου.

* * *

Τότε αἱ μεγάλαι ἑορταὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως καὶ Ἀναστάσεως, τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ ἄλλαι δὲν ἦσαν τυπικαί, ἐξ ἁπλοῦ ἔθους τελούμεναι, ἀλλ᾽ ἦσαν αὐτόχρημα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας ἑορταί· διότι τότε ηὐφραίνετο ἀληθῶς ἡ ψυχὴ καὶ εἰλικρινῶς ἠγάλλετο ἡ καρδία. Τότε, ἅμα τῇ χαραυγῇ τῶν ἁγίων τούτων ἡμερῶν, ὅτε ἡ περιπόθητος ***Λαμπρὴ*** ἤρχετο ***κούτσα-κούτσα*** καὶ ἔφθανε κατὰ τὰς διηγήσεις τῆς ἀειμνήστου μητρός μου, ἐπὶ τῆς καπνοδόχου σαλπίζουσα τὸ ἐγερτήριον, τότε, ἐνδεδυμένος τοῦ σώματος καινουργῆ ἐνδυμασίαν, ἣν μοὶ παρεσκεύαζον οἱ καλοὶ γονεῖς, καὶ ἄλλην τῆς ψυχῆς, ἣν ἐξύφαινον αἱ καλαὶ τῶν γονέων καὶ τῶν διδασκάλων νουθεσίαι καὶ συμβουλαί, μετέβαινον ἐν συντριβῇ καὶ κατανύξει εἰς τὸν τοῦ Κυρίου ναὸν πρὸς ἐκκλησιασμὸν καὶ μετάληψιν τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Καὶ ὅτε μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐπέστρεφον εἰς τὴν οἰκίαν, ἡ ἀγαθωτάτη μήτηρ μου, θέλουσα νὰ μοὶ δείξῃ τὴν ἐπ᾽ ἐμὲ

εὐεργετικὴν τῆς θείας μεταλήψεως ἐπίδρασιν, ἔλεγέ μοι μετὰ γλυκύτητος «***Μοσχοβολᾷ Χριστὸ τὸ παιδί μου***»· ἐγὼ δὲ ὑπολαμβάνων ἐμαυτὸν ἁγιασθέντα πλέον, προσεπάθουν νὰ μὴ πράξω τι εἰς τὴν ἁγιότητα ἀντιβαῖνον. Ἀκολούθως, ἐρχομένου καὶ τοῦ πατρός, παρετίθετο ἀπέριττος τράπεζα, πέριξ τῆς ὁποίας ἱεραρχικῶς καθήμενοι ἀπὸ τοῦ πατρὸς μέχρι τοῦ μικροῦ μας καὶ συνεσφιγμένοι διὰ τοῦ ἀγνοῦ τῆς οἰκογενειακῆς ἀγάπης δεσμοῦ, ἐγευόμεθα μετ᾽ ἀκραιφνοῦς εὐθυμίας καὶ πολλῆς ὀρέξεως ἐκ τῶν παρατεθειμένων ἀφθόνων καὶ καλῶς παρεσκευασμένων ἐδεσμάτων, ἅτινα μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἦσαν ἐντελῶς ὑπὸ τῆς ***Σαρακοστῆς*** ἀπηγορευμένα. Καθ᾽ ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῶν ἑορτῶν εὐαρέστως διηρχόμεθα τὰς ἡμέρας, δεχόμενοι καὶ δίδοντες συγγενικὰς καὶ φιλικὰς ἐπισκέψεις καὶ εὐφραινόμενοι ὁλοψύχως διὰ πάσης ἐπιτετραμμένης διασκεδάσεως. Καὶ αὗται ἦσαν ὄντως ἀληθεῖς ἑορταί, ἀποπνέουσαι τὸ γλυκὺ ἄρωμα τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἀγάπης, τὸ βαλσαμόνον ψυχὰς καὶ καρδίας μικρῶν καὶ μεγάλων.

Ἄλλας πάλιν συγκινήσεις ἐπεφύλαττεν ἡμῖν ἡ παραμονὴ καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ νέου ἔτους. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι κατὰ τὴν παραμονὴν αὐτῆς ἐστολίζομεν τὴν εἴσοδον τῆς μεγαλειτέρας θύρας τῆς οἰκίας διὰ κλάδων ἐλαίας καὶ κισσοῦ, συμβόλων ἀφθόνου, σφριγώδους καὶ στερεοῦ ἐλαιοκάρπου, καὶ ἐντὸς ***ταψίων*** ἡτοιμάζομεν τὰ ρομβοειδῆ ***φοινίκια*** καὶ τὰς μυρωδάτες ***βασιλόπηττες.*** Τὴν δ᾽ ἑσπέραν πάντες οἱ οἰκεῖοι καθήμενοι πέριξ τῆς τραπέζης ἐκόπτομεν τὴν ἱστορικὴν βασιλόπητταν. Ὢ πόσα τῆς καρδίας σκιρτήματα κατὰ τὸ κόψιμον αὐτῆς! Τὰ περίεργα τῶν συνεστιωμένων βλέμματα μετ᾽ εὐλαβείας παρακολουθοῦντα τὰς κινήσεις τῆς πατρικῆς χειρός, ἥτις ἐκ τῆς πήττας ἀπέκοπτε τὴν μερίδα ἑκάστου, ἐζήτουν νὰ μαντεύσουν εἰς τίνος εὐτυχοῦς τεμάχιον εὑρίσκετο ὁ ἐν τῇ πήττᾳ κεκρυμμένος ἐκ προτέρων ***παρᾶς,*** ἄλλο σύμβολον

τοῦτο τῆς εὐτυχίας καὶ παντὸς ἀγαθοῦ. Καὶ ὁ εὑρίσκων αὐτόν, ὡς ἔχων πλέον τὴν εὔνοιαν καὶ τὰγαθὰ τῆς τύχης καθόλον τὸ ἀρξάμενον νέον ἔτος, κατὰ παράδοσιν προγονικὴν εἶχε καθῆκον νὰ μεταδώσῃ καὶ τοῖς μὴ εὐνοηθεῖσιν ὑπὸ τῆς τύχης ἐκ τῶν ἀγαθῶν τούτων, διὰ τοῦ λεγομένου ***ποδαρικοῦ.*** Διό, ἐγειρόμενος τὴν αὐγήν, κοιμωμένων τῶν ἄλλων οἰκείων, καὶ ἐν χερσὶ κρατῶν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἕνα ***ῥῷδι καὶ κουμάρι γεμᾶτο ἁμίλητο νερό,*** περιήρχετο τὰ δωμάτια τῆς οἰκίας, ἀπαγγέλλων μεγάλῃ φωνῇ τὰ ἑξῆς:

Καλὴ ἡμέρα κὴ τ' ἁγιοῦ Βασιλειοῦ!
Γειά, χαρά, καλὴ καρδιὰ
κὴ καλὴ ἀρχηχρονιά.
Σίδερα 'πάνω, σίδερα κάτω,
σίδερα κὴ ἀνθρῶπ' ποῦ εἶνε μέσα.

Εἶτα κτυπῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ θραύων τὸ ῥῷδι ἔλεγε:

Καθὼς εἶνε γεμᾶτο αὐτὸ τὸ ῥῷδι,
ἔτσι νἄνε γεμᾶτο ἀπὸ καλὰ τὸ σπιτικό μας.

Τελευταῖον δὲ χύνων ἐκ τοῦ ὕδατος ἠΰχετο:

Καθὼς τρέχει τοῦτο τὸ νερό,
ἔτσι νὰ τρέχουν κὴ τὰ λάδια μας.

Καὶ ἠΰχοντο πάντες ***ἔτη πολλὰ*** καὶ ἀντηλλάσσοντο αἱ διακαέστεραι καὶ αἱ γλυκύτεραι τῶν εὐχῶν.

Οὕτω ἑωρτάζομεν τότε τὰς ἑορτὰς καὶ οὕτω ἤρχιζεν ὁ νέος χρόνος.

***

Τώρα; Δὲν σᾶς λέγω ὅτι καὶ τώρα δὲν ἑορτάζομεν τὰς ἑορτὰς ταύτας, ὅτι καὶ τώρα δὲν μεταβαίνομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅτι καὶ τώρα δὲν παραθέτομεν πασχαλινὰς τραπέζας καὶ δὲν προετοιμάζομεν συμπόσια καὶ εὐωχίας. Ἀλλὰ

.... τί τὰ θέλετε; Τὰ τερπνά, μεθ' ὅλον τὸν παρ' ἡμῖν εἰσχωρήσαντα εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν, δὲν ὁμοιάζουσι παντάπασι μὲ τὰ πρωτεινά. Τώρα μεγίστη ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τούτων καὶ ἐκείνων καὶ μέγα χάσμα μεταξὺ αὐτῶν διώρυξαν αἱ λεγόμεναι ***κοινωνικαὶ συνθῆκαι*** καὶ ὁ ***πολυλάτρευτος συρμός.*** Τώρα, ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς κοπώσεως τοῦ ὀργανισμοῦ, ἣν ὁ νεώτερος ἐπιβάλλει βίος καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς σωματικῆς ἐξαντλήσεως, οἱ Ἀσκληπιαδῶν παῖδες κατ' οὐδένα λόγον ἐπιτρέπουσι τὴν θρησκευτικὴν νηστείαν· τοὐναντίον συνιστῶσι τὴν κατάλυσιν αὐτῆς. Τίνα λοιπὸν χαρὰν ἢ ἡδονὴν θὰ αἰσθανθῇ ὁ κατὰ τὸ Πάσχα γευόμενος τῶν πασχαλείων φαγητῶν, μὴ νηστεύσας προηγουμένως, οὐδὲ στερηθεὶς οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον τούτων; Ὅταν δ' ἔκ τινος πράγματος ἀφαιρεθῇ ἡ ἐκ τῆς στερήσεως προσδοκωμένη ἀπόλαυσις, τότε μὴ ζήτει τὴν εὐχαρίστησιν.— Τώρα δὲν καθήμεθα πλέον πέριξ τῆς ἀπερίττου ἐκείνης τραπέζης, οὐδὲ ἐπὶ τῶν τετραγώνων πρισματικῶν μαξελαρίων. Τώρα ἀνακλινόμεθα ἐπὶ πολυτελῶν καθεκλῶν καὶ γύρῳ κομψοτεχνοῦς ὑψηλῆς τραπέζης, κεκαλυμμένης διὰ τριχαπτίνων τραπεζομανδήλων καὶ γογγυζούσης ἐκ τοῦ βάρους πολυτελῶν ἐπιτραπεζίων σκευῶν καὶ κομψοτεχνημάτων, ἀνθαμιλλωμένων πρὸς τὴν ἄλλην τῆς οἰκίας εὐρωπαϊκὴν ἐπίπλωσιν καὶ μετὰ δυσχερείας οἰκονομικῆς τὸ πλεῖστον ἀποκτωμένων. Τώρα πρέπει τις καὶ τρώγων καὶ καθήμενος καὶ ἑορτάζων καὶ ἐκκλησιαζόμενος νὰ τηρῇ ἀπαραβάτως τοὺς κανόνας καὶ ἀφορισμοὺς τῆς βασιλίδος ***Εθιμοτυπίας.*** Ἄλλως διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ κατηγορηθῇ ὡς ἀρχαΐζων, ὡς ὀπισθοδρομικός, τέλος ὡς βάρβαρος. Διὰ τοῦτο ἀναγκαζόμενος νὰ πράττῃς καὶ νὰ διάγῃς παρὰ τὰς ἐσωτερικὰς διαθέσεις σου καὶ παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ βαλαντίου πολλάκις, καὶ νὰ προσποιῆσαι τὸν εὔθυμον, δύσθυμος ὤν, καὶ νὰ ὑποκρίνησαι τὸν εὐημεροῦντα, μὴ ὢν τοιοῦτος, ἆρά γε ἑορτάζεις ὡς ἄλλοτε

πραγματικῶς ἢ ***φαινομενικῶς*** μόνον; Καὶ φιλοσοφῶν ἐπὶ τούτων δὲν εὑρίσκεις ὅτι ἡ ἐκ τῶν ἑορτῶν ἀπόλαυσις οὐδέποτε ἐξαρτᾶται ἐξ ἀντικειμένων ἐξωτερικῶν, ὅσον ἔντεχνα καὶ πολυτελῆ καὶ ἂν εἶνε ταῦτα, οὐδὲ ἐκ τῆς προσποιήσεως καὶ μιμήσεως τῶν τρόπων τῆς ξενικῆς ἐθιμοτυπίας; Καὶ δὲν ἀναπολεῖς ἐν τούτοις μετ' ἀνωφελοῦς ἀναστεναγμοῦ τὴν ἄδολον καὶ ἀπροσποίητον ἐκείνην χαράν, ἣς ἀπέλαυες κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν τότε παιδικῶν χρόνων;

Ἔχεις δίκαιον.

* * *

Τότε ἄλλη πανήγυρις ἦτο ἡ συγκομιδὴ τῶν ἐλαιῶν ἐν καιρῷ τοῦ χειμῶνος. Ἐπὶ μῆνα καὶ πλέον ἐν καιρῷ εὐτυχοῦς εἰσοδείας, διακοπτομένων τῶν μαθημάτων, τέκνα καὶ γονεῖς συναποφέροντες ἐπὶ ἡμιόνων τὰ ἀναγκαιοῦντα σκεύη καὶ ἔπιπλα καὶ ἀκολουθούμενοι ἀπὸ τοὺς ***ραβδιστὰς*** καὶ τὰς ***μαζόχτριες,*** μετῳκοῦμεν εἰς τὰς ***σκεπαστὰς*** καὶ τοὺς ***πύργους*** τῶν ἐλαιοκτημάτων πρὸς συλλογὴν τοῦ ἐλαιοκάρπου. Ἐκεῖ ἀπὸ ὄρθρου βαθέως ἐγειρόμενοι καὶ ἐφοδιαζόμενοι διὰ τῶν ἐφοδίων τῆς ἡμέρας, ἀπηρχόμεθα ψηλαφοῦντες πολλάκις ἐν τῷ σκότει εἰς τὰ πλησίον ἢ μακρὰν τῆς κατοικίας κείμενα κτήματα, ἔνθα οἱ μὲν ραβδισταὶ ἀνερχόμενοι ἐπὶ τῶν ἐλαιοδένδρων καὶ ραβδίζοντες ἐπιδεξίως διὰ μακρῶν ράβδων, τῶν ***τεμπλῶν,*** τὸν ἐλαιόκαρπον, ἔρριπτον αὐτὸν βροχηδὸν κατὰ γῆς· αἱ δὲ μαζόχτριες, φέρουσαι τὴν γραφικὴν τοῦ Πλωμαρίου ἐνδυμασίαν καὶ ὡς ἐν σειρᾷ παρατάξεως ὀκλαδὸν καθήμεναι, ἐσπευσμένως διὰ τῶν δύο χειρῶν ἐμάζευον τὸν εἰς τὴς ***πεζούλαις*** καὶ τὰ ***πλευρὰ*** τοῦ κτήματος ἐρριμμένον ἐρυθρομέλανα καρπὸν τῆς ἐλαίας, ὃν ἐπανειλημμένως ἔρριπτον ἐντὸς τῶν πρὸ αὐτῶν ***καλαθίδων.*** Ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ, ἀσχολουμένων μόνον τῶν χειρῶν, τὸ στόμα ἦτο ἐλεύθερον καὶ αὐτὸ νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν. Διὸ ἐδῶ

μὲν ἤκουέ τις διαφόρους συνομιλίας ἢ εὐφυολογίας, κινούσας τὸν γέλωτα, ἐκεῖ δ' ἄλλος ἤκουε τὰ περιπαθῶς ᾀδόμενα τραγούδια τῶν μαζοχτριῶν καὶ τῶν ραβδιστῶν, τὰ ὁποῖα γλυκέως ἀντήχουν εἰς τὰ ἐλαιόφυτα καὶ ἐκ ***ρίγανης*** καὶ ***ἀξύστου*** καὶ ***δενδρολιβάνου*** καὶ ***φασκομήλου*** καὶ ἄλλων ἀρωματωδῶν φυτῶν εὐωδιάζοντα γραφικώτατα βουνὰ τοῦ Πλωμαρίου, καὶ δι' ὧν ἐξεφράζοντο τὰ ποικίλα τῆς ψυχῆς συναισθήματα. Ταῦτα κατὰ συνειρμὸν ἰδεῶν μοὶ φέρουσιν εἰς τὴν μνήμην μίαν συμπαθῆ καὶ σεμνὴν μαζόχτριάν μας, ἥτις ἠγάπα νέον τινὰ ἐξ ἄλλου τινὸς χωρίου, παρ' οὗ νέου σφοδρῶς καὶ ἐκείνη ἀντηγαπᾶτο καὶ μόνον οἱ γονεῖς αὐτῆς ἀδυσωπήτως ἀντέτασσον εἰς τὴν ἕνωσιν ταύτην πείσμονα ἄρνησιν. Ἡ διὰ τοῦτο δυστυχὴς μαζόχτρια, μαζεύουσα ἐλαίας, ἤθελε ν' ἀπομονοῦται διὰ νὰ κλαίῃ τὸν κρυφὸ πόνον της, τὸν ὁποῖον εἰκονικώτατα παριστῶσι τὰ μόλις ἐκ τῶν χειλέων αὐτῆς ἐξερχόμενα δίστιχα:

Ὦ θάλασσά μου γερανιά, ποῦ τὰ ποτάμια πίνεις,
πιέ μου κι' ἐμὲ τὰ δάκρυα πλατύτερη νὰ γείνῃς.
Σὰν ἔλθῃς κ' εὕρῃς λείψανο μέσα στὸ κρύο χῶμα
καὶ τότε, γλυκειὰ 'γάπη μου, θὰ σ' ἀγαπῶ ἀκόμα . . . .

Ὁ δὲ νέος διερχόμενός ποτε πλησίον ἑνὸς κτήματός μας καὶ ἰδὼν μακρόθεν τὸ ἴνδαλμα τοῦτο τῆς καρδιᾶς του, ὑπεχώρησεν εἰς τὸ ἰσχυρὸν αἴσθημά του καὶ ἀφήσας τὴν λυσίπονόν του φωνὴν ἐτραγῴδησεν ἀνὰ τοὺς φάραγγας καὶ τὰ ἄλση ἐκεῖνα μὲ παράπονον:

Ὦ οὐρανέ, μὴ βρέξῃς πειά, κάνε μ' αὐτὴ τὴ χάρι
κ' ἐγὼ μὲ τὰ ματάκια μου ποτίζω τὸ χορτάρι.
Θολόνουνε τὰ μάτια μου καὶ τρέμει ἡ καρδιά μου,
μήπως σὲ χάσω, ἀγάπη μου, ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου.

Εὐτυχῶς ὅμως δὲν ἔχασεν ὁ νέος οὗτος τὴν ἀγάπην του, διότι ἀκολούθως τῇ μεσολαβήσει σεβαστοῦ προσώπου ἐτελέ-

σθη τὸ συνοικέσιον τοῦτο· οἱ δὲ διὰ τῶν εὐλογιῶν τῆς Ἐκκλησίας, τῶν εὐχῶν τῶν γονέων καὶ τῆς ἀγάπης συναρμοσθέντες τότε νέοι, ζῶσι καὶ σήμερον εὐτυχεῖς. —

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ μάζευμά μας. Ἐβράδυαζεν ἡ ἡμέρα, καὶ ἡμεῖς παραλαμβάνοντες πάντα ἐπεστρέφομεν οἴκαδε. Ἐκεῖ αἱ συναθροισθεῖσαι ἐλαῖαι ἐρρίπτοντο εἰς ἀποθήκην μεγάλην, τὴν λεγομένην ***παττῆν*** καὶ ἡλατίζοντο δι' ἰδιάζοντος τρόπου, ἐποτίζοντο καὶ ἐδένοντο τὰ ζῷα εἰς τοὺς σταύλους των, ἐτακτοποιοῦντο ὅλα εἰς τὰς οἰκείας θέσεις, καὶ εἶτα συναθροιζόμενοι πάντες ἐν τῇ σκεπαστῇ πέριξ τῆς ἐκ χονδρῶν κορμῶν δένδρων ἐξαπτούσης ἐν τῇ ἑστίᾳ πυρᾶς, ἀνεπαυόμεθα ἐν μακαρίᾳ εὐδαιμονίᾳ ἀκούοντες τὰς διηγήσεις καὶ τὰ ἀνέκδοτα τῶν ἐμπειροτέρων. Ἀκολούθως δειπνοῦντες μετ' ὀρέξεως ταῶνος, ἐρριπτόμεθα ἄνευ βεβαίως φαρμάκων κατὰ τῆς ἀϋπνίας εἰς τὰς γλυκείας τοῦ Μορφέως ἀγκάλας, ἔστω καὶ ἐπὶ σκληροτάτης κλίνης, ὅπως ἐν εὐθυμίᾳ καὶ χαρᾷ πορευθῶμεν τὴν ἐπομένην εἰς τὸ ἀθροιστικόν μας ἔργον. Τότε ἐγὼ ἤμην ὁ Ἑρμῆς τοῦ πατρός μου, ἄλλοτε κομίζων παραγγελίας αὐτοῦ εἰς τοὺς ραβδιστὰς ἢ τῆς μαζόχτριες καὶ ἄλλοτε στελλόμενος ὑπ' αὐτοῦ κατεσκόπευον μὴ δραπετεύσωσι τὰ ἀνὰ τὸ κτῆμα βόσκοντα ὑποζύγια. Ἡ δὲ ἐργασία μου αὕτη γενναίως ἠμείβετο τὴν ἑσπέραν διὰ γενναίας δόσεως γλυκυτάτων ἰσχάδων καὶ εὐγεύστων καρύων, ἰδίως δὲ διὰ περιπετειώδους τινὸς καὶ πλήρους ***δρακόντων*** καὶ ***νηρηΐδων*** παραμυθίου τῆς γιαγιᾶς μου.

Οὕτω ἐξηκολούθει ἡ συνάθροισις τῶν ἐλαιῶν μέχρι τοῦ ***ἀπομαζώματος.*** Τότε, κατ' ἐπικρατῆσαν ἔθιμον, ἐρρίπτοντο ἀθρόως πυροβολισμοί, τὴν δ' ἑσπέραν παρεσκευάζοντο οἱ εἰς τὸ μέλι πνιγόμενοι ***φουσκωτοὶ λουκουμάδες*** καὶ παρετίθετο εἰς ἅπαν τὸ ἐργασθὲν προσωπικὸν πλούσιον δεῖπνον, καθ' ὃ γενναῖος ἔρρεεν ὁ ζωστικώτατος πλωμαρίτικος οἶνος καὶ ἀνεπέμποντο αἱ μᾶλλον διάπυροι καὶ εἰλικρινεῖς εὐχαὶ

ὑπὲρ γενναιοτέρας καρποφορίας τῶν κτημάτων καὶ εὐημερίας τοῦ ***ἀφεντικοῦ.*** — Ἰδοὺ πῶς τότε ἡ ἐργασία συνδυαζομένη μετὰ τῆς ὁλιγαρκείας καὶ τῆς εὐθυμίας παρεῖχεν ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

❋❋❋

Τώρα δὲν ὑπάρχει ἆρά γε συγκομιδὴ καρπῶν; Δὲν συναθροίζεται καὶ τώρα ὁ καρπὸς τῆς ἐτησίας ἐργασίας; Μάτην ἐργάζομαι; Οὐχί! Καὶ τώρα γίνεται συγκομιδὴ καρπῶν, ἀλλ' οἱ καρποὶ οὗτοι δὲν ἀθροίζονται κατ' ἰδίαν, ἀλλὰ δημοσίᾳ καὶ μετ' αὐστηρότητος. Δὲν εἶνε οἱ παρόντες καρποὶ ὑλικοί, ἀλλ' ἄϋλοι, πνευματικοί, οὐδὲ συγκομίζονται ἐν γλυκεῖ χειμῶνι καὶ ἐν ἀνθοσπάρτῳ λειμῶνι, ἀλλ' ἐν θέρει καυστικῷ καὶ ἐν αἰθούσῃ μεγαλοπρεπεῖ καὶ ἐπιβαλλούσῃ. Ἐν ταύτῃ μετ' ἐπισημότητος πολλῆς συνέρχονται οἱ σπορεῖς ἀφ' ἑνός, οἱ θεριστὰι ἀφ' ἑτέρου. Ἔνθεν παρίστανται οἱ ἐλεγκταί, ἔνθεν οἱ ἐλεγχθησόμενοι διὰ τὸ ποιὸν τῆς ἐργασίας αὐτῶν. Δὲν ἐπικρατοῦσιν ἐνταῦθα αἱ ἀνὰ τοὺς ἐλαιῶνας διαχυτικαὶ φωναὶ μικρῶν καὶ μεγάλων, ἀλλ' ἕκαστος ἐκ τῶν μικρῶν τοῦ πνευματικοῦ ἀγροῦ σκαπανέων ἐν αὐστηρᾷ τάξει κληρούμενος, ὀφείλει ἐνώπιον πάντων ἀμελλητὶ καὶ προθύμως νὰ καταθέσῃ τὸ προϊὸν τῆς ἐτησίας αὐτοῦ ἐργασίας. Καὶ διὰ νὰ μὴ ἀλληγορῶμεν, λέγομεν ὅτι πρόκειται περὶ ***ἐξετάσεων,*** καθ' ἃς ὀφείλουσι πάντες οἱ μαθηταὶ ν' ἀπαντῶσιν εἰς πάσας τὰς προβαλλομένας αὐτοῖς ἐρωτήσεις μετ' εὐχερείας καὶ δὴ καὶ εὐστοχίας. — Ὢ δύσκολος ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς τῶν πνευματικῶν καρπῶν συλλογῆς! Καὶ πρὸς κατανόησιν τοῦ δυσκόλου ἢ μᾶλλον ἀδυνάτου τῆς τοιαύτης ἐργασίας, ὑλικοποιήσωμεν αὐτήν. Φαντασθῶμεν ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι πᾶσα γνῶσις ἀντιπροσωπεύει ἕνα κόκκον τοῦ σίτου, ὁ δὲ ἐγκέφαλος τοῦ παιδὸς εἶνε σάκκος ἐμπεριέχων τόσους τοιού-

τους κόκκους, ὅσαι εἶνε καὶ αἱ ἐν τοῖς προγράμμασι τῶν σχολείων ἀναγραφόμεναι γνώσεις, αἵτινες ἂν λεπτομερῶς ἀνὰ μία ἀναλυθῶσι, δύνανται ἄνευ φόβου διαψεύσεως νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς ὀγκώδη σωρὸν θαλασσίας ἄμμου. Ἐπιτρέπεται δ' ἔκ τινος τοῦ σάκκου ὁπῆς νὰ ἐξέρχηται εἷς καὶ μόνος κόκκος. Τώρα ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ τοῦ παιδὸς συσσωρευθέντων ἀπείρων κόκκων ζητεῖτε σεῖς νὰ σᾶς παρουσιάσῃ ὁ παῖς ***ἕνα καὶ μόνον,*** ὑφ' ὑμῶν ὁρισθέντα, καὶ τοῦτο μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος καὶ ἀστόχου ἐπιδεξιότητος. Θὰ τὸ ἐπιτύχῃ ἆρά γε; Πολὺ ἀμφίβολον, διότι, πλὴν τῆς ἐπιβαλλομένης ταύτης δυσχεροῦς πνευματικῆς ἐργασίας, ὁ μικρὸς παῖς ἔχει ν' ἀντιπαλαίσῃ καὶ πρὸς τὴν περιέργειαν τοῦ περικυκλοῦντος αὐτὸν ἀσυνήθους πλήθους, ὅπερ φέρει αὐτὸν εἰς τὴν ***σύγχυσιν,*** τὴν μητέρα πάσης ἀποτυχίας. Καὶ ἂν ἐν τῇ συγχύσει ταύτῃ ***φίλος*** τις δι' ἄλλης τινὸς ***ἐπιτηδειοτέρας*** ἐρωτήσεως παγιδεύσῃ τὸν ἐξεταζόμενον; Τότε ἀντὶ τῆς ἀναμενομένης ἀποκρίσεως θ' ἀκούσωμεν αἴφνης «***Ἀπὸ τὴν Πόλι ἔρχομαι...***» Καὶ τότε; — Τότε ἡ σύγχυσις κατὰ ψυχολογικὴν ἀντανάκλασιν μεταδιδομένη διαδοχικῶς ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον μαθητήν, φέρει δυστυχῶς τὸ αὐτὸ τῆς ἀποτυχίας ἀποτέλεσμα! Ὁ δὲ σπουδαῖος διδάσκαλος; Μὴν τὰ ῥωτᾶτε πλέον! Οὗτος, ἰδρῶτι περίρρυτος, βλέπων τὸ ἐκ τοιούτου περιστατικοῦ καὶ ἐν πλήρει γαλήνῃ ναυάγιον καὶ ὅλους τοὺς ἀγῶνάς του καταποντιζομένους, ἀπελπίζεται, οὐδένα μάρτυρα ἔχων πρὸς δικαιολογίαν αὐτοῦ ἢ τὸν Θεὸν καὶ τὴν συνείδησίν του... Συνήθως τοιαύτη γίνεται τώρα ἡ τῶν πνευματικῶν καρπῶν συγκομιδή, πάντως πολὺ διάφορος τῆς τῶν ἐλαιῶν τοιαύτης. Διάφορος, διότι νῦν ψυχῇ τε καὶ σώματι ἀνενδότως ἐργαζόμενός τις, κινδυνεύει διὰ τοῦ ἀλλοκότου καὶ καταδεδικασμένου τούτου τρόπου τῆς συγκομιδῆς τοῦ πνευματικοῦ ἀμητοῦ οἰκτρῶς νὰ ἀποτύχῃ καὶ στηλευτευθῇ, ἐνῷ τότε εὐαρέστως ἐνασχολούμενος προσεπορίζετο τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ὑγιείαν τόσον τοῦ σώματος, ὅσον καὶ τοῦ πνεύματος.

Ἰδοὺ τί ἀπελάμβανε τότε τὸ παιδίον· ἰδοὺ τί κερδίζει τώρα ὁ ἀνήρ.

***

Τότε. — ἐνθυμοῦμαι — ἠγάπων ἀπὸ τῆς αὐγῆς ἐγειρόμενος καὶ ἐνδυόμενος τὴν ἑορτάσιμον νὰ μεταβαίνω μετὰ σπουδῆς κατὰ τὰς ἑορτὰς εἰς τὴν ὡραίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ Ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας τοῦ Καμμένου Χωριοῦ μου, ἔνθα μετ' ἀληθοῦς θρησκευτικῆς εὐλαβείας ἐβοήθουν τὸν ἀοίδιμον γηραιὸν ψάλτην Γιαννάκην Γιομιλέλλην, ἀπόγονον τοῦ σοφοῦ Βενιαμίν, ἢ προσέφερον τὰς ὑπηρεσίας μου τῷ σεβασμίῳ ἱερεῖ Παπᾷ Κωνσταντίνῳ Σακελλαρίῳ. Οὔτε δύναμαι νὰ περιγράψω, οὔτε δύναμαι νὰ λησμονήσω ποτὲ τὴν ἱερὰν συγκίνησιν, ὑφ' ἧς μέχρις ὀστέων κατελαμβανόμην, ὅτε ἠσθανόμην τὴν εὐωδίαν τοῦ ἀρωματώδους λιβανωτοῦ προσβάλλουσαν τὴν ὄσφρησίν μου καὶ εἰσχωροῦσαν ἐντὸς τῶν πτυχῶν τῶν ἐνδυμάτων μου, ἤ, ὅτε ἡ σεμνὴ καὶ ἠπία φωνὴ τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ ψάλτου ἤχει ἐν τῇ ἀκοῇ μου, μᾶλλον δὲ ἐν τῇ παιδικῇ μου καρδίᾳ! Τότε ἀληθῶς μοὶ ἐφαίνετο πραγματοποιούμενον καὶ ζωὴν λαμβάνον ἐν τῇ ἐμῇ ψυχῇ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἠλία Τανταλίδου ποιηθέν:

Τὰ σεπτά σκηνώματά Σου
πόσον εἶν' ἀγαπητά!
Ἡ ψυχή μου 'ς τὰς αὐλάς Σου
ἔνθους, Ὕψιστε, πετᾷ.
Τὸ στρουθίον ἐκεῖ οἶκον
ἀνευρίσκει καὶ σκιάν
κ' ἡ τρυγὼν τῶν ἀνηλίκων
νεοσσῶν της καλιάν

→

SISMANOGLIO

Εὐτυχεῖς οἱ κατοικοῦντες
ἐν τῷ οἴκῳ Σου ἀεί,
οἱ τὴν δόξαν Σου αἰνοῦντες
ἐν ἑσπέρᾳ καὶ πρωΐ.
Σύ, Θεέ μου, τούτων εἶσαι
ἀντιλήπτωρ καὶ σωτήρ
Σὺ αὐτοὺς περιποιεῖσαι
ὡς τὰ τέκνα ὁ πατήρ.

. . . . . .

***

Τώρα; — Ὦ μὴ φοβεῖσθε! Τὸ πρὸς τὸν Θεόν μου καὶ τὴν θρησκείαν μου αἴσθημα καὶ τώρα ἀμειώτως μένει τὸ αὐτό, ἤ, διὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινέστερος, μᾶλλον ηὐξήθη ποτιζόμενον ἔκ τε τῆς μελέτης καὶ πείρας τῶν ἐν τῷ ἀψύχῳ καὶ ἐμψύχῳ κόσμῳ γινομένων καὶ συμβαινόντων, ἐξ οὗ καὶ πείθομαι ἀκραδάντως ὅτι τὸ πᾶν ὑπὸ θείου κινεῖται δακτύλου. Ἂν τυχὸν ἀδυνατῇ τις νὰ ἐννοήσῃ ἢ ἑρμηνεύσῃ καί τι ἐκ τούτων, ἄρα ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι δὲν ὑπάρχει τὸ κινοῦν θεῖον αἴτιον, ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεός; Ἂν τὸ νήπιον δὲν ἀντιλαμβάνεται τὸν λόγον τῆς βροντῆς ἢ τὸν μηχανισμὸν πολυπλόκου τινὸς μηχανήματος, ἕπεται λοιπὸν ἐκ τούτου ὅτι δὲν ὑπάρχει αἴτιον καὶ ἀποτέλεσμα ἢ χεὶρ ἐπιτηδεία, ἵνα κατασκευάσῃ μηχάνημα; Τί κοινὸν μεταξὺ τῆς ἡμετέρας νηπιώδους ἀντιλήψεως καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ὑπάρξεως; — Οὕτω σκεπτόμενος καταλήγω εἰς τὸ ἀναντίρρητον συμπέρασμα ὅτι ***οὐδὲν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων συμβαίνει ἄνευ τῆς τοῦ Θεοῦ βουλήσεως*** . . . . Καὶ ἂν τὰ πάντα μετεβλήθησαν κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν διάστημα ἀπὸ τοῦ ***τότε*** μέχρι τοῦ ***τώρα,*** ἓν μόνον ἐν ἐμοὶ ἔμεινε καὶ ἔσαει θὰ μένῃ σταθερὸν καὶ ἀκλόνητον, ***ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις.***

***

Ἀλλὰ τίς ὁ ἀκαταγώνιστος οὗτος Γίγας ὁ τὰ πάντα, πλὴν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως, ἀκατασχέτως δαμάζων καὶ μετατρέπων; Ὦ! Εὔκολον νὰ τὸν μαντεύσῃ τις. Εἶνε ὁ ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων ***Κρόνος,*** ὑπὸ δὲ τῶν συγχρόνων ***Χρόνος*** κληθείς, δρεπανηφόρος καὶ πανδαμάτωρ οὗτος γέρων. Καίπερ μὴ ὢν ὑλικός, οὐδὲ αἰσθητὸς ἡμῖν, ἐν τούτοις ὡς νὰ αἰσθανώμεθα αὐτόν, λέγομεν περὶ αὐτοῦ, ὅτι περνᾷ καὶ φεύγει δίκην σιδηροδρομικῆς τινος ἁμαξοστοιχίας, συμπαρασύρων τὸ ***«τότε»,*** ἐν ᾧ συγχρόνως διὰ παντὸς ἐξακολουθεῖ εὑρισκόμενος ἐνώπιον ἡμῶν, ἀποτελῶν τὸ ***«τώρα».*** Καὶ ἐν ᾧ δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ ὑποκειμενικῶς, καὶ ἐν ᾧ φύσει εἶνε ἀμερὴς καὶ ἀτελεύτητος, οἱ ἄνθρωποι ἡμεῖς, εἰς τὰς περιοδικὰς τῶν κοσμικῶν σωμάτων κινήσεις, ἡλίου καὶ γῆς, στηριζόμενοι, ἐσχηματίσαμεν χρόνον ἀντικειμενικόν, καὶ ἐμερίσαμεν τὸν ἀμέριστον εἰς μέρη ἐκ 365 ἢ 366 ἡμερῶν συνιστάμενα, ἅπερ ***ἔτη*** καλέσαντες ἐχαρακτηρίσαμεν ἅμα καὶ δι' ἑνὸς ἀριθμοῦ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἀρχόμενοι, καὶ ἐτερματίσαμεν τὸν ἀτελεύτητον εἰς τέρματα, ἅτινα ***λήξεις*** τῶν ἐτῶν ὠνομάσαμεν. Καὶ ἐκ τῆς ἐπαλλήλου ἐνάρξεως καὶ λήξεως τῶν ἐτῶν τούτων ἐξυφαίνεται βραδέως καὶ κατὰ μικρὸν καθ' ἡμᾶς τὸ ***πέρυσι*** καὶ τὸ ***ἐφέτος,*** ἐξ ὧν, ἐπαναλαμβανομένων, οἰκοδομεῖται τὸ ***τότε*** καὶ τὸ ***τώρα,*** τὸ ***παρελθὸν*** καὶ τὸ ***ἐνεστὼς*** τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλ' ἔτη παραδοξοτέρα εἶνε ἡ λῆξις καὶ ἡ ἔναρξις τῶν ἐτῶν τούτων, διότι, ἐν ᾧ πρὸ μιᾶς μόλις στιγμῆς τοῦ μεσονυκτίου τῆς 31ης Δεκεμβρίου ἔχομεν ἔτος, ὅπερ κατὰ συνθήκην φέρει τὸν ἀριθμὸν 1902, καὶ καλοῦμεν αὐτὸ ***τώρα,*** ἅφνης, σημάναντος τοῦ μεσονυκτίου τούτου, ἰδοὺ τὸ τώρα μεταβάλλεται εἰς τότε, τὴν δὲ θέσιν αὐτοῦ αὐθωρεὶ καταλαμβάνει τὸ νέον ἔτος 1903. Καὶ εἶχε ὄντως δίκαιον ὁ εἰπών.

«Καλέ, 'δῆτε τ' εἶν' ὁ χρόνος!
Τὸ ὡς χθὲς ἀκόμη **'φέτος**
πέρσυ ἔγεινε ἀμέσως,
'πέθανε 'ς τὸ νέον ἔτος».

Ἰδοὺ πῶς ἀνεπαισθήτως παρέρχονται τὰ ἔτη, ἰδοὺ πῶς ἐν μιᾷ στιγμῇ τὸ τώρα γίνεται τότε, ἰδοὺ πῶς βαθμηδὸν τὸ παιδίον γίνεται ἀνὴρ καὶ ὁ ἀνὴρ γέρων, καὶ ἰδοὺ πῶς τὸ νεαρὸν φυτὸν ὑψοῦται εἰς πελώριον καὶ ὑψίκομον δένδρον καὶ πῶς τὸ νεόδμητον μέγαρον μεταβάλλεται εἰς παμπάλαιον καὶ ἐτοιμόρροπον κτίριον καὶ αἱ πόλεις μετατρέπονται εἰς ἐρείπια καὶ τὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου δράσαντι ἔθνη καὶ λαοὶ νεκροὶ κατάκεινται ὑπὸ τὸ ἄψυχον χῶμα. . . . . .

Ὦ Κρόνε, ἀδηφάγε Κρόνε! Ἕως πότε θὰ κατατρώγῃς τὰ ὑπὸ σοῦ γεννώμενα τέκνα;

Ἐν Μυτιλήνῃ, 1902

† ΔΗΜΟΣΘ. Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΣ

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Οἱ καλοὶ λόγοι εἶναι τὰ λαμπρότερα καὶ εὐωδέστερα ἄνθη, τὴν ταπεινοτέραν κατοικίαν ἀποκαθιστῶντες παράδεισον εὐφρόσυνον. Μεταχειρίζου αὐτοὺς καὶ ἰδίως εἰς τὸν οἰκογενειακόν σου κύκλον, διότι εἶνε πολυτιμότεροι παντὸς ἐπιγείου **ἀγαθοῦ**.

*** Ἡ πηγὴ τῆς ἀληθοῦς προσηνείας δὲν εἶνε ἐξωτερική, ἀλλ' ὑπάρχει ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς.

*** Χειρότερον τοῦ θανάτου εἶνε νὰ μὴ εὑρίσκῃ τις ἡσυχίαν εἰς τὴν ζωήν του.

*** Σάκκος κενὸς εἶνε δύσκολον νὰ σταθῇ ὄρθιος.

*** Αἱ ἀναμνήσεις παρελθούσης εὐδαιμονίας εἶνε αἱ ρυτίδες τῆς ψυχῆς.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΚΑΙ ΧΑΣΜΩΔΙΑ

Παρέστην ποτὲ εἰς μουσικὴν συναυλίαν δοθεῖσαν ὑπὸ ὁμογενοῦς δεσποινίδος ἐν τῇ ὡραίᾳ αἰθούσῃ τῆς «Γαλλικῆς Ἑνώσεως» τοῦ Πέραν. Τὸ μουσικὸν μέρος διεξήχθη ἄριστα. Ἡ δεσποινὶς ὡς κυμβαλίστρια ἀπέδειξεν ἕξοχον τέχνην, ὁ δὲ διδάσκαλός της Φουρλάνος δικαίως ἐφαίνετο ἐναβρυνόμενος διὰ τοιαύτην μαθήτριαν.

Οἱ ἁπαλοί, ἐλαφρότατοι καὶ διαφανεῖς τόνοι δύο κλειδοκυμβάλων, ὡσεὶ ἔρρεον ἀπὸ δύο κρουνῶν προχεόντων ἁρμονίαν καὶ μέλος, ἐπλημμύρησαν τὴν αἴθουσαν περιπαθεῖς καὶ γοργόπτεροι. Ἰδίως εἰς τὸ θελκτικώτατον μουσούργημα τοῦ Φουρλάνη «Les papillons» ἐνόμιζέ τις ὅτι ἔβλεπε τὰ θαυμάσια χρώματα, τὴν τρομώδη πτῆσιν καὶ τὴν χάριν τῆς χρυσαλλίδος, τοῦ ***πτερωτοῦ*** ἄνθους, ὡς τὴν ἀπεκάλεσεν ἡ ποίησις.

Ἀλλὰ πόσον ἀτυχὴς ἡ ἰδέα νὰ συνδυασθῇ μετὰ τῆς συναυλίας καὶ μία παράστασις γαλλικὴ εἰς πράξεις ἀτελευτήτους, La belle au bois dormant, ὑπὸ μαθητριῶν γαλλικοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει παρθεναγωγείου. Εἴκοσι περίπου κορασίδες μ' ἐσθῆτας πολυτελεστάτας, ὡς ἐὰν ἦσαν ἠθοποιοὶ γαλλικοῦ τινος κωμειδυλλίου ἢ ὀρχηστρίδες, παρήλασαν ἐπιδεικτικῶς, ἐλάλησαν φλυαρώτατα, ἐρωτοτρόπησαν ἐπὶ πολλὴν ὥραν, καί, ὅταν ἐσιώπησαν, ἐχόρευσαν μὲ πολλὴν ὄρεξιν καὶ μᾶς ἔδειξαν μὲ πολλὰ ἀκκίσματα προκλητικὰ ὅ,τι ἦτο δυνατὸν ἐκ τῶν θελγήτρων τῆς ἀώρου ἔτι ἡλικίας των.

Τὸ θεαματικὸν αὐτὸ μέρος κατέστρεφε τὴν γοητείαν τῆς μουσικῆς. Ἐν ἑλληνικῇ καὶ ὑπὲρ ἑλληνίδος διδομένῃ συμφωνίᾳ, τί ἐζήτουν γαλλικοὶ δημώδεις μῦθοι καὶ παραστάσεις, γλῶσσα καὶ ἤθη ξένα καὶ πρὸ πάντων ἡ ἀπαισία τῶν νεαρῶν μαθητριῶν ἐπίδειξις εἰς τὸ χάσκον κοινὸν ἐν περιβολῇ ὀρχηστρίδων;

Φίλος μου παρακαθήμενος βλέπων τὴν ἀδημονίον μου καὶ θέλων μᾶλλον νὰ τὴν δικαιολογήσῃ παρὰ νὰ τὴν καθησυχάσῃ μὲ λέγει:

— Νομίζεις, ὅτι εἶνε Καθολικαὶ καὶ Λεβαντίναι αἱ χαριτόβρυτοι αὐταὶ μαθήτριαι; Αἱ περισσότεραι εἶνε Ἑλληνίδες, δηλαδὴ ἔχουν Ἕλληνας γονεῖς. Κύτταξε ἐκεῖ μίαν μεσόκοπον κυρίαν καὶ τὴν ἄλλην παρακάτω τὴν χονδρήν, ποῦ δὲν τὴν χωρεῖ τὸ φόρεμα. Ὁ πλαγινὸς εἶνε ὁ σύζυγός της, ποῦ πωλεῖ τὰ καλλίτερα παστόψαρα εἰς τὸν Γαλατᾶν· καὶ οἱ γείτονές του, μὲ τοὺς ὁποίους ὁμιλεῖ τώρα καὶ γελᾷ, εἶνε ὁ παντοπώλης τῆς συνοικίας μας, ποῦ ἡ ὀκά του ποτὲ δὲν ἔφθασε τὰ τετρακόσια δράμια, καὶ ἕνας σιταρομεσίτης θαυμάζων καὶ ἐκθειάζων τὸν παντοπώλην, διότι ἔχει νοῦν μὲ τετρακόσια καὶ κοντεύει νὰ γείνῃ εἰσοδηματίας. Ὅλοι αὐτοὶ δὲν ἐννοοῦν γρῦ γαλλικά, ἀλλὰ λάμπει τὸ πράσωπόν των ἀπὸ χαράν. Κινδυνεύουν νὰ διαρραγοῦν ἀπὸ ὑπερηφάνειαν καὶ εὐτυχίαν, διότι καμαρώνουν τὰ κοράσιά των, ποῦ ἀνέβησαν ἀπόψε τὴν γαλλικὴν ἐδῶ σκηνήν.

— Θ' ἀναβοῦν ὕστερα καὶ εἰς τὴν κεφαλήν των ἐπάνω, καὶ τότε θὰ ἰδοῦν οἱ γονεῖς ἄλλας σκηνὰς οἰκογενειακοῦ δράματος.

— Τοιαῦτα δράματα δὲν δυσαρεστοῦν τοιούτους γονεῖς· ἀποδεικνύουν ἁπλούστατα ὅτι ὁ πολιτισμὸς ἐμβαίνει εἰς τὸν οἶκόν των. Καλῶς νὰ ὁρίσῃ ὁ πολιτισμὸς αὐτός, λέγουν οἱ γονεῖς, καὶ τὸν περιμένουν νὰ ἔλθῃ ἀπὸ μίαν ξένην γλῶσσαν γαλλικὴν ἢ ἀγγλικὴν ἔστω καὶ γερμανικὴν καὶ ἀπὸ ἓν παρθεναγωγεῖον γαλλικὸν ἢ ἀγγλικόν, ἀλλ' ὄχι, πρὸς Θεοῦ, ἀπὸ ἑλληνικόν.

— Μιμοῦνται τοὺς πλουσίους μας μὴ καταδεχομένους νὰ στείλουν τὰς θυγατέρας των εἰς τὸ Ζάππειον. Τότε μόνον συμφωνοῦν πλούσιοι καὶ πτωχοί, ὅταν συμπέσῃ νὰ ἔχουν ἴσην πτωχείαν πνεύματος.

— Ἐγὼ ὅμως σὲ λέγω, ὅτι ὄχι μόνον οἱ πλούσιοι, ἀλλὰ καὶ οἱ λόγῳ ἀνωτέρας μορφώσεως ἢ λόγῳ τῆς ἐπισήμου θέσεώς των ὀφείλοντες ἑλληνικῶς καὶ εἰς ἑλληνικὸν παρθεναγωγεῖον νὰ ἐκπαιδεύσουν τὰ κοράσιά των, τὰ ἔστειλαν καὶ τὰ στέλλουν εἰς ξένα. Γνωρίζω ἕνα ἐπιστήμονα δράσαντά ποτε ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ ἐδῶ ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, σχολείων καὶ συλλόγων καὶ ἐκφωνήσαντα λόγους πανηγυρικοὺς καὶ θεωρίας ὑψηλὰς ὑπὲρ τῆς ***πατρίου*** καὶ ***ἐθνοπρεποῦς*** μορφώσεως. Λοιπὸν αὐτὸς τὴν θυγατέρα του ἐξεπαίδευσεν εἰς γαλλικὸν παρθεναγωγεῖον καὶ ἤμην αὐτήκοος μάρτυς, ὅταν εἰς τὰς ἐξετάσεις, παρόντος τοῦ πατρὸς καὶ ἀποθαυμάζοντος, ἡ κόρη ἐξεταζομένη εἰς τὰ ἀνώτερα μαθήματα τῆς γαλλικῆς φιλολογίας καὶ ἱστορίας, ἔλεγε μετὰ στόμφου καὶ ὑπερηφανείας: *notre* littératur, *notre* histoire, *nos* ancêtres. Ἐὰν ἔζη σήμερον, θὰ ἔβλεπεν ὅτι δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἑλληνικὸν εἰς τὸν οἶκον τῆς κόρης του, αὐτὸς ὁ διαπρύσιος κήρυξ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, ὁ διὰ τῶν ἔργων πανηγυρικῶς διαψεύδων τοὺς πανηγυρικούς του λόγους. Θέλεις νὰ σὲ ἀραδειάσω ἀρκετὰ ὀνόματα ἐφόρων, ποῦ δὲν αἰσχύνονται ἐφορεύοντες ἑλληνικὰ σχολεῖα νὰ στέλλουν τὰ τέκνα των εἰς ἀλλόγλωσσα; Θέλεις νὰ ἐπισκεφθῇς μαζῆ μου καὶ μίαν ἑλληνικὴν τάχα οἰκογένειαν τόσον ἀγγλομαθῆ νηπιόθεν, ὥστε ν' ἀκούσῃς ἐκεῖ καὶ τὰ ἑλληνικὰ προφερόμενα μὲ ἀγγλικὸν λάρυγγα; Οἱ ζάπλουτοί μας βέβαια δίδουν τὸ παράδειγμα· εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν, εἰς τὴν καθημερινὴν ὁμιλίαν, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ συγχαρητήρια κατὰ τὰς οἰκογενεια-

κάς των ἑορτὰς μεταχειρίζονται τὴν γαλλικήν. Εἰς τὰς βιβλιοθήκας των δὲν εὑρίσκεις σχεδὸν κανὲν ἑλληνικὸν βιβλίον καὶ δυσκολεύονται νὰ γράψουν ἑλληνιστὶ μίαν ἐπιστολήν, ἐνῷ εὐχερῶς γράφουν ὅσας θέλεις εἰς τρεῖς γλώσσας. Καὶ σὲ λέγουν ἐν πεποιθήσει ὅτι ἡ γλῶσσά μας ἔχει κἄτι τὸ πρόστυχον, διότι δὲν εἰμποροῦν μὲ αὐτὴν νὰ ἐκφράσουν τὰς λεπτὰς καὶ εὐγενεῖς ἰδέας των! Ὁ ἔρως, ὅταν ὁμιλῇ γαλλικά, ἐξιδανικεύει καὶ ἐξαγνίζει ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν κάμῃ· ἐκφραζόμενος ἑλληνικά, εἶνε γελοῖος, καὶ μόνον ὅταν ὁμιλῇ· φαντάσου, ὅταν γράφῃ!

— Ὦ τοὺς ἐκφύλους! Μανθάνουν τρεῖς ξένας γλώσσας ἐκ βρεφικῆς ἡλικίας μὲ ξένους θηλυκοὺς καὶ ἄρρενας παιδαγωγούς, διὰ νὰ ὑβρίζουν μὲ τρεῖς γλώσσας τὴν ἰδικήν των. Προτιμότερον νὰ ἐγίνοντο ἀρνησίθρησκοι παρὰ καταφρονηταὶ τῆς ἑλληνικῆς καὶ ἀρνησίγλωσσοι.

— Αὐτὸς ὁ ψαρέμπορος τοῦ Γαλατᾶ μὲ ὑπερηφάνειαν πολλὴν ἐδείκνυε προχθὲς ἐν τῷ μέσῳ τῶν βαρελίων του εἰς τοὺς πελάτας τοῦ μαγαζείου ἓν γράμμα τῆς κόρης του συγχαρητήριον διὰ τὴν ὀνομαστικήν του ἑορτήν· ὀνομάζεται Ἀβραάμ. Τὸ ἐδείκνυε κομπαστικῶς, διότι ἦτο γαλλιστὶ γραμμένον, διότι προήρχετο ἀπὸ τὸ γαλλικὸν παρθεναγωγεῖον καὶ διότι ἤρχιζε μὲ μίαν φράσιν, ποῦ σκορπίζει πέριξ ἄρωμα εὐγενείας: Mon cher papa! Τὸ ἴδιον εἶνε νὰ λέγῃς; — Ἀγαπητέ μου πατέρα.— Αὐτὸ εἰμπορεῖ νὰ γράψῃ ὁ τυχὼν ὑπηρέτης παντοπωλείου πρὸς τὸν πατέρα του. Ὁ κὺρ Ἀβραὰμ φιλοδοξεῖ, ἂν πᾶν' καλλίτερα αἱ ἐργασίαι τοῦ μαγαζείου του, νὰ προσλάβῃ μίαν οἰκοδιδασκάλισσαν Γαλλίδα ἢ Ἑλβετίδα διὰ νὰ μορφώσῃ ὅλα τὰ τέκνα του, ὅπως πωλῇ καὶ τὰ ψάρια του, **χονδρικῶς.** Τὸ ὄνειρόν του εἶνε ν' ἀντηχοῦν ὅλοι οἱ τοῖχοι τοῦ οἴκου του γαλλιστί, καὶ ἂς μὴ καταλαμβάνουν αὐτὸς καὶ ἡ συμβία του τίποτε, ἀφ' ὅσα θὰ λέγουν ἢ θὰ πράττουν τὰ τέκνα των. Εἰς τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ

ὀνείρου αὐτοῦ παροτρύνει τὸν πατέρα ὁ δεκαοκταετὴς υἱός του συνιστῶν μίαν πολὺ κατάλληλον, ποῦ ἀνεκάλυψε, λέγει, αὐτὸς πρὸς πραγμάτωσιν τῶν ἰδικῶν του ὀνειρώξεων.

— Κ' εὐχαριστοῦνται οἱ γονεῖς μὲ τὸ χάσμα αὐτό, ποῦ ἀνοίγουν οἱ ἴδιοι, μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων;

— Ἐννοεῖται· καὶ νὰ σὲ τὸ ἀποδείξω ἀμέσως πειραματικῶς. Κύτταξε καλὰ τὴν χονδρὴν κυρίαν Ἀβραάμ. Τὸ κάθισμα δὲν τὴν ἐχώρει τόσην ὥραν ἀπὸ τὴν πολλὴν χαράν της, τὸ δὲ καλλίτερον μεταξωτόν της φόρεμα κατέβαλε τὸ δυοτυχισμένον ὑπερανθρώπους προσπαθείας καὶ ἐνέτεινε τὴν ἀντοχὴν μέχρι τοῦ ἀκροτάτου ὁρίου, ἀλλ' ὑπέκυψεν ἐπὶ τέλους εἰς τὰς βιαίας τῆς χαρᾶς ἐκδηλώσεις τῆς κυρίας του καὶ... βλέπεις; ἔσκασε... τὸ μεταξωτόν, δηλαδή, καὶ εὐτυχῶς πρὸς τὸ μέρος τῆς πλάτης. Ἰδοὺ ἓν χάσμα προελθὸν ἐκ χαρᾶς καὶ μὴ διακόπτον αὐτήν, συντελοῦν μάλιστα εἰς τὴν ἐξάπλωσίν της.

— Τὸ χάσμα αὐτὸ βλέπω κ' ἐγὼ εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς περιξ ἐδῶ θεατάς. Ὅλοι ἔχουν ἡμιάνοικτον τὸ στόμα. Χάσκει τὸ κοινόν· ἄρα εὐχαριστεῖται. Ἂς τοὺς ἀφήσωμεν νὰ χάσκουν κ' ἔλα νὰ φύγωμεν ἡμεῖς ἀπὸ τὴν γενικὴν αὐτὴν χασμῳδίαν.

Ἐν Κων)πόλει. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ. δικηγόρος

Ο ΛΥΚΟΣ ΚΑΙ Τ' ΑΡΝΙ

(Μῦθος)

Ἕνας λύκος σὲ μιὰ βρύσι ἐβρεχότουν μιὰ φορὰ
κ' ἐν ἀρνάκι παρακάτω ἔπινε σιγά, σιγά.

Ἐξαφνα τοῦ λέγ' ὁ λύκος: «Τί γυρεύεις, βρὲ μικρό;
Πῶς τολμᾷς νὰ μοῦ θολώνῃς τὸ δροσάτο μου νερό;»

Καὶ τ' ἀρνάκι: «Ὄχ', ἀφέντη, δὲν στὸ θόλωσα ποτέ·
τ' ἀποπίματά σου πίνω, μοῦ τὸ θόλωσες ἐμέ».

Καὶ ὁ λύκος: «Εἶν' δυὸ μῆνες ποῦ μὲ πρόσβαλες ἐσύ!»
«Τότ' ἡ μάννα μου ἡ καϋμένη, μ' εἶχε ἀκόμη στὸ βυζί».

«Ἐ! λοιπόν, ἂν σὺ δὲν ἦσουν κι' ἂν δὲν μ' ἔπταισες ποτέ,
ὁ πατέρας σου θὰ ἦτο ἢ ἄλλ' ἀρνάκι σᾶν ἐσέ».

Εἶπ' ὁ λύκος καὶ στὸ στόμα τὸ σηκώνει τὸ πτωχὸ
καὶ μὲ δόντια σὰν μαχαίρια τοῦ χωρίζει τὸ λαιμό.

Ἔτσι, φίλε μου ὁ μεγάλος τὸν μικρὸ καταπονεῖ,
Γιατ' οἱ νόμ' εἶναι φτιασμένοι γιὰ τὴ σφαῖρα τὴν μικρή!

ΓΝΩΜΙΚΑ

*** Ὁ ἄνευ ἐργασίας ζῶν ὁμοιάζει πρὸς τὸ λιμνάζον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον σήπεται.

*** Διὰ τῆς ἐκδικήσεως γίνεσαι ἴσος πρὸς τὸν ἐχθρόν σου, διὰ τῆς συγγνώμης γίνεσαι ἀνώτερός του.

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗΑ

(ΑΠ' ΕΔΩ ΚΑΙ ΑΠ' ΕΚΕΙ)

I

Τὸ νέον βιβλίον τοῦ Παλαμᾶ εἶνε ἐμπνευσμένον ἔπος ποῦ ἠχολογᾶ τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα μὲ τὴν βασιλικὴ πορφύρα· Ἔχει τίτλον ἡ «***Φλογέρα τοῦ Βασιληᾶ***». Καὶ ὅπως βλέπει σὲ μακρυνὰ χρόνια ἀντιλαλεῖ τραγούδια περασμένα, ὄνειρα θυμιάζει τῆς ἑλληνικῆς πατρίδας καὶ τοῦ βυζαντινοῦ θρόνου. Εἶνε ἡ ἐθνικὴ μοῦσα ποῦ γητεύει τὴν ἐθνικὴ συνείδησιν, ποῦ χρωματίζει τὸ τραγοῦδι της καὶ στιχουργεῖ τὸ γλυκολάλημά της. Ἔτσι λέγει ἡ Φλογέρα:

> γεμίζω τὸν ἀέρα ἀχός, μ' ἀκοῦν, ταὐτιὰ γητεύω
> κι' ἀπ' τὸν ἀχὸ περνῶ στὸ φῶς καὶ πουθενὰ δὲν στέκω
> καὶ ζωγραφιὰ τὴν μουσική, τὸν ἦχο στίχο κάνω
> καὶ τὸ πουλὶ εἶμαι ποῦ λαλᾶ μ' ἀνθρώπινη λαλίτσα.

καὶ στέκει στὴν Πόλιν ἀντικρύ, στὴν ξακουσμένη Πόλιν, τραγοῦδι νὰ τῆς πῇ, τὴν ἱστορία της νὰ ἱστορήσῃ. Ἐμπρός της προβάλλουν τὰ εὔμορφα Πριγκηπόνησα μὲ τῶν ἀσκητῶν τὰ μοναστήρια. Ὀνειρεύεται; Ἀκούει ἀπ' ἐκεῖ τοὺς στεναγμοὺς τοῦ Ραγκαβῆ, τοῦ Λεκαπηνοῦ τοὺς θρήνους καὶ τοῦ ΔιογένηΡωμανοῦ τοὺς πικραμένους λόγους. Καὶ ἀνάμεσα

νά! ἡ Αὐγούστα Θεοφανώ! γλυκογελᾶ καὶ στάζει
τὸν φόνο καὶ τὸν χαλασμό, καθὼς ἡ αὐγὴ σταλάζει
μέσ' ἀπὸ τὰ ροδόχερα δροσομαργαριτάρια

ἡ Θεανὼ μὲ τὸ μεγάλο τὸ παιδί της. Ὅλοι ἂς τὴν κακολογοῦν, κι' ἂς τὴν ἀναθεματίζουν. Αὐτὴ εἶνε ἡ βασίλισσα ποῦ γέννησε τὸν Τσιμισκῆ. Καὶ δι' αὐτὸ ὦ! ἡ φλογέρα

ναὸ τῆς ὑψόνει, ἀνάφτει της λαμπάδα, ὑμνολογῶντας
μέσ' στὸν καπνὸ τοῦ λιβανιοῦ τὸ κόνισμά της. Ὤ! δόξα,
δόξα σ' ἐσέ, κενταύρισσα βασίλισσα, μητέρα
ποὺ γέννησες τὸν κένταυρο τὸν ρήγα . . . . . .

II

Καὶ νά! ἡ εὔμορφη Πόλις ξανοίγεται ἐμπρός της. Ξανοίγεται μ' ἀφάνταστη χλαμύδα, νέα Ρώμη καὶ νέα τοῦ κόσμου κυβερνήτρα. Καὶ ἀπὸ τ' ἀθάναια μνημεῖα ποῦ ἔστησεν ἡ γιγαντομάχος φυλὴ στὰς Πλαταιάς, στὸν Μαραθῶνα στρέφει τὸ βλέμμα στὴν μεγάλη πομπὴ τῆς πόρτας τῆς Χρυσόπορτας. Περνοῦν οἱ αὐτοκράτορες τροπαιοφόροι στὴν Ἀνατολή, τροπαιοφόροι καὶ στὴν Δύσιν. Ὁ πατριάρχης, οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ μεγιστᾶνες, τά λάβαρα, τὰ ἐξαπτέρυγα, τὰ θυμιατὰ καὶ ὁ λαός, ὅλοι ἄπειροι στὸ πλῆθος, περνοῦν τὴν Χρυσόπορτα. Μὰ ἡ Φλογέρα ζητᾶ

τὸν ἥρωα τὸν μισόκοπο, τὸν ἄσκημο τοῦ κόσμου
ποῦ τῆς τὸν πλάττει ἡ φαντασιὰ σᾶν κέδρο μέσ' στοῦ Ταύρου
τοὺς πάγκαλους κι' ἀρίφνητους κεδρῶνας, ποῦ εἶν' ἐπάνω
κι' ἀπὸ τὰ ἔλατα, κ' ἀπάνω ἀπὸ τοὺς πεύκους . . . . . .

καὶ μόλις τὸν βλέπει, ξεφωνεῖ:

Ὤ! ἔλα!
— Ἦρθα. Ὁ Φωκᾶς. Ἔξω ἀπὸ Σὲ στὰ πάντα Νικηφόρος

Καὶ παρέκει θεωρεῖ ἄλλον στρατηλάτη. Ἐγύρισεν αὐτὸς ἀπὸ τὰ Βωδενά, ἀπὸ τὰ Σκόπεια καὶ ἀπὸ τὴν Πελαγώνεια.

Τηρᾶ τὸν ἥρωα. Ποιὸς εἶνε; Ὁ Βασίλειος Βουλγαροκτόνος. Καὶ ὅσο βλέπει τόσον προβάλλουν οἱ βασιλικὲς σκιές, ἀτίμητα τοῦ Γένους μας πετράδια. Παίζει ἡ φλογέρα τὸν πανηγυρικὸν σκοπόν, ἠχολογᾶ τὴν δόξα τῆς φυλῆς, τὴν δύναμιν, τὴν γέννα. Παιᾶνα ἀκατάπαυστον! Γελᾶ στοῦ βυζαντινοῦ ναύτη τὸν θαλασσινὸν σκοπὸν καὶ ἀνδρειόνεται στὸ παινεμένο παλληκάρι, στὸν Διγενῆ Ἀκρίτα. Κατόπιν μέσα στῆς Πολιτείες περιτριγυρνᾶ. Στῆς τέχνες, στῆς ἀκαδημείες, στὰ μέτρα τοῦ λόγου, στοὺς ρυθμούς, στὴς ἐκκλησίες καὶ ὅλη δύναμις, ὅλη καρδιὰ φωνάζει

πρωτομαστόροι, μελωδοί, ζωγράφοι, ἐλᾶτε, ὦ πλάστες
. . . . . δόστε τὰ χέρια, πάρτε
συντροφικὰ τὸ φύσημα καὶ ψάλτε καὶ ἱστορίστε!
. . . . . .
. . . . . .
Στὸ μοσχολίβανο πνιγμένη, σὰν τὸλόασπρο γνέφος
γίνε, φεγγόβολη ἐκκλησιά, κι' ἀπ' τὸν ἀχνό σου ἂς ἔβγουν
μέτρα ἱερὰ καὶ σύμμετρες ἱερὲς εἰκόνες . . . . .

Καὶ ἔτσι μισόσβυσε τῆς σοφίας ἡ ἀρχαία θειά, τῆς Ἀκροπόλεως ἡ κάτασπρη βασίλισσα. Ὁ βράχος της ἐλησμονήθη καὶ τὸ θεῖο σπίτι της, ὁ Παρθενών, μὲ τὸν μεγάλον του ρυθμόν, μὲ τὴν ἀθάνατη ὠμορφάδα καὶ μὲ τὴν ἀφάνταχτη ζωὴ ποῦ ὁμιλοῦν οἱ στῦλοι του, ἐπῆρε νέο σημάδι τοῦ σταυροῦ καὶ τὄνομα νέας Παρθένου—Χαῖρε Κεχαριτωμένη! Αὐτὴν φωνάζει τόρα ὁ λαὸς στὴς πίκρες καὶ στὰ βάσανά του. Νικᾶ καὶ τὴν ὑμνολογεῖ μὲ δάφνες καὶ μὲ βάγια:

Στὸν πόλεμο ὁδηγήτρα Ἐσύ, μεσίτρα στὴν εἰρήνη
ὑπέρμαχη στρατήγισσα, σ' Ἐσὲ τὰ νικητήρια!

Καὶ ἡ φλογέρα ἀφίνει τὴν Χρυσόπορτα καὶ ψάλλει τῆς Ἁγιᾶς Σοφιᾶς τῆς γραμμές, τὸ μεγαλεῖον, ψάλλει τὴν ποίησιν τῆς Παναγίας:

ὦ στρατηλάτισσα Κυρά, σ' Ἐσὲ τὰ νικητήρια!
λαοὶ τὸν ὕμνο πλέκουνε, σὰν τὸ στεφανοπλόκο
μὲ χίλια βάγια δοξασμοῦ, κρῖνα λαχτάρας μύρια
στὴν χάρι Σου Θεοτόκο . . . . . .

III

Τὰ χρόνια πέρασαν. Πῶς ἦλθαν ἡμέρες σκοτεινές, πῶς φάνηκαν τὰ σύννεφα ἀγριεμμένα; Ὤιμένα! Πῶς ἐρείμαξαν οἱ τόποι, πῶς ἐρείμαξαν οἱ τέχνες! Καλόγερος καὶ ἄβουλος τόρα ὁ ἄθλιος λαὸς ἐξέπεσε καὶ σκύβει καθημερινῶς τὰ γόνατα μαζὶ καὶ τὴν ψυχή του. Μέσα του τίποτε πλέον δὲν εἶνε ζωντανό, τίποτε ἐλεύθερο. Τετέλεσται!

Κλαίει ἡ φλογέρα λιγερά, θρηνοκοπεῖ, τραντάζει. Καὶ ἡ Πόλις ὅλη σύντριμμα, ἡ Πόλις ὅλη στάχτη. Ἀπελπισμένη ἡ δύστυνη φλογέρα θρηνεῖ σὰν κουκουβάγια ἐπάνω στὰ ἐρείπια καὶ σὰν νὰ ἀκούῃ μιὰ φωνὴ κατάβαθα ποῦ τὴν τρομάζει. — Ποιὸς εἶνε; ἐρωτᾶ. Ποιὸς εἶνε; — Εἶμαι τῆς λέγει, τὸ πνεῦμα τῆς φυλῆς σου. — Τί θέλεις; — Ἄκου τὴν τύχη τὴν ρωμαίϊκη.

Στὸ σπάρασμο, στὸν ξεπεσμό, στὸ χάραμμα, στὴν νύχτα
ρωμαΐϊκο, ὅπου θὰ βαστᾷς, Ἑλλάδα, ὅπου θὰ ρεύῃς
εἴτε στοῦ σκλάβου τὸ κλουβί, σὲ χαμοκέλλα χώρα
καὶ μέσ' στὰ χρυσοτρίκλινα καὶ στὴν μονιὰ τοῦ λύκου
καὶ σὲ βυζαντινὰ θρονιὰ καὶ σ' ἀττικὰ συντρίμμια
καὶ μὲ πορφύρα βασιλὴ καὶ μὲ φλοκάτα κλέφτη . . . . .
θὰ εἶμ' ἐγώ, πνέμα, ἐγω ψυχὴ θὰ πνέω, θὰ ζωντανεύω.

Καὶ δείχνοντας τὴν Χρυσόπορτα τὸ σκιάχτρο ὡσὰν νὰ ἤτανε αὐτὸς ὁ σιδερένιος βασιληᾶς τοῦ κόσμου, ποῦ ἐπερνοῦσε νικητὴς ἀπ' τὴν Χρυσόπορτα λέγει:

. . . . . .
. . . . . Θὰ μένω
μαρμαρωμένος βασιληᾶς καὶ θὰ ξυπνῶ ἀπ' τὸ μνῆμα
τὸ μυστικὸ καὶ τὸ ἄβρετο ποῦ θὰ μὲ κλιῇ. Θὰ βγαίνω
καί τὴν χτιστὴ Χρυσόπορτα ξεχτίζοντας θὰ τρέχω . . . .

Ἕνα ρῖγος, μιὰ τρεμούλα αἰσθάνθηκε ἡ φλογέρα. Πηδᾶ ἐπάνω στὸ προφητικὸ βουνό, ποῦ ἄγιασαν αἱ Μοῦσαι ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς καιροὺς καὶ τέτοια γλυκοτραγουδάει.

IV

Σβυσμένες ὅλες οἱ φωτιὲς οἱ πλάστρες μέσ' στὴ Χώρα.
Στὴν ἐκκλησιά, στὸν κλίβανο, στὸ σπίτι, στὰργαστῆρι,
παντοῦ, στὸ κάστρο, στὴν καρδιά, τἀποκαΐδια, οἱ στάχτες.
Πάει κι'ὁ ψωμᾶς, πάει κι'ὁ χαλκιᾶς, πάει κι'ἡ γυναῖκα,πάνε
τὰ παλληκάρια, οἱ λειτουργοὶ καὶ τοῦ ρυθμοῦ οἱ τεχνίτες
τοῦ Λόγου καὶ οἱ Προφῆτες.

Κυττᾶ ἡ Φλογέρα δεξιὰ ζερβιὰ ναύρῃ τὴν ἑλληνικὴ ψυχή, τὸ αἴσθημα, τὴν ἁρμονία. Ἄχ! δὲν τὴν εὑρίσκει. Τύπους μόνον βλέπει μὲ γράμματα ἑλληνικὰ χωρὶς καρδιά, χωρὶς ζωή, χωρὶς δημιουργία. Ὡσὰν λίγο σιτάρι στὴν φούχτα κάποιου ζυμωτῆ χωρὶς πυρὴ ψυχὴ ψωμὶ νὰ τὸ ζυμώσῃ.

Τὰ χέρια εἶνε παράλυτα καί τὰ σφυριὰ παρμένα
καὶ δὲν σφυροκοπᾶ κανεὶς τἄρματα καὶ ταλέτρια.
Κ' ἡ φούχτα κάποιου ζυμωτῆ λίγο σιτάρι ἂν κλείσῃ
δὲν βρίσκει τὴν πυρὴ ψυχὴ ψωμὶ γιὰ νὰ τὸ κάμῃ.
Κι' ἀπὸ κατάκρυα χόβολη μεστὴ ἡ γωνιά, κι' ἀκόμα
καὶ πιὸ πολὺ ἀπὸ τὴ γωνιὰ ποῦ τοῦ σπιτιοῦ ἡ καρδιὰ εἶνε
κακοκατάντησε ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου. Κρίμα. Κρίμα.

Σκοτεινὸ ρείπιο κ' ἡ ἐκκλησιὰ καὶ δίχως πολεμῆστρες
τὸ κάστρο καὶ χορτάριασε κ' ἔγινε βοσκοτόπι.
Κι' ὁ μέγας Ἔρωτας μακρυὰ καὶ εἶν' ἄβουλος ὁ ἄντρας
κι' ἄπραχτος καὶ στὸ πλάϊ του χαμοσυρτὴ ἡ γυναῖκα·

κυρά της ἔχει τὴν σκλαβιὰ καὶ δοῦλο της τὸ ψέμια.
Σβυσμένες ὅλες οἱ φωτιὲς οἱ πλάστρες μέσ' στὴ Χώρα.

Ξάφνω θυμᾶται τὴν φωνὴ τὴν μυστικὴ τοῦ σκιάχτρου. Ἡ ἐλπίδα της ἀνάφτει. Παύουν τοῦ θρήνου οἱ φωνές, τὰ κλάμματα ποῦ τὴν ψυχή μας λυόνουν καὶ ἡ παρηγοριὰ ἀρχίζει ἄνοιξι κι' ἀνάστασι νὰ μοσχομυρίζῃ. Κάπου ἐπάνω στὰ βουνὰ στοὺς κλέφτες καὶ στ' ἀρματωλήκια ἀκούει ἕνα παληὸ τραγοῦδι καὶ λαλεῖ, ἕνα σκοπὸ τῆς ἐλευφεριᾶς νὰ τραγουδιέται. Καὶ ἡ φλογέρα ἔξαλλη ἀκούει τὸ τραγοῦδι. Τὸ διαλαλεῖ. Στὴν ἐκκλησιά, στὸν κλίβανο, στὸ κάστρο, στἀργαστῆρι, παντοῦ τὸ διαλαλεῖ. Ν' ἀνάψῃ! Ν' ἀνάψῃ. μὰ κάτω ἀπὸ χόβολι. Τὸ σκιάχτρο ἔτσι εἶπε. Ἀπὸ τὴν χτιστὴ χρυσόπορτα θ' ἀναστηθῇ μιὰ μέρα ὁ μαρμαρωμένος βιισιληᾶς. Ἀπὸ τοὺς ξένους μὴ προσμένῃς τίποτε, ὦ τίποτε. Μόνο ἀπ' τὸ πνεῦμα σου!

Τραγοῦδι τῶν ἡρώων! Ἐμπρός, τραγοῦδι τῶν ἡρώων!
Ἀπάνω ἀπὸ τἀπόσταχτα ἄναψε, ὦ φλόγα, λάμψε.
Κανένα χέρι δὲ θὰ διῆς ἀπάνω σου νἀπλώσῃ
νὰ θρέψῃ σε, νὰ ζεσταθῇ, νὰ πάρῃ ἀπ' τὸ θυμό σου,
νὰ σπείρῃ σε στὴν ἐκκλησιά, στὸν κλίβανο, στὸ σπίτι
νὰ σὲ φωλιάσῃ στὴν καρδιά, στὸ κάστρο, στἀργαστῆρι.
Φλόγα, ἐσὺ τότε, ἀβοήθητη κ' ἔρμη ἐσὺ φλόγα, κρύψου
καὶ κάμε τη μνημούρι σου τὴν στάχτη καὶ μὴ σβύσῃς!

Γιατί θὰ ρθῇ κάποιος καιρὸς καὶ κάποια αὐγὴ θὰ φέξῃ
καὶ θὰ φυσήξῃ μιὰ πνοὴ μεγαλοδύναμη· ἄκου!
Ἀπὸ ποιὸ στόμα ἢ ἀπὸ ποιὸ χάος θὰ χυθῇ; Δὲν ξέρω.
Μπορεῖ ἀπὸ τὴν ἀνατολή, μπορεῖ κι' ἀπὸ τὴν δύση
ποιὸς ξέρει μὴν ἀπ' τὸ βοριᾶ, μὴν ἀπ' τὰ μεσημέρια·
τάχα θὰ βγῇ ἀπ' τὰ τάρταρα, γιὰ θὰ ριχτῇ ἀπὸ τἄστρα
Δὲν ξέρω· ξέρω πῶς θὰ ρθῇ καὶ μὲ τὸ πέρασμά της
μέγα καὶ θεῖο καὶ μυστικὸ κι' ἀξήγητο· θὰ σκύψουν
οἱ κορφὲς ὅλες, οἱ φωτιὲς θὰ ξαναδώσουν ὅλες.
Στὴν ἐκκλησιά, στὸν κλίβανο, στὸ σπίτι, στἀργαστῆρι,
στὸ κάστρο, στὴν καρδιά, παντοῦ, στἀποκαΐδια, ἀπρίλης

. . . . . .
. . . . . .
Κι' ὅταν τριγύρω σου οἱ φωτιὲς ἀνάψουν πάλε οἱ πλάστρες
ξαναζωντάνεψε καὶ σὺ καὶ ρίξου ὦ φλόγα, ὦ φλόγα!
καὶ κύλησε καὶ πέρασε στὰ διάπλατα τῆς χώρας
καὶ στῆς ψυχῆς τἀπόβαθα καὶ πλάσε τα καὶ ζῆσ' τα
γιομάτα ροδοκόκκινα παιδιὰ τὰ καρδιοχτύπια
. . . . . .
. . . . . .
καὶ κάμε ἀδέρφια τὰ ὄνειρα καὶ τὰ ἔργα! Ἐμπρὸς τραγοῦδι!
. . . . . .
Σβυσμένες ὅλες οἱ φωτιές, τραγοῦδι τῶν ἡρώων!

V

Αὐτὰ εἶπε τοῦ βασιληᾶ ἡ Φλογέρα. Σιωπή! Εἶνε σωμένο τὸ τραγοῦδι της. Κ' εὑρίσκει τὸ μνῆμα τοῦ μαρμαρωμένου βασιληᾶ στὴν Πόλιν κ' ἐκεῖ σωριάζεται στὸ λείψανό του πλάγι. Κεῖται

Σὲ κεῖνο ἀπάνου
βουβὴ ἡ Φλογέρα ἡ μουσική, γιὰ πέταμα καλάμι.

Κωνσταντινούπολις. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

© ΜΕΓΑΡΟ ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟ

ΣΕΛΗΝΗΣ ΚΑΙ ΗΛΙΟΥ ΕΡΩΤΕΣ

Ξυπνᾶτε λούλουδα, λέγουν οἱ κάμποι,
ἀστέρια, σβύνεσθε, λέγει ἡ αὐγή,
τοῦ ἥλιου πύρινο τὸ βλέμμα λάμπει,
σκορπιέται ἥσυχα 'μέρα στὴ γῆ.

Ταηδόνι ψάλλοντας μ' ἄλλα πουλάκια
μέσ' 'ς τὸ τραγοῦδί του λόγια λαλεῖ:
—«Πουλιά, σιωπήσατε τὰ τραγουδάκια,
κἄποιος μὲ κἄποιανη κρυφομιλεῖ».

Τότε 'ς τὴν ἄφωνη γλυκειὰ γαλήνη
μισοκρυβούμενη 'πίσ' 'ς τὸ βουνὸ
λέγει 'ς τὸν ἥλιο χλωμὴ ἡ σελήνη
πέρα ἀπ' τὸ σύννεφο τ' ἀντικρυνό:

—«Θαυμάζω, ἥλιε μου, τὴν ἀπονιά σου!
Μ' ἀφίνεις ἔρημη νὰ τριγυρνῶ
μακρυὰ ἀπ' τὴν ἄδωρη θερμὴ ἀγκαλιά σου
αὐγή, μεσάνυχτα, πάντ' ἀγρυπνῶ.

Σκορπᾶς τὴ θέρμη σου σὲ ἄλλ' ἀστέρια,
'ς τὰ πλάνα σύννεφα δίνεις φιλιὰ
κ' ἐμὲ τὴ δύστυχη 'ς τὰ μαῦρα αἰθέρια
μόν' ἀπ' τὴ λάμψι σου στέρνεις σταλιά».

—«Χρυσῆ σελήνη μου παραπονιάρα
'πίσω ἀδιάκοπα τὴ γῆ γυρνῶ,
μὰ σύ, σᾶν ἔρχομαι, φεύγεις, δειλιάρα,
χάνεσαι, κρύβεσαι, 'ς τὸν οὐρανό.

Στάσου, 'περήφανη, ν' ἀνταμωθοῦμε,
μὴ τρέχῃς μόνη σου 'ς τὰ σκοτεινά,
μὲ θερμαγκάλιασμα νὰ φιληθοῦμε,
νὰ ζοῦμε ἀχώριστοι παντοτεινά.

Μὲ φῶς θὰ πνίγωμε τὰ μαῦρα σκότη,
θὰ περιχύνωμε 'ς τὴ γῆ 'μορφιά,
'ς τἄνθη θὰ δίνωμε εὐωδιὰ καὶ νειότη
μὲ μιὰ τ'ς ἀγάπης μας θερμὴ ματιά».

'Εν Μυτιλήνῃ. ΘΡΑΣΥΒ. Δ. ΣΑΒΒΙΑΔΗΣ

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Πῶς γίνονται αἱ κονσέρβαι τῶν ὀπωρικῶν καὶ λαχανικῶν.

Εἶνε εὐκολωτάτη καὶ δύναται νὰ ἐνεργῆται καὶ κατ' οἶκον ἡ παρασκευὴ πρὸς μακρὰν διατήρησιν ὀπωρικῶν καὶ λαχανικῶν. Πρὸς τοῦτο ἐκλέγονται τὰ καλλίτερα τῶν ὀπωρικῶν ἢ χορταρικῶν, τὰ μὴ μωλωπισμένα καὶ τὰ μὴ ὑποστάντα ζύμωσίν τινα. Ταῦτα θέτονται ἐντὸς λευκοσιδηρῶν κυτίων, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν ὕδωρ ,καὶ τὰ ὁποῖα κλείονται, ἀφινομένης μιᾶς μικρᾶς ὀπῆς. Τότε θερμαίνονται μέχρις ὅτου ἀναπτυχθῶσιν ἀτμοί, ὁπότε κλείεται ἡ ὀπὴ διὰ κασσιτέρου (καλαΐου) καὶ ἀφίνονται πρὸς ψύξιν.

Αὐταὶ εἶνε αἱ κονσέρβαι.

Πῶς μαγειρεύονται καλλίτερον ὁ ἀρακᾶς καὶ τὰ μπιζέλια.

Βράζονται μέσα εἰς ἓν πήλινον δοχεῖον μὲ ἕνα πιάτο ἀνεστραμμένο καὶ γεμᾶτο νερὸ ὡς σκέπασμα, μὲ 2—3 καρδιὲς μαρουλιῶν μέσα ἀντὶ νεροῦ, μὲ 2—3 φρέσκα κρεμμυδάκια καὶ μὲ ἀνάλογον ζάχαριν καὶ σιγανὴν φωτιάν. Ὁ οὕτω κατασκευαζόμενος ἀρακᾶς γίνεται πουρὲ μὲ φρέσκο βούτυρο καὶ γάλα, ὅπως τὸ πουρὲ τῆς πατάτας,καὶ σερβίρεται εἴτε μὲ αὐγὰ πηκτὰ κομμένα εἰς δύο, εἴτε μὲ ὁμελέττα καὶ αὐγὰ τηγανητά.

Καὶ αἱ ἀγκινάρες γίνονται πουρέ, ἅμα βράσουν μὲ νερὸ καὶ βούτυρο κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.

ΠΑΝΤΟΥ ΘΕΟΣ

Θεὸν ἐγκλείουν ἅπαντες τοῦ σύμπαντος οἱ χῶροι,
Καὶ τἄνθη καὶ οἱ ρύακες καὶ τὰ τραχέα ὄρη,
Κι' ἡ δρόσος καὶ τὸ δάκρυον τῶν τεθλιμμένων ρέον,
Τὸν Κύριον διαλαλεῖ βρυχώμενος ὁ λέων.

Τὸν Κύριον ἡ ἀηδών· καὶ τίς δὲν τὸν κηρύττει;
Τὰ ἔμψυχα καὶ τἄψυχα, ὁ σκώληξ καὶ τὰ κήτη.
Τὸ πᾶν καὶ ὅλα, πανταχοῦ ὑπάρχει ἀοράτως,
Εἰς βάθος καὶ εἰς ἔκτασιν, εἰς ὕψος καὶ εἰς πλάτος.

Εἰς τῆς πηγῆς τὸν στεναγμὸν καὶ εἰς τὸ πλῆττον κῦμα,
Τὸν θάνατον καὶ τὴν ζωήν, ἀλλ' ὄχι κ' εἰς τὸ κρῖμα...
Παντοῦ εὑρίσκεται, παντοῦ τὸ ἅγιόν Του ὄμμα.
Ἀλλ' εἰς καρδίαν δυσιτυχοῦς πλειότερον ἀκόμα!

ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Τὸ μὲν ἀληθὲς εἶνε ἕν, τὸ δὲ ψεῦδος πολυσχιδές.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Οὐχὶ μόνον οἱ πράττοντες τὸ κακόν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐγκωμιάζοντες αὐτοὺς φανερῶς εἶνε ἄξιοι τῆς αὐτῆς ἢ καὶ μεγαλειτέρας τιμωρίας.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

*** Λάμβανε συμβουλὴν ἀπὸ τοὺς φρονίμους· ἔσο γλυκὺς πρὸς τοὺς ἐχθρούς σου, εὔλαβὴς πρὸς τοὺς σοφοὺς καὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀμαθῶν ὀλιγόλογος.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΚΑΡΟΛΟΥ ΦΛΑΒΙΟΥ

Η ΜΗΔΕΝΙΣΤΡΙΑ

Ἡ Μάσιγκα (ἡ Μαριώγκα ἢ Μαριωρίτσα καθ' ἡμᾶς) Σουριεμβαγὼφ παρεδέχθη ἐν ἠρεμίᾳ τὴν φοβερὰν ἀποστολήν· μόνον ἔλαμψαν παραδόξως οἱ ὡραῖοι γαλανοὶ αὐτῆς ὀφθαλμοί, καὶ εἶτα ἠρώτησε·

— Πότε;

— Τὴν αὐγήν· ἡ ἅμαξα θὰ διέλθῃ πρὸ τῶν κιγκλίδων τοῦ μεγάρου τοῦ μεγάλου δουκός.

— Καὶ τὸ ὅπλον;

— Ἐγχειρίδιον ἢ καὶ περίστροφον.

— Θὰ τὸν ἀποτελειώσω; — ἠρώτησε καὶ πάλιν ἠρέμως.

— Ναί, ναί, θάνατον, θάνατον! — ἀνέκραξαν πολλοὶ μὲ κραυγὴν ἀσβέστου μίσους.

Καὶ καταχθόνιος ἀντήχησε θόρυβος ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ φωλεοῦ τῶν ἀνθρωποκτόνων ἑταίρων. Εἶτα δὲ ἠκούσθη ἄλλη ἰσχυροτέρα φωνή, ἐπιβαλοῦσα σιγήν. Τὰ ἐξηρεθισμένα πνεύματα ἐπραΰνθησαν παραχρῆμα· ὡμίλει ὁ ἀρχηγός, ἔλεξε δ' οὗτος:

— Μάσιγκα Σουριεμβαγώφ, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν

ὀνόματι ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀπέθανον, ὡς καὶ σὺ ἴσως θ' ἀποθάνῃς, καλῶ σε ἐγὼ νὰ μᾶς δηλώσῃς τὸ ἐν σοὶ προσφιλέστερον, ὥστε νὰ δύνασαι νὰ ὁρκισθῇς ὅτι θὰ τηρήσῃς σιγήν, καὶ νὰ διαπιστώσῃς τὸ θάρρος σου καὶ τὴν θυσίαν τοῦ ἑαυτοῦ σου;

Ὁ ἄνθρωπος ὡμίλησε βραδέως, ἠρέμως, σοβαρῶς καὶ ἐξόχως, καὶ πάντες ἐσίγων, πάντες ἠτένιζον τὴν γυναῖκα, κρεμάμενοι ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κατεχόμενοι πυρετοῦ τοῦ ὀλέθρου καὶ τῆς αἱματοχυσίας· ἡ δὲ Μάσιγκα ἀκλόνητος ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ὀλίγον μακρὰν τῆς ἕδρας, ἔνθα ὁ ἀρχηγὸς ἀνέμενε τὴν ἀπάντησιν, ἐρρίγησεν ἐλαφρῶς, χωρὶς ὑπὸ οὐδενὸς νὰ ἐννοηθῇ, εἶτα δὲ σταυρώσασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους, εἶπεν ἠρέμως:

— Ἐγὼ ἀγαπῶ ἕνα, καὶ ὁρκίζομαι εἰς τὸν ἔρωτά του, εἰς τὸν ἔρωτά μας, ὅτι εἶμαι ἱκανὴ νὰ πλήξω, νὰ φονεύσω, καὶ ἔπειτα νὰ φονευθῶ χάριν αὐτοῦ. Ὁρκίζομαι εἰς τὸν ἔρωτά μου, καὶ ἐγὼ γνωρίζω, ὅτι ὁρκίζομαι ἐπ' ἀληθείας.

Εἶτα δὲ περιβλέψασα ὑπερηφάνως·

— Εἶσθε εὐχαριστημένοι, ἀδελφοί; ἠρώτησεν.

Ἠκούσθη εἰς ἀπάντησιν κραυγὴ ἀνευφημίας, καὶ πολλαὶ χεῖρες ἀνετάθησαν ὡς διὰ νὰ τὴν πλησιάσωσι. Δὲν ὑπῆρχε τὸ παράπαν οἶκτος πρὸς τὸ θῦμα, οὐδεὶς τὸ ἐλυπεῖτο, καὶ μάτην θὰ ἀνεζήτει τις ἐπὶ τῶν πελιδνῶν ἐκείνων καὶ συνεσπασμένων προσώπων σκιὰν παραμυθητικῆς συμπαθείας πρὸς τὴν νεαρὰν γυναῖκα· ἡ θυσία αὐτῆς θὰ ἦτο ἱκανὴ νὰ ἐξαφανίσῃ ἀπ' αὐτῶν πᾶν ἴχνος τῆς παγερᾶς ἐκείνης σκληρότητος, ἥτις ἔκλειε τὴν καρδίαν αὐτῶν εἰς πάντα ἀνθρώπινον παλμόν. Ἀνευφήμουν τὴν ***ἰδέαν,*** ἀλλ' οὐδεμία κραυγή, οὐδὲν κίνημα θὰ ἐτόλμα νὰ ἀνακόψῃ τὴν χεῖρά της, νὰ ἀποσπάσῃ τὴν φονικὴν μάχαιραν καὶ νὰ τῇ εἴπῃ ὁπόσην ἀτιμίαν ἐπροξένει ἡ ἀγχόνη, ἢ φρίκην ἐξορία, ἥτις ὀὲν ἔχει ἐπάνοδον.

Ἀνευφημοῦντες δὲ πάντες οὗτοι τὴν γυναῖκα προέπινον ὑπὲρ τῶν αἱματηρῶν ὀργίων των. Ἐὰν αὕτη μὴ ***ὑπήκουε,*** θὰ τὴν ἐφόνευον μετὰ τῆς αὐτῆς κτηνώδους ἀδιαφορίας, μεθ' ἧς τὴν κατεδίκαζον εἰς τὸ ἔγκλημα. Αἱ ἀνευφημίαι ἐκεῖναι ἦσαν ὡς διάχυσις ἀγρίας ψυχῆς, ἐμακάριζον δὲ τὴν τύχην, ἥτις ἀπήλλαξεν αὐτοὺς τῆς ***δοκιμῆς.***

Ἐν τούτοις ἡ Μάσιγκα ὑπεμειδία, ἥσυχος οὖσα, εἶτα δὲ προεχώρησεν ὀλίγον, ἐνῷ ὁ ἀρχηγὸς ἐπλησίασε πρὸς αὐτήν. Ἐπῆλθε καὶ πάλιν σιωπή. Ἐκεῖνος τὴν ἐπλησίασε καὶ τὴν ἠσπάσθη ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐνῷ αὕτη ἔκλινε χαμαὶ τὸ γόνυ.

— Μάσιγκα Σουριεμβαγώφ, ἐπὶ τοῦ ἁγνοῦ σου μετώπου ἐπιτίθημι τὸν ἀσπασμὸν τῆς ἁγίας ἡμῶν γῆς· αὐτὴ σὲ ἀσπάζεται κατὰ τὴν πάνδημον ταύτην ὥραν, καὶ ἐὰν τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον θὰ δεχθῇ ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν εἰς τοὺς κόλπους της θὰ εἶναι ὡς πρὸς σὲ ἀρχὴ σωτηρίας καὶ ἀπολυτρώσεως, εἶης εὐλογημένη, Μάσιγκα Σουριεμβαγώφ, ἔν τε τῇ παρούσῃ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ.

Ἡ γυνὴ ἀνηγέρθη ἐν σπουδῇ, ὡμοίαζε δὲ πρὸς μάρμαρον. Συνεθλίβοντο περὶ αὐτὴν πάντες ὡς ἐν ἀφώνῳ, πενθίμῳ καὶ σιγηλῷ ἀποχαιρετισμῷ. Οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι δὲν ἐτόλμων πλέον νὰ τῇ ὁμιλήσωσιν, ὡμοίαζε δὲ ὡς πρὸς αὐτοὺς πρὸς ὑπεράνθρωπον ἐνσάρκωσιν τῆς ***Ἰδέας,*** ἥτις τοὺς συνέδεεν εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ εἰς τὸν θάνατον. Φωνή τις ἐφώνησε:

— Χαῖρε, ἀδελφή.

— Χαῖρε, ἀδελφή, — ἐπεῖπον καὶ πάντες οἱ λοιποί.

Αὕτη δὲ ἀπεκρίνατο·

— Χαίρετε, — καὶ τοὺς ἐχαιρέτισε διὰ μιᾶς χειρονομίας.

Εἶτα διαλυθέντος τοῦ πλήθους ἐν σπουδῇ, ἐξῆλθε καὶ αὐτὴ μετὰ τῶν λοιπῶν καὶ μετ' αὐτῶν ἐγένετο ἄφαντος ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ νυκτηρεφεῖ ἐξοχῇ ὡς ἡ νὺξ τῶν ψυχῶν ἐκείνων, αἵτινες ἐζήτουν τὴν σωτηρίαν καὶ τὸ ***φῶς*** ἐν τῷ ἐγ-

κλήματι καὶ τῷ αἵματι, ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν μικρὰν οἰκίαν, τὴν τελευταίαν σχεδὸν τῆς ὑψηλῆς συνοικίας τῆς πολυανθρώπου πόλεως, ἠσθάνθη τρόπον τινὰ ὅτι συνῆλθεν εἰς ἑαυτὴν καὶ ὅτι ἐξανίσταντο αἱ καλλίτεραι ἐνέργειαί της. Εἶδε σκιὰν ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους, καὶ ἄκουσα ἐρρίγησεν, ἦν δὲ ἡ ἰδία αὐτῆς σκιὰ ἀντικατοπτρισθεῖσα ἐν τῷ κατέναντί της κατόπτρῳ· ἤναψε λυχνίαν καὶ ἐν τῷ ἀσθενεῖ φωτισμῷ τοῦ μικροῦ δωματίου ἀνένηψε· προῆλθε δὲ ἐναργὲς εἰς τὸν νοῦν της ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον **ἔπρεπε νὰ εἶναι τώρα.**

Τότε νέος καὶ ἄγνωστος πυρετὸς ἐκυρίευσε τὴν ψυχήν της, οἱονεὶ ἀόριστος φόβος ὅτι δὲν θὰ προφθάσῃ ἐγκαίρως νὰ ἐξαλείψῃ τὰ ἴχνη τῆς βραχείας αὐτῆς ζωῆς καὶ σφοδρὸς πόθος νὰ ἐπιταχύνῃ, καὶ παρεδόθη μετ' ἀχαλινώτου ὁρμῆς πρὸς τὴν καταστροφὴν παντὸς ὅ,τι ἦτο δυνατὸν νὰ τῇ ἀποιέσῃ· οὐδὲ τὸ καταστρεπτικὸν ἔργον ἠσθάνετο πικρὰν ἡδονήν· ἡ φλὸξ τῆς λυχνίας διεχεῖτο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της μὲ αἱματηρὰς ἀντανακλάσεις, ἐνῷ αἱ μικραὶ χεῖρές της ἔσφιγγον σπασμωδικῶς τὰ χαρτία, τὰ ὁποῖα παρέδιδεν εἰς τὴν φλόγα. Ἐκεῖνος ὁ καπνός, ἐκείνη ἡ δυσωδία τῆς τέφρας, ἡ ὁποία ἐπλήρου τὸν ἀέρα τοῦ μικροῦ δωματίου ἐφαίνετο ὅτι τὴν ὠφέλει· ἀνέπνεεν ἰσχυρῶς· καὶ ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ προσώπου της μειδίαμα ἀμειλίκτου σκληρότητος ἀντετίθετο παραδόξως πρὸς τὴν γλυκύτητα τῶν γαλανῶν ὀφθαλμῶν της.

Ὅλα τὰ χαρτία, τὰ ὁποῖα ἔκαιεν, ἦσαν ἐκ τῶν δυναμένων νὰ διασώσωσι παλαιὰς ἀναμνήσεις καὶ ἐντυπώσεις, ὅλος ἐκεῖνος ὁ σωρὸς τῶν ἐγγράφων περιεῖχε μέρος τι τοῦ παρελθόντος της, τοῦ ἀποσπασθέντος ἀπὸ τῆς τραγικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ καιροῦ ἐκείνου, καταστρέφουσα δὲ αὐτά, κατέστρεφεν ἑαυτήν. Ἔδιδε δυνάμεις τῆς ψυχῆς εἰς τὸν θάνατον.

* * *

Τοιουτοτρόπως εὗρεν ὁ Δανιὴλ τὴν νύκτα ἐκείνην τὴν Μάσιγκαν. Ἀφῆκεν αὕτη κραυγὴν τρόμου, ἰδοῦσα αὐτὸν ὄρθιον πρὸ τῆς θύρας, τὴν ὁποίαν δὲν ἐσκέφθη νὰ κλείσῃ πάλιν· εἶτα ἔκαμε κίνημα ἐσχάτης ἀπογνώσεως· δὲν ἐσκέφθη τὴν ἀπάνθρωπον ταύτην δοκιμήν, τὴν καὶ φοβερωτάτην. Ὁ Δανιὴλ τὴν ἐπλησίασεν ἠρέμα.

— Τί κάμνεις; — Καὶ παρετήρει γύρω ἀποπνιγόμενος ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ ἐκείνου, ὅστις ἔκοπτε τὴν ἀναπνοήν.

Ἡ Μάσιγκα ἐκρεμάσθη εἰς τοὺς ὤμους του ἐπιθεῖσα ἐπ' αὐτοῦ τὰ χείλη· ἐνόμιζεν ὅτι ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ.

— Τί κάμνεις; — ἐπανέλαβεν ἀπωθήσας αὐτὴν πράως.

— Καίω, — εἶπε μετὰ τραχύτητος, εἶτα δὲ ἠρώτησε· — Διατί ἦλθες;

— Δὲν ἠξεύρω, — εἶπεν ὁ Δανιήλ· — δέν σε εἶδα ὅλην τὴν ἡμέραν· περιεπλανήθην γύρω τῆς οἰκίας σου ἕως τὸ ἑσπέρας, ὡς μεθυσμένος, φέρων εἰς τὴν ψυχήν μου τὴν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου, καὶ σὺ δὲν ἦλθες. Ἔπειτα ὑπῆγα νὰ κοιμηθῶ, ἀλλ' ἐνόμιζον ὅτι θὰ παραφρονήσω, δὲν εἶχες ἔλθει. Ἦλθα δρομαίως καὶ πάλιν ἐδῶ, ἡ δὲ ἀνημμένη λυχνία σου μοὶ εἶπεν —«Ἐδῶ εἶναι». Εἰπέ μοί τα ὅλα . . . . εἰπέ μοί τα ὅλα!

Αὕτη ἦλθε πλησίον του, ἀφῆκε κραυγὴν ὡς λυγμόν, καὶ περιβαλοῦσα διὰ τῶν βραχιόνων τὴν κεφαλήν του,

— Σὺ εἶσαι — τῷ εἶπεν — ἡ ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸν θάνατον, εἰς τὴν ἀτέρμονα αἰωνιότητα . . . πάντοτε . . .

Ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ προσώπου της ἀνεφάνη μειδίαμα τῆς ἀμειλίκτου σκληρότητος, ἔτρεμεν ἐξ ἔρωτος, ὡς οἶδε τρέμειν γυνή. Μικρὸν τεμάχιον χάρτου ἔκαιεν ἀκόμη εἰς τὴν λυχνίαν, ὡς τὸ τελευταῖον λείψανον τοῦ ἔρωτος ἔκαιεν ἐν τῇ ψυχῇ της, πρὶν ἢ ἀφιερωθῇ εἰς τὸν θάνατον.

© ΙΣΜΑΝΟΓΛΟΥ

*
* *

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν συνηντήθησαν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῶν ἀπόρων. Καὶ ὁ μὲν Δανιὴλ ἤρχιζεν ἐκεῖ τὸ στάδιον τῆς πρακτικῆς ἰατρικῆς, ἡ δὲ Μάσιγκα ἐβοήθει τοὺς νοσοῦντας ἐπί τινας ὥρας τῆς ἡμέρας· εἶτα δὲ καὶ αὕτη ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τῆς ἀνθρωπίνης ἐνδείας. Ἄβυσσος ἐχώριζε τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν των, ἡ εἰρωνεία δὲ τῆς τύχης ὤθησε τὸν ἕνα πρὸς τὸν ἄλλον.

Ἡ ἔμφροντις ἐκείνη νέα, ἥτις ἐφαίνετο προώρως ὡς γυνὴ καὶ ἥτις ἀπὸ τῶν πανεπιστημιακῶν ἑδωλίων ἀνὰ μέσον τῶν νοσηρῶν οὐτοπιῶν νοσηρᾶς φιλοσοφίας κατήντησεν ὀπαδὸς ἀπολύτου μηδενισμοῦ, ἠράσθη τοῦ νεαροῦ ἰατροῦ, τοῦ ἀφελοῦς καὶ τοῦ παιδικῶς φιλομειδοῦς. Ἐβλέποντο καθ' ἑκάστην πάντοτε, αὐτὴ δ' ἐκείνη ἡ ἀπόστασις τῶν καρδιῶν των, τῶν τοσούτως διαφόρως ἀναπτυχθεισῶν, ἐχρησίμευσε καλλίτερον εἰς τὸ νὰ τοὺς συνδέσῃ.

Ἡ Μάσιγκα ἔφερεν εἰς τὸ αἷμά της τὸ σπέρμα ἀνακαινιστικοῦ ὀνείρου λελεπτυσμένου ἐν αὐτῇ ἐκ τῶν ἀτυχημάτων καὶ συγκεκερασμένον διὰ τῆς πειθαρχίας τῶν σοβαρῶν σπουδῶν· ἦτο κόρη τῶν καιρῶν, οἵτινες ἐν θανασίμῳ πάλῃ ἐνόουν νὰ προτρέξωσι τῆς βραδείας καταστροφῆς κτηνώδους ἀναχρονισμοῦ.

Ὁ Δανιὴλ δὲν ἐγνώρισέ ποτε τὴν φρικίασιν ταύτην τῆς ἀνταρσίας κατὰ τῆς συντηρητικῆς αὐστηρότητος ἀπολυταρχίας, μήτε ἀθωούσης, μήτε συγχωρούσης.

Αὐτοὶ δὲν ἐγνώριζον ἀκόμη τὴν τραγικὴν ταύτην ἄβυσσον τῶν καρδιῶν των, δὲν εἶχον λάβει καιρὸν νὰ γνωρισθῶσι καὶ νὰ ἀναγνώσωσιν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τὴν ἰδίαν τύχην των. Ἡμέραν τινὰ ὁ Δανιὴλ τὴν ἠρώτησεν ἀποτόμως:

— Ποία εἶναι ἡ μητέρα σου; — Ἀλλ' ἠσθάνθη σκληρυνθείσας τὰς χεῖράς της, ἐνῷ τὸ πρόσωπόν της ἐγίνετο κατηφές. Δὲν τὴν ἠρώτησε πλέον τίποτε.

Ἐπήγασεν ὅμως ἔκτοτε μεταξύ των ἄφωνον καὶ ἀνεκλάλητον ἄλγος, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐκυρίευσεν ἐξαίφνης κατὰ τὰς ὡραιοτέρας ὥρας τῶν ἐρωτικῶν ἐκστάσεών των, καὶ τότε παρετηροῦντο κατὰ πρόσωπον ἀμφότεροι ὠχρότατοι, χωρὶς νὰ τολμήσωσι νὰ ἐρωτηθῶσιν, ἐννοοῦντες μόνον ἀορίστως, ὅτι ἡ ἀποκάλυψις τῶν μυστικῶν των θὰ ἐσήμανε τὸ τέλος τοῦ ἔρωτός των, καὶ αἰσθανόμενοι ἑαυτοὺς συνδεδεμένους πρὸς ἀλλήλους ὑπὸ τῆς γοητείας τοῦ ***ἀγνώστου*** ἐκείνου, τὸ ὁποῖον τοὺς ἔκαμνε νὰ τρέμωσιν ἐκ τῆς ἀγωνίας.

Ἑσπέραν τινά, ἐνῷ εὑρίσκοντο μόνοι πλησίον τοῦ ποταμοῦ, κραυγή τις τοὺς ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ ὀνείρου των· κάποιος ἀντεπάλαιε πρὸς τὰ ὕδατα. Ἡ Μάσιγκα ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτοῦ μεθ' ὁρμῆς, πρὶν ἢ αὐτὸς τὴν προλάβῃ, καὶ ἐρρίφθη εἰς τὸν ποταμόν, ἀνεφάνη δὲ μετὰ μικρὸν μετὰ παιδίου, τὸ ὁποῖον ἐκράτει μετὰ κόπου εἰς τὴν χεῖρα. Ὁ Δανιὴλ τὴν ὑπέλαβεν ὡς πνιγεῖσαν, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ σπεύσῃ πρὸς αὐτήν, ἀλλ' ἐκείνη μὲ ὑπεράνθρωπον προσπάθειαν ἐπλησίασεν εἰς τὴν ὄχθην, κρεμασθεῖσα εἰς τὸν βραχίονα, τὸν ὁποῖον τῇ ἔτεινε πρὸς βοήθειαν. Ἐπνίγετο, ἀμφότεροι δὲ ἐσκυμμένοι ἐπὶ τοῦ παιδίου ἐπειρῶντο νὰ τὸ ἀνακαλέσωσιν εἰς τὴν ζωήν. Τὸ παιδίον ἦτο νεκρόν.

Ἐν τῇ ἐκχύσει τοῦ οἴκτου καὶ τῆς λύπης ἡ Μάσιγκα ἐγκατελείφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Δανιὴλ καὶ ἔκλαυσεν, ἦσαν δὲ φλογερὰ δάκρυα ὑπεράγαν σφοδρᾶς καὶ μεγάλης λύπης, καὶ αὐτὸς ***ἐνόησεν,*** ὅτι ὁ ὀδυρμὸς ἐκεῖνος ἔκρυπτεν ἄλλην συμφοράν, καὶ κατελήφθη ὑπὸ σφοδρᾶς ἐπιθυμίας νὰ ἀποκαλύψῃ μέρος τοῦ μυστηρίου, ὅπερ ἤρχισε νὰ ὑπονοῇ ἐν τῷ βίῳ της. Ἦσαν ἀκόμη μόνοι ἐν τῇ νυκτὶ παρὰ τὸν ποταμόν, ὁ δὲ νεκρὸς κατέκειτο ὀλίγον μακρὰν αὐτῶν. Οὐδεὶς ἐνόησέ

τι, οὐδεὶς ἐγνώριζέ τι περὶ τοῦ μικροῦ ἐκείνου δράματος, τὸ ὁποῖον συνέβη μεταξὺ των μὲ τὴν τραχεῖαν ἁπλότητα παντὸς ὅ,τι ὑψηλόν.

— Διατί κλαίεις; — εἶπεν ὁ Δανιήλ, ἐνῷ ἀπεξήρανε διὰ τῶν φιλημάτων του τὸ δάκρυ της — διατί κλαίεις;

Ἡ Μάσιγκα ὡμίλησε πολλὰ εἰποῦσα διὰ νὰ δώσῃ διέξοδον εἰς τὸν σφοδρότατον καὶ πολυετῆ σπαραγμὸν τῆς καρδίας της, ἥτις ἠγνόει τὸ ψεῦδος. Κλαίουσα τὸ παιδίον ἐκεῖνο τὸ πνιγὲν ἐν τῷ ποταμῷ, ἔκλαιεν ***ἄλλον νεκρόν,*** τῇ ἐξέφυγε δὲ μία ἐκμυστήρευσις, ἡ ὁποία ἐπάγωσε καὶ τοὺς δύο. Ὁ Δανιὴλ ἔσφιγγε δυνατὰ τὸν βραχίονα τῆς Μάσιγκας, ἀτενίζων αὐτὴν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

— Διατί ἐφονεύθη ἡ μητέρα σου; — τὴν ἠρώτησεν ἀποτόμως.

Ἡ Μάσιγκα, ἀνίκανος οὖσα εἰς τὸ ψεῦδος, ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν Δανιὴλ ὅλην τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἀλγεινοῦ καὶ ἐλεεινοῦ παρελθόντος της, αὐτὸς δὲ ἠσθάνετο παγετὸν εἰς τὰ κόκκαλα. Ἡ ἐξομολόγησις αὕτη τῷ ἐτάρασσε τὸν νοῦν.

Ἡ Μάσιγκα ἀνεφαίνετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν οἵαν οὐδέποτε τὴν ὠνειρεύθη ὁ Δανιήλ· κάθε λόγος της ἐδείκνυε καὶ εἰς τοὺς δύο τὴν ἄβυσσον, ἣν μόνον κατ' ἐκείνην τὴν ἑσπέραν εἶδον φρικωδῶς μικρόν τι μέρος. Αὕτη τὸν ἠσθάνθη ξένον· εἶδεν ἐν αὐτῷ τὴν ἐνσάρκωσιν κόσμου, ὃν ὡρκίσθη νὰ καταστρέψῃ ἐν τῷ αἵματι, ἠσθάνθησαν δὲ ἑαυτοὺς ἀπολωλότας.

— Διατί ἀπέθανεν εἰς τὴν Σιβηρίαν ὁ πατήρ σου; — ἠρώτησε βραγχνῶς ὁ Δανιὴλ. — Διατί ἐπνίγη εἰς τὸν ποταμὸν ἡ μήτηρ σου; Διατί καὶ αἱ δύο σας δὲν τὸν παρηκολουθήσατε εἰς τὴν ἐξορίαν του καὶ εἰς τὸν θάνατόν του;

Ἡ Μάσιγκα ἀνωρθώθη ὑπερηφάνως, παρετήρησε γύρω εἰς τὸ σκότος, εἶτα θεῖσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ παγεροῦ μετώπου της, εἶπε:

— Τί πρᾶγμα εἶναι ὁ θάνατος! Διατί μὲ ἐρωτᾷς διὰ τὸν θάνατον καὶ ὄχι διὰ τὴν ζωήν; Τὸ παιδὶ αὐτὸ μόλις ἤρχισε νὰ ζῇ, διατί ἀπέθανε; Ἰδοὺ ἡ ζωή. — Καὶ ἐγέλασε γέλωτα αὐστηρόν.— Ἐὰν ἡ μητέρα μου δὲν ἐφονεύετο, καὶ ἐγὼ θὰ ἤμην νεκρὰ ἐκεῖ κάτω ***μὲ τὸν γέρω. Ποῖος*** τὸ ἠθέλησε; Γιὰ κύτταξε ὀλίγον τριγύρω σου. Ὅλοι κλαίουν, καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη, οἱ ὁποῖοι κάμνουν τοὺς ἄλλους νὰ κλαίωσι, διότι ὁ γέλως των ἐπισφραγίζει τὴν ἀγωνίαν τῆς δειλίας καὶ τῆς ἐκδικήσεως, τῆς ***ἰδικῆς μας*** ἐκδικήσεως. Τὸ αἷμα τῶν ἀδυνάτων δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ ἐξαγνισθῇ ***ἡ μητέρα*** ἐν ἐξεγέρσει πρὸς τὸ καλόν. Δρόμος ἄνευ τέλους καὶ ἄνευ ἐξοικονομίσεως, μεθ' ὃ φθάνει τις εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ἰσχυροῦ. Ἀποσπάσατε ἀπὸ ταύτης τὴν καρδίαν· ἐὰν τὴν θάψητε εἰς τὸ χῶμα, ἡ γῆ θὰ τὴν ἀπορρίψῃ, ἴσως δὲ καὶ τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ δὲν θὰ ἔλθουν νὰ τὴν φάγουν. Εἰς ποῖον λοιπὸν νὰ τὴν δώσητε;

Ὁ Δανιὴλ ἤκουεν ἀκίνητος καὶ τρομακτικῶς ὠχρός, ἐσίγησε δὲ ἡ Μάσιγκα, ὑπὲρ πολλὰ εἰποῦσα· ναί, ἠσθάνθη τὸ δικαίωμα νὰ μάθῃ παρ' αὐτοῦ, νὰ ἀναγνώσῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ τώρα, ὅτε ὡμολόγησεν ***ὅλα,*** δὲν ἐφοβεῖτο πλέον νὰ ***μάθῃ.*** Καὶ ἠρώτησε·

— Διατί μὲ παρατηρεῖς; Τί ἔχεις; Ποῖος εἶσαι λοιπόν; Τί σκέπτεσαι; Εἰς τί πιστεύεις; Ποῖος ἦτο ὁ πατήρ σου; Ὑπέφερεν ἀρά γε; Ἐπάλαισε; Πιστεύεις εἰς τὴν ζωήν;

— Μηδενίστρια! εἶπε μετὰ ρέγχους ὁ Δανιήλ, πνιγεὶς ὑπὸ παραφόρου φόβου.

Ἡ δὲ Μάσιγκα ἐγέλασεν ὡς καὶ πρὶν αὐστηρὰ καὶ σχεδὸν ἀγρία.

— Καὶ σὺ τί εἶσαι; Ἰδοὺ σοὶ προσφέρω τὴν καρδίαν μου. Ὑπάρχει ἐπ' αὐτῆς τὸ διακριτικὸν σημεῖον ἀπηνοῦς εἱμαρμένης· μὲ ἀγαπᾷς... μὲ ἀγαπᾷς;

Ὁ Δανιὴλ ἀπεχωρίσθη ἀπ' αὐτῆς ἀποτόμως, εἶτα δὲ ἔφυγεν ὡς μεθυσμένος, χωρὶς νὰ στρέψῃ τὸ πρόσωπον καὶ

χωρὶς νὰ ὁμιλήσῃ πλέον. Ἡ δὲ Μάσιγκα μείνασα μόνη παρὰ τὸν ποταμὸν προυχώρησεν ὀλίγον διὰ νὰ ἐξορμήσῃ πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἀναχαιτίσῃ, ἀλλὰ προσκρούσασα κατὰ σκληροῦ καὶ ψυχροῦ σώματος, τὸ ὁποῖον ἔκειτο εἰς τοὺς πόδας της, ἐνόμισεν ὅτι ὁ θάνατος τὴν ἠμπόδιζε κοτὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην νὰ τέρπηται εἰς τὸν ἔρωτα.

***

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ Δανιὴλ τὴν ἐπερίμενεν, ὡς πάντοτε, ὑπὸ τὴν ἀψῖδα τῆς μεγάλης πύλης τοῦ νοσοκομείου τῶν ἀπόρων, αὐτῆς δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἔλαμψαν ἐκ θριάμβου· τῷ ἔδωκεν ἠρέμως τὴν χεῖρα.

— Μή μου φύγῃς πλέον ὅπως χθές· δέν σε φοβίζω.

Ἐκεῖνος ὠχρίασεν, ἐφρικίασε καὶ ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸ τῆς πυρετώδους λάμψεως τῶν βλεμμάτων της. Ἐπεγένετο σιωπηλῶς καὶ ὑπονοουμένως συμφωνία, καθ' ἣν αἱ καρδίαι των μετὰ τὴν **ἀποκάλυψιν** ἠσθάνθησαν ἑαυτὰς πλέον συνδεδεμένας μοιραίως εἰς ἕνωσιν θανάτου· συνεσφίγχθησαν δὲ ἰσχυρότερον ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ἀβύσσου, ἐπικαλούμενοι τὴν λήθην ἐν ὀνόματι τοῦ ἔρωτος.

***

Ἐν τῷ μικρῷ δωματίῳ εὑρισκόμενοι ὁ Δανιὴλ καὶ ἡ Μάσιγκα ἐσίγων εἰσέτι, ἄφωνοι δὲ ὄντες καὶ σπασμωδικοὶ ἀμφότεροι ἠσθάνοντο τὴν ἐπισημότητα τοῦ **ἀγνώστου,** τὸ ὁποῖον τοὺς ὑπεδέχετο τὸ πρῶτον κατὰ τὴν νύκτα ἐν οἰκίᾳ, ἥτις ἦτο ἡ οἰκία **της.** Πρῶτος ὡμίλησεν ὁ Δανιὴλ μετ' ἀγωνίας·

— Τί πρᾶγμα μοῦ ἀποκρύπτεις; Αἰσθάνομαί τι ἐν σοί, τὸ ὁποῖον σκεπάζει τὴν καρδίαν μου καὶ δέν με ἀφίνει νὰ ἴδω.

Ἡ Μάσιγκα ἔλαβε μετὰ σπουδῆς τὴν κεφαλήν του εἰς

τὰς χεῖράς της, καὶ ἀσπασθεῖσα παραφόρως τὴν οὐλην κόμην του.

— Πόσον μὲ ἀγαπᾷς;

— Δὲν ἠξεύρω — ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος.

— Πόσον; — ἐπανέλαβεν ἡ Μάσιγκα, καὶ πάλιν ἀσπασθεῖσα αὐτόν.

— Ἐὰν ἤξευρα νὰ εἰπῶ πόσον, θὰ ἠσθανόμην ὅτι σὲ ἀγαπῶ ὀλιγώτερον.

— Εἰμπορεῖς νὰ ἀποθάνῃς μαζῆ μὲ ἐμέ; εἶπεν ἡ Μάσιγκα, κατασπαζομένη αὐτόν.

— Μάλιστα, εἰμπορῶ νὰ ἀποθάνω — ἀπεκρίθη ὁ Δανιὴλ μὲ φοβερὰν ἀφέλειαν.

— Καὶ τώρα; Εἰς τὸ πλευρόν μου; Θά με ἀκολουθήσῃς; Νὰ κολυμβήσωμεν ***μαζῆ*** εἰς τὸ αἷμα, ἐπιφέροντες τὸν ὄλεθρον, καὶ ἔπειτα νὰ ἀπολεσθῶμεν μαζῆ ἀπερχόμενοι εἰς τὴν αἰωνιότητα; Καὶ τώρα ἀκόμη;

— Καὶ τώρα! — εἶπεν ἐκεῖνος ἡσυχώτερον.

Ἡ λυχνία σχεδὸν ἐσβέσθη, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ αὐτὸς ἐνόμισεν ὅτι ἡ Μάσιγκα ἔκρυπτεν ἐγχειρίδιον εἰς τὸ στῆθός της.

— Λοιπόν, ἔλα μαζῆ μου, ἔλα,—εἶπεν ἡ Μάσιγκα, σφίγγουσα αὐτὸν σχεδὸν μέχρις ἀποπνιγμοῦ.

Καὶ ἐξῆλθον ἀμφότεροι συνεσφιγμένοι πρὸς τὴν ἄβυσσον, προφυλασσόμενοι ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ προσηλοῦντες εἰς τὰ σκότη τοὺς ἀπαστράπτοντας ὑπὸ παραφόρου πυρετοῦ ὀφθαλμούς των, εἶτα δὲ εἶπεν ἡ Μάσιγκα:

— Ἐδῶ εἶναι!

Καὶ ἐστάθησαν κρυβέντες εἰς γωνίαν ὑπὸ τὸ πλατὺ περιστόλιον τοῦ μεγάρου τοῦ μεγάλου δουκὸς ἐν τῇ ζοφώδει νυκτί, ἀναμένοντες ὠχροὶ ἀμφότεροι, σιωπηλοὶ καὶ ὡς φάσματα τὴν αἱματηράν των αὐγήν.

Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ. Μετάφρασις ΖΑΝΟΥ ΓΡ. ΒΑΣΙΛΑΡΟΥ

Η ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Σ' ἕνα φτωχὸ τῆς Ναζαρὲτ κι' ἄσημο ἐργαστῆρι
ποῦ στέλνει ἀχτῖδες καυτερὲς τοῦ Μάη τὸ ἡλιοπύρι,
γλυκύτερο κι' ἀπ' ἄγγελο, κι' ἀρχάγγελο 'ς τὴ χάρι
ὁλημερὶς ἐργάζεται πανώρηο Παλληκάρι.

Γύρω τριγύρω σύνεργα· καὶ κάτω ροκανίδια
'ς τὰ πόδια Του, 'ς τὸ πάτωμα σκόρπια σὰν νά 'σαν 'φείδια.
Κι' Αὐτὸς μὲ τὰ σγουρὰ μαλλιὰ γυρμένα 'ς τὸ πριόνι
κόφτει σανίδια, πελεκᾷ, ἰσιάζει καὶ καρφόνει.

Εἶνε φτωχός. Εἶν' ἔρημος, μὲ μόνο . . . μιὰ Μητέρα.
Μὰ — θαῦμα καὶ μυστήριο! — εἰς τὴ γωνιὰ ἔχει πέρα
ἀστράφτει καὶ λαμποκοπᾷ κορῶνα τιμημένη
ποῦ Τοῦ 'φεραν 'ς τὴ γέννα Του τρεῖς μακρυσμένοι ξένοι.

— Πότε, παιδί μου, ὁ καιρὸς θὰ ἔλθῃ ὅπου θὰ βάλῃ
ἡ μίτρα αὐτὴ τὸ ἄχραντο καὶ θεῖό Σου κεφάλι
καὶ 'ς τὰ 'Ιεροσόλυμα 'Ανατολὴ καὶ Δύσι
θὰ τρέξῃ, βασιλιὰ τρανὸ γιὰ νά Σε προσκυνήσῃ; . . .

Εἶπ' ἡ Μητέρα. Καὶ ὁ Γυιὸς γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀνασαίνει . . .
Τεντόνει ὁλόρθη τὴ μορφὴ χάθιδρη, ἀποσταμένη . . .
Τὰ σκονισμένα χέρια Του ξαπλόνει 'ς τὸν ἀγέρα . . .
Κ' ἴσκιος Σταυροῦ ἐγέμισε τὸν τοῖχο πέρα-πέρα . . .

Ὡς γύρισε κι' ἀντίκρυσε τὸν ἴσκιο ἡ Παναγία,
τοῦ Συμεὼν θυμήθηκε τὴ μαύρη προφητεία·
μὰ κι' ἔννοιωσε πῶς ὁ Χριστὸς τότε θὰ ὑψωθῇ,
ὅταν γιὰ μᾶς κατάδικος 'ς τὸ Ξύλο καρφωθῇ.

ΕΦΡΑΙΜ

ΛΕΣΒΙΑΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΗΤΟΙ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

Θέσις καὶ μέγεθος τῆς νήσου Λέσβου.

Ἡ Λέσβος εἶνε μία τῶν ὡραιοτέρων καὶ μεγαλειτέρων νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ κεῖται πρὸς Β. τῆς Χίου καὶ Σμύρνης καὶ πολὺ πλησίον τῆς Μ. Ἀσίας, ἀφ' ἧς πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀπεχωρίσθη· ἔχει δὲ ἀπέναντί της τὸ Λεκτὸν ἀκρωτήριον (Μπαμπᾶ), τὸν Ἀδραμυττηνὸν κόλπον, τὸ ὄρος τῆς Ἴδης (Κάζδαγη), τὰς Κυδωνίας, τὰ Μοσχονήσια, τὴν Κάνην (Ντεκελὶ) καὶ τὸν Ἀταρνέα (Τζανταρλί). Ἡ Λέσβος ἐπειδὴ πρὸς Β. καὶ πρὸς Ν. περιβρέχεται ὑπὸ ζώνης θαλασσίας οὐχὶ πλατείας, δύνανται οἱ κάτοικοι αὐτῆς εὐκόλως καὶ ἐν παντὶ καιρῷ νὰ συγκοινωνῶσι πρὸς τὴν ἀπέναντι Ἀσιατικὴν παραλίαν.

Κατὰ τὸν Στράβωνα ἡ Λέσβος ἔχει περίμετρον 1,100 σταδίων, ἤτοι σχεδὸν 45 ὡρῶν, ἐκτὸς τῶν κατακολπισμῶν, τὸ δὲ ἐμβαδὸν αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 25 γεωγραφικὰ τετραγωνικὰ μίλια.

Μεταξὺ τῆς Λέσβου καὶ τῆς ἀπέναντι ἠπείρου, πρὸς Ν. τῶν Κυδωνιῶν, εὑρίσκεται σύμπλεγμα νήσων, γνωστῶν εἰς

τὴν ἀρχαιότητα ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν «Ἑκατοννήσων»· σήμερον ὅμως αἱ νῆσοι αὗται καλοῦνται Μοσχονήσια, ἕνεκα τῆς ὀσμῆς πολύποδός τινος (εἴδος ζωοφύτου, ὅπερ εὑρίσκεται ἐκεῖ ἀφθόνως), ἥτις εἶνε ὁμοία τῇ τοῦ μόσχου. Πρὸς Ν. δὲ καὶ τούτων, ἀπέναντι τῆς μεσημβρικωτέρας ἄκρας τῆς Λέσβου, εὑρίσκονται ἕτεραι τρεῖς μικραὶ νῆσοι, γνωσταὶ τὸ πάλαι ὑπὸ τὸ ὄνομα ***Ἀργηνοῦσαι,*** ἐπίσημοι διὰ τὴν ἧτταν τῶν Σπαρτιατῶν, στρατηγουμένων ὑπὸ τοῦ Καλλικρατίδα.

Διάφοροι ὀνομασίαι τῆς Λέσβου.

Τὸ πρῶτον ὄνομα τῆς νήσου φαίνεται ὅτι ἦτο ***Ἴσσα,*** τὸ ὁποῖον ἦτο, λέγουσιν, ὄνομα μιᾶς τῶν πόλεών της. Κατὰ τὴν ἄφιξιν ὅμως τῶν Πελασγῶν ἐγκατέλειψε τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ ὠνομάσθη ***Πελασγία,*** καὶ μετ' οὐ πολὺ ***Μακαρία,*** ὅπερ ἐνεθύμιζεν ἐν ταὐτῷ καὶ τὴν εὐτυχίαν, ἧς ἀπήλαυε, καὶ τὸν βασιλέα Μάκαρον, πρὸς ὃν αὕτη ἦτο εὐγνώμων. Ἅμα ὅμως ὁ Λέσβος διεδέχθη τὸν πενθερόν του Μάκαρον, ὠνομάσθη ***Λέσβος,*** ὅπερ ἔφερε καθ' ὅλην τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα καὶ ἔπειτα ***Μυτιλήνη,*** ἐκ τῆς πρώτης, κατά τινας, θυγατρὸς τοῦ δευτέρου οἰκιστοῦ τῆς Λέσβου Μακαρέως Κρινακίδου, ὅστις πέντε εἶχε θυγατέρας, τὴν Μυτιλήνην, τὴν Μήθυμναν, τὴν Ἴσσαν, τὴν Ἄντισσαν καὶ τὴν Ἀρίσβην, πρὸς τιμὴν τῶν ὁποίων ἔκτισε τὰς ὁμωνύμους τῆς Λέσβου πόλεις. Δὲν ἦσαν δ' ἄλλως αὗται αἱ μόναι ὀνομασίαι, ἃς ἔφερεν ἡ Λέσβος. Ἀπεκάλουν αὐτὴν προσέτι ἐνίοτε ***Ἰμέρτην,*** πρὸς ὑπαινιγμῶν τῶν ἀσώτων αὐτῆς ἠθῶν. ***Λασίαν,*** ἕνεκα τῶν δασῶν της. ***Αἴγειρον,*** ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς Αἰγείρου, μιᾶς τῶν πόλεων αὐτῆς, εὑρισκομένης εἰς τὸ ΒΑ. τῆς νήσου κτλ. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα τὰ ὀνόματα ἀπαντῶσι μᾶλλον εἰς τὴν φαντασίαν τῶν ποιητῶν παρὰ εἰς τὰς φιλαλήθεις διηγήσεις τῆς ἱστορίας. Τὸ μόνον σπουδαῖον ὄνομα, ὅπερ ἐλάμ-

πρυνεν αὐτὴν πλειότερον τῶν δέκα αἰώνων, εἶνε τὸ ὄνομα ***Λέσβος*** καὶ ἔπειτα ***Μυτιλήνη.***

Φυσικὴ Γεωγραφία.

Ὑπάρχει παράδοσις ὑπὸ πλείστων παραδεδεγμένη, καθ' ἣν λέγουσιν, ὅτι ὑπῆρξεν ἐποχή, ὁπότε ὁ σημερινὸς Βόσπορος δὲν ὑπῆρχεν, ἀλλ' ἔπειτα ἕνεκα ἰσχυροῦ σεισμοῦ καὶ ἑπομένως ἰσχυροῦ κλονισμοῦ τοῦ ἐδάφους συνετρίβη τὸ διάφραγμα τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ ἤνοιξεν ὁ πορθμὸς τοῦ Βοσπόρου, ἡ δὲ αἰφνιδία εἰσβολὴ τῆς πλημμύρας εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Αἰγαίου ἐχώρισε τὴν Λέσβον ἀπὸ τὴν Ἀσίαν. Ἐκ τούτου προῆλθον καὶ τὰ συμπλέγματα τῶν παρακειμένων νήσων, αἵτινες προηγουμένως δὲν ἦσαν ἄλλο, ἢ κορυφαὶ ὀρέων, ἀποτελοῦσαι ἄλλοτε μέρος τῆς σειρᾶς τῆς Ἴδης καὶ εἶτα καταποντισθεῖσαι. Ἡ φυσικὴ ὄψις τῆς Λέσβου, ἤτοι αἱ ἀνώμαλοι, κρημνώδεις καὶ ἀκανόνιστοι αὐτῆς ἀκταί, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τὰ προφανέστερα ἴχνη τῆς βιαίας ἐνεργείας τῶν ἡφαιστείων ἐπιβεβαιοῦσι τὴν γνώμην ταύτην.

Ἡ Λέσβος διασχίζεται ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον διὰ δύο σειρῶν ὀρέων, ἐξ ὧν αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ εἶνε: ὁ ***Ὄλυμπος*** (βουνὸν τῆς Ἁγιάσου), τὸ ***Λεπέτυμνον*** (βουνὸν τῶν Γελίων), ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε τὸ πάλαι ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ναΐσκος τοῦ ἥρωος Λεσβίου Lépéthymnus, ὁ ***Ὄρδυμνος*** (Ὑψηλὸν Μοναστήριον ἐν τῇ περιοχῇ Τελωνείων καὶ Ἐρεσσοῦ) καὶ τὸ τῆς ***Ἀμαλῆς*** (ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Γέρας ἐκτεινόμενον μέχρι τῆς περιοχῆς τῆς Ἁγίας Μαρίνης), ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ πάλαι ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Μαλόεντος Ἀπόλλωνος. Τὰ ὄρη ταῦτα τείνοντα τὰς διακλαδώσεις αὐτῶν μέχρι τῆς θαλάσσης σχηματίζουσιν εἰς τὰς τρεῖς ἄκρας τῆς νήσου τρία ἀκρωτήρια: πρὸς Ν. τὸ τῆς Μαλέας (κάβος Ἀγριελαίας), πρὸς Β. τὸ Ἄρ-

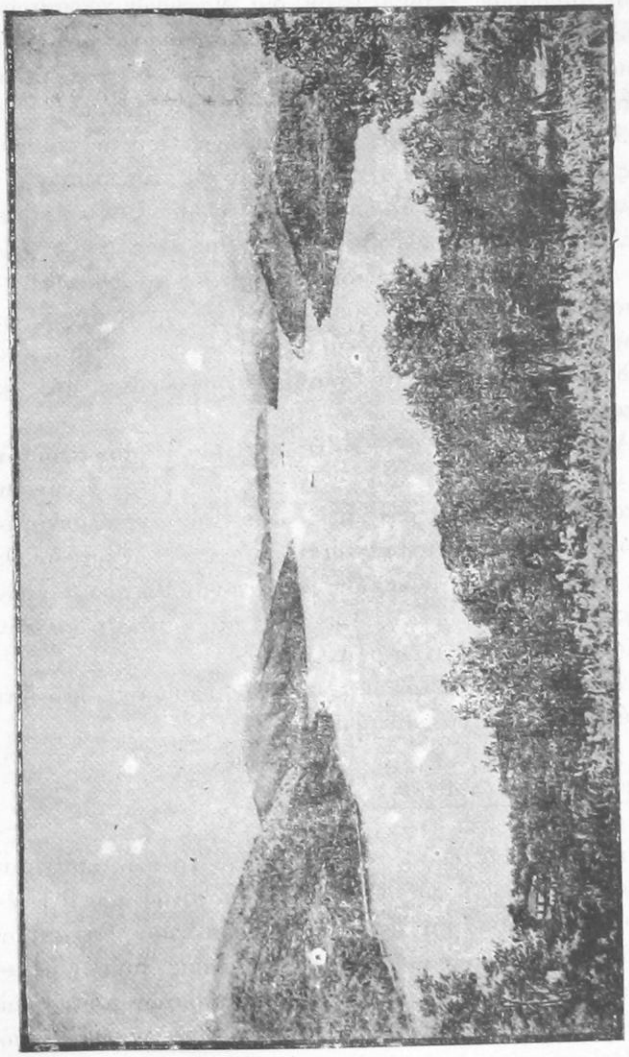
γενον (Λευκὸν) καὶ πρὸς Δ. τὸ Σίγριον. Κόλπους δὲ πολλούς, ἐξ ὧν οἱ μᾶλλον εὐρύχωροι καὶ βαθεῖς εἶνε ὁ τῆς Ἱερᾶς (Γέρας) (μῆκος 8 μιλίων) καὶ ὁ τῆς Καλλονῆς (μήκους 12) ἔχοντες στόμια στενὰ καὶ ὁμωνύμους πεδιάδας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν περὶ τὸν κόλπον τῆς Γέρας εἶνε ἐλαιόφυτος καὶ ἔχει ἄφθονα ὕδατα, ἡ δὲ τῆς Καλλονῆς εἶνε ἀμπελόφυτος καὶ πρὸς σπορὰν μᾶλλον κατάλληλος.

Ἡ ἔκτασις τῆς Λέσβου δὲν ἐπιτρέπει νὰ ὑφίστανται μεγάλοι ποταμοί. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἐνταῦθα πολυάριθμοι χείμαρροι καὶ πηγαὶ πλεῖσται.

Ἡ θερμοκρασία ἐν Λέσβῳ εἶνε πολὺ γλυκεῖα, ἐπομένως καὶ τὸ κλίμα ὑγιεινόν· διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν τὴν Λέσβον ὡς μίαν τῶν εὐτυχῶν νήσων.

Προϊόντα.

Ἐναντίον τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους της ἡ Λέσβος ὑπῆρξε καθ' ὅλον τὸν χρόνον ὀνομαστὴ διὰ τὴν εὐφορίαν της· αἱ βαθεῖαι κοιλάδες της, οἱ εὐρύχωροι λειμῶνές της, οἱ πλούσιοι λόφοι της, ὑπῆρξαν πάντοτε κεκαλυμμένοι ὑπὸ πλουσίας φυτείας. Ὁ σῖτος τῆς Λέσβου ἦτο περίφημος, πρὸ πάντων ὁ τῆς Ἐρεσσοῦ, ἥτις ἐπὶ τῶν νομισμάτων της εἰκόνιζεν ἕνα στάχυν σίτου. Τὸ ὄσπριον ἀνέκαθεν παρήγετο ἀφθόνως ἐν καιρῷ βροχῶν. Τὰ ὄρη τῆς Λέσβου, ἐπειδὴ ἦσαν κεκαλυμμένα ὑπὸ φυγῶν, κυπαρίσσων καὶ πευκῶν, ἐπρομηθεύοντο ἐξ αὐτῶν οἱ ἀρχαῖοι ὄχι μόνον τὴν ἀναγκαίαν καύσιμον ὕλην, ἀλλὰ καὶ τὴν ναυπηγήσιμον ξυλείαν· πέριξ τῆς Πύρρας κυρίως ἡ πεύκη ηὔξανε πολύ, ὡς ἀναφέρει καὶ ὁ Πλίνιος μετὰ τὸν Θεόφραστον, ὡς περιστατικὸν ἀξιοπαρατήρητον «ὅτι τοῦ πυρὸς ἐξαφανίσαντος τὰ δάση ταῦτα, ἀνεβλάστησαν πάλιν μόνα των». Τὰ ὄρη τῆς Λέσβου περιεῖχον ἀκόμη ἀνεξάντλητα λατομεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οἱ ἀρχαῖοι ἐξή-

Ο ΚΟΛΠΟΣ ΤΗΣ ΓΕΡΑΣ

γαγον μάρμαρον πεποικιλμένον διὰ διαφόρων χρωμάτων, τὸ ὁποῖον ἐξετιμᾶτο ὑπὸ τῶν ἀγαλματοποιῶν, διότι ἦτο ὅμοιον τῷ μαρμάρῳ τῆς Θάσου. Εὑρίσκετο δὲ ἐκεῖ καὶ ὁ ***ἀχάτης*** λίθος καὶ μέλας τις, ὅστις ὠνομάζετο ***Λεσβιάς.***

Εἰς τὰς ἀκτὰς οἱ βαθεῖς ὅρμοι κοιλωθέντες ὑπὸ τῆς φύσεως εὐημέρουν ἰχθύων σπανίων εἰδῶν καὶ περιζητήτων, ὧν ἡ ἁλιεία συνετήρει τὸ ἐμπόριον τῶν Λεσβίων. Τὰ ὄστρεα τῆς Λέσβου ἦσαν περιζήτητα. Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι εἰς τὴν Λέσβον ὑπῆρχε καὶ φυτόν τι, ***ἐρίγγιον*** καλούμενον ἑλληνιστί, λατινιστὶ δὲ *blanc*, τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν ἰδιότητα, ὡς λέγουν, νὰ ἕλκῃ τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀγάπην. Εἰς τοῦτο ἀποδίδουσί τινες καὶ τὸν ἐμπαθῆ καὶ σφοδρὸν ἔρωτα τῆς Σαπφοῦς πρὸς τὸν Φάωνα.

Ἀλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔφερε πρὸ πάντων τὸν πλοῦτον τῆς νήσου, ἦτο ὁ οἶνος αὐτῆς, τὸν ὁποῖον τόσον ἐξύμνουν οἱ ποιηταὶ εἰς τὰ ποιήματά των, ὥστε τὸν ἀπεκάλουν ἀμβροσίαν. Πολὺ δὲ οὗτος συνιστᾶτο καὶ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ὡς δυναμωτικὸν φάρμακον, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὁ τῆς Μηθύμνης καὶ τῆς Ἐρεσσοῦ ἦτο ὁ καλλίτερος, τὸν ὁποῖον ἐμπορεύοντο εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἕνεκα τούτων καὶ ἄλλων προϊόντων, ἐπόμενον ἦτο, ὅτι ἡ Λέσβος τάχιστα θὰ ἀνεπτύσσετο.

Ἀρχαία ἱστορία τῆς Λέσβου.

Μέχρι τοῦ 11ου αἰῶνος, ἤτοι μέχρι τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ἡ νῆσος ἐβασιλεύθη ἡσύχως ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τῶν ἀνωτέρω οἰκιστῶν. Μετὰ τὸν Τρωϊκὸν ὅμως πόλεμον, ἕνεκα τῶν σφοδρῶν παθῶν τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐξ αἰτίας τούτων μεταναστεύσεων αὐτῶν, δὲν ἔμεινεν ἔξω τῶν ταραχῶν τούτων καὶ ἡ Λέσβος. Οὕτω ἠγέται τινὲς τῆς τῶν Αἰολέων φυλῆς ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Βοιωτίας ὁρμώμενοι κατῴκησαν

αὐτὴν καὶ τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας, καὶ τὰς μὲν μικρὰς πόλεις κατέστησαν μεγάλας,* ἄλλας δὲ ἐκ βάθρων ἔκτισαν, οἷον τὴν Μυτιλήνην πρὸς Α., τὴν Μήθυμναν πρὸς Β., τὴν Ἄντισσαν πρὸς Δ. τῆς Μηθύμνης, τὴν Πύρραν ἐν τῷ μυχῷ τοῦ κόλπου τῆς Καλλονῆς καὶ τὴν Ἐρεσσὸν πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς νήσου, καὶ ἡ Λέσβος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς μετετράπη εἰς ***Αἰολικὴν ἀποικίαν,*** ἀφ' ἧς ἀρχίζει ἡ εὐνομία καὶ ἡ πρόοδος αὐτῆς. Ἐκ τῶν ἀναδειχθεισῶν δὲ πόλεων ἡ ἰσχυροτάτη καὶ ὡραιοτάτη πασῶν ὑπῆρξεν ἡ Μυτιλήνη. Ταύτης τὰ δημόσια κτίρια, τὸ Βουλευτήριον, ἡ Ἀγορά, τὸ Πρυτανεῖον, τὸ Θέατρον, οἱ ναοὶ καὶ τὰ παρόμοια ἦσαν τὸ πάλαι τὰ περιάκουσα, ἡ δὲ φιλοσοφικὴ σχολὴ αὐτῆς ἐπὶ τοσοῦτον ἤκμαζεν, ὥστε ἦλθεν ἐν αὐτῇ καὶ ἐδίδαξε καὶ αὐτὸς ὁ φιλόσοφος Ἀριστοτέλης (344 π. Χ.), ὡς καὶ ὁ Ἐπίκουρος (300 π. Χ.). Ἐπίσης καὶ ἡ Μουσικὴ Σχολὴ τῆς Μυτιλήνης ἦτο καλῶς κατηρτισμένη καὶ περίβλεπτος· δι' ὃ καὶ πλεῖστοι μαθηταὶ συνέτρεχον ἐν αὐτῇ ἐξ ὅλων τῶν γειτονικῶν τόπων, ὡς καὶ ἐξ Ἑλλάδος καὶ Ρώμης.

Ἡ πόλις Μυτιλήνη διῃρεῖτο τὸ πάλαι εἰς ἀρχαίαν καὶ νεωτέραν Μυτιλήνην, ἐξ ὧν ἡ πρώτη ἔκειτο ἐπὶ νησιδίου (τὸ νῦν Κιόσκι), διαχωριζομένου ἀπὸ τῆς λοιπῆς νήσου διὰ τοῦ ἐκ τοῦ μέσου αὐτῶν ῥέοντος Εὐρίπου, κειμένου πρὸς τὸ μέρος ἰδίᾳ τῶν νῦν συνοικιῶν Κομυδιᾶς καὶ Κολμπάρας, καλυφθέντος κατόπιν ὑπὸ τῆς ξηρᾶς. Αἱ ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου δὲ τούτου γέφυραι καλῶς ἐκ μαρμάρου κατεσκευασμέναι ἦσαν περιάκουστοι τότε διὰ τὴν ὡραιότητα αὐτῶν. Ὁ Λόγγος λόγον περὶ αὐτῶν ποιούμενος ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: «Διείληπται (ἡ Μυτιλήνη) Εὐρίποις, καὶ κεκόσμηται γεφύραις ξεστοῦ καὶ λευκοῦ λίθου».

Τὸ δὲ θέατρον τῆς Μυτιλήνης ἐχρησίμευσεν ὡς ὑπόδειγμα

*) Ἴδε συνοπτικὴν ἱστορίαν τῆς Λέσβου Οἰκονόμου Σ. Τάξη.

πρὸς οἰκοδομὴν ὁμοίου ἐν Ρώμῃ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πομπηΐου, ὡς ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος.

Εἰς τὴν πολιτείαν τῆς Μυτιλήνης ὑπήγετο τὸ πλεῖστον μέρος τῆς νήσου μέχρι τῆς Πύρρας καὶ Μηθύμνης καὶ ἅπασα ἡ κατέναντι αὐτῆς παραλία ἀπὸ τῆς Τροίας μέχρι τοῦ Ἀταρνέως, ἥτις διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο «ὁ τῶν Μυτιληναίων αἰγιαλός». Δευτέρα δὲ μετὰ τὴν Μυτιλήνην ἤρχετο ἡ Μήθυμνα, ἥτις ἡμιλλᾶτο πρὸς αὐτὴν ὄχι μόνον κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὸν πληθυσμόν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρωτεῖα, καὶ κατόπιν ἡ Ἄντισσα, ἡ Πύρρα καὶ ἡ Ἐρεσσός, τῶν ὁποίων τὴν πάλαι ποτὲ δόξαν καὶ εὔκλειαν μαρτυροῦσι τὰ ὀλίγιστα διασῳζόμενα λείψανα.

Τὸ πρῶτον δὲ εἶδος τοῦ πολιτεύματος τῶν πόλεων τῆς Λέσβου ὑπῆρξεν ἡ ***βασιλεία.*** Καὶ περὶ μὲν τῶν βασιλέων τῶν ἄλλων πόλεων ὀλίγιστα γνωρίζομεν, περὶ δὲ τῶν τῆς Μυτιλήνης, οὗτοι ἐξελέγοντο ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Πενθελιδῶν Γρᾶ, ἑνὸς τῶν ἀρχηγῶν τῆς τῶν Αἰόλων ἀποικίας ἐν Λέσβῳ. Ἡ ἐξουσία ὅμως τῶν Πενθελιδῶν εἶχε καταστῇ ἐν τέλει τυραννικὴ καὶ ἀφόρητος καὶ διὰ τοῦτο ὁ Μεγακλῆς βοηθούμενος ὑπὸ τῶν φίλων αὐτοῦ, ἐπετέθη ἐναντίον τοῦ τελευταίου τῶν Πενθελιδῶν, ἐνῷ διήρχετο τὴν ἀγοράν, καὶ τὸν ἐφόνευσε (659 π. Χ.). Τὸ παράδειγμα δὲ τῆς Μυτιλήνης ἠκολούθησαν καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς νήσου πόλεις.

Διχόνοιαι Μυτιληναίων. — Τυραννία τοῦ Πιττακοῦ.

Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλείας τὰ πάθη καὶ τὰ μίση ηὐξήθησαν. Εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων ἐγεννήθησαν φατρίαι καὶ στάσις ἠγέρθη μεταξὺ τῶν δημοκρατικῶν καὶ ἀριστοκρατικῶν. Ἕκαστος δὲ πολίτης ἤξίου νὰ ἄρχῃ τῆς πόλεώς του καὶ ἑκάστη πόλις νὰ ἔχῃ τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Λέσβου. Ὁ περὶ πρωτείων ὅμως ἀγὼν ὑπῆρξε κυρίως μεταξὺ Μυτιλήνης καὶ Μηθύμνης, τῶν δύο τούτων ἐπισημοτάτων πόλεων τῆς Λέσβου. Ἐπὶ τέλους δὲ ἀνεδείχθη κυρίαρχος ἡ Μυτιλήνη. Τότε ἡ Μήθυμνα καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις ἀπεκλείσθησαν πάσης εἰς τὰ κοινὰ συμμετοχῆς, πᾶσα δὲ ἀπόπειρα ἀπαλλαγῆς ἢ ἐλαχίστη μεμψιμοιρία κατὰ τῆς καταθλιπτικῆς κυριαρχίας τῶν Μυτιληναίων ἐτιμωρεῖτο αὐστηρότατα. Ἡ ἔνοχος πόλις κατεδικάζετο πλὴν ἄλλων εἰς τὴν ἀμάθειαν καὶ ἀμουσίαν, ἀπαγορευομένης τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων αὐτῆς.

Ἀλλ' ὄχι ὕστερον ἀπὸ πολὺ ἐξαντληθεῖσα ἡ Μυτιλήνη ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτῆς δεσποτικοῦ πνεύματος, ἐγένετο ἕρμαιον σκληρῶν τυράννων, οἵτινες διεδέχοντο ἀλλήλους ἄνευ κωλύματος, ἐξ ὧν ἀπήλλαξεν αὐτὴν ἐπὶ τέλους ὁ Πιττακός, βοηθούμενος ὑπὸ δύο γενναίων ἀνδρῶν, τοῦ Κίνικος καὶ τοῦ Ἀντιμενίδου, φονεύσας τὸν Μέλαγχρον (612 π. Χ.). Μετὰ ταῦτα ὅμως ἀρχίζει περίοδος ἐσωτερικῶν ταραχῶν καὶ ἐρίδων μεταξὺ τῶν δύο ἀντιπάλων μερίδων, ἕνεκα τῶν ὁποίων ὁ ποιητὴς Ἀλκαῖος, ἐξόριστος τότε ὢν διὰ τὰ ριψοκίνδυνα φρονήματα αὐτοῦ, τίθεται ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὀλιγαρχικῶν ἐξορίστων καὶ προσπαθεῖ μὲ βίαν νὰ καταλάβῃ τὴν Μυτιλήνην καὶ ν' ἀποκαταστήσῃ καὶ πάλιν τὴν ὀλιγαρχίαν. Ἀλλ' οἱ Μυτιληναῖοι, βλέποντες τότε τὸν κίνδυνον, ὁμονοοῦσιν αἱ δύο ἀντίπαλοι μερίδες καὶ προσκαλοῦσι τὸν Πιττακὸν ὡς αἰσυμνήτης* νὰ κυβερνήσῃ τὴν πόλιν.

Ἐλθὼν λοιπὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν ὁ Πιττακὸς κατορθώνει, παρὰ τὰς ἀντενεργείας τοῦ ἀντιπάλου του Ἀλκαίου, διὰ τῆς φρονήσεώς του καὶ τὴν Μυτιλήνην ν' ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῶν ἐξορίστων, καὶ τὴν ὁμόνοιαν ἐν μέσῳ τῶν

*) ***Αἰσυμνῆται*** ἐκαλοῦντο οἱ ψήφοις τῶν πολιτῶν ἐκλεγόμενοι ἄρχοντες, ἐξ ὧν ἄλλοι ἦρχον ἰσοβίως, ἄλλοι δὲ μέχρι τινὸς ὡρισμένου χρόνου.

συμπολιτῶν του νὰ φέρῃ, προκηρύξας γενικὴν ἀμνηστείαν. Εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο ἀποθέτει τὴν ἀρχὴν (591 π. Χ.) καὶ ἰδιοτεύει, ὡς καὶ πρότερον.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον οἱ συμπολῖταί του τὸν ἀνακαλοῦσι καὶ πάλιν εἰς τὴν ἀρχὴν διὰ τὴν ἑξῆς αἰτίαν:

Οἱ Ἀθηναῖοι ἰσχυριζόμενοι, ὅτι ἡ περὶ τὸ Ἴλιον χώρα ἀνῆκεν ὄχι μόνον εἰς τοὺς Αἰολεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς συμμετασχόντας μετὰ τοῦ Μενελάου εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας Ἕλληνας, κατέλαβον τὸ Σίγειον, πόλιν περὶ τὸ ὄρος τῆς Ἴδης, κτίσμα τῶν Λεσβίων, ἀνέκαθεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Μυτιληναίων. Οἱ Μυτιληναῖοι ἀντεπεξῆλθον ἐναντίον αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωσαν. Διὰ τοῦτο προσκαλοῦν καὶ πάλιν τὸν Πιττακὸν εἰς τὴν ἀρχήν, ὅστις ἐκστρατεύσας, προσκαλεῖ εἰς μονομαχίαν τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων Φρύνωνα καὶ ἀποκτείνει αὐτόν. Ἐξομαλυνθέντων δὲ καὶ τῶν πραγμάτων τούτων, ἀποθέτει καὶ πάλιν τὴν ἀρχήν, οἱ δὲ συμπολῖταί του εὐνωμονοῦντες ἐδωρήσαντο αὐτῷ ἱκανὴν δημοσίαν γῆν πρὸς πορισμὸν (κατὰ τὸ χωρίον Κάτω Τρίτος) στήσαντες αὐτῷ μετὰ θάνατον καὶ ἀνδριάντα. Κατ' ἄλλους ὅμως ὁ Πιττακὸς δὲν ἐδέχθη τὴν προσφορὰν αὐτὴν εἰπών: «Μὴ μὲ βιάζετε νὰ λάβω περιουσίαν, αἰτίαν τοῦ μίσους καὶ ἀντικείμενον τοῦ φθόνου· ἔχω ἀρκετὰ πεντάπλεθρα· ταῦτα ἀρκοῦσιν εἰς τὸ ἁπλοῦν τοῦ βίου μου».

Εἰς τοὺς συμβουλεύοντας αὐτὸν νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς ἀντιπάλους του μετὰ τὴν νίκην, ἔλεγε: «Γνωρίζω, φίλοι μου, ὅτι μετὰ τὴν τιμωρίαν θὰ ἐπέλθῃ ἡ μεταμέλεια· πρὸς τί λοιπὸν νὰ πράξω τοῦτο; Τὸ καλλίτερον πρᾶγμα εἶνε ἡ συγχώρησις».

Μετὰ δὲ τὴν οἰκειοθελῆ ἀπόθεσιν τοῦ ἀξιώματος ἀπεσύρθη εἰς τὰ ἰδιωτικά κτήματά του, ὅπου ἔζησε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του καταγινόμενος εἰς ἀγροτικὰς ἐργασίας, τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ πάντων τῶν συμπολιτῶν του.

Αἱ γυναῖκες τῆς Μυτιλήνης, συχνότατα, διὰ νὰ ἐμπνεύσουν ἔρωτα εἰς τὰς νέας πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν, ἔλεγον: «Ἄλεθε, μύλε μ', ἄλεθε κι' ὁ Πιττακὸς ἀλέθει», δηλ. ὁ βασιλεὺς τῆς μεγάλης νήσου Μυτιλήνης.

Καὶ κατ' ἄλλους μὲν ἔζησε μέχρι τοῦ 60οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του, κατ' ἄλλους δὲ μέχρι τοῦ 100οῦ.

Οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λέσβιοι διαμφισβητοῦσι τὸ Σίγειον.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πιττακοῦ ὁ περὶ Σιγείου πόλεμος δὲν ἔπαυσε. Τὴν διαφορὰν δὲ ταύτην ἀνέλαβε νὰ λύσῃ διαιτητικῶς Περίανδρος ὁ Κορίνθιος, ὅστις μεροληπτικῶς ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ Πεισιστράτου (580 π. Χ.) διημφισβητήθη ἡ κυριότης τοῦ Σιγείου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Ἐν τούτοις ἡ Λέσβος ταχέως ἀναπτυχθεῖσα μεταξὺ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ, ἀπέκτησεν ἀξιόμαχον καὶ ἰσχυρὰν ναυτικὴν δύναμιν, δι' ὃ καὶ ἡ συμμαχία αὐτῆς ἦτο παρ' ὅλων λίαν περιζήτητος.

Τὰ πλοῖα αὐτῆς προσωρμίζοντο πανταχοῦ τῆς Μεσογείου, εἰς τὰς Κυκλάδας νήσους, τὰς Σποράδας, τὸν Εὔξεινον Πόντον, τὰ παράλια τῆς Φοινίκης μέχρις αὐτῆς τῆς Καρχηδόνος, τὴν Αἴγυπτον κτλ.

Μεγάλως λοιπὸν ἰσχύσασα τότε καὶ αὐξηθεῖσα ἡ Λέσβος, ἔκτισε καὶ κατέκτησε πολλὰς πόλεις καὶ χώρας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ἀποβᾶσα, οὕτως εἰπεῖν, ἡ μητρόπολις τῶν παρὰ τὸ ὄρος τῆς Ἴδης κειμένων Αἰολικῶν πόλεων, ἐξ ὧν πάντα τὰ εἰς αὐτὴν χρειώδη, ξυλείαν πρὸς ναυπήγησιν πλοίων, χρήματα, τρόφιμα κ.τ.λ. ἐν ἀφθονίᾳ ἐπορίζετο.

Ὁ ὅλος δὲ πληθυσμὸς τῆς Λέσβου τότε μετὰ τῶν πόλεων τούτων ὑπερέβαινε τὰς 60 μυριάδας, ὅπου διάσημοι φιλόσοφοι, μουσικοὶ καὶ ποιηταὶ διέπρεπον.

Οἱ Λέσβιοι κατὰ τὴν μαρτυρίαν πολλῶν ἀνέκαθεν ἔδειξαν πνεῦμα ἰσχυρότατον πρὸς μεγάλα πάντοτε ἔργα ἀποβλέπον.

Ἡ Λέσβος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Περσῶν.

Ἀλλ' ὅτε μετὰ ταῦτα, περὶ τὰ μέσα τοῦ 6ου π. Χ. αἰῶνος αἱ περὶ τὴν Λέσβον χῶραι ὑπεδουλώθησαν ἅπασαι εἰς τὸν πανίσχυρον τότε Κῦρον, τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν, ἔγινε καὶ ἡ Λέσβος φόρου ὑποτελὴς εἰς αὐτοὺς καὶ ἠναγκάσθη μάλιστα πολλάκις νὰ ἐκστρατεύσῃ μετ' αὐτῶν, ὅπου τὸ συμφέρον αὐτῶν τὴν ἐκάλει· μετὰ ταῦτα δὲ ἑκουσίως ἕνεκα φόβου παρεδόθη εἰς αὐτούς, οἵτινες ἐγκαθίδρυσαν ἐν Μυτιλήνῃ τύραννον, τὸν Κώην, υἱὸν τοῦ Ἐξάνδρου· ἀλλὰ τοῦτον μετά τινα καιρὸν οἱ Λέσβιοι τὸν καθαιροῦσι καὶ τὸν ἀποκτείνουσι καὶ ἀποτινάσσουσι τὸν Περσικὸν ζυγόν, εἰς τὸν ὁποῖον μετά τινα καιρὸν καὶ πάλιν ὑποκύπτουσι, καὶ ἀναγκάζονται μάλιστα νὰ λάβωσι μέρος καὶ εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν τοῦ Ξέρξου, ἀκολουθοῦντες κατ' ἄλλους μὲν μὲ 60, κατ' ἄλλους δὲ μὲ 70 πλοῖα. Ἀλλ' ἀποτυχούσης, ὡς γνωστόν, τῆς ἐκστρατείας ταύτης, ἡ Λέσβος ἀποτινάσσει καὶ πάλιν τὸν ζυγὸν τῶν Περσῶν καὶ συντάσσεται τῇ ἑλληνικῇ ὁμοσπονδίᾳ, ἧς πρῶτοι ἡγοῦντο οἱ Σπαρτιᾶται, εἶτα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι.

Ἡ Λέσβος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀθηναίων

καὶ ἡ ἐπανάστασις τῆς Μυτιλήνης.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ Λέσβος βλέπουσα τὴν φιλοδοξίαν τῶν Ἀθηναίων καὶ μὴ ὑποφέρουσα αὐτὴν ἐκαρδόκει πάντοτε ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ὑπερφιάλου αὐτῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο. Κατὰ τὸ 4ον ὅμως ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (428 π. Χ.) οἱ Μυτιληναῖοι ὑψοῦσι τὴν σημαίαν τῆς ἀποστασίας, ἀφοῦ πρῶτον προπαρεσκευάσθησαν κατὰ τῆς μελλούσης μακρᾶς ἴσως πολιορκίας. Μαθόντες τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι ἀθυμίᾳ τοὺς κατέλαβε, διότι, ἐκτὸς ὅτι ἡ Λέσβος ἦτο ὁ ἐπισημότερος τῶν κατὰ θάλασσαν συμμάχων καὶ θὰ ἠδυνάτουν, ἐφοβοῦντο μήπως τὸ παράδειγμα αὐτῶν ἀκολουθήσωσι καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι. Ὅθεν μὴ θέλοντες ἀμέσως νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐστηρὰ μέτρα κατ' αὐτῶν, προσεπάθουν νὰ τοὺς καταπείσουν πρῶτον νὰ παύσωσι τὰς πρὸς πόλεμον προετοιμασίας. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι δὲν ὑπήκουσαν, στέλλουσιν ἐναντίον τῆς Μυτιλήνης 40 τριήρεις ὑπὸ τὸν Κλειππίδην, ὅστις πρὶν ἐπιχειρήσῃ τι, ἀπέστειλε κήρυκα λέγων εἰς αὐτοὺς νὰ παραδώσωσι τὰ πλοῖα, νὰ κρημνίσωσι τὰ τείχη καὶ νὰ ἐξώσωσι τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς ἐπαναστάσεως. Ἀλλὰ μὴ ὑπακούσαντες οἱ Μυτιληναῖοι οὔτε εἰς αὐτὴν τὴν προκήρυξιν, ὁ Κλειππίδης ἀποκλείσας τὴν πόλιν ἐκήρυξε τὸν πόλεμον. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἀποφασίζεται νὰ σταλῶσι πρέσβεις πληρεξούσιοι τῶν Μυτιληναίων εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπως συμβιβασθῶσι. Τῶν Ἀθηναίων ὅμως ὀργισθέντων, οὐδένα ὅρον ἐκ τῶν προταθέντων τοῦ Κλειππίδου παρεδέχθησαν καὶ οἱ Μυτιληναῖοι ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι, ἀποφασίσαντες ν' ἀγωνισθῶσι μέχρις ἐσχάτων, ἐλπίζοντες εἰς τὴν βοήθειαν τῆς Σπάρτης, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχον προηγουμένως ζητήσει. Ἀλλὰ κατὰ κακὴν των τύχην, ὁ μὲν πρὸς βοήθειαν αὐτῶν ἐρχόμενος στόλος τῶν Σπαρτιατῶν ἐβράδυνε καθ' ὁδόν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀφ' ἑτέρου στέλλουσιν ὑπὸ τὸν Πάητα καὶ ἄλλην ἐπικουρίαν πρὸς στενοτέραν πολιορκίαν αὐτῶν. Οἱ Μυτιληναῖοι στενοχωρούμενοι τότε ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσιν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Πάχητος πληρεξουσίους, ὅπως διαπραγματευθῶσι περὶ παραδόσεως· οἱ πληρεξούσιοι λοιπὸν ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον, προέτειναν ἄμεσον παράδοσιν τῆς πόλεως καὶ ἀποστολὴν πρέσβεων εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπως ἐξαιτήσωσι τὴν ἐπιείκειαν τοῦ δήμου. Οἱ Ἀθηναῖοι μαθόντες τοῦτο ἐπλήσθησαν χαρᾶς καὶ

συνελθόντες ἀπεφάσισαν οἱ μὲν ἐνήλικες πάντες νὰ ἐξοντοθῶσιν, αἱ δὲ γυναῖκες καὶ τὰ παιδία νὰ ἐξανδραποδισθῶσι. Καὶ ἀπέστειλαν μὲν τὸ ἀπάνθρωπον τοῦτο ψήφισμα πρὸς τὸν Πάχητα, ἀλλὰ τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ φιλανθρώπου ρήτορος Διοδότου, ἕτερον ψήφισμα ἐπιεικέστερον κἄπως πέμπεται τῇ ἑπομένῃ καὶ ἀκυροῖ τὸ πρῶτον, λέγον νὰ θανατωθῶσι μόνον χίλιοι Μυτιληναῖοι, οἱ πρωταίτιοι τῆς ἐπαναστάσεως, νὰ κρημνισθῶσι τὰ τείχη τῆς Μυτιλήνης, νὰ δημευθῇ ὁ στόλος αὐτῶν, νὰ ἀφαιρεθῶσιν αἱ ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ πόλεις, αἵτινες ἦσαν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Μυτιληναίων καὶ τὸ ἔδαφος τῆς νήσου, πλὴν τῆς Μηθύμνης, ἥτις ἦτο σύμμαχος μὲ τοὺς Ἀθηναίους, νὰ διαιρεθῇ εἰς 3000 κλήρους, ἐξ ὧν 300 μὲν νὰ ἀφιερωθῶσιν εἰς τοὺς ναούς, 2700 δὲ εἰς τοὺς Ἀθηναίους κληρούχους.

Πάντα ταῦτα ἐξετελέσθησαν.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ πανολεθρίαν τῶν Ἀθηναίων (415 π. Χ.), οἱ Λέσβιοι ἠθέλησαν καὶ πάλιν ν' ἀποσκιρτήσωσιν ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν καὶ ἔμειναν καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν μὲ δυσθυμίαν.

Ἡ Λέσβος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν διαφόρων καὶ αὐτόνομος.

Τῷ 405 π. Χ. Λύσανδρος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος, μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ὀλεθρίαν ναυμαχίαν διὰ τοὺς Ἀθηναίους, προσορμισθεὶς εἰς τὴν Λέσβον μετὰ 200 πλοίων, κυριεύει πάσας τὰς πόλεις αὐτῆς καὶ προσαρτᾷ αὐτὰς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Σπαρτιατῶν. Τῷ 392 π. Χ. ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ καὶ πάλιν ἐπί τινα χρόνον εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ τῷ 378 π. Χ. διὰ τῆς Ἀνταλκιδείου συνθήκης, τῆς γενομένης μεταξὺ Ἀθηναίων, Λακεδαιμονίων καὶ Περσῶν, ἡ νῆσος ἔμεινεν αὐτόνομος, ἀλλὰ μετὰ δύο ἔτη περιῆλθε καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Λακεδαιμονίων.

Τῷ 375 π. Χ. ἡ Λέσβος καὶ αὖθις κηρύσσεται αὐτόνομος, μέχρι τοῦ 369 π. Χ. ὁπότε ὑποκύπτει καὶ πάλιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Μετὰ δὲ τὸν καταστρεπτικὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἡ Λέσβος ὑποκύπτει μετὰ τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας εἰς τὴν Περσικὴν κυριαρχίαν καὶ παραδέχεται τὸ ὀλιγαρχικὸν αὐτῆς πολίτευμα.

Ὅτε ὅμως ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἔφθασε νικητὴς πέραν τοῦ Γρανικοῦ ποταμοῦ, ἡ Λέσβος μόνη ὑπέβαλεν αὐτῷ ὑποταγήν, ἀποκηρύξασα τὴν Περσικὴν κυριαρχίαν. Ἀλλ' οἱ Πέρσαι ἔστειλαν τότε τὸν σύμμαχόν των Μέμνονα τὸν Ρόδιον νὰ τοὺς τιμωρήσῃ διὰ τοῦτο, μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸν Φαρνάβαζον, ὅστις κατέστησεν ἐν Μυτιλήνῃ τύραννον ἕνα τῶν ἐξορίστων ὀλιγαρχικῶν καὶ τοῖς ἐπέβαλε βαρεῖαν χρηματικὴν ποινήν, πράξας τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πόλεις αὐτῆς. Ἀλλὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος οἱ Λέσβιοι ἀνακτῶσι πάλιν τὴν ἐλευθερίαν των διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Ἡγελόχου, στρατηγοῦ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Βραδύτερον οἱ Λέσβιοι ὑπῆρξαν σύμμαχοι τοῦ Περσέως, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, καὶ τοῦ Μιθριδάτου, βασιλέως τοῦ Πόντου, κατὰ τῶν Ρωμαίων (153 καὶ 88 π. Χ.). Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἧτταν τοῦ Μιθριδάτου ἡ Μυτιλήνη ἐκυριεύθη καὶ κατεστράφη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ρωμαίων Μινουκίου Θέρμου καὶ οὕτως ἡ Λέσβος κατέστη ***ἐπαρχία Ρωμαϊκὴ*** (87 π. Χρ.). Μετά τινα δ' ἔτη ὁ Μέγας Πομπήϊος χαριζόμενος εἰς τὸν στενότατον φίλον του Θεοφάνην, σοφὸν ἱστορικὸν τῆς Λέσβου, ἀνακηρύττει καὶ πάλιν τὴν Λέσβον αὐτόνομον καὶ σχεδὸν ἐλευθέραν τῷ 62 π. Χ.

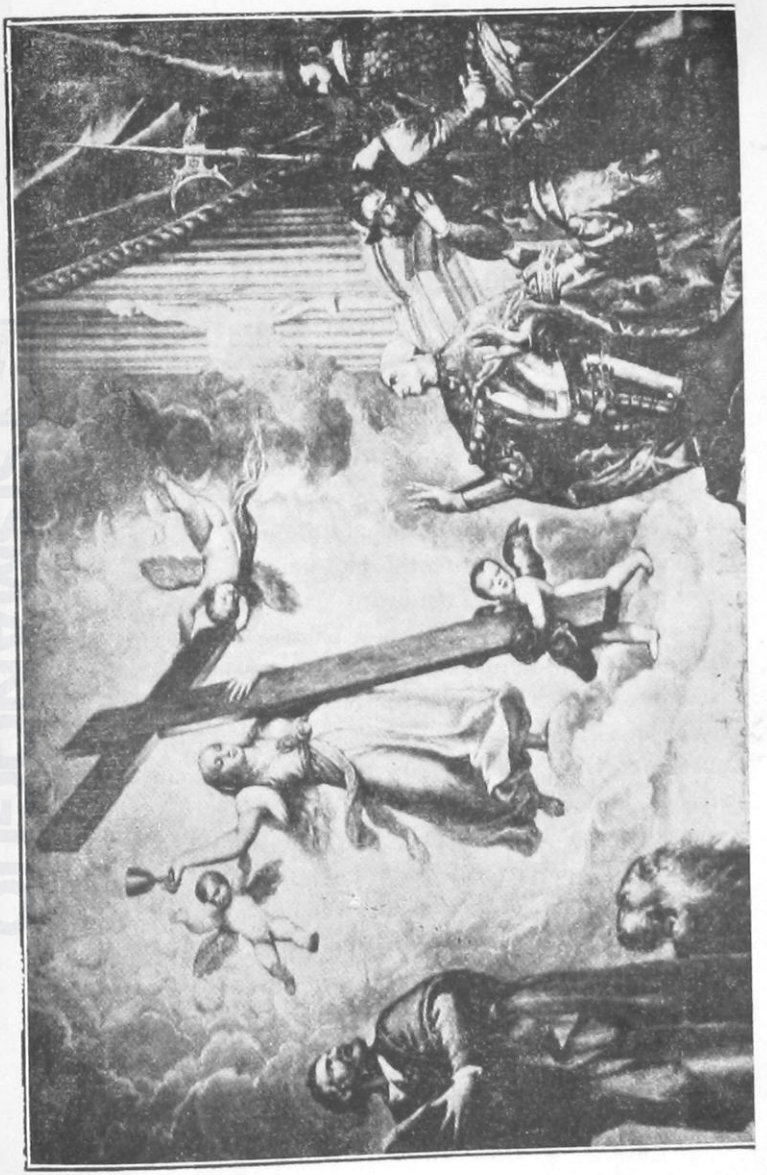
Κατὰ τὴν μαρτυρίαν πολλῶν ἱστορικῶν, πλεῖστοι ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων Ρωμαίων ἀνδρῶν ἐπεσκέψαντο τὴν Λέσβον κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ ἐπὶ πολὺ διέτριψαν ἐν αὐτῇ, παρασχόντες αὐτῇ μάλιστα πλουσιώτατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα δῶρα· ὡς ὁ Μέγας Πομπήϊος, ὁ Μάρκος Ἀγρίππας, ἡ

Κορνηλία, ἡ σύζυγος τοῦ Μ. Πομπηΐου, καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς Ξέστος, ὁ Γερμανικὸς μετὰ τῆς συζύγου του κτλ. Ἔπειτα καὶ μετὰ ταῦτα, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους πλεῖστοι τῶν ἑκπτώτων Αὐτοκρατόρων, ὡς Εἰρήνη ἡ Ἀττική, Στέφανος ὁ υἱὸς τοῦ Αὐτοκράτορος Ρωμανοῦ, ὁ ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ ἐξορισθεὶς πατριάρχης Ἰγνάτιος Ραγκαβῆς, Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος, Λέων ὁ Κοροπαλάτης καὶ ἄλλοι ἐκεῖ κατέφυγον.

Ἀλλὰ τῷ 70ῷ ἔτει μ. Χ. ὁ Οὐεσπεσιανός, ὁ τότε αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Ρώμης, καταργήσας τὴν αὐτονομίαν τῆς Λέσβου, κατέστησεν αὐτὴν ἁπλῆν ἐπαρχίαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους. Ὀλίγον δὲ πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης, τῷ 52 μ. Χ. ἐπὶ Τιβερίου τοῦ Κλαυδίου Καίσαρος, ἐλθὼν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς Λέσβον, ἐκήρυξε τὸν Χριστιανισμὸν καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἄρχεται ἡ εἰς Χριστὸν ἐπιστροφὴ τῶν κατοίκων τῆς νήσου.

Ὑπὸ τὸ Ρωμαϊκὸν σκῆπτρον ἡ Λέσβος ἀπήλαυε προνόμια, αὐτονομίας καὶ ἀνεξαρτησίας, ἕως ὅτου ἐπὶ τέλους ὁ Μ. Κωνσταντῖνος μεταθέσας τὸν θρόνον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Ρώμης εἰς τὸ Βυζάντιον (τῷ 312 π. Χ.) ὑπέκυψε καὶ ἡ Λέσβος τότε μετὰ πάντων τῶν ὑτηκόων τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους εἰς τοὺς Βυζαντηνούς, ὑποστᾶσα καὶ αὐτὴ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ Βυζαντηνοῦ κράτους (1050 ἔτη) τὰς διαφόρους ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων λαῶν.

Περὶ τὰ τέλη ὅμως τοῦ 11ου αἰῶνος (1084 μ. Χ.) ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν Βυζαντιακὸν θρόνον Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός, εἷς ἐκ τῶν Σελτσουκιδῶν ἢ Σιρακηνῶν Τούρκων, ὁ Τζαχᾶς, ἀνὴρ τολμηρὸς καὶ φίλαρχος, κυριεύει ἐξ ἐφόδου τὴν Μυτιλήνην, Σμύρνην καὶ Φώκαιαν καί τινας ἄλλας πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας· ἀλλ' ἡ Μυτιλήνη μετὰ ἑνὸς ἔτους δουλείαν ἠλευθερώθη καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ ναυάρχου τοῦ αὐτοκράτορος. Τῷ 1151, ἐπὶ τῶν Σταυροφοριῶν, ἡ νῆσος ἐλεηλατήθη ὑπὸ τῶν

ΤΑΣΙΑΝΟΥ — Ο ΔΟΥΞ ΓΡΙΜΑΝΗΣ ΛΑΤΡΕΥΕΙ ΤΗΝ ΠΙΣΤΙΝ

Βενετῶν, τῷ δὲ 1204, ὅτε οἱ Σταυροφόροι ἐκυρίευσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ διενεμήθησαν τὸ Βυζαντιακὸν κράτος, αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου, ἑπομένως καὶ ἡ Λέσβος ἐκληρώθησαν εἰς τοὺς Βενετούς. Ὅτε ὅμως μετὰ ταῦτα ὁ Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος ἀπεδίωξεν αὐτοὺς τῷ 1261, ἡ Λέσβος μετὰ τῶν λοιπῶν νήσων ἦλθε καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Βυζαντηνῶν. Ἀλλὰ τῷ 1335 ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου ὁ Γενουαῖος Δομίνικος Κατάνης ἡγεμὼν τῆς νέας Φωκαίας ἐπιπίπτει ἐξαίφνης ἐναντίον τῆς Λέσβου καὶ κυριεύει διὰ προδοσίας τὴν Μυτιλήνην.* Τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐλευθεροῦται καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ Ἀλεξίου τοῦ Φιλανθρωπικοῦ καὶ ἀποδίδεται εἰς τοὺς Βυζαντηνούς. Εἴκοσι δ' ἔτη μετὰ ταῦτα παραχωρεῖται ὡς προῖξ εἰς τὸν Γενουαῖον Φραγκίσκον Γατελοῦζον, ὅστις ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὴν ἀδελφὴν τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου Μαρίαν, ἐπὶ ἕνα δὲ αἰῶνα ἡ Λέσβος ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ τῶν διαδόχων τοῦ Φραγκίσκου Γατελούζου, ἐπὶ τῶν ὁποίων προέκοπτε καὶ ηὐδαιμόνει. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως τὸ εὐτυχὲς τοῦτο κρατίδιον ἠπείλησαν καὶ οἱ Ὀθωμανοί, οἱ δὲ ἡγεμόνες αὐτοῦ διὰ νὰ ἀπολαύωσι τῆς ἡσυχίας των ἐπλήρωνον φόρον τινὰ εἰς τοὺς Σουλτάνους, ὅστις ἀνεβιβάσθη βαθμηδὸν εἰς δισχιλίους στατῆρας, δηλ. χρυσᾶ νομίσματα. Τῷ δὲ 1445 ἐλεηλατήθη ἡ νῆσος καὶ κυρίως ἡ Καλλονή, ἥτις καὶ κατεστράφη.

Μετὰ δὲ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπ' αὐτῶν τῷ 1453, ἡ Λέσβος δὲν ὑπέκυψε μὲν εὐθὺς καὶ αὐτὴ εἰς τὸν ζυγὸν τοῦτον, ἀλλ' ὁ τρομερὸς πορθητὴς Μωάμεθ ὁ Β΄, ὅστις δὲν ὑπέφερεν οὐδαμοῦ νὰ βλέπῃ οὔτε σκιὰν αὐτονομίας, κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1462 ἐκστρατεύει καὶ κατὰ

*) Τὰ μόνα τεκμήρια τῆς ἐν Λέσβῳ διαμονῆς τῶν ἡγεμόνων τούτων εἶνε γενεαλογικά τινα ὀνόματα σῳζόμενα εἴς τινας οἰκογενείας ἐν Μυτιλήνῃ· οἷον Γριμάνης, Γκαγκάνης Δομένικος, Σκαμπαβίας κτλ.

τοῦ τελευταίου ἡγεμόνος τῆς Λέσβου Νικολάου Γατελούζου καὶ ἀναγκάζει τὸν ἴδιον νὰ κομίσῃ τὰς κλεῖδας τῆς πόλεως. Οὕτω λοιπὸν καὶ ἡ Λέσβος ἀπὸ τοῦ 1462 ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Τούρκους καὶ ἔκτοτε μέχρι σήμερον μένει ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν.*

Χ. Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ

ΤΩι ΔΑΦΝΟΣΤΕΦΕΙ ΠΟΙΗΤΗι

ΔΗΜΗΤΡΙΩι ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗι**

Δότε με λούλουδα νωπά, δροσᾶτα, μυρωμένα,
ὅσα μᾶς ἄφησε ὁ βορειᾶς, ἡ καταχνιά, τὸ χιόνι,
μὲ τέτοια πρέπει λούλουδα, στεφάνι καμωμένα,
νὰ στεφανώσω μέτωπον, ποῦ ἡ Δόξα στεφανώνει.

Σὲ ἀνθομύριστο χωριό, ὀλίγον ἐκεῖ πέρα,
ὅπου μυρσίνη πράσινη τὴ δάφνη ἀγκαλιάζει,
ἐκεῖ εἶδεν ὁ ψάλτης μας τὸ φῶς καὶ τὴν ἡμέρα,
ἐκεῖ, ὅπου αἰώνια ἡ φύσις ἑορτάζει.

Ἂν ἀπὸ 'πάνω τους ἀλλοῦ ἡ Δόξα φτερουγίζῃ,
ἂν ἔχουνε Ἀκρόπολι καὶ μάγο Παρθενῶνα,
ὦ, πόση δόξα εἰς ἡμᾶς ὁ ψάλτης μας χαρίζει,
τὸν Βερναρδάκη ἔχομε παράσημο, κορώνα.

*) Τὰ περὶ τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν τῆς ἀρχαιότητος εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ ἐπιόντος ἔτους.

**) Προσφώνησις αὐτοσχέδιος ἀπαγγελθεῖσα ἀπὸ σκηνῆς κατὰ τὴν ἐν τῷ χειμερινῷ θεάτρῳ Μυτιλήνης (τῇ 17ῃ Φεβρουαρίου 1902) παράστασιν ἐξόχου τραγῳδίας τοῦ μεγάλου Λεσβίου τραγικοῦ Δ. Βερναρδάκη, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῶν ἑλλ. γραμμάτων κ. Μ. Μιχαηλίδου.

Αὐτὸς σὰν ἐγεννήθηκε, δὲν ἔκλαιε, 'γελοῦσε·
χρυσᾶ στεφάνια τοὔπλεξαν μὲ ὄμμορφα λουλούδια,
γλυκὰ τὸν 'νανουρίσανε αἱ Χάριτες, αἱ Μοῦσαι,
καὶ χίλια δυὸ τοῦ εἴπανε ἀθάνατα τραγούδια.

Ὅλα περνοῦν. Ἡ εὐμορφιά, ὁ πλοῦτος, ἡ νεότης,
ὅλα ἀνθίζουν μιὰ στιγμὴ καὶ γέρνουν εἰς τὸ χῶμα·
ἀλλὰ τἀδέλφι τῆς Σαπφοῦς, ὁ ψάλτης τῆς Μερόπης
αἰώνια εἰς τῶν Μουσῶν λαμποκοπᾷ τὸ δῶμα.

Πᾶρε αὐτὰ τὰ λούλουδα. Τὰ δίδει ἡ πατρίς σου·
Ὅλα μ' ἀγάπης δάκρυα θερμὰ εἶναι βρεγμένα.
Ὤ, πόσοι τὴν ζηλεύουνε διὰ τὴ γέννησί σου!
Χαρὰ 'ς τὴ Μάνα, ποῦ γεννᾷ παιδὶ ὡσὰν 'Εσένα.

'Εν Μυτιλήνῃ. **Μ. Ι. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ**

ΓΝΩΜΙΚΑ

Ἡ συναναστροφὴ μὲ ἐναρέτους ἀνθρώπους εἶνε θησαυρός.

⁂ Τὸ πράττειν διηνεκῶς τὸ ἀγαθόν, τοῦτο εἶνε ὁ ἀληθὴς προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου.

⁂ Ἔχε ἐπὶ μνήμης πάντοτε, ὅτι ἐδῶ εἶσαι πάροικος.

⁂ Ἀρχαῖός τις ἐδογμάτισε, λέγων: «Δὲν εἶναι τὰ ἐναντία πρὸς εὐβουλίαν· τάχος τε καὶ ἀρχή».

⁂ Κανὲν πρᾶγμα δὲν εἶναι τόσον δυνατὸν εἰς τὸ νὰ προκαλῇ ἀγάπην, ὅσον ἡ προσφερομένη πρὸς ἀνταπόδοσιν τῆς ἀγάπης καλὴ διάθεσις.

⁂ Ὅταν ὑπάρχῃ ἀγάπη, ὅλα εἶνε ἀρεστὰ καὶ ὅλα συγχωροῦνται· μόλις ὅμως αὐτὴ ἐκλείψῃ, ὅλα εἶνε ψεκτὰ καὶ ὅλα ἀσυγχώρητα.

⁂ Ἡ εὐδαιμονία τῶν πλουσίων συνίσταται οὐχὶ εἰς τὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν, ἀλλ' εἰς τὸ ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον δύνανται νὰ πράξωσι.

⁂ Ἡ ἀλήθεια ἐνοχλεῖ τὴν νοσοῦσαν ψυχήν, ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἐνοχλεῖ τοὺς νοσοῦντας ὀφθαλμούς.

ΣΑΠΦΩ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΙΗΤΡΙΑ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ

«Spirat adhuc amor
Vivuntque commssi caloros
Aeoliæ fidibus puellæ».
(λέγει ὁ 'Οράτιος)

ἤτοι
Πνέει εἰσέτι ὁ ἔρως
Καὶ ζῇ τὸ τῇ λύρᾳ τῆς κόρης
[τῆς Αἰολίας
'Εμπιστευθὲν διάπυρον πάθος.

Η ΦΙΛΙΑ

Ἐγράφησαν τόσα πολλὰ περὶ φιλίας καὶ τόσον ἐξαίρεται παρὰ πάντων τὸ εὐγενὲς τοῦτο τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας αἴσθημα, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, μὴ ὀνειροπολήσας ἅπαξ τοὐλάχιστον ἐν τῷ βίῳ του, τὴν ἀπόκτησιν φίλου ἢ φίλης πολυτίμου, συμμεριζομένου εἰλικρινῶς τὰς χαρὰς καὶ τὰς θλίψεις μας καὶ θυσιαζομένου ἐν ἀνάγκῃ χάριν ἡμῶν.

Διὰ τὴν γυναῖκα ἰδίᾳ ἡ ἀπόκτησις φίλης ἐθεωρήθη ἀνέκαθεν ὁ ὡραιότερος καὶ λαμπρότερος ἀστήρ, ὃν ζητεῖ ἀπὸ τῆς νεαρωτάτης ἡλικίας της ἀνὰ τὸν ὁρίζοντα τοῦ βίου της, ὅσον σκοτεινὸς καὶ ὁμιχλώδης καὶ ἀπειλητικὸς καὶ ἂν διαγράφηται οὗτος περὶ αὐτήν. Ὑπῆρξαν γυναῖκες, αἵτινες ἐχαρακτήρισαν τὴν φιλίαν ὡς τὸ εὐγενέστερον καὶ ὡραιότερον τῶν αἰσθημάτων, ὡς τὸ ἐκλεκτότερον τῆς δημιουργίας ἄνθος, ὡς τὸ πολυτιμότερον δῶρον τοῦ οὐρανοῦ, τὸ παρέχον τέρψεις καὶ ἀπολαύσεις πρὸς οὐδεμίαν γηΐνην χαρὰν δυναμένας νὰ παραβληθῶσιν.

Ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας δυστυχῶς, καθ' ἃς τὰ ἀνθρώπινα πάθη καὶ αἱ ἀνθρώπιναι ἀδυναμίαι προήχθησαν εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς ἐκδηλώσεως αὐτῶν, σπανιώτατα παραδείγματα ἀπαντᾷ τις ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἡ ἱστορία ἀπεθανάτισεν. Οὕτω τὸ μέχρι τῆς χθὲς μέγα τοῦτο αἴσθημα, τὸ διὰ τοιούτου αἰγλήεντος τίτλου περιβεβλημένον, μετεβλήθη σήμερον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς πτωχόν, ψυχρόν, ἀμφίβολον, εἰρωνικὸν καὶ ἀδιάφορον.

Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη κοινωνικός. Φύσει λοιπὸν ἔχει ἀνάγκην νὰ εὑρίσκηται εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ὁμοίων του, ἵνα λέγῃ τὰς λύπας καὶ τὰς χαράς του· τότε ἀκριβῶς, ἐὰν συμπέσῃ οἱ χαρακτῆρες νὰ συμβιβάζωνται καὶ τὰ αἰσθήματα νὰ συναντῶνται, ἀδύνατον νὰ μὴ γεννηθῇ κοινόν τι ἐνδιαφέρον καὶ ἀμοιβαία συμπάθεια, συνδέουσα δύο ψυχάς, τέως ξένας καὶ ἀδιαφόρους ἀλλήλαις.

ΤΟ ΜΠΟΥΚΕΤΟ

Ἤμην ἐπὶ τῆς Γεφύρας ἀναμένουσα τὸ ἀτμόπλοιον, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεβιβαζόμην. Εὐτυχῶς δὲ ἀντὶ τῆς συνήθους εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις νευρικῆς ἀνυπομονησίας, μοὶ ἐπῆλθε κάποια διάθεσις νὰ διασκεδάσω μὲ ὅλον ἐκεῖνο τὸ πηγαινοερχόμενον πλῆθος. Καλλοναὶ καὶ ἀσχημίαι, χάριτες πτερυγίζουσαι καὶ ὄγκοι βαρύγδουποι περιήρχοντο πρὸ ἐμοῦ. Ὅλαι αἱ ἐκφάνσεις τοῦ συρμοῦ, αἱ κομψαὶ καὶ χαρίεσσαι, καθὼς καὶ αἱ ἐξωφρενικαὶ καὶ δαιμονιώδεις, παρήλασαν πρὸ τοῦ καλλιδοσκοπίου μου. Αἴφνης θορυβώδης σκηνὴ διέκοψεν, ἢ μᾶλλον ἐποίκιλε τὴν καλλιδοσκοπικὴν ἀπόλαυσίν μου. Δύο ἀγυιόπαιδες ἀλληλοεκτυποῦντο μὲ μίαν μαραμμένην ἀνθοδέσμην, ὅτε ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν τὴν ἁρπάζει καὶ σπεύδει πρὸς ρακένδυτον γραῖαν καὶ μὲ ἦθος καὶ στάσιν μεσαιωνικοῦ ἱππότου «τὸ μπουκέτο σας, κυρία» τῇ λέγει. Ἐκείνη ἐξάπτεται καὶ ἐξακοντίζει κατ' αὐτοῦ ὁρμαθὸν ὕβρεων. Φυσικῶς πρὸς στιγμὴν ὅλων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς αὐτήν, καθὼς καὶ ἡ ἰδική μου προσοχή. Ἦτο δὲ ἡ γυνὴ ἐκείνη μία τελεία γελοιογραφία, ἡ ὁποία ἐκίνει ἀντιθέτως τὸν γέλωτα, ἀλλὰ καὶ τὸν οἶκτον τοῦ θεατοῦ. Τὸ πρόσωπόν της ὡμοίαζε πρὸς μεμβράνην, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐνόμιζες ὅτι ἀρχάριος μαθητὴς τῆς ζωγραφικῆς ἐδοκίμαζε τοὺς χρωστῆράς του. Ἡ περιβολή της, μολονότι ἐφθαρμένη, ἐφαίνετο ὅμως, ὅτι ἦτό ποτε πολυτελής, ὡς ἐμαρτύρουν καὶ τὰ ἐρρακωμένα ἐπ' αὐτῆς τρίχαπτα. Τὴν παρετήρουν μετὰ

προσοχῆς ὡσεὶ θέλουσα νὰ μαντεύσω τὴν ἀρχικὴν τοῦ ἐρειπίου τούτου κατάστασιν. Πρὸς στιγμὴν μάλιστα ἐνόμισα, ὅτι ἤρχετο κατ' ἐμοῦ, διότι τὴν ἐξώργισεν ἴσως ἡ ἐταστική μου παρατήρησις. Εὐτυχῶς ὅμως ἡ ἔφοδος ἐγένετο κατὰ τοῦ παριστα μένου μου κυρίου, παρὰ τοῦ ὁποίου μὲ βραγχνώδη καὶ ἀπαισίαν φωνὴν ἐζήτησεν ἓν σιγάρον. Οὗτος ἔσπευσε νὰ τῇ δώσῃ, ὡσεὶ βιαζόμενος ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ὀχληρὰν αὐτῆς θέαν, ἐνῷ ὁ μετ' αὐτοῦ συνομιλῶν γέρων τὴν παρηκολούθησε διὰ τοῦ βλέμματος καὶ κινῶν ἐμφαντικῶς τὴν κεφαλήν: «Αἴ, τί ἤσουν, καϋμένη Μαίρη!» ἐψιθύρισε. Τί τὴν γνωρίζετε; εἶπεν ὁ νέος. Καὶ ποῖος τῆς ἡλικίας μου δὲν εἶχε γνωρίσει τὴν ὡραίαν Μαίρην, τὸ μπουκέτο τοῦ Πέραν, ὡς τὴν ἔλεγαν. Τί εὐμορφιά! τί πολυτέλεια! καὶ τώρα... τί κακομοιριά!

Ἡ Μαίρη εἶχεν ἀπομακρυνθῇ καὶ ὅμως ἡ ἀπαισία εἰκών της ἔμεινε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Τί εἰρωνικὴ ὁμοιότης! τὸ μαραμμένο μπουκέτο ἔκειτο ἀκόμη ἐκεῖ καὶ ἐνόμιζον ὅτι βλέπω εἰς αὐτὸ αὐτὴν τὴν μορφὴν τῆς Μαίρης. Καὶ ὅταν κατόπιν τὸ ἀτμόπλοιόν μας διέσχιζε τὰ γαλανὰ τῆς Προποντίδος νερὰ καὶ τὸ βλέμμα μου μὲ ἡδονὴν ἐπλανᾶτο εἰς αὐτά, ἐνεθυμήθην καὶ πάλιν τὸ Μπουκέτο.

Ἡ φαντασία μου τότε μὲ ἐπιδεξιότητα ἱστορικοῦ ἀνεπαρέστησε πρὸ ἐμοῦ ὁλόκληρον τὸν βίον τῆς ἁμαρτωλῆς. Κορασὶς ἐλαφρὰ καὶ φιλάρεσκος, νεᾶνις πολυτελὴς καὶ ἄσωτος, γυνὴ διεφθαρμένη. Μὲ ὅλας δὲ τὰς κατὰ τῆς ἀθλίας ἀρὰς τοῦ ἀναθέματος εὗρον καὶ μίαν ἐλαφρυντικὴν περίπτωσιν διὰ τὴν ἁμαρτωλήν. Ὅτι δηλ. πρὶν ἢ αὕτη ὡς κορασὶς χάσει τὴν πρώτην συναίσθησιν τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς τιμῆς, ἀφεύκτως θὰ εἶχε χάσει τὴν μητέρα της. Σπανίως κόρη περιπίπτει εἰς τὸν ὄλεθρον τῆς ἀτιμίας, ὅταν ἔχῃ παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς φύλακα ἄγγελόν της, τὴν μητέρα της.

Τὴν ἐφαντάσθην λοιπὸν νέαν καὶ ὡραίαν γόησσαν. Πόσοι πόθοι καὶ πόσαι θυσίαι δι' αὐτήν! Καὶ πόσαι καταστροφαὶ ἐξ αἰτίας της! Ἰδοὺ νέος φιλοδοξῶν τὸν ἔρωτα αὐτῆς, πλαστογραφεῖ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ κυρίου του καὶ πρὶν ἢ προφθάσει νὰ τραγανίσῃ μετ' αὐτῆς τὸν καρπὸν τῆς ἀτιμίας του, σιδηρᾶ τὸν συλλαμβάνει ἡ χεὶρ τῆς δικαιοσύνης. Ἄλλος κατασπαταλεῖ εἰς τὰς παραλόγους αὐτῆς ὀρέξεις ὁλόκληρον τὴν πατρικὴν κληρονομίαν μηδὲ καὶ αὐτῆς τῆς προικὸς τῶν ὀρφανῶν ἀδελφῶν του ἐξαιρουμένης.

Ἕτερος εἰς τὸν ἀπαίσιον λαβύρινθον τοῦ ἔρωτος αὐτῆς παραπλανώμενος λησμονεῖ καὶ συζυγικὴν καὶ οἰκογενειακὴν τιμὴν καὶ φίλτρον πατρικόν.

Ἀλλοίμονον δὲ καὶ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐφιλοδόξησε τὸν ἔρωτά της χωρὶς νὰ ἔχῃ πῶς νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀκορέστους αὐτῆς ὀρέξεις. Εἰς τὴν αὐτοκτονίαν ἐπιζητεῖ τὴν μόνην λύσιν τοῦ τρομεροῦ διλήμματός του.

Τοιαύτη ἡ ἀκμὴ τῆς ἁμαρτωλῆς, πρὸς τὴν ὁποίαν πολλάκις στρέφει ζηλότυπον βλέμμα ἡ ἀτυχὴς ἐργάτις, ἡ ζητοῦσα διὰ τῆς νυχθημέρου ἐργασίας της νὰ διαθρέψῃ ὁλόκληρον οἰκογένειαν.

Ἀλλ' ἆρά γε κατὰ βάθος εἶνε εὐτυχὴς ἡ ζηλευτὴ αὐτὴ καλλονή; Ὄχι. Καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ χαρακτηριστικὴ ἠθικὴ ἀνισορροπία, ἡ ὁποία τὴν διακρίνει. Ἐνῷ κλαίει, ὡς παιδίον, διότι ἀσθενεῖ τὸ σκυλάκι της, καὶ ἐξοργίζεται ἐναντίον μητρός, διότι ἐτόλμησε ν' ἀρνηθῇ εἰς τὸ κλαῖον τέκνον της τὰ σακχαρωτὰ ἢ τὰ ἀθύρματα, τὰ ὁποῖα ἐζήτει, ἐξ ἄλλου εἶνε ἱκανὴ νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ ἀπανθρωπότερον κακούργημα. Τὴν κατέχει καὶ τὴν πιέζει διαρκῶς μία ἀόριστος ψυχολογικὴ ἀνησυχία. Αἰσθάνεται ὅτι τῇ διαφεύγει ἡ πραγματικὴ εὐτυχία, τῆς ὁποίας ἐννοεῖ τὸ κενόν. Καὶ τοῦτο τὴν συντρίβει ἐνίοτε ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ καταφεύγῃ εἰς ζωηρὰς ἐκφάνσεις θρησκευτικῆς εὐλαβείας. Ἀλλ' ὅσον εἶνε ἐφήμερον καὶ ἐπιπόλαιον καὶ τὸ θρησκευτικὸν αὐτῆς αἴσθημα

τόσον καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ ἀπόλαυσις ἀνάλογος. Τὸ παρασύρει ὁ ἄνεμος τῆς κραιπάλης. Ἡ ἀποτυχία τὴν ἐξοργίζει καὶ πρὸς πεῖσμα (τίνος; οὐδ' αὐτὴ γνωρίζει) κατέρχεται μὲ ὁρμὴν καὶ ἄλλας βαθμίδας ἀπὸ τὸ ἐπίπεδον τῆς ἠθικῆς.

Τοιαύτη ἦτο βεβαίως καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς ὡραίας Μαίρης. Καὶ ὅπως ἑκάστη ἀνατολὴ ἔχει καὶ τὴν δύσιν της, οὕτω καὶ ὁ μεσουρανῶν ἀστὴρ αὐτῆς ἀρχίζει νὰ κλίνῃ πρὸς τὴν δύσιν. Τὸ ***μπουκέτον*** ἀρχίζει νὰ μαραίνεται καὶ αἱ μέλισσαι σπεύδουν εἰς ἄλλο θαλλερώτερον νὰ ἐπιζητήσουν χυμόν.

Ἡ σπάταλος Μαίρη βλέπει μὲ ἀπελπισίαν τὴν ἔνδειαν νὰ εἰσέρχεται μετὰ τοῦ γήρατος εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ μὴ εὑρίσκουσα ἄλλην σανίδα σωτηρίας περιπίπτει εἰς τὴν γλισχρότητα. Τροφοδοτεῖται πενιχρῶς μὲ τὰ λείψανα τῶν εὐκλεῶν ἡμερῶν της. Καὶ ἐπὶ τέλους καταφεύγει καὶ εἰς τὴν ἐλεημοσύνην. Εἶνε ὁ τέττιξ τοῦ μύθου.

Εὐτυχῶς ἡ ἀνθρωπίνη καρδία εἶνε εὔκαμπτος καὶ δὲν στέλλει τὰ τοιαῦτα ὄντα νὰ χοροπηδῶσι διὰ νὰ διασκεδάσωσι τὴν πεῖναν καὶ τὸ ψῦχος. Ἐλεεῖ κατὰ δύναμιν τὴν ἁμαρτωλὴν ἀφίνουσα τὴν καταδίκην αὐτῆς εἰς τὸν ἀδέκαστον κριτήν.

Ἄλλως τε ὑπάρχει μεγαλειτέρα τιμωρία ἀπὸ τὸ γῆρας εἰς μίαν τοιαύτην ὡραίαν; Ἑκάστη ρυτὶς δι' αὐτὴν εἶνε καὶ ἓν θανατηφόρον τραῦμα. Αἱ ρυτίδες δι' αὐτὴν δὲν φαίνονται ὡς φυσικὴ συνέπεια τοῦ γήρατος, ἀλλ' ὡς φοβεραὶ ἐριννύες ταράττουσαι διαρκῶς τὴν ἡσυχίαν αὐτῆς. Αἱ ρυτίδες εἶνε δι' αὐτὴν μάντεις κακῶν προλέγουσαι τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν καταστροφήν. Τὸ γῆρας διὰ τὴν διεφθαρμένην γυναῖκα δὲν εἶνε ἁπλῶς χαλεπόν, εἶνε ἀπαίσιον. Διότι ἡ κοινωνία, ἡ ὁποία τὴν ἠνέχθη κάπως νέαν, ὡραίαν καὶ πλουσίαν, γραῖαν τὴν καταδικάζει ἀμειλίκτως. Τὴν θεωρεῖ μέλος ἄχρηστον καὶ σεσηπός.

Ἡ θέσις της ἐν τῇ κοινωνίᾳ εἶνε ὁποία καὶ ἡ τοῦ μαραμένου ***μπουκέτου.***

Νέα ἐξήρθρωσε τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμούς.

Γραῖα ὑφίσταται τὰς συνεπείας τῆς κακούργου ταύτης ἐξαρθρώσεως.

ΔΟΜΝΑ Ι. ΙΩΣΗΦΙΔΟΥ

Μακροχώριον.

ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ ΤΟΥ ΠΑΠΠΟΥ

Ἔρχονται 'ς τὸ σπῆτί μου
πέντ' ἓξ ἐγγονάκια
θηλυκὰ κι' ἀρσενικὰ
σὰν τὰ διαβολάκια.

Ἕνα τύμπανο κρατεῖ
ἄλλο μιὰ τρομπέττα.
Κι' ἄλλο τὴν κουκλίτσα του
μὲ τὴν ντουαλέτα.

Ἀρχηνοῦν χοροπηδοῦν
καὶ τραγούδια λέγουν,
πέφτουν καὶ σηκόνονται
καὶ γελοῦν καὶ κλαίγουν.

Τρέχουν μ' ἀγκαλιάζουνε
«πάππου,πάππου» κράζουν.
'Απ' τὰ γένεια μὲ τραβοῦν
καὶ ταῖς τρίχες 'βγάζουν.

Χώνουν μέσ' 'ς τὴ μύτη μου
χώνουν μέσ' 'ς τὸ στόμα
τὰ μικρά τους δάκτυλα
καὶ 'ς τὰ 'μμάτια ἀκόμα.

Τὸ ὡρολόγι μ' ὁ Μποτῆς
ἀπ' τὴ τσέπη πέρνει,
δοκιμάζει ἂν κτυπᾷ
κι' εἰς τ' αὐτὶ τὸ φέρνει.

Ἡ Μαριὰ τὴ κούκλα της
θέλει νὰ 'παντρέψῃ
καὶ ἡ Πελαγία μας
'βγαίνει νὰ χορέψῃ.

Ὁ Μιχάλης κι' ὁ Στρατῆς,
δύο κεφαλάδες,
κάστανα ψητὰ ζητοῦν
μῆλα καὶ χουρμάδες.

Μέσα εἰς τὰ σκέλη τῶν
τὸ ραβδί μου βάνουν,
καβαλικεύουν, πηλαλοῦν,
κι' ἄλογο τὸ κάνουν.

Πέφτουν τὰ 'ρωτήματα
ἕνα ἐπάνω 'ς τ' ἄλλο.
Ἄχ! Σὲ ποιὸ ν' ἀποκριθῶ;
βάσανο μεγάλο.

«Πάππου! ποῦν τὰ 'δόντια σου;
ποῦναι τὰ μαλλιά σου;
Καὶ γιατί τὰ 'μμάτια σου
φράζουν τὰ γυαλιά σου;»

«Πάππου! Πῶς δὲν ἔχομε
καὶ ἡμεῖς μουστάκι;
Καὶ γιατί τὰ γένεια σου
εἶνε σὰν βαμβάκι;»

SISMANOGLIO

«Πάππου! Ποιὸς σ' ἐγέννησε;
Ποιὸς εἶν' ὁ νουνός σου;
Πάππου; Ἤῆγες 'ς τὸ σχολειό;
Ποῦν' ὁ δάσκαλός σου;»

— Βρὲ παιδιά, ἀφῆστέ με
'λίγο ν' ἀνασάνω,
μὴ μ' ἐλθῇ συμφόρησι
κι' ἔξαφνα 'πεθάνω.

Γιακωβίδη, πῶγραψες
σὲ λαμπρὰν εἰκόνα
τοῦ παππου τὰ βάσανα
ἀπ' τὰ χίλια τῶνα *

Πάρε σὲ παρακαλῶ
πάλιν τὸ κονδύλι.
Γράψε κι' ἄλλα βάσανα,
ἕτοιμ' εἶν' ἡ ὕλη.

Πλωμάριον. ΕΥΣΤΡ. Κ. ΜΑΡΑΓΓΕΛΗΣ

ΑΙΩΝΙΟΤΗΣ

Ὦ ἄνθρωπε, μὴ λυπεῖσαι διὰ τὸ σύντομον τῆς ζωῆς αὐτῆς. Ὁπόταν ὁ ἐπίγειος βίος παύσῃ, ὁ οὐράνιος ἄρχεται. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸ σῶμά σου ὀλίγα ἔτη συμμίκτου ἡσυχίας καὶ ἀνησυχίας, χαρᾶς καὶ λύπης, ὑγιείας καὶ ἀσθενείας, νεότητος καὶ γήρατος, ἀλλ' ἐδωρήσατο εἰς τὴν ψυχήν σου αἰωνίαν ἡσυχίαν, αἰωνίαν νεότητα. Ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ θανάτου κείμενος ἀσθενής, ἀκίνητος, ἄφωνος, ἴδε τὸν ἄνω ἐπιλάμποντα κόσμον· ἀπεύθυνε τὸ βλέμμα σου ἐκ τῆς γῆς, ὅπου πάντες θνήσκουσιν, εἰς χώραν, ὅπου ἀθάνατοι ζῶσι. Θάρρει! δὲν εἶσαι κόνις, ἀλλὰ θεότης ἀναβαίνουσα τὸν οὐρανόν. Πρὸ μικροῦ δέσμιος, ἀπαυδῶν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἁλύσσεών σου, ἤδη ἐλεύθερος, ἀνοίγεις πτέρυγας καὶ μεταβαίνεις εἰς τὴν αἰωνιότητα.

Πρὸ μικροῦ ἐσιώπας σκυθρωπάζων, διότι ἤκουες τὰς ψευδεῖς βίβλους τῶν ὑλιστῶν φιλοσόφων σου· ἀλλ' ἤδη χαίρεις καὶ ἀγάλλεσαι, διότι βλέπεις τὴν μεγάλην βίβλον ἀνοιγομένην καὶ ἀναγινώσκεις τὴν ἀθανασίαν σου καὶ τὰ φιλάνθρωπα ψηφίσματα τοῦ ὑπερτάτου Ὄντος.

Ἐκ τῶν τοῦ Π. ΣΟΥΤΣΟΥ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Αἱ ἀρεταὶ ἀπόλλυνται ἐν τῷ συμφέροντι, ὡς οἱ ποταμοὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ.

*** Πολλοὶ ὀλίγοι δύνανται νὰ γίνωσι μεγάλοι. Ἐνάρετοι ὅμως πάντες δύνανται νὰ καταστῶσιν, ἀρκεῖ νὰ τηρῶσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ.

*) Ὁ κ. Γεώρ. Ἰακωβίδης, διαπρεπὴς ζωγράφος Λέσβιος, ἔγραψεν εἰκόνα παριστῶσαν ἔγγονον μικρὸν σύροντα βιαίως τὸν μύσταξ τοῦ πάππου του. Ἐπέγραψε δὲ ταύτην «*Τὰ βάσανα τοῦ πάππου*».

ΕΡΕΣΟΥ ΕΠΙΓΡΑΦΗ

Φίλε κ. Δημόσθενες Μελανδινέ,

Προθύμως δέχομαι τὴν εὐγενῆ πρόσκλησιν ὑμῶν ὅπως συντελέσω τι εἰς ιὴν πνευματικὴν τράπεζαν τὴν ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ «***Δέσβῳ***» πλουσίαν, ὡς εἰκάσαι, παρατεθησομένην. Ἐπειδὴ δέ, καθ' ἃ ἡ Ἀγγελία ἐδήλωσε, πρὸς δημοσίευσιν «ἰδίως προτιμῶνται τὰ σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν ἱστορίαν ... τῆς ἡμετέρας πατρίδος», τῆς δ' ἱστορίας ταύτης ἔνδοξοι σελίδες εἶναι καὶ αἱ τῆς νήσου ὑμῶν ἐπιγραφαί, διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι τερπνὸν οὐχ ἧττον ἢ ὠφέλιμον ἔσται ἀνάγνωσμα Ἐρεσία ἐπιγραφὴ τοῦ Α΄ ἢ καὶ τοῦ Β΄ πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος. Ταύτην, διατάξεις τινὰς περὶ τῶν εἰσιόντων εἰς ***τέμενος*** καὶ εἰς ***ναὸν*** (ἴσως τοῦ Ἀπόλλωνος) διδάσκουσαν, ἐξέδωκε πρῶτος μὲν (ἔτει 1901 ἐν τῇ Σμυρναίᾳ «Ἀμαλθείᾳ» τῆς 10 Αὐγούστου) ὁ γυμναοιάρχης κ. Ἐμμανουὴλ Δαυίδ, δεύτερος δὲ (πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἐν Αὐστριακῷ περιοδικῷ συγγράμματι) ὁ καὶ ἐν τῇ Λέσβῳ πρὸ ἔτους ἐπὶ μακρὸν διατρίψας γνωστὸς τοῦ Βιενναίου Πανεπιστημίου καθηγητὴς κ. Παῦλος Kretschmer, οὗτος καὶ ἑρμηνείας τῶν τῆς ἐπιγραφῆς, πραγματικάς τε καὶ γλωσσικάς, φιλοπονησάμενος καὶ σοφὰς καὶ λεπτομερεῖς.

Ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε ἡ σπουδαιοτάτη τῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ τοῦ Paton Βερολινίου Συντάγματος τῶν Λεσβίων ἐπι-

γραφῶν (1899) καὶ τοῦ ἐμοῦ Λιψιακοῦ Συμπληρώματος αὐτοῦ (1900) ἐκ τῶν κόλπων τῆς Λεσβίας γῆς ἀραιῶν μὲν ἀεὶ δὲ πολυτίμων ἀναδοθεισῶν ἐπιγραφῶν. Εἰς τὴν ἐκλογὴν δ' αὐτῆς ὡς ὑποθέσεως τῆς προκειμένης πραγματείας δεύτερός με ἐκίνησε λόγος, ὅτι οὐχὶ πάντα τὰ κατ' αὐτὴν (δυστυχῶς κεκολοβωμένην) ἀνεγνώσθησαν μὲν καὶ συνεπληρώθησαν τελείως, ἡρμηνεύθησαν δ' ἐπαρκῶς· ἱκανὰ ἔτι δέονται καὶ ἄλλων τῆς προσοχῆς· τὸ δὲ

> σύν τε δύ' ἐρχομένω καί τε πρὸ ὅ τοῦ ἐνόησεν
> ὅππως κέρδος ἔῃ . . . .

τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν πάλαι ἐδίδαξεν ὁ Ὅμηρος τὸν κόσμον.

[. . . . . εἰστείχην δὲ] εὐσέβεας
[. . . . .] ἀπὸ μὲν κάδεος ἰδίω
[. . . . .]αντας ἀμέραις εἴκοσι. Ἀπὸ δὲ
[. . . . .] ἀμέραις τρεῖς λοεσσάμενον.
[Ἀπὸ δὲ . . .]άτω ἀμέραις δέκα· αὖταν δὲ
[τὰν τετό]κοισαν ἀμέραις τεσσαράκοντα.
[Ἀπὸ δὲ . . .]τω ἀμέραις τρεῖς· αὖταν δὲ
[τὰν τε]τόκοισαν ἀμέραις δέκα.
[Ἀπὸ δὲ γ]ύναικος αὐτάμερον λοεσσάμενον.
[. . . . .] δὲ μὴ εἰστείχην μηδὲ προδόταις.
[Μὴ εἰσ]τείχην δὲ μηδὲ γάλλοις μηδὲ
[γύ]ναικες γαλλάζην ἐν τῶ τεμένει.
[Μ]ὴ εἰσφέρην δὲ μηδὲ ὅπλα πολεμιστήρια
μηδὲ θνασίδιον.
[Μη]δὲ εἰς τὸν ναῦον εἰσφέρην σίδαρον
μηδὲ χάλκον πλὰν νομίσματος
μηδὲ ὑπόδεσιν μηδὲ ἄλλο δέρμα
μηδέν. Μὴ εἰστείχην δὲ μηδὲ γύ[ναικες[
εἰς τὸν ναῦον πλὰν τᾶς ἰρέας
καὶ τᾶς προφήτιδος.
[Μὴ σι[τίζην δὲ μηδὲ κτήνεα μηδὲ βοσκήματα
ἐν τῶ τεμένει.

Ἀναφέρονται τὰ μὲν ἐν στίχοις 1—14 (Α′) καὶ 21—22 (Γ′) εἰς τοὺς εἰς τὸ τέμενος, τὰ δ' ἐν στίχοις 15—20 (Β′) εἰς τοὺς εἰς τὸν ναὸν αὐτὸν εἰσιόντας. Τῶν διατάξεων αἱ πλεῖσται ἑρμηνεύονται μάλιστα τῇ βοηθείᾳ ὁμοίων ἐπιγραφῶν ἃς παρέθηκεν ὁ Kretschmer.

Α′

Ὁρίζοντιι ἡμέραι ἃς ἀναμείναντες οἱ ***εὐσεβεῖς*** (τούτοις ἐν στίχῳ 10 ἀντίκεινται οἱ ἀσεβεῖς, ἄλλοι τέ τινες καὶ ***προδόται,*** ἀπειργόμενοι δῆλα δὴ καθόλου) εἰσπορεύονται εἶτα εἰς τὸ τέμενος.

α′) 1 — 4: ἀναμένει ὁ εὐσεβὴς (ἡ εὐσεβὴς) προσιὼν (προσιοῦσα) «ἀπὸ μὲν κήδους ἰδίου» (εἴτ' οὖν ***ἰδίας καὶ οἰκείας κηδείας)*** ἡμέρας εἴκοσιν, «ἀπὸ δὲ . . . . » ἡμέρας τρεῖς μεθ' ἃς εἰσέρχεται εἰς τὸ τέμενος, κατὰ τὸ δεύτερον καὶ «λουσάμενος» (λουσαμένη). Ἐν ὁμοίᾳ ἐπιγραφῇ κεῖται μόνον τὸ μερικὸν «ἀπὸ κήδους οἰκείου», ἐν δευτέρᾳ μόνον τὸ γενικὸν «ἀπὸ κήδους» καὶ ἐν τρίτῃ μόνον τὸ γενικὸν «ἀπὸ νεκροῦ»· ὁ φίλος μου Kretschmer ἐν τῇ Λεσβίᾳ ἐπιγραφῇ ἐζήτησεν ἀντίθεσιν μεταξὺ ***κήδους ἰδίου*** καὶ ***κήδους δημοσίου,*** προτείνας δὲ τὰς συμπληρώσεις «ἀπὸ δὲ [δαμοσίω]» καὶ «ἀπὸ δὲ [κάδεος δαμοσίω]» τὴν μὲν πρώτην ὠνόμασεν ἀμφίβολον εἰς τὴν δευτέραν δὲ προσπαρετήρησεν ὅτι πρὸς τοσαῦτα (13) γράμματα δὲν ἐξαρκεῖ ὁ ὑπολογισθεὶς πάλαι γεγραμμένος τόπος τοῦ ἀποκεκρουσμένου μέρους τοῦ λίθου. Ἐγὼ ἐν τῇ φωτογραφικῇ τῆς ἐπιγραφῆς εἰκόνι ἐν στίχῳ 4 πρὸ τῆς λέξεως ***ἀμέραις*** διακρίνω καθαρώτερον τὸ (ὁρῶντι) δεξιὸν ἥμισυ μέρος τοῦ γράμματος Ω· ἡ λέξις ἄρα ἡ ἀπολομένη βεβαίως ἐτελεύτα εἰς τὴν ***ω*** κατάληξιν τῆς ἐνικῆς γενικῆς πτώσεως (= τῇ ***ου*** καταλήξει), ἴσως δ' ἡ ζητουμένη λέξις οὐδεμία ἦν ἄλλη ἢ ἡ ***ἄλλω***. — Ἐν

στίχῳ 3 ὁ κ. Εὐγένιος Ζωμαρίδης προέτεινε τῷ Kretschmer τὴν λέξιν «[ἀναμέν]αντας»· κατὰ ταῦτα οἱ στίχοι 2—4 εἶχον:

[. . . . .] ἀπὸ μὲν κάδεος ἰδίω
[ἀναμέν]αντας ἀμέραις εἴκοσι. Ἀπὸ δὲ
[ἄλλ]ω ἀμέραις τρεῖς λοεσσάμενον,

εἰ μὴ ***ἀλλοτρίω·*** ὅρα κατωτέρω γ΄.

β΄) 5—8: ἐκ τῶν δὶς κατὰ διαστολὴν ἐπαγομένων «αὖταν δὲ τὰν τετόκοισαν» ***(αὐτὴν δὲ τὴν τετοκυῖαν)*** δῆλον γίνεται ὅτι πρὸ τῆς μνείας τῆς ***τετοκυίας*** ὁ λόγος ἦν περὶ ***ἄλλων προσώπων*** καὶ τούτων ἐκ τῆς λοχείας μιανθέντων· ἐν ὁμοίᾳ ἐπιγραφῇ κεῖται μόνον τὸ γενικὸν «ἀπὸ τεκούσης». Εὐριπίδης ἐν Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις 381 «βροτῶν μέν ἦν τις ἅψηται φόνου | ἢ καὶ ***λοχείας*** ἢ νεκροῦ θίγῃ χεροῖν, | βωμῶν ἀπείργει μυσαρὸν ὡς ἡγουμένη», Πορφύριος ἐν τῷ Περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων Δ΄ 16 «ἐπ᾽ ἴσης μεμίανται ***τό τε λεχοῦς ἅψασθαι*** καὶ τὸ ἱνησιδίων» (περι τοῦ ἐν τοῖς χειρογράφοις ἄλλως παραδεδομένου χωρίου ἄλλοτε ἔσται μοι ὁ λόγος)· πρόσθες τὰ τῷ Θεοφράστῳ ἐν τοῖς χαρακτῆρσι περὶ τοῦ δεισιδαίμονος εἰρημένα, ΚΕ΄ «καὶ οὔτε μνήματι ἐπιβῆναι οὔτ᾽ ἐπὶ νεκρὸν οὔτ᾽ ***ἐπὶ λεχὼ ἐλθεῖν*** ἐθελῆσαι, ἀλλὰ τὸ μὴ μιαίνεσθαι συμφέρον ἑαυτῷ φῆσαι εἶναι». Ἐλλόγως ἀπορῶν ὁ Kretschmer ἐπὶ τῇ ἐν τῇ Λεσβίᾳ ἐπιγραφῇ γινομένῃ διπλῇ μνείᾳ τῆς τετοκυίας καὶ τῶν περὶ αὐτὴν καταφεύγει μὲν εἰς τὴν εἰκασίαν ὅτι ἀπ᾽ ἀλλήλων διεστέλλοντο ἤτοι ***ἄρρενα*** καὶ ***θήλεα*** τέκνα (Λευιτικὸν ΙΒ΄ 2 καὶ ἑξῆς «γυνὴ ἥτις ἐὰν . . . τέκῃ ἄρσεν, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας . . . καὶ τριάκοντα ἡμέρας καὶ τρεῖς καθήσεται ἐν αἵματι καθαρῷ αὐτῆς· παντὸς ἁγίου οὐχ ἅψεται καὶ εἰς τὸ ἁγιαστήριον οὐκ εἰσελεύσεται ἕως οὗ πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι τῆς καθάρσεως αὐτῆς . . . Ἐὰν δὲ θῆλυ τέκῃ, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται δὶς ἑπτὰ ἡμέρας . . . καὶ ἑξήκοντα ἡμέρας

καθήσεται ἐν αἵματι καθαρῷ αὐτῆς») ἢ ***ἄμβλωσις*** καὶ ***εὐτοκία,*** ἀποφαίνεται δ᾽ ὅμως ὅτι τοιουτότροπος συμπλήρωσις ἐν τῇ ἐπιγραφῇ εἶνε ἀδύνατος διὰ τὸν μικρὸν χῶρον καὶ ὅτι ἡ κρίσις ἐξήρτηται ἐκ μόνης τῆς ὀρθῆς συμπληρώσεως τῶν μετὰ τὴν λέξιν ***ἀπὸ*** γενικῶν «ὧν διεσώθησαν ἐν στίχῳ 5 τὰ . . . . ***ατω,*** ἐν δὲ στίχῳ 7 τὰ . . . . ***τω***· ἡ συμπλήρωσις εἶναι κατὰ τοσοῦτον δυσχερεστέρα καθ᾽ ὅσον συμφώνως πρὸς τὸν χῶρον ***μόνον ὀλίγα*** γράμματα (πλὴν τῶν 4 ἢ 5 ***ἀπὸ δ᾽, ἀπὸ δέ),*** τάχα 2—5 δύνανται νὰ λίπωσιν». Ταῦτα ὁ Kretschmer· ἐγὼ δὲ ἐν τῇ φωτογραφικῇ εἰκόνι ἐν στίχῳ 7 πρὸ τῶν γραμμάτων ***τω*** διακρίνω λείψανά τινα τοῦ γράμματος Α· ἡ τρίτη ἄρα λέξις καὶ τοῦ 5 καὶ 7 στίχου ἦν ἡ αὐτὴ καὶ ἐτελεύτα εἰς ***ατω,*** ἡ δ᾽ ὅλη λέξις κατ᾽ ἐμὲ οὐδεμία ἦν ἄλλη ἢ ἡ ***τοκάτω*** = τῷ ***τοκετοῦ :***

[Ἀπὸ δὲ τοκ]άτω ἀμέραις δέκα· αὖταν δὲ
[τὰν τετό]κοισαν ἀμέραις τεσσαράκοντα.
[Ἀπὸ δὲ τοκ]άτω ἀμέραις τρεῖς· αὖταν δὲ
[τὰν τε]τόκοισαν ἀμέραις δέκα.

Νῦν δὲ πῶς ἑρμηνευτέα ταῦτα; τίς ὁ πρῶτος καὶ τίς ὁ δεύτερος τοκετός; Νομίζω ὅτι δὲν ἀστοχεῖ τις τοῦ ὀρθοῦ λέγων ὅτι ἡ ἰδέα τῆς ἐν στίχοις 2—4 ἐν τῷ ***κήδει*** γεγενημένης διακρίσεως τοῦ ***ἰδίου*** ἀπὸ τοῦ ***ἄλλου*** ἢ ***ἀλλοτρίου*** κρατεῖ καὶ ἐν στίχοις 5—8 ἐν τῷ ***τοκετῷ·*** κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν πρόκειται περὶ ***ἰδίου καὶ οἰκείου τοκετοῦ*** καὶ περὶ ***ἄλλου*** ἢ ***ἀλλοτρίου τοκετοῦ:*** ὤφειλε νὰ ἀναμείνῃ ὁ μὲν προσιὼν (ἡ μὲν προσιοῦσα) ἀπὸ τοῦ πρώτου, τοῦ ἰδίου, τοκετοῦ ἡμέρας δέκα, ἡ τετοκυῖα δὲ αὐτὴ ἡμέρας τεσσαράκοντα (ὤφειλεν ἄρα νὰ ***σαραντίσῃ*** κατὰ τὸ νῦν λεγόμενον)· πάλιν, ὤφειλε νὰ ἀναμείνῃ ὁ μὲν προσιὼν (ἡ μὲν προσιοῦσα) ἀπὸ τοῦ δευτέρου, τοῦ ἀλλοτρίου, τοκετοῦ ἡμέρας τρεῖς, ἡ τετοκυῖα δὲ αὐτὴ ἡμέρας δέκα. Ἀλλὰ τίς εἶνε ἡ δευτέρα

τετοκυῖα καὶ διὰ τί αὕτη δὲν ***σαραντίζει,*** ὥσπερ ἡ πρώτη, ἀλλὰ ***δεκα(η)μερίζει;*** Γυνή τις, εἴπωμεν, ἔτεκε· κατὰ τὸν νόμον ὤφειλε νὰ ἀναμείνῃ ἡμέρας τεσσαράκοντα· ἀλλ' εἰ ὀλίγον ἔπειτα, μετὰ τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας (μετὰ τὴν πλήρωσιν τῶν νομίμων ἡμερῶν τῆς καθάρσεως αὐτῆς) ἐπορεύθη εἰς ἄλλης τινὸς τετοκυίας (μὴ λησμονῶμεν ὅτι νῦν ὁ λόγος περὶ ***ἄλλου*** καὶ ***ἀλλοτρίου*** τοκετοῦ) καὶ ἥψατο τῆς λοχείας καὶ οὕτως ἐμιάνθη πάλιν, τί γενέσθαι ἔδει τότε; Ὤφειλεν ἡ γυνὴ νὰ ἀναμείνῃ ἡμέρας δέκα.

γ΄) 9: ἐν ὁμοίαις ἐπιγραφαῖς κεῖνται τὰ «ἀπὸ συνουσίας νομίμου αὐθημερὸν περιραναμένους», «καθαριζέσθω ἀπὸ... γυναικός· λουσαμένους δὲ κατακέφαλα αὐθημερὸν εἰσπορεύεσθαι» καὶ «ἀπὸ μὲν τῆς ***ἰδίας*** γυναικὸς καὶ τοῦ ***ἰδίου*** ἀνδρὸς αὐθημερόν, ἀπὸ δὲ ***ἄλλο ρίας*** καὶ ***ἀλλοτρίου*** δευτεραῖοι λουσάμενοι».

δ΄) 10: ὁ Θεόδωρος Gomperz προέτεινε τὴν συμπλήρωσιν τοῦ στίχου διὰ τῆς λέξεως ***φόνεας:***

[φόνεας] δὲ μὴ εἰστείχην μηδὲ προδόταις·

ἀμφότεροι ἀπείργοντο τοῦ τεμένους εἰς ὃ ὡς εἰς ἄσυλον ἠδύναντο δὴ νὰ καταφύγωσιν εὐκόλως.

ε΄) 11—12: ἀπαγορεύεται ἡ εἰς τὸ τέμενος εἴσοδος ***Γάλλων (γάλλων),*** ἱερέων τῆς Κυβέλης βακχευόντων, καὶ γυναικῶν ***γαλλαζουσῶν.*** Γνωστὸν ἦν ἄλλοθεν, ὅτι καὶ γυναῖκες μετεῖχον τῶν ὀργιαστικῶν τελετῶν, ἄγνωστον δ' ἦν τὸ ***γαλλάζω*** ρῆμα (πεποιημένον κατὰ τὰ ***ἀλαλάζω, εὐάζω, αἰάζω*** καὶ ἄλλα ρήματα)· ἔχομεν νῦν λέξιν Ἑλληνικὴν ἀποδιδοῦσαν τὸ ρῆμα gallo (τὸ διὰ τοῦ bacchο, ***βακχεύω,*** ὑπὸ τοῦ Νονίου ἐξηγούμενον)· εἰ πάλαι ἤδη ἐτύγχανε γνωστὸν ὂν ἡμῖν τὸ ***γαλλάζω,*** δὲν θὰ κατέφευγεν ὁ μακαρίτης Στέφανος Κουμανούδης εἰς τὴν τοῦ gallo περιφραστικὴν

ἐξήγησιν «μαίνομαι ὥσπερ οἱ τῆς Κυβέλης ἱερεῖς Γάλλοι». Πόσα, ὦ ἄψυχοι λίθοι, διατελεῖτε διδάσκοντες ἡμᾶς!

ς΄) 13—14: τὸ τέμενος μιαίνουσιν ὥσπερ οἱ ἀπὸ νεκροῦ προσιόντες οὕτω καὶ τὰ «ὅπλα πολεμιστήρια», ἀνθρωπείου φόνου ὄργανα, καὶ τὰ ***θνασίδια (θνησίδια, θνητίδια)*** εἴτ' οὖν θνησιμαῖα κρέατα εἰσφερόμενα. Οἷς ὁ Kretschmer περὶ τῶν **θνατίδιον-θνασίδιον (θνησίδιον) - θνησείδιον* παρετήρησε προστίθημι ἐγὼ ὅτι καὶ τὸ ***θνησίδιον*** εἶναι γνωστὸν ἐκ χειρογράφων καὶ τὸ ***θνητίδιον*** οὐκ ἄγνωστον. Ἡσύχιος (ἐν Β΄ τόμῳ 463 τῆς μείζονος ἐκδόσεως τοῦ M. Schmidt) «κενέβρια: τὰ ***θνησίδια*** καὶ νεκριμαῖα κρέατα» καὶ (Β΄ 318) «***θνητίδια***»: νεκριμαῖα»· παρέβαλόν τινες τὰ ***θνητίδιος - θνητάδιος*** πρὸς τὰ ***μοιρίδιος-μοιράδιος.***

Β΄

α΄) 15—17: ἀπαγορεύεται ἡ εἰς τὸν ναὸν εἰσφορὰ ***σιδήρου*** καὶ ***χαλκοῦ***· ἀλλὰ τίς κανὼν δὲν ἔχει τὴν ἐξαίρεσιν; Ἐπιτρέπεται ἡ εἰσφορὰ ***νομίσματος*** διὰ λόγους εὐνοήτους, ὥσπερ ἐπιτρέπεται καὶ νῦν ἐν τοῖς ναοῖς ἡμῶν. Ἀπαγορεύεται ἡ εἰσφορὰ καὶ ***ὑποδέσεως*** καὶ ***ἄλλου δέρματος***· ἐν ὁμοίαις ἐπιγραφαῖς κεῖνται τὰ «μηδὲ ὑποδήματα ἐσφερέτω», «οἱ τελούμενοι τὰ μυστήρια ἀνυπόδετοι ἔστωσαν» καὶ «μὴ ἐχέτω δέ . . . μηδὲ ὑποδήματα εἰ μὴ ***πίλινα***». Ὁ Kretschmer δεχόμενος ὅτι τὸ μὴ φέρειν ὑποδήματα (ρυπαίνουσι δὲ ταῦτα διὰ τῆς ἐκ τῆς ὁδοῦ συγκεκομισμένης κόνεως) δύναται ἄλλως νὰ ὑποληφθῇ ὡς σημεῖον εὐλαβείας) νῦν οἱ Μωμμεθανοὶ εἰσερχόμενοι εἰς τοὺς ναοὺς αὐτῶν ἤτοι ἐκβάλλουσι τὰ ὑποδήματα καὶ φέρουσι ξυλίνας κρουπέζας ἢ τὰ ὑποδήματα περιβάλλουσι ***πιλίνας*** τινὰς ἐμβάδας) παρατηρεῖ ὅτι ἐν τῷ Ἐρεσίῳ ναῷ τῆς ἀπαγορεύσεως ὁ λόγος ἦν ἄλλος, ὡς μαρτυρεῖ ἡ διάταξις «μηδὲ ἄλλο δέρμα μηδέν».

τὸν λόγον διδάσκουσιν ὅμοιοι πάλαι ἐν ναοῖς τῶν Ρωμαίων γεγραμμένοι νόμοι ἀπαγορεύοντες πᾶν δερμάτινον ideo ne morticinum quid adsit ***(τοῦδε ἕνεκα, ἵνα μὴ θνησιμαῖόν τι παρῇ)*** καὶ τὰ τοῦ Φιλοστράτου ἐν τοῖς ἐς τὸν Τυανέα Ἀπολλώνιον Θ΄ 156 «Πυθαγόρας . . . τὰ μὲν ἔμψυχα τῇ γῇ ἀνῆκεν, ἃ δ' αὐτὴ φύει ἀκήρατα εἶναι φάσκων ἐσιτεῖτο . . . ***ἐσθῆτά τε, ἣν ἀπὸ θνησειδίων οἱ πολλοὶ φοροῦσιν, οὐ καθαρὰν εἶναι φήσας λίνον ἠμπίσχετο καὶ τὸ ὑπόδημα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον βύβλου ἐπλέξατο*** ἀπέλαυσέ τε τοῦ καθαροῦ εἶναι πολλά»· παράβαλε καὶ Z΄ 241 καὶ Ἡρόδοτον Β΄ 81.

β΄) 18—20: ἐν ὁμοίᾳ ἐπιγραφῇ διατάττεται τὸ «γυναῖκα μὴ παρίμεν» ***(παριέναι)***.

Γ΄

Μεταξὺ τοῦ στίχου 20 καὶ τοῦ στίχου 21 ὁ τόπος τοῦ μαρμάρου εἶναι γυμνὸς γραμμάτων, τὰ δ' ἐν στίχοις 21, 22 ἀναφέρονται πάλιν (μετὰ τὰ περὶ τῆς εἰς τὸν ***ναὸν*** εἰσόδου διατεταγμένα) εἰς τὸ τέμενος. Πῶς ἐξηγητέον τοῦτο; Ὁ μὲν Kretschmer δὲν εἶπέ τι περὶ αὐτοῦ (εἶπε καλὰ τοσαῦτα ἄλλα, δύναται δέ τις νὰ μὴ παραλίπῃ τι;), ἐγὼ δὲ νομίζω ὅτι τὸ βλέμμα τοῦ λιθοξόου χαράξαντος μὲν τὰ ἐν στίχοις 11, 12 (τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ ***Μὴ*** καὶ τελευτῶντα εἰς τὰ ***«ἐν τῷ τεμένει»***) ἀπιδόντος δ' εἶτα εἰς τὸ προκείμενον χειρόγραφον μετεπήδησεν εἰς τὸ δεύτερον ***Μὴ*** καὶ εἰς τὰ δεύτερα ***«ἐν τῷ τεμένει»***, οὕτω δὲ παρελείφθησαν δύο ὅλοι στίχοι. Τὸ σφάλμα παρετηρήθη κατόπιν, θεραπεία δ' αὐτοῦ εὔκολος εὑρέθη ἢ καὶ ἐν ἄλλαις ἐπιγραφαῖς παρατηρουμένη: τὰ παραλελειμμένα προσετέθησαν ἐν τέλει δίκην ἐφολκίου καὶ δὴ κεχωρισμένα διὰ τοῦ τόπου τοῦ γυμνοῦ. Οἱ στίχοι ἄρα 21, 22 καταχωριστέοι μεταξὺ τοῦ στίχου 12 καὶ τοῦ 13.

Ἐκ τοῦ μαρμάρου ἀπεκρούσθη ἡ ἀρχὴ τοῦ νῦν στίχου 21· τὰ σῳζόμενα πρῶτα γράμματα εἶναι τὰ ΤΙΖΗΝ· ταῦτα ἀνεγνώσθησαν καὶ συνεπληρώθησαν ὑπὸ μὲν τοῦ Δανιὸ ***«[ἔ]τι ζῆν»***, ὑπὸ δὲ τοῦ Kretschmer ***«[μὴ σ]τίζην»*** (εἶτ' οὖν ***στίγμασι σημαίνεσθαι***)· μικρῷ, νομίζω, μικρῷ πιθανώτερον εἶναι τὸ τοῦ Ζωμιρίδου ***«[μὴ σι]τίζην»***, εἰ καὶ γινώσκω ὅτι τὸ ***σιτίζω*** ῥῆμα λέγεται καὶ ἐπὶ ζῴων· σχεδὸν δὲν ἀμφιβάλλω ἐγὼ ὅτι ἀναγνωστέον «[μὴ πο]τίζην».

Διὰ τῆς τελευταίας ταύτης παρατηρήσεως καὶ λαμβάνει πέρας ὁ περὶ τῆς ἀξιολόγου ἐπιγραφῆς ἐμὸς λόγος. Χαίρω μὲν ὠφελήσας τι, εἰ καὶ ὠφέλησα, τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς καὶ τὴν ἑρμηνείαν, διπλῆ δ' ἔσται ἡ χαρά μου καὶ τριπλῆ, ἐὰν τὰ ἐμὰ παράσχωσιν ἀφορμὴν τοῖς μὲν λογίοις ὅπως σοφώτερα εἴπωσι τὰ ἑαυτῶν τοῖς δὲ κατοίκοις καθόλου ὅπως περισσότερόν τι ἀγαπήσωσι τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος τὰ ἀεὶ νεάζοντα μνημεῖα. Καιρὸς δέ.

ΠΕΤΡΟΣ Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Καθηγητὴς νῦν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἐν Θεσσαλονίκῃ, τῇ 24 Αὐγούστου 1902.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Ἄθλιος καὶ δυστυχὴς γίνεται ἐκεῖνος, ὅστις ἀφίνει τὰς ἐπιθυμίας του νὰ κυριεύσωσι τὸ λογικόν του.

*** Τρία πράγματα εἶνε φθοροποιὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον: ἡ κενοδοξία, ἡ φιλαργυρία καὶ ἡ ἀχαλίνωτος ἐπιθυμία.

*** Οὐδὲν πρᾶγμα σὲ ἀπομακρύνει περισσότερον ἀπὸ τοὺς ὁμοίους σου, ὅσον ἡ ἔπαρσις καὶ ἡ κενοδοξία.

*** Ἡ ἀποκτωμένη δόξα διὰ τῆς ἀρετῆς εἶνε μεγαλειτέρα τῆς δόξης τῆς προερχομένης ἐκ τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς.

*** Ἀληθὴς ἰσχυρὸς εἶνε ὁ κυριαρχῶν ἑαυτοῦ.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΜΕΜΝΗΣΤΕΥΜΕΝΗΝ ΚΟΡΗΝ

Ὅταν νυμφευθῇς, κόρη μου, προσπάθησε νὰ καταστήσῃς εὔχαριν τὸν οἶκόν σου. Δὲν εἶνε καλὸν ν' ἀφίνῃ ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα της καὶ νὰ μὴ φροντίζῃ περὶ αὐτοῦ· πρέπει νὰ προσπαθῇ νὰ τῷ ἀρέσκῃ, πρέπει νὰ τῷ παρουσιάζῃ πάντοτε ὄψιν εὐχαριστημένην. Δὲν εἶνε ὅσον νομίζει τις δύσκολον νὰ κατορθώσῃ ἡ γυνή, ὥστε ὁ σύζυγός της νὰ φέρηται πρὸς αὐτὴν μετὰ φίλτρου· πρὸς τοῦτο πρέπει πάντοτε νὰ παρουσιάζηται πρὸς αὐτὸν καθαρά, καλοενδεδυμένη, εὔθυμος, νὰ ὑποφέρῃ χωρὶς νὰ παραπονῆται τὰς ἀναποφεύκτους εἰς ἕνα οἶκον μικρὰς δυστροπίας, πρὸ πάντων δὲ νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἐπιδεικνύῃ ὅτι τυραννεῖται. Τὸ δάκρυ ἐπὶ τῆς παρειᾶς κόρης, λέγει παλαιός τις, ὁμοιάζει πρὸς σταγόνα δρόσου ἐπὶ ἄνθους, ἀλλ' ἐνθυμοῦ πάντοτε, ὅτι τὸ δάκρυ ἐπὶ τῆς παρειᾶς γυναικὸς ὑπάνδρου εἶνε διὰ τὸν σύζυγόν της σταγὼν δηλητηρίου. Προσπάθει νὰ λαμβάνῃς πάντοτε τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν καλήν των ὄψιν, πάσχιζε νὰ εἶσαι πάντοτε εὐχαριστημένη καὶ οὕτω θὰ κατορθώσῃς νὰ εἶσαι καὶ πράγματι, ὁ δὲ σύζυγός σου βλέπων σε εὐτυχῆ θὰ σὲ ἀγαπᾷ πλειότερον. Δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον νὰ καλακεύῃ πλειότερον τὸν ἄνδρα, ὅσον ἡ εὐτυχία τῆς γυναικός του. Εἶνε ὑπερήφανος ὅταν νοῇ, ὅτι ἡ σύζυγός του εἶνε εὐτυχὴς ζῶσα μετ' αὐτοῦ, τότε δὲ αὐξάνει ἔτι μᾶλλον τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην του.

**** ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ****

Ὠνομάθησαν **καμπάναι** *οἱ κώδωνες τῶν ναῶν ἀπὸ τοῦ ἐν Καμπανίᾳ χαλκοῦ, ἔνθα τὸ πρῶτον κατεσκευάσθησαν. Κώδωνας ἔχουν καὶ οἱ Ἰνδοὶ εἰς τὰς παγώδας των, τοὺς ὁποίους κρεμῶσι ὀλίγον ὑπεράνω τῆς γῆς καὶ κρούουσιν ἔξωθεν διὰ κέρατος ἐλάφου.*

Ἡ ἁγία Σοφία εἶχε, βασιλεύοντος τοῦ Ἰουστινιανοῦ, κληρικοὺς 1000. Ἡ νεαρὰ τοῦ Ἡρακλείου (κατὰ τὸν Η' αἰῶνα) ὁρίζει: Πρεσβυτέρους 80, Διακόνους 150, Διακονίσσας 10, Ὑποδιακόνους 70, Ἀναγνώστας 160, Ψάλτας 25 καὶ θυρωροὺς 75—90. Ὁ ἀριθμὸς δ' οὗτος ἠλαττώθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ κράτους, ὅταν τὰ εἰσοδήματα τῆς Ἐκκλησίας μόλις εἰς φωτισμὸν αὐτῆς ἐπήρκουν.

Η ΜΑΘΗΣΙΣ

Τὸ μανθάνειν δὲν μένει ἄνευ ἐφαρμογῆς ἐπὶ τῆς ψυχῆς· ἢ παρέχει αὐτῇ πτέρυγας, ὅπως ἀναβῇ πρὸς τὸν Θεόν, ἢ σπινθῆρας ἐν αὐτῇ γεννᾷ μικρὸν κατὰ μικρὸν καταναλίσκοντας τὴν ὕπαρξιν ὅλην. Ἐὰν θέλητε νὰ ἐξακριβώσητε ὅλον τὸ καλὸν ἢ τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον συναπεκομίσατε καθ' ὅλας ἐκείνας τὰς ὥρας τὰς ἀφιερωθείσας εἰς ἱστορικούς, ποιητάς, μυθιστοριογράφους ἢ φιλοσόφους, προβάλατε εἰς ἑαυτοὺς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας: Ἀφ' ὅτου ἀπέκτησα τὰς γνώσεις ἐκείνας, εἶμαι σοφώτερος; εἶμαι καλλίτερος; εἶμαι εὐτυχέστερος;

Σοφώτερος; —Τοὐτέστι μᾶλλον κύριος ἑαυτοῦ; ὀλιγώτερον δοῦλος τῶν παθῶν μου; ὀλιγώτερον ἐρεθιζόμενος ἀπὸ μικρὰς δυσαρεσκείας; γενναιότερος εἰς τὸ ὑπομένειν δυστυχήματα; προσεκτικώτερος εἰς τὸ ζῆν διὰ τὴν αἰωνιότητα;

Καλλίτερος; —Ἀνεκτικώτερος πρὸς τοὺς ἄλλους, εὐσπλαγχνικώτερος, ὀλιγώτερον ἀνελεήμων, μᾶλλον ἀνεκτικὸς εἰς τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων, μᾶλλον πρόθυμος διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν περὶ ἐμέ;

Εὐτυχέστερος; — Τοὐτέστι μᾶλλον εὐχαριστημένος μὲ τὴν ἐν τῇ ζωῇ θέσιν μου, προσπαθῶν νὰ ἐξάγω πᾶσαν δυνατὴν ὠφέλειαν ἐκ ταύτης, νὰ τὴν ἐξωραΐσω μᾶλλον παρὰ νὰ τὴν μεταβάλω; Ἔχω περισσοτέραν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ περισσοτέραν γαλήνην καὶ ὑπομονὴν εἰς ὅλα τὰ συμβάντα τῆς ζωῆς;

Ἐὰν δὲν δύνασθε ν' ἀπαντήσητε καταφατικῶς, τότε ἐξετάσατε τὴν καρδίαν σας ἀκριβῶς καὶ θέλετε εὕρει ἐν αὐτῇ ἀνεπτυγμένον τὸ ἐκ Θεοῦ ἔμφυτον ἀγαθὸν ὑπὸ τῶν τριῶν ἐκείνων τυράννων, οἵτινες σᾶς ἐκυριάρχησαν:

1) Τῆς ἀλαζονείας· 2) τῆς φιλοδοξίας· 3) τῆς αὐταρεσκείας.

Ἐντεῦθεν ἐπήγασαν: —Ἀπαρέσκεια καὶ καταφρόνησις πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὰ περιστοιχοῦντα αὐτήν, ἔλλειψις γαλήνης, σφοδρὰ ἐπιθυμία πρὸς ὑπεροχὴν καὶ κατακυριάρχησιν ἄλλων, κακοβουλία, διαρκὴς δυσαρέσκεια καὶ ἀδιάκοποι γογγυσμοί. Ἀμφιβάλλετε ἀκόμη; τότε ζητήσατε πληροφορίας παρ' ἐκείνων, μεθ' ὧν συζῆτε. Ἄν, ἐὰν ὄντως ἐπῆλθε τὸ λυπηρὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα, τότε εἰς ὁποιανδήποτε ἡλικίαν καὶ ἂν εἶσθε, κλείσατε· ὦ κλείσατε τὰ βιβλία καὶ ἀναζητήσατε ἅπαξ ἔτι εἰς τὸν βίον σας τὰ δύο ἐκεῖνα στοιχεῖα τῆς εὐδαιμονίας, ἄτινα οὐδέποτε ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψητε, καὶ ἐὰν τὰ εἴχετε συντρόφους τῆς μελέτης σας, θὰ σᾶς διεφύλαττον ἁγνὸν καὶ ἀγαθόν. Ἐννοῶ τὸ ***προσεύχεσθαι*** καὶ τὸ ***ἐργάζεσθαι.***

ΤΙ Μ' ΑΡΕΣΕΙ

Μ' ἀρέσει ὁ τραγουδιστής, ποῦ τὴν αὐγὴ περνάει
καὶ μὲ τραγοῦδι ἐρωτικὸ
καὶ μὲ παράπονο γλυκὸ
δείχνει ὅτι πονάει.

Μ' ἀρέσει ὁ καλλίφωνος ὁ ψάλτης, ὅταν ψάλλῃ
καὶ τὸν Δημιουργὸν ὑμνεῖ
κι' ὅλον τὸν κόσμον συγκινεῖ
μὲ τὴν φωνὴν ποῦ 'βγάλλει.

Μ' ἀρέσει, ὅταν κελαδῇ μαγευτικὰ τ' ἀηδόνι
καὶ 'ς τὴν καρδιά του οἱ παλμοὶ
κτυποῦν καὶ 'βγαίνουν στεναγμοὶ
τοῦ πάθους του οἱ πόνοι.

Μ' ἀρέσει καὶ ὅταν φυσᾷ τὸ νέϊ ὁ δερβίσης,
ψάλλῃ σκοπὸ παθητικὸ
σὲ ἦχον μελαγχολικὸ
γιὰ νὰ τὸν ἐλεήσῃς.

Μ' ἀρέσει τῶν Ζακυνθιανῶν τ' ἁρμονικὸ τραγοῦδι,
μὲ τὴν κιθάρα ποῦ λαλοῦν
τὸ πάθος των διαλαλοῦν
'ς οὐράνιο ἀγγελοῦδι.

Πλήν, ἀπὸ ὅλα πλειότερο, μ' ἀρέσει ἡ φλογέρα
ποῦ γλυκοπαίζει ὁ βοσκὸς
'πάνω 'ς τὸ βράχο καθιστός,
ὅταν βραδυάζ' ἡ 'μέρα.

Δὲν 'ξεύρω τί μὲ συγκινεῖ· ἡ μοναξιά ; ὁ βράχος ;
Ἡ ὁ βοσκὸς ποῦ χαίρεται 'ς τὴν ἐρημιὰ μονάχος.
Ἡ τῆς φλογέρας ἡ φωνή, ποῦ φεύγει 'ς τὸ λαγκάδι.
Ἡ τῶν ἀρνιῶν τὸ βέλασμα, ποῦ 'βγαίν' ἀπ' τὸ κοπάδι.
Συμβαίνει ἕνα μυστήριο 'ς ἐμὲ τὴν ὥρα 'κείνη
κ' εὐχαριστοῦμαι 'ς τὴ φωνή, ποῦ ἡ φλογέρα χύνει.

Πλωμάριον. Ε. Κ. ΜΑΡΑΓΓΕΛΗΣ

Η ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΝΕΩΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Περὶ Μυτιλήνης ἀποφασίσας νὰ γράψω παρ' ἐλπίδα εὑρέθην ἀντιμέτωπος πρὸ δύο ἀνυπερβλήτων μοι προσκομμάτων. Τούτων τὸ μὲν ἦν τὸ δυσπερίγραπτον πόλεως ἐπαξίως φερούσης τὰς κλήσεις ***Μικρᾶς Νεαπόλεως*** καὶ ***Νύμφης τοῦ Αἰγαίου,*** τὸ δὲ αἱ ὑπὸ ἀριστοτεχνικῶν παρασταθεῖσαι λαμπραὶ αὐτῆς εἰκόνες, πρὸ τῶν ὁποίων ἡ ἐμὴ ἁπλῆ σκιαγραφία πάντως ἤθελεν ὠχριάσῃ. Ἠδυνάμην ἄρα τὰ προσκόμματα ταῦτα ὡς ἐπιχειρήματα μεταχειριζόμενος, νὰ παρακάμψω τὸ δυσχερὲς τοῦτο τῆς περιγραφῆς ἔργον, εἰ μὴ ἐκινδύνευεν ἡ τοιαύτη δικαιολογία νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ὑπεκφυγή, καὶ εἰκότως· διότι Ἡμερολόγιον φερώνυμον τῆς νήσου Λέσβου ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἐν αὐτῷ περὶ τῆς πρωτευούσης αὐτῆς μνείας, θὰ ἦν τοῦτ' αὐτὸ ἄνθος ἄνευ πετάλων καὶ . . . «***Λέσβος***» ἄνευ Μυτιλήνης. Ἀναγκαίως λοιπὸν καὶ ἀπεριφράστως ὤφειλον νὰ θέσω εἰς τὸ ἄνθος τὰ πέταλα καὶ εἰς τὴν «***Λέσβον***» τὴν Μυτιλήνην. ***Ὤφειλον!*** . . . Ἀλλ' οὐ παντὸς πλεῖν ἐς Κόρινθον καὶ περὶ πόλεων γράφειν. Ἰδοὺ σκέψις βυθίζουσα καὶ τὸν νηφαλιώτερον εἰς πνευματικὴν ἀδράνειαν, μὴ ἐπιτρέπουσα αὐτὸν οὐδὲ πόρρωθεν νὰ ἴδῃ τοὐλάχιστον τὸ ἄκρον ἀριαδνείου τινὸς μίτου. Ὁμολογῶ,

ὅτι ἐκυριεύθην ὑπὸ ἰλίγγου. Καὶ ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ εὑρισκόμενος, αἰσθάνομαι ἄφνης ὅτι ἡ πτερόεσσα τῆς ψυχῆς κόρη, ἡ ***φαντασία,*** ἥρπασέ με καί, ὡς τις χρυσαλλὶς τῇδε κἀκεῖσε ἐλαφρῶς φερομένη, περιήγαγεν ἐμὲ εἰς πάντῃ ἀγνώστους μοι τόπους καὶ χώρας. Ἀσυναισθήτως ἀφέθην ἕρμαιον εἰς τὴν διάκρισιν αὐτῆς καὶ μετ᾽ οὐ πολὺ εὑρέθην ἐν μέσῳ ἀπεράντου λειμῶνος πλήρους παραδεισείων χαρίτων. Ἐκαθέσθην ἐπὶ γραφικωτάτου γηλόφου, ὁπόθεν ἀκωλύτως ἠδυνάμην νὰ παραδοθῶ εἰς τὰς σκέψεις μου. Ἐρρέμβαζον .... Ἀλλ᾽ ἄφνης ρόχθος ἰσχυρὸς ρεόντων ὑδάτων προσέβαλε τὴν ἀκοήν μου. Τίς ἦν ὁ ρόχθος οὗτος;—Ἔν τινι ἀπ᾽ ἐμοῦ ἀποστάσει εἶδον ποταμόν τινα μεγαλοπρεπῶς ρέοντα διὰ μέσου τῆς κοιλάδος. Τὰ πρὸ ἐμοῦ ἀστραπιαίως διερχόμενα ὕδατα αὐτοῦ ὁτὲ μὲν ἦσαν διαυγῆ καὶ κρυσταλλώδη, ὁτὲ δὲ σκοτεινὰ καὶ μέλανα, ἄλλοτε δὲ πάλιν αἱματοβαφῆ συμπαρασύροντα μέλη ἀνθρώπινα. Ἐπὶ δὲ τῶν παρὰ τὰς ὄχθας ὑπαρχόντων δένδρων, πτηνὰ παντὸς εἴδους καθήμενα, ἀναλόγως τῆς τῶν ποταμίων τούτων ὑδάτων ἀποχρώσεως, ἔψαλλον τῆς χαρᾶς ἢ τῆς λύπης τὸ ᾆσμα. Ὁ μυστηριώδης οὗτος ποταμός, ὡς ἐνόησα, ἦν συμβολικὴ παράστασις τοῦ πρὸ ἡμῶν παρερχομένου χρόνου, τοῦ ἐμφανίζοντος ἡμῖν κατὰ τὴν διέλευσιν αὐτοῦ εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν, χαρὰν ἢ λύπην, εἰρήνην ἢ πόλεμον. Ἀκράτητος λοιπὸν περιέργεια μὲ ὤθει, ἵνα ἀντιληφθῶ ἐκ τοῦ πλησίον πόθεν πηγάζει καὶ ποῦ ἐκβάλλει ὁ ποταμὸς οὗτος· διὸ πλησιάσας εἰς τὴν ἑτέραν τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ, ἔστρεψα κατὰ πρῶτον τὰ ὄμματα πρὸς τὰς ἐκβολάς του. Ἐκεῖ ὑπῆρχε γιγαντιαία τις σκηνή, ἐφ᾽ ἧς διὰ πελωρίων γραμμιάτων ἀνεγράφετο ἡ λέξις: ***παρελθόν.*** Εἰς δὲ τὸ ἀντίθετον ἄκρον εἶδον ἑτέραν ἐπίσης πελωρίαν σκηνήν, ἐπὶ τῆς ὁποίας διὰ παμμιγίστων γραμμάτων ἐφέρετο ἡ λέξις: ***μέλλον.*** Ἐλύθη λοιτὸν ἡ ἀπορία· ὁ ποταμὸς οὗτος ἐπήγαζεν ἐκ τοῦ μέλλοντος καὶ κατέληγεν εἰς τὸ παρελθόν. Ἀλλ᾽

ἡ λύσις αὕτη ἑτέραν ἐπιθυμίαν μοὶ ἀφύπνισε. Σφοδρῶς ἐπεθύμουν ὅπως εἰσέλθω εἰς ἀμφοτέρας τὰς σκηνὰς ταύτας καὶ μάθω τὰ παρελθόντα, εἰ δυνατὸν δέ, μαντεύσω τὰ μέλλοντα ἡμῖν γενέσθαι. Δυσεκπλήρωτος, ἢ μᾶλλον παράτολμος ἡ ἐπιθυμία αὕτη. Οὐχ ἧττον προὐχώρησα ἐν πρώτοις πρὸς τὴν τοῦ παρελθόντος σκηνήν. Ἔξωθι ταύτης ὑπῆρχε πύλη τις, εἰς δὲ τὸν οὐδὸν αὐτῆς ἄγρυπνος ἵστατο γέρων, κυφὸς καὶ λευκογένειος, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ πελωρίων διαστάσεων σάλπιγγα, δι᾽ ἧς ἐσήμαινε τὴν λῆξιν τῶν χρονικῶν μονάδων, τῶν ἐτῶν. Προσεγγίσας καὶ τρομαλέως χαιρετίσας τὸν βλοσυρῶς προσβλέποντά με γέροντα τοῦτον, ἐζήτησα τὴν ἄδειαν, ὅπως εἰσέλθω διὰ τῆς ὑπ᾽ αὐτοῦ φυλαττομένης πύλης εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ παρελθόντος.

— Καίτοι, μοὶ λέγει διὰ βραχνῆς φωνῆς ὁ γέρων, ὁ εἰσερχόμενος ἅπαξ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ παρελθόντος οὐδέποτε ἐπιστρέφει, ἐν τούτοις ἐξαιρετικῶς ἐπιτρέπω σοι τὴν εἴσοδον καὶ τὴν ἔξοδον.

Καὶ διὰ σοβαρᾶς χειρονομίας ἐπέταξέ με νὰ εἰσέλθω, καὶ εἰσῆλθον. Τὸ ἔνδον τῆς σκηνῆς ταύτης ἦν ἀπέραντον καὶ εἰς ἄπειρα διῃρημένον διαχωρίσματα, ἐφ᾽ ἑκάστου τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ἐπιγραφαὶ δηλοῦσαι τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων καὶ χωρῶν ἁπάσης τῆς ὑφηλίου. Ἐν ἑκάστῳ τῶν διαμερισμάτων τούτων ἦσαν ταξιτεθειμένοι ἐν ἀκριβείᾳ χρονολογικῇ ὀγκωδέστατοι τόμοι, ἐξ ὧν, ὡς συνεπέρανα, ἡ ***παγκόσμιος*** ἀποτελεῖται ***ἱστορία.*** Ἔκθαμβος ἐγώ, διηρωτώμην εἰς ποῖον ἐκ τῶν διαχωρισμάτων νὰ εἰσέλθω καὶ ἀναγνώσω τὴν ἀνόθευτον καὶ ἀψευδῆ ἔκθεσιν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ γεγονότων. Καὶ ἐν τῷ θάμβει τούτῳ ἔπραξα ὅ,τι πᾶς ξένος ἐν ξένῃ εὑρισκόμενος. Ὡς δηλαδὴ οὗτος ἀδιαφορεῖ περὶ παντὸς μὴ ἐνδιαφέροντος ἀμέσως αὐτόν, ἀλλ᾽ εὐθὺ πρὸς τὰ φίλα καὶ γνωστὰ αὐτῷ πρόσωπα καὶ πράγματα διευθύνει τὸ βῆμα, οὕτω καὶ ἐγώ, πάντα τὰ λοιπὰ διαμερίσματα καταλιπών, διηυθύνθην

πρὸς ἓν διαμέρισμα, φέρον τὴν ἑλκυστικὴν ἐπιγραφὴν «***Μυτιλήνη***». Ἄνευ χρονοτριβῆς εἰσῆλθον εἰς αὐτό· λαβὼν δὲ τοὺς τόμους τῶν τελευταίων ἐτῶν, μετ' ἀπληστίας ἀνεγίνωσκον τὰ ἐν ταῖς γραμμαῖς τούτων ἀναγραφόμενα. Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί δεύτερον νὰ ἀναγνώσω εἰς τὰς σελίδας τῶν ὀγκωδεστάτων ἐκείνων τόμων; Καὶ ἁπλῆ τῶν σελίδων τούτων ἀναδίφησις Ἡράκλειον θὰ ἦτο ἀληθῶς ἔργον. Διὸ προὐτίμησα ν' ἀναγνώσω σποραδικῶς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἐν οἷς διετυποῦτο ἡ πρόοδος καὶ ἡ προαγωγὴ τῆς Μυτιληναϊκῆς κοινωνίας. Ὡς ἐκ τῆς σπουδῆς δέ, μεθ' ἧς διεξηρχόμην τὰς γραμμὰς ἐκείνας, λίαν δυσχερὲς μοὶ εἶνε νὰ ἐκθέσω νῦν ἐν ἀκριβείᾳ καὶ λεπτομερείᾳ ὅ,τι ἀνέγνων. Ὅθεν ἐν περιλήψει καὶ ἐν γενικαῖς μόνον γραμμαῖς θὰ ἀναγράψω ἐνταῦθα ὅσα διετήρησα ἐν τῇ μνήμῃ. Εἰσὶ δὲ τὰ ἑξῆς:

«Τάσις εὐγενὴς εἰς πρόοδον· ζῆλος ἀκατάβλητος πρὸς πραγματοποίησιν παντὸς καλοῦ καὶ κοινωφελοῦς ἔργου· ἅμιλλα ζηλωτὴ πρὸς βελτίωσιν τῶν κοινοτικῶν καθιδρυμάτων· σεβασμὸς ἀξιόζηλος πρὸς διατήρησιν τῶν πατρίων· καὶ συλλήβδην, θέλησις ἰσχυρὰ πρὸς ἀξιοπρεπῆ διατήρησιν παντὸς κοινοτικοῦ κλάδου, ἀνέκαθεν μέν, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, διέκρινε καὶ διακρίνει τοὺς φιλοτίμους καὶ φιλομούσους Μυτιληναίους. Ἰδιῶται καὶ ἄρχοντες ἐν ζηλωτῇ φιλοπατρίᾳ συσκέπτονται καὶ συνεργάζονται πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ γοήτρου τῆς πατρίδος, ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν ἔχοντες πεφωτισμένους καὶ γεραροὺς ἱεράρχας. Καὶ οὐχὶ εἰς ψιλοὺς μόνον λόγους ἢ εὐχὰς τὰ ἑαυτῶν φιλόμουσα καὶ φιλοπάτριδα αἰσθήματα περιορίζουσιν, ἀλλ' ἱδρύουσι καὶ θεμελιοῦσιν ἔργα, ἔργα σοβαρὰ καὶ γενναῖα, ἅτινα ἐπὶ αἰῶνας θὰ ἵστανται μαρτύρια τῆς φιλανθρωπίας, τῆς φιλομουσίας, τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς φιλοπατρίας τῶν Μυτιληναίων . . .».

Στρέψας ἄλλην σελίδα τοῦ ἐν χερσί μου τόμου ἀνέγνων: «***Ἱερὸν νοσοκομεῖον***» Μυτιλήνης δαπάναις τοῦ ἀειμνήστου

μεγάλου τῆς πατρίδος εὐεργέτου Παναγιώτου Βουρναζέλλη καὶ ἄλλων εὐεργετῶν ἱδρυθὲν ἐν ἔτει 1858. Ὁ ἀείμνηστος οὗτος ἱδρυτὴς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος εὐαγοῦς Καταστήματος, ἀσθενήσας βαρέως, διέθετο τὸ ἓν τρίτον τῆς μεγάλης περιουσίας του πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ξυλίνου τότε καὶ σεσαθρωμένου Νοσοκομείου. Διὸ ἡ πατρὶς μετὰ θάνατον εὐγνωμονοῦσα τῷ ἀνήγειρεν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ παρ' αὐτοῦ ἱδρυθέντος Καταστήματος μνημεῖον μετὰ στήλης φερούσης τὴν ἐκ μαρμάρου αὐτοῦ προτομήν, τὴν δὲ 27ην Μαΐου, ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Θεράποντος, ἡ πόλις τελεῖ δημοτελὲς Ἀρχιερατικὸν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἱδρυτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν εὐεργετῶν καὶ συνδρομητῶν τοῦ ἱεροῦ τούτου Νοσοκομείου. Τὸ νοσοκομεῖον λοιπὸν τοῦτο τὰς πύλας αὐτοῦ ἀναπεπταμένας ἔχον τὴν σήμερον παντὶ ἀναξιοπαθοῦντι ἀσθενεῖ ἀνεξαρτήτως φυλῆς ἢ θρησκεύματος, παρέχει τὴν περίθαλψιν καὶ τὴν ὑγιείαν εἰς τοσαύτας ταλαιπωρουμένας ὑπάρξεις, αἵτινες ἄνευ αὐτοῦ, ἀναπόφευκτον καταφύγιον θὰ εἶχον τὸν ψυχρὸν τάφον! — Ὤ! Ὁποῖον ἀληθῶς φιλάνθρωπον ἔργον ἐπετέλεσεν ἡ ἁγία τοῦ ἱδρυτοῦ ψυχὴ ὡς καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ εὐεργετῶν! Ὁπόσαι εὐγνώμονες καρδίαι καὶ ὁπόσοι ἐξ ἀγνῆς εὐγνωμοσύνης δακρύβρεκτοι ὀφθαλμοὶ ἀνέπεμψαν καὶ καθ' ἑκάστην ἀναπέμπουσιν εὐχὰς καὶ ἱκεσίας ὑπὲρ αἰωνίου ἀναπαύσεως τοιούτων ἀληθῶν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος εὐεργετῶν!

Ὀλίγῳ κατωτέρω ἀνέγνων:

«Εἰς ἕτερον τῆς πόλεως μέρος ἕτερον ἵδρυται φιλανθρωπικὸν καθίδρυμα, ἡ «***Φιλόπτωχος τῶν Κυριῶν Ἀδελφότης***». Τὴν περὶ ἱδρύσεως τοῦ εὐεργετικοῦ τούτου Καταστήματος ἰδέαν συνέλαβε κατ' ἀρχὰς ἡ κυρία Αἰκατερίνη Π. Σιφναίου, γυνὴ ἔμφρων καὶ δραστηρία, ἥν, γνωρίζουσα ἐκ τῶν προτέρων, ὡς ἐκ τῆς κοινωνικῆς θέσεώς της καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεώς της ποίαν ὠφέλειαν ἠδύνατο νὰ παράσχῃ

εἰς τὸν τόπον ἓν τοιοῦτον εὐεργετικὸν Κατάστημα, ἀνεκοίνωσε καὶ εἰς ἄλλας Κυρίας τοῦ κύκλου της. Ταύτην εὑροῦσαι καὶ αὗται ὀρθήν, συνῆλθον καὶ ἀπὸ κοινοῦ συνέταξαν ἔγγραφόν τι καὶ ἀπετάθησαν δι' αὐτοῦ καὶ πρὸς πλείστας ἄλλας Κυρίας τῆς πόλεως, αἵτινες ἐπικροτήσασαι τὸ λαμπρὸν τοῦτο σχέδιον, ὑπεστήριξαν καὶ αὐταὶ αὐτὸ διὰ συνδρομῆς. Ὑπὸ τῆς προθυμίας δὲ ταύτης ἐνθαρρυνθεῖσα ἡ κ. Αἰκ. Π. Σιφναίου καὶ ἔχουσα ὡς δεξιὰν συμβοηθὸν τὴν λογίαν κ. Ἀθηνᾶν Σταυράκη, ἱκανὴν καὶ πεπειραμένην τότε διευθύντριαν τοῦ Παρθεναγωγείου ἐπεσκέφθησαν τὸν τότε Ἀρχιερέα Κον Κον Μεθόδιον καὶ καθυπέβαλον Αὐτῷ τὸ σχέδιόν των καὶ τὰς ἐνεργείας των. Ὁ Ἀρχιερεὺς ἀκούσας ταῦτα ὄχι μόνον τὰς ἐπῄνεσεν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐνεθάρρυνε καὶ ταῖς ὑπεσχέθη ἀτομικὴν ἐτησίαν συνδρομὴν ἐξ 20 μετζητίων. Τότε λοιπὸν αἱ εὐγενεῖς αὗται τῆς πόλεώς μας δέσποιναι, συνελθοῦσαι ἐκ δευτέρου, συνεσκέφθησαν, συνεσπειρώθησαν καὶ ἐκ τοῦ μηδενὸς ἱδρύσαντο τὴν Ἀδελφότητα ταύτην, ἥτις ἀφ' ἑνὸς μὲν παρέχει τὴν σήμερον ἐργασίαν εἰς 40 περίπου πτωχὰς κόρας, αἵτινες ἄλλως ἔλλείψει ἐργασίας ἠδύναντο νὰ ἐξοκείλωσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς εὐεργετικῆς αὐτῆς δράσεως τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα παρέχει τοῖς πάσχουσιν εὐεργετήματα. Δικαίως λοιπὸν ἡ Φιλόπτωχος αὕτη τῶν Κυριῶν Ἀδελφότης δύναται νὰ κληθῇ «Σώτειρα τῶν ἀπόρων κορασίων καὶ τοσούτων ἀποκλήρων τῆς κοινωνίας μελῶν». Ὡς τοιαύτη δὲ ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης χρῄζει τῆς γενναίας ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ὑποστηρίξεως παντὸς φιλανθρώπου, ἀΐδιος δὲ ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ἄξιος ὁ μισθὸς τῶν ἱδρυτριῶν, εὐεργετῶν καὶ συνδρομητῶν τοῦ ἀσύλου τούτου τῶν δυστυχούντων».

Καὶ προχωρῶ ἀναγινώσκων:

«Νοτίως καὶ ἐγγὺς τοῦ ἱεροῦ νοσοκομείου ἐν μέσῳ τῶν πευκῶν καὶ ἄλλων πυκνοφύλλων δένδρων ἄλσους ἐστὶν ἐγη-

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Π. ΣΙΦΝΑΙΟΥ

© ΣΙΣΜΑΝΟΓΙΟ ΜΕΓΑΡΟ

γερμένον περίκομψον καὶ καλλιμάρμαρον μέγαρον. Εἶνε τὸ μέγαρον τῶν Μουσῶν, εἶνε τὰ ***Σχολεῖα*** τῆς Μυτιλήνης, τὰ ὁποῖα γενναιόφρονα αὐτῆς τέκνα, οἱ ἀείμνηστοι καὶ μακαρισταὶ ***Νικόλαος Μητρέλλας*** καὶ ***Σοφοκλῆς Βουρνάζος*** δι' ἀληθῶς ἡγεμονικῶν χρηματικῶν δωρεῶν ἐπροικοδότησαν τῇ πατρίδι αὐτῶν. Ἐν τῷ εὐρεῖ τούτῳ τῶν Πιερίδων ἐνδιαιτήματι ἐστεγάσθησαν αἱ δύο τῆς Μυτιλήνης ἱεραὶ κιβωτοί, τὸ ***Γυμνάσιον*** καὶ ἡ ***Ἀστικὴ Σχολή,*** ἅτινα νῦν ὑπὸ τὴν δεξιὰν καὶ πεφωτισμένην πηδαλιουχίαν τοῦ μουσοτραφοῦς καὶ ἀκαταπονήτου Γυμνασιάρχου κ. Ι. Π. Ὀλυμπίου[1] καὶ τὴν συνεργασίαν ἐγκρίτων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, καθ' ἑκατοντάδας μορφοῦσι καὶ ἐκπαιδεύουσι τὴν νεολαίαν τῆς Μυτιλήνης, τὴν χρυσῆν ταύτην ἐλπίδα τῆς φίλης πατρίδος.—Εὐλογητὸν εἰς αἰῶνας ἔστω τὸ ὄνομα τῶν ὄντως μεγάλων τούτων τῆς Μυτιλήνης εὐεργετῶν!»

Στρέψας ἑτέραν σελίδα ἀνέγνων:

«Εἰς κεντρικωτάτην τῆς πόλεως θέσιν ἕτερον περικαλλὲς καὶ εὐρύχωρον τῶν Μουσῶν τέμενος ἀνεγείρεται. Εἶνε τὸ ***Παρθεναγωγεῖον.*** Φιλόμουσον τῆς πατρίδος τέκνον, ἐκ τοῦ καλλικλάδου καὶ καλλικάρπου τῶν Βουρναζαίων δένδρου, ὁ θαλερὸς πρεσβύτης κ. ***Ζαφειράκης Βουρνάζος,*** κατιδὼν τὴν παλαιότητα καὶ τὸ ἀκατάλληλον τοῦ προϋπάρχοντος οἰκοδομήματος καὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τοῦ τῆς Καππαδοκίας Ἱεράρχου κατανοῶν «***Κρεῖσσον μυρίων τέκνων πατέρα προσαγορεύεσθαι ἢ μυρίους στατῆρας ἔχειν ἐν τῷ βαλαντίῳ***» ἀνέλαβε τὴν ἰδίᾳ γενναίᾳ δαπάνῃ ἀνοικοδόμησιν ὑψηρεφοῦς τῆς θηλείας νεότητος ἐνδιαιτήματος· ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ τούτῳ ποτίζονται τὰ νάματα τῆς Θρησκείας καὶ τῆς παιδείας αἱ μέλλουσαι οἰκοδέσποιναι καὶ μητέρες,

1 Τότε, τῷ 1902, γυμνασιάρχης ἦν ὁ κ. Ι. Π. Ὀλύμπιος, νῦν δὲ ὁ κ. Ἐμμανουὴλ Δαυΐδ.

ΖΑΦΕΙΡΙΟΣ ΒΟΥΡΝΑΖΟΣ

Ἱδρυτὴς τοῦ Παρθεναγωγείου Μυτιλήνης.

αἵτινες ἐπὶ αἰῶνας θὰ εὐλογῶσι τὸ ὄνομα τοῦ μεγαθύμου ἱδρυτοῦ».

Καὶ ἐξακολουθῶ ἀναγινώσκων:

«Ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Νοσοκομείου καὶ ἐγγὺς αὐτοῦ, σύντονος ἀπό τινων ἐτῶν ἐργασία ἐπιτελεῖται. Ἀλλαχοῦ μὲν ἡ σφῦρα τοῦ κτίστου ἀκούεται ἐξομαλίζουσα λίθους ὀγκώδεις, ἐκεῖ δὲ ἡ τοῦ γλύπτου σμίλη τὸ ἄμορφον ἐπεξεργάζεται μάρμαρον, περαιτέρω ὁ τέκτων πηγνύει ὑψηλὰ ἰκριώματα, ἐπάνω δ' ἐκεῖ ὁ χρωστὴρ καὶ τὸ γλύφανον καλλιτέχνου ὡραίας τέχνης συμπλέγματα καὶ παντοδαπὰ εἴδη γραφικῆς καλλιτεχνεῖ. Τί συμβαίνει;—Ἱδρύεται εὐαγὴς οἶκος τοῦ Θεοῦ, κτίζεται ***ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Θεράποντος.***[1] Εὐσεβῆ τέκνα τῆς Μυτιλήνης, ὑπὸ ἐνθέου ζήλου κινούμενα, ἀνέλαβον τὴν ἐκ βάθρων οἰκοδόμησιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου εὐκτηρίου οἴκου, ὅστις θὰ ἵσταται μνημεῖον ἄφθιτον τῆς εὐσεβείας αὐτῶν ἐπὶ αἰῶνας ἐν μέσῳ τῆς πόλεως. — Ἀλλὰ μὴ καὶ τόσοι ἄλλοι ναοί, ἐπισκευασθέντες καὶ καλλωπισθέντες, δὲν καταδεικνύουσι τὰ εὐσεβῆ τῶν Μυτιληναίων αἰσθήματα;

Ὁποίαν ἀληθῶς παρηγορίαν ἐμπνέει ὁ θεοφιλὴς οὗτος ζῆλος! Καὶ ὑπάρχει ὑψηλότερον καὶ ἁγιώτερον τῆς πρὸς τὸν Θεὸν εὐσεβείας, τῆς ἡγεμόνος ταύτης πασῶν τῶν ἀρετῶν; — Εὐλογημένα καὶ εἰς γενεὰς γενεῶν μακαριστὰ ἔστωσαν τὰ ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν καὶ συνδρομητῶν τῶν εὐαγῶν τούτων καθιδρυμάτων!»

Ἐξακολουθῶ τὴν ἀνάγνωσιν:

«Ἐν τῇ ἀγορᾷ ὑπάρχει εὐρὺ κατάστημα, ἐν τῷ ὁποίῳ συνέρχονται τὰ διαπρεπῆ τῆς Μυτιληναϊκῆς κοινωνίας μέλη. Τοῦτο εἶνε ἡ ***Ἐμπορικὴ Λέσχη***. Ὡς οἱ εὖ ἡγμένοι πρόγονοι ἡμῶν ἀποφεύγοντες τοὺς κοινοὺς τόπους ἠγάπων νὰ διατρίβωσιν εἰς τὰς Στοὰς καὶ τὰς Λέσχας, ὅπως ἀκροῶνται τὰς

1. Ἤδη ἀπὸ πολλοῦ εἶνε τελειωμένος.

σοφὰς διαλέξεις τῶν φιλοσόφων, οὕτω καὶ νῦν οἱ ἐπίλεκτοι τῶν πολιτῶν ἐν τῇ Λέσχῃ ταύτῃ συνερχόμενοι, μακρὰν τῆς τύρβης τῶν ἀγοραίων, ἀνταλλάσσουσι πρὸς ἀλλήλους τὰς ἑαυτῶν ἰδέας, ὁτὲ μὲν συνδιαλεγόμενοι καὶ συζητοῦντες περὶ σπουδαίων καὶ κοινωφελῶν ἀντικειμένων, ὁτὲ δὲ ἀναγινώσκοντες ἐφημερίδας, περιοδικὰ ἢ ὁτιδήποτε ἄλλο σύγγραμμα, ἁρμόδιον πρός τε τὸν βίον καὶ τὴν κλίσιν ἑκάστου. Εὐλόγως τὰ τοιαῦτα σωματεῖα δύνανται τις νὰ ὀνομάσῃ σχολεῖα τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας, προσφόρως συντελοῦντα εἰς τὴν περαιτέρω πνευματικὴν κίνησιν καὶ τὴν ἄλλην τῆς πατρίδος ἀνάπτυξιν».

Προχωρῶν ἀναγινώσκω.

«Οὐ πολὺ μακρὰν τῆς Ἐμπορικῆς Λέσχης κεῖται ἕτερον κοινωφελὲς ἵδρυμα, τὸ ***Θέατρον*** τοῦ κ. Γ. Καψιμάλη, ὑποπροξένου τῆς Περσίας. Ἐν τῷ θεάτρῳ τούτῳ κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον θίασοι ἐκ τῶν καλῶς συγκεκροτημένων, οἷοι τῆς Κας Παρασκευοπούλου, τοῦ Κου Κόκκου κ. ἄ., διδάσκουσιν ἀπὸ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ ἐνώπιον πολυαρίθμου καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου ξένα τε καὶ ἡμέτερα δραματικὰ ἔργα, ἐν οἷς ἐξέχουσαν πάντοτε κατέχουσι θέσιν τὰ τοῦ ἐπιφανοῦς Λεσβίου σοφοῦ καὶ ἐξόχου τραγικοῦ συγγραφέως κ. Δημ. Βερναρδάκη,[2] οὐ μόνον τιμῶντος τὸ θέατρον τῆς προσφιλοῦς αὐτοῦ πατρίδος διὰ τῆς εὐγενοῦς παραχωρήσεως τῶν ἀριστοτεχνημάτων τῆς μεγάλης αὐτοῦ διανοίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς πολυτίμου αὐτοῦ παρουσίας τοὺς φιλοτίμους ἐργάτας τῆς φερεοίκου Ἑλληνικῆς σκηνῆς καθοδηγοῦντος καὶ πολλαχῶς ἐνθαρρύνοντος. Πέρυσι[1] δ' ἀπὸ τῆς σκηνῆς ταύτης ἐδιδάχθη καὶ λίαν ἐξετιμήθη νέον δραματικὸν εἰδύλλιον ὑπὸ τὸν τίτλον «***Ἔρωτος μῦθος***», γραφὲν ὑπὸ τοῦ εὐδοκιμώτατα τὰς ἑαυτοῦ σπουδὰς ἐν Παρισίοις περατώσαντος κ. Εὐστ. Χ. Ἀθα-

1. Ἄρα τώρα πρὸ 10 ἐτῶν. 2. Ζῶντος ἔτι τότε.

νασιάδου, ὅστις διὰ τοῦ ἄβροῦ καὶ πλήρους χάριτος τούτου ἔργου αὐτοῦ παρέσχε τὴν χρηστοτάτην ἐλπίδα, ὅτι οὐκ εἰς μακρὸν ἡ νεωτέρα δραματικὴ ποίησις κοσμηθήσεται καὶ δι' ἄλλων αὐτοῦ ἔργων.—Ἡ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου διδασκαλία ἔργων ἐγκλειόντων ἐν ἑαυτοῖς τὰ σπέρματα τῶν ὑψηλοτέρων καὶ ἁγνοτέρων αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἀποβαίνει ἀναντιρρήτως ἰσχυρότατος μοχλὸς τῆς μορφώσεως καὶ ἐξευγενίσεως τῶν θεωμένων καὶ ἀκροωμένων ταῦτα».

Ἀλλαχοῦ ἀνέγνων :

«Προσοχῆς καὶ ἀναγραφῆς ἄξια εἶνε παρὰ τοῖς Μυτιληναίοις τὸ ***ἐπιχειρηματικὸν*** καὶ ἡ εἰς τὸ ***ἐμπόριον ἐπίδοσις***. Τὰ ἰδιάζοντα ταῦτα τῷ Μυτιληναίῳ χαρακτηριστικὰ συνετέλεσαν τόσον εἰς τὴν ἵδρυσιν ἀτμοκινήτων ἐργοστασίων, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀκμὴν καὶ πρόοδον τοῦ ἐμπορίου, ὅπερ ζωοποιεῖ καὶ ἐμψυχόνει οὐχ ἧττον τὸ ἐπ' ἐσχάτων ἐπινεύσει τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἱδρυθὲν ***Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον***. Καρδίαι δέ, δι' ὧν δραστηρίως κυκλοφοροῦσι τό τε ἐμπόρευμα καὶ τὸ χρῆμα, εἶνε ἡ ἐν τῇ πόλει ἵδρυσις πολλῶν ***ἀτμοπλοϊκῶν ἑταιρειῶν*** καὶ δύο Τραπεζῶν,[1] τῆς ***Τραπέζης Μυτιλήνης,*** ἱδρυθείσης τῷ 1891 καὶ διευθυνομένης ὑπὸ τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς ἐριτίμου κ. Πάνου Κουρτζῆ[2] καὶ τῆς Αὐτοκρατ. Ὀθωμ. Τραπέζης, ἧς τὸ ὑποκατάστημα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπαξίως διευθύνει ὁ κ. Ἰάκωβος Ἐμμανουήλ, αἵτινες τὰ μάλιστα συμβάλλουσιν εἰς τὴν εὐρωστίαν καὶ πρόοδον τόσον τοῦ ἐμπορίου, ὅσον καὶ παντὸς ἄλλου βιοποριστικοῦ κλάδου. Βαρόμετρα δέ, ὡς εἰπεῖν, τῆς ἐμπορικῆς, πρόσθες δὲ καὶ τῆς πνευματικῆς, κινήσεως εἶνε τὰ ***ταχυδρομεῖα,*** ἅτινα μυριάδας καθ' ἑκάστην ἐπιστολῶν, ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν παραλαμβάνουσι καὶ παραδίδουσιν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ***βιομηχανία,*** ἂν μὴ εἰς τὸ τέλειον ἔφθασεν, ἐν τούτοις παντοδαπὰ βιομηχανικὰ παράγει προϊόντα, ἅτινα εὐπροσωπότατα δύνανται νὰ συναγωνισθῶσι πρὸς εὐρωπαϊκὰ ὁμοιά των. Ἐπίσης αἱ ὡραῖαι τέχναι, ἡ ***μουσικὴ*** καὶ ἡ ***ζωγραφική,*** ἀρκούντως καλλιεργούμεναι, θέλγουσι καὶ καθηδύνουσι τὸ οὖς καὶ τὸ ὄμμα, ἡ δὲ ***ἀρχιτεκτονική,*** κατακοσμήσασα τὴν πόλιν διὰ λαμπρῶν κτιρίων ὑψουμένων ἐν μέσῳ εὐανθῶν καὶ καλλιδένδρων θέσεων, καὶ τοπίων, ἰδίως νοτίως τῆς πόλεως ἀπὸ ***Μακρὺ-γιαλοῦ*** μέχρι τῆς ***Βαρειᾶς*** παραλίως καὶ μεσογείως, καθιστῶσι τὴν Μυτιλήνην μίαν τῶν ὡραιοτέρων τῆς Ἀνατολῆς πόλεων κατὰ τὴν ὁμόφωνον μαρτυρίαν πάντων τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτήν, καθὼς καὶ τῶν ἔξωθεν τοῦ λιμένος αὐτῆς δι' ἀτμοπλοίων διερχομένων. Οὐκ ὀλίγον δὲ συνετέλεσεν εἰς τὸν καλλωπισμὸν καὶ λαμπρότητα τῆς πόλεως ὁ ἐπ' ἐσχάτων συντελεσθεὶς διὰ φωταερίου αὐτῆς φωτισμὸς τοῦ συστήματος Gaz Riche ἐξαπλούμενος ὁσημέραι πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πόλεως».

Τοῦ καιροῦ ἐπείγοντος, ἠναγκάσθην νὰ παρατρέξω πολλὰ σπεύδων δὲ νὰ φθάσω εἰς τὰς τελευταίας σελίδας τοῦ ὑπ' ὄψιν μου τόμου ἀνέγνων τάδε :

«Ἡ πόλις Μυτιλήνη δαψιλῶς κοσμηθεῖσα ὑπό τε τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης, ὡς εἴρηται, καὶ ἄλλης πολλῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἠξιώθη περιποιήσεως ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς φιλοκάλων καὶ φιλοπροόδων δημάρχων. Τῇ δραστηρίᾳ δηλ. καὶ ἀξιοζήλῳ ἐνεργείᾳ αὐτῶν πλεῖστα συνετελέσθησαν καὶ ἔτι συντελοῦνται. Τόποι φέρ' εἰπεῖν, ὡς ἀποθῆκαι ἀπορριμμάτων τέως χρησιμεύοντες, εἰς ἀνθηροτάτους καὶ θελκτικωτάτους κήπους καὶ παραδείσους μετὰ κομψῶν ἀναβρυτηρίων καὶ κιγκλίδων μετεβλήθησαν· αἱ προκυμαῖαι

1. Τὴν σήμερον ἱδρύθησαν καὶ ἕτεραι δύο Τράπεζαι, ἡ τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἡ τῶν Ἀθηνῶν, περὶ ὧν θὰ ὁμιλήσωμεν ἄλλοτε.

2. Διαλυθείσης δυστυχῶς ἐπ' ἐσχάτων.

διωρθώθησαν καὶ ἐξωραΐσθησαν· αἱ ὑπόνομοι ἐκαθαρίσθησαν καὶ οὕτως ἐβελτιώθησαν, ὥστε ἐν καιρῷ βροχῆς τὰ καταρρέοντα ὕδατα νὰ μὴ κατακλύζωσιν ὡς τὸ πρὶν τὰ χθαμαλὰ τῆς πόλεως μέρη, ἀλλὰ νὰ ἐξαφανίζωνται ὑπεισδύοντα εἰς αὐτάς· ἡ ἀγορὰ πᾶσα ἐξωμαλίσθη στρωθεῖσα διὰ πλακῶν· τέως ξηροπότιμοι, ἑστίαι ἀκαθαρσιῶν καὶ μικροβίων, στεγασθέντες διὰ σιέγης θολωτῆς καὶ διὰ κιγκλίδων περιορισθέντες, μετετράπησαν εἰς ὡραίους δρόμους ἁμαξιτούς. Ἀλλὰ καὶ ἡ τοσοῦτον ψυχωφελὴς ***Κυριακὴ ἀργία*** ἐν μέρει ἐπετεύχθη, ἀπαγορευθέντος τοῦ ἀνοίγματος πάντων τῶν καταστημάτων καὶ καφενείων πρὸ τῆς λήξεως τῆς λειτουργίας τῶν Κυριακῶν καὶ λοιπῶν ἐπισήμων ἑορτῶν ἐπὶ ποινῇ προστίμου. Καὶ συνελόντι εἰπεῖν πανταχοῦ τῆς πόλεως διακρίνεται τάξις, φιλοκαλία καὶ καθαριότης, ὅροι ἀπαραίτητοι εἰς τὴν ὑγιείαν, ἀναψυχὴν καὶ εὐημερίαν τῶν κατοίκων. — Πάντα ταῦτα τὰ συνετὰ μέτρα ὀφείλονται, ὡς εἶπον, εἰς τοὺς κατὰ καιροὺς δημάρχους».

Ἀνεγίνωσκον ταῦτα μετὰ πλείστης εὐχαριστήσεως καὶ ἐνδιαφέροντος, ὅτε ἄϊφνης:

— Βρρρρ! Φσς! Φσσσς!

— Τί τρέχει;

Κρότος βαρύγδουπος καὶ συριγμὸς ὀξύτατος μέχρι ἐκκωφώσεως, ἔξωθι τῆς τοῦ παρελθόντος σκηνῆς ἀκουσθείς, μὲ ἀπέσπασεν ἀποτόμως ἐκ τῆς προσφιλοῦς ταύτης ἀναγνώσεως καὶ σπεύσας ἐξῆλθον διὰ νὰ ἴδω τί συνέβαινεν.

Ὑπεράνω τοῦ γνωστοῦ ποταμοῦ νῦν ἐξετείνετο πελωρία γέφυρα, φέρουσα ἀπείρους ἀψίδας, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἐστηρίζετο ἐπὶ προτομῆς ἐξ ἀπαστράπτοντος μαρμάρου. Εἰς τὸ πρὸς ἐμὲ ἄκρον τῆς γεφύρας ταύτης διέκρινα τὰς προτομὰς τῶν εἰρημένων εὐεργετῶν τῆς πατρίδος, ἠκολούθει δὲ μέχρι τοῦ ἑτέρου τῆς γεφύρας ἄκρου σειρὰ πλείστων προτομῶν, αἵτινες παρίστων πάντας τοὺς εὐεργέτας τῆς Μυτιλήνης.

Ἀλλ' ἰδοὺ ἀπό τινος σκιώδους τόπου μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος ἤρχετο μεγαλοπρεπής τις ἁμαξοστοιχία, ἀποτελουμένη οὐχὶ ἐκ σιδηροδρομικῶν ἁμαξῶν, ἀλλ' ἐξ οἰκοδομημάτων φερόντων τὰ ὀνόματα ***Νοσοκομεῖον, Φιλόπτωχος Ἀδελφότης, Γυμνάσιον, Ἀστικὴ σχολή, Παρθεναγωγεῖον, Ναοί, Λέσχη, Ἀδελφότης*** «***Ὁμόνοια***» καὶ ἄλλα. Ἀκαριαίως καὶ μεγαλοπρεπῶς διελθοῦσα ὕπερθεν τῆς πρὸ ἐμοῦ γεφύρας, ὥρμησεν ἀκατασχέτως εἰς τὸν ἀπέναντι τόπον, ὅστις ἐκαλεῖτο ***Εὐδαιμονία***. Μόλις προέφθασα ν' ἀντιληφθῶ τὸ λαμπρὸν θέαμα· οὐχ' ἧττον κατὰ τὴν στιγμιαίαν πρὸ ἐμοῦ διέλευσιν τῆς ἁμαξοστοιχίας ταύτης ἠδυνήθην ν' ἀκούσω ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς μνημονευόμενα μετὰ κατανύξεως τὰ ὀνόματα τῶν τε ἀοιδίμων καὶ τῶν ἐπιζώντων εὐεργετῶν καὶ συνδρομητῶν τῶν εὐαγῶν καὶ κοινωφελῶν τῆς πατρίδος καταστημάτων. Ἤκουσα τὰς διαπύρους εὐχὰς καὶ δεήσεις τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν πενήτων ἐκ τῶν μυχίων τῆς καρδίας αὐτῶν πρὸς τὸν Πλάστην ἀναπεμπομένας ὑπὲρ τῶν ἱδρυτῶν καὶ συντηρητῶν τοῦ Νοσοκομείου καὶ τῆς Φιλοπτώχου τῶν Κυριῶν Ἀδελφότητος. Ἤκουσα τὰς τρυφερὰς καὶ ἀθῴας φωνὰς τῆς ἄρρενος καὶ θηλείας τῆς πατρίδος νεολαίας, τονιζούσας εὐγνώμονα ἄσματα ὑπὲρ τῶν ἀειμνήστων καὶ ἐπιζώντων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς αὐτῶν ὑποστηρίξεως ἀνύψωσαν τὰ παιδευτήρια Μυτιλήνης εἰς ἐπίζηλον σημεῖον. Ἐκ δὲ τῶν παραθύρων τῶν τῆς ἁμαξοστοιχίας κτιρίων εὐγνωμόνως καὶ μετὰ χάριτος προβάλλοντα τὰ παιδία ταῦτα, ἕστεφον δι' ἀνθηρῶν μυροβόλων στεφάνων τὰς τῆς γυφύρας προτομὰς καὶ ἐγκαρδίως ἐκραύγαζον: «Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν ἀειμνήστων εὐεργετῶν μας! Ζήτωσαν οἱ ὑπὲρ τῶν Σχολῶν ἡμῶν νυχθημερὸν μεριμνῶντες καὶ φροντίζοντες!»

Ὦ, ἔμεινα ἔκπληκτος καὶ γοητευμένος ἐκ τοῦ λαμπροῦ καὶ λίαν συγκινητικοῦ τούτου δράματος καὶ μετ' ἀγαλλιάσεως

ἀνεκφράστου προσέβλεπον τὴν ἐνεστῶσαν τῆς πατρίδος δρᾶσιν καὶ πρόοδον.

Ἀλλ' ἡ ἀμαξοστοιχία παρῆλθε καὶ ἄκρα ἡσυχία καὶ σιωπὴ ἐβασίλευσε καὶ αὖθις εἰς τὸν μαγικὸν ἐκεῖνον τόπον. Σύννους ἐγώ, ἔστρεψα τὸ βλέμμα πρὸς τὴν σκηνὴν τοῦ μέλλοντος. Ἐπὶ τῆς οὐδοῦ τῆς πύλης, καταυγαζομένης ὑπὸ γλυκυτάτου πρωϊνοῦ φωτός, ἵστατο γελόεν καὶ χαριέστατον ἀγγελοῦδι· μετὰ μειδιάματος ἀπεριγράπτου ἡδύτητος μοὶ ἔνευσε νὰ προσεγγίσω πρὸς αὐτό. Ἐγὼ δ' αὐθωρεὶ διασκελίσας τὰ πρὸ ἐμοῦ ἐμπόδια, εὑρέθην ἐνώπιόν του.

— Ἐμάντευσα, μοὶ λέγει, τὰς σκέψεις σου· θέλεις νὰ εἰσέλθῃς διὰ τῆς ὑπ' ἐμοῦ φυλαττομένης ταύτης πύλης εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Μέλλοντος, ἵνα καταμάθῃς τὸ μέλλον της πατρίδος σου. Εἴσελθε λοιπόν· ἀλλὰ γνῶθι, μοὶ εἶπεν, ὅτι ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχουσι βιβλία, δὲν εὑρίσκονται τόμοι. Εἰσὶν ἐντὸς τῆς σκηνῆς ἀνηρτημέναι πελώριοι σκηνογραφικοὶ πίνακες, ἐπὶ τῶν ὁποίων διὰ συμβολικῶν σημείων παρίσταται τὸ μέλλον ἑκάστου ἀτόμου, ἑκάστης πόλεως καὶ χώρας. Ἀλλ' ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς στιγμὴν χαρίζω σοι μαντικὴν δύναμιν, δι' ἧς θὰ δυνηθῇς νὰ μαντεύσῃς τὸ ἐπιφυλασσόμενον τῇ πατρίδι σου μέλλον.

Καὶ διὰ τῆς ἁβρᾶς αὐτοῦ χειρὸς ἔψαυσε τὸ μέτωπόν μου, ἐγὼ δ' ᾐσθάνθην ἐμαυτὸν ἀρκούτως ἱκανόν, ὅπως ἐκ τῶν σημείων ἐκείνων μαντεύσω ὅ,τι ἐπόθουν. Καὶ προσήγγισα εἰς τὸν πίνακα ἐκεῖνον, ὅστις συμβολικῶς παρίστα ***τὸ μέλλον τῆς Μυτιλήνης.***

Ὁπόσα διεῖδον ἐν τῷ πίνακι τούτῳ! Διεῖδον τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν ἀνατέλουσαν εἰς τὴν φίλην πατρίδα· τὴν εἰρήνην μεταξὺ πάντων ἐπικρατοῦσαν· τὴν εὐσέβειαν πληροῦσαν τὴν καρδίαν ἀνεξαιρέτως παντὸς συμπολίτου. Εἶδον τοὺς ναοὺς πεπληρωμένους πιστῶν, τὰς δ' εἰς αὐτοὺς ἀγούσας πεπατημένας, ὡς ἐκ τῆς συχνῆς τῶν εὐσεβῶν διαβάσεως.

Εἶδον τὰ δικαστήρια ἔρημα διαδίκων, τὰς δ' εἰς αὐτὰ φερούσας τέλεον ἀποχερσωθείσας, ὡς ἐκ τοῦ ἀδιαβάτου αὐτῶν. Εἶδον τὰς ἀθανάτους πλάκας, ἐφ' ὧν χρυσοῖς ἀναγράφονται γράμμασι τὰ τῶν εὐεργετῶν τῆς πατρίδος ὀνόματα, ὑπὸ νέων τοιούτων κεκοσμημένας καὶ τὰς προτομὰς αὐτῶν εἰς νέα εὐεργετικὰ καθιδρύματα πρὸς ἄϊδιον μνήμην καὶ μίμησιν ἐγκαθιδρυομένας. Εἶδον τὸν λαὸν τῆς Μυτιλήνης μεμορφωμένον καὶ τακτικῶς φοιτῶντα εἰς ***Κυριακὰ*** καὶ ***Λαϊκὰ Σχολεῖα,***[1] ἐν οἷς ζηλωτοὶ διδάσκαλοι μεταδίδουσι πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν αὐτοῦ ἐποικοδόμησιν καὶ ἀνάπτυξιν. Εἶδον σύμπαντας τοὺς πολίτας ὁμοφωνοῦντας καὶ ἡνωμένους ἐν ἑνὶ σώματι καὶ μετ' ἐνθέου ζήλου ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ἐργαζομένους. Εἶδον τέλος τὴν πατρίδα Μυτιλήνην εἰς ἐπίγειον παράδεισον μεταβληθεῖσαν, τοὺς δὲ πολίτας ζῶντας βίον ἀγγέλων. — Ὦ! Ὁποῖον λαμπρὸν μέλλον, ἐφώνησα πλήρης ἀπεριγράπτου χαρᾶς, ὁποία χρυσῆ ἀληθῶς ἐποχὴ ἐπιφυλάσσεται τῇ προσφιλεῖ μοι πατρίδι!

Καὶ ἔμπλεως ἀγαλλιάσεως ἐξῆρχόμην ἐκ τῆς μυστηριώδους ταύτης τοῦ Μέλλοντος σκηνῆς. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ αὖθις ἐνώπιόν μου τὸ ἀγγελικὸν ἐκεῖνο πλάσμα, ὅπερ μὲ ἠρώτησε μετὰ χάριτος.

— Ηὐχαριστήθης λοιπὸν ἐκ τῆς προμαντεύσεως τοῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος σου;

— Εἰμί, ἀπεκρίθην, γοητευμένος ἐκ τῆς εὐχαριστήσεως καὶ εὔχομαι ὅπως οὐδὲ κεραία μεταβληθῇ ἐκ τοῦ θεοχαράκτου τούτου πίνακος.

— Ἄκουσον, μοὶ λέγει τὸ ἀγγελόμορφον ἐκεῖνο παιδίον. Ἡ Θεία Πρόνοια ἐν τῇ ἀγαθότητι Αὐτῆς οὐδενὸς θέλει τὸ κακόν· τοὐναντίον δι' ἕκαστον ἄτομον, δι' ἑκάστην κοινω-

1. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πολλὰ τούτων ἐπραγματοποιήθησαν.

νίαν ἀνθρώπων τὴν εὐδαιμονίαν ἐπεβράβευσεν. Ἀλλὰ σεῖς οἱ ἄνθρωποι ἐν τῇ δωρηθείσῃ ὑμῖν αὐτεξουσιότητι, μεταβάλλετε πολλάκις τὴν προδιαγεγραμμένην ὑμῖν τύχην. Πολλάκις κάμνετε οὐχὶ καλὴν χρῆσιν τῆς αὐτεξουσιότητος ὑμῶν καὶ ἐκ τούτου ἡ κακοδαιμονία καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀπορρέοντα ὑμῖν κακά. Διὰ τοῦτο οὐδέποτε δικαιοῦσθε νὰ αἰτιᾶσθε ἄλλον τινά, ἀλλ' ὑμᾶς αὐτούς. Ἄλλως τε, μειδιῶν προσέθηκε, τὴν ἀλήθειαν ταύτην καλῶς ἠννοήσατε σεῖς οἱ ἄνθρωποι καὶ ὀρθῶς διετυπώσατε αὐτὴν εἰς τὸ ρητόν σας: «***Ἕκαστος εἶνε δημιουργὸς τῆς ἑαυτοῦ τύχης***». Ὑπάγετε τώρα, μοὶ εἶπεν ὁ χρυσοῦς ἐκεῖνος ἄγγελος, καί, εἰ δυνατόν, διαβιβάσατε τοὺς λόγους μου τούτους εἰς τοὺς συμπολίτας σας.

Καὶ ἐν τῷ λέγειν ταῦτα ὁ ἄγγελος ἐκεῖνος, λαβὼν ἀδαμαντοποίκιλτον σάλπιγγα καὶ θεὶς αὐτὴν εἰς τὸ στόμα, ἐσάλπισεν ἰσχυρῶς:

— ***Τὸ ἔτος 1902***[1] ***εἴη εὐδαιμον πᾶσι!***

Ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ τούτου σαλπίσματος ἀφυπνίσθην ἐκ τῆς ληθαργικῆς καταστάσεως, εἰς ἣν μὲ εἶχε ῥίψῃ ἡ περὶ τὴν περιγραφὴν τῆς Μυτιλήνης ἀμηχανία. Ἐγερθεὶς καὶ λαβὼν γραφίδα ἔρριψα ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς ἐντυπώσεις μου, ἃς καὶ τολμῶ νὰ παρουσιάσω, εὐχόμενος ὁλοψύχως τὴν πραγματοποίησιν τῶν τῆς συμβολικῆς ἐκείνης εἰκόνος πρὸς εὐδαιμονίαν τῆς φιλτάτης ἡμῶν πατρίδος.

Καὶ μὲ τὴν εὐχὴν ταύτην καταθέτω τὸν κάλαμον.

† ΔΗΜΟΣΘ. Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΣ

1. Βεβαίως ἤδη τὸ ἔτος 1912.

Ἐφέτος, ἐλλείψει χρόνου, παραθέτομεν κατωτέρω μόνον τὰ ὀνόματα τῶν μέχρι τοῦδε εὐεργετῶν (μεγίστων, μεγάλων καὶ ἁπλῶς εὐεργετῶν) τῶν Φιλανθρωπικῶν καὶ Ἐκπαιδευτικῶν Καταστημάτων Μυτιλήνης, ἐπιφυλασσόμεναι κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος νὰ γράψωμεν τὴν βιογραφίαν ἑκάστοτ καὶ νὰ παραθέσωμεν συγχρόνως καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν.*

ΜΕΓΙΣΤΟΙ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

Σοφοκλῆς Βουρνάζος
Νικόλαος Μητρέλιας
Ἀπόστολος Α. Θ. Βαμβούρη
Παναγιώτης Σ. Κομνηνάκης
Παναγιώτης Βουρναζέλης
Ζαφείριος Βουρνάζος
Ἀνδρέας Κατσακούλης
Μυτιλήνης Ἄνθιμος Βερτομῆς
Γεώργιος Βυζάντιος
Ἰωάννης Α. Φωτίου
Ὁ πρ. Πατριάρχης Καλλίνικος
Ὁ πρ. Μυτιλήνης Μεθόδιος
Ἀσημάκης Μουζάλας
Αἰκατερίνη Ἰακώβου, σύζυγος Χατζῆ Ἐλευθερίου
Γιαννῖκος Χριστοφίδης
Γεώργιος Πετρέλης
Παναγ. Χ'' Γ. Ζαφειρούδας
Γεώργιος Μ. Πιτῆς
Θεμιστοκλῆς Μαρίνου
Χατζῆ Γεώργιος Ἀντωνίου
Μιχαὴλ Α. Κούμπας
Νικηφόρος Παυλίδης
Πέτρος Βαμβούρης

*) Μέγιστοι εὐεργέται εἶνε ὅσοι προσφέρουν εἰς τὴν Κοινότητα 1000 λίρας καὶ ἄνω· Μεγάλοι Εὐεργέται, ὅσοι προσφέρουν ἕως 250 λίρας καὶ Εὐεργέται, ὅσοι προσφέρουν ἕως 500 μετζήτια. Καὶ διὰ μὲν τοὺς πρώτους ἡ Κοινότης ἀνεγείρει ἀνδριάντας, ἐὰν ἡ προσφορὰ εἶνε πολὺ ἀνωτέρα τῶν 1000 λιρῶν, ἀναμνηστικὴν δὲ στήλην, ἐὰν ἀνέρχηται μέχρι 1000 λιρῶν, διὰ δὲ τοὺς Εὐεργέτας τελεῖ δὶς τοῦ ἔτους (τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τοῦ Ἁγ. Θεράποντος) δημοτελὲς ἀρχιερ. μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν αὐτῶν.

SISMANOGLIO

Ἰάκωβος Σταθόπουλος
Σταῦρος Σταθόπουλος
Εὐστράτιος Ἀλαμανέλης
Παντελεήμων Μιχαηλίδης
Δημ. Β. Κατσάνης
Κωνσταντῖνος Νιάνιας
Χριστόφορος Ι. Χριστοφίδης
Φώτιος Ν. Καμπούρης
Ἑλένη Α. Βοστάνη
Γεώργιος Π. Ἰωάννου
Μάριος Θ. Μαρίνου
Ζάννος Σιφναῖος
Εἰρήνη Α. Μουζάλα
Μιχαὴλ Β. Κατσάνης
Ἀφροδίτη Φ. Καμπούρη
Ἀπόστολος Ἐμμ. Ζερβίνη
Περικλῆς Ἐμμ. Ζερβίνη
Ἀντιγόνη Περ. Λουκᾶ
Παρμενίδης Π. Μάρκου
Ἀπόστολος Π. Ζερβίνη
Ἀχιλλεὺς Βουρνάζου
Δημήτριος Π. Βοστάνης
Ἰωάννης Π. Ἰωάννου
Βασίλειος Δ. Ρουσέλης
Μήτσα Π. Κομνηνάκη
Παναγιώτης Ἐμμανουήλ.

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

Ἀθανάσιος Φωτίου
Ὁ πρ. Θεσσαλον. Μακάριος
Ὁ πρ. Τυρνόβου Γρηγόριος
Ὁ πρ. Κασσανδρ. Ἱερεμίας
Βενιαμὶν ἀρχιμανδρίτης
Ἰγνάτιος Σαρδέλης
Μιχαὴλ Παπάζογλου
Γρηγόριος Χ΄΄ Κομνηνάκης
Χ΄΄ Ἀπόστολος Χ΄΄ Ἀντωνίου
Ἑλένη Χ΄΄ Δημητρίου
Δημήτριος Χ΄΄ Ἠλία
Αἰκατερίνη Μ. Γκαγκάνη
Κοζινούδα Πασᾶ
Δημήτριος Στυλιανοῦ
Χ΄΄ Παναγιώτης Κεραμιδάρης
Γεωργία Σταυράκη
Παναγιώτης Καραμπάλη
Μανώλης Βουρνάζος
Χ΄΄ Γρηγόριος Χ΄΄ Βρανᾶ
Γεώργιος Χ΄΄ Βάρκα
Γεώργιος Λεμονῆς
Μαρία Γ. Γριμάνη
Κλεοπάτρα Βασίλα
Ἰωάννης Σκαμπαβίας
Μαριγὼ Δ. Καψιμάλη
Ἀθηνᾶ Κουραματζῆ
Χρυσοῦλα Γκαγκάνη
Νικόλαος Χ΄΄ Κωνδωνῆς
Βασίλειος Ι. Καραπαυλῆ
Μιχαὴλ Καρᾶς
Στρατῆς Παγανᾶς
Παναγιώτης Κούμπας
Μαρία Μ. Σκαμπαβία
Ἀθανάσιος Σκαμπαβίας
Μαρία Χ΄΄ Ἀποστόλου
Μιχαὴλ Σημαντήρης
Μελησσινὴ Χ΄΄ Ἐλευθερίου
Τζάνος Μουτάφης
Καλλιόπη Ν. Γαλιάτσου
Ἰωάννης Ν. Τζάνος
Νικόλαος Τσαμπάσης
Εὐστράτιος Τσαμπάσης
Φώτιος Τσαμπάσης
Κατήγκω Τσαμπάση
Παν. Πατσέλης
Χ΄΄ Ἰωάννης Σιδερῆ
Θωμᾶς Χαδούλης
Σαμφὼ Τσαμπάση

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΘ. ΒΑΜΒΟΥΡΗΣ

Ἐκ τῶν καλλιτέρων οἰκογενειῶν τῆς Μυτιλήνης. Ἐχρημάτισε ἔφορος τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἐπὶ 50 κατὰ σειρὰν ἔτη. Ὑπηρέτησε μὲ αὐταπάρνησιν τὴν Κοινότητα Μυτιλήνης μέχρι βαθέος γήρατος. Ἦτο πατὴρ τῶν πτωχῶν καὶ ὀρφανῶν, τὰ ὁποῖα ἠγάπα ὡς ἴδιά του τέκνα, πολλάκις παραβλέπων ἰδικά του συμφέροντα χάριν αὐτῶν.

Ἀνηγορεύθη Μέγιστος Εὐεργέτης τῆς Κοινότητος, καταλιπὼν μετὰ θάνατον ὅλην αὐτοῦ τὴν περιουσίαν ὑπὲρ τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων τῆς πόλεως Μυτιλήνης. Ἀπέθανε τῷ 1905.

SISMANOGLIO

Εἰρήνη Ἰ. Χριστοφίδου
Μιχαὴλ Ἀλατζᾶ
Ἀμερισούδα Σ. Φωτεινοῦ
Χριστόφας Μιχαὴλ
Βασ. Γ. Κούμπα
Ἰωσὴφ Μαῦρος
Ἰωάννης Π. Μυρογιάννης
Ἀμερ. Γ. Γριμάνη
Ζαχαρίας Χ΄΄ Ἀλατζᾶς
Βασ. Χ΄΄ Μιχαὴλ
Ρήγεννα Ν. Κοκκόνη
Νικόλαος Παλαιολόγου
Νικόλαος Α. Κούμπας
Πάνος Μ. Κουρτζῆς
Ἀντώνιος Π. Καμπᾶς
Πάνος Μάνδρας
Γρηγόριος Παπάζογλους
Μελπομένη Θ. Μαρίνου
Βασίλειος Μπίνος
Χρυσοῦλα Χ΄΄ Παναγιώτου
Βικτωρία Φ. Σιμωνίδου
Παναγιώτης Μητρέλιας
Γεώργιος Π. Μάνδρας
Κωντῆς Βουρνάζος
Μαριγὼ Γρ. Βερναρδάκη
Νικόλαος Γρ. Βερναρδάκης
Παλογοῦ Π. Μάνδρα
Ἀθανάσιος Βοστάνης
Δημήτριος Χ΄΄ Φωτεινοῦ
Θεόδωρος Ἀντωνιάδης
Μαριγὼ Θ. Ἀντωνιάδου
Γεώργιος Ν. Κουκλέλης
Κλεονίκη Α. Καψιμάλη
Δουκάκης Καψιμάλης
Παναγιώτης Βαμβούρης
Ἰωάννης Α. Κούμπας
Βλωττίνα Α. Κούμπα
Μαριγὼ Ἀρ. Πασιούρα
Ἀφροδίτη Μ. Καμπούρη
Ἀπόστολος Γοῦτος
Μαρῖνος Κουραματζῆς
Γιαννῖκος Μάνδρας
Γεώργιος Ἐμμ. Καμπᾶς
Μαριγὼ Δ. Βαμβούρη
Κωνσταντῖνος Δ. Κεμερλῆς
Ἀθανάσιος Μητρέλιας
Μαρῖνος Καμπούρης
Παναγιώτης Γ. Φωτίου
Δημοσθένης Ἀλαμανέλλης
Ἀριστείδης Πασιούρας
Ἰάκωβος Μ. Ἰακώβου
Εἰρηνέλη Βουρνάζου
Δημήτριος Νικολάου
Βικτωρία Γ Πιτῆ
Δημήτριος Θεοδώρου
Παναγιώτης Βασιλείου
Ἀννούδα Μαλιακούδα
Ἑλένη Φ. Σιμωνίδου
Ἀλκιβιάδης Γεωργιάδης
Χριστόδουλος Κομνηνάκη
Δουκάκης Κουκλέλης
Γεώργιος Α. Κούμπας
Ἀθανάσιος Σημαντήρης
Αἰκατερίνη Κ. Βουρνάζου
Αἰκατερίνη Μ. Ἰακώβου
Χαρίκλεια Σταθοπούλου
Χαρίλαος Γούτου
Ἰωάννης Π. Μόσχου
Ἐμμανουὴλ Ζερβίνης
Θεόδωρος Σιφναῖος
Μιχαὴλ Γοῦτος
Ἠλίας Π. Ἀμπατζῆς
Ἀπόστολος Λουκᾶς
Δημ. Μ. Γοῦτος
Μαρία Δ. Βαμβούρη
Περ. Β. Καραντώνης
Ὄλγα Α. Μητρέλια
Δημήτριος Δ. Καψιμάλης
Ἀμερισούδα Ν. Κοκκόνη
Ἑλένη Σ. Τζωρτζίδου
Γιαννάκης Χ΄΄ Κανέλλης
Παλογοῦ Σίμου Φωτεινοῦ
Θεόδωρος Ἠλιάδης
Αἰκατερίνη Δ. Ζερβίνη
Ἐριγοῦ Χ΄΄ Ἀλατζᾶ
Βερτουμιὰ Δ. Κατσάνη
Παναγιώτης Μ. Πιτῆς
Εὐφροσύνη Ι. Μυρογιάννη
Δημ. Μ. Κουρτζῆ
Μαριγὼ Ι. Χριστοδουλίδου
Αἰκατερίνη Συν. Βαμβούρη
Σοφούλα Συν. Βαμβούρη
Μιλτιάδης Βότσης
Σῖμος Γ. Βορμαλῆ
Χρυσομάλλη Θ. Σιφναίου
Μιχ. Π. Κουρτζῆς

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΙΦΝΑΙΟΣ, ἰατρός,

εἷς ἐκ τῆς ἄνω χορείας τῶν Εὐεργετῶν Μυτιλήνης.

Μιλτιάδης Α. Φορτούνας
Ἀντιγόνη Ρ. Καβέτσου
Ἑλένη Α. Κοκκόνη
Νικόλ. Μ. Χριστοδουλίδης
Ἀμερισούδα Μουζάλα
Δημοσθένης Π. Γριμάνης
Κλεάνθης Παπαδόπουλος
Δημήτριος Χ΄΄ Χριστόφας
Βιργινία Α. Γριμάνη
Νικόλαος Π. Γριμάνης
Ἀπόστολος Μιχαὴλ
Ἑλένη Π. Καβέτσου
Ἄννα Μ. Μπίνου
Ἀναστάσιος Γριμάνης
Ἰωάννης Σ. Γεωργιάδης
Νικόλαος Κουρουβακάλης
Δημ. Α. Βαμβούρης
Παρασκευᾶς Εὐσταθίου
Ἀμερισούδα Ἴζωρτζίδου
Δουκάκης Παραδέλης
Ἑλένη Α. Λουκᾶ

Γεώργιος Ν. Στεφάνου
Μιλτιάδης Π. Μάρκου
Εἰρήνη Μ. Κουρτζῆ
Διαμάντη Μ. Σκουρτέλη
Εἰρήνη Ι. Κάβουρα
Ἀμεριούδα Β. Κούμπα
Δημ. Κωνσταντινίδης
Δημήτριος Καλαβίας
Ἀλέξανδρος Σάλτας
Θεμιστοκλῆς Μάρκου
Παναγιώτης Σιφναίου
Νικόλαος Δ. Κουκλέλης
Φίλιππος Κουτζούκη
Ἀμερισούδα Φ. Κουτζούκης
Ἀθανάσιος Π. Καζάζης
Ἀπόστολος Βαφειάδης
Βασίλειος Τουλιάτος
Μαριγὼ Μ. Κουραμαντζῆ
Μαρία Π. Μιλαηλίδου
Ὀλυμπία Γεωργ. Καψιμάλη
Δημήτριος Π. Μητρέλιας.

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Τί ἄνθος εὐωδέστατο
εἶν' ἡ ἐλεημοσύνη.
Τί ἄρωμα γλυκύτατο
μέσ' 'ς τὴν καρδιὰ ἀφίνει.

Ἀχτῖδα ὁλοφώτιστη
ἀπ' τὸν Χριστὸ βγαλμένη,
ποῦ μέσ' στὸ ἄγιο αἷμά Του
τὴν ἔχει βαφτισμένη.

Φέγγει σὰν ἥλιος στὴν ψυχὴ
καὶ λέγει μιὰν ἀλήθεια:
«Ἀγάπα τὸν πλησίον σου,
δίδε σ' αὐτὸν βοήθεια!»

ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Ἵνα καταδείξωμεν ὁποίαν γιγαντιαίαν πρόοδον ἔκαμε τὸ γυναικεῖον τοῦτο Σωματεῖον ἐν Μυτιλήνῃ ἐντὸς 18 ἐτῶν, ἤτοι ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ μέχρι σήμερον, ἀρκεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἕνεκα τοῦ ἐπείγοντος τοῦ καιροῦ, νὰ παραθέσωμεν μόνον τὸν ἀπολογισμὸν τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1910 (τοῦ 1911 μήπω συμπληρωθέντος εἰσέτι), μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅπως κάμωμεν ἐκτενῆ λόγον περὶ αὐτοῦ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

Ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1910 — 31ης Δεκεμβρίου 1910.

Ἔσοδα ἐτήσια ἐκ δωρεῶν καὶ συνδρομῶν ὡς ἑξῆς:

Μητροπολίτης Μυτιλήνης Κος Κος Κύριλλος ἐτησίως.	Γρ.	540
145 μέλη (ἐτήσιαι συνδρομαὶ αὐτῶν).	»	15517,25
Π. Μ. Κουρδζῆς ἐπὶ τοῖς γάμοις τοῦ υἱοῦ του κ. Μήτσα	»	1080
Εἰς μεταφορὰν		17137,25

Ἐκ μεταφορᾶς	Γρ.	17137,25
Ἀντ. Γ. Κούμπας ἐπὶ τοῖς γάμοις του	»	1080
Περικλ. Λουκᾶ εἰς μνημόσυνον τῆς συζύγου του Ἀντιγόνης	»	5490
Μιχ. Π. Σιφναῖος εἰς μνημόσυνον τοῦ πατρός του Π. Σιφναίου	»	1080
Ἐλεον. Π. Βοστάνη εἰς μνημόσυνον τοῦ υἱοῦ της Δημητρίου	»	1080
Ἀδελφοὶ Καμπούρη εἰς μνημόσυνον τῆς μητρός των Ἀφροδίτης.	»	945
Τέκνα Ν. Κουκλέλη εἰς μνημόσυνόν του . . .	»	945
Περ. Λουκᾶ εἰς μνημόσυνον τῆς συζύγου του β΄ δωρεά	»	540
Χρυσούλα Βαμβούρη δωρεά.	»	500
Πηνελόπης Βουρνάζου εἰς μνημόσυνον τοῦ συζύγου της Ἀχιλλέως.	»	540
Ἀντὶ στεφάνου εἰς τὴν κηδείαν Ἀντιγόνης Λουκᾶ:		
Ἀδελφοὶ Γ. Κούμπα	Γρ.	648
Τέρπανδρος Παπαδόπουλος.	»	108
Εὐστ. Χ΄΄ Βασιλείου.	»	108
Περ. Παπαδόπουλος	»	108
Μιλτ. Σιμωνίδης.	»	94,50
Ἐμμ. Γ. Καμπᾶς	»	94,50
Εἰς τὴν κηδείαν Δ. Βοστάνη		
Ἰωάν. Ζερβίνης	Γρ.	945
Εὐανθία Α. Κατσακούλη.	»	108
Ἐρατ. Ι. Μαρίνου.	»	94,50
Εἰς τὴν κηδείαν Ὀλυμπίας Καψιμάλη		
Ἰωάν. Ζερβίνης	Γρ.	237,50
Μιλ. Σιμωνίδης	»	94,50
Εἰς μεταφορὰν.		31977,75

ΑΘΗΝΑ ΣΤΑΥΡΑΚΗ

Ἐκ μεταφορᾶς . . . . . Γρ. 31977,75

Εἰς τὴν κηδείαν Κλεάνθους Πασιούρα

Γ. Μιχαηλίδης καὶ Δ. Κουκλέλης ἀνὰ 1 λίραν » 216

Εἰς τὴν κηδείαν Ἀχιλ. Βουρνάζου

Βασιλ. Ἀλαμανέλης . . . . . » 108
Βασιλίνα Βουρνάζου . . . . . » 94,50

Εἰς τὴν κηδείαν Μαρίας Μιχαηλίδου

Αἰκατερίνη Π. Σιφναίου . . . . . » 108
Τιμολέων Καμπούρης . . . . . » 108
Νικόλαος Πασιούρας . . . . . » 94,50
Φώτιος Σιμωνίδης . . . . . » 94,50
Ἐμμανουὴλ Λουκᾶς . . . . . » 94,50

Εἰς τὴν κηδείαν Μιλ. Φωτιάδου

Μιλτιάδης Φωτίου . . . . . » 90,50

Εἰς τὴν κηδείαν Σ. Σταθοπούλου

Μιλτιάδης Σιμωνίδης . . . . . » 94,50
Β. Γοῦτος . . . . . » 94,50

Εἰς τὴν κηδείαν Παναγ. Πασιούρα

Γ. Πασιούρας . . . . . » 94,50
Παναγιώτης Παραδέλης . . . . . » 94,50

Εἰς τὴν κηδείαν τῆς κ. Ἰωσὴφ Φωτιάδου

Ἀγλαΐα Πασιούρα καὶ Ἑλένη Βασταγίδου » 94,50
Κλεονίκη Ταχτατζῆ. . . . . » 20

Τὸ ὅλον ἐκ συνδρομῶν καὶ δωρεῶν εἰσπραχθ. Γρ. 33478,75
β΄) Ἐκ καθαροῦ προϊόντος λαχείου Ἀδελφότ. » 7000
γ΄) Ἐκτόκων εἰσπραχθέντων μετρητοῖς καὶ ἐκ τόκων κεφαλοποιηθέντων . . . . . » 8367,50
δ΄) Ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἀπόρων . . . . . » 10826,75

Τὸ ὅλον τῶν ἐσόδων τοῦ ἔτους 1910 . . Γρ. 59673

Σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τῆς Ἀδελφότητος, ὡς πάντοτε, ἐτελέσθη καὶ ἐφέτος δωρεὰν ἅπασα ἡ ραπτικὴ ἐργασία τοῦ Νοσοκομείου: ἤτοι 10 τόπια κάμποτ ἐρράφησαν φορέματα ἀσθενῶν καὶ νοσοκόμων καὶ 90 σινδόνια.

ΕΔΑΠΑΝΗΘΗΣΑΝ

Δι᾽ ***ἐλέη πρὸς διαφόρους πτωχούς***· εἰς μετρητὰ κατὰ μηνιαίας δόσεις εἰς διαφόρους ἀπόρους οἰκογενείας, χήρας, ὀρφανὰ καὶ γέροντας, εἰς διάφορα φορέματα, σκεπάσματα καὶ λοιπὰ βοηθήματα τὸ ὅλον Γρ. 32,259.50

Ὁμοίως διὰ τὴν ***λειτουργίαν τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἀπόρων κορασίων*** ἡμερομίσθια, μισθὸν διευθυντρίας, ὑλικὰ διάφορα κτλ. » 19,659

Ὁμοίως διάφορα ἔξοδα: ἐνοίκιον Καταστήματος, τυπωτικά, ἔξοδα ἑορτῆς κλπ. καθημερινὰ ἔξοδα » 3,961

Τὸ ὅλον τῶν ἐφετεινῶν δαπανῶν Γρ. 55,879.50

ὧν ἀφαιρουμένων ἀπὸ τῶν ἄνω ἐσόδων γρ. 59,586.50 προκύπτει καθαρὸν περίσσευμα γρ. 3,707, ἅτινα προσετέθησαν εἰς τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν περιουσίαν τῆς Ἀδελφότητος ἀνερχομένην τῇ 31 Δεκεμβρίου 1910 εἰς Γρ. 130,010.25, συγκειμένην ἐξ ἐντόκων γραμματίων καὶ μετρητῶν.

Ταῦτα τὰ ἀφορῶντα τὴν διαχείρισιν τοῦ ἔτους 1910.

Στατιστικὴ καὶ λόγος διαχειρίσεως τῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος ἐκθέτων

Τῇ 5 Φεβρουαρίου 1910 εἶχον ὑπολειφθῇ ἔκθετα 77
Ἀπὸ τότε μέχρι 11 Φεβρουαρίου 1911 παρελήφθησαν ἐκτεθέντα εἰς τὸ Νοσοκομεῖον ἢ καὶ ἀλλαχοῦ ὧν ἄρρενα 8 καὶ θήλεα 7. 15

Τὸ ὅλον μετὰ τῶν προηγουμένων 92

Ἐκ τούτων ἐκρατήθησαν παρὰ τῶν τροφῶν των		
υἱοθετηθέντα	6	
Παρελήφθη ὑπὸ τῶν γονέων του	1	
Ἐδόθησαν ὑπηρέτριαι	3	
Ἀπεβίωσαν	13	= 23
Ὑπολείπονται παρὰ ταῖς τροφοῖς των		69

Λ σμὸς διαχειρίσεως τῆς διά τὰ ἔκθετα ἐπιχορηγήσεως τῆς Ἐφορείας τοῦ Νοσοκομείου.

Ὑπόλοιπον παρὰ τῇ Ἀδελφ. τῇ 31 Δεκ. 1909	Γρ.	441
Μετρητὰ παρὰ τῆς Ἐφορ. μέχρι 31 Δεκ. 1910	»	22,861
Τὸ ὅλον	Γρ.	23,302
Ἐκ τούτων ἐμετρήθησαν διὰ θρέπτρα εἰς τροφὰς μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1910	»	20,910.50
Δι' ἀγορὰν σάπωνος, ὑφασμάτων κλ. διὰ τὰ ὀρφ.	»	1,188
Τὸ ὅλον	Γρ.	22,098.50
Ὑπόλοιπον παρὰ τῇ Ἀδελφότητι	»	1203.50

ὡς καὶ τὸ ἐκ 5 χιλιάδων περίπου γροσίων προϊὸν εὐεργετικῆς θεατρικῆς παραστάσεως ὑπὲρ τῶν ὀρφανῶν, δοθείσης κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1908, εὑρίσκεται ἐντόκως κατατεθειμένον παρὰ τῇ Ἀδελφότητι καὶ εἶναι προωρισμένον ὅπως δαπανηθῇ, ὅταν, Θεοῦ θέλοντος, ληφθῇ πρόνοια περὶ βελτιώσεως τῆς ἀνατροφῆς καὶ τύχης τῶν ἀποκλήρων τούτων ὄντων. Ὅλαι δὲ αἱ περὶ αὐτῶν λεπτομέρειαι στατιστικῆς καὶ διαχειρίσεως καταφαίνονται ἐν ἰδιαιτέροις βιβλίοις.

Ἐν Μυτιλήνῃ, τῇ 17 Ἀπριλίου 1911

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Π. ΣΙΦΝΑΙΟΥ — Ἐπίτιμος Πρόεδρος
ΕΥΒΟΥΛΙΑ Τ. ΚΑΜΠΟΥΡΗ — Πρόεδρος
ΕΛΕΝΗ Α. ΠΡΩΤΟΠΑΤΣΗ — Ταμίας
ΔΕΣΠΟΙΝΑ Τ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ — Γραμματεὺς

Μέλη

ΜΑΡΙΓΩ Μ. ΒΑΜΒΟΥΡΗ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Π. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΛΠΙΝΙΚΗ Σ. ΤΖΩΡΤΖΙΔΟΥ
ΕΛΕΟΝΩΡΑ Σ. ΛΑΛΕΛΗ
ΑΡΤΕΜΙΣ Δ. ΑΛΑΤΖΑ
ΕΛΕΝΗ Ι. ΚΕΠΕΤΖΗ
ΟΛΥΜΠΙΑ Γ. ΚΑΨΙΜΑΛΗ
ΕΥΑΝΘΙΑ Α. ΚΑΤΣΑΚΟΥΛΗ

» θεωρεῖται εὐπρεπὲς κατὰ τὰ γεύματα νὰ ξύῃ τις τὴν κεφα-
» λὴν διὰ τοῦ ξύστρου, διότι εἶνε πιθανὸν νὰ πέσουν οὕτω
» ἡ ἰδικές του ψεῖρες ἐπὶ τοῦ παρακαθημένου».

Ἐξ αὐτοῦ δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ρυπαρότητος, ἥτις ἐβασίλευε μετὰ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ΄ εἰς τὰς μεσαίας καὶ κάτω τάξεις τῆς κοινωνίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἀπίστευτα καὶ ἀηδῆ εἰς ἡμᾶς τοὺς συγχρόνους τοῦ 20ου αἰῶνος φαίνονται τὰ τοιαῦτα. Ἀλλὰ μήπως εἰς τοὺς συγχρόνους τοῦ 21ου αἰῶνος δὲν θὰ φαίνωνται ἀπίστευτα καὶ ἀηδῆ τὸ ὅτι σπάνιοι εἶνε σήμερον οἱ λουόμενοι ἔστω καὶ ἅπαξ τοῦ μηνὸς τὸ σῶμά των, ἢ καὶ ὅτι κατὰ τὰ γεύματα ἀντὶ ξύστρων διὰ τὰς φθεῖρας, ὅπως ἐπὶ Λουδοβίκου ἄλλοτε, μεταχειρίζονται σήμερον ***ὀδοντογλυφίδας*** ἐκ χρυσοῦ ἢ ἐλεφαντόδοντος ἢ καὶ πτεροῦ χηνὸς διὰ νὰ ξύνουν τοὺς ὀδόντας των καὶ καταπίνουν ἀφελῶς τὰ περιτρίμματα τοῦ στόματός των;

Ὅλα εἶνε σχετικὰ εἰς τὸν κόσμον καὶ πολὺν δρόμον ἔχει ἀκόμη νὰ διανύσῃ ἡ ἀνθρωπότης διὰ νὰ πλησιάσῃ τὸν ἀληθῶς πολιτισμόν, τὸν ἰδανικὸν πολιτισμὸν τοῦ μέλλοντος.

Πάντα λοιπὸν τὰ εἰρημένα, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα ἀκόμη παραλειφθέντα, αἴτια τῶν παρελθόντων χρόνων ἦσαν ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ὑπέρτερα τῶν συγχρόνων ὡς πρὸς τὸ ἐπιβλαβὲς αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ γενικῶς καὶ εἰδικώτερον ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Πῶς εἶνε δυνατὸν ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς ὁ καταλύσας μέγα μέρος τῶν ἰσχυρῶν τούτων παραγόντων τῆς ἐκφυλίσεως τῆς ἀνθρωπότητος νὰ ἐπαυξήσῃ τὰς νευροπαθείας καὶ τὴν ἐκφύλισιν; Τοῦτο θὰ ἦτο ἄντικρυς ἀντίθετον τῆς λογικῆς σειρᾶς τῶν πραγμάτων.

Ἐὰν ὅθεν κατὰ τὸν σύγχρονον πολιτισμόν, ὅστις εἶνε ἀνώτερος τοῦ παρελθόντος, παρατηροῦνται πλειότεραι νευροπάθειαι καὶ ψυχοπάθειαι καὶ ἐκφυλισμός, τὸ φαινόμενον τοῦτο

ἀποδοτέον κυρίως εἰς ἕνα ἐπιβλαβῆ παράγοντα κατὰ πολὺ ὑπερτεροῦντα ὡς πρὸς τὴν ἐξάπλωσιν αὐτοῦ τοὺς παρῳχημένους χρόνους, τοὐτέστιν εἰς τὸν **ἀλκοολισμόν.**

Ἕνεκα τῆς προόδου τῆς χημείας καὶ τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας ἡ εὐθηνία, ἡ κακὴ ποιότης καὶ ἡ εὐκολία τῆς διαδόσεως τοῦ οἰνοπνεύματος συνετέλεσαν νὰ γενικευθῇ ἡ χρῆσις αὐτοῦ εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις καὶ μέχρι τῆς τελευταίας καλύβης τοῦ χωρίου.

Ἐν Εὐρώπῃ ἐντὸς 70 ἐτῶν ἡ κατανάλωσις τοῦ οἰνοπνεύματος ἀνῆλθεν ἀπὸ 2 λίτρας κατ᾽ ἄτομον ἐτησίως κατὰ μέσον ὅρον εἰς 14 λίτρας! Ἐπολλαπλασιάσθη δηλ. ὁ ἀλκοολισμός. Ἐκ τούτου δύναται πᾶς τις νὰ ἐννοήσῃ διατὶ καὶ πῶς φθείρεται ὁ ὀργανισμὸς τῶν ἀνθρώπων, διατί πολλαπλασιάζονται αἱ νευροπάθειαι καὶ τί μέλλον παρασκευάζεται διὰ τὰς μελλούσας γενεὰς τὰς προερχομένας ἐξ ἀλκοολικῶν ἢ ἀλκοολιζομένων γεννητόρων. Δὲν ὑπάρχει ἐπιβλαβὲς αἴτιον δημιουργοῦν ταχύτερον τὸν ἐκφυλισμὸν τοῦ ὀργανισμοῦ ἀπὸ τὸ οἰνόπνευμα. Δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ μεθύῃ τις καθ᾽ ἑκάστην διὰ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς **ἀλκοολικός**. Ἀρκεῖ ἡ χρῆσις, ἡ μὴ θεωρουμένη ἐπιλήψιμος ἢ ἐπιβλαβής, 3—4 ποτηρίων ρακῆς ἢ κονιὰκ διὰ τὴν ὄρεξιν, 100 δραμίων οἴνου εἰς ἕκαστον γεῦμα, 2 ἢ 3 ποτήρια ζύθου χάριν ἀναψυχῆς εἰς τὰ διαλείμματα κτλ. διὰ νὰ θεωρηθῇ τις **ἀλκοολιζόμενος** καὶ νὰ βλάψῃ ἑαυτόν τε καὶ τὴν μέλλουσαν γενεάν.

Ὁ πολιτισμός, ἐν τῇ ὑψηλῇ καὶ πραγματικῇ αὐτοῦ ἐννοίᾳ, ὁ **ἰδανικὸς πολιτισμός,** οὐδέποτε εἶνε δυνατὸν νὰ καταστρέφῃ καὶ νὰ ἐκφυλίζῃ τὴν ἀνθρωπότητα, τοὐναντίον μάλιστα ἔχει προορισμόν, ἐάν ποτε ἔλθῃ ὡς Μεσσίας εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, νὰ τὴν ἐξυγιαίνῃ καὶ τὴν ἀνυψοῖ. Ἂς τὸν περιμείνωμεν!

ΣΙΜΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ, ἰατρὸς νευρολόγος

Ι. Π. ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Νῦν Γυμνασιάρχου ἐν Κυδωνίαις.

ΕΙΣ ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

τοῦ **Goethe**

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ, ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

(Ἄλσος καὶ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ταύροις. Ἡ Ἰφιγένεια μόνη).

Ἰφιγένεια.

Οὐρανομήκεις κορυφαὶ πυκνόφυλλοι
ἱοῦ παναρχαίου ἄλσους! Ὑπὸ τὴν σκιὰν
τῶν ἱερῶν σας κλάδων φρικιῶν καὶ νῦν
ὁ πούς μου ἔτι βαίνει, ὅπως φρίττουσα
πρὸς τὴν γαλήνην ἡ ψυχή μου τοῦ ναοῦ,
ἀήθης ἔτι μέχρι νῦν, κατέχεται
ὑπὸ ἀρρήτων αἰσθημάτων παλαιῶν.
Ἄ! ἡ καρδία πράως φέρει τὴν βουλὴν

τῶν ἀθανάτων, ἥτις ***ἄδηλον*** πολλοὺς
ἐνιαυτοὺς φυλάττει ***με*** ἐν τῷ ναῷ.
Ἀλλ' ὡς τὸ πρῶτον, ξένη εἶμαι πάντοτε!
Ὁ πόντος μὲ χωρίζει τῶν φιλτάτων, — φεῦ!
πολλὰς ἡμέρας ἴσταμαι εἰς τὴν ἀκτήν,
τὴν γῆν μου τὴν πατρῴαν, τὴν Ἑλλάδα μου,
τῶν πόθων μου τὸ ἴνδαλμ' ἀναστένουσα!
Ροχθοῦν τὸ κῦμα μόνον πρὸς τὴν στοναχὴν
ὑπὲρ τὸν πόντον ὑποκώφως φέρεται!
Ὦ τλήμων, ὁ διάγων βίον ἔρημον
μακρὰν γονέων, οἴκου, ἀδελφῶν μακράν!
Τὸ ἄλγος κατεσθίει εἰς τὰ χείλη του
τὴν εὐθυμίαν τῆς ζωῆς, καὶ ἡ ψυχὴ
πρὸς τὴν πατρῴαν ἵπταται ἀείποτε
ἑστίαν, ἔνθα πρώτη περιηύγασεν
ἡ οὐρανία αἴγλη τὸν ὁρίζοντα,
καὶ παιδιαὶ πρὸς φίλους ἔνθα ἔτερψαν
τῆς νεαρᾶς τοὺς χρόνους ἡλικίας του.
Τῶν ἀθανάτων τὰς βουλὰς δὲν δύναμαι
θνητὴ ἐγὼ νὰ κρίνω· πλὴν τῆς γυναικὸς
οἰκτρὰ ἡ τύχη εἶνε! Ἄρχει ὁ ἀνὴρ
ἐν οἴκῳ καὶ ἐν μάχαις, κ' ἐπὶ ξένης γῆς
ἐξ ἀμηχάνων σῴζει τὴν ζωὴν αὐτοῦ.
Ἡ κτῆσις ***τοῦτον*** τέρπει, καὶ ὁ στέφανος
αὐτὸν κοσμεῖ τῆς νίκης, θνήσκει δ' εὐκλεῶς.
Ἀλλ' οἵαν ἔχει μοῖραν ἡ γυνὴ οἰκτράν!
Ὑπήκουσα εἰς ἦθος ὑπερήφανον
ἀνδρός, παραμυθεῖται ἐκ καθήκοντος.
Ἀθλία, ὅταν ἄγῃ μοῖραν δυσμενῆ
ἐν ξένῃ χώρᾳ, ὅπως ***δέσμιον*** ἐμὲ
ἐνθάδε ἔχει ἀσφαλῶς ἱέρειαν
Ἀρτέμιδος ὁ Θόας, ἄναξ εὐγενής.

— Ὤ! πόσην ἔχω τὴν αἰσχύνην, ὦ θεά,
ὁμολογοῦσα, ὅτι θεραπεύω ***σέ,***
τὴν ***σώτειράν μου,*** ἄκουσα, πλὴν ἄφωνος!
Ἐλεύθερον τὸν βίον ποτὲ ὤφειλον
νὰ σοὶ παράσχω πρὸς λατρείαν, ὦ θεά!
Εἰς σὲ ἀείποτ' ἤλπισα, ὦ Ἄρτεμι,
εἰς σὲ καὶ νῦν ἐλπίζω, τὴν λυτρώσασαν
ἐμέ, τὴν θυγατέρα τὴν ἀπόβλητον
τοῦ ἄνακτος ἀνδρῶν, τοῦ Ἀγαμέμνονος,
ἠρέμ' ἀναλαβοῦσαν εἰς τὸν ἱερὸν
βραχίονά σου. —
Ναί! ὦ κόρη τοῦ Διός!
Ἐὰν τὸν μέγαν ἄνδρα, ὃν ἐδάμασεν
ἡ ἄμαχος βουλή σου, ἡ αἰτήσασα
τὴν φίλην θυγατέρα, τὸν ἰσόθεον
ἐὰν Ἀτρείδην, ὅστις ἄγων σφάγιον
προσήνεγκε τὴν κόρην τὴν φιλτάτην του
εἰς τὸν βωμόν σου, εὐκλεᾶ ἀνήγαγες
εἰς τὴν πατρίδα πάλιν ἀπὸ τῶν τειχῶν
τῆς Τροίας, τῶν κειμένων νῦν ἐρείπια, —
ἂν τὴν γυναῖκα, τὴν Ἠλέκτραν, τὸν υἱόν,
ἀκήρατον τὸν ὄλβον ἂν διέσωσας
τῶν πολυχρύσων Μυκηνῶν, — ἀπόδος, ναί,
εἰς τοὺς φιλτάτους καὶ ἐμέ, ὦ πότνια,
καὶ λύτρωσόν με, ὥς ποτε μ' ἐλύτρωσας
ἐκ τοῦ θανάτου, λύτρωσον καὶ νῦν ἐμὲ
τοῦ βίου τοῦ παρόντος, ὃν ὡς θάνατον
εἰς τὴν ψυχήν μου ἔχθιστον βδελύττομαι!

SISMANOGLIO

Ἡ Ἰφιγένεια, τὸ θαυμάσιον τοῦ Γοιθίου ἀριστοτέχνημα, κατὰ τὴν ὁμόφωνον γνώμην τῶν νεωτέρων κριτικῶν, εἶνε τὸ τελειώτατον δραματικὸν ἔργον τῆς τευτονίδος Μελπομένης. Τῆς ὑψηλῆς ταύτης καὶ μεστῆς ἰδανικοῦ κάλλους τραγῳδίας, ἣν ἐνέπνευσε καὶ ἐτεχνούργησεν ἐξαισία μίμησις τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ θαυμαστὴ ἁρμονία πρὸς τὸ γνήσιον ἰδεῶδες τοῦ χριστιανισμοῦ, οὐδεμίαν μετάφρασιν ἔμμετρον ἔχομεν ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ, θλίβεται δέ τις ἀναλογιζόμενος τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς ποιήσεως τὴν κατάπτωσιν, ἧς πρώτη καὶ κυριωτάτη αἰτία ἀναμφιβόλως εἶνε ἡ παντελὴς ἀλλοτρίωσις τῶν νεωτέρων πρὸς τοὺς ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς τῆς ἀρχαιότητος. Ἐξ οἵων εἰς οἷα! — Ἡ προκειμένη μετάφρασις τοῦ πρώτου μονολόγου τῆς Ἰφιγενείας τοῦ κορυφαίου τῶν ποιητῶν τῆς Γερμανίας, εἶνε ἁπλοῦν δοκίμιον, δημοσιευόμενον χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ***πρώτου λεσβιακοῦ Ἡμερολογίου,*** οὗ τὴν ἐμφάνισιν χαιρετίζομεν ἐπ' αἰσίοις. Ἵνα νοηθῇ ἡ διαφορά, ἡ χωρίζουσα τοὺς ἀρχαίους ἀπὸ τῶν νεωτέρων, παρατιθέμεθα ὀλίγους στίχους τῆς «Ἰφιγενείας ἐν Ταύροις» τοῦ Εὐριπίδου, ἧς μίμησις εἶνε ἡ τραγῳδία τοῦ Gœthe, οὐχὶ ἐν μεταφράσει, ἵνα μὴ χράνωμεν τὸ κάλλος τῆς εὐριπιδείου ποιήσεως, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἰάμβους τοῦ φιλοσόφου ποιητοῦ ἀντιγράφοντες, διότι φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἀρχαία ποίησις εἶνε μνημεῖον ἄφθαρτον, ὅπερ «οὐτ' εὐρὼς οὐθ' ὁ πανδαμάτωρ δαμάσει χρόνος», Ἕλληνες δὲ Ἕλληνας ὀφείλουσι νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ μιμῶνται, οὐχὶ ἀλλοφύλους καὶ ἀλλογλώσσους ποιητὰς καὶ μυθιστοριογράφους.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

ΤΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Τὸ ὄνειρον τῆς Ἰφιγενείας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

(Τὸ ἄλσος καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος· πρωΐα).

42 ἃ καινὰ δ' ἦκει νὺξ φέρουσα φάσματα,
λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος.
Ἔδοξ' ἐν ὕπνῳ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
45 οἰκεῖν ἐν Ἄργει, παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις
εὕδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλῳ,
φεύγειν δέ, κἄξω στᾶσα, θριγκὸν εἰσιδεῖν
δόμων πέτοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
βεβλημένον πρὸς οὖδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν.
50 Μόνος δ' ἐλείφθη στῦλος, ὡς ἔδοξέ μοι,
δόμων πατρῴων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμος
ξανθὸς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν·
κἀγὼ τέχνην τήνδ', ἣν ἔχω ξενοκτόνον,
τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτόν, ὡς θανούμενον,
55 κλαίουσα! — Τοὔνεαρ δ' ὧδε συμβάλλω τόδε·
τέθνηκ' Ὀρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ!
Στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδες εἰσὶν ἄρσενες.

Ἰδοὺ δὲ πῶς θρηνεῖ ἡ Ἰφιγένεια τοῦ Εὐριπίδου τὴν οἰκτρὰν αὐτῆς τύχην ἐν τῇ ξένῃ, ὅπως καὶ ἡ τοῦ Γερμανοῦ ποιητοῦ, ἔν τινι τῶν χορικῶν τῆς παρόδου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

. . . . . .

– ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ [–]

νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα
δυσχόρτους οἴκους ναίω,
ἄγαμος, ἄτεκνος, ἄπολις, ἄφιλος!
Οὐ τὰν Ἄργει μέλπουσ' Ἥραν,
οὐδ' ἱστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
κερκίδι Παλλάδος Ἀθίδος εἰκὼ
καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ'· ἀλλ'
αἱμόρραντον δυσφόρμιγγα
ξείνων αἱμάσσουσ' ἄταν βωμούς,
οἰκτράν τ' αἰαζόντων αὐδάν,
οἰκτρόν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον.
Καὶ νῦν κείνων μέν μοι λάθα,
τὸν δ' Ἄργει δμαθέντα κλαίω
σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον
ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος,
ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τε
Ἄργει σκηπτοῦχον Ὀρέσταν.

ΠΑΝΤΟΤΕ ΥΨΗΛΟΤΕΡΑ

Ἐν τινι παρὰ τὴν Νίκαιαν βίλᾳ, κρυπτομένῃ ἐν τῷ μέσῳ πλουσίου καὶ εὐρέος κήπου, διηρχόμην στιγμὰς ἀρρήτου εὐτυχίας, καθήμενος ὑπὸ τὸ πυκνὸν φύλλωμα σκιάδος, ἐξ εὐωδιάζοντος καὶ μεθυστικοῦ αἰγοκλήματος, ἐν συντροφίᾳ θελκτικῆς καὶ εὐγενοῦς νεάνιδος, ἣν ἐλάτρευον:

— Ἰωάννα, συγκατανεύεις λοιπὸν νὰ γίνῃς σύζυγός μου;

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς λατρευτῆς νέας μὲ ἠτένισαν πρὸς στιγμὴν αἰδημόνως καὶ:

— Μετὰ πολλῆς τῆς εὐχαριστήσεως, μοὶ ἀπήντησεν ἁπλῶς.

Ἐζήτησα νὰ τὴν σύρω τότε πρὸς ἐμαυτόν, ἀλλ' αὕτη ἀποσυρθεῖσα βιαίως μοὶ εἶπεν:

— Προσέξατε, διότι ἀκούω βήματα.

Ἀκριβῶς τὴν ἰδίαν στιγμήν, ἄνθρωπός τις ἐμφανισθεὶς πρὸς τὴν καμπὴν τῆς δενδροστοιχίας ἐπροχώρησε βραδέως πρὸς ἡμᾶς.

Ἀμέσως ἀνεγνώρισα τὸν φίλον Ἐρρῖκον N . . . . ὑψηλὸν καὶ εὔρωστον νέον εἰκοσιπενταετῆ περίπου, ἔχοντα δηλ. τὴν ἡλικίαν μου, ἀλλ' οὐδέποτε συνεδέθην στενῶς μὲ αὐτόν.

Ὁ νέος οὗτος ἦτο ρωμαντικός, σκυθρωπὸς ἀείποτε καὶ περιεσταλμένος, ἠσχολεῖτο δὲ κυρίως περὶ τὴν ἀεροπλοΐαν καὶ τὴν τελειοποίησιν μηχανήματος ἰδίας ἐφευρέσεως. Αἱ πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῆς μελλούσης συζύγου μου σχέσεις του εἶχον ὀλίγον προηγηθῇ τῶν ἰδικῶν μου, ἀπό τινος δὲ καὶ-

ροῦ αἱ ἐπισκέψεις αὐτοῦ πρὸς αὐτὴν εἶχον γίνει σπανιώτεραι.

Ἅμα τῇ προσεγγίσει του παρετήρησα ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι ἦτο ὀλίγον ὠχρὸς καὶ ὅτι εὑρίσκετο ἐν προδήλῳ στενοχωρίᾳ.

— Μοὶ εἶπον, ὅτι θὰ σᾶς εὕρισκον ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν σκιάδα, εἶπε, πλησιάζων πρὸς ἡμᾶς. Ἀλλὰ μήπως γίνωμαι ἐνοχλητικός;

— Οὐδόλως, διατί αὐτὴ ἡ ἐρώτησις;

— Τῇ ἀληθείᾳ κρύπτεσθε τόσον καλῶς ἐνταῦθα, ἐξηκολούθησε μὲ τόνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο δύσκολον ν' ἀποδώσῃ τις τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν, ὥστε φοβοῦμαι μήπως πράττω ἀδιακρισίαν τινὰ ἐρχόμενος.

— Οὐδεμίαν ἀδιακρισίαν διαπράττετε, ἀπήντησα μὲ ὕφος ἀστεῖον καὶ σοβαρὸν συνάμα. Αἱ μεταξὺ ἡμῶν ἀνταλλαγεῖσαι ἀνακοινώσεις δι' οὐδένα τοῦ λοιποῦ θέλουσιν ἀποτελεῖ μυστικόν.

— Ὅπερ σημαίνει;

— Ὅτι νυμφεύομαι προσεχῶς τὴν δεσποινίδα Ἰωάνναν Μ.... ἥτις πρὸ ὀλίγου μοὶ ἔδωκε τὴν συγκατάθεσιν αὐτῆς, ἀφοῦ, ἐννοεῖτε, προηγουμένως ἔλαβον τὴν τῶν γονέων της.

Ἐρρίγησεν ὁ δυστυχής!

— Πῶς; νυμφεύεσθε;... νυμφεύεσθε;... εἶπε μὲ φωνὴν διακοπτομένην.

— Τί παθαίνετε, κύριε; Μήπως ἡ εὐτυχία μου σᾶς προξενῇ δυσαρέσκειαν;

— Τίς οἶδεν; ἀπήντησεν ἀποτόμως, στρέψας δὲ τὰ νῶτα ἀπεμακρύνθη βραδέως.

Ἡ Ἰωάννα καὶ ἐγὼ προσεβλέψαμεν ἐν ἀπορίᾳ ἀλλήλους.

— Ὑποῦέτω, τῇ εἶπον, ὅτι ὁ νέος αὐτὸς σὲ ἀγαπᾷ.

* * *

Δέκα πέντε ἡμέραι εἶχον παρέλθει ἔκτοτε χωρὶς νὰ ἐπανίδω τὸν Ἐρρῖκον Μ.... Ἔμαθον ὅμως ὅτι ἦτο λίαν περίφροντις καὶ ἀπησχολημένος, ἐξακολουθῶν ἀδιαλείπτως καὶ πυρετωδῶς τὰ πειράματά του, μὴ ἀπομακρυνόμενος οὐδόλως σχεδὸν τοῦ ἀεροπλάνου του. Ὑποθέτω δὲ ὅτι ἐν τῇ ζέσει τῆς ἀπασχολήσεως ταύτης, ἐζήτει ὁ δυστυχὴς τὴν λήθην· εἰλικρινῶς ἐθλιβόμην δι' αὐτόν, ὅτε πρωΐαν τινὰ λαμβάνω τὴν ἑξῆς ἐκ μέρους του ἐπιστολήν:

«Φίλτατε,

»Πολλάκις μοὶ εἶχες ζητήσει τὴν δι' ἀεροπλάνου ἀπόλαυσιν ἑνὸς ταξειδίου. Ἠρνήθην μέχρι τοῦδε νὰ σὲ παραλάβω μετ' ἐμοῦ, καθότι δὲν εἶχον ἀκόμη φέρει εἰς πέρας τὴν ἐφεύρεσίν μου. Σήμερον ὅμως, ἔχων μεγάλην πεποίθησιν καὶ βεβαιότητα εἰς τὸ μηχάνημά μου, σὲ προσκαλῶ. Ἄλλως τε, καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀεροπορείας πλέον κίνδυνοι εἶνε ἐλάχιστοι. Ἐλθὲ λοιπὸν αὔριον περὶ τὰς τρεῖς μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὸ παράπηγμά μου, ὁπόθεν θέλω σοὶ προσφέρει τὸν μικρὸν ἐκεῖνον ἐπὶ ἀεροπλάνου περίπατον, ὃν τόσον διακαῶς ἐπιθυμεῖς. Φρόντισον ὅμως νὰ ἐνδυθῇς καλῶς».

Εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσάν μοι ταύτην συνέντευξιν, ὑπῆρξα πλέον ἢ ἀκριβής. Ἅπαντα τὰ διὰ τὴν ἀναχώρησιν μέτρα εἶχον ληφθῇ. Ὁ Ἐρρῖκος μὲ ὑπεδέχθη μετὰ πολλῆς τῆς ἐγκαρδιότητος καὶ μοὶ ἐφάνη μάλιστα ὅτι τὴν ἄφιξίν μου ἀνέμενε μετὰ ζωηρᾶς τινος ἀνυπομονησίας.

— Κάθησον, μὲ διέταξε σχεδόν, ὑποδεικνύων μοι θέσιν πλησίον τῆς ἰδικῆς του εὑρισκομένην, καὶ δέσε καλῶς καὶ στερεῶς τὸ λωρίον ἐκεῖνο περὶ τὴν ὀσφύν σου.

Ἐκάθησα ἀδεξίως κἄπως, δυσκολευόμενος καὶ κακῶς ἔχων ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ.

— Προσοχὴ σεῖς οἱ ἄλλοι! ἐκραύγασε πρὸς τοὺς μετὰ κόπου κρατοῦντας τὸ μηχάνημα ὀκτὼ ἄνδρας. Εἶσθε ἕτοιμοι;

— Μάλιστα!

— Ἀφήσατε, λοιπόν.

Τὸ ἀεροπλάνον ἀφεθὲν ἐλεύθερον ἀνεπήδησεν ὀλίγον πρὸς τὰ ἐμπρός, φερόμενον μεθ' ὑπερβολικῆς ταχύτητος καὶ βιαίως ἀνατινασσόμενον ἕνεκα τῆς ἐπὶ τοῦ ἀνωμάλου ἐδάφους κυλινδήσεώς του. Μετὰ δὲ τοῦτο ἠσθάνθην ὅτι ἠρχίζομεν ν' ἀφίνωμεν πλέον τὴν γῆν, ἡσύχως ὑψούμενοι τόσον ἐλαφρῶς, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι χεῖρες ἀόρατοι ὑποβαστάζουσαι, ὑπήγειρον αὐτὸ καθ' ὃν τρόπον θὰ ὑπήγειρον μίαν ἔδραν.

Ἐπροχωροῦμεν λοιπὸν οὕτω ὑψούμενοι μετ' εὐκολίας καὶ ἐλαφρότητος καὶ ἠσθανόμην πλέον καλῶς ὅτι εὑρισκόμεθα ἐν πλήρει πτήσει.

Καὶ μέχρι μὲν τῆς στιγμῆς ταύτης οὐδεμίαν εἴχομεν ἀνταλλάξει λέξιν μετὰ τοῦ συντρόφου μου, ἐπειδὴ ἦτο ὅλως ἀπησχολημένος εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν διαφόρων μηχανημάτων τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθέντων, ὅστις, ἕνεκα τούτου, οὔτ' ἐπὶ στιγμὴν κἂν ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν οὔτε πρὸς ἐμέ, οὔτε πρὸς ἄλλον τινά, ἵνα ὁμιλήσῃ. Ἐπίσης δὲ καὶ ἐγώ, ἵνα μὴ τὸν ἀπασχολήσω, ἐδίσταζον νὰ τῷ ἀποτείνω τὸν ἐλάχιστον λόγον.

Ἀλλ' ὅτε ἐσκέφθην, ὅτι ὅλοὲν ὑψούμεθα καὶ ὅτι ἐχάθημεν εἰς τὸ ἄπειρον καὶ ὅτι διὰ τὸν λοιπὸν κόσμον κατέστημεν σημεῖον δυσδιάκριτον, ἐκυριεύθην ὑπὸ φόβου καὶ διέκοψα τὴν σιωπήν:

— Εἰς ποῖον ὕψος ἔχομεν ἆρά γε φθάσει;

Χωρὶς ποσῶς νὰ μοὶ ἀπαντήσῃ ὁ σύντροφός μου, ἠρκέσθη νὰ μοὶ δείξῃ διὰ τοῦ δακτύλου του τὸ ρυθμίζον αὐτὸ βαρόμετρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στρέψας τοὺς ὀφθαλμούς, ἀνέγνωσα: 1200 μέτρα. 1200! Ἔστρεψα τότε τὰ βλέμματά μου καὶ παρετήρησα ὅτι εὑρισκόμεθα πέραν τῶν Ἄλπεων, ἐνῷ, ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος ἐξετείνετο ὁ ἄνευ ὁρίων κυανοῦς τῆς Μεσογείου θαλάσσης ὁρίζων καὶ αἱ θαυμάσιαι

ὀδοντωταὶ καὶ ἐξέχουσαι ἀκταὶ τῆς Ἰταλίας. 1400 μέτρα! Πέπλος πυκνὸς καὶ ὁμιχλώδης ἀΐφνης καλύπτει ἡμᾶς, ὅλοὲν καθιστάμενος πυκνότερος. Τὰ μέλη μου ὡς ἐκ τῆς διαπερατικῆς ὑγρασίας ἐρρίγησαν φοβερά.

— Δὲν κατερχόμεθα πλέον; ἐτόλμησα νὰ εἴπω.

— Τί, μήπως φοβεῖσαι; ἐψιθύρισε μεταξὺ τῶν συνεσφιγμένων ὀδόντων του.

Ἐσίγησα. Πνιγόμενος ὅμως ὁλοτελῶς ἐν τῇ ὁμίχλῃ ἐξηκολούθουν κατεχόμενος ὑπὸ ἀκατανικήτου φόβου.

1800 μέτρα! Ἀΐφνης ἐξερχόμεθα τῆς ὁμίχλης καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον καὶ θαυμάσιον θέαμα τὸ ἐξελιχθὲν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου συνετέλεσεν ὅπως κατανικήσῃ ἐπ' ὀλίγον τὸ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ λογικόν μου καταπιέζον φοβερὸν τοῦ φόβου αἴσθημα. 2000 μέτρα! Θ' ἀναβαίνωμεν λοιπὸν ἀκόμη;

Τὸ ψῦχος καθίσταται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον δριμύ. Διὰ τοῦ ἀγκῶνος ἐγγίζω τότε ἐλαφρῶς τὴν χεῖρα τοῦ συνταξειδιώτου μου:

— Σὲ καθικετεύω . . . τῷ λέγω.

Ἀλλὰ οὔτε κἂν ἐπιτρέψας με ν' ἀποτελειώσω.

— Δειλέ, μοὶ εἶπεν, ἄφησόν με λοιπὸν ἥσυχον, τὸ πρόγραμμα τῆς σήμερον εἶνε: πάντοτε ὑψηλότερα!

Πάντοτε ὑψηλότερα; Γίνομαι ἔξαλλος κατ' αὐτοῦ. Πῶς λοιπόν, δὲν ἐννοεῖς ὅτι μοὶ ἐπιβάλλεις συγκινήσεις ὑπερτέρας τῶν δυνάμεών μου, αἵτινες δύνανται νὰ μὲ φέρωσιν εἰς σημεῖον παραφορᾶς καταστρεπτικῆς δι' ἀμφοτέρους;

2500 μέτρα! Ποῦ εὑρίσκεται ἡ Γῆ; Τὸ πᾶν εἶνε πλέον ἀτμόσφαιρα.

Διὰ πρώτην φορὰν τότε ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας στρέφει τὸ πρόσωπόν του ὁ Ἐρρῖκος πρὸς ἐμέ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου παρατηρῶ παράδοξον καὶ κακὴν ἔκφρασιν διαγραφομένην, ἣν οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχον διακρίνει, καὶ ἥτις μὲ ἐμβάλλει εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν.

Φρικώδης καὶ φοβερὰ ἰδέα διαπερᾷ τὸν ἐγκέφαλόν μου:

Μήπως εὑρίσκομαι ἀπέναντι ἀληθοῦς παράφρονος;

Καὶ ἐναντίον τοῦ παγετώδους ψύχους αἰσθάνομαι ἄφθονον τὸν ἱδρῶτα νὰ καταβρέχῃ τὸ μέτωπόν μου.

Ἐκτὸς τούτων ἀκούω συγχρόνως εἴρωνα φωνὴν λέγουσαν:

— Ὑπερέβημεν τὰς 3000 μέτρα!

Ἀλλὰ δὲν ἔπαντῶ, διότι αἰσθάνομαι ἑαυτὸν ὑπὸ βαθυτάτης νάρκης κυριευμένον καὶ τείνοντα πρὸς βαθὺν ὕπνον, τοσοῦτον ἀκατανίκητον, ὥστε καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεώς μου τὰ βλέφαρά μου βαρέως ἔκλειον.

Ἀγνοῶ πόσον διήρκεσεν ἡ κατάστασις αὕτη. Ἀλλ' ἀφοῦ μετ' ὀλίγον συνῆλθον, ἠννόησα ὅτι ἡ πρὸς τὰ ἄνω ὕψωσίς μας ἔπαυσε καὶ ὅτι διηυθυνόμεθα κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰ ἀχανῆ πελάγη τοῦ οὐρανοῦ, ὅτε αἴφνης ἀρχίζομεν νὰ κατερχώμεθα μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος.

— Μὴ κινηθῇς, διέταξεν ὁ σύντροφός μου, κατερχόμεθα.

Ἡ καρδία μου ἐκτύπησεν ἰσχυρῶς καὶ ἀλγεινοὶ παλμοὶ διέρρηξαν τὸ στῆθός μου ἀποπνίγοντές με. Εἰς τὴν ἀγωνίαν τοῦ φόρου ἤδη προσετέθη καὶ ἄλλη, μήπως πέσωμεν ἐν τῷ πελάγει. Εἶνε πτῶσις τρομερῶς ἰλιγγιώδης! Φρίκη! Καὶ ὅμως δὲν εἶνε ἡ Γῆ, πρὸς τὴν ὁποίαν κατευθυνόμεθα. Διελθόντες ἀστραπηδὸν καὶ δίκην σφαίρας πυροβόλου τὴν ἀχανῆ ἔκτασιν τῶν νεφῶν, εἴχομεν ὑπὸ τὸ εὔθραυστον καὶ λεπτὸν μηχάνημα τὴν Μεσόγειον θάλασσαν ἁπλοῦσαν τὴν βαθεῖαν καὶ ἀπέραντον αὐτῆς σινδόνα. Αὐτὴ λοιπὸν μέλλει νὰ μᾶς δεχθῇ; Τὰ ἔντρομα βλέμματά μου ἐβυθίσθησαν καθέτως εἰς τὰ βάθη τῶν διαφανῶν καὶ ἠρεμούντων ὑδάτων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐμέλλομεν νὰ ἐνταφιασθῶμεν.

Κραυγή, τρόμου καὶ ἀπελπισίας μὲ διαφεύγει:

— Ἡ θάλασσα! ἡ θάλασσα!...

— Ναί, ἡ θάλασσα, ἀναφωνεῖ ὁ σύντροφός μου μὲ ὕφος θριαμβευτικόν, ἡ θάλασσα, ἥτις θέλει χρησιμεύσει ὡς σάβανον καὶ διὰ τοὺς δύο ἡμᾶς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν δύνασαι νὰ διαφύγῃς, ὅπως ἐπανεύρῃς τὴν γυναῖκα, ἣν ὡς σύζυγον ἐξέλεξας.

Μέχρι τῶν ὤτων μου φθάνει ὁ συριγμὸς ἀτμοπλοίου, ὁ κρότος τῆς ἕλικος καὶ ἡ βοὴ πεφοβισμένων κραυγῶν. Ὤ! ἦτο φοβερόν! Αἰφνίδιός τις καὶ ἀπροσδόκητος ἐξέγερσις γεννᾶται ἐν ἐμοί, ἀφύπνισις τελεία τῶν ψυχικῶν μου δυνάμεων, ἔντασις νευρικὴ καὶ κρίσις ὀργῆς ἀγρίας. Δὲν ἐννοῶ, δὲν θέλω νὰ χαθῶ οὕτω, θέλω νὰ διαφύγω ἀπὸ τὴν ἐκδίκησιν τοῦ παράφρονος τούτου. Βραδέως καὶ προσεκτικῶς λύω τότε τὸ λωρίον, δι' οὗ ἤμην προσδεδεμένος ἐπὶ τοῦ θρανίου, ἀλλ' ὁ σύντροφός μου ἀντιληφθεὶς τοῦτο μὲ κρατεῖ αἰχμάλωτον ἐπὶ τοῦ μηχανήματος καὶ δι' ἰσχυρᾶς πιέσεως μὲ καθιστᾷ ἀκίνητον ἐπὶ τῆς θέσεώς μου. Ἐν τούτοις ὁ πρὸς τὴν ζωὴν πόθος μου δεκαπλασιάζει τὴν ἐνεργητικότητά μου. Διὰ κινήσεως ὁρμητικῆς καὶ ταχείας ἐγείρομαι καὶ ἀποσπῶμαι τῆς περισφίγξεώς του. Ὡς ἐκ τῆς βιαίας δὲ ὁρμῆς τῆς κινήσεώς μου ἀναστρέφεται τὸ ἀεροπλάνον, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἐβυθίζετο εἰς τὸ ὕδωρ. Τινάσσομαι τότε πρὸς τὰ ἐμπρός, ἀλλὰ βυθίζομαι, βυθίζομαι διαρκῶς. Θὰ κατορθώσω ἆρά γε ν' ἀνέλθω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐγκαίρως πρὶν πάθω ἐξ ἀσφυξίας; Κτυπῶ ὅσον δύναμαι ἰσχυρῶς τὸ ὕδωρ διὰ τῶν ποδῶν. Εἷς τελευταῖος ἀγών, μία ὑστάτη προσπάθεια καὶ.... ἐπαναβλέπω τὸν οὐρανόν, τὸ φῶς, τὸ ἄπειρον, ἅτινα οὐδέποτε μοὶ ἐφάνησαν τόσον ποθητά! Εἶμαι καλὸς κολυμβητὴς καὶ ἀντέχω ἀρκετά: εἶπον κατ' ἐμαυτόν. Τὴν ἀκοήν μου πλήττουσιν ἤδη φωναί, φωναὶ ἐνθαρρύνσεως. Ὤ! ὁποία εὐτυχία! Ὑπεγείρων τὴν κεφαλήν, διακρίνω τορπιλλικὸν διευθυνόμενον πρὸς συνάντησίν μου ἐν ὅλῃ τῇ ταχύτητι αὐτοῦ. Καὶ ἤδη.... χεῖρες σώτειραι τείνονται πρὸς ἐμέ!

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.

Β. Χ. Β.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὅτε ὁ Φρειδερῖκος ὁ Μέγας τῆς Πρωσσίας ἔκτιζε τὸ μέγαρον αὐτοῦ *Sans-Souci*, συμπεριελάμβανεν εἰς τὸ σχέδιον καὶ μυλῶνα χωρικοῦ τινος, ὅστις ὅμως ἐπιμόνως ἀντέστη μηδεμίαν δεχόμενος ἀποζημίωσιν. Ἀκούσας δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως «Ἀγνοεῖς ὅτι λαμβάνω, ἂν θέλω, τὸν μυλῶνά σου καὶ ἄνευ δηναρίου; — Ναί, ἀπήντησεν, ὡς νὰ μὴ εἴχομεν δικαστήρια!... — Χαίρω, ὑπέλαβε τότε ὁ μονάρχης, ὅτι ἔχεις τόσην πεποίθησιν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν δικαστῶν τοῦ βασιλείου μου. Μένε λοιπὸν ἥσυχος καὶ κάτεχε τὸ κτῆμά σου, διότι ἐγὼ μεταβάλλω ἤδη τὸ σχέδιον.

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἡ ἀγάπη, ἡ φροντὶς καὶ ἡ ἐργασία τῶν μητέρων δὲν λαμπρύνεται διὰ μνημείων ἐκ λίθου ἢ μετάλλου, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν παίδων ὑπάρχει δι' αὐτὰς μνημεῖον· πᾶν δ'ὅ,τι μέγα καὶ λαμπρὸν γενεά τις παράγει, βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς, καὶ ἂν πρέπει νὰ στέφωνται οἱ εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ὡραιοτέρα δάφνη ἀνήκει εἰς τὰς μητέρας.

ZSCHOKKE

Ἀναλογιζόμενος τὴν πνευματικότητα τῆς ψυχῆς, δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀθανασίας αὐτῆς. Προσεπάθησα νὰ ἐγείρω ἐν ἐμοὶ δισταγμούς, ἀλλ' ἀείποτε ἀπέτυχον. Ἡ μέλλουσα ζωὴ θὰ ὁμοιάζῃ ἀρά γε τῇ παρούσῃ! Τὸ ζήτημα εἶνε διάφορον καὶ σκοτεινόν. Ἡ ἀθανασία ὅμως τῆς ψυχῆς εἶνε δι' ἐμὲ τόσον βεβαία, ὅσον ἡ θνησιμότης τοῦ σώματος.

ΒΥΡΩΝ

Μέρα-νύχτα, ὅπου εἶμαι ἢ ξυπνὸς ἢ στὸ κρεββάτι,
Ὅπου βρίσκομαι σηκώνω πρὸς τὸν οὐρανὸ τὸ 'μάτι.
Ὅλα εἶνε, ὅ,τι βλέπω, μία ἐκκλησιὰ μεγάλη,
Οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ κάμπος καὶ βουνὸ καὶ περιγιάλι.

ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΜΗΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΤΕΚΝΑ

Μητέρες, ἐὰν παρατηρήσητε ὅτι τὰ τέκνα σας ἐρίζουσι, μὴ τὰ ἐπιπλήττητε, ἀλλὰ ψάλατε ἁρμονικόν τι ᾆσμα, εἰ δυνατόν, συνοδευόμενον ὑπό τινος ὀργάνου καὶ εὐθὺς θὰ ἴδητε ὅτι ἡ εἰρήνη θὰ ἐπανέλθῃ μεταξύ των.

Τὰ παιδία ἀγαπῶσι φύσει τὰ ὡραῖα πράγματα. Ἀπαγγέλλετε λοιπὸν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ποιήματα, λέγετέ τα ἱστορίας, τραγουδεῖτε καὶ ἐξέρχεσθε μετ' αὐτῶν εἰς τὸν περίπατον διδάσκετέ τα δὲ κατ' αὐτὸν ἀπὸ τὸ ὡραῖον βιβλίον τῆς φύσεως.

Διδάξατέ τα τὴν καθαριότητα, ἥτις ἀληθῶς φέρει πλὴν τῆς ὑγιείας, τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐθυμίαν.

Μητέρες, μὴ συνειθίζετε τὰ παιδία σας νὰ φέρωσι φλανέλλαν ἐπὶ τῆς σαρκός, μὴ τὰ καταδικάζητε νὰ προασπίζωνται δι' αὐτῆς ἄνευ ἀπολύτου ἀνάγκης. Ἡ μαλακὴ φλανέλλα ἐπιτρέπεται μόνον διὰ τὴν κατασκευὴν ἐξωτερικῶν φορεμάτων δι' αὐτά, ἅτινα κατὰ τὴν ὑγιεινὴν δέον νὰ εἶνε εὐρύχωρα, καλύπτοντα τὰ μέλη, μὴ πιέζοντα αὐτά, ἀφίνοντα τὰς κινήσεις ἐλευθέρας καὶ ἀρκούντως προστατεύοντα αὐτὰ ἀπὸ τὰς προσβολὰς τῆς ἀτμοσφαίρας.

Ποτὲ λοιπὸν μὴ ἐνδύετε αὐτὰ κατάσαρκα μὲ φλανέλλαν, ὅταν ἔχωσιν ὑγιὲς στῆθος καὶ κνήμας στερεάς. Ἡ φλανέλλα ἀπ' εὐθείας ἐφαπτομένη τοῦ δέρματος ἄνευ ἀνάγκης καθίσταται ἐπιβλαβὴς μάλιστα· αὕτη εἶνε μόνον διὰ τοὺς ἔχοντας ἀσθενικὸν στῆθος καὶ τοὺς προσβληθέντας ὑπὸ βρογχίτιδος.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Ὅταν ἡ λύπη σιωπᾷ καὶ λόγια δὲν εὑρίσκεις,
κρυφολαλεῖς μὲ τὴν καρδιὰ καὶ νὰ σχισθῇ τῆς λέγεις.

*** Τὸ νὰ θρηνῇς ἕνα κακὸ ποῦ πέρασε καὶ πάγει·
εἶνε ὁ τρόπος νὰ ζητῇς νέον κακὸ νὰ φέρῃς. ΣΑΙΞΠΗΡ

*** Ἡ ὑπόληψις εἶνε τὸ εἰσόδημα τῆς ἀρετῆς ἐν τῷ βίῳ.

ΚΥΡΙΑ ΔΕ ΛΑΜΒΕΡΤ

ΤΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ

Αἱ γυναῖκες συνήθως κοπιάζομεν πολὺ δι' ἀνωφελῆ ἐργασίαν, ἥτις καθιστᾷ τὸν βίον μας λίαν φορτικόν. Τὴν ὡς ἐκ τούτου δὲ δυσθυμίαν μας μεταδίδομεν καὶ εἰς τὸν σύζυγον καὶ εἰς τὰ τέκνα, εἰς τοὺς ὁποίους εἶνε ἀπηγορευμένον νὰ θίξωσιν ἢ νὰ μετακινήσωσί τι, ἐκ φόβου μὴ ρυπάνωσιν αὐτὸ ἢ καταστρέψωσιν ἁρμονίαν γελοίαν. Ἂς εἶνε αἱ ὕελοι τῶν παραθύρων ὀλιγώτερον στιλπναί, ἐὰν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, παρὰ νὰ διαταραχθῇ ἡ ἑλκυστικὴ καὶ γλυκεία εὐθυμία τοῦ οἴκου. Τὰ τέκνα μας ἂς ἔχωσιν ἐξ ἁπλοῦ ὑφάσματος ἐμπροσθέλλας, ἄνευ στολισμάτων ἢ κεντημάτων, δὲν πειράζει, ὀφείλομεν ὅμως νὰ ὁδηγῶμεν αὐτὰ τακτικῶς εἰς τὸν περίπατον. Αἱ γυναῖκες τῶν εὐπόρων τάξεων, κακῶς ποιοῦσι διερχόμεναι τὸν καιρόν των εἰς ἐργόχειρα ἐπὶ καναβᾶ καὶ κεντήματα διάφορα, τόσον ἀνωφελῆ εἰς αὐτάς, ὅσον καὶ βλαβερὰ εἰς τὴν ὅρασιν καὶ κοπιαστικὰ εἰς τὸ πνεῦμα, ὡς ἐπίσης ἐξαντλούμεναι εἰς ὑποδοχάς, ἑσπερίδας καὶ γεύματα, ἅτινα τὰς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὰς ἀληθῶς ἀρετὰς τῆς καρδίας καὶ τοῦ νοός.

Μ. Ν.

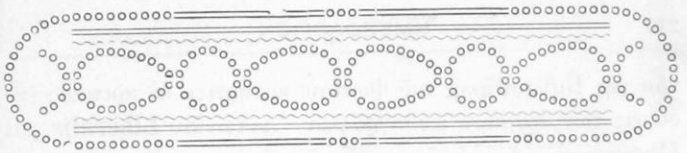

Ἐπιρροὴ τῆς ἡλικίας τῶν γονέων
ἐπὶ τῆς μακροζωΐας τῶν τέκνων.

Κατὰ τὰς παρατηρήσεις σπουδαίου ἰατροῦ.

Τὰ παιδία, τῶν ὁποίων ὁ πατὴρ εἶνε ἄνω τῶν 20 ἐτῶν, παρουσιάζουν ἀδύνατον κράσιν, τὰ ἐκ πατέρων ἄνω τῶν 25 μέχρι τοῦ 45 ἔτους τῆς ἡλικίας των γεννώμενα εἶνε τὰ ἰσχυρότατα καὶ ρωμαλεώτερα, ἐνῷ τὰ γεννώμενα ὑπὸ γονέων ἄνω τῶν 45 ἐτῶν, εἶνε ἐπίσης ἀσθενικά.

Ἐν τῇ γεννήσει ἐπιδρᾷ ὡσαύτως καὶ ἡ ἡλικία τῆς μητρός. Τὰ ὑγιέστερα καὶ ἀκμαιότερα παιδία γεννῶνται ὑπὸ μητέρων μεταξὺ τοῦ 25 ἕως 35 τῆς ἡλικίας αὐτῶν. Ἀνάγκη δὲ πάντως ἡ μήτηρ νὰ εἶνε τοὐλάχιστον κατὰ 10 ἔτη νεωτέρα τοῦ ἀνδρός, διότι, ὅταν ἀμφότεροι εἶνε τῆς αὐτῆς ἡλικίας, γεννῶσι παιδία ἀσθενικά.

ΕΔΓΑΡΟΣ ΜΑΡΤΙΝΗΣ

Εἰς τὴν ἀραιάν, δυστυχῶς, φάλαγγα τῶν ζώντων γερμανῶν φιλελλήνων, προσετέθη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ὁ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Λειψίας τακτικὸς καθηγητὴς τῆς κλασικῆς φιλολογίας **Edgar Mardini**. Ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει, μὲ χαρακτηριστικώτατον τίτλον, ὁ γερμανὸς φιλόλογος ἐξαίρει τὰς πρὸς τὸν πολιτισμὸν ὑπηρεσίας τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ καὶ ἐπιζητεῖ νὰ κινήσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀκρατήτου. Ἀνδρὸς τοιούτου προσήκει νὰ γίνῃ γνωστὸς εἰς τὸ ἑλληνικὸν ὁ βίος καὶ ἡ εἰκών.

Γεννηθεὶς τῇ 26 Μαΐου 1871 (ν.ἡ.) ἐν **Mittdsohland** τῆς Σαξωνίας ὁ κ. Μαρτίνης, ἐκ πατρὸς ἰδιοκτήτου ἱπποτικοῦ ἀγροκτήματος **(Rittergutsbesizer)**, μητρὸς δὲ βαρωνίδος, ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα γράμματα κατ' οἶκον, συνέχισε δὲ αὐτὰ ἐν Δρέσδῃ, ἐν **Bantzen**, ὅπου ἔλαβε τὸ γυμνασιακὸν ἀπολυτήριον. Τὰς πανεπιστημιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐποιήσατο ἐν Βιέννῃ καὶ ἐν Λειψίᾳ, ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ πόλει ἀνηγορεύθη (1895) διδάκτωρ, γράψας περὶ τοῦ φιλοσόφου Ποσειδωνίου λατινιστί. Τὸ πλεῖστον τῶν ἐτῶν 1896-98 διῆλθεν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ πρὸς μελέτην ἀρχαιοτήτων καὶ χειρογράφων. Τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐγένετο ὑφηγητὴς ἐν Λειψίᾳ, τὸ 1903 ἔκτακτος καθηγητὴς καὶ τὸ 1907 τακτικός.

Μεταξὺ ἄλλων ἔγραψε νυκτερινὰς μελέτας περὶ Ποσειδωνίου, Λαερτιανὰ Ἀνάλεκτα, Εὐσταθιανὸν **(Eustathianum)**, Διάγραμμα Λατινικῆς γραμματολογίας, Ἱστορίαν τοῦ κειμέ-

νου τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Φωτίου· κατήρτισε δὲ κριτικὰς ἐκδόσεις τῶν ἀρχαίων μυθογράφων Ἀντωνίου **Liberalis** καὶ Παρθενίου. Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐκίνησεν ἰδιαιτέρως τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Ἑλλήνων εἶναι, ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ, τὸ περὶ Φιλλεληνισμοῦ καὶ Τουρκοφιλίας ἐνθουσιῶδες αὐτοῦ βιβλιάριον, τὸ ὁποῖον δικαίως προσείλκυσε πανταχόθεν ἐκδηλώσεις εὐγνωμοσύνης τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν συγγραφέα. Μεταφρασθὲν δὲ ἐδημοσιεύθη ὁλόκληρον, ὡς ἔμαθον, ἐν τῷ «Ἀγῶνι» τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐν τῇ «Ἡμερησίᾳ» τῆς Σμύρνης.

Ἡ ὑποδοχὴ ἥτις ἐγένετο εἰς τὸ δημοσίευμα τοῦτο μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, βαθέως συνεκίνησε τὸν συγγραφέα, ὡς αὐτὸς γράφει πρὸς τὸν χαράττοντα τὰς γραμμὰς ταύτας. «Ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου — καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἔτι τὴν ἐν Ἀφρικῇ Ροδεσίαν, — λέγει περαιτέρω ὁ εὐγενὴς φιλέλλην, μοὶ ἦλθον εὐχαριστήρια γράμματα ἐξεχόντων Ἑλλήνων. Ἀλλὰ πλειότερον τούτων μοὶ ηὐχαρίστησεν, ὅτι καὶ πλῆθος συμπατριωτῶν μου μοὶ ἐξεδήλωσεν ἐπευφημίας· διότι βεβαίως ὁ κύριος σκοπὸς τῶν γραφέντων ἦτο ἡ ἀποκάλυψις τῶν ἑλληνικῶν καὶ τουρκικῶν σχέσεων παρὰ τῷ γερμανικῷ δημοσίῳ».

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία τῶν Ἀθηνῶν, ἡ Ἐπιστημονικὴ καὶ ὁ Ἑλληνορθόδοξος Σύλλογος Δρέσδης ἐξέλεξαν ἤδη τὸν ἐπιφανῆ φιλέλληνα ἐπίτιμον αὐτῶν μέλος, ὁσονούπω δὲ καθ' ἃ μανθάνομεν, τὸ παράδειγμα τῶν Σωματείων τούτων ἀκολουθεῖ ὁ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος. Ἐπίσης ὁ καθηγητὴς Γεώργιος Μιστριώτης, οὗτινος τὸν ἀγῶνα μετὰ συμπαθείας παρακολουθεῖ ὁ νέος φιλέλλην, δημοσιεύει ἐν τῷ τελευταίῳ τόμῳ τῶν ρητορικῶν αὐτοῦ λόγων μεγάλην εἰκόνα τοῦ κ. Μαρτίνη, ἀφιερῶν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν **Drerup** τὸν τόμον τοῦτον.

† ΑΡΧΙΜ. ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ
Πατριαρχικὸς Ἐπόπτης τῶν Σχολῶν.

ΕΔΓΑΡΟΣ ΜΑΡΤΙΝΗΣ

ΔΙΑΓΩΓΗ ΠΡΟΣ ΥΠΟΔΕΕΣΤΕΡΟΥΣ

Οὐδὲν χαρακτηριστικώτερον ἀγενοῦς διαθέσεως ἀπὸ τὴν διαγωγὴν ἀνθρώπου καταπιέζοντος τοὺς ὑποδεεστέρους του.

Ὁ ὑβρίζων τὸν μὴ τολμῶντα ν' ἀποκριθῇ εἶνε ἄνανδρος, ὡς ὁ γυμνῶν τὸ ξίφος κατὰ γυναικὸς ἢ παιδίου.

Διὰ τοῦτο, ὅπου ἰδῇς ἄνθρωπον ὑβριστὴν πρὸς τοὺς ὑποδεεστέρους του, πίστευσον ὅτι οὗτος ἕρπει πρὸς τοὺς ἀνωτέρους του· διότι ἡ αὐτὴ χαμέρπεια τοῦ πνεύματος τὸν καθιστᾷ τυρρανικὸν πρὸς τοὺς μὴ δυναμένους ν' ἀντισταθοῦν καὶ δειλοὶ πρὸς τοὺς δυναμένους, τύραννον μὲν τούτων, ἐκείνων δὲ σκώληκα. Οἱ ὑπηρέται καὶ ἄλλοι ὑποδεέστεροι δὲν δύνανται μὲν βεβαίως ν' ἀποδώσουν ὅσας ὕβρεις δέχονται παρὰ τῶν κυρίων των, ἀλλ' ἡ ἰδέα, ἣν διαδίδουν εἰς τὸν κόσμον περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν, τοὺς ἐκδικεῖ πληρέστατα.

Ἡ καταλληλοτέρα ἑπομένως πρὸς ὑποδεεστέρους διαγωγὴ εἶνε ἡ τῆς φιλανθρωπίας καὶ γενναιότητος, οὔτε εἰς τὴν οἰκειότητα, ἀλλ' οὔτε εἰς ὕβριν ἐξοκέλλουσα.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ὄξος ἀρωματικὸν τοναλέττας.

Κόψατε ἄνθη λεμονιᾶς ἢ συγγενῶν δένδρων, ἀφαιρέσατε καὶ τὸν φλοιὸν ὀλίγων λεμονίων καὶ μαζὶ μὲ ὀλίγα φύλλα λεμονέας ρίψατε ὅλα μαζὶ ἐντὸς φιαλῶν, περιεχουσῶν ὄξος καλὸν μᾶλλον λευκόν. Σφραγίσατε ἔπειτα ἑρμητικῶς αὐτὰς καὶ ἀναταράττετε καθ' ἑκάστην τὰς φιάλας, μετὰ πάροδον δὲ 30 ἡμερῶν ἀποσφραγίσατέ τας, περάσατε διὰ τουλπανίου τὸ ὑγρὸν καὶ θέσατε εἰς ἄλλας καθαρὰς φιάλας.

Θὰ ἔχητε δροσιστικώτατον καὶ πολὺ εὔοσμον vinaigre καὶ δὲν θὰ συγκρίνηται μὲ τὰ καλλίτερα εὐρωπαϊκά.

Η ΕΝΟΠΛΟΣ ΕΙΡΗΝΗ

ΚΑΙ

ΤΟ ΕΝ ΧΑΓΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Χάριν τῆς ἐνόπλου εἰρήνης ἐν διαστήματι 25 ἐτῶν ἡ Εὐρώπη ἐδαπάνησεν 145 δισεκατομμύρια φράγκων. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ πολὺ ἡ ἄδικος καὶ κακοῦργος αὕτη ἔνοπλος εἰρήνη; Οὐχὶ βεβαίως· διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν καταστρέφει διαρκῶς τὰ δικαιώματα ἐργασίας καὶ εὐζωΐας τῶν ἀμέσως καὶ ἐμμέσως ἐνδιαφερομένων λαῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀναγκάζει αὐτοὺς εἰς κακουργήματα, αὐστηρῶς ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ Νόμου τιμωρούμενα.

Κατὰ τὸν διάσημον ἄγγλον φιλόσοφον Normann Angell ἡ οἰκονομικὴ κίνησις τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων τείνει βαθμηδὸν πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ πολέμου. Νομίζουν, λέγει, οἱ λαοὶ ὅτι προφυλάττονται μόνον διὰ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ σιδήρου, ἐνῷ μόνη ἡ παγκόσμιος οἰκονομικὴ πίστις εἶναι ἡ τὰ τηλεβόλα κατασιγάζουσα δύναμις.

Ἀναλόγως τῶν κοινῶν συμφερόντων καὶ τῶν διακλαδώσεων ὅλων τῶν μεγάλων οἰκονομικῶν κέντρων, εἶναι τὴν σήμερον ἀδύνατον νὰ ἐπιβάλῃ ὁ κατακτητὴς τῷ νικωμένῳ βαρεῖς ὅρους εἰρήνης, χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ ἐκ τούτων καὶ ὁ ἴδιος.

Ὅσον μὲν διὰ τὴν προσάρτησιν χώρας τινός, μικρὰς σχετικῶς παρέχει αὕτη τῷ νικητῇ πραγματικὰς ὠφελείας, διότι ὁ πλοῦτος τοῦ κατακτωμένου μέρους μένει εἰς χεῖρας τῶν

κατοίκων τοῦ μέρους τούτου. Ὅτε ἡ Γερμανία προσήρτησε τὴν Ἀλσατίαν, οὐδεὶς Γερμανὸς ἔλαβεν, ὡς λάφυρον τοῦ πολέμου, οὐδὲ σπιθαμὴν ἀλσατιανῆς γῆς.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν πληρωμὴν πολεμικῆς ἀποζημιώσεως, αὕτη ἐξασθενεῖ τὸν λαμβάνοντα μᾶλλον ἢ τὸν δίδοντα. Τέσσαρα ἔτη μετὰ τὴν παρὰ τῆς Γαλλίας ἀποπληρωμὴν τῶν πέντε δισεκατομμυρίων φράγκων πολεμικῆς ἀποζημιώσεως, ὁ Βίσμαρκ ἠναγκάσθη νὰ δηλώσῃ ἐπισήμως τῇ 29 Νοεμβρίου 1881 ἐν τῇ Γερμανικῇ Βουλῇ τὰ ἑξῆς· «Μὲ κατέπληξεν ἐν ἔτει 1877 διὰ πρώτην φορὰν ἡ γενικὴ καὶ προϊοῦσα ἀχρηματία τῆς Γερμανίας, παραβαλλομένη πρὸς τὴν τῆς Γαλλίας».

Δύναται τοὐλάχιστον ὁ νικητὴς ν' αὐξήσῃ τὸ ἐμπόριόν του, ἐπωφελούμενος τῆς θέσεως τοῦ νικωμένου; Ὄχι βεβαίως. Τὰ ὅπλα, λέγει ὁ Angell, ἔδωκαν τὸν Καναδᾶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὄχι ὅμως τὰς παραγγελίας τοῦ Καναδᾶ, αἵτινες δίδονται συνήθως εἰς τὰ ἔθνη τὰ μὴ ἔχοντα στρατόν, ὡς οἱ Ἑλβετοὶ π. χ. Τὴν ἀλήθειαν τῶν θεωριῶν τούτων καταδείκνυσιν ἡ ἱστορία τῶν τελευταίων πολέμων:

Ἡ οἰκονομικὴ ἀναγέννησις τῆς Ἱσπανίας ἤρχισεν εὐθὺς μετὰ τὸν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν καταστρεπτικὸν πόλεμον.

Μετὰ τὸν ἐν Μαντσουρίᾳ πόλεμον ἤρχισεν εὐημεροῦσα ἡ Ρωσία, ἀπεναντίας δὲ ἡ κατάστασις τῆς Ἰαπωνίας εἶναι ἔκτοτε κρίσιμος.

Ἡ Ἀγγλία ὑποφέρει εἰσέτι τὰς συνεπείας τῆς εἰς Τρανσβὰλ ἐκστρατείας αὐτῆς. Ἐξώδευσε περὶ τὰ ἓξ δισεκατομμύρια φράγκα, ἡ δὲ δαπάνη αὕτη κατέληξεν εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ πρώην ἀρχηγοῦ τῶν Βόερς στρατηγοῦ Βόθα εἰς τὴν προεδρείαν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἐν τῇ σχεδὸν αὐτονόμῳ ὁμοσπονδίᾳ τῆς μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς.

Τὴν σήμερον ἡ εὐημερία ἑνὸς λαοῦ συνδέεται μετὰ τῆς εὐημερίας ὅλων τῶν ἄλλων λαῶν, καὶ βασίζεται ἐπὶ τῆς

ἀλληλεγγύης αὐτῶν, ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς γενικῆς οἰκονομικῆς πίστεως. Ὁ πόλεμος εἶναι ἐξίσου δεινὸς καὶ διὰ τὸν νικῶντα καὶ διὰ τὸν νικώμενον.

Αἱ ὑπὲρ τῆς εἰραιώσεως τῆς εἰρήνης προσπάθειαι τοῦ νεωτέρου Κροίσσου καὶ μεγάλου φιλανθρώπου Ἀμερικανοῦ Carnegie κατίσχυσαν εὐτυχῶς τῆς ἀδρανείας καὶ δυστροπίας τῶν Κυβερνήσεων.

Τὰ ἐν Χάγῃ δύο συνέδρια τοῦ 1898 καὶ 1909 συνέστησαν διαρκὲς Διαιτητήριον Διεθνές, τὸ ὁποῖον συνεβίβασεν ἤδη σπουδαίας διαφοράς, καὶ ἰδίως τὴν μεταξὺ Γαλλίας καὶ Γερμανίας ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς Καζαπλάγκας.

Αἱ ἐν Χάγῃ συμβαλλόμεναι Δυνάμεις ἀπέκλεισαν κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τῆς διαιτησίας πάσας τὰς πρὸς τὴν τιμὴν καὶ τὰ ζωτικὰ αὐτῶν συμφέροντα σχετιζομένας διαφοράς.

Ἀλλ' ἔκτοτε δέκα ἑπτὰ ἰδιαίτεραι συνθῆκαι διαιτησίας ὑπεγράφησαν ἄνευ τοιούτων ἐπιφυλάξεων.

Ἤδη δὲ πρόκειται νὰ συναφθῇ μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς σπουδαία συνθήκη περὶ ***ὑποχρεωτικῆς διαιτησίας.***

Σημ. *Εἴθε ἡ τοιαύτη συνθήκη νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρόδρομος τῆς παγκοσμίου εἰρήνης. Εἴθε πάντες οἱ εἰς διάστασιν εὑρισκόμενοι λαοὶ νὰ ἐκτιμῶσι τὰ πραγματικὰ αὐτῶν συμφέροντα, τὰ πλεονεκτήματα τῆς διὰ διαιτησίας συμφιλιώσεως.*

Εἴθε ἑπομένως νὰ μὴ παρεκκλίνωσιν οἱ ἄνθρωποι τῆς εἰρηνικῆς συμβιώσεως, τῆς εὐγενοῦς μετριοπαθείας, ἀνεκτικότητος καὶ ἀλληλοβοηθείας, ἐκπληροῦντες μάλιστα ὡς θρησκευτικὸν καθῆκον τὴν προαιώνιον θείαν ἐκείνην ἐντολὴν ***«Ἀγάπα τὸν πλησίον ὡς σεαυτόν»****, ἧς ἡ ἐκπλήρωσις ἀποτελεῖ τὴν μόνην βάσιν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου.*

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. Ι. Ε.

ΠΡΟ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

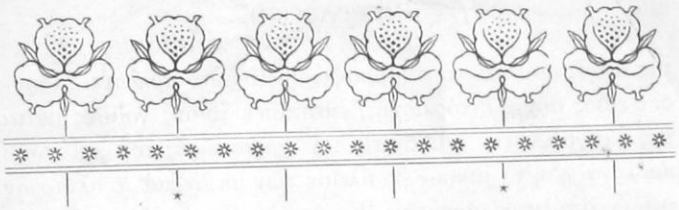
Βασιλικὰς εἰς Σὲ τιμὰς ὁ κόσμος ἀπηρνήθη,
Σταυρούμενον σ' ἐνέπαιζαν τὰ τῶν τυράννων πλήθη.
Ἡ ἄκανθα διάδημα ὑπῆρχε κεφαλῆς Σου,
Χλαμύς Σου ἡ τοῦ χλευασμοῦ κοκκινωπὴ ἐσθής Σου,
Καὶ κάλαμος τὸ σκῆπτρόν Σου, καὶ θρόνος ἀλγεινός Σου
Ὁ φοβερὸς Σταυρός σου!

Ἀλλὰ ἰδού, τὸ σκῆπτρόν Σου τὸ ἐκ λιτῆς καλάμου,
Ναοὺς καὶ εἴδωλα θεῶν εἰς κόνιν θραύει ἄμμου,
Καὶ πᾶσαν κυβερνᾷ τὴν γῆν, ὑφ' ἑαυτὸ ἑνῶσαν
Τοὺς διαφέροντας λαοὺς εἰς θρήσκευμα καὶ γλῶσσαν!
Καὶ ὁ Σταυρός Σου, θρόνος Σου προσκαίρου ἀλγηδόνος,
Τῆς αἰωνίου δόξης Σου καθίσταται ὁ θρόνος,
Σοφίας ἕδρα καὶ κρηπὶς τῆς οἰκουμένης πάσης,
Καὶ βῆμα κρίσεως, ἐξ οὗ τοὺς βασιλεῖς δικάσῃς.

ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ

Πόθεν ἡ λέξις ΣΩΒΙΝΙΣΜΟΣ;

Ἐπειδὴ ἀπό τινος ἡ λέξις *σωβινισμὸς* εἶνε λίαν ἐν χρήσει εἰς τὸν ἐγχώριον τύπον, ἴσως ἠθελόν τινες τῶν ἀναγνωστῶν μας νὰ μάθωσι πόθεν παράγεται. Ἡ λέξις λοιπὸν σωβινισμὸς παράγεται ἀπὸ τὸν Chauvin, γάλλον ἀπόμαχον κομπορρήμονα ἥρωα μιᾶς κωμῳδίας τοῦ Σκρίβ, ὑπηρετήσαντα ὑπὸ τὸν Μέγαν Ναπολέοντα. Σωβινισμὸς δὲ κατόπιν ὠνομάσθη ἡ ἐπὶ τῆς Παλινορθώσεως καὶ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου ὑπὸ πολλῶν γάλλων ἐκδηλουμένη μανιώδης ἐπιθυμία ἀνακτήσεως τῆς ἐπὶ Ναπολέοντος πολεμικῆς δόξης ἀντὶ πάσης θυσίας. Σήμερον λοιπὸν λέγοντες σωβινισμόν, ἐννοοῦμεν ***ἄλογον πόθον πολεμικῆς δόξης.***

Ο ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ

Ὀπίσω ἀπὸ μίαν κωμόπολιν ἀφιλόκαλον ἴσως καὶ ξηρὰν διὰ τοὺς ἀπαιτητικοὺς φυσιολάτρας, χαριτωμένην ὅμως δι' ἡμᾶς τοὺς συνδεομένους μετ' αὐτῆς μὲ προσφιλεῖς ἀναμνήσεις, ἐπάνω εἰς ἕνα βουνὸ κατάφυτον ἀπὸ ἀμπέλια, εἰς τὴν πατρίδα του, ἐκεῖ ὅπου ἦτο τὸ πατρικό του ἀμπέλι ἔκτισε τὸ μοναστήρι του.

Εἰς τοὺς πόδια τοῦ βουνοῦ αὐτοῦ ἐκτείνεται κοιλάς, τὴν ὁποίαν τὸν χειμῶνα καταβρέχει χείμαρρος, πέραν τοῦ ὁποίου μὲ μεγαλοπρεπῆ χάριν ἐξαπλοῦται ἡ Προποντὶς θωπεύουσα μὲ τὸ ἁπαλὸ κῦμά της τὴν ἀκρογιαλιά, τὴν ὁποίαν στολίζουν ἐκτὸς τῆς μακρᾶς σειρᾶς σπιτιῶν, ἄφθονα καταλευκα λιθάρια, ὀλίγα καϊκια, μερικοὶ ἀνεμόμυλοι καὶ εἰς λευκὸς φάρος, ὁ φάρος τῶν Γανοχώρων.

Εἶνε τὸ γραφικώτερο μέρος τῆς κωμοπόλεως τὸ μοναστήρι «Ἅγιος Ἰωάννης». Λευκὸν ὡς ἡ περιστερὰ ὑψοῦται μεταξὺ δύο-τριῶν εὐθυτενῶν κυπαρίσσων καὶ ὀλίγων ἄλλων δένδρων σκορπίζον οὕτω ποίησίν τινα καὶ ποικιλίαν εἰς τὰ τριγύρω μονότονα ἀπὸ ἀμπέλια βουνά. Ἐκεῖ μένει ὁ καλόγηρος, ὁ αὐστηρός, ὁ δύστροπος, ὁ γνωστὸς εἰς ὅλην τὴν περιφέρειαν ἐκείνην διὰ τὸν ἰδιόρρυθμον βίον του, ὁ κατορθώσας νὰ δημιουργήσῃ περὶ ἑαυτὸν περιβάλλον σύμφωνον πρὸς

τὰς ἀρχάς του καὶ νὰ συμμορφώσῃ μὲ αὐτὸ πολλούς. Ἵδρυσεν εἶδος ἀρχῆς ἐντὸς ἀρχῆς, ἐθέσπισεν ἰδίους νόμους κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις καὶ τάσεις τοῦ χαρακτῆρός του καὶ οὕτω κυβερνᾷ ἤδη τὸ μικρὸν βασίλειον τῶν ἰδεῶν καὶ προλήψεών του ὡς ἀπόλυτος μονάρχης. Ἐκμεταλλευόμενος ἰδίᾳ τὴν πρὸς τὰ θεῖα εὐαισθησίαν τῶν γυναικῶν κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ αὐτὰς καὶ οὕτω διὰ τῆς ὑπὲρ τῆς μονῆς ἐργασίας των, τῶν προσφορῶν καὶ ἀφιερωμάτων των τὸ μοναστῆρι εὑρύνεται, αἱ γαῖαί του πολλαπλασιάζονται, ἡ βασιλεία του ἐξαπλοῦται.

Αὐτὸς εἶνε ὁ κατηχητὴς καὶ ἐξομολογητής των, εἰς αὐτὸν καταφεύγουσιν οἱ ναυαγοὶ τοῦ βίου καὶ οἱ πάσχοντες ψυχικῶς, εἰς αὐτὸν ἐπίσης προσέρχονται καὶ πολλοὶ σωματικῶς πάσχοντες, τοὺς ὁποίους θεραπεύει δι' ἰδιαιτέρων φαρμάκων, τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος παρασκευάζει ἐκ τῶν ἀρωματωδῶν βοτάνων τῶν βουνῶν.

Ἂν καὶ γνωρίζῃ ὅλους τοὺς ἐκεῖ εἰς ὀλίγους παρουσιάζεται καὶ ἐλαχίστους περιποιεῖται· κρυμμένος εἰς τὰς κρύπτας του, τὰς ὁποίας αὐτὸς ἔκτισε καὶ ἐπομένως αὐτὸς μόνος γνωρίζει, παρατηρεῖ ἐκεῖθεν πᾶν ὅ,τι συμβαίνει πέριξ του. Ἐντὸς τῆς περιοχῆς του δὲν ἀνέχεται φωνάς, ζωηρότητας, θόρυβον καὶ διὰ τοῦτο δύναται ἄνευ δισταγμοῦ ν' ἀποπέμψῃ ὅσους δὲν συμμορφόνονται κατὰ γράμμα μὲ τὰς διατάξεις του. Τοὺς ἐρχομένους ἐκ μακρυνῶν μερῶν ξένους δέχεται καὶ περιποιεῖται· καὶ ἂν μὲν φανῶσιν οὗτοι σύμφωνοι πρὸς τὰς ἀρχάς του, τότε διαθέτει εἰς αὐτοὺς καὶ εὐρύχωρον δωμάτιον μὲ λαμπρὰν θέαν, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται μόνον κατὰ τὰς πανηγύρεις τοῦ μοναστηρίου.

Ἀρέσκεται ν' ἀλληλογραφῇ μετὰ ἀνεπτυγμένων καὶ ἐξεχόντων προσώπων, πρὸς τὰ ὁποῖα ἀποστέλλει καὶ διάφορα δῶρα, προϊόντα τοῦ μοναστηρίου καὶ τῆς βιομηχανίας του. Μὲ τοὺς κατὰ καιρὸν ὅμως μητροπολίτας δὲν φαίνεται πολὺ συνδεδεμένος· ἴσως διότι ἡ προσέγγισις καὶ φιλικὴ στάσις

δύο ὁμοίων προκαλέσῃ διάστασιν, κατόπιν δὲ καὶ ἀντίστασιν τοῦ ἰσχυροτέρου. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει.

Πολλὰ καὶ ἄλλα τοιαῦτα μοὶ ἔδωσαν τὴν περιέργειαν νὰ γνωρίσω καὶ ἐγὼ ἐκ τοῦ πλησίον τὸν πανίσχυρον αὐτὸν καλόγηρον. Ἤλπιζον δὲ νὰ τύχω εὐμενοῦς παρ' αὐτοῦ ὑποδοχῆς, καθ' ὅσον ἔφερον ἰδιαιτέρους τίτλους ἀνεγνωρισμένους παρὰ τῆς Αὐλῆς του. Πρῶτον θὰ τῷ διεβίβαζον τοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαπητοῦ του ἰατροῦ καὶ δεύτερον ἤμην θυγάτηρ τοῦ διδασκάλου τῶν παιδικῶν του χρόνων.

Ἕνα δροσερὸ πρωῒ λοιπὸν τοῦ Μαΐου ἐγὼ μὲ μίαν φίλην μου ἐξεκινήσαμεν διὰ τὸ μοναστῆρι. Τόση ἡμερότης ὑπάρχει εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὥστε κατάμονοι κόραι ἀταράχως περιφέρονται εἰς ὅλα τὰ βουνά. Ἀφοῦ διήλθομεν μέρος τῆς ἀκρογιαλιᾶς καὶ τοῦ ξηροῦ τότε χειμάρρου, ἐστρέψαμεν πρὸς ἕνα ἀνωφερὲς μονοπάτι, τὸ ὁποῖον ὡς λευκὴ ταινία περνᾷ ἀμπέλια καὶ σχίζει τὸ βουνό, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται ὁ «Ἅγιος Ἰωάννης». Σιγά, σιγά, μὲ τὴν δροσιὰ τῆς Προποντίδος καὶ μὲ τὴν τελείαν ξεκούρασιν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται τὸ πρωῒ κάθε ὑγιὴς ἄνθρωπος, ἐφθάσαμεν ἔξω ἀπὸ τὸ μοναστῆρι. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐθαύμασα τὴν γραφικὴν στάσιν τῶν διαφόρων λόφων, τοὺς ὁποίους μὲ θαυμαστὴν ἁπλότητα περιβάλλει ἡ θάλασσα καὶ οἱ ὁποῖοι τόσον εὔμορφα περιζώνουν ἓν ἐκτενὲς ἐπίπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶνε ἐκτισμένα τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξύλινα καὶ ἀπέριττα σπίτια τοῦ χωριοῦ. Τὸ μοναστῆρι ἀληθινὸ φρούριον. Διάφοροι περίβολοι μὲ χονδροὺς τοίχους, ἔργα τοῦ καλογήρου, ἐμποδίζουν τὸ βλέμμα νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ ἐντός. Ἐπὶ τῶν τοίχων ἀτάκτως εἶνε ἐσπαρμένα πολλὰ μικρὰ παράθυρα μὲ μαῦρον περιθώριο, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ καλόγηρος ἐπισκοπεῖ πάντας τοὺς ἐρχομένους, καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατ' ἐμὲ θαυμάζει τὸ κάλλος τῆς εὐρείας Προποντίδος καὶ τὰς ἀπέναντι εὐθυτενεῖς γραμ-

μὰς ὁλοκλήρου σειρᾶς βουνῶν, τὰ ὁποῖα φαίνονται τυλιγμένα ἐντὸς αἰθερίου ὁμιχλώδους πέπλου.

Ἐπλησιάσαμεν τὴν κεντρικὴν ξυλίνην θύραν καὶ μετὰ δειλίας ἐκτυπήσαμεν· οὐδεμία ἀπάντησις· ἠρεμία καὶ ἡσυχία παντοῦ· αἴφνης τὴν σιωπὴν αὐτὴν θέλυσε φαιδρὰ ὁμὰς νέων, ἡ ὁποία διήρχετο ἐκ τοῦ ἀπέναντι μέρους διὰ μέσου τῶν ἀμπελώνων, σκορπίζουσα εἰς τὰ πέριξ τὴν νεανικὴν εὐθυμίαν μὲ τοὺς ἤχους μικροῦ μουσικοῦ ὀργάνου καὶ μὲ τὰ ἀγροτικὰ τραγούδια. Ἐκτυπήσαμεν καὶ ἐκ δευτέρου, ἀλλ' ὤ τοῦ παθήματός μας! Ἀποτόμως ἀνοίγει ἡ θύρα καὶ παρουσιάζεται ἐνώπιόν μας ὁ καλόγηρος, ὠχρός, μὲ ἀνωρθωμένας τὰς τρίχας καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ὀρθανοίκτους.

— Σατανάδες, ἐφώναξε, τί ζητεῖτε ἐδῶ μὲ τὰ «Σατανικὰ παιγνίδια σας;»

Καὶ κλείει μετὰ πατάγου τὴν θύραν κατακλειδόνων αὐτήν. Ἐμείναμεν ἀπ' ἔξω ἄφωνοι· ἡ φαιδρὰ ὅμως ὁμὰς ἐξηκολούθει ἀταράχως τὰ τραγούδια της, τὰ ὁποῖα μόλις ἠκούοντο.

— Αὐτὸς εἶνε ὁ καλόγηρός σας; εἶπον πρὸς τὴν φίλην μου· καὶ τώρα τί νὰ κάμωμεν;

Αὐτὴ ἐντοπία καὶ γνωρίζουσα τὸν χαρακτῆρά του μὲ ὡδήγησεν ἐκ τῶν ὄπισθεν δι' ἄλλης εἰσόδου. Ἐκεῖ εὕρομεν γνωστήν μας γραῖαν μετὰ τῆς κόρης της, αἱ ὁποῖαι ἐπεθύμησαν φαίνεται ν' ἀκούσουν μερικοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ ἄλλους ὑβριστικοὺς ἐξαψάλμους τοῦ καλογήρου καὶ ἦλθον εἰς τὸ μοναστῆρι διὰ μερικὰς ἡμέρας.

— Ποῦ εἶνε τώρα; ἐρωτῶ αὐτάς. Ὕψωσαν καὶ αἱ δύο τοὺς ὤμους.

Στενοχωρημένη καὶ θυμωμένη συγχρόνως περιεφερόμην παρατηροῦσα τὰ διάφορα μακρὰ ἰσόγαια διαμερίσματα, ἀποροῦσα συνάμα πῶς αὐτὸς ὁ εὐέξαπτος ἄνθρωπος εἶχε τόσην λεπτὴν ὑπομονὴν νὰ κτίζῃ ὅλα αὐτά. Ἀκολουθουμένη δὲ ὑπὸ τῆς φίλης μου διήλθομεν ὑπόγειον θολωτὸν διάδρομον στε-

ρεώτατον καὶ ἐφθάσαμεν πρὸς μικρὰν θύραν κλειομένην διὰ σιδηρῶν μοχλῶν· μοὶ ἐφάνη ὅτι εἰσηρχόμην εἰς τὰ ἄδυτα τῶν ἀδύτων. Δι' ἀνυποτάκτου κινήσεως, ἀλλ' ὄχι καὶ χωρὶς καρδιοκτύπι καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς φίλης μου σπρώχνω τοὺς μοχλοὺς καὶ διὰ τριῶν-τεσσάρων μικρῶν βαθμίδων ἀναβαίνομεν εἰς τὸ ἐπάνω μέρος, ὅπου καὶ ὁ κυρίως αὐλόγυρος. Κύκλωθεν αὐτοῦ παρετήρησα διάφορα κελλία ἀτάκτως ἡνωμένα, διότι δὲν ἐκτίσθησαν ὅλα συγχρόνως, ἄλλα ἐξ αὐτῶν ἡμιτελῆ, ἄλλα τελειωμένα, ὅλα δὲ κατάκλειστα καὶ μυστηριώδη· παρέκει μίαν ἀποθήκην μὲ κτιστὰς δεξαμενάς, ὅπου φυλάσσει τὰ διάφορα ποτὰ τῶν ἀμπελώνων του, ὅλα ἔργα του, ὅλα κτήματά του.

— Ἐκεῖ, εἶπεν ἡ φίλη μου, καὶ ἔδειξε πρὸς μικρὰν λιθίνην κλίμακα μὲ κιγκλίδας, εἶνε ἡ κατοικία τοῦ καλογήρου· ἴσως μᾶς βλέπῃ τώρα ἐκ τοῦ παραθύρου του. Τὸ ὄνομα **καλόγηρος** ἀντήχησε βαρέως εἰς τὰ ὦτά μου καὶ διὰ τοῦτο ἐπροχωρήσαμεν πρὸς τὸ μέσον τοῦ αὐλογύρου, ὅπου εὑρίσκεται τὸ μικρὸ ἐκκλησάκι του. Ἐδοκίμασα νὰ παραβιάσω καὶ αὐτό, ἀλλὰ δύο πέτρινοι σταυροὶ εἰς τὰ πλάγια τῆς θύρας μὲ ἀφώπλισαν· ἔμεινα εἰς τὸ πρὸ τοῦ ναϊδρίου σκεπασμένον μικρὸν μέρος, τὸ χρησιμεῦον ὡς νάρθηξ. Εἰς μίαν δοκὸν ἀπέναντί μου ἐκρέματο μικροὺς κώδων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἄφωνος, ἀκίνητος· παντοῦ πέριξ μας ἐβασίλευε νεκρικὴ σιγή· αἱ κυπάρισσοι μόνον ἔσειον τὸ πένθιμον φύλλωμά των καὶ μιὰ δενδρομολόχα ἀπέναντί μου ἔκλινεν ἐπιχαρίτως εἰς ἑκάστην πνοὴν τῆς αὔρας τὰ ἄφθονα καὶ ροδόχροα ἄνθη της, προσδίδουσα οὕτω κάποιαν ζωηρότητα εἰς τὸ ἄφωνον ἐκεῖνο περιβάλλον.

Μὲ δυσθυμίαν ἐκάθησα πλησίον τῆς φίλης μου ἐπὶ ξυλίνου θρανίου τοῦ νάρθηκος· ὁ ἀκίνητος ἐκεῖνος κώδων, ἡ ἐρημία ἐκείνη τῆς ἐξοχῆς μετέφερον πρὸς στιγμὴν τὸν νοῦν μου εἰς τὸ παλαιὸ καὶ σκονισμένο σχολειὸ τοῦ τόπου μας, εἰς

τὰ θρανία τοῦ ὁποίου ἔψαλλα μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν τοὺς ἑξῆς χαριτωμένους στίχους, ὅτε καὶ ἐγὼ μικρὰ φορὰ ἤμην μικρά:

Εἰς τὸ βουνὸ 'ψηλὰ ἐκεῖ — Κανδῆλι μόνο θαμπερὸ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημική· — καὶ ἕνα πέτρινο σταυρὸ
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ, — στολίδι ἔχει μοναχὸ
δὲν ἔχει ψάλτ' οὐδὲ παπᾶ. — τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό. κτλ.

Ἀπὸ τὰς γλυκείας αὐτὰς ἀναμνήσεις μου μὲ ἀπέσπασεν ἡ ἡ φωνὴ τῆς γραίας.

— Τί τρέχει; τῇ εἶπον, ὅτε μᾶς ἐπλησίασεν αὕτη· μήπως ὁ καλόγηρος ὑπέγραψε πάλιν τὸ διαβατήριόν μας;

— Ὄχι· τοῦ εἶπον ποῖαι εἶσθε καὶ σᾶς περιμένει εἰς τὸ κελλί του.

Ἀμέσως ἠγέρθην καὶ ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῆς φίλης μου ἀνέβαινον μὲ στενοχωρίαν τὴν μικρὰν λιθίνην κλίμακα, κατακρίνουσα συναμα τὸν ἑαυτόν μου, διὰ τὸ παράδοξον ἰδίωμά μου, νὰ ζητῶ πάντοτε τὴν γνωριμίαν ἰδιορρύθμων ἀνθρώπων. Ἐπεράσαμεν ἕνα στενὸν διάδρομον καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ κελλίον του. Ἀμέσως ἠσθάνθην εὐχάριστον ἀρωματώδη πνοὴν νά με περιβάλλῃ. Ὁ καλόγηρος σοβαρός, φέρων τὸν μαῦρον σκοῦφόν του καὶ καθαρώτατον τρίχινον ράσον, μὲ ὕφος αὐστηροῦ μοναχοῦ καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω μᾶς ἐχαιρέτισεν.

Ἐκάθητο εἰς μέγαν ξύλινον καναπὲν σκεπασμένον ἀπὸ χονδρὸν μόνον ὕφασμα ἐγχωρίου κατασκευῆς. Εἰς τοιοῦτον καναπὲν ἐκάθησα ἀπέναντί του καὶ ἐγὼ μετὰ τῆς φίλης μου, τῇ ὑποδείξει του βεβαίως. Ἀλλὰ πῶς ν' ἀρχίσω τὴν συνδιάλεξιν; περιῆλθον εἰς ἀμηχανίαν καὶ ἔτριβα νευρικῶς τὰς χεῖρας.

— Ἔρχεσαι ἀπὸ τὴν Πόλιν; ἐπρόλαβε νὰ μ' ἐρωτήσῃ.

— Μάλιστα, ἀπήντησα προθύμως, καὶ σᾶς φέρω πολ . . . Ἐδῶ ξηροκατέπιον, διότι δὲν ἐγνώριζα ποίαν λέξιν νὰ μεταχειρισθῶ. Τοὺς χαιρετισμούς; ἀλλὰ τέτοιος καλόγηρος δέχεται χαιρετισμοὺς ἑνὸς νέου ἀνθρώπου; Τοὺς προσκυνισμοὺς τοῦ ἰατροῦ Κου . . . . προσέθεσα μὲ μασημένην φωνήν.

Τὸ πρόσωπόν του ἀμέσως ἐφωτίσθη ὑπὸ μειδιάματος, ὡς φωτίζεται ὁ μέλας οὐρανὸς τοῦ Δεκεμβρίου ὑπὸ ἀπροόπτου ἡλιακῆς ἀκτῖνος. Ἀνέπνευσα ὀλίγον, ἀνεκάθησα ἐπὶ τοῦ κατασκλήρου καναπὲ καὶ ὅτε ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ πρὸς τὴν φίλην μου, ἔρριψα γοργὸν καὶ φοβισμένον βλέμμα εἰς ὅλα τὰ ἀντικείμενα καὶ μέρη τοῦ κελλίου.

Τὰ μικρὰ παράθυρά του, τὰ εὐρυνόμενα πολὺ πρὸς τὰ ἐντός, ἄφινον νὰ χύνηται εἰς τὸ κελλίον του ὄχι ὀλίγον φῶς, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει εὐχάριστον ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ζωηρὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, αἱ ὁποῖαι πλουσιοπαρόχως ἐφώτιζον τὸν ἔξω κόσμον. Ἡ ἁπλότης, ἡ φιλοκαλία, ἡ τάξις, πλαισιούμεναι ὑπὸ μεγάλης καθαριότητος, ἐδέσποζον εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κελλίου του. Πλαγίως μου παρετήρησα βιβλιοθήκην μὲ ὀγκώδη καὶ μεγάλα βιβλία φιλοκάλως δεμένα καὶ παραπλεύρως αὐτῆς ἐρμάριον πλῆρες φιαλιδίων, διαφόρου μεγέθους, ἐκ τῶν ὁποίων, ὡς ἀντελήφθην, προήρχετο ἡ ἀρωματώδης ἐκείνη ὀσμή. Ἐπὶ τῆς βάσεως ἑνὸς παραθύρου, ἡ ὁποία ἐξεῖχεν ἀρκετὰ πρὸς τὰ ἔσω, ἔκειτο μελανοδοχεῖον μὲ γραφίδας· ἆρά γε πόσας ἀνατινάξεις ὑφίσταντο αἱ δυστυχεῖς αὐταὶ γραφίδες, ὅταν φυλακισμέναι εἰς τοὺς τρεῖς νευρικοὺς δακτύλους τοῦ καλογήρου ἦσαν ὑποχρεωμέναι νὰ γράφωσι τὰς δριμείας παρατηρήσεις του, τὰς ὁποίας οὐχὶ σπανίως ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς καλλιτέρους τῆς κωμοπόλεως διὰ τὴν παρεκτροπὴν αὐτῶν ἢ πρὸς τὰς συζύγους ἢ πρὸς τὰ τέκνα;

Οὐδεμία τράπεζα, οὐδὲν παραπέτασμα, οὐδὲν σημεῖον κομψοπολιτισμοῦ. Ἐπὶ ἑνὸς μόνον τοίχου πολὺ ὑψηλὰ διέκρινα ἐντὸς ἁπλοῦ πλαισίου εἰκόνας κληρικῶν καὶ μίαν τοιαύτην κοσμικοῦ γνωστοῦ παρ' ἡμῖν Βυζαντηνοῦ ἀρχαιολόγου.

Τὸ ἐπάνω μέρος τῆς θύρας ἐστόλιζε ξύλινος σταυρὸς πλεγμένος μὲ ἀγροτικὰ ξηραμμένα ἄνθη καὶ τίποτε ἄλλο.

Καὶ ὅμως αὐτὸ τὸ πενιχρὸν περιβάλλον ἐνέκλειεν ὑπέροχόν τινα ἁπλότητα, ἀσύνηθές τι θέλγητρον. Ἐδῶ παρετηρεῖτο ἡ ἀφέλεια τοῦ βίου, ἡ ἡμερότης, ἡ εἰρήνη. Ἐνεθυμήθην τὴν στιγμὴν ἐκείνην τοὺς κόπους καὶ τὰς φροντίδας, τοὺς ὁποίους δοκιμάζομεν διὰ ν' ἀποκτήσωμεν τὰ διάφορα ἄσκοπα λεπτολογήματα τοῦ πολιτισμοῦ, ἡ δύσκολος ἀπόκτησις τῶν ὁποίων κατατρώγει τὴν σάρκα μας καὶ καταπίνει τὸ αἷμά μας. Ἰδοὺ ἀντικείμενα τέχνης, ἰδοὺ καλλοναί. Ἔξωθεν τῶν παραθύρων του τὰ βουνά, αἱ κοιλάδες, ἡ θάλασσα, ὁ οὐρανός· μήπως ὅλα αὐτὰ δὲν ἦσαν ἰδικά του;

Αἴφνης μία ἐρώτησίς του μὲ ἔκαμε νὰ τὸν παρατηρήσω κατὰ πρόσωπον, καὶ περίεργον, τώρα τὸν εὕρισκον ἥμερον καὶ ἤρεμον. Εἰς τὸ πρόσωπόν του τὸ ἡλιοκαὲς καὶ ἐπιβλητικόν, τὸ φέρον τὰ ἴχνη τοῦ σκληροῦ μοναχικοῦ βίου του, ἔλαμπον δύο ζωηροὶ ὀφθαλμοί, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνεγινώσκετο ὅλη ἡ διαύγεια τοῦ πνεύματός του, τὴν ὁποίαν τῷ ἐχάρισεν ὁ ἥσυχος βίος καὶ ὁ καθαρὸς ἀήρ. Λάμψις εὐχαριστήσεως ἐφώτισε τὸ νευρῶδες καὶ ἰσχνὸν πρόσωπόν του, ὅτε ἤνοιξα ζητήματα τοῦ κύκλου του· ἤρχισε τότε ν' ἀπαγγέλλῃ ἐκ στήθους καὶ νὰ ἑρμηνεύῃ ὁλοκλήρους περικοπὰς τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Προθύμως κατεβίβαζεν ἐκ τῆς βιβλιοθήκης του διάφορα θεολογικὰ συγγράμματα, τὰ ὁποῖα τίς οἶδε πόσας φορὰς ἐφυλλομέτρησε, διότι ἀκριβῶς καὶ ἀμέσως εὕρισκε τὴν σελίδα καὶ τὸ κεφάλαιον, τὰ ὁποῖα ἐζήτει. Δὲν τῷ διέφευγεν οὔτε ἡ θρησκευτική, οὔτε ἡ πολιτικὴ ἡμῶν κίνησις· ὡμίλει δὲ τόσον εὐφραδῶς, ὥστε ἐγώ, ἡ ἐλθοῦσα ἐκ τοῦ κέντρου, ἔμεινα μὲ στόμα ἀνοικτὸν ἐνώπιον ἐκείνου, ὅστις ἔζη ἐντὸς τῆς ἀποκέντρου μονῆς του. Ἐθαύμασα ὄχι βεβαίως τὴν πολυμάθειαν, ἀλλὰ τὴν φιλομάθειαν, τὴν ἐπιμονὴν καὶ ὑπομονήν του, διὰ τῶν ὁποίων κατώρθωσε

νὰ μάθῃ, ὅσα ἕνεκα τῆς περιωρισμένης μορφώσεώς του ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἐκείνῃ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ· κατώρθωσε νὰ διακριθῇ μεταξὺ τῶν ὁμοίων του καὶ νὰ ἐξυψώσῃ τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξ ἀρχῆς εὑρέθη· κατώρθωσε νὰ εὕρῃ τρόπους καὶ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τοὺς πέριξ του, νὰ ἑδραιώσῃ τὰς ἀρχάς του, νὰ ἐνσαρκώσῃ τέλος τὸ ὄνειρόν του. Καὶ ἡμεῖς τί κάμνομεν; Οἱ περισσότεροι ἴσως μὲ τὴν εὐρυτέραν μάθησίν μας, μὲ ὅλα τὰ πρὸς ἐκμάθησιν μέσα μένομεν στάσιμοι, πάντοτε εἰς τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξ ἀρχῆς εὑρέθημεν. Διατί; Ἴσως, διότι δὲν ἔχομεν τοῦ καλογήρου τὴν θέλησιν, δὲν ἐπιδιδόμεθα μὲ τόσην ἐπιμονὴν εἰς τὸ ἔργον μας. Χρονοτριβοῦμεν εἰς κοσμικοὺς περισπασμοὺς καὶ μικροζητήματα, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ ἴδιοι δημιουργοῦμεν· δὲν ἀφιερονώμεθα εἰς ὡρισμένον σκοπὸν ἐντὸς τοῦ κύκλου μας, ἀλλὰ ζητοῦμεν νὰ φθάσωμεν τὰ ἄφθαστα, χωρὶς νὰ προσπαθήσωμεν προηγουμένως νὰ φθάσωμεν τὰ φθαστά.

Ἡ ὥρα τῆς μεσημβρίας παρῆλθεν, ὁ στόμαχός μας ἤρχισεν ἐντόνως νὰ διαμαρτύρηται ἕνεκα τοῦ καθῳροῦ ἀέρος καὶ ἠγέρθημεν. Ἥμερος τώρα ὁ καλόγηρος μᾶς ἐχαιρέτισε, διατάξας συνάμα νὰ τεθῇ εἰς τὴν διάθεσίν μας τὸ ὡραῖον καὶ ἐπιπλωμένον κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἰδικῶν μας θελήσεων δωμάτιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνέτως ἀνεπαύθημεν.

Τὸν εἶδον κατόπιν εἰς τὸν ἑσπερινὸν μέσα εἰς τὸ μικρὸ καὶ παλαιὸ πλὴν καθαρώτατο ἐκκλησάκι του. Αἱ κανδῆλαι, οἱ μικροὶ κηροστάται, τὰ στασίδια, τὸ πάτωμα, ἄνευ κηλῖδος, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης σκόνης, ὅλα τέλος ἀπαστράπτοντα καὶ ἀποπνέοντα τὸ γνήσιον ἄρωμα τοῦ λιβάνου. Ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Τραπέζης, τὴν ὁποίαν ἐκάλυπτον ἄσπιλα κρινώδη καλύμματα, ἵστατο ἐκεῖνος μὲ τὸν μακρὸν μοναχικὸν μανδύαν του καὶ μὲ τὴν διαυγῆ φωνήν του ἔψαλλε κατανυκτικῶς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἑσπερινοῦ. Ἐν μέσῳ τοῦ μυ-

ρωμένου αὐτοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς βαθείας σιωπῆς πράγματι δύναται νὰ φαντασθῇ τις ὅτι εὑρίσκεται ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Ἐδοκίμασα, ὡς γυνή, κἄτι νὰ ψιθυρίσω εἰς τὸ οὖς τῆς φίλης μου, ἀλλ' αὕτη δι' ἐπιτακτικοῦ νεύματος μὲ ἔκαμε νὰ σιωπήσω· ἠθέλησα κατόπιν νὰ καθήσω εἴς τι στασίδιον, ἀλλὰ θέσις πρὸς ἀνάπαυσιν δὲν ὑπῆρχε· συνεμορφώθην λοιπὸν καὶ ἐγὼ μὲ τὰς διατάξεις τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης καὶ παρέμεινα ἀκίνητος καὶ σιωπηλή, ὡς οἱ ἄλλοι. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν εἶδον τὸν καλόγηρον νὰ διασχίζῃ τοὺς ἀμπελῶνας καὶ ν' ἀναπνέῃ τὸν ἑσπερινὸν ἐξοχικὸν ἀέρα· διέκρινα μεταξὺ τῶν φυλλωμάτων τὸ μαῦρον ράσον του, τὸ καλύπτον τὸν παράδοξον αὐτὸν ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον τώρα ἐζήλευον, διότι ἦτο ἀπηλλαγμένος περισπασμῶν καὶ ἑπομένως εὐτυχής.

Ἀνεχώρησα μετὰ ταῦτα μὲ τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν χαράττει εἰς τὴν φαντασίαν μας κάθε χαρακτὴρ ἀξιοπαρατήρητος, κάθε βίος πρωτότυπος. Ἀνεξαρτήτως πρὸς τὰς καλὰς ἢ κακὰς ἀρχὰς τοῦ καλογήρου, ἐσκεπτόμην πῶς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος κατώρθωσε νὰ ἐπισύρῃ τὴν ὑποταγὴν καὶ ἐμπιστοσύνην τῶν πέριξ του καὶ νὰ κατορθώνῃ ὅ,τι ἤθελε καὶ ἐσχημάτισα τὴν ἰδέαν ὅτι, ἐὰν ἕκαστος καὶ μάλιστα ὁ εὑρισκόμενος εἰς θέσιν πλήρη ἐνεργείας καὶ δράσεως ἐπιδίδεται μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμονῆς καὶ πεποιθήσεως, μετὰ τῆς αὐτῆς ἀφοσιώσεως καὶ ὑπεροχῆς εἰς τὸ στάδιον, τὸ ὁποῖον τῷ προδιέγραψεν ἡ τύχη του, ἢ ἡ κλίσις του, ὁποῖα ἆρά γε ἀποτελέσματα θὰ εἴχομεν, ὁπόσα ἔργα δυσκατόρθωτα καὶ τεράστια θὰ ἐστέφοντο ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ πρόοδος, ἡ ἐξύψωσις καὶ ἡ ἀναγέννησις ὁλοκλήρων λαῶν καὶ ἐθνῶν;

Καὶ μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις κατηρχόμην τὸ θαμνοβριθὲς μονοπάτι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ ἔβλεπα ἀπέναντί μου τὰ γαλανὰ νερὰ τῆς Προποντίδος, τὰ ὁποῖα τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐδέχοντο τὰ τελευταῖα φιλήματα τῶν καταχρύσων ἀκτίνων τοῦ δύοντος ἡλίου.

Κωνσταντινούπολις. ΖΩΗ Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΩΣ ΦΟΡΕΥΣ ΚΑΙ ΩΣ ΦΟΝΕΥΣ ΜΙΚΡΟΒΙΩΝ ΚΑΙ ΩΣ ΜΕΣΟΝ ΠΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ

Καίτοι κρύπτομαι ὑπὸ ψευδώνυμον, ἐρυθριῶ ὅμως διὰ τὸν τίτλον τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον ἐξέλεξα διὰ τὴν μικράν μου διατριβὴν ἐν τῷ «Ἡμερολογίῳ τῆς Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν».

Μήτε ἰατρός, μήτε χημικὸς εἶμαι, ἀλλ' ἁπλῆ ἀστή, νοικοκυρὰ γυναῖκα μὲ ἁπλουστέρας λέξεις, καὶ ἀπορῶ καὶ ἐγὼ αὐτὴ πῶς ἐτόλμησα νὰ γράψω περὶ μικροβίων. Ἀλλ' ἀκριβῶς αὐτὰ τὰ μικρόβια εἶνε τόσον ἄξια προσοχῆς, ὥστε, ὅπως ἐγώ, οὕτω καὶ πᾶσα ἄλλη κυρία ὀφείλει νὰ τὰ γνωρίζῃ.

Τὸ βιβλίον εἶναι πολλάκις φορεὺς νοσογόνων μικροβίων, διότι πολὺ εὔκολα προσκολλῶνται αὐτὰ ἐπὶ τοῦ χάρτου καὶ ἰδίως εἰς τοὺς ἀναγνώστας, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἔχουσι τὴν κακὴν συνήθειαν, πρὸς εὐχερῆ στροφὴν τοῦ φύλλου, νὰ βρέχωσι διὰ τοῦ σιέλου τὸν δείκτην τῆς δεξιᾶς καὶ νὰ τὴν θέτωσιν ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ φύλλου, ἐπαναλαμβάνοντες τὸ ἴδιον εἰς πᾶσαν σελίδα.

Τοῦτο εἶνε ἐπικίνδυνον ἰδίως εἰς τὰ μικρὰ παιδία, διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται προσοχή, ὅταν ἀλληλοδανείζωνται βιβλία ἢ εἰκόνας, διότι πιθανὸν νὰ προέρχωνται αὐτὰ ἀπὸ οἰκίας,

ὅπου πιθανὸν νὰ ὑπάρχῃ κανὲν παιδίον ἐκ μολυσματικῆς νόσου προσβεβλημένον.

Ἐπίσης καὶ οἱ ἔφηβοι μαθηταὶ πολλάκις ἔχουσι τὴν συνήθειαν ν' ἀγοράζωσι βιβλία μεταχειρισμένα ἢ μεταξύ των, ἢ ἀπὸ βιβλιοπωλεῖα, ἢ καὶ οἱ μεγάλοι ἀναμεταξύ των ἀνταλάσσουσι τοιαῦτα. Μὲ ὅλα δὲ αὐτὰ δὲν πρέπει ν' ἀπαγορεύηται ἡ ἀνάγνωσις· ἀπαιτεῖται μόνον ὀλίγη προσοχή.

Ὁ κίνδυνος τῆς μολύνσεως εἶνε δυσκολώτατον ν' ἀποσοβηθῇ, διότι τὰ μικρόβια τῶν μολυσματικῶν νόσων, πρὸ πάντων ὀστρακιᾶς, διφθερίτιδος, φυματιώσεως καὶ λοιπῶν, τοσοῦτον προσκολλῶνται εἰς τὸν χάρτην, ὥστε πᾶσα ἀπολύμανσις ἀποβαίνει σχεδὸν ἀδύνατος. Διὰ τοῦτο πρέπει τὰ παιδία νὰ μὴ δανείζωνται ἐν ἀγνοίᾳ τῶν γονέων των βιβλία, οἵτινες δύνανται ἀναλόγως νὰ ἐπιτρέπωσιν ἢ μὴ τὴν ἀνταλλαγήν. Οἱ δὲ μεγάλοι νὰ προσέχωμεν πολὺ πόθεν δυνάμεθα ἀκινδύνως ν' ἀγοράζωμεν ἢ νὰ δανειζώμεθα αὐτά.

Ὑπὸ ἔποψιν ὠφελείας τώρα τὰ βιβλία ἀπειραρίθμους εὐεργεσίας μᾶς παρέχουσι διὰ τῆς ἀναγνώσεως. Τὸ βιβλίον εἶναι παντοτεινὸς διδάσκαλος, εἶναι σωτήρ μας.. Πολλοὶ ἄμοιροι συστηματικῆς μορφώσεως κατώρθωσαν, γνωρίζοντες μόνον ὀλίγην ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, ν' ἀποκτήσωσιν ἐγκυκλοπαιδικὰς γνώσεις, αἵτινες χρησιμοποιηθεῖσαι κατόπιν καταλλήλως, ἀνύψωσαν αὐτοὺς καὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς.

Πλὴν τούτων τὸ βιβλίον ἔχει καὶ ἄλλην εὐεργετικὴν ἰδιότητα, ἀντισηπτικὴν ἢ μικροβιοκτόνον, ἂν θέλετε, διότι φονεύει ἓν ὀλέθριον μικρόβιον, τὸ ὁποῖον ἐνσκήπτει δυστυχῶς συχνότερον εἰς ἡμᾶς τὰς κυρίας, τοῦ ὁποίου ὅμως δὲν εἶνε ἀπηλλαγμένοι καὶ πολλοὶ κύριοι. Τὸ μικρόβιον τοῦτο ὀνομάζεται ***πολυπραγμοσύνη*** ἢ σαφέστερον ***κερατσολογία.*** Ἐὰν ἔχετε ὑμεῖς καὶ οἱ περὶ ὑμᾶς τὴν καλὴν ἕξιν νὰ ἀναγινώσκετε, βεβαίως ἐννοεῖτε τὰς ὠφελείας αὐτοῦ. Ἀλλ' ὀλίγον, ἐὰν θελήσητε νὰ συμμορφωθῆτε μὲ ἄλλους, οἵτινες φλυαροῦν, θὰ ἰδῆτε πῶς καὶ ὑμεῖς ἀσυνειδήτως θὰ καταληφθῆτε ὑπὸ τοῦ ὀλεθρίου τούτου μικροβίου καὶ θὰ εὑρίσκετε ἐπίσης ἡδονὴν εἰς τὸ ἀκούειν καὶ μεταδίδειν τὰ δῆθεν νέα τῆς κοινωνίας. Ὅσαι τῶν κυριῶν δὲν ἀπασχολοῦνται πολὺ μὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἐξ ἀνάγκης περιπίπτουν εἰς τὴν ἀδυναμίαν ταύτην.

Εἶνε φυσικὸν νὰ κινῇ τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν τὸ τί κάμνει ὁ εἷς καὶ ὁ ἄλλος. Ὁ φύσει κοινωνικὸς ἄνθρωπος εἶνε αἰωνίως κριτὴς καὶ κρίνει, ἵνα κριθῇ, καὶ τἀνάπαλιν. Ἀλλὰ τὸ κερατσολογεῖν μετὰ ζηλοτυπίας καὶ φθόνου, τὸ κακολογεῖν καὶ διαβιβάζειν ἀνύπαρκτα πράγματα, τὸ ψεύδεσθαι ἀναιδῶς πρὸς ὑποστήριξιν συμφερόντων ἢ ἰδεῶν, τοῦτο εἶνε ἴδιον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὄχι μόνον τῶν ἀμαθῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων. Ὑποκύπτομεν δὲ εἰς τοῦτο τὸ ἐλάττωμα ἡμεῖς αἱ γυναῖκες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διότι οἱ ἄνδρες ἀπασχολοῦνται περισσότερον διανοητικῶς μὲ τὰ οἰκονομικά, πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ ζητήματα καὶ περισσότερον σχετίζονται μὲ διάφορα πρόσωπα.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τοῦ βιβλίου, τοῦτο ἔχει νὰ κάμῃ πολύ. Αἱ εὐγενεῖς φύσεις ἐκλέγουσι βιβλία ἀνάλογα πρὸς τὰ αἰσθήματά των· ἑπομένως βιβλία ἀνήθικα καὶ νευροπαθῶν συγγραφέων οὐδέποτε λαμβάνουσιν.

Τινὲς προσέχουσιν εἰς τὸ ὕφος τοῦ συγγραφέως καὶ ψυχολογοῦσιν ἐπὶ τοῦ θέματος, ἕτεροι θαυμάζουσι τοὺς ἥρωας καὶ μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦν τὴν ἐξέλιξιν, ἄλλοι, καὶ οὗτοι ἴσως εἶνε οἱ πλεῖστοι, ρίπτουν ὀλίγα μόνον βλέμματα εἰς ἑκάστην σελίδα καὶ σπεύδουν ἀμέσως πρὸς τὸ τέλος ἢ τὸ συμπέρασμα.

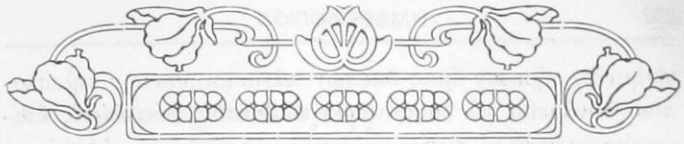
Ἐξ ὅλων ὅμως αὐτῶν ἡμεῖς πρέπει νὰ προτιμῶμεν κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μὲ προσοχὴν ἀναγινώσκουσι τὰ καλὰ βιβλία καὶ ὠφελοῦνται ἐξ αὐτῶν. Δύναμαι ὅμως νὰ εἴπω, ὅτι κακὰ βιβλία δὲν ὑπάρχουσιν, ὅταν ὁ ἀναγνώστης εἶνε καλός.

Ἡ ἐκλογὴ συνήθως τῶν βιβλίων συμβαδίζει μὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν φίλων. «Πές με ποιὸν συναναστρέφεσαι, λέγει τὸ δημῶδες ρητόν, νὰ σὲ πῶ ποιὸς εἶσαι». Καλαὶ σχέσεις καὶ καλὰ βιβλία ἐκπολιτίζουν ἡμᾶς καὶ τὰ τέκνα μας.

Ἐσφαλμένως τινὲς νομίζουν ὅτι ἡ ἀνάγνωσις διὰ τὴν μικρὰν ἡλικίαν, ἥτις καταναλίσκει ἀρκετὰς δυνάμεις διὰ τὴν σπουδήν, φέρει ὑπερκόπωσιν διανοητικήν. Ἀπ' ἐναντίας. ἡ τερπνὴ ἀνάγνωσις, τροφὴ τρόπον τινὰ προπαρεσκευασμένη καὶ εὔπεπτος, παρέχει ἀνάπαυσιν εἰς τὴν διάνοιαν, ἰδίως, ὅταν γίνεται μετὰ τὸν περίπατον, ἢ κατ' ἄλλας ὥρας διακοπῆς καὶ σωματικῆς ἀναπαύσεως. Μήπως ὁ νοῦς δύναταί ποτε νὰ ἐπρακτῇ; Εἴτε ράπτομεν, εἴτε ρεμβάζομεν, εἴτε βλέπομεν ἀπὸ τὸ παράθυρον τοὺς διαβάτας, πάντοτε ὁ νοῦς ἐργάζεται. Ἐν τῷ τερπνῷ καὶ διδακτικῷ βιβλίῳ εὑρίσκομεν λοιπὸν ἑτοίμην τὴν ἐκλεκτὴν ὕλην καὶ ἄνευ κόπου διδασκόμεθα καὶ ἠθικοποιούμεθα ἀσυναισθήτως.

Καὶ δὲν ἀπαριθμεῖ μὲν ἡ νεωτέρα φιλολογία μας πολλὰ ἀξιόλογα βιβλία καὶ περιοδικά. Ἐν τούτοις πάλιν ἔχομεν ἀρκετά. Ἀλλ' εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ ἰδίως εἰς τὰς μικρὰς πόλεις ἐλάχιστα τοιαῦτα εἰσάγονται· ἐὰν ὑπάρχῃ μάλιστα βιβλιοπωλεῖον συνήθως ἔχει μόνον διδακτικὰ βιβλία. Τὰ καϋμένα τὰ μικρὰ ἐκεῖ, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, δὲν ἔχουν οὐδὲ ἓν παιδικὸν ἀνάγνωσμα διὰ ν' ἀπολαύσουν τὴν γλυκύτητα τῆς ἀναγνώσεως, ἥτις θὰ τοῖς χρησιμεύσῃ κατόπιν τόσον πολὺ εἰς τὸ διάστημα τοῦ βίου των. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ φροντίζωσιν οἱ γονεῖς των ἀλλαχόθεν νὰ τοῖς φέρουν. Οὕτω δὲ ἐνθαρρύνονται καὶ οἱ συγγραφεῖς καὶ προσπαθοῦσι νὰ παραγάγουν καλλίτερα καὶ διδακτικώτερα ἔργα.

Κωνσταντινούπολις, Ὀκτώβριος 1911. ΕΥΑ

ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΤΑ ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΡΟΝΟΥ

Ὁ Κρόνος ὑπῆρξε διὰ τοὺς ἀστρονόμους ἐπὶ μακρὸν

πλανήτης μυστηριώδης.

Οἱ πολλαπλοῖ δακτύλιοι τοῦ Κρόνου.

Ὅλοι γνωρίζουσι σήμερον ὅτι ὁ Κρόνος περιβάλλεται ὑπὸ ἑνὸς δακτυλίου καὶ ὅτι ἀκολουθεῖται ὑπὸ δέκα δορυφόρων. Ἐὰν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1911 παρετήρει τις τὸν πλανήτην τοῦτον διὰ τηλεσκοπίου μετρίας δυνάμεως, ματαίως θὰ ἀνεζήτει τὰ ἴχνη τοῦ μυστηριώδους τούτου δακτυλίου.

Ὁ Κρόνος εἶχε χάσει τὸν δακτύλιόν του;

Ὁ δακτύλιος τοῦ Κρόνου παράλληλος πρὸς τὸν ἰσημερινόν του, εἶνε πολὺ κεκλιμένος ἐπὶ τῆς τροχιᾶς τοῦ πλανήτου, ὅστις στρέφεται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μὲ τὴν Γῆν μας ἐπιπέδου. Ἀναλόγως λοιπὸν τῆς θέσεως τσῦ Κρόνου καὶ τῆς Γῆς ἐπὶ τῶν τροχιῶν αὐτῶν, βλέπομεν τὸν δακτύλιον ἄλλοτε ὡς ἔλλειψιν ἀρκετὰ πεπλατυσμένην περιβάλλουσαν αὐτὸν ὁριζοντίως καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον κλειομένην, καὶ ἄλλοτε καθέτως, ὁπότε διακρίνεται τὸ ὕψος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πλανήτου.

Ὁ **Cassini** κατὰ τὸ 1675 παρετήρησεν ὅτι τὸ φωτεινὸν τοῦτο ἐξάρτημα διεχωρίζετο εἰς δύο μέρη διὰ μιᾶς σκοτεινῆς

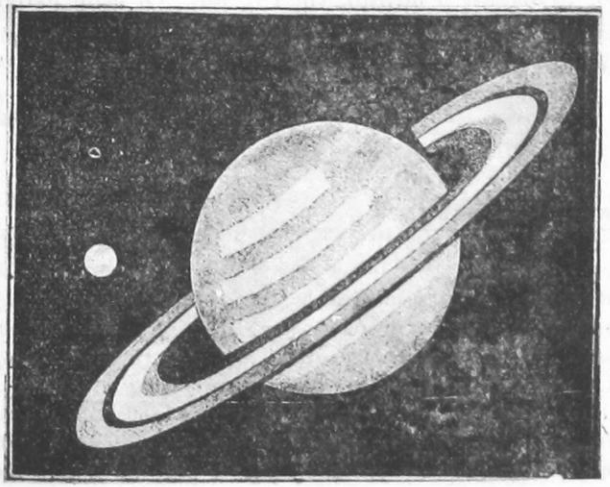
γραμμῆς, σήμερον ὅμως διὰ τῶν τελειοποιηθέντων τηλεσκοπίων δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν δωδεκάδα δακτυλίων, διαφερόντων κατὰ τὸ πλάτος καὶ κατὰ τὴν λαμπρότητα. Ἀλλὰ καὶ δι' ἰσχυροτέρων ἀκόμη τηλεσκοπίων θὰ ἠδυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν χιλιάδας ἀκόμη ὑποδιαιρέσεων τοῦ δακτυλίου τούτου.

Κατὰ τὸ 1850 ὁ **Bond de Cambridge** ἀνεκάλυψεν ἕνα σκιερὸν δακτύλιον πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἄκρον τοῦ δακτυλίου τόσον εὐκρινῶς, ὥστε διὰ μέσου τοῦ λεπτοῦ τούτου πέπλου ἠδύνατό τις πολὺ καλὰ νὰ παρακολουθήσῃ ὅλας τὰς κινήσεις τοῦ πλανήτου. Οἱ δακτύλιοι λοιπὸν οὗτοι δὲν εἶνε οὔτε στερεοί, οὔτε ρευστοί, ἀλλ' ἀποτελοῦνται ἀπὸ λεπτότατα μόρια κόνεως, ὅπως καὶ οἱ κομῆται. Ὅπου δὲ ὁ δακτύλιος εἶνε ἀρκετὰ πυκνός, τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐν μέρει ἀντανακλᾶται, ἀλλ' ὅπου ἡ πυκνότης εἶνε ὀλιγωτέρα, καὶ ὅπου τὰ μόρια εἶνε ἠραιωμένα, ἡ λάμπουσα ἐπιφάνεια τοῦ Κρόνου φαίνεται σκιαζομένη ὑπὸ ἐλαφρᾶς τινος ὁμίχλης. Ὥστε ὁ ἐσωτερικὸς δακτύλιος τοῦ Κρόνου χρησιμεύει εἰς αὐτὸν ὡς ἀλεξίφωτον (**ecran**). Ἕκαστον μέρος τοῦ μεγάλου δακτυλίου στρέφεται ἀνεξαρτήτως πρὸς τὰ λοιπά, καὶ ἂν ὁ δακτύλιος οὗτος ἦτο ρευστός, πρὸ πολλοῦ θὰ κατέπιπτεν ἐπὶ τοῦ πλανήτου. Ἀλλὰ καὶ ἡ κονιώδης αὐτοῦ κατάστασις δὲν δύναται νὰ προλάβῃ τὴν ἀποσύνθεσιν αὐτοῦ. Ποῖος ἀστρονόμος δὲν πιστεύει σήμερον ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ πρὸ τοῦ παραδόξου θεάματος, τῆς πτώσεως δηλ. μέρους τοῦ δακτυλίου ἐπὶ τοῦ Κρόνου; Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἔκαμε πολὺν κρότον μεταξὺ τῶν σοφῶν τοῦ κόσμου καὶ φαίνεται ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο εἶναι περιοδικόν. Ὁ δακτύλιος οὗτος παραμορφοῦται ὡς στεφάνη ἐλαστική· εἶνε εἷς δορυφόρος ἀποβολιμαῖος.

Ὁ Κρόνος πλανήτης πελώριος καὶ ἐλαφρός.

Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κρόνου δὲν ἐσχηματίσθη ἀκόμη στερεὸς φλοιὸς δυνάμενος νὰ συγκρατήσῃ μέρος τῆς ἰδίας θερμότητος. Τοῦτο ἀποδεικνύει ἡ μεγάλη αὐτοῦ ἐλαφρότης.

Ὁ πελώριος οὗτος πλανήτης 720 φορὰς μεγαλείτερος τῆς Γῆς εἶνε μόνον 95 φορὰς βαρύτερος αὐτῆς. Ἡ πυκνότης

Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΚΡΟΝΟΣ

αὐτοῦ εἶνε τὸ $^1/_8$ τῆς πυκνότητος τῆς Γῆς μας. Μία λίτρα τοῦ Κρόνου ζυγίζει σχεδὸν ὅσον μία λίτρα ὕδατος.

Τεθειμένη ἐπὶ ἰδικοῦ μας ζυγοῦ θὰ ἐζύγιζεν 714 γραμμάρια, ἐνῷ μία λίτρα τῆς Γῆς μας θὰ ἐζύγιζε 5 χιλιόγραμμα καὶ 500 γραμμάρια.

Ἡ ὀργανικὴ ζωή, ὅπως ἡμεῖς τὴν εἰξεύρομεν, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀνεφάνῃ εἰσέτι ἐπὶ τοῦ Κρόνου ἐν τῇ καυστικῇ αὐτῇ ἀτμοσφαίρᾳ. Τίποτε ὅμως δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ φαντασθῶμεν τὸ θαυμάσιον θέαμα, τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται ἐπὶ τοῦ κρονείου κόσμου, τὸν πελώριον δηλ. δακτύλιον καὶ τὰς δέκα σελήνας νὰ φωτίζωσι τὰς μικρᾶς διαρκείας νύκτας αὐτοῦ.

Μετὰ πάροδον ὅμως πολλῶν χιλιάδων αἰώνων θὰ ὑπάρξῃ καὶ ἐπὶ τοῦ Κρόνου ζωὴ ὀργανική· ἀλλὰ τότε ἡ ἐπὶ τῆς Γῆς ἀνθρωπότης ἐξάπαντος θὰ ἐκλείψῃ: ἡ δὲ Γῆ ψυχρὰ καὶ ἄνευ ζωῆς θὰ κυλίηται ἐν τῷ ἀπείρῳ διαστήματι! Καὶ ὅμως τί πρὸς τὸ σύμπαν ὁ θάνατος τῆς Γῆς μας; Οἱ ἥλιοι μετροῦνται καθ' ἑκατομμύρια καὶ ἀντὶ μιᾶς Γῆς, ἥτις ἀποθνήσκει, χιλιάδες ἄλλαι παράγονται ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. ΚΡΑΤΕΙΡΑ ΒΟΓΙΑ

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἀγγουράκια τουρσί.

Ρίψατε αὐτὰ ἐντὸς χωματίνου δοχείου μὲ δύο ἢ τρεῖς δράκας ἅλατος καὶ ἀνακατεύσατέ τα ἀπὸ ὥραν εἰς ὥραν, ὅπως ἁλατισθῶσι καλῶς. Μετὰ 24 ὥρας ἀποσταλάξατε τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ἀφῆκαν καὶ χύσατε εἰς τὸ δοχεῖον ζέον ὄξος ἀρκετόν, ὅπως τὰ καλύψῃ ἐντελῶς. Μετὰ 24 ὥρας πάλιν τὰ ἀποσύρετε τοῦ ὄξους ἐκείνου, τὰ ρίπτετε ἐντὸς τῆς χύτρας ἐπὶ δυνατῆς πυρᾶς καὶ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν πλησιάζουν νὰ βράσουν τὰ ἐξάγετε τῆς χύτρας, ὅτε καὶ ἀνακτοῦν τὸ ζωηρὸν πράσινόν των χρῶμα. Τοποθετήσατε τότε αὐτὰ ἐντὸς τοῦ δοχείου, προσθέτουσαι ἓν ἢ δύο μικρὰ κρόμμυα, ὀλίγον σκόροδον, ὀλίγον πετροσέλινον καὶ ὄξος καθαρόν, ἵνα ἀνέτως πλέωσι καὶ κλείετε τὸ δοχεῖον ἑρμητικῶς· μετὰ 15 ἡμέρας κάμετε χρῆσιν. Εἶνε γευστικὰ καὶ πράσινα ὡς τὰ εὐρωπαϊκά.

ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΟΠΑΛΛΗΚΑΡΟΝ

I

Τὴν ἑσπέραν τῆς 31 Δεκεμβρίου ὁ φίλος μου Ἰάκωβος, ἀφοῦ σιωπηλὸς ἐδείπνησεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Χρυσοῦν Ρόδον» ἐπέστρεψε μὲ βῆμα γοργὸν εἰς τὸ ἐνδιαίτημά του.

Ἡ ὁδὸς ἦτο ἔρημος καὶ κακῶς φωτιζομένη ἀπὸ μακρυνὸν φανὸν ἀεριόφωτος. Ὁ ἄγριος βορρᾶς ἐσύριζεν ὁρμητικὸς εἰς τὰ ὦτα τοῦ Ἰακώβου καὶ ἂν τὸ ἐπανωφόριόν του ἦτο σφιγγτοκουμβωμένον, ἠσθάνετο ὅτι τὸ τεσσαρακονταετὲς αἷμά του ἀπώλεσε πλέον τὰς θερμαντικὰς ἰδιότητας τῆς πρώτης νεότητός του. Φθάσας λοιπὸν ἔκρουσε μὲ ἀνυπόμονον χεῖρα τὸ ρόπτρον τῆς θύρας τῆς οἰκοδεσποίνης του καὶ ἡ δεσποινὶς Φραγκίσκη Βιγάρδη, θυγάτηρ τῆς οἰκίας, ἔσπευσε νὰ τῷ ἀνοίξῃ κρατοῦσα διὰ τῆς δεξιᾶς τὴν πλήρη καστάνων ἐμπροσθέλλαν της, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς λυχνίαν, ἥτις ἐφώτιζε τὸ προσωπάκι καὶ τοὺς κυανοῦς ζωηροὺς ὀφθαλμούς της, οἱ ὁποῖοι, ὅταν ἐμειδία, προσέδιδον ἀκόμη εὐάρεστον ἔκφρασιν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν της μεθ' ὅλα τὰ 28 ἔτη, τὰ ὁποῖα συνεπλήρωσε τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης.

— Συγγνώμην, εἶπε πρὸς τὸν παγωμένον ἐνοικιαστήν· σᾶς ἔκαμα νὰ περιμένητε, διότι ἠσχολούμην εἰς τὸ νὰ χαράζω κάστανα.... Ἀπόψε ἐκρατήσαμεν δύο φίλους εἰς τὸ δεῖπνον, διότι σφραγίζομεν τὸν χρόνον· θὰ περάσωμεν ὡραῖα

ψήνοντες κάστανα καὶ τρώγοντες αὐτὰ μὲ ὀλίγον ἀπὸ ἐπάνω μοσχάτο κρασί. Ὁρίσατε καὶ σεῖς, κ. Ἰάκωβε!

— Εὐχαριστῶ, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, λαμβάνων ὕφος σοβαρώτερον· εὐχαριστῶ, δεσποινίς.

Ὁ κύριος οὗτος ηὐχαριστεῖτο μὲ τὴν συναναστροφὴν τῆς δεσποινίδος Φραγκίσκης, ἀλλὰ ἐφέρετο πάντοτε ἐπιφυλακτικῶς, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μὴ συνδεθῇ τενῶς μετὰ τῆς κόρης αὐτῆς καὶ ἡ στενὴ αὕτη σχέσις καταλήξῃ εἰς γάμον. Εἶνε σώφρονα καὶ ἐπιφυλακτικὰ τὰ γεροντοπαλλήκαρα καὶ δὲν σαγηνεύονται εὐκόλως ἀπὸ τὰς σειρῆνας, αἱ ὁποῖαι τὰ πολιορκοῦν. Καὶ μολονότι ἦτο εὐαίσθητος εἰς τὰ κυανᾶ μάτια καὶ τὸ γλυκὺ μειδίαμα τῆς δεσποινίδος, ἐφοβεῖτο πολὺ τὸν γάμον. Ὡμοίαζε πρὸς τὰ παιδία ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα προκειμένου νὰ κάμωσι θαλάσσιον λουτρόν, βυθίζουσι τὸν ἕνα πόδα ἔπειτα τὸν ἀποσύρουσι καὶ δὲν τολμῶσιν ἐκ δευτέρου νὰ ἐπιχειρήσωσι πλήρη κατάδυσιν.

Καὶ ἀνερχόμενος τὴν κλίμακα· εὐχαριστῶ, ἐπανέλαβε καὶ ἠρώτησεν ἂν εἶχε καμμίαν ἐπιστολήν.

— Ὄχι, κ. Ἰάκωβε, καμμίαν.

— Ἀλλοίμονον, ὡρισμένως ἐλησμονήθην! εἶπε καθ' ἑαυτὸν μελαγχολικῶς ὁ Ἰάκωβος, εἰσάγων τὴν κλεῖδα εἰς τὴν κλειδωνιάν. Ὅλος ὁ κόσμος ἀπέμαθε τὸν δρόμον τῆς κατοικίας μου.

II

Ὁ Ἰάκωβος ᾐσθάνθη ὅτι ἤρχισε νὰ κυριεύηται κατ' ὀλίγον ἀπὸ μαύρας σκέψεις: Ὅλα τῷ ἦσαν ἀνάποδα ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας· τὰ ξύλα τῆς ἑστίας του ἐκάπνιζον ἀντὶ νὰ καίωνται. Τὸ φῶς τῆς λυχνίας του ἐτρεμοσβύνετο καὶ ψυχρὸν ρεῦμα ἀέρος τῷ ἐφαίνετο ὅτι εἰσήρχετο ἀπὸ τὴν θύραν του καὶ τὸν κατέψυχε μέχρις ὀστέων.

— Εἰς δυστυχής, ἐμυθύρισεν ἀνάπτων τὸ σιγάρον του· «Ἡ ἑσπέρα τοῦ βίου φέρει μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὴν ἑσπέραν τῆς λυχνίας». Ἀλλὰ τώρα ἐννοῶ· ἡ ἔλλειψις ἐσωτερικῆς εὐθυμίας εἶνε συνέπεια τῆς ἀγαμίας. Ὡριμότης ἡλικίας καὶ ἀγαμία! Δύο σημεῖα ἀντίθετα ἀναπτύσσοντα πληθὺν κακῶν σπερμάτων, τὰ ὁποῖα ἐθεωροῦντο νεκρὰ μέχρι τοῦδε, ἀλλ' ὅμως ταύτην τὴν στιγμὴν ἀνέδωκαν ἄνθη μὲ πικρὰν ὀσμήν· ὄψιμοι τύψεις συνειδότος, ἄγονος μεταμέλεια, ἀλλά.... Αὐτὸς ὁ φόβος ὁ ἄνανδρος, ὁ ὁποῖος μὲ κυριεύει πάντοτε καὶ ἀφαιρεῖ τὸ θάρρος μου!... Ἐνθυμοῦμαι, ὅτε κατὰ τὴν νεότητά μου ἐπρόκειτο ν' ἀναρριχηθῶ εἰς ἀπόκρημνον κλιτὺν τῶν Πυρηναίων, ἐκεῖ ἀνήρ τις μὲ ἀπέτρεψε τοῦτο, εἰπών μοι· «Παραιτηθῆτε! διότι ἡ ἀτραπὸς εἶναι ἀληθῶς τελματώδης, καὶ διατρέχετε προφανῆ κίνδυνον!» Ὕψωσα τοὺς ὤμους μου καὶ ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου γελῶν διὰ τὴν μικροψυχίαν τοῦ πεντηκονταετοῦς ἐκείνου.... Καὶ ἐν τούτοις, ἰδοὺ ἐγὼ τώρα! ὁ ἐλάχιστος χάλιξ μὲ κάμνει νὰ προσκρούω· ἡ ἀσημαντοτέρα δυσκολία μοὶ φαίνεται ἀνυπέρβλητος. Δὲν εἶμαι εἰς θέσιν οὔτε νὰ τολμήσω, οὔτε νὰ ἐπιθυμήσω τι καὶ κοκκαλιάζω εἰς αὐτὸ τὸ ἔρημον κελλίον τῆς ἀγαμίας, ποθῶν τὰς εὐκαιρίας, ὅσας ἀφῆκα ν' ἀπολεσθῶσιν εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν ἡ γλυκεῖα νεότης ἐκάλυπτε τὴν ὕπαρξίν μου.

III

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπηχήσεις νεανικῶν φωνῶν καὶ γελώτων ἀνήρχοντο ἐκ τοῦ κάτω πατώματος καὶ ἐν μέσῳ τοῦ εὐθύμου ἐκείνου θορύβου ὁ Ἰάκωβος διέκρινε τὸν ἀργυρόηχον γέλωτα τῆς Φραγκίσκης.

—Διασκεδάζουσι κάτω, ἐσκέφθη στενάζων. Ἀποχαιρετῶσι τὸ λῆξαν καὶ χαιρετίζουσι τὸ νέον ἔτος. Δι' αὐτοὺς ἓν ἔτος πλειότερον ἢ ὀλιγώτερον οὐδεμίαν μελαγχολικὴν σκέψιν ἐξεγείρει. Εὑρίσκονται εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν αἱ ἑβδομάδες καὶ οἱ

μῆνες παρέρχονται ὡς ἡ πετῶσα χελιδών. Θὰ φθάσουν ἐν τούτοις καὶ αὐτοὶ τὰ ἔτη μου καὶ ἡ Φραγκίσκη ἐπίσης! Διατρέχει τὸ 28ον ἔτος τῆς ἡλικίας της καὶ σύζυγον δὲ εὗρε. Πτωχὴ κόρη! Μετ' ὀλίγον αἱ παρειαί σου θὰ μαρανθοῦν, τὰ κυανᾶ βλέμματά σου θὰ χάσουν τὰς λάμψεις των, οἱ φθόγγοι τοῦ γέλωτός σου θ' ἀντικατασταθοῦν ὑπὸ τραχέων καὶ ξηρῶν τόνων καὶ θὰ γνωρίσῃς καὶ σὺ τὴν ἐρήμωσιν τῆς ἀγαμίας, τὸν πόθον εὐκαιριῶν ἀποπτασῶν καὶ τοὺς φόβους τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας . . .

Ὦ! τὰ γεροντοκόριτσα! αὐτὰ εἶναι μᾶλλον ἄξια οἴκτου ἢ τὰ γεροντοπαλλήκαρα. Ἡ ζωὴ αὐτῶν φαίνεται φυλακὴ σκοτεινοτέρα τῶν κακούργων καὶ ἡ ἐρήμωσις μὴ ἐκφραζομένη.

Εἰς μάτην ζωηρὸν αἷμα σφύζει εἰς τὰς καρδίας των! ὀφείλουν νὰ καταπνίγουν πᾶν κοχλάζον αἴσθημά των, ὅπως καταβάλουν τὴν ὁρμὴν τῶν ὀρέξεών των. Ἡ θρησκεία καὶ τὸ καθῆκον αὐτὰ μόνον εἶνε τὸ καταφύγιόν των. Ὁποία ἀγωνία ὀδυνηρά! Ὁποία σκληρότης! Ὅταν ἡ ἄνοιξις ἔρχεται καὶ τὰ δένδρα καρποφοροῦν, ποῖοι ἆρά γε ἀμείλικτοι πόθοι καὶ κλονισμοὶ κρύφιοι καὶ εἰς αὐτάς! Τί εἰρωνεία ὅλα δι' αὐτάς! Τὸ αὐτὸ θὰ συμβῇ καὶ εἰς τὴν Φραγκίσκην, ἐὰν ἐντὸς ὀλίγου δὲν συνδέσῃ κανένα νέον μὲ τὴν τύχην της, ὅστις νὰ αἰσθανθῇ τὴν γλυκύτητά της πρὶν νὰ κλίνῃ εἰς τὸν φυσικὸν μαρασμόν . . . Λοιπὸν ἄθλιε, ἀφοῦ τόσῳ καλῶς ἐμελέτησας τὰ πράγματα, διατί νὰ μὴ εἶσαι σὺ ὁ γενναῖος νέος; Ἀπέκαμες ἐν τῇ ψυχρᾷ ἑστίᾳ σου· διατί δὲν ζητεῖς σύζυγον νέαν καὶ καλήν; — Ἀκριβῶς διότι δὲν τολμῶ ν' ἀποφασίσω.

Καὶ ἐνῷ ἐβυθίζετο εἰς τὰς μαύρας αὐτὰς σκέψεις, τὰς πλήρεις ἀπογοητεύσεως, ὁ Ἰάκωβος ἔχασε πᾶσαν συναίσθησιν τοῦ πέριξ περιβάλλοντός του. Ρίγος ᾐσθάνθη εἰς ὅλον τὸ σῶμά του καὶ τότε ἠννόησεν ὅτι ἡ ἑστία του ἐσβέσθη, τὸ σιγάρον του ἔπεσεν ἀπὸ τὴν χεῖρά του καὶ τὸ παράθυρόν του ἦτο ἡμιάνοικτον. Ἠγέρθη τότε διὰ νὰ τὸ κλείσῃ ἐρμηνευτικώτερον, ὅτε ἤκουσε νέας εὐθύμους φωνὰς ν' ἀνέρχωνται κάτωθεν καὶ τὸν ἀργυρόηχον γέλωτα τῆς Φραγκίσκης.

Ἐδίσταζεν ἀκόμη. Ἀλλ' ἡ ψυχρὰ νὺξ τοῦ Δεκεμβρίου τὸν ἔσπρωξε νὰ καταβῇ. Ἔσβυσε λοιπὸν τὴν λυχνίαν του, κατῆλθε ψηλαφητεὶ τὴν κλίμακα καὶ ὁδηγούμενος ἀπὸ τοὺς γέλωτας ἔκρουσε μὲ συστολὴν τὴν θύραν τῆς οἰκοδεσποίνης.

Ὅτε εἰσῆλθεν, εἶδεν ὅμιλον νέων περὶ τὴν ζωρῶς λαμπυρίζουσαν ἑστίαν, καταγινομένων εἰς τὸν καθαρισμὸν καστάνων.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν! Ἤκουσα τοὺς εὐθύμους γέλωτάς σας καὶ ἐξήλευσα . . . . Δεσποινὶς Φραγκίσκη, μοὶ κάμετε ὀλίγην θέσιν πλησίον σας;

Ἀλλ' ἐνῷ ἔρριπτε γλυκὺ βλέμμα ἐπ' αὐτῆς, παρετήρησεν ὅτι ἡ θέσις ἦτο κατειλημμένη. Νέος ὑψηλός, τριακοντούτης τὴν ἡλικίαν, ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἑδωλίου συνεσφιγμένος μὲ τὴν Φραγκίσκην.

Ὁ δὲ κύριος οὗτος ἀκούσας ὅτι ὁ κ. Ἰάκωβος ἐζήτει θέσιν παρὰ τῇ Φραγκίσκῃ, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἤθελε τρόπον τινὰ νὰ μάθῃ διατί τοῦτο, ὅτε ἡ οἰκοδέσποινα προλαβοῦσα εἶπε: Περάσατε, κύριε Ἰάκωβε, ἀπ' ἐδῶ πλησίον μου, ἰδοὺ κάθισμα· θὰ σᾶς ἀνακοινώσω ἀπόψε εὐχάριστόν τι, τὸ ὁποῖον ἑορτάζομεν μὲ ἓν ἔξοδον: Τὴν πρωτοχρονιὰν καὶ τοὺς ἀρραβῶνας τῆς Φραγκίσκης μετὰ τοῦ νέου δασοφύλακος κ. Ραούλ. Ἐλᾶτε λοιπὸν νὰ συγκρούσωμεν τὰ ποτήρια! . . . . Νυμφεύονται τῆς Ὑπαπαντῆς!

ΣΙΛΦΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΤΥΧΙΑΝ

Πές μου ὑπάρχεις πουθενὰ στὸν κόσμον **εὐτυχία**,
νὰ σ' ἀντικρύσῃ δύναται θνητοῦ ποτέ τὸ βλέμμα,
ὑπάρχεις μάγον ἴνδαλμα, ἢ μήπως ὀπτασία
καὶ θέλγον εἶσαι ὄνειρον σβεννύμενον ἠρέμα;

Ἐγὼ παντοῦ σ' ἐζήτησα καὶ σὲ ζητῶ αἰώνια
ἀπὸ τὴν ὥρα ποῦ στὴ γῆ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου εἶδα
μὰ βλέπω νὰ διαβαίνουνε ἀδιάκοπα τὰ χρόνια
καὶ πῶς θὰ σ' εὕρω χάνεται σιγὰ σιγὰ ἡ ἐλπίδα.

Πόσες φορὲς εἰς τ' οὐρανοῦ τὰ μαγικὰ παλάτια,
ὦ **εὐτυχία,** κύτταξα μήπως σ' εὑρῶ κρυμμένη.
Εἶδα τ' ἀστέρια π' ἔλαμπαν σὰν δακρυσμένα μάτια,
καὶ τὴ σελήνη λυπηρὰ τὸ φῶς της νὰ μᾶς στέλνῃ.

Πόσες φορὲς μονάχη μου σὲ βράχο ἀκουμπισμένη
ἐβύθισα τὸ βλέμμα μου σὲ κύματ' ἀσημένια,
μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς ἐκεῖ θὰ σ' εὕρω θρονιασμένη·
εἶδα τὰ ψάρια . . . πλὴν κι' αὐτὰ δὲν ἦσαν δίχως ἔννοια.

Πόσες φορὲς τὴν ἄνοιξι σὲ κάμπ' ἀνθοσπαρμένο,
ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἔλαμπε κ' ἡ φύσι ἐμειδία,
πόσες φορὲς σ' ἐζήτησα μὲ μάτι δακρυσμένο,
ἀλλοίμονον, οὔτε ἐκεῖ δὲν σ' εὗρον, **εὐτυχία.**

Παντοῦ καὶ πάντα σὲ ζητῶ, πλὴν πάντοτε ματαίως·
φεύγουν τὰ ἔτη τρέχουνε, σὰν τὸ νερὸ κυλοῦνε
κι' ὡς ἄνθος ἡ νεότης μας μαραίνεται ταχέως,
ἐν ᾧ πικρὸ χαμόγελο τὰ χείλη μας γελοῦμε.

Ἀλλ' ὄχι, ὄχι· εἰς τὴν γῆν κανεὶς μὴ σὲ ζητήσῃ,
στὸν κόσμον κράτος ἔστησαν ὁ πόνος κ' ἡ κακία
καὶ μόνη, ὅταν ἡ ψυχὴ τὸ σῶμά μας ἀφήσῃ
εἰς ἄλλην σφαῖραν ἴσως φεῦ! σ' εὕρῃ, ὦ **εὐτυχία.**

Ξ. Ι. Κ.

ΤΑ ΕΝΟΡΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΑΣ

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐνοριακῶν σχολείων μας ὀλίγιστα εἶναι τὰ αὐτοσυντηρούμενα κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐν ᾗ ζῶμεν ἐποχῆς. Διὰ τοῦτο αἱ περισσότεραι ὁμογενεῖς κοινότητες ἀναγκάζονται, πρὸς συντήρησιν αὐτῶν νὰ καταφεύγωσιν εἰς ἐράνους διὰ συγκροτήσεως χορῶν, λαχείων καὶ θεατρικῶν παραστάσεων, ἐξοικονομοῦσαι οὕτω μέρος τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὰ σχολεῖα ἐξόδων.

Ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τοῦ ἐκ τοιούτων μέσων καθαροῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν ὅσον οἷόν τε εἰσπραττομένων διδάκτρων, καθυστεροῦνται συνήθως οἱ μισθοὶ τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, καὶ ἐπομένως οἱ βιοπαλαισταὶ οὗτοι, ὡς μὴ ἔχοντες ἄλλον πόρον ζωῆς, ὑποφέρουσιν ἐξ ἐνδείας, ὡς μὴ ἐπιτρεπούσης αὐτοῖς νὰ ἐκπληρῶσιν εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά των, διὰ τὸν ἁπλούστατον φυσικὸν λόγον «ὅπου τις ἀλγεῖ, κἀκεῖ τὸν νοῦν ἔχει».

Τὴν λυπηρὰν ταύτην κατάστασιν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς προκύπτουσαν τῇ σπουδαζούσῃ νεολαίᾳ ἀδικίαν μὴ ἀνεχόμενοι ὁμογενεῖς τινες, ἐκ φιλανθρωπίας καὶ ἐθνισμοῦ ὁρμώμενοι, συνεισφέρουσι διαρκῶς οἱονεὶ φόρον δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, οἷος ἐπιβάλλεται διὰ Νόμου εἰς τὰ πεπολιτισμένα Κράτη.

Ἀξία ὅμως παντὸς ἐπαίνου εἶναι διὰ τοῦτο ἡ Κοινότης Ταταούλων, ἥτις, ἐκτὸς τακτικοῦ ἀρρεναγωγείου καὶ παρθεναγωγείου, συνέστησε καὶ ἐπαγγελματικὴν σχολήν, διὰ συστηματικῆς πάντων τῶν αὐτόθι ὁμογενῶν συνεισφορᾶς, προσαυξηθείσης καὶ δι' ἐκ 500 λιρῶν δωρεᾶς τοῦ ἐκ Ταταούλων καταγομένου, ἐν Παρισίοις δὲ διαμένοντος ἐθνικοῦ εὐεργέτου Κ. Ζαχαρώφ.

Ἀξιομίμητον ἰδίως παράδειγμα φιλοπατρίας καὶ ἐν τῇ ἀγαθοεργίᾳ ἐγκαρτερήσεως παρέχει ἡμῖν ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ τῆς Κοινότητος ταύτης, ἥτις οὐχὶ μόνον κατώρθωσε νὰ οἰκοδομήσῃ καὶ λαμπρῶς νὰ καταρτίσῃ τὴν σχολὴν ταύτην, τὴν ἐπαγγελματικήν, ἀλλὰ καὶ διαρκῶς μετ' αὐταπαρνήσεως νὰ ἐπιτηρῇ αὐτὴν καὶ νὰ ἐργάζη-

ται πρὸς τελεσφόρον ἐκπαίδευσιν τῶν φοιτώντων παίδων καὶ ἐκμάθησιν βιοποριστικῶν τινων ἔργων.

Εὖγε λοιπὸν εἰς τὴν κοινότητα, ταύτην, εἴθε δὲ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τοιαύτας ἀγαθοεργίας καὶ νὰ ἐκδηλῶσιν οὕτω τὰ ὑφ' ὧν ἐμφοροῦνται εὐγενῆ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν πατρίδα αἰσθήματα, δι' ὧν ἐκπληροῦται ἡ θεία τοῦ Εὐαγγελίου ἐντολὴ «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», ἐντολή, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸν αἰώνιον νόμον, ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου καὶ πᾶσα αὐτοῦ νομοθεσία.

Δυστυχῶς ὅμως πολλάκις λησμονοῦμεν ἢ ἀμελοῦμεν νὰ πράξωμεν τοῦτο καὶ οὕτω παραβαίνομεν τὴν θείαν αὐτὴν ἐντολήν, ἥτις ἔπρεπε νὰ εἶνε ἡ βάσις, ὡς εἴπομεν, πάσης ἄλλης ἀρετῆς.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ι. Ε.

Η ΓΕΙΤΟΝΟΠΟΥΛΑ ΜΟΥ

(Κατὰ διασκευὴν ἐκ τοῦ Γκαῖτε)

Τῆς ἔμμορφης γειτονοπούλας μου
ἀργοσηκώνετ' ἡ κουρτίνα.
Νά! Τώρα θἄβγῃ 'ς τὸ παράθυρο
ὁλόξανθη 'σὰν ἥλιου ἀχτίνα,
γιὰ νὰ κυττάξῃ ἂν ὁ γείτονας
ἀπ' ἀντικρὺ παραφυλάει.
Νά! τὸ παράθυρο ἀνοίγεται,
Ἄχ! ἡ καρδιά μου πῶς χτυπάει!

Μὰ ὠνειρεύθηκα, ἡ ἔμμορφη
ἕνα χωριάτη ἀγαπάει
καὶ τὴ κουρτίνα της τὴν σήκωσε
τὸ ἀεράκι ποῦ φυσάει!

Σμύρνη, 25 Νοεμβρ. 1911. ΜΙΧ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

ΘΛΙΒΕΡΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

Ἡ κυρὰ Ἀμερσοῦδα, γραῖα ὀγδοηκοντοῦτις, ἦτο ἀπὸ τὰς πρώτας μου γνωριμίας εἰς τὴν ὡραίαν νῆσον τοῦ Ἀρχιπελάγους. Ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν ἀποβίβασίν μας καὶ τὴν ἀποκατάστασίν μας εἴς τι οἴκημα, ἦλθεν ἀπὸ χαμηλὸν τοῦ ἰσογαίου παράθυρον καὶ μὲ ἐπρότεινε ν' ἀγοράζωμεν τὰ αὐγὰ τῶν ὀρνίθων της καὶ τὸ γάλα τῆς αἰγός της. Δὲν εἶχον λόγους ν' ἀρνηθῶ. Τὰ αὐγὰ ἦσαν πάντοτε νωπότατα, ἀλλὰ τὸ γάλα ἐποίκιλε συχνάκις κατὰ τὴν ποιότητα, ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον ἐζητοῦμεν. Καὶ τοῦτο, διότι καθὼς ἔμαθα ἀργότερον, ἡ αἶξ ἔδιδε μόνον 150 δρ. τὴν ἡμέραν, ἐνῷ ἡμεῖς εἴχομεν ἀνάγκην περισσοτέρου. Ἐπὶ τέλους παρητήθημεν ἀπὸ τὸ γάλα, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ μᾶς ἐπώλει ἐλαίας ἐκ τοῦ κτήματός της, καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ροπάδων, αἵτινες ἔχουσι γλυκυτάτην γεῦσιν, τρωγόμεναι ἄνευ ἅλατος, ὡς νοστιμώτατον προσφάγιον τὸ πρωῒ μὲ τὸν καφὲ ἢ τὸ τσάϊ.

Δὲν ἦτο πτωχὴ ἡ κυρὰ Ἀμερσοῦδα, διότι εἶχε τὸ ἐλαιόκτημά της, τὸ σπιτάκι της, καὶ τὸ μικρό της ἐμπόριον, ὡς εἴπομεν. Τὸ πρόσωπόν της δὲν ἦτο συμπαθητικόν, ἀπ' ἐναντίας μοὶ ἐνέπνεεν ἐλαφράν τινα ἀντιπάθειαν, ἐν τούτοις ἀνεγνώριζον ὅτι ἦτο τιμία καὶ καλή. Ἐὰν ἐδόλωνε τὸ γάλα,

τοῦτο δὲν σημαίνει ἔλλειψιν τιμιότητος· τοιοῦτο ἦτο τὸ ἐμπόριόν της. Διότι, μήπως καὶ ὀλίγοι εὐϋπόληπτοι ἄνθρωποι σήμερον δὲν ὑποκλέπτουν τὰς κυβερνήσεις, ἀποκρύπτοντες λ. χ. ἀπὸ τὸ τελωνεῖον πολύτιμα ἀντικείμενα καὶ καυχώμενοι τοῦτο πρὸς ἡμᾶς τοὺς φίλους των, χωρὶς νὰ χάσωσι μήτε τὴν τιμιότητά των, μήτε τὴν ὑπόληψίν των;

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἤρχετο τακτικά, τοὐλάχιστον ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος, καὶ ἐνίοτε ἀντ' αὐτῆς ἤρχετο ἡ κόρη της, χήρα τεσσαρακοντοῦτις, ἄκληρος, δευτέρα ἔκδοσις ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πανομοιότυπος τῆς μητρός της, ἔχουσα τοὺς αὐτοὺς ἄνευ ἐκφράσεως πρασίνους ὀφθαλμούς, τὸν αὐτὸν ψυχρὸν τύπον καὶ μόνον ἀντὶ τῆς λευκῆς ἔχουσα πυρρὰν τὴν κόμην.

Αἴφνης ἐπὶ δύο ἑβδομάδας μήτηρ καὶ θυγάτηρ δὲν ἐφαίνοντο. Ἔστειλα πρὸς πληροφορίαν τὴν ὑπηρέτριαν καὶ ἔμαθον ὅτι ἡ γραῖα ἠσθένει συνεπείᾳ κρυολογήματος. Τὴν ἐπαύριον δὲν ἐσκέφθην διόλου τὴν κυρὰ Ἀμερσοῦδα. Εἶχον λάβει ἐπιστολὴν ἀπὸ τὴν ἀδελφήν μου καὶ εὑρισκόμην εἰς ἀγωνίαν. Ἡ μήτηρ μου, ἡ καλή μου, ἡ ἁγία μου μητέρα ἔπασχεν ἀπὸ διπλῆν πνευμονίαν.

Δὲν ἠγνόουν ὅτι εἶχε διέλθει τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν ἡ πνευμονία δὲν χαρίζεται, καὶ ὅμως, ἐνόσῳ ἐπερίμενον νεωτέρας εἰδήσεις, τὴν ἀγωνίαν μου διεδέχετο ἡ ἐλπὶς καὶ τὴν ἐλπίδα ἡ ἀπελπισία. Πόσον ἡ ἀγάπη ἀλλοιοῖ τὰ αἰσθήματα! Διὰ τοὺς ξένους εἴμεθα ἐπιεικεῖς πρὸς τὸν θάνατον. Μία γραῖα,ἐξηντλημένη ἀπὸ τὴν ἡλικίαν, πάσχουσα ἀπὸ διπλῆν πνευμονίαν, εἶνε φυσικὸν ὅτι δὲν θὰ ἀνθέξῃ, θ' ἀποθάνῃ. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἠδυνάμην, δὲν ἤθελον νὰ πιστεύσω, ὅτι ἐκείνη ἡ γυνή, ἡ ἔχουσα τόσην φρόνησιν καὶ κρίσιν, ὁ ἀδάμας τῶν μητέρων, ἐπέπρωτο νὰ χαθῇ ἐξ ὁλοκλήρου. Πόσον ἐπεθύμουν νὰ μετέβαινον παρ' αὐτῇ, ἀλλ' εὑρισκόμεθα ἐν τῷ μέσῳ ψυχροτάτου χειμῶνος καὶ ὁ καιρὸς ἦτο ἐλεεινὸς διὰ ταξεῖδι. Ὅλην τὴν νύκτα, ἐνῷ ἐσύ-

ριζεν ὁ βορρᾶς, ῥῖγος ἀπαίσιον μὲ κατελάμβανε καὶ ἐφαντάζόμην ἐναλλὰξ τοὺς ἰατρούς, τὰ φάρμακα, πότε τὴν ἀτονίαν καὶ ἐξάντλησιν τῆς ἀσθενοῦς, ἄλλοτε ἐλαφρὰν βελτίωσιν ἢ τελείαν ἀνάρρωσιν, ἕως οὗ τὴν ἐπαύριον ὁ ἀπαίσιος τηλέγραφος ἔφερε τὴν σκληρὰν εἴδησιν, ὅτι τὸ μοιραῖον τέλος ἐπῆλθεν.

Δεκὰς ἡμερῶν παρῆλθε καὶ ἰδοὺ ἐφάνη ἡ κόρη τῆς κυρᾶς Ἀμερσούδας. Ἡ μητέρα της ἦτο ὀλίγον καλλίτερα· ἅπαξ μόνον εἶχον προσκαλέσει τὸν ἰατρὸν κατ' ἀρχάς, ὅστις διέγνωσε πνευμονίαν. Εἰς τὴν λέξιν πνευμονίαν ἐρρίγησα.

— Καὶ τί σὲ εἶπεν ὁ ἰατρός, ἠρώτησα, ἰατρικὰ σὲ ἔδωσεν;

— Ἡ ἀσθένεια αὐτὴ δὲν θέλει ἰατρικά, μὲ εἶπεν. Ὀλίγο κονιὰκ εἰς τὸ γάλα, ζέστην καὶ ἡσυχίαν. Τὴν ἔκαμα ὅτι εἰμπόρεσα ἀπὸ σπιτικὰ ἰατρικά, καθὼς καὶ ἁγιωτικά, ἔκαμα καὶ παράκλησιν καὶ λειτουργίαν εἰς ὄνομά της, καὶ δόξα τῷ Θεῷ εἶναι καλλίτερα.

Ὑπέθεσα ὅτι ἡ βελτίωσις ἦτο φαινομενική. Ὁ ἰατρὸς δὲν ἔχει ἐλπίδας, διενοήθην. Πρὸς τί νὰ ἐπιβαρύνῃ τὰ οἰκονομικὰ τῶν πτωχῶν γυναικῶν;

Μετὰ δύο περίπου μῆνας ἔφθασεν ἡ 25η Μαρτίου, ἡ ἐθνικὴ καὶ θρησκευτική μας ἑορτή. Ὁ καιρὸς ἐξαίσιος, ἡ φύσις ὡραία, τὰ κάρπιμα δένδρα ἠνθισμένα, τὰ πουλάκια ἤρχιζαν νὰ κελαδοῦν καὶ μόνον βαθεῖα μελαγχολία ἐπεσκίαζε τὴν ψυχήν μου, καί, ἐνῷ ἱστάμην πρὸ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου τοῦ ἑστιατορίου πρὸς τὸν κῆπον, ἐταξείδευον νοερῶς πρὸς τοὺς προσφιλεῖς ἀπελθόντας ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Αἴφνης χεὶρ γυναικεία ὤθησε τὴν κιγκλιδωτὴν θύραν τοῦ κήπου. Μοὶ ἐφάνη χεὶρ σκελετοῦ, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησεν ἡ κυρὰ ἢ μᾶλλον τὴ φάσμα τῆς κυρᾶς Ἀμερσούδας. Ἦτο σωρὸς κοκκάλων ἐντὸς λεπτοῦ σάκκου κινούμενος. Ἐξῆλθον εἰς τὸν κῆπον, τὴν εἶδον κατάκοπον ἐκ τοῦ ἀνηφόρου καὶ τὴν προσεκάλεσα νὰ εἰσέλθῃ, ἀλλ' ἐπροτίμησε νὰ καθήσῃ εἰς σιδη-

ροῦν τι ἐξοχικὸν κάθισμα, ὑπὸ τὰς θερμὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Μοὶ διηγήθη τὰ τῆς ἀσθενείας της λεπτομερῶς. Ὡμίλει καὶ οἱ λόγοι της, οἱ ἀναφερόμενοι πόνοι καὶ κοπώσεις της, οἱ πράσινοι καὶ σχεδὸν ἐσβεσμένοι ὀφθαλμοί της μοὶ ἔφερον εἰς τὸν νοῦν μου τὴν μητέρα μου, τὴν καλήν μου μητέρα καὶ ὁ πόθος μου νὰ τὴν ἴδω, ἐφαντάσθην πρὸς στιγμὴν ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ μήτηρ μου! Ὅταν ἔλεγεν ὅτι δὲν ἔχει χρήματα διὰ νὰ ἀγοράζῃ κρέας, ὅτι τρώγει ἓν μόνον αὐγὸν τὴν ἡμέραν διὰ νὰ πωλῇ τὰ ἐπίλοιπα καὶ ἀνέφερεν ἄλλας πολλὰς στερήσεις, πόνος ψυχικὸς ἀνέκφραστος μὲ κατέλαβε καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἤρχισα νὰ θρηνῶ ἀκουσίως. Ἡ πτωχὴ γυνὴ δὲν εἶξευρε τί νὰ ὑποθέσῃ διὰ τὴν τόσον μεγάλην συγκίνησίν μου. Πόσοι ἰατροί, πόσα φάρμακα, ἔλεγον κατ' ἐμαυτήν, ὁποῖαι περιποιήσεις ἐπεδαψιλεύθησαν εἰς τὴν καλήν μου μητέρα καὶ πῶς αὐτὴ ἡ δυστυχὴς γραῖα, στερουμένη τῶν πάντων σχεδὸν ἀνέζησε, καίτοι πλέον ἡλικιωμένη; Ἔκτοτε ἡ κυρὰ Ἀμερσοῦδα ἤρχετο συχνότατα καί, ὅτε προσεπάθει νὰ ἐκφράζῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της, δι' ὅτι τῇ ἔκαμνον, ἠγνόει ὅτι ἐγὼ ἐσκεπτόμην σέ, ὦ καλή, ὦ ἁγία μου μῆτερ, τὴν ὁποίαν μήτε εἶδον ἀσθενῆ, μήτε σὲ περιποιήθην πάσχουσαν.

Κωνσταντινούπολις, Ὀκτώβριος 1911. ΕΥΑ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἡ ἐνασχόλησις εἶνε χαρὰ τῆς ζωῆς, ἡ δὲ ψυχὴ εἶνε πυρά, ἡ ὁποία σβέννυται, ὅταν παραμελήσωσεν αὐτήν. ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ

Μάθετε τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ ν' ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ προσεύχωνται. Ἐὰν ἠναγκαζόμην νὰ ἐκλέξω μεταξὺ προσευχῆς καὶ γραμμάτων, θὰ ἔλεγον ἂς μάθουν νὰ προσεύχωνται. Τὸ προσεύχεσθαι εἶνε τὸ ἀναγινώσκειν εἰς τὸ πολυτιμότατον τῶν βιβλίων, ἐξ οὗ ἐκπορεύεται τὸ φῶς, ἡ ἀγαθότης, ἡ δικαιοσύνη, ἡ τελειότης. LEGOUVÉ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΤΟΥ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ ΜΟΥ

Τέσσαρα ὁλόκληρα ἔτη ἔλειπον ἀπὸ τὴν προσφιλῆ μου πατρίδα! Διάφοροι περισπασμοί, διάφορα δυστυχήματα, τέλος διάφορα αἴτια, μὲ ἀπέτρεπον νὰ ἐπισκεφθῶ αὐτήν. Τὸ ὄνειρόν μου ὅμως πάντοτε καὶ ὁ διακαής μου πόθος ἦτο ὅπως εὕρω εὐκαιρίαν καὶ πεταχθῶ ἕως ἐκεῖ. Ἐπὶ τέλους ὁ καιρὸς ἦλθε! Ἀπεφάσισα ν' ἀναχωρήσω τὴν 2αν τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου, ἡμέραν Τρίτην, καὶ ἡ χαρά μου ἦτο μεγάλη, μὲ ὅλας τὰς δυσκολίας, αἱ ὁποῖαι παρουσιάζοντο. Ἀλλὰ δυστυχῶς κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἡ χαρά μου ἐμετριάσθη, διότι ἡ χολέρα εἶχε λάβει κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας διαστάσεις καὶ ἔκαμε θραῦσιν ἀρκετὴν ἐδῶ καὶ αἱ ἀδελφαί μου θὰ ἔμενον ἐνταῦθα ἐν τῇ πρωτευούσῃ, Ἰδοὺ ἓν νέφος, εἶπον κατ' ἐμαυτὸν πάλιν, ἵνα σκιάσῃ καὶ αὐτὴν τὴν χαράν μου. Ἂν φύγω, ἐσκεπτόμην, καὶ ἔξαφνα συμβῇ κακόν τι, ἆρά γε δὲν θὰ μετανοήσω χιλίας φοράς; Καὶ μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις κατεκλίθην. Τὴν ἐπαύριον ἠγέρθην μὲ δύο γνώμας. Ἡ μία μοὶ ἔλεγε ν' ἀναβάλω τὸ ταξείδιόν μου ἐπί τινας ἀκόμη ἡμέρας νὰ ἴδω ποίαν ροπὴν θὰ λάβουν τὰ πράγματα, ἡ δ' ἄλλη νὰ φύγω, ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον, ὅπως εὕρω κατάλληλον οἴκημα καὶ διὰ τὰς ἀδελ-

φάς μου εἰς τὴν πατρίδα καὶ ἔλθουν καὶ ἐκεῖναι ἐκεῖ. Τέλος μετὰ βασανώδη σκέψιν ὑπερίσχυσεν ἡ τελευταία, κιθ' ὅσον παρεκινούμην καὶ ἀπὸ τὰς ἀδελφάς μου νὰ φύγω μίαν ὥραν ἐνωρίτερον, μήπως τεθῇ μεγαλειτέρα κάθαρσις. Δὲν χάνω λοιπὸν καιρόν· ἀμέσως ἑτοιμάζω τὰ πράγματά μου καὶ σπεύδω ν' ἀγοράσω τὸ εἰσιτήριόν μου. Ἀλλ' ἔξαφνα μανθάνω ὅτι τὰ μεγάλα ἀτμόπλοια δὲν προσεγγίζουν ἕνεκα τῆς χολέρας εἰς τὸν ἐνταῦθα λιμένα ἢ μόνον τὰ τῶν ἑταιριῶν «Δεστούνη-Γιαννουλάτου», τῆς «Ἀχαϊκῆς» καὶ τοῦ «Μαρκέτου», καὶ ταῦτα εἰς τὴν Πόλιν ἀντικρύ. Καλά, εἶπον, ἀπὸ τὴν Πόλιν, ἀπὸ τὴν Πόλιν ἂς εἶνε, θ' ἀναχωρήσω. Καὶ λαβοῦσα τὸ εἰσιτήριόν μου καὶ τὰ πράγματά μου ἀνεχώρησα ἐκ Βεσικτὰς μεθ' ἑνὸς ἀχθοφόρου γνωστοῦ μου ἐπιβιβασθεῖσα ἑνὸς ἀτμοπλοίου τῆς γραμμῆς Βεσικτὰς—Σιρκετζῆ, ὅπως ἐκεῖθεν ἐπιβιβασθῶ ἑνὸς ἀτμοπλοίου «Δεστούνη-Γιαννουλάτου». Ἀλλ' ἕως νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ρηθὲν ἀτμόπλοιον, ὑπέστημεν τῶν παθῶν μας τὸν τάραχον. Κατὰ τὴν εἰς Σιρκετζῆ ἀποβίβασίν μας χαμάληδες ἀπ' ἐδῶ, βάρκες ἀπ' ἐκεῖ μᾶς παρεξάλισαν. Ἄλλοι μᾶς ἐκάλουν διὰ νευμάτων «ἐλᾶτε ἐδῶ», ἄλλοι μᾶς ἔσπρωχνον, ἄλλοι μᾶς ἔσυρον πρῶτον εἰς τὸ τελωνεῖον, ἄλλοι μᾶς ἔσυρον εἰς τὰς βάρκας των νὰ μᾶς ἀναβιβάσουν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου καὶ τέλος ἄλλοι ὅπως τοὺς ὡδήγει ἡ κεφαλή των. Ἐπὶ τέλους μὲ σκουντιὲς καὶ πατερτιὰ ἀνέβημεν ἐπάνω εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, ὅπως εὕρωμεν ἐκεῖ τοὐλάχιστον τὴν ἡσυχίαν μας. Ἀλλ' ἐδῶ ἄλλος τάραχος μᾶς ἀνέμενεν. Οἱ ἄνθρωποι ἕνεκα τοῦ φόβου τῆς χολέρας ἔφευγον σωρηδὸν καὶ ὅλα τὰ ἐντεῦθεν ἀναχωροῦντα ἀτμόπλοια ἦσαν πλήρη. Ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ μας ἀτμοπλοίου θέσις κενὴ δὲν ὑπῆρχε· θέσεις, καταστρώματα, ὅλα ἦσαν κατειλημμένα. Ὅλοι οἱ ἐπιβάται ἤμεθα 300 παρὰ 3. Ἦτο πατεῖς με, πατῶ σε, κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν. Ἐπὶ τέλους εὗρον καὶ ἐγὼ

μίαν θέσιν καὶ ἐτακτοποίησα τὰ πράγματά μου· ἔπειτα, ἀφοῦ ἐξαπέστειλα τὸν ἄνθρωπόν μου, ἀνέβην ἐπὶ τοῦ ἐξώστου ὅπως καθίσω ὀλίγον καὶ ἀναπνεύσω ἀπὸ τὴν πολλὴν ζέστην καὶ τὴν κούρασιν ἐκείνης τῆς ἡμέρας. Παρατηρήσασα δὲ ἐκ τῆς θέσεώς μου, ὅτι οὐδεὶς πέριξ μου γνωστὸς ὑπῆρχεν, ἐστήριξα τὴν κεφαλήν μου ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ εἶπον κατ' ἐμαυτήν: «Ἂς σκεφθῶ τώρα ἡσύχως ὅ,τι θέλω. Κανεὶς δὲν μ' ἐνοχλεῖ». Οὕτω ἐκάθισα ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν μόνη μὲ τὰς σκέψεις μου, θεωροῦσα ἄλλοτε τοὺς ἀνερχομένους διὰ τοῦ βίντς σάκκους τοῦ ἀλεύρου καὶ τὰ κατερχόμενα βαρέλια τοῦ οἴνου, ἄλλοτε τὰ κτίρια τῆς πόλεως καὶ ἄλλοτε τοὺς ἐρχομένους ἀκόμη ἐπιβάτας. Ἐκεῖ μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν διέκρινα μακρόθεν κυρίαν τινὰ καλοενδεδυμένην καὶ συνομιλοῦσαν μεθ' ἑνὸς κυρίου ἀναλόγου ἐνδυμασίας καὶ ἀποχαιρετῶσαν ἄλλους ὁμοίους της, οἵτινες τὴν συνώδευσαν μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου. Μετ' ὀλίγον δὲ πλησιάσασά με ἡ κυρία αὐτὴ μὲ ἠρώτησε ποία εἶμαι καὶ ἐσχετίσθημεν ἀμέσως· ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος κυρία ἦτο ἐξαδέλφη τοῦ βουλευτοῦ Χίου κ. Τσελεπίδου, ὁ δὲ κύριος, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἀνέφερον, ὁ ἴδιος κ. Τσελεπίδης, ἀνὴρ ἐμβριθὴς καὶ γλυκύς, ὁμοιάζων πολὺ τὸ ἐξωτερικὸν τὸν ἀείμνηστον Δ. Βερναρδάκην. Μετ' ἀνταλλαγὴν πολλῶν λόγων περὶ ἀέρων καὶ ὑδάτων, περιεμένομεν πότε ν' ἀναχωρήσωμεν, διότι ἐστενοχωρήθημεν, ἐπὶ τόσας ὥρας ν' ἀκούωμεν τὸ βίρα! ἐκεῖνο καὶ τὸν κρότον τῶν μηχανῶν, καθόσον μάλιστα ἦτο ζέστη καὶ ἡ ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναδιδομένη ὁσμὴ ὄχι εὐχάριστος. Καὶ εἰς τὴν ἐρώτησίν μας πρὸς ἕνα ναύτην πότε ἀναχωροῦμεν; — Μᾶς ἀπαντᾷ εἰς τὰς 4 τὸ δίχως ἄλλο.—Ἀλλ' ἡ 4η ἔγινεν 6η, ἡ 6η ἔγινε 12η καὶ ἀκόμη τὸ γκρρρ ἐκεῖνο τοῦ βίντς δὲν ἔπαυε. Σάκκους καὶ σάκκους μιὰ φορὰ ἀλεύρου ἤθελον νὰ πάρουν. Ἡ 12η ἔπειτα ἔγινε 4η πρωϊνὴ καὶ τότε μόνον ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Σιρκετζῆ, περὶ δὲ τὴν 7ην ἐφθάσαμεν εἰς Τοῦζλα, ὅπου

ἐπρόκειτο ν' ἀπολυμανθῶμεν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ὑγειονομείου. Ἐκεῖ ἵσταντο καὶ 4 ἄλλα ἀτμόπλοια, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ὑποστοῦν καὶ αὐτὰ τὴν ἀπολύμανσιν κατὰ τὸν νόμον. Φυσικῷ δὲ τῷ λόγῳ, ἐπειδὴ ἐκεῖνα ἔφθασαν προηγουμένως ἡμῶν, θὰ προηγοῦντο, ἡμεῖς δὲ θὰ ἐμένομεν τελευταῖοι. Ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου λοιπὸν παρετηροῦμεν πῶς παρελάμβανον τοὺς ἐπιβάτας τῶν ἄλλων ἀτμοπλοίων καὶ πῶς τοὺς μετέφερον διὰ μαουνῶν εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον ἔξω πρὸς ἀπολύμανσιν, διότι αὐτὸ ἦτο ὅλως ἀπέναντί μας καὶ ἡμεῖς πλησίον. Ἐπὶ τέλους ἔφθασε καὶ ἡ ἰδική μας σειρά. Ὅταν ἡ μαούνα ἐπλησίασε νὰ παραλάβῃ καὶ ἡμᾶς, πλεῖστοι γέλωτες καὶ ἀσιεῖσμοὶ συνέβησαν, διότι ἡ ἀπολύμανσις ἐγίνετο κατὰ τρόπον νὰ γελᾷ κανείς. Οἱ ἐπιβάται δηλονότι τῆς Α΄ καὶ Β΄ θέσεως ἐκτὸς τῆς ἰατρικῆς ἐπισκέψεως δὲν ὑφίσταντο ἀπολύμανσιν· ὑφίσταντο μόνον οἱ τῆς Γ΄ θέσεως, οἵτινες ἅμα ἐπληροφορήθησαν, ὅτι μόνον αὐτοὺς θὰ παραλάβουν ἔξω πρὸς ἀπολύμανσιν ἐδυστρόπησαν, καὶ ἄλλοι ἤρχισαν νὰ ρίπτωνται εἰς τὴν θάλασσαν δῆθεν ὅτι θὰ ἔκαμνον μπάνιο, ἄλλοι ἐκρύφθησαν ὄπισθεν τῶν βαρελίων καὶ ἄλλοι ὑπὸ τοῦ καμαρώτου ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὰς θέσεις ἐπί τινι βεβαίως μικρᾷ ἀμοιβῇ καὶ οὕτω περὶ τοὺς 30 ἐξέφυγον. Ὅσοι δὲ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ξεφύγουν, οἱ δυστυχεῖς ὡσὰν ἀρνία κατήρχοντο τοῦ ἀτμοπλοίου καὶ εἰσήρχοντο εἰς τὴν μεγάλην μαούναν τοῦ καθαρτηρίου πυρός! Μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν αὐτῶν ὑπῆρχε καὶ κάποιος ἐκ χωρίου τινος πλησίον τῶν Κυδωνιῶν ἁπλοϊκὸς μὲ φαρδιά, ὡς λέγουν, ταξειδεύων ἐκ Κων)πόλεως μετὰ τῆς συζύγου του καὶ τοῦ δεκατετραετοῦς υἱοῦ του, πανόμοιος τύπος τοῦ Μπάρμπα Λινάρδου. Οὗτος καθ' ὅλον τὸ ταξείδιόν του ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πλείστους γέλωτας μὲ τοὺς ψευδοκαυγάδες του πρὸς τὸ ἕτερον ἥμισύ του, τὴν σύζυγόν του, καὶ μὲ τὰς τρυφερότητας καὶ τὰ κομπλιμάν, τὰ ὁποῖα ἔκαμνε πρὸς αὐτήν, ὅταν ἔστρωνον τὴν τράπεζάν

των ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ σταυροποδητὶ ἐκάθηντο ὅλοι πέριξ καὶ ἔτρωγον τὰ νηστήσιμά των φαγητά, τὸν ταραμᾶν καὶ ταῖς ἐλιαῖς μὲ ταῖς ντομάταις, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἔπινον ἀπὸ μίαν μαύρην φιάλην ἄφθονον κρασὶ λέγοντες ἕκαστος εἰς τὸν πλαγινόν των «πιὲς νὰ σκοτώσῃς τὰ μικρόβια τῆς χολέρας»· ὅταν δὲ ἤρχετο ἡ σειρὰ τῆς συζύγου του, ἡ ὁποία ἐκάθητο κοντά του, ἔλεγεν εἰς αὐτήν: «καλῶς νὰ σ' εὕρω γυναῖκα», ἐκείνη δὲ ἔλεγε «καλῶς νὰ ὁρίσῃς». Οὕτω ἡ φιάλη ἔκαμε τὸν γῦρο, διότι ἔτρωγον μαζὶ ἕως 5 πρόσωπα, καὶ ἀπὸ στόμα εἰς στόμα ἔφθανεν ἡ φιάλη κενὴ ἕως τὸν τελευταῖον. Πρὸ πάντων ὅμως ἀφορμὴν εἰς γέλωτας ἔδωκεν ὁ Μπάρμπα Λινάρδος, ὅταν προσήγγιζεν ἡ μαούνα διὰ νὰ τοὺς παραλάβῃ ν' ἀπολυμανθοῦν. Στάσου νὰ ἰδῆτε, εἶπε, τί θὰ κάμω ἐγὼ τώρα· καὶ ἀμέσως ἐνώπιον ὅλων ἀφαιρεῖ πρῶτον τὸν σκοῦφόν του καὶ τὸν δίδει εἰς τὴν γυναῖκά του, ἔπειτα τὰ παπούτσιά του καὶ τὰς κάλτσας του καὶ μένει γυμνὸς ἕως τὰ γόνατα καὶ τελευταῖον τὸ γελέκιόν του καὶ τὴν ἐξωτερικὴν ἀναξυρίδα του καὶ μένει μόνον μὲ τὰ ἐσωτερικά του ἀσπρόρρουχα καὶ ἀνυπόδητος καὶ λέγει εἰς τοὺς πέριξ του «νὰ ἔτσι καλὸς εἶμαι γιὰ τὸ λοιμοκαθαρτήριον· δὲν ἔχω ἐγὼ καιρὸ νὰ χαλνῶ τὰ ροῦχά μου μὲ τὰ γιατρικά των». Καὶ εἰς τὰ λόγια αὐτὰ νὰ καὶ ἡ μαούνα! Ὅλοι τότε οἱ τῆς Γ΄ θέσεως ἐν σιωπῇ κατὰ διαταγὴν τοῦ ὑγειονομικοῦ ἰατροῦ ἐμβαίνουν εἰς τὴν μαούναν καὶ ἀπομακρύνονται πρὸς τὸ λοιμοκαθαρτήριον, ἡμεῖς δὲ τῆς Α΄ καὶ Β΄ θέσεως κατελάβομεν τὰς οἰκείας θέσεις μας ἐν τοῖς δωματίοις πρὸς ἰατρικὴν ἐπίσκεψιν μόνον. Ἀλλ' ὅταν ὁ ἰατρὸς ἦλθε καὶ εἶδεν ὅτι αἱ μὲν θέσεις ἦσαν πολὺ ὀλιγώτεραι, οἱ δὲ ἐπιβάται πολὺ περισσότεροι, βεβαίως τοῦτο ἕνεκα τῆς καλωσύνης τοῦ καμαρώτου, ὁ ἰατρὸς ὠργίσθη καὶ ἔδωκεν ἐντόνους διαταγὰς ν' ἀποβιβασθῶμεν ὅλοι εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον διὰ ν' ἀπολυμανθῶμεν. Ἡμεῖς τότε ἐδειλιάσαμεν, διότι ἐνομί-

σαμεν ὅτι θὰ ἐξετελεῖτο ἡ αὐστηρὰ αὕτη διαταγή του ἀμέσως, ἀλλ' ὁ καμαρῶτος γελῶν ὄπισθεν αὐτοῦ μᾶς κάμνει νεῦμα νὰ μὴ δειλιῶμεν, διότι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἐτελείωνεν ἡ ὑπόθεσις. Ἐξελθόντος δὲ μετ' ὀλίγον αὐτοῦ μετὰ τοῦ καμαρώτου, μετ' ἀγωνίας περιεμένομεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν κλεισμένοι εἰς τὰ δωμάτιά μας μὲ τόσην ἀσφυκτιῶσαν ζέστην νὰ μάθωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαταγῆς τοῦ ἰατροῦ, ὅτε, ὦ τοῦ θαύματος! μανθάνομεν παρὰ τοῦ καμαρώτου, ὅτι ὁ ἰατρὸς ἀνεχώρησε καὶ μᾶς ἀφῆκεν ἐλευθέρους, ἀφοῦ ὅμως προηγουμένως ἐγευμάτισε καλῶς εἰς τὴν Α΄ θέσιν καὶ ἔλαβεν εἰς ἀμοιβὴν τῶν κόπων του ½ εἰκοσάφραγκον καὶ 2 μετζήτια!

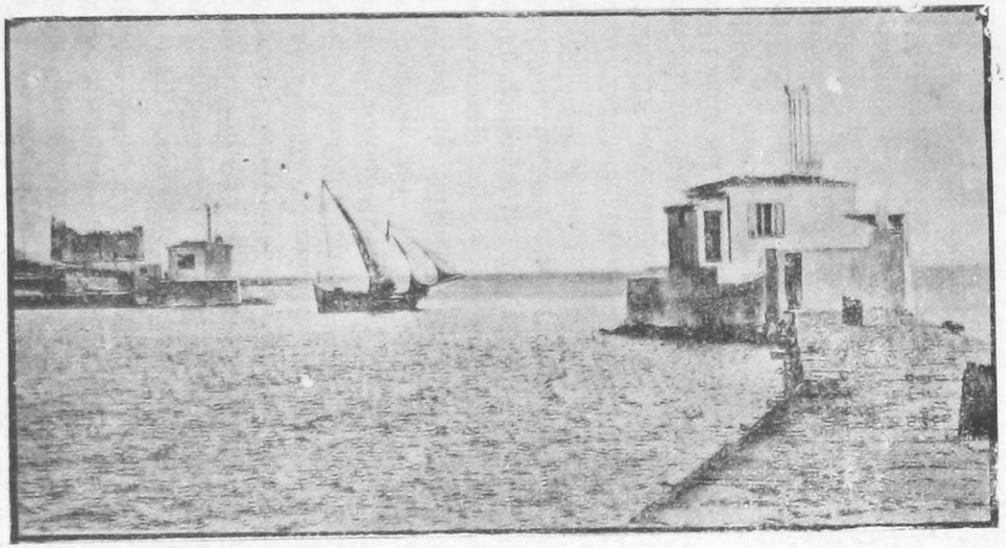
Ταῦτα περὶ τῆς ἀπολυμάνσεως.

Μετὰ ταῦτα ἀνεχωρήσαμεν ἀνενόχλητοι πλέον ἐκ Τούζλων περὶ τὴν 2αν ὥραν μ. μ. Ὁ καιρὸς ἦτο ὡραιότατος καὶ ἐπλέομεν τὴν γαληνιαίαν θάλασσαν ἀπέναντι τῶν Πριγκηπονησίων καὶ ὅλην ἔπειτα τὴν Προποντίδα, θαυμάζοντες τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀκτὰς αὐτῆς. Τὴν ἐπαύριον Τετάρτην λίαν πρωῒ προσηγγίσαμεν εἰς Καλλίπολιν καὶ εἶτα κατὰ σειρὰν εἰς Δαρδανέλλια, Μόλυβον, Κυδωνίας, Ἀδραμμύττιον καὶ τελευταῖον τὴν Παρασκευὴν θ' ἀπεβιβαζόμεθα εἰς τὴν ὡραίαν καὶ μυροβόλον Μυτιλήνην. Καὶ μὲ τὴν σκέψιν αὐτὴν τῆς χαρᾶς ἐγείρομαι ἐνωρίτερον τῶν ἄλλων ἡμερῶν, νίπτομαι, κτενίζομαι, προγευματίζω καὶ τακτοποιῶ ὅλα τὰ πράγματά μου, παρατηροῦσα συγχρόνως συχνὰ ἐκ τοῦ παραθύρου, μήπως ἤρχισε νὰ φαίνηται ἡ Μυτιλήνη. Ἀλλ' ἀκόμη ἦτο ἐνωρίς. Μετὰ 2 ὥρας περίπου, ἠρχίσαμεν νὰ διακρίνωμεν καθαρώτερον τὰ βουνὰ αὐτῆς. Ἡ πρώτη ἐμφάνισίς της μοὶ ἔφερεν ἱερὰν συγκίνησιν, διότι ἀκαριαίως διῆλθον ἀπὸ τὸν νοῦν μου πολλά, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ λύπην μεγάλην ᾐσθάνθην καὶ χαράν. Δὲν χάνω λοιπὸν καιρόν, ἀναβαίνω ἐπάνω εἰς τὸν ἐξώστην καὶ τοποθετοῦμαι καλῶς ὅπως

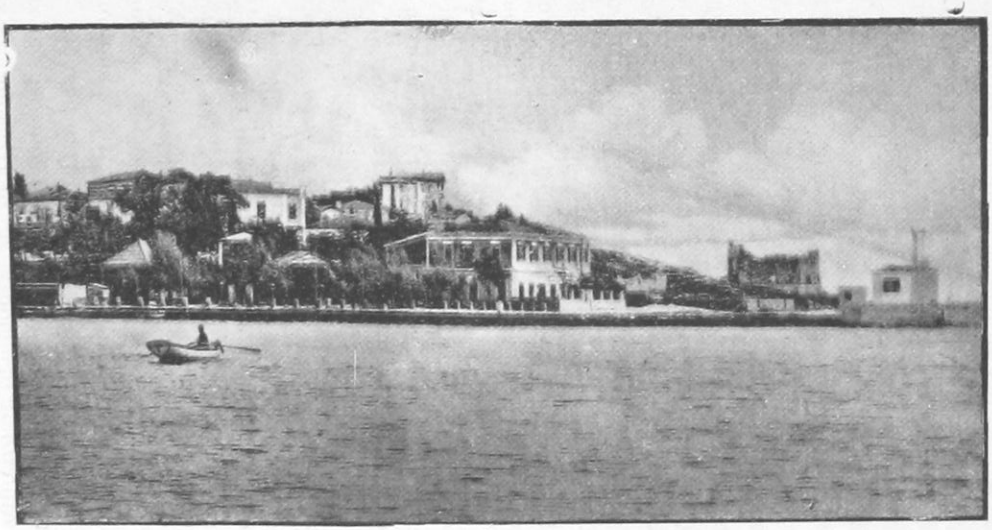
βλέπω καλλίτερον. Πλησιάζοντες διέκρινα κατὰ πρῶτον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ἁγίου Παντελεήμονος τὸ νεκροταφεῖον, ὅπου ἀπό τινων ἐτῶν ἀναπαύονται ἐκεῖ προσφιλεῖς ἡμῖν ὑπάρξεις. Ἔπειτα κατὰ σειρὰν ὅλας τὰς συνοικίας καὶ κατόπιν τὰς οἰκίας λίαν προσφιλῶν μοι προσώπων, πρὸς δὲ καὶ τὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἄλλοτε ἐκαθήμεθα ἡμεῖς καὶ ὅλα αὐτὰ ξεύρετε μοὶ ἔφερον ἄλλου εἴδους συγκίνησιν, ὥστε νὰ αἰσθανθῶ περισσότερον καὶ γλυκύτερον καὶ πικρότερον καὶ τὴν λύπην καὶ τὴν χαράν μου. Ἐπὶ τέλους προσηγγίσαμεν καὶ ἠγκυροβολήσαμεν καὶ οἱ βαρκάρηδες ἤρχοντο νὰ μᾶς παραλάβουν μὲ τὰς ὡραίας βάρκας των. Τότε ἤρχισε τὸ πλῆθος νὰ ἐξέρχηται, ἐγὼ δέ, παρατηρήσασα ὅτι κανεὶς γνωστός μου δὲν ὑπῆρχεν, εἶπον κατ' ἐμαυτήν, ἂς μείνω τελευταία καὶ κατόπιν μὲ ἡσυχίαν ἂς ἐξέλθω. Τὸ αὐτὸ ἐσκέφθη καὶ ἓν νεοϋπανδρον ζεῦγος ἐξ Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον ἤρχετο νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς εἰς Ἁγιάσσον συγγενεῖς του καὶ μὲ αὐτὸ συνεφωνήσαμεν νὰ ἐξέλθωμεν μαζὶ καὶ ἐξήλθομεν. Ἦτο ἡ ὥρα 9η π. μ. ἀκριβῶς, ὅταν ἤμην ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας. Λαμβάνω λοιπὸν τὰ πράγματά μου, τὰ δίδω εἰς ἕνα ἀχθοφόρον καὶ προχωρῶ εἰς τὴν οἰκίαν τῶν συγγενῶν μου. Ὁ ἀνεψιός μου ἐνδεκαετὴς τὴν ἡλικίαν, ὅστις καθ' ἑκάστην κατέβαινεν, ὅπως πληροφορηθῇ ποῖα ἀτμόπλοια φθάνουν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, μήπως εἶμαι καὶ ἐγὼ μέσα, διότι ἕνεκα τῶν καθάρσεων δὲν ἐγνώριζα πότε θὰ φθάσω. ἵνα τοὺς γράψω καὶ ἔλθουν νὰ μὲ παραλάβουν· ἦτο ἡ τρίτη φορά, κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν κατέβη νὰ πληροφορηθῇ. Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην καὶ δευτέραν φορὰν ἐπέστρεψε κλαίων, ὡς ἔμαθον κατόπιν, διότι ἐνόμισεν ὅτι δὲν θὰ ὑπάγω πλέον· κατὰ δὲ τὴν τρίτην, ὅταν μὲ εἶδεν ἐκ τῆς ἀποβάθρας μέσα εἰς τὴν βάρκαν ἀκόμη χωρὶς ἐγὼ νὰ τὸν ἀντιληφθῶ, ἐπέστρεψεν ἀσθμαίνων εἰς τὴν μητέρα του νὰ ἀναγγείλῃ τὸ αἴσιον γεγονὸς καὶ τετάρ-

την φορὰν ἤρχετο πάλιν νὰ παραλάβῃ τὴν θείαν. Ἀλλὰ δὲν μὲ εἶχε προφθάσει εἰς τὴν ἀποβάθραν, διότι ἐγὼ εἶχον λάβει τὰ πράγματά μου καὶ ἐπροχώρουν μὲ τὸν ἀχθοφόρον εἰς τὸν δρόμον. Ἔμπροσθεν τοῦ ναΐσκου τῆς ἁγίας Εἰρήνης, ἐνῷ ἐγὼ παρετήρουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὰς ὡραίας οἰκίας, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου ἔκτισαν, αἴφνης ἀκούω παιδικὴν φωνὴν γεμάτην ἀπὸ χαρὰν λέγουσαν: «Θεία ἐπὶ τέλους ἦλθετε. Ἐγὼ τόσας ἡμέρας σᾶς περιμένω τώρα» καὶ πετᾷ μᾶλλον ἢ τρέχει καὶ ἔρχεται νὰ μ' ἐναγκαλισθῇ. Τότε τὸν ἐνηγκαλίσθην καὶ ἐγὼ καὶ συνεκινήθην, διότι ἀνεμνήσθην τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ διότι εἶδον ὅτι τὸ μικρὸ ἀνεψάκι μου ἔγινε μεγάλο καὶ τὰ μικρὰ λόγια του μεγάλα. Μετὰ ταῦτα ἐπροχωροῦμεν μαζὶ εἰς τὸ σπίτι των, ὅπου καὶ διέμεινα. Ἐκεῖ εἶδον τοὺς συγγενεῖς μου μὲ πολλὴν λύπην διὰ τὸ νέον δυστύχημά των καὶ ἀφοῦ ἀντηλλάξαμεν φύρδην μίγδην ἐν συνόψει ὅλα, ὅσα δυσάρεστα καὶ εὐχάριστα μᾶς συνέβησαν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χωρισμοῦ μας καὶ ἦλθον μερικαὶ καλαί μου φίλαι ἀπὸ ἐκεῖ πλησίον νὰ μ' ἐπισκεφθοῦν, ἦλθε καὶ ἡ μεσημβρία καὶ ἐκαθίσαμεν νὰ φάγωμεν. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησίς μου ἦτο μεγάλη. Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς ἑσπέρας οὕτω φλυαροῦσαι διάφορα ἐπεράσαμεν τὰς ὥρας μας. Τὴν ἐπαύριον, ἡμέραν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ἐπεσκέφθην ἄλλας προσφιλεῖς μου φίλας. Τοῦτο ἀπὸ πολλοῦ ἐπόθουν καὶ ὠνειρευόμην. Ἀλλὰ φεῦ! ἐπέπρωτο νὰ εὕρω αὐτὰς λίαν κατηφεῖς καὶ συντετριμμένας ἐκ τοῦ βάρους τῆς συμφορᾶς, ἥτις τὰς ἐπληξεν! Ἐλυπήθην μεγάλως ἐκ τῆς πενθίμου ἐκείνης ὄψεως ὅλων καὶ μετὰ πάσης εὐχαριστήσεως ἔμεινα μαζί των μέχρις ἑσπέρας. Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησα μὲ πολλὴν λύπην καὶ ἀγάπην συνάμα, ἀναλογιζομένη καθ' ὁδὸν τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, καὶ μὲ τὰς σκέψεις αὐτὰς ἔφθασα εἰς τὸ σπίτι.

Τὰς ἄλλας ἡμέρας ἐπεσκέφθην διαφόρους ἄλλας φίλας μου, αἵτινες μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ εὐχαρίστησιν μὲ ἐδέχοντο, ὡς καὶ ἐγώ. Πόσον μ' ηὐχαρίστει τοῦτο πᾶς τις δύναται νὰ ἐννοήσῃ. Διότι ὅταν λαλῇ τὸ στόμα τῆς καρδίας, ὅλα τὰ ἄλλα εἶνε περιττά. Τοιαύτη συνδιάλεξις εἶνε ἀνωτέρα καὶ γλυκυτέρα πάσης ἄλλης καὶ εἶνε ἐπιθυμητὴ νὰ παρατείνηται ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον. Οὕτω μὲ τὰς ἐπισκέψεις διῆλθον ἐπὶ δεκαπενθημερίαν. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀπεφασίσαμεν νὰ κάμωμεν μίαν ἐκδρομὴν μέχρι τῆς κυρίως πατρίδος μου, τοῦ Πλωμαρίου. Μὲ ἀτμόπλοιον λοιπὸν τῆς γραμμῆς Μυτιλήνης—Πλωμαρίου ἀπεφασίσαμεν νὰ φύγωμεν μίαν ἑσπέραν. Ἀλλὰ τὸ ἀτμόπλοιον καθυστερῆσαν ἕνεκα τῶν καθάρσεων ἦλθε περὶ τὰ ἐξημερώματα καὶ ἡμεῖς μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἤρχετο ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, ἠγρυπνήσαμεν ὅλην τὴν νύκτα. Τέλος πρὸς τὴν αὐγὴν ἐπεβιβάσθημεν αὐτοῦ καὶ περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν τῆς πρωΐας ἐξεκινήσαμεν τοῦ λιμένος τῆς Μυτιλήνης. Τί ὡραιότης ἦτο ἐκείνη, ὅταν ἐπλέομεν τὴν τοῦ Ἀκλειδιοῦ καὶ τῆς Βαρειᾶς ἀκτήν! ἀκόμη τὴν ἐνθυμοῦμαι! πρὸ πάντων, ὅταν ὁ ἥλιος ἔστειλε τὰς πρώτας ἀκτῖνάς του ν' ἀφυπνίσῃ τὴν φύσιν. Τότε ὅλα καὶ οἰκίαι καὶ κῆποι ἔλαβον ἰδιαιτέραν χρυσίζουσαν ὄψιν, ὡς καὶ ἡ ὡραία γαλανὴ θάλασσα. Οὕτω ἐπροχωροῦμεν θαυμάζουσαι τὰς καλλονὰς ὅλης τῆς παραλίας ἐκείνης. Μετὰ μίαν περίπου ὥραν διελθοῦσαι ἀπὸ τὸν ὡραιότατον κόλπον τῆς Γέρας, ἐφθάσαμεν πρὸ αὐτῆς τῆς Γέρας. Ἐκεῖ εἰς τὴν παραλίαν συνεσωρεύθησαν οἱ κάτοικοι καὶ ἐκ περιεργείας μᾶς ἔβλεπον, ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐκείνους. Κάτω εἰς τὴν παραλίαν ἐκεῖ εἶνε ἐκτισμένα μόνον τὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα τῶν Γεραγωτῶν καὶ πρὸ πάντων τὰ ἐργοστάσιά των, ἤτοι τὰ σαπωνοποιεῖά των, τὰ ἐλαιοτριβεῖά των, τὰ βυρσοδεψεῖά των κ.τ.λ., ὅπου γίνεται μεγάλη ἐργασία. Αἱ οἰκίαι των εἶνε εἰς ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν ἐκτισμέναι

Ο ΛΙΜΗΝ ΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ ΛΙΜΕΝΟΣ

ἐπὶ λόφου. Μεταξὺ τῶν ἐργοστασίων τούτων διακρίνεται τὸ βυρσοδεψεῖον τῶν Ἀδελφῶν Σουρλάγκα, διὰ τὸ ὁποῖον, ὡς λέγουν, ἐδαπανήθησαν περὶ τὰς 15 χιλ. λιρῶν. Ἀλλ' ἡ θέα αὕτη δὲν ἤρκει ὅπως κορεσθῇ καὶ ὁ στόμαχός μας, ὅστις ἤρχισε νὰ διαμαρτύρηται, διότι ἡ ὥρα ἦτο 8η περίπου καὶ ἡμεῖς ἀκόμη δὲν εἴχομεν φάγει τίποτε. Τότε εἷς ἐκ τῶν συνταξειδιωτῶν μας, ὁ κ. Παῦλος Παυλίδης, ἐξέρχεται διά τινος ἐκεῖ εὑρισκομένης βάρκας καὶ ἀγοράζει ζεστὰ σιμίτια, καὶ φρεσκότατα αὐγὰ καὶ σταφύλια καὶ ἐπιστρέψας μᾶς προσφέρει. Τί ὡραῖα ποῦ ἦσαν, ἀκόμη ἐνθυμοῦμαι τὴν νοστιμάδα των! Μετὰ τοῦτο καὶ μετὰ τὴν παράδοσιν καὶ παραλαβὴν φορτίου, τὸ ἀτμόπλοιον ἀνεχώρησε καὶ διηυθυνόμεθα πλέον εἰς τὸ Πλωμάριον. Ἀλλὰ μόλις ἐξεκινήσαμεν, ἤρχισε νὰ φυσᾷ ὀλίγος ἀέρας καὶ ἡ θάλασσα ἤρχισε νὰ ρυτιδοῦται· φυσικῷ τῷ λόγῳ τὸ ἀτμόπλοιον ἤρχισε νὰ κινῆται περισσότερον καὶ εἰς τὸ ἀνεβοκατέβασμα ἐκεῖνο, τινὲς τῶν ἐπιβατῶν ἤρχισαν νὰ βογγοῦν καὶ νὰ αἰσθάνωνται μέσα των κάτι βάρος, διότι τὰ πρὸ ὀλίγου καταβροχθισθέντα ὡραῖα σταφύλια καὶ σιμίτια καὶ αὐγὰ διεμαρτύροντο φαίνεται διατί νὰ κλεισθοῦν μέσα εἰς τὸν σκοτεινὸν στόμαχον καὶ νὰ μὴ εὑρίσκωνται καὶ αὐτὰ ἔξω εἰς τὸν τόσον καθαρὸν ἀέρα. Ἐζήτουν ἐπιμόνως νὰ ἐξέλθουν καὶ γκλὰκ ἀπ' ἐδῶ καὶ γκλὰκ ἀπ' ἐκεῖ ἐξήρχοντο ὅλα. Εὐτυχῶς ποῦ δὲν εὑρισκόμεθα πρὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰ μέρη νὰ μᾶς πάρουν γιὰ χολεριῶντας καὶ νὰ μᾶς στείλουν ὡς τὸ καλὸ μίαν ὥραν ἐνωρίτερον. Ὁ δὲ μικρὸς ἀνεψιός μου, ὅστις ἐφοβεῖτο μήπως καταποντισθῶμεν, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ παρεκάλει τὴν μαμά του νὰ καθίσῃ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἵνα μὴ γέρνῃ τὸ βαπόρι. Ἐπὶ τέλους μετὰ 1 $^1/_2$ ὥραν μὲ ὅλα τὰ γκλὰκ αὐτὰ καὶ τὰ κινήματα τοῦ ἀτμοπλοίου ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Πλωμάρι. Ἐκεῖ ἡ θάλασσα ἦτο περισσότερον ἐξηγριωμένη, διότι ἐκεῖνο τὸ μέρος προσβάλλεται πολὺ ἀπὸ τὸν νότιον ἄνεμον καὶ ὁ τόπος εἶνε ἀλίμενος. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ μέ τινα δυσκολίαν ἐξήλθομεν. Τότε ὅλοι ἐγίναμεν καλά, ἀφοῦ μάλιστα εὕρομεν καὶ κάλλιστον κατάλυμα, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἐγευματίσαμεν πλουσιοπαρόχως καὶ ἀνεπαύθημεν μακαρίως χάριν τῶν καλῶν διαθέσεων τῆς κ. Σοφίας Θρ. Μελανδινοῦ καὶ τῆς δεσποινίδος Εἰρήνης Ἐμμ. Τσαμουργκέλη. Μετὰ τὸ γεῦμα καὶ τὸν μεσημβρινὸν ὕπνον ἡ κ. Σοφία Θρ. Μελανδινοῦ μᾶς λέγει: «Ἀπόψε, παιδιά, θ' ἀναβῶμεν εἰς τὸ Καμμένο Χωριό», ἐξοχὴν ὡραιοτάτην, ἀπέχουσαν περὶ τὴν 1 ὥραν. «Πολὺ καλά», εἴπομεν ἡμεῖς τὰ πειθήνια τέκνα, διότι ἐκείνη ἦτο ἡ ὁδηγός μας. Εἴχομεν ὅμως ἀνάγκην ζώων, διότι τὸ Καμμένο Χωριὸ εἶνε ἐκτισμένον ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν λόφων καὶ εἶνε δύσκολον νὰ μεταβῇ τις ἐκεῖ μὲ ἅμαξαν. Σημειωτέον δέ, ὅτι ὅλοι οἱ ἐκδρομεῖς ἤμεθα ἑπτὰ καὶ ὁ ἀνεψιός μου ὀκτώ, κατὰ συνέπειαν δὲ εἴχομεν ἀνάγκην ἑπτὰ ἡμιόνων (διότι συνήθως ἐκεῖ ἐπὶ ἡμιόνων ἱππεύουν) καὶ ἑνὸς ὄνου. Καὶ ὢ τοῦ θαύματος, ὅλα ἦσαν ἕτοιμα ἐντὸς ὀλίγου ἔμπροσθεν τῆς θύρας μὲ χαλάκια ἐπάνω, ὡς συνηθίζουν εἰς τὴν πατρίδα μας, καὶ μὲ δύο ἀγωγιάτας, χάριν τῶν δραστηρίων ἐνεργειῶν καὶ τῶν εὐγενῶν διαθέσεων τῆς κ. Σοφίας. Λοιπὸν δὲν ἔμενεν ἄλλο, ἢ ν' ἀνέλθωμεν ἐπ' αὐτῶν. Καὶ μία μία μὲ πολλὰ ἀστεῖα τῇ βοηθείᾳ τῶν ἀγωγιατῶν ἀνηρχόμεθα καὶ ἐπροχωροῦμεν. Ἦτο τόσον ὡραία ἡ ἐκστρατεία μας ἐκείνη. Ἀλλὰ τὰ ζῷα περιπατοῦντα ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου δρόμου τόσον θόρυβον προὐξένουν, ὥστε οἱ ἄνθρωποι ἔκυπτον τὴν κεφαλήν των ἐκ τῶν παραθύρων νὰ ἴδουν τί συμβαίνει καὶ εἰς τὴν θέαν ἡμῶν ὑπεμειδίων, μερικαὶ δὲ γυναῖκες μᾶς ηὔχοντο τὸ «***καλὴ στράτα***». Οὕτω ἐπροχωροῦμεν, ἕως ὅτου ἐξήλθομεν τοῦ Πλωμαρίου.

Μετὰ ταῦτα ἀνηρχόμεθα καὶ ὅλοεν ἀνηρχόμεθα δι' ἑλικοειδῶν δρόμων, διερχομένων μεταξὺ ὡραιοτάτων ἐλαιώνων, διότι, ὡς εἶπον, τὸ Καμμένο Χωριὸ εἶνε ἐκτισμένον ἐπὶ

τῆς κορυφῆς λόφων. Ὅταν δὲ ἐστρέφομεν νὰ κυττάξωμεν ὄπισθέν μας, ἐβλέπομεν νὰ ἐκτείνηται κάτω ἀπέραντος ἡ γαλανὴ θάλασσα καὶ αἱ κορυφαὶ τῶν ἐλαιοδένδρων νὰ κυματίζουν ἀπὸ τὸν ἀέρα ἀπαράλλακτα, ὡς τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης. Ἡ ὡραιότης ἦτο θαυμασία. Ἀλλ' ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὴν θέσιν «Καλόγηρος», ὅπου συμπλέκονται οἱ ἐλαιῶνες μὲ τὰ δάση τῶν πευκῶν, ἦτο κάτι ἔκτακτον καὶ ἐξαίσιον φαινόμενον. Οἱ πέριξ λόφοι σχηματίζουν μίαν ἀπέραντον λεκάνην ἐν τῷ μέσῳ, κατάφυτον ἀπὸ ἐλαιῶνας, φθάνουσαν μέχρι τῆς θαλάσσης. Ὁ ὀξυγονοῦχος ἀήρ, ὁ ἐρχόμενος ἐκ τῶν πευκῶν, ἔφθανε μέχρι τῶν τελευταίων ἄκρων τῶν πνευμόνων ἡμῶν καὶ ἐκτὸς ὅτι μᾶς ἤνοιξε τὴν ὄρεξιν μᾶς ἠνάγκασε κατ' Αὔγουστον μῆνα νὰ φορέσωμεν καὶ τὰ ἐπανωφόριά μας, διότι ἐκεῖ δὲν παίζει, κρυώνει. Ἦτο ἡ ὥρα ἕκτη καὶ ἡμίσεια περίπου, ὅτε ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσιν. Τί αὐγὴ ἦτο ἐκείνη καὶ τί ἐξαίσιον θέαμα! Ἐβλεπέ τις πλέον τὸν μεγαλοπρεπῆ δίσκον τοῦ ἡλίου οὐχὶ κύκλον, ἀλλ' ὡς σφαῖραν κατερχομένην μεγαλοπρεπῶς νὰ βυθισθῇ εἰς τὰ ὕδατα. Τὸ θέαμα ἦτο μαγικόν!

Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαμεν ἀπέναντι τοῦ Καμμένου Χωρίου. Ἡ ὄψις αὐτοῦ μοὶ ἔκαμε καλλίστην ἐντύπωσιν, διότι οἱ Πλωμαρῖται, οἱ κατοικοῦντες δηλ. τὸ κάτω Πλωμάριον, ἔκτισαν τώρα ἐκεῖ ὡραιότατα σπιτάκια, ὅπου μεταβαίνουν τὸ θέρος καὶ διέρχονται τοὺς μῆνας τῶν καυσώνων, ἕνεκα τοῦ πολλοῦ καύσωνος, ὅστις γίνεται ἐν τῷ κάτω Πλωμαρίῳ, τῷ Ποταμῷ λεγομένῳ. Ἐκεῖ ἔχει σπίτι καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς κ. Σοφίας, ἡ κ. Εἰρήνη Β. Ἀράπογλου, εἰς τὸ ὁποῖον τῇ εὐγενεῖ καὶ ἐπιμόνῳ προσκλήσει τῶν συζύγων κ. Ἀράπογλου διηυθύνθημεν καὶ μετὰ πάσης φιλοφροσύνης ἐδειπνήσαμεν καὶ διενυκτερεύσαμεν οὐχὶ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις. Ἐκεῖ ἐγεύθημεν λαγὸν πολὺ νόστιμα μαγειρευμένον, ὄρτυγας, λαβράκια καὶ ὅ,τι ἄλλο ἐκίνει τὴν ὄρεξίν μας, ἥτις ἦτο μεγάλη ἕνεκα τῆς

ἀλλαγῆς τοῦ κλίματος, τοῦ καθαροῦ ἀέρος καὶ τοῦ ὕδατος. Τί δροσάτα νερὰ ἀλήθεια, σὰν τὰ κρύσταλλα! Τί ὡραῖα εὔχυμα καὶ μεγάλα ὀπωρικά! Ὅλα ἦσαν ἔκτακτα. Εἰς τὸ Καμμένο Χωριὸ ὅ,τι νὰ φάγῃ κανεὶς τὸ χωνεύει. Ἐκεῖ ἐμείναμεν ἑπτὰ ἡμέρας, διελθοῦσαι αὐτὰς ἢ περιπατοῦσαι εἰς τοὺς ἀμπελῶνας καὶ πευκῶνας, ἢ συνομιλοῦσαι γλυκὰ καθήμεναι ἐπὶ λόφων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐθαυμάζομεν τὴν ὡραιότητα τῆς φύσεως, σπανίως μένουσαι ἐντὸς τῶν οἰκιῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἐκάμομεν καὶ ἄλλας τινὰς ἐκδρομάς· λ. χ. ὑπήγομεν εἰς Ἄμαξον, ἔξοχὴν ὡραίαν καὶ αὐτήν, ὅπου εἴχομεν καὶ ἡμεῖς ἀλλοτεκτῆμα καὶ ἀνεπόλησα τὰ παιδικά μου χρόνια. Τί ἀναμνήσεις καὶ τί χρόνια ζηλευμένα ἐκεῖνα! Ἀλλ' ὅλα παρῆλθον καὶ μόνον ἡ γλυκεῖα ἀνάμνησις αὐτῶν μένει τώρα. Πόση διαφορά! Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἔμεινα εὐχαριστημένη, διότι ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ ἀναμνησθῶ τῶν παλαιῶν μου χρόνων. Ἄλλην ἡμέραν τῇ προσκλήσει τοῦ κ. Ἰωάννου Βουλαλᾶ, ἀδελφοῦ τῆς κ. Σοφίας Θρ. Μελανδινοῦ, ὑπήγομεν εἰς Μαστεράκι (Μοναστηράκι ἴσως), ὅπου μᾶς ὑπεδέχθη ἡ σύζυγός του κ. Περσεφόνη μὲ πολλὴν εὐγένειαν καὶ ἐφάγομεν ὡραιότατον «πιλάφι» μὲ ὀρτύκια καὶ διάφορα ἄλλα ὀρεκτικώτατα ἐξοχικὰ φαγητά· πλησίον δένδρων, ὁπόθεν ἠκούομεν καὶ ἐβλέπομεν νὰ τρέχῃ ἀπὸ τὸν κρουνὸν τὸ ἄφθονον ὕδωρ τῆς κρήνης παφλάζον. Πόσον ὡραῖον ἦτο καὶ τοῦτο, δὲν δύναμαι ἐπὶ τοῦ χάρτου νὰ παραστήσω. Ἐπὶ τέλους ἔφθασε καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἐκ τοῦ Καμμένου Χωρίου καὶ πρωΐαν τινὰ ἱππεύσασαι καὶ πάλιν ἡμιόνους διὰ τῆς ἰδίας ὁδοῦ κατήλθομεν εἰς τὸ κάτω Πλωμάρι. Ἀλλὰ καθ' ὁδόν, ἐπειδὴ καὶ πάλιν ὁ στόμαχός μας διεμαρτύρετο, καθόσον δὲν εἴχομεν καὶ τότε προγευματίσει, ἡ ὁδηγός μας κ. Σοφία, παραστρατήσασα μᾶς ἔφερεν εἰς τὴν ἐξοχικὴν οἰκίαν ἄλλου ἀδελφοῦ της, τοῦ κ. Κλεάνθους Βουλαλᾶ, ὅπου ἐδεξιώθημεν εὐγενέστατα καὶ ἐπρογευματίσαμεν πλουσιώτατα,

μὴ ὑστεροῦντα καὶ τὰ ὡραιότατα σταφύλια, τὰ ροδάκινα καὶ τὰ πεπόνια καὶ μετὰ ἀνάπαυλαν μιᾶς περίπου ὥρας κατήλθομεν εἰς τὸ Πλωμάριον, ὁπόθεν τὴν ἐπαύριον πρωΐ θὰ μᾶς παρελάμβανε μικρόν τι ἀτμόπλοιον ἐξεπίτηδες ναυλωθὲν ἐκ Μυτιλήνης διὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Μελήντᾳ ἐλαιοτριβείου καὶ νταλκοτριβείου τῶν κ.κ. Θρ. Μελανδινοῦ καὶ Εὐσταθ. Γιαλούρη. Τὴν πρωΐαν λοιπὸν τῆς ἑπομένης ἐπιβιβασθεῖσαι αὐτοῦ μετὰ $^1/_2$ ὥραν ἤμεθα ἐκεῖ, ὅπου μετὰ τυφεκισμῶν καὶ ἐπευφημιῶν μᾶς ἐδέχθησαν οἱ ἐργάται, τοῦ ἐργοστασίου σημαιοστολίστου καὶ τῶν μηχανῶν δαφνοστεφανωμένων. Ἐκεῖ ἐξελθὸν τὸ ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ προσκληθὲν πλῆθος, περὶ τὰ 30 ἄτομα, παρετάχθη διὰ τὸν ἁγιασμόν. Μετὰ τοῦτο ἐκινήθη ἡ μηχανὴ καὶ ἤλεσε **ντάλκ** (Spath d'Islande = Τιτανίτης, ὀρυκτὸν κρυσταλλῶδες), μεταβαλοῦσα αὐτὸ εἰς λεπτοτάτην κόνιν, δεῖγμα τοῦ ὁποίου ὅλοι ἐλάβομεν εἰς φακέλλους. Μετὰ ταῦτα παρετέθη τράπεζα πλουσιωτάτη, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ προπόσεις καὶ αἱ εὐχαὶ ὑπὲρ τῶν ἐργοστασιαρχῶν ἦσαν ἄπειροι. Ὀλίγην ὥραν μετὰ τὸ γεῦμα ἐπεσκέφθημεν τὸν λόφον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξάγεται τὸ προϊὸν τοῦτο τῆς πατρίδος μας καὶ μετὰ τοῦτο ἀνεχωρήσαμεν διὰ τοῦ ἰδίου ἀτμοπλοίου εἰς τὴν πρωτεύουσαν πλέουσαι κατ' εὐθεῖαν καὶ ἰσοταχῶς, ἐντὸς δὲ δύο ὡρῶν εὑρισκόμεθα ἔμπροσθεν τῆς Μυτιλήνης. Περὶ τὴν 9ην ἑσπερινὴν ὥραν ἐξήλθομεν αὐτοῦ καὶ πάντες ἐπορεύθημεν εἰς τὰ ἴδια ἀποκομίζοντες τὰς καλλιτέρας ἐντυπώσεις καὶ ἀπὸ τὸ ταξείδιον καὶ ἀπὸ τὴν συντροφιάν. Ἐκοιμήθημεν καὶ τὴν ἐπαύριον ἠγέρθημεν. Ἀλλ' αἱ ἡμέραι τῶν παύσεων ἠριθμοῦντο ἐπὶ τῶν δακτύλων πλέον καὶ ἐλυπούμην. Ἐπὶ τέλους ἔφθασε καὶ ἡ τελευταία ἡμέρα. Κατ' αὐτὴν ἠγέρθην ἐνωρίτερον τῶν ἄλλων καί, ἀφοῦ ἡτοίμασα τὰ πράγματά μου, ἤρχισα τὰς ἀποχαιρετιστηρίους ἐπισκέψεις. Τοῦτο μοὶ ἦτο πικρόν, ἀλλ' ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσω. Μὲ τὸ κάθισε ὅμως ἐδῶ ὀλίγον περισσότερον καὶ ἐκεῖ ἄλλο τόσον, ἡ ὥρα ἐπέρασε καὶ ἰδού! τὸ πρὸς ἀναχώρησιν ἀτμόπλοιον ἤρχετο! Ἄνεμος τότε μὲ πῆρε, διότι ἐνόμισα ὅτι δὲν θὰ προφθάσω, διὸ ἀποχαιρετήσασα καὶ τὰς ἐκεῖ φίλας μου ἀνεχώρησα. Ὅταν δὲ ἔφθασα εἰς τὸ σπίτι, εὗρον ὅλους ἐνδεδυμένους νὰ μὲ περιμένουν ὅπως μὲ συνοδεύσουν μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου. Καὶ μετὰ τὴν παραλαβὴν τῶν πραγμάτων μου ἐπροχωροῦμεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Ἐπεβιβάσθην αὐτοῦ τῇ συνοδείᾳ ὅλων τῶν φίλων, ὅπου ἔμειναν μαζῆ μου ἀρκετὴν ὥραν καὶ εἶτα ἀνεχώρησαν ἀπευθύνασαί μοι τὸ σύνηθες «καλὸ ταξεῖδι» καὶ «μὲ τὸ καλὸ νὰ ἔλθῃς πάλιν γρήγορα». Ἔμεινα τότε μόνη καὶ σκεπτομένη εἶπον κατ' ἐμαυτήν: «Τί ὡραῖο πρᾶγμα νὰ ἔχῃ τις καλοὺς φίλους».

Ἀπὸ ὅλο τὸ ταξεῖδί μου ἔμεινα εὐχαριστημένη, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἀπὸ τὴν εἰλικρίνειαν καὶ ἀγάπην τῶν φίλων μου.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει. ΧΑΡΙΚΛ. Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ

Η ΚΑΡΔΙΑ

ΔΙΧΩΣ ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑ

Τ' ἄνθη ἀνθίζουν, φθίνουν 'ς τὰ κλαδιά,
Τὸ κῦμα σπάνει ἄχ! μὲ ἀπονιὰ
'Σ τὸ βράχο, μπάρφ! ἢ εἰς τὴν ἀμμουδιά,
Τὸ πῦρ ἀνάπτει, καίει 'ς τὴ γωνιά,
Μὰ ἡ ἀγάπη; . . . —Θάλλει 'ς τὴν καρδιά.

—

Τ' ἄνθη σκορπίζουν χάρι, μυρωδιά,
Τὸ κῦμ' ἀφρὸ καὶ ἄφθονα νερά,
Τὸ πῦρ θερμότητα, λάμψι ὠχρά,
Μὰ ἡ ἀγάπη . . . ; — Δίνει ἄχ! χαρά,
Δύναμι, θάρρος 'ς τὴν φτωχὴ καρδιά.

—

Δίχως ἀνθὸ καὶ πρασινάδα
'Μπορεῖ νὰ ἔχῃ νοστιμάδα
Τὴν ἄνοιξι ἕνα φυτὸ
Κοντὰ 'ς τὰ ἄλλα καὶ αὐτό;

—

Δίχως νερὰ μὲ γαλανάδα,
Δίχως γλυκὺ μουρμουριχτό,
Ἔχει τὸ κῦμα νοστιμάδα
Τὸ θέρος τὸ πολὺ ζεστό;

—

Δίχως νὰ τονθορύζῃ ἡ φωτιὰ
Εἰς τοῦ φτωχοῦ τὴν φτωχικὴ γωνιὰ
Ἔχει κανένα γοῦστο καὶ αὐτό,
Ὅταν τὸ χιόνι πέφτῃ σωριαστό;

—

Ἔτσι κ' ἡ νέα ἡ καρδιὰ
Δίχως ἀγάπη καὶ χαρὰ
Δὲν ἔχει νοστιμάδα!
Εἶν' ἄνθος δίχως μυρωδιά,
Κῆπος δίχως ἄνθη, νερὰ
Καὶ δίχως πρασινάδα.

Χ. Π. Μ.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΙΝΑΣ

Περίληψις τοῦ πρώτου μέρους τοῦ παρόντος διηγήματος, δι' ὅσους δὲν ἀνέγνωσαν αὐτὸ ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Κυριῶν».

Ἡ Μαρκέλλα Ρεμὸν πλουσία ἐπαρχιῶτις μετέβη παρὰ τῇ θείᾳ καὶ ἀναδόχῳ αὐτῆς εἰς Παρισίους. Εὑρισκομένη ἐκεῖ προσκαλεῖται εἰς τὸν χορὸν τῶν Πρεβὲλ Δεφόρζ, ἀλλ' ἐνῷ ἦτο καθ' ὅλα ἑτοίμη δι' αὐτόν, ἄφνης ἀδιαθετεῖ.

Τῆς εὐκαιρίας ταύτης ἐπωφελήθη ἡ ἐξαδέλφη της Πετρίνα Ρεμόν, τῆς ὁποίας ὁ πατὴρ χάριν πειραμάτων εἶχε μεταβῇ εἰς τὰ Βόσγια, αὐτὴ δὲ μετέβη παρὰ τῇ ἐξαδέλφῃ της.

Ἡ Πετρίνα λοιπὸν Ρεμὸν πτωχὴ Παρισινὴ μεταβαίνει εἰς τὸν χορὸν τῶν Πρεβὲλ ἀντὶ τῆς Μαρκέλλας. Ἐκεῖ συναντᾷ τὸν Ρογῆρον Μαρσέ, νέον πολὺ κομψὸν καὶ διακεκριμένον, ὅστις, νομίζων αὐτὴν ὡς τὴν πλουσίαν ἐπαρχιώτιδα, προσποιεῖται ὅτι τὴν λατρεύει· ἐξ ἄλλου δὲ ἡ Πετρίνα ἐννοήσασα τοὺς σκοπούς του τῷ λέγει ὅτι εἶναι ἐκείνη ἡ ἐπαρχιῶτις καὶ διασκεδάζει βλέπουσα τὰς περιποιήσεις τοῦ νέου διὰ τὴν προῖκα.

Ὁ δὲ νέος οὗτος, φίλος ὢν τῆς κυρίας Σαρλιέ, τῆς θείας τῆς Πετρίνας καὶ Μαρκέλλας, ἐπισκέπτεται μετὰ τὸν χορὸν αὐτὴν καὶ μανθάνει τὴν ἀλήθειαν, ὅτε καὶ ὀργίζεται κατὰ τῆς Πετρίνας διὰ τὴν προσποίησιν αὐτὴν καὶ κατὰ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἔμεινεν οὗτος μετὰ τῆς Πετρίνας τὴν κάμνει τὴν παρατήρησιν. Ἐκείνη ὅμως δικαιολογεῖται κάλλιστα, ὁ δὲ Ρογῆρος ἐκπλησσόμενος διὰ τὰς εὐστόχους ἀπαντήσεις καὶ θαυμάζων τὴν εὐφυΐαν της τὴν ζητεῖ εἰς γάμον, ἀλλ' ἡ Πετρίνα ἀποποιεῖται λέγουσα ὅτι δὲν νυμφεύεται ποτὲ μετ' ἀέργου.

Τὰ πειράματα, τὰ ὁποῖα ὁ πατὴρ τῆς Πετρίνας ἔκαμεν εἰς τὰ Βόσγια δὲν ἔδωκαν τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα, καὶ μόλις ἐπέστρεψεν εἰς Παρισίους ἐπεδόθη ἐκ νέου εἰς τὴν ἐργασίαν του.

Ἡ δὲ Μαρκέλλα, πολὺ καταβεβλημένη ἐκ τῆς ἰμφλουέντζας ἀνελάμβανε βραδέως καὶ διὰ τοῦτο ἡ κ. Σαρλιὲ ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Νορμανδίαν.

Ἡ κ. Σαρλιὲ δὲν ἔγραφε διόλου εἰς τὴν Πετρίναν· ὁ πατὴρ αὐτῆς κ. Ρεμὸν δὲν ἐγκατέλειπε τὸ ἐργαστήριόν του ἢ μόνον κατὰ τὰς ὥρας τοῦ γεύματος καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ Πετρίνα ἔμενε μόνη ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Ἑσπέραν τινὰ μιᾶς Κυριακῆς ὁ πατὴρ αὐτῆς κατῆλθεν ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου του κατὰ τὴν ὀγδόην ὥραν.

— Εἰξεύρεις μικρά μου, τῇ εἶπεν, εἶμαι πολὺ εὐτυχής, διότι εὗρον ἐπὶ τέλους προπαρασκευαστὴν ἢ μᾶλλον συνεργάτην μου διὰ τῆς δηλώσεως, ἣν ἐδημοσίευσα εἰς τὴν ἐφημερίδα τὸν «Διδάσκαλον τῶν χημικῶν». Ὁ νέος οὗτος ὑπῆρξε μαθητὴς τῆς κεντρικῆς Σχολῆς, ἀλλ᾽ οὗτος, ὡς μὲ προειδοποίησε, ζητεῖ θέσιν μᾶλλον ἐπικερδεστέραν καὶ δέχεται μόνον δι᾽ ὀλίγον χρόνον τὴν μικρὰν αὐτὴν ἐργασίαν. Γνωρίζει, λέγει, τὴν ἀδελφήν μου, φαντάσου. Εἶναι ἀνεψιὸς τῆς κ. Σωζέ, ἡ ὁποία . . .

Ἡ Πετρίνα ἐξεπλάγη, ἀλλ᾽ ὁμοιάζουσα πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ψάλλουν, ὅταν φοβῶνται, δὲν ἀφῆκε τὸν πατέρα της νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του.

— Ἄ! γνωρίζω, ἀπήντησεν· ἡ κ. Σωζὲ εἶνε φίλη τῆς θείας Γερτρούδης. Ἐχόρευσα μετὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ εἰς τὸν χορὸν τῶν Πρεβὲλ-Δεφόρζ.

— Ὀνομάζεται Ρογῆρος Μαρσέ, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Ρεμόν. Εἶνε χαρίεις νέος, πολὺ εὐφυὴς καὶ κάλλιστος, ὡς φαίνεται. Ἐπειδὴ δὲ τὸν ἐκράτησα πολὺ ἀργὰ καὶ μάλιστα σήμερον, ποῦ εἶναι Κυριακή, τὸν παρεκάλεσα νὰ δειπνήσῃ μαζῆ μας, ἀλλ᾽ ἠρνήθη φοβούμενος μὴ σ᾽ ἀνησυχήσῃ.

— Ἔκαμε πολὺ καλά, εἶπεν ἡ Πετρίνα.

Μετὰ τὸ δεῖπνον ἤνοιξε τὸν «Διδάσκαλον τῶν χημικῶν» καὶ μὲ πολλὴν ἀδιαφορίαν ἐζήτησε τὴν δημοσίευσιν, περὶ τῆς ὁποίας ὁ πατήρ της τῇ ὡμίλησεν. Εἶτα ἐσκέφθη καὶ εἶπε καθ᾽ ἑαυτήν:

«Βεβαίως ὁ κύριος οὗτος θὰ προσποιῆται τὸν σοβαρὸν διὰ νὰ μὲ ἀπατήσῃ».

Καὶ αἰσθανθεῖσα ἐν ἑαυτῇ εὐχαρίστησιν, εἶπε πάλιν:

«Ἆρά γε δι᾽ ἐμὲ ἀπεφάσισε ν᾽ ἀλλάξῃ τρόπον τοῦ ζῆν;»

Ἀλλ᾽ ἀμέσως ἀντέστη κατὰ τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς καὶ εἶπε:

«Δι᾽ ἐμέ; . . . Ὄχι βέβαια! . . . Ἀλλ᾽ εἶδεν ὅτι ἡ ἀεργία του θὰ τὸν ἔφερε δυσάρεστα ἀποτελέσματα καὶ ἡ ὑπερηφάνειά του δὲν τὸ ἐπέτρεψε . . . Δι᾽ ἐμέ! Οὔτε κἂν ἠθέλησε νὰ μὲ ἴδῃ . . . διὰ τὸ ὁποῖον ἄλλως τε θεωροῦμαι πολὺ εὐτυχής!»

Ὁ πατὴρ ὅμως ἐξετίμα πολὺ τὸν νέον του συνεργάτην καὶ δὲν ἔπαυε νὰ ἐπαινῇ τὴν εὐφυΐαν του, τὸν χαρακτῆρά του, τὰς γνώσεις του. Μετ᾽ ὀλίγον δὲ καιρὸν ὁ Ρογῆρος Μαρσὲ τῇ συστάσει τοῦ κ. Ρεμόν, τοῦ πατρός της, εἰσῆλθεν ὡς μηχανικός, ὑπὸ τὰς πλέον εὐνοϊκὰς συνθήκας εἰς ἐργοστάσιον χημικὸν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐργοστασιάρχου κ. Λουδοβίκου Μάϊγ, μετὰ τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ τῆς Πετρίνας ἀπὸ πολλοῦ ἐσχετίζετο.

— Ἡ θέσις εἶνε πολὺ καλὴ καὶ ὁ Μαρσὲ πρέπει νὰ ἔχῃ μεγάλας ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον! ἔλεγεν ὁ κ. Ρεμὸν μὲ ὕφος φαιδρόν.

— Κάμνει πολὺ καλὰ νὰ εἶνε προστατευόμενός σου, πάτερ μου! εἶπεν ἡ Πετρίνα.

— Ἴσως, ἀλλ᾽ εἰξεύρεις πῶς μοὶ ἔδειξε τὴν εὐγνωμοσύνην του; Ἐδίστασεν ἐπὶ στιγμὴν . . . καὶ ἔπειτα μὲ ἐνηγκαλί-

σθη, φαντάσου.... Πολὺ μοὶ ἀρέσκει ὁ εἰλικρινὴς χαρακτήρ του.

Μετά τινας ἡμέρας ὁ κ. Ρεμὸν ἐπιστρέψας κατὰ τὸ σύνηθες εἰς τὴν οἰκίαν,

— Πετρίνα, τῇ λέγει, θὰ μ' ἐπιπλήξῃς;... Συνήντησα τὸν κ. Μαρσέ, συνωμιλήσαμεν ἀρκετὴν ὥραν μὲ αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ εἶχον πολλὰ πράγματα νὰ τῷ ἐξηγήσω, τὸν προσεκάλεσα εἰς τὸ δεῖπνον.

— Ἀφοῦ τὸν προσεκάλεσας, πάτερ μου, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ τὸν δεχθῶμεν ὅσῳ τὸ δυνατὸν καλλίτερον.

Ἡ δεσποινὶς Ρεμὸν βοηθουμένη καὶ ὑπὸ τῆς γραίας Θηρεσίας, ἡτοίμασε δεῖπνον πολὺ ὡς ἔπρεπεν· ἠγόρασεν ἄνθη καὶ ἐκόσμησε τὴν τράπεζαν. Δὲν ἤλλαξεν ὅμως ἐνδυμασίαν· ἔφερε τὴν καθημερινὴν ἐσθῆτά της, ἥτις δὲν ἦτο τοῦ συρμοῦ τότε.

«Ὁ κ. Μαρσέ, εἶπε καθ' ἑαυτήν, θὰ παρατηρήσῃ ὅτι τὸν δεχόμεθα μὲν μὲ πολλὴν εὐγένειαν, ἀλλὰ ὅτι ἐγὼ ὀλίγον ἐνδιαφέρομαι δι' ἐκεῖνον».

Ἐν τούτοις καὶ μὲ τὴν ἁπλουστάτην αὐτὴν ἐσθῆτά της ἦτο τόσον ὡραία, ὥστε ὁ Ρογῆρος Μαρσέ, εἰσερχόμενος, εἶπε καθ' ἑαυτόν· «Πόσον ἔγινεν ὡραία!»

Ἦτο ὠχρὸς καὶ ἐφαίνετο στενοχωρημένος καὶ συγκεκινημένος, τὸ ὁποῖον παρετήρησεν ἡ Πετρίνα ἐκ τῶν πρώτων λέξεων, ἃς ἐπρόφερε μετὰ τὸν χαιρετισμόν. Τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ὁ Ρογῆρος Μαρσὲ ἐγνώρισε νέαν Πετρίναν, τὴν ὁποίαν δὲν ἐγνώριζεν ἕως τότε καὶ ἥτις δὲν ὡμοίαζε διόλου πρὸς τὴν γοητευτικὴν ἐκείνην Πετρίναν τοῦ λευκοῦ χοροῦ ἢ πρὸς τὴν κακὴν Πετρίναν τῆς κυρίας Σαρλιέ. Ἡ Πετρίνα αὕτη ἦτο ἀρίστη καθ' ὅλα καὶ εἶχεν ὅλα τὰ προτερήματα καλῆς οἰκοδεσποίνης.

Ὁ Ρογῆρος δὲν εὗρε καιρὸν ἐκείνην τὴν ἑσπέραν νὰ ὁμιλήσῃ διόλου μετὰ τῆς νέας Πετρίνας, διότι κατ' αὐτὴν ὡμίλουν διὰ τὴν χημείαν καὶ τὰς ἀνακαλύψεις τοῦ κ. Ρεμόν. Ὁ τελευταῖος μάλιστα εὐχαριστούμενος ν' ἀνταλλάσσῃ ἰδέας μὲ συνομιλητὴν δυνάμενον νὰ τὸν ἐννοῇ καὶ ὄχι νὰ τὸν ἀκούῃ ἀδιαφόρως, ὡμίλει διαρκῶς μετ' αὐτοῦ καὶ ἐφαίνετο εὐχαριστημένος, ἡ δὲ Πετρίνα, ἥτις ὑπερηγάπα τὸν πατέρα της καὶ ὄχι τόσον τὴν χημείαν, ἐμειδία βλέπουσα αὐτὸν εὐχαριστούμενον.

— Τί λαμπρὰ ἑσπέρα! ἐφώνησεν ὁ κ. Ρεμόν, ὅταν ὁ Ρογῆρος τὸν ἀπεχαιρέτησεν. Εἶσθε ἐξαίρετος συνομιλητής, φίλε μου! Θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ ἐπανέλθητε. Θέλετε νὰ μᾶς ὁρίσητε τὴν ἡμέραν;

Ἦσαν ὀρθιοι καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ κ. Ρεμόν. Ἀκουσίως τὸ βλέμμα τοῦ Ρογήρου ἐξήτασε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Πετρίνας, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο νὰ λέγῃ· «Γνωρίζετε καλῶς, δεσποινίς, ὅτι θὰ ἐπανηρχόμην μετ' εὐχαριστήσεως... ἀλλὰ πῶς δύναμαι νὰ ἐπανέλθω ἄνευ τῆς ἀδείας σας;»

Οἱ κυανοῖ ὀφθαλμοὶ τῆς Πετρίνας δὲν ἀπήντησαν εἰς τὴν ἄφωνον ταύτην ἐρώτησιν, ἀλλὰ τὸ στόμα της ἐφάνη ὀλιγώτερον σκληρόν:

— Ὁρίσατε μίαν ἡμέραν, κύριε, εἶπεν· ὁ πατήρ μου εὐχαριστεῖται πολὺ νὰ σᾶς βλέπῃ.

* * *

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἡ δεσποινὶς Ρεμὸν ἐπέτρεψε «νὰ ὁρίσῃ μίαν ἡμέραν» ὁ Ρογῆρος Μαρσὲ πολλάκις ἐπεσκέφθη τὸ μικρὸν διαμέρισμα αὐτῶν, ὅπου κατῴκουν· ἡ δὲ Πετρίνα μὴ θέλουσα νὰ δυσαρεστῇ αὐτόν, ὅστις διὰ τῆς συναναστροφῆς του τόσον ἠὐχαρίστει τὸν πατέρα της, ἀφῆκε πλέον τοὺς τυπικοὺς τρόπους της καὶ ὡμίλει μετ' οἰκειότητος μετ' αὐτοῦ. Ἡ συνδιάλεξις δὲ δὲν ἦτο πάντοτε σπουδαία, ὅσον τὴν πρώτην ἑσπέραν.

Ὅπως εἰς τὸν χορὸν τῶν Πρεβὲλ καὶ ἐν γένει ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους ταύτῃ συναναστροφῇ ἡ δεσποινὶς Ρεμὸν παρετήρησεν ὅτι αἱ ἰδέαι καὶ τὰ αἰσθήματά των συνεφώνουν πληρέστατα καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον χωρὶς νὰ συναισθάνηται τὴν αἰφνιδίαν ταύτην μεταβολήν, ἡ Πετρίνα ἔγινεν ἡ ἁπλῆ, ἡ εἰλικρινὴς καὶ ἡ εὔθυμος ἐκείνη κόρη, τὴν ὁποίαν ὁ Ρογῆρος εἶχε γνωρίσει κατὰ πρῶτον καὶ δι' ὅλα αὐτὰ οἱ δύο τέως ἐχθροὶ συνεδέθησαν καὶ ἔγιναν στενοὶ φίλοι. Δὲν ἀνέφερον ὅμως ποτὲ τίποτε περὶ τοῦ παρελθόντος. Ὁ Ρογῆρος ἐφαίνετο πολὺ εὐχαριστημένος καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν αὐτὴν καὶ ἀπὸ τὴν τῆς ἐργασίας του. Ὁ κ. Μάϊγ, ὁ ἐργοστασιάρχης, τὸν ἐξετίμα τόσον, ὥστε ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν κάμῃ συνέταιρόν του... Διὸ τὸν ἐδέχετο εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τῷ συνέστησε τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα του.

Ἡμέραν τινὰ ὁ κ. Ρεμὸν ἔλεγεν εἰς τὴν θυγατέρα του:

— Νομίζω, Πετρίνα, ὅτι ὁ κ. Μαρσὲ θὰ γίνῃ σύζυγος τῆς δεσποινίδος Μάϊγ.

Βεβαίως ὁ κ. Μαρσὲ θὰ ἐπιτύχῃ λαμπρὸν γάμον, ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ἡ Πετρίνα.

Ἔκτοτε λοιπὸν περισσότερον παρά ποτε ἀπέφευγε νὰ φαίνηται ὡραία διὰ τὸν κ. Μαρσέ. Ἐφαίνετο μάλιστα ἀφῃρημένη εἰς τὰς ἐρωτήσεις του, καὶ ἐνώπιόν του πάντοτε προσεποιεῖτο τὴν ἀδιάφορον.

Ἡ Πετρίνα, ὡς γνωστόν, ἔδιδε μαθήματα ζωγραφικῆς, καὶ ἐπειδὴ εἶχεν ἀρκετὰ μαθήματα καὶ ἔκαμνε καὶ ἄλλας παραγγελίας, ἐκουράζετο ὑπερβολικά. Ἑσπέραν τινὰ ἐπέστρεψε κουρασμένη περισσότερον τοῦ συνήθους καὶ λυπημένη. Δὲν τῇ ἤρεσκεν ἡ μονότονος αὕτη ζωὴ καὶ τῇ ἐφαίνετο ὅτι ἡ καρδία καὶ ἡ φαντασία της ἐκλείσθησαν διὰ παντὸς χωρὶς ἐλπίδας εὐτυχίας. Ἔρριψε λοιπὸν ἐπὶ τῆς κλίνης τὸν πῖλον καὶ τὸ ἐπανωφόριόν της καὶ διηυθύνθη ἀμέσως πρὸς τὸ γραφεῖον τοῦ πατρός της, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ ἐσταμάτησεν.

Ἐντὸς τοῦ γραφείου ἦτο ὁ κ. Μαρσέ, ὅστις στενοχωρημένος ἤκουε τὸν κ. Ρεμόν.

— Ἄ! συγγνώμην, εἶπεν ἡ Πετρίνα, συγκεχυμένη καὶ ἀπεσύρθη.

Ἀλλ' ὁ πατήρ της τὴν ἐκράτησε.

— Μεῖνε, εἶπεν, ἔχω νὰ σὲ ὁμιλήσω κάτι τι... Πρῶτον σοὶ λέγω ὅτι θὰ κρατήσωμεν ἀπόψε τὸν κύριον εἰς τὸ δεῖπνον.

— Καλά, πατέρα, εἶπε ψυχρῶς ἡ Πετρίνα.

— Ναί, ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον τοῦτο, ἐπανέλαβεν ὁ κ. Ρεμόν. Μὲ ἐπεφόρτισαν πολὺ λεπτὴν ὑπόθεσιν... Μοὶ φαίνεται ὅτι ὁ κ. Μάϊγ θέλει νὰ κάμῃ τὸν φίλον μας Ρογῆρον γαμβρὸν καὶ συνέταιρόν του... Καὶ ὁ καλὸς νέος ἀντὶ νὰ ριφθῇ εἰς τὸν τράχηλόν του, προσποιεῖται ὅτι δὲν γνωρίζει τὴν δεσποινίδα Μάϊγ. Εἰπέ του, ὅτι εἶνε ἐντροπὴ ν' ἀδιαφορῇ, ἀφοῦ μάλιστα σὺ τοσάκις μοὶ εἶπες πόσον ἀγαπᾷς αὐτὴν τὴν κόρην. Ἐγὼ πηγαίνω νὰ ἐνδυθῶ διὰ τὸ δεῖπνον καὶ σὺ προσπάθησον νὰ τὸν πείσῃς.

Ἡ Πετρίνα θὰ ἔλεγεν ὅτι δὲν τὴν ἐνδιέφερεν διόλου αἱ ἀρνήσεις τοῦ κ. Μαρσέ, ἀλλὰ δὲν ἤθελε καὶ νὰ ὑποπτευθῶσιν ὅτι δὲν ἐπεθύμει νὰ γίνῃ ὁ γάμος οὗτος... Ἐξ ἄλλου πρὶν προφθάσῃ νὰ προφέρῃ λέξιν, εὑρέθη μόνη μετὰ τοῦ Ρογήρου. Διὰ πρώτην φορὰν μετὰ τὴν φιλονεικίαν των ἐκείνην ἔμειναν μόνοι.

Ἐκεῖνος ἐφαίνετο περιμένων νὰ ὁμιλήσῃ πρῶτον ἡ Πετρίνα, διότι αὐτὴ ἀπό τινος ἐφέρετο ψυχρῶς πρὸς αὐτόν.

— Ὁ πατήρ μου ἔχει δίκαιον, κύριε, εἶπεν. Ἡ δεσποινὶς Μάϊγ εἶνε πολὺ καλὴ κόρη. Τῇ ἔδωκα μαθήματα ζωγραφικῆς καὶ ἐκ τῶν σχέσεων τούτων ἠννόησα ὅτι ἔχει ἐξαίρετον καρδίαν καὶ λεπτὸν πνεῦμα, τέλος δὲ ἔχει ὅλα τὰ προτερήματα, διὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ καταστήσῃ εὐτυχῆ τὸν σύζυγόν της.

Ὁ Ρογῆρος τὴν παρετήρει ἀσκαρδαμυκτεί.

— Λοιπὸν νομίζετε, δεσποινίς, ὅτι αὐτὸ θὰ εἶνε ἔκτακτον δι' ἐμὲ συνοικέσιον; Λαμπρὸν βεβαίως συνοικέσιον, ὅπως τὸ θέλω ἐγώ. Δι' αὐτὸ λοιπὸν ἤλλαξα τρόπον τοῦ ζῆν καὶ ἔγινα ταπεινὸς προπαρασκευαστὴς τοῦ κ. Ρεμόν; Ὅλα βεβαίως αὐτὰ διὰ τοῦτο νομίζετε; Βεβαίως ἐπεδίωκον θέσιν τινὰ σοβαρὰν καὶ ἐπίζηλον, ἣν σήμερον ἐπέτυχον, ὡς βλέπετε, διὰ τῶν προσπαθειῶν μου, ἀφοῦ . . .

Καὶ ἀποτόμως ἐσιώπησε.

— Πετρίνα, εἶπε μὲ δυνατὴν φωνήν, ἀγαπητή μου Πετρίνα! διατί κλαίεις;

Ἐνῷ ὡμίλει, ἡ Πετρίνα αἴφνης ἔκρυψε τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν χειρῶν της καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ δυνατὰ ὡς ἀπηλπισμένον παιδίον.

— Διατί κλαίεις; ἐπανέλαβεν ὁ Ρογῆρος, φιλῶν μετὰ πολλῆς τρυφερότητος τὰς χεῖράς της, αἵτινες ἦσαν βεβρεγμέναι ἐκ τῶν δακρύων.

— Διότι σᾶς προὐξένησά λύπην καὶ διότι εἶσθε πολὺ κακός.

Ἡ ἀπάντησις ἦτο ἀσυνάρτητος, ἀλλ' ὁ Ρογῆρος δὲν ἐστενοχωρήθη διὰ τοῦτο, διὸ ἀμέσως μὲ τὴν ἰδίαν λογικὴν ἀπήντησε:

— Ναί, εἶμαι κακός, ἀγαπητή μου, διότι σᾶς ἀγαπῶ.

Ἡ Πετρίνα ἐκ νέου ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖράς της.

— Ἔπειτα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ρογῆρος, ἐφάνητε καὶ σεῖς κακὴ καὶ μάλιστα περισσότερον κακὴ ἀπὸ ἐμέ. Μὲ παρεγνωρίσατε, μὲ κατηγορήσασε . . . μὲ ἀπεθαρρύνατε ἑκατοντάκις, μ' ἔκαμες νὰ ὑποφέρω . . .

Ἡ Πετρίνα δὲν ἀπήντησεν ἀμέσως, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χειλέων της ἐφάνη ἐλαφρὸν μειδίαμα. Ἡ ἰδέα ὅτι ἔκαμε τὸν Ρογῆρον νὰ ὑποφέρῃ τῇ προὐξένει μεγάλην εὐχαρίστησιν.

— Ἐν τούτοις, ἐψιθύρισε, δὲν δύνασθε ὅμως νὰ ὁρκισθῆτε ὅτι ἡ θεία σας δὲν εἶχε τὰ σχέδιά της, ὅταν σᾶς παρεκάλει νὰ χορεύσητε μετὰ τῆς δεσποινίδος Ρεμὸν εἰς τὸν χορὸν τῶν Πρεβέλ.

— Μάλιστα, δεσποινίς, ἀπήντησεν ὁ Ρογῆρος· ἡ θεία μου εἶχε τὰ σχέδιά της καὶ ἐπίστευεν ὅτι θὰ ἐπραγματοποιοῦντο, ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ πλουσίου γάμου. Ἀλλ' ὁ Ρογῆρος εἶχεν ἄλλα φρονήματα, ἄλλως τε ἐγνώριζε τὸν ἀνεψιόν της καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ κάμῃ διόλου τοιαύτην πρότασιν . . .

Ἡ Πετρίνα ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς συγκεχυμένη καὶ συγκεκινημένη.

— Ὑπῆγον λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ρογῆρος, εἰς τὸν χορὸν τῶν Πρεβὲλ μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ χορεύσω — πρὸς χαρὰν τῆς θείας μου μᾶλλον ἢ τῆς ἰδικῆς μου—μὲ πλουσίαν ἐπαρχιώτιδα, ἀλλὰ . . . Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσω, μόλις εἰσῆλθον, ἐλησμόνησα καὶ τὴν ἀποστολήν μου καὶ τὴν δεσποινίδα Ρεμὸν καὶ τὴν θείαν μου . . . ἡ νέα, τὴν ὁποίαν ἠγάπησα ἀμέσως, δεσποινίς, ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν ἦτο ἡ δεσποινὶς Ρεμὸν ἡ ἐπαρχιῶτις πλουσία, ἀλλ' ἡ δεσποινὶς Ρεμὸν ἡ Παρισινή, ὄχι ἡ κληρονόμος, ἀλλ' ἡ ἄνευ προικὸς κόρη, ἡ μικρά, ἡ καταλευκος ἐκείνη Πετρίνα, ἥτις ἐμειδία πάντοτε, διότι ἐφαίνετο ὡραία καὶ διεσκέδαζε μὲ τὸν ἑαυτόν της· ἦτο τὸ πλάσμα ἐκεῖνο τέλος, τὸ ὁποῖον ἐπὶ πολὺ ἀπεθαύμαζον χωρὶς νὰ γνωρίζω τι περὶ αὐτοῦ, οὔτε περὶ τοῦ ὀνόματός του, οὔτε περὶ τῆς καταγωγῆς του, οὔτε περὶ τῆς προικός του.

— Δὲν εἶμαι πλάσμα! ἐψιθύρισεν ἡ Πετρίνα.

— Καὶ ὅμως εἶσθε, καὶ μάλιστα τώρα περισσότερον, ἀφοῦ τώρα ἐξομολογούμεθα πλησίον. Εἴπατέ μοι, παρακαλῶ, Πετρίνα, μὲ μισεῖτε;

Καὶ σύρας αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν ἡ Πετρίνα ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Ρογήρου.

— Ὄχι, ἀπήντησε σιγαλῇ τῇ φωνῇ, δὲν σᾶς μισῶ, τοὐναντίον σᾶς ἐκτιμῶ πολύ.

Ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί της ἔλεγον περισσότερα τῆς γλώσσης της.

—Πετρίνα, ἐφώναξεν ὁ κ. Ρεμὸν εἰσερχόμενος, κατώρθωσες νὰ πείσῃς τὸν κ. Μαρσέ, Περίεργον. Ὁ νέος οὗτος μὲ φέρει εἰς ἀμηχανίαν. Τὸν ἐνόμιζον φιλόδοξον...

—Ναί, κύριε, ἀπήντησεν ὁ Ρογῆρος, εἶμαι καὶ πολὺ μάλιστα, πολὺ δὲ περισσότερον παρ' ὅσον φαντάζεσθε. Ἡ μόνη μου φιλοδοξία εἶναι νὰ νυμφευθῶ τὴν θυγατέρα σας! Μοὶ δίδετε τὴν χεῖρά της;

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ. ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ Σ. ΙΟΡΔΑΝΙΔΟΥ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Εἰς τί χρησιμεύει ἡ ἀστρονομία;

Οἱ ἀρχαῖοι ἐκαλλιέργουν τὴν ἐπιστήμην χάριν αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης, ἀλλὰ σήμερον εἰς τὸν αἰῶνα τῆς πρακτικότητος ἡ ἀστρονομία παρέχει μεγίστην ὠφέλειαν, διότι ἄνευ ταύτης θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ καταμέτρησις τοῦ χρόνου καὶ ἡ ἀκριβὴς διαίρεσις αὐτοῦ. Ἔπειτα ἄνευ τῆς ἀστρονομίας δὲν θὰ ὑπῆρχε μαθηματικὴ γεωγραφία, ἥτις βασίζεται εἰς ἀκριβεῖς χωρογραφικοὺς καὶ ὑδρογραφικοὺς πίνακας, οὔτε μακρὰ ταξείδια κατὰ θάλασσαν θὰ ἦσαν δυνατά, ἄνευ τῆς ἐπικουρίας ἀστρονομικῶν ἐργαλείων, ἐν ἐνὶ λόγῳ δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἐπιστημονικὴ ναυτιλία. Οἱ ταξειδεύοντες θὰ ἦσαν Ὀδυσσεῖς ἐπὶ δεκαετίαν ζητοῦντες τὴν πατρίδα μας, τί δὲ θὰ ἐγίνετο τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία;

Ἀπὸ τί παράγεται ἡ λέξις «μποτίλια»;

Ἡμεῖς τὴν παρελάβομεν ἐκ τῆς Ἰταλικῆς bottiglia, ἀλλ' ἔχει σχέσιν μὲ τὰς ἀρχαίας Ἑλληνικὰς ***βούτις*** καὶ ***βύτις***. Ἀκριβῶς ὅμως πρέπει νὰ μεταφρασθῇ ***βαυκαλίς***, διότι οὕτως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι τὰ ὑάλινα δοχεῖα τοῦ οἴνου. Σήμερον καταχρηστικῶς τὴν λέγομεν ***φιάλην***. Ἀλ' ἡ φιάλη εἶχεν ἐντελῶς διαφορετικὸν σχῆμα, διότι ἦτο ἁπλῶς ποτήριον ἀβαθές, κυκλοτερὲς καὶ πλατύ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡ. ΒΟΥΛΑΛΑΣ
μετὰ τῶν θυγατέρων του, τῆς κ. Σοφίας Θρ. Μελανδινοῦ καὶ τῆς κ. Εἰρήνης Β. Ἀράπογλου, ὅταν ἐσχάτως ἦτο κλινήρης.

Ὁ Δημήτριος Χρ. Βουλαλᾶς κατήγετο ἐκ τῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν τοῦ Πλωμαρίου· ὑπῆρξε πολίτης χρηστὸς καὶ ἐνάρετος γενόμενος τὸ παράδειγμα εἰς τοὺς συμπολίτας του, καλὸς σύζυγος καὶ εὐτυχὴς πατήρ, διότι εἶδε τέκνα τῶν τέκνων του καὶ ὅλα εἰς ἀνθηρὰν κατάστασιν καὶ εὐτυχοῦντα. Ἐκ νεωτάτης ἡλικίας ὑπηρέτησε μέχρι γήρατος τὴν Πατρίδα αὐτοῦ μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως, πολλάκις ἐν χαλεπαῖς περιστάσεσιν ὑποστηρίξας αὐτὴν καὶ χρηματικῶς, ἐσχάτως μάλιστα προσενεγκὼν γενναῖον ποσὸν ὑπὲρ τοῦ ἀνεγερθέντος ἐν Πλωμαρίῳ Παρθεναγωγείου. Ἦτο ἄνθρωπος μὲ χαρακτῆρα, εἶχεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ σεμνόν, τὸ προσελκυστικὸν καὶ τὴν γλυκύτητα εἰς τὰ χείλη, διὸ καὶ ἐπεβάλλετο ἐπὶ τῶν ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων καὶ ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπᾶτο παρὰ πάντων. Ἐγεννήθη τῷ 1824 καὶ ἀπέθανε τῷ 1910, ἤτοι ἐν ἡλικίᾳ 86 ἐτῶν.

ROUSARD

Ὁ Rousard (1524—85) θεωρεῖται ὡς ὁ πατὴρ τῆς Γαλλικῆς Λυρικῆς ποιήσεως καὶ τοῦ ρυθμοῦ τοῦ διέποντος καὶ νῦν ἔτι τὴν Γαλλικὴν στιχουργίαν. Ὡς ποιητὴς ἔχει λεπτότητα ἐμπνεύσεως καὶ δύναμιν ἐκφράσεως καὶ ζωηρότητα εἰκόνων, αἵτινες κατατάσσουσιν αὐτὸν μεταξὺ τῶν πρώτης τάξεως λυρικῶν ποιητῶν.

Σ' ΤΗΝ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ

Ἔλα, μικρή, νὰ δοῦμε τὸ τριαντάφυλλο,
Ποῦ μόλις τὴν αὐγὴ αὐτήναν ἄνοιξε
'ς τὸν ἥλιο τὰ παρθένα του τὰ πέταλα,
ἔλα νὰ διοῦμ' ἂν κράτησ' ὡς τὸ βραδυνὸ
ἀτσάκιστα τὰ πορφυρένια φύλλα του
κι' ἂν ἔχῃ ἀκόμα τὴ δική σου τὴ δροσιά.

Ὠϊμέ! Γιὰ δὲς πῶς σὲ μιὰ μέρα μοναχὰ
'ς τὸ χῶμα ἡ 'μορφιές του ἐμαδήσανε
καὶ 'πὲς πῶς εἶν' ἡ φύσις μητρυιὰ κακιά,
ποῦ θέλει τὸ πειὸ ἔμμορφ' ἀπ' τὰ λούλουδα
μονάχ' ἀπ' τὴν αὐγὴ ὡς τὸ βασίλεμμα
μὲ τὴ μορφιά του νὰ μαγεύῃ τοὺς θνητούς!

Κι' ἄκου σοφὴ μιὰ συμβουλὴ ποῦ θὰ σοῦ πῶ·
«Ὅσο ἀνθεῖ, μικροῦλά μου, ἡ νειότη σου
καὶ τῆς ζωῆς σου πρασινίζει τὸ κλαρί,
νὰ χαίρεσαι τὴ νειότη σου τὴ μάγισσα,
πρὸ τοῦ γοργὰ πλακώσουν τὰ γεράματα
καὶ 'σὰν τοῦ ρόδου ἡ 'μορφιά σου μαρανθῇ!»

Σμύρνη, Νοέμβριος 1911 ΜΙΧ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ

Η ΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝΔΥΜΑ

Πόσα λιγυρὰ ἀναστήματα δὲν ἀσχημίζει ἡ κακὴ στάσις τοῦ κορμοῦ, ὀρθίου ἢ καθημένου. Καὶ εἶνε τόσον ἐρριζωμένη πολλάκις ἡ ἕξις τοῦ νὰ τηρῶμεν καλὴν ἢ κακὴν στάσιν πάντοτε, ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα ὑποκύπτον εἰς τὴν χρονίαν ἀνάγκην συμμορφοῦται μὲ τὴν ἀμέλειαν ἢ τὴν προσοχήν μας καὶ διαπλάσσεται εἰς στερεότυπον σχῆμα. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ὑγιεία τοῦ ὀργανισμοῦ εἶνε ὁ πρώτιστος καὶ ἐδῶ ὅρος· διότι σῶμα λ. χ. καχεκτικὸν καὶ ἐξησθενημένον δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχῃ τὴν κανονικὴν ἐκείνην καὶ ζωηρὰν στάσιν εὐρώστου καὶ γεγυμνασμένου σώματος. Δὲν ἀναφέρομεν ἐδῶ τοὺς ραχιτικοὺς ἢ τοὺς φέροντας ἐπίκτητόν τι σωματικὸν ἐλάττωμα· αὐτοὺς τοὺς ἠδίκησαν ἁμαρτίαι γονέων, ἡ φύσις, ἢ ἡ τύχη. Ὁμιλοῦμεν κυρίως περὶ ἐκείνων, ὅσοι ἐκ κακῆς ἕξεως, παιδιόθεν πολλάκις, καὶ ἐξ ἀπροσεξίας ἀφήνουν τὸν κορμόν των νὰ κύπτῃ, νὰ κυφοῦται, νὰ χάνῃ βαθμηδὸν τὴν κανονικὴν εὐθυγραμμίαν του, ἐνῷ μὲ ὀλίγην καλὴν θέλησιν καὶ προσοχὴν θὰ ἐπανέκτων τὴν ὡραίαν των στάσιν.

Αἱ ἐλαττωματικαὶ στάσεις τοῦ κορμοῦ μένουν πολλάκις ἐκ παιδικῆς ἡλικίας καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἀμέλειαν ἢ τὴν ἄγνοιαν τῶν μητέρων καὶ τῶν παιδαγωγῶν. Καὶ ἐν πρώτοις τὸ βρέ-

SISMANOGLIO

φος δὲν πρέπει νὰ τὸ κρατῇ τις πάντοτε ἀπὸ τοῦ ἰδίου βραχίονος καὶ χωρὶς νὰ ὑποστηρίζῃ καταλλήλως τὴν μέσην του· τὰ σπάργανα (φασκιὲς) δι' αὐτὸ ἴσως εἶνε ὠφέλιμα, ὅταν ἐφαρμόζωνται καθὼς πρέπει καὶ χωρὶς νὰ σφίγγουν πολὺ τὸν θώρακα τοῦ παιδίου, διότι διατηροῦν τὴν σπονδυλικὴν στήλην εἰς εὐθεῖαν καὶ κανονικὴν στάσιν. Τὸ βάδισμα δὲν πρέπει ν' ἀρχίσῃ οὔτε παρὰ πολὺ ἐνωρίς, οὔτε νὰ ἐξαναγκάζηται τὸ παιδίον νὰ περιπατῇ πολὺ καὶ νὰ κουράζηται τὰς πρώτας ἡμέρας. Ἐννοεῖται, ὅτι, ὅταν ὑπεραργῇ πλέον νὰ περιπατήσῃ τὸ παιδίον, σημεῖον ὅτι πάσχει καὶ τότε εἶνε ἀνάγκη νὰ ζητηθῇ ἡ συμβουλὴ τοῦ ἰατροῦ. Ὅταν κάθηται, δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀφήνουν νὰ κύπτῃ πολὺ πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν κούρασιν. Εἰς τὸ σχολεῖον πρὸ πάντων κακοσχηματίζονται τὰ ἀναστήματα. Ὅταν τὰ θρανία δὲν εἶνε καταλλήλως κατεσκευασμένα, οὕτως, ὥστε νὰ κρατοῦν τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδίου εἰς κατάλληλον ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ γραφείου, ἤ, ὅταν ὁ φωτισμὸς δὲν εἶνε καλῶς κανονισμένος, τὸ παιδίον ἀναγκάζεται νὰ κύπτῃ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν κορμὸν πολὺ καὶ συνειθίζει βαθμηδὸν εἰς τὴν στάσιν αὐτήν. Κατ' οἶκον ἡ μήτηρ πρέπει νὰ φροντίζῃ νὰ ἐπιβλέπῃ τὸν μικρὸν υἱὸν ἢ τὴν κόρην της, ὅταν μελετῶσι, γράφωσιν ἢ ἐργάζωνται. Καὶ ἡ στάσις τοῦ κορμοῦ καὶ ἡ ὅρασις δυνατὸν νὰ βλαφθοῦν πολύ, ὅταν συνειθίσῃ τὸ παιδίον νὰ κύπτῃ πολὺ διὰ νὰ γράφῃ ἢ νὰ ράπτῃ. Ἀρκεῖ μόνον νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι εἰς τοὺς προδιατεθειμένους ὀργανισμούς, ἢ καθ' ἕξιν κεκυφυῖα στάσις τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ στήθους εἶνε ἓν ἀπὸ τὰ πολλὰ αἴτια τῆς φθίσεως. Ἡ χρῆσις τῶν ζωνῶν καὶ ἀναρτήρων (τιραντῶν) διὰ τοὺς ἄνδρας καὶ τοῦ στηθοδέσμου διὰ τὰς γυναῖκας ἔχει, ὡς βλέπετε, καὶ τὴν πρακτικήν της χρησιμότητα ὡς πρὸς τοῦτο, ἀρκεῖ νὰ μὴ παρεμποδίζηται ἡ ἀναπνοὴ καὶ ἡ κυκλοφορία, ὅπως ἀφ' ἑτέρου αἱ ὑψηλαὶ πτέρναι

(τακούνια) τῶν ὑποδημάτων δίδουν εἰς τὴν στάσιν κάτι τι τὸ βεβιασμένον καὶ τὸ ἐπισφαλές.

Ἀνάστημα εὐθυτενὲς καὶ εὐσταλὲς εἶνε πολλάκις σημεῖον οὐχὶ μόνον εὐρωστίας καὶ ὑγιείας, ἀλλὰ καὶ εὐθύτητος τοῦ χαρακτῆρος καὶ σταθερότητος καὶ ἀποφασιστικότητος καὶ θάρρους.

Ἡ ἠθικὴ κατάπτωσις ἡ προελθοῦσα ἐκ συχνῶν θλίψεων ἢ ἐκ διαφθορᾶς, παρουσιάζει καὶ ποιάν τινα κατάπτωσιν εἰς τὰς καθέτους γραμμὰς τοῦ ἀναστήματος, ὡς νὰ ἐβάρυνεν ἐπ' αὐτοῦ ἡ συμφορὰ ἢ ἡ κτηνώδης ὕλη. Σπανίως θὰ ἀπατηθῆτε, ἂν χαρακτηρίσητε ἀλαζόνα ἢ ὑπερόπτην τὸν προβάλλοντα ὑπερμέτρως τό τε στῆθος καὶ τὴν κοιλίαν καὶ κλίνοντα τὴν κεφαλὴν ὀλίγον τι πρὸς τὰ ὀπίσω. Ὑπάρχει λοιπὸν καὶ εἰς τὸ ἀνάστημα, καθὼς καὶ εἰς τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου, φυσιογνωμία καὶ τὴν φυσιογνωμίαν ταύτην πρέπει πολὺ νὰ ἐπιμελῆται ἡ θέλουσα νὰ ἔχῃ ἀνάστημα εὐσταλὲς καὶ ὡραῖον.

* * *

Περὶ ἐνδύματος θὰ εἴπωμεν ὅσα μόνον σχετίζονται μὲ τὴν καλλονήν, ἀφίνοντες τὴν ὑγιεινήν του ἔποψιν δι' ἄλλοτε.

Ὅ,τι κυρίως πρέπει νὰ ἐπιμελῆται εἰς τὸ ἔνδυμα ἡ γυνή, εἶνε ἡ χάρις τοῦ σχήματος, ἡ συμμετρία καὶ ἡ ἁρμονία τῶν χρωμάτων. Τὸ σχῆμα εἶνε ὑπόθεσις τοῦ συρμοῦ καὶ οὐδεμίαν ὄρεξιν ἔχομεν νὰ εἰσδύσωμεν ἀδιακρίτως εἰς τὰ μυστηριώδη ἄδυτα τῶν νεωτερισμῶν καὶ τῆς μόδας. Μίαν συμβουλὴν μόνον ἔχομεν νὰ δώσωμεν: Μὴ παραβλέπετε ἐνίοτε καὶ τὴν ἰδιαιτέραν σας καλαισθησίαν ἢ τὴν καλαισθησίαν ὄμματος μὴ ἀδιαφόρου δι' ὑμᾶς. Τὰ περιοδικὰ τῶν συρμῶν διαφωτίζουν μόνον τὸ γοῦστο καὶ ἐνίοτε τὸ ὁδηγοῦν, ἀλλὰ δὲν τὸ ρυμουλκοῦν. Ἡ γνώμη τῆς μοδίστρας πρέπει ὀλίγον νὰ συμβιβάζηται καὶ μὲ τὴν ἐκλογήν σας.

Προσέχετε ἰδίως εἰς τὴν συμμετρίαν τῶν σχημάτων, διότι τὸ σύμμερον παντοῦ εἶνε ὡραῖον, καὶ εἰς τὴν αἰσθητικήν. Οἱ νόμοι τῆς ὀπτικῆς καὶ τῆς αἰσθητικῆς εἶνε πολὺ λεπτοὶ καὶ ὑπάρχουν μερικαὶ λεπτομέρειαι, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ γνωρίζῃ τις. Ἡμεῖς ἐδῶ γράφοντες ὑγιεινὴν καὶ οὐχὶ αἰσθητικὴν τῆς καλλονῆς, δὲν θὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς λεπτομερείας ταύτας.

Ὡς πρὸς τὰ χρώματα, συμβαίνει τι ἀρκετὰ περίεργον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ γνωρίζουν καλῶς αἱ ἀναγνώστριαί μας. Συμβαίνει ὅ,τι καὶ εἰς τοὺς φθόγγους τῆς μουσικῆς· δύο χρώματα εἶνε ἐν ἁρμονίᾳ καὶ τότε εὐχαριστοῦν καὶ θέλγουν, ἢ εἶνε ἐν δυσαρμονίᾳ καὶ τότε κουράζουν ἢ δυσαρεστοῦν τὸ ὄμμα, ὅπως ἐνοχλοῦν τὰ ὦτα ἡ παραφωνία καὶ οἱ παράχορδοι τόνοι. Ἡ παράθεσις δύο ἁρμονικῶν ἢ συμπληρωτικῶν, ὡς τὰ λέγουν, χρωμάτων δεικνύει καὶ τὰ δύο ζωηρότερα, ὡραιότερα, ἐνῷ τὸ ἁπλοῦν χρῶμα ἢ δύο ἀσύμφωνα χρώματα καταστρέφουν τὸ ἓν τὸ ἄλλο, ἢ κουράζουν τὸν ὀφθαλμὸν μὲ τὴν μονοτονίαν. Βλέπετε λ. χ. εἰς τὸ ἐμπορικὸν μεταξωτὸν ἰόχρουν (βιολετὶ) πλησίον ἑνὸς κιτρίνου, καί, καταμαγευμένη μὲ τὸ ὡραῖον καὶ γλυκὺ χρῶμα τοῦ πρώτου, τὸ ἀγοράζετε. Ἀλλ᾽ εἰς τὸ σπίτι, τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο ἰόχρουν τὸ εὑρίσκετε ξεθωριασμένον, οὐχὶ πλέον ζωηρὸν καὶ εὔμορφον καὶ νομίζετε ὅτι σᾶς ἠπάτησεν ὁ ἔμπορος. Ὄχι, σᾶς ἠπάτησε μόνον ὁ χρωματολογικὸς νόμος, τὸν ὁποῖον οὐδὲ κἂν ὑπωπτεύεσθε. Ἐὰν λοιπὸν δὲν θέλητε νὰ παθαίνητε συχνὰ τὸ τοιοῦτο καὶ νὰ καταστρέφητε κυριολεκτικῶς ἓν ἀκριβὸν φόρεμα μὲ γαρνιτοῦραν ἀσυμφώνου χρώματος, ἔχετε πάντοτε ὑπ᾽ ὄψιν σας τὸν ἑξῆς κατάλογον τῶν συμπληρωτικῶν ἢ ἁρμονικῶν χρωμάτων: Τὸ ἐρυθρὸν συμφωνεῖ μὲ τὸ χλωερόν. —Τὸ ἐρυθρὸν τὸ κλίναν πρὸς τὸ πορτοκαλὶ μὲ τὸ κυανοῦν. —Τὸ πολὺ κίτρινον (πορτοκαλὶ) μὲ τὸ ἰῶδες.— Τὸ κίτρινον

μὲ τὸ ἁλουργὸν (ἅλικο).—Τὸ χλωερὸν κίτρινον μὲ τὸ ἐρυθρὸν ἁλουργὸν (κρασακί).

Ἀλλὰ πλὴν τῆς ἁρμονίας ταύτης συμβαίνει καὶ κάτι ἄλλο μὲ τὰ ἀνοικτὰ χρώματα καὶ πρὸ πάντων μὲ τὸ λευκόν. Κόπτετε δύο ἴσα τετράγωνα χαρτία, τὸ ἓν μαῦρον καὶ τὸ ἄλλο λευκὸν καὶ θέτετε πλησίον ἀλλήλων· τὸ μὲν μαῦρον ἐπὶ λευκοῦ ἐδάφους, τὸ δὲ λευκὸν ἐπὶ μαύρου. Αἴ, λοιπόν, ἐνῷ γνωρίζετε ὅτι καὶ τὰ δύο τετράγωνα εἶνε ἰσότατα, θὰ σᾶς φανῇ τὸ λευκὸν μεγαλείτερον· τοῦτο εἶνε ὀπτικὴ ἀπάτη, ἀποτέλεσμα τῆς λεγομένης διαπλώσεως τοῦ λευκοῦ. Διὰ αὐτὸ αἱ παχεῖαι καὶ μεγαλόσωμοι μὴ φορῆτε ποτὲ φορέματα καὶ πίλους ἀνοικτῶν χρωμάτων. Αἱ κοντοῦ ἀναστήματος πάλιν, διὰ ὅμοιον ὀπτικὸν λόγον, μὴ φορῆτε ποτὲ ζώνας πλατείας ἢ ἀνοικτοῦ χρώματος καὶ ἀποφεύγετε τὰ ὁριζόντια πλισὲ ἢ φραμπαλάδες, καθὼς καὶ τοὺς μεγάλους πίλους· διὰ τὰ κοντὰ ἀναστήματα καταλληλότατα εἶνε αἱ κάθετοι ραβδώσεις (ρῆγες) τοῦ φορέματος καὶ χωρὶς πολλὰ ἐξαρτήματα. Ὅλαι αἱ γαρνιτοῦραι νὰ γίνωνται καθέτως καὶ οὐχὶ ὁριζοντίως.

Ὡς πρὸς τοὺς πίλους, παραθέτομεν τὰς ἑξῆς ὁδηγίας τοῦ διασήμου χρωματολόγου **Gevreul** «Μαῦρος πῖλος μὲ πτερὰ ἢ ἄνθη λευκά, ρόδινα ἢ ἐρυθρὰ ἁρμόζει εἰς τὰς ξανθάς. — Εἰς τὰς μελαγχροινὰς δὲν εἶνε τόσον κατάλληλος, ἢ τοὐλάχιστον πρέπει νὰ ἔχῃ ἄνθη ἢ πτερὰ πορτοκαλιὰ ἢ κίτρινα. — Ὁ λευκὸς πῖλος ἁρμόζει κυρίως μόνον εἰς τὰς λευκὰς ἢ ροδαλὰς ὄψεις, εἴτε ξανθάς, εἴτε μελαγχροινάς. Ἀλλ᾽ οἱ ἐκ γάζης, κρὲπ ἢ τουλλίου πῖλοι ἁρμόζουν εἰς ὅλας.—Διὰ τὰς ξανθὰς ὁ λευκὸς πῖλος δύναται νὰ λάβῃ ἄνθη λευκὰ ἢ ρόδινα ἢ κυανᾶ, ἀλλ᾽ αἱ μελαγχροιναὶ πρέπει ν᾽ ἀποφεύγουν μὲν τὰ κυανᾶ, νὰ προτιμοῦν δὲ τὰ ἐρυθρά, τὰ ροδόχροα καὶ τὰ πορτοκαλιά. — Ὁ ἀνοικτὸς κυανοῦς πῖλος ἁρμόζει εἰδικῶς εἰς τὸν ξανθὸν τύπον καὶ δύναται νὰ στολισθῇ μὲ ἄνθη κίτρινα ἢ πορτοκαλιά, ἀλλ᾽ οὐχὶ μὲ ροδόχροα ἢ κυανᾶ. Ἡ μελαγ-

χροινή, ἂν ἀποφασίσῃ νὰ βάλῃ πῖλον κυανοῦν, ἂς τὸν στολίσῃ τοὐλάχιστον μὲ πορτοκαλόχροα ἢ κίτρινα ἄνθη. — Ὁ πράσινος πῖλος εἶνε κατάλληλος διὰ τὰ πολὺ λευκὰ ἢ ὑπορροδίζοντα πρόσωπα· εἰμπορεῖ νὰ λάβῃ ἄνθη λευκά, ἐρυθρά, καὶ πρὸ πάντων ρόδινα. Ὁ ροδόχρους πῖλος πρέπει νὰ χωρίζηται ἀπὸ τὸ πρόσωπον διὰ τῆς κόμης ἢ διὰ παρηφώματος (γαρνιτούρας) λευκοῦ ἢ κάλλιον πρασίνου. Τὰ λευκὰ καὶ ἄφθονα ἄνθη πηγαίνουν θαυμάσια εἰς τὸ ροδίζον. — Ἀποφεύγετε τοὺς κιτρίνους καὶ πορτοκαλόχρους πίλους, ὅπως καὶ τοὺς ἰόχρους.

ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ

Ἡ γυνὴ εἶνε ἄνθος, ὡς εἶπον οἱ ποιηταί, καὶ ὡς ἄνθος πρέπει νὰ μυροβολῇ πάντοτε· ἐννοεῖται, ὅτι τὰ γλυκύτερα ἀρώματα τοῦ ἐμψύχου τούτου ἄνθους εἶνε τὸ ***κάλλος,*** ἡ ***νεότης,*** ἡ ***χάρις*** καὶ τὸ ***αἴσθημα,*** ἀλλὰ πλὴν τῶν ἠθικῶν αὐτῶν ἀρωμάτων δὲν πρέπει νὰ λείπουν καὶ τὰ ὑλικὰ ἀρώματα, αἱ τερψίθυμοι καὶ γλυκεῖαι εὐωδίαι, αἱ ὁποῖαι συντελοῦσι τόσον πολὺ εἰς τὸ θέλγειν καὶ καθηδύνειν. Πλὴν τῆς ὁράσεως πρέπει νὰ τρυφᾷ καὶ ἡ ὄσφρησις καὶ γνωρίζει πᾶσα φιλάρεσκος ποίων μεθυστικῶν καὶ γοητευτικῶν συναισθήσεων δύναται νὰ γίνῃ πρόξενος πολλάκις μία λεπτὴ καὶ γλυκεῖα εὐωδία.

Λέγεται ὅτι ἡ αἴσθησις τῆς ὀσφρήσεως εἶνε ἀμβλυτέρα εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ δι' αὐτὸ ἴσως αἱ γυναῖκες ἀγαπῶσι τόσον πολὺ τὰ ἀρώματα, ἐνῷ οἱ ἄνδρες μόλις τὰ ἀνέχονται· ὅπως δήποτε τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἓν ἄρωμα διεγείρει καὶ ἐρεθίζει πάντοτε διὰ μέσου τοῦ ὀσφρητικοῦ νεύρου τὸν ἐγκέφαλον, καί, ὅταν ἡ διέγερσις αὕτη εἶνε ὑπερβολικὴ καὶ διηνεκής, δύναται νὰ φέρῃ κεφαλαλγίας καὶ νευραλγίας. Ἡ μετρία

ὅμως χρῆσις τῶν ἀρωμάτων εἶνε ὠφέλιμος, διότι πλὴν τῆς εὐαρέστου ἐγκεφαλικῆς ζωηρότητος, τὴν ὁποίαν προξενεῖ, καθαρίζει τρόπον τινὰ καὶ τὸν ἀέρα, διότι παρετηρήθη, ὅτι ἀὴρ μυρίπνους δὲν ἀνέχεται τόσον πολλὰ μικρόβια καὶ ὅτι μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα καλλιεργοῦνται ἀφθόνως ἢ κατεργάζονται τὰ ἄνθη καὶ τὰ ἀρώματα, σπανίως προσβάλλονται ἀπὸ μιασματικὰ νοσήματα καὶ ἀπὸ φθίσιν.

Τὸ ἄρωμα δι' ἑκάστην γυναῖκα εἶνε καὶ ἓν λεπτὸν χαρακτηριστικὸν καλλονῆς· δι' αὐτὸ ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀρωμάτων εἶνε κυρίως ζήτημα ἀτομικὸν καὶ οὐχὶ τοῦ συρμοῦ· πρέπει δηλ. ἑκάστη κυρία νὰ ἔχῃ τὸ ἄρωμα τῆς ἐκλογῆς της, τὸ ὁποῖον ἁρμόζει περισσότερον εἰς τὸ εἶδος τῆς καλλονῆς της καὶ νὰ διατηρῇ αὐτὸ ὡς χαρακτηριστικὸν καὶ ἀμετάβλητον ἄρωμα, χωρὶς ν' ἀλλάζῃ καθημέραν καὶ ἀπὸ ἕν.

Τὰ ἄνθη εἶνε τὰ χαριέστερα μυρεψεῖα τῆς φύσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὀσμή των δὲν εἶνε μόνιμος, ἐπενοήθη ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ ἀρωματουργία. Μὲ τὴν σημερινὴν πρόοδον τῆς χημείας ἡ μυροποιία κατήντησε γονιμωτάτη βιομηχανία· ἄπειρα εἶνε τὰ ὑλικὰ καὶ αἱ μέθοδοι, διὰ τῶν ὁποίων κατασκευάζει τὰ κοσμοῦντα τὰς προθήκας τῶν μυροπωλείων καὶ κομωτηρίων ἀρώματα. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ δόλος καὶ ἡ νοθεία κάμνει καὶ ἐδῶ θαύματα, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ γνήσια προϊόντα τῶν μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν καταστημάτων εἶνε ἠγγυημένα.

Τὰ ἀρώματα διεγείρουν τὴν φαντασίαν μέχρις ἐλαφρᾶς μέθης ἐνίοτε καὶ φέρουν συναίσθησίν τινα εὐζωίας καὶ φαιδρότητος, «εὐφραίνουσι καρδίαν» ὡς λέγει ἡ Γραφή. Ἀλλ' ἡ κατάχρησις αὐτῶν ἐκνευρίζει πολλάκις τὸ σῶμα καὶ ἀμβλύνει τὴν αἴσθησιν τῆς ὀσφρήσεως. Διὰ τὰς νευροπαθεῖς ἰδίως καὶ ὑστερικὰς ἀπαιτεῖται μεγάλη περίσκεψις εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀρωμάτων· πολλάκις ζωηρὰ εὐωδία ἔφερε λιποθυμίαν εἰς γυναῖκας λίαν νευρικάς· συνήθως ὅμως προδια-

θέτει εἰς κεφαλαλγίας καὶ ἡμικρανίας καὶ ζάλας καὶ ἀνορεξίαν. Μεγάλη ἐπίσης εἶνε καὶ ἡ ἀντισηπτικὴ ἢ ἀπολυμαντικὴ τῶν ἀρωμάτων δύναμις. Διὰ τοῦ καπνισμοῦ διαφόρων ἀρωματικῶν σκευασμάτων (pastilles du serail, clous fumants κ.τ.λ.) ἐντὸς δωματίων μεμολυσμένων, καθαρίζομεν τὴν ἐντὸς αὐτῶν ἀτμόσφαιραν, ἢ τέλος καλύπτομεν τὰς δυσωδίας. Διαβεβαιοῦν ὅτι ἡ διαμονὴ ἐν ἀτμοσφαίρᾳ ἠρωματισμένῃ προφυλάσσει ἀπὸ στηθικὰ νοσήματα καὶ σταματᾷ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φθίσεως.

Θὰ ἔλθῃ ἴσως ἐποχή, καθ' ἣν οἱ μυροποιοὶ θὰ εἶνε οἱ καλλίτεροι συντελεσταὶ τῆς ὑγιεινῆς.

ΠΑΙΠΑΛΑΙ (ποῦδραι) ΚΑΙ ΨΙΜΥΘΙΑ

Ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις ποῖον ἀμείλικτον πόλεμον ἐκήρυξεν ἀνέκαθεν τὸ ὡραῖον φῦλον κατὰ τῆς φύσεως, ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι δῆθεν ἀπομιμεῖται αὐτήν. Τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο σαρκῶδες χρῶμα μὲ τὰς ροδαλὰς ἀνταυγείας του, τὸ ὁποῖον, εἴτε ὡς κρινόλευκον ἐπὶ ξανθῶν μορφῶν, εἴτε ὡς γλυκὺ καὶ ἀπολαυστικὸν σκιόφως ἐπὶ προσώπου μελαγχροινοῦ, εἶνε τόσον θελκτικὸν ἐν τῇ ἁπλότητι καὶ τῇ φυσικότητί του, τὸ χρῶμα τοῦτο σπανίως ἐφάνη ἐπαρκὲς ἢ ἀρεστὸν εἰς τὴν γυναῖκα καὶ δι' αὐτὸ αἱ γυναῖκες καὶ τῶν δύο ἡμισφαιρίων ἐζήτησαν πάντοτε νὰ ἐξάρωσι μέχρις ἀπομιμήσεως ἀσβεστοχρίστων τοίχων ἢ βαμμένων πλαγγόνων. Καὶ τοιουτοτρόπως σὺν τῷ χρόνῳ ἐπλουτίσθη τὸ καλλωπιστικὸν ὁπλοστάσιον τῆς φιλαρέσκου δι' ὅλων τῶν βαφῶν καὶ παιπαλῶν, αἱ ὁποῖαι σπανιώτατα διέκειντο φιλικῶς πρὸς τὴν ὑγιεινήν,

Καὶ ἐνόσῳ μὲν τὸ πρᾶγμα περιορίζεται εἰς τὰς ἁπλᾶς καὶ ἀθῴας ἐξ ὀρύζης παιπάλας, ἡ ζημία εἶνε μηδαμινή, διότι ἐπὶ

τέλους καταντᾷ καλαισθητικὸν πλέον ζήτημα ὅλως διόλου ἀτομικόν, ἀλλ' ὅταν ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀρέσκειν ὠθῇ τὴν γυναῖκα μέχρι τοῦ νὰ χρίῃ τὸ πρόσωπόν της μὲ διπλᾶς καὶ τριπλᾶς στιβάδας ψιμυθίου (φκιασίδι), ὡς νὰ ἤθελε νὰ τὸ μεταβάλῃ εἰς προσωπίδα τῶν ἀπόκρεω, καὶ ἡ καλαισθησία ἐξανίσταται, διότι τίποτε ἀηδέστερον τοιούτου βεβαμμένου προσώπου, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγιεινὴ ἐκβάλλει κραυγὴν κινδύνου, διότι ὅλαι ἐκεῖναι αἱ λευκαὶ καὶ κόκκιναι βαφαὶ εἶνε ἁπλούστατα εἷς τρόπος χρονίας αὐτοκτονίας διὰ δηλητηριάσεως.

Ἡ ἐξ ὀρύζης παιπάλη εἶνε σήμερον τὸ συνηθέστερον κοσμητικὸν τοῦ προσώπου καὶ στατῆρες ὁλόκληροι καταναλίσκονται ἐκ τῆς κόνεως ταύτης, ἡ ὁποία ὅμως, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μόνον τὸ ὄνομα τῆς ὀρύζης ἔχει. Αἱ περισσότεραι δὲ λευκαὶ παιπάλαι εἶνε ἀληθῆ ψιμύθια, κατ' εὐφημισμὸν ὀνομαζόμενα οὕτω. Σύγκειται δηλ. ἐκ κιμωλίας, πυριτικῆς μαγνησίας, βισμουθίου, ἀλαβάστρου, ὀξειδίου τοῦ ψευδαργύρου, ἀνθρακικῆς μαγνησίας . . .

Εἶνε λοιπὸν κυρίως ὀρυκταὶ παιπάλαι καὶ οὐχὶ φυτικαί, ἀλλ' ἀβλαβεῖς συνήθως, διότι ἐξ ἐναντίας πρὸς τὰ ψιμύθια, αὗται σπανίως ἀναμιγνύονται μὲ δηλητηριώδεις οὐσίας (ἀνθρακικὸς μόλυβδος, κ.τ.λ.). Χρησιμεύουν δὲ εἰς τὸ νὰ συγκαλύπτωνται αἱ ἐρυθρότητες τῆς χροιᾶς, αἱ οὐλαί, αἱ ἐφηλίδες κ.τ.λ. διότι προσκολλῶνται κάλλιον εἰς τὸ δέρμα παρὰ αἱ φυτικαὶ παιπάλαι.

Περὶ τοῦ ἀμύλου τῆς ὀρύζης οὐδὲ λόγος πρέπει νὰ γίνηται, διότι πολὺ ὀλίγον πιάνει ἡ τοιαύτη ποῦδρα. Ἀλλὰ τὸ ἐκ σίτου ἄμιλον πρέπει ν' ἀποτελῇ πάντοτε τὴν βάσιν τῶν παιπαλῶν τοῦ προσώπου, διότι ἔχει μαλακτικὰς καὶ ἀπορροφητικὰς ἰδιότητας, οἵας καμμία ἄλλη ὀρυκτὴ κόνις. Ἐπὶ πλέον δὲ προσκολλᾶται καὶ ἀρκετὰ μάλιστα, ἐὰν ἀναμιχθῇ μὲ ὀλίγην λεπτοτάτην κόνιν πυριτικῆς μαγνησίας (talc) ἢ κόνιν

λυκοποδίου, τοῦ ὁποίου τὴν ὑγιεινὴν ἀξίαν ὅλαι αἱ μητέρες γνωρίζουν.

Παιπάλη τοιούτου εἴδους, μὲ φυτικὴν ἰδίως βάσιν, εἶνε πολύτιμος διὰ νὰ προστατεύῃ τὸ δέρμα ἀπὸ τῆς λίαν θερμῆς ἢ τῆς λίαν ψυχρᾶς θερμοκρασίας καὶ τῶν ἀποτόμων μεταβολῶν τοῦ καιροῦ, ὠφελιμωτάτη διὰ νὰ πραΰνῃ τοὺς ἐλαφροὺς ἐρεθισμοὺς καὶ ν' ἀποσοβῇ τὰς λεπτὰς ἐξανθήσεις τοῦ δέρματος, ἀπαραίτητος δὲ κατὰ τὰς μεγάλας νυκτερινὰς συναναστροφὰς (ἑσπερίδας, χορούς, θέατρα), ὅπου τὸ πρόσωπον, ὁ λαιμὸς καὶ οἱ ὦμοι τῶν προσκεκλημένων εἶνε ἐκτεθειμένα εἰς θερμὴν καὶ μεμολυσμένην ἀτμόσφαιραν, ἥτις βλάπτει ὑπερβολικὰ τὸ τόσον εὐκόλως μαραινόμενον ἄνθος τῆς ἐπιδερμίδος.

Ἀπορριπτέα ἡ παιπάλη τῆς ἴριδος (poudre d'iris), διότι ἐρεθίζει πολὺ τὸ δέρμα· ἄλλως τε αἱ διὰ τὸ πρόσωπον κόνεις ποτὲ δὲν πρέπει ν' ἀρωματίζωνται ὑπερβολικῶς, διότι φέρουσι συχνὰς κεφαλαλγίας καὶ ταράσσουσι τὰ νεῦρα.

* * *

Τὰ ψιμύθια πρέπει πᾶσα γυνὴ συναισθανομένη ἑαυτὴν νὰ τ' ἀποφεύγῃ ἐντελῶς. Μεταξὺ τῶν ἐντίμων γυναικῶν, μόνον εἰς τὰς ἠθοποιοὺς ἐπιτρέπονται καὶ τοῦτο κατ' ἀπαίτησιν τῆς σκηνικῆς καλλιτεχνίας.

Ἡ συνήθης χρῆσις τῶν ψιμυθίων εἶνε ἐναντία πρὸς τὴν ὑγιεινήν, διότι τὰ σκευάσματα ταῦτα παρεμποδίζουσι τὰς λειτουργίας τοῦ δέρματος, φράσσοντας τοὺς πόρους αὐτοῦ. Τὸ δέρμα ἐπὶ τέλους ἀποξηραίνεται καὶ περγαμηνοῦται καὶ ἰδίως, ὅταν τὸ κατέκαυσαν καὶ τὸ κατέσκαψαν τὰ δηλητηριώδη καὶ τὰ διαβρωτικὰ ψιμύθια· ἐπέρχεται τότε ἡ πρόωρος καὶ ἀπεχθὴς ἀσχημία. Ἀλλ' αὐτὸ εἶνε τὸ ἐλαφρότερον κακόν, διότι ἐκ τῆς χρονίας ἐκείνης ἀπορροφήσεως τῶν ἁλάτων τοῦ μολύβδου, τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ ὑδραργύρου δηλητηριάζεται βαθμηδὸν ὁ ὀργανισμός, ἀτροφεῖ καὶ μαραίνεται τὸ σῶμα, καταστρέφονται καὶ πίπτουν οἱ ὀδόντες, δηλητηριάζονται τὰ νεῦρα καὶ ἀρχίζουν οἱ φοβεροὶ ἐκεῖνοι κωλικόπονοι καὶ αἱ νευραλγίαι, αἱ ὁποῖαι βασανίζουν τὴν ὕπαρξιν.

Ἐπὶ πλέον, ἐὰν ἡ μεταχειριζομένη ψιμύθια δὲν γνωρίζῃ ἀπὸ χημείαν, (καὶ συνήθως συμβαίνει αὐτό, διότι ποτὲ καμμία ἀνεπτυγμένη γυνὴ δὲν ψιμυθιοῦται), δυνατὸν νὰ πάθῃ τὸ ἀστεῖον ἐκεῖνο πάθημα μιᾶς κυρίας, ἥτις εἰς ἕνα χορὸν ἐπισκεφθεῖσα ἐξ ἀνάγκης ἓν ἀπαραίτητον μέρος τῆς οἰκίας, ἐξῆλθε μετ' ὀλίγον ἐκεῖθεν μαύρη, ἐνῷ πρὸ μικροῦ ἀκόμη ἔλαμπεν ἐκ τῆς λευκότητος τοῦ ψιμυθίου. Τί φαντάζεσθε ὅτι συνέβη; Οἱ δυσώδεις ἀτμοὶ τοῦ ὑδροθείου, οἱ ἀναδιδόμενοι ἐκ τοῦ βόθρου προσέβαλον τὸν μόλυβδον τοῦ ψιμυθίου, ἠνώθησαν χημικῶς μετ' αὐτοῦ καὶ ἐσχημάτισαν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς ἀτυχοῦς κυρίας νέον ἅλας θειούχου μολύβδου, τὸ ὁποῖον εἶνε μέλαν.

Τὸ ἄριστον ψιμύθιον, τὸ προμηθεῦον τὰ ἐρυθρὰ αἱμοσφαίρια, εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποκτῶμεν διὰ τῆς καλῆς ὑγιεινῆς, διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἀφθόνου καθαροῦ ἀέρος, διὰ τῆς διαμονῆς καὶ κινήσεως ἡμῶν εἰς τὸ ὕπαιθρον, διὰ τῆς μετρίας ἐργασίας καὶ διὰ τῆς μὴ καταχρήσεως τῶν ἐπιθυμιῶν ἡμῶν.

Εἷς ὑγιεινολόγος.

☞ *Ἀμφότεροι οἱ τόμοι τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν» ὁ Αος καὶ ὁ Βος πωλοῦνται τὴν σήμερον μόνον ἀντὶ 38 γροσίων.*

Οἱ βουλόμενοι ἀποταθήτωσαν εἰς τὴν διεύθυνσιν.

Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΑΡΗΣ ΑΔΕΛΦΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

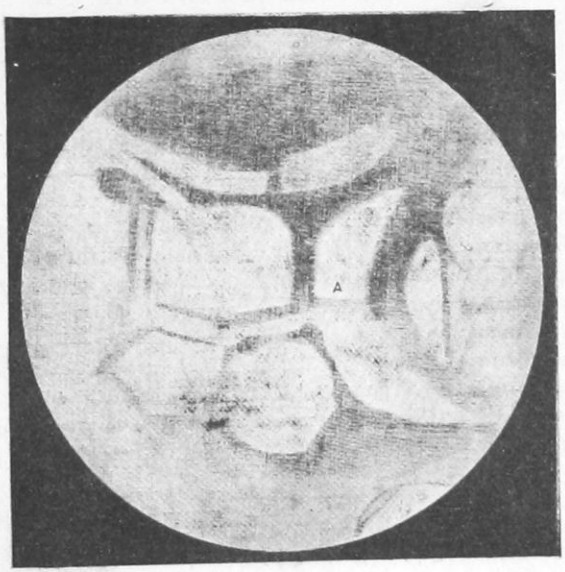
Εἶνε δυνατὸν πλανήτης, ὅπως ὁ ἰδικός μας, νὰ ὑποφέρῃ ἐκ λειψυδρίας ;

Μάλιστα, ἀπαντῶμεν. Τοῦτο παρετηρήθη ἐπὶ τοῦ Ἄρεως, ὅστις εὑρίσκεται ἀρκετὰ πλησίον μας καὶ διὰ τοῦτο ἠδυνήθησαν νὰ ἐξετάσωσι καὶ ἐλαχίστας λεπτομερείας, ἔτι δὲ καὶ νὰ φωτογραφήσωσι τινὰς ἐξ αὐτῶν.

Ὁ Ἄρης, διαγράφων ἐλλειψοειδῆ τροχιὰν περὶ τὸν ἥλιον, διέρχεται ἐνίοτε πολὺ πλησίον τῆς Γῆς μας, εἰς ἀπόστασιν μόνον 14 ἑκατομμυρίων λευγῶν. Οὗτος ἔχει σχηματισθῇ, ὅπως καὶ ἡ Γῆ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ νεφελώματος, ἔχει δέ, ὅπως καὶ αὐτή, ἀτμοσφαῖραν περιέχουσαν ὑδρατμούς, ἄξονα κεκλιμένον ἐπὶ τῆς τροχιᾶς του καὶ 4 ὥρας διαδεχομένας ἀλλήλας, ἀλλὰ διπλασίας σχεδὸν κατὰ τὴν διάρκειαν. Ἐπειδὴ ὁ Ἄρης σύγκειται ἐκ στοιχείων, ἐξ ὅσων καὶ ἡ Γῆ, καὶ ἔχει καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν καταγωγήν, ἄρα ὀφείλει καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἐξελίξει αὐτοῦ νὰ ὑποστῇ ὅλας τὰς μεταλλαγάς, ἃς αὕτη ὑπέστη μέχρι τοῦδε, ἢ μέλλει νὰ ὑποστῇ. Ὁ Ἄρης λοιπὸν εἶνε ἀδελφὸς τῆς Γῆς, καὶ μολονότι ἐγεννήθη ἀργότερον, ἐψύχθη ὅμως ταχύτερον αὐτῆς. Αἰτία τούτου εἶνε ἡ σμικρότης αὐτοῦ καὶ ἡ μεγαλειρα ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀπόστασις· διότι ἀπέχει 205000000 χιλιόμετρα ἀπὸ αὐτόν, ἐνῷ ἡ Γῆ μόνον 150000000 χιλιόμετρα. Δὲν εἶνε δὲ παράδοξον νὰ σκεπτώμεθα ὅτι ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ Ἄρεως εἶνε ἡ μέλλουσα κατάστασις τῆς Γῆς μας καὶ ὅτι ἡ μελέτη αὐτοῦ δύναται νὰ μᾶς προμηθεύσῃ σπουδαῖα συμπεράσματα διὰ τὸ πιθανὸν μέλλον τοῦ πλανήτου μας.

Ὁ Ἄρης ὑποφέρει ἐκ λειψυδρίας.

Οἱ ἀστρονόμοι παρατηροῦσι σήμερον ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαίρας τοῦ Ἄρεως μόνον ὁμίχλην, νέφη ὅμως ὅπως τὰ ἰδικά μας δὲν διακρίνουσιν· ἐκ τούτου λοιπὸν συμπεραίνουσιν ὅτι ἐκεῖ πολὺ σπανίως βρέχει. Ἐπόμενον δὲ τούτου ὅτι τὸ ἔδαφος αὐτοῦ θὰ εἶνε ξηρὸν καὶ

Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΑΡΗΣ

αὐχμηρόν. Τὸ ὕδωρ κατέχει ἤδη τὸ ½ τῆς προτέρας αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἐκπάσεως καὶ σχηματίζει περὶ τοὺς πόλους μόνον δύο θαλάσσας, αἵτινες κατὰ τὸν χειμῶνα ὁλοτελῶς πήγνυνται. Εἶνε λοιπὸν βέβαιον, ὅτι ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τῆς βαθμιαίας ἀποξηράνσεως τοῦ πλανήτου τούτου ἡ ζωή, ὅπως ἡμεῖς τὴν ἐννοοῦμεν, θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἰσημερινὸν καὶ θὰ συγκεντρωθῇ περὶ τοὺς πόλους, εἰς τὰς ὄχθας τῶν πολικῶν θαλασσῶν, τὰς μόνας

χώρας, ὅπου ἡ ἐαρινὴ τῆξις τῶν πάγων θὰ προμηθεύῃ εἰς τοὺς κατοίκους τὸ ἀνάγκαῖον διὰ τὴν ὕπαρξίν των ὕδωρ.

Ὁ Ἄρης ἀγωνίζεται κατὰ τῆς δίψης.

Πρὸς τὸ παρὸν εἶνε ἀληθὲς ὅτι δὲν ἐγκατελείφθησαν ὁλοτελῶς αἱ περὶ τὸν ἰσημερινὸν χῶραι. Διότι κατὰ τὸν Percival Lowel ἐπὶ τοῦ Ἄρεως ὑπάρχουσιν ὄντα εὐφυᾶ καὶ δραστήρια, ἅτινα ἀγωνίζονται γενναίως κατὰ τῆς ξηρασίας. Ὁ Ἄρης κατὰ τὸν ἀμερικανὸν ἀστρονόμον εἶνε κεκαλυμμένος ὑπὸ δυκτίου γεωμετρικῶν γραμμῶν κεχαραγμένων ἀπὸ τοῦ βορείου πρὸς τὸν νότιον ὠκεανόν. Αἱ διώρυγες αὗται χάνονται κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ ἀναφαίνονται κατὰ τὸ ἔαρ εἰς τὴν ἰδίαν πάντοτε θέσιν. Ὁ Lowel παραδέχεται ὅτι εἶνε πράγματι διώρυγες κατασκευασθεῖσαι ὑπὸ τῶν κατοίκων τοῦ Ἄρεως πρὸς διοχέτευσιν ὕδατος ἐκ τῶν πολικῶν ὠκεανῶν εἰς τὰς ἰσημερινὰς χώρας, καὶ ἐπαναφορὰν εἰς τὰς αὐχμηρὰς γαίας τὴν γονιμότητα καὶ τὴν ζωήν. Τὸ νὰ ἀναφαίνωνται δὲ αἱ διώρυγες αὗται κατὰ τὸ ἔαρ, προέρχεται ἐκ τῆς φυτείας, ἥτις παράγεται εἰς τὰς ὄχθας τούτων, καὶ ἥτις καθιστᾷ αὐτὰς εὐκρινέστερον ὁρατὰς διὰ τοῦ τηλεσκοπίου. Κατὰ τὸ φθινόπωρον ἡ φυτεία ἐκλείπει καὶ αἱ διώρυγες δὲν φαίνονται πλέον. Τοῦτο βεβαίως εἶνε ἁπλῶς μία ὑπόθεσις, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῆς Γῆς μας πολλάκις παριστάμεθα πρὸ τοιούτων φαινομένων προερχομένων ἐκ τῆς διαδοχῆς τῶν ἐποχῶν.

Ὁ Ἄρης εἶχεν ὄρη; Ἤδη δὲν ἔχει.

Οἱ ἀστρονόμοι ὑποθέτουν ὅτι ἕνεκα τῶν πολυαρίθμων διωρύγων ὄρη ἐπὶ τοῦ Ἄρεως δὲν ὑπάρχουσιν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι, ἐὰν ὁ πλανήτης οὗτος εἶχεν ἄλλοτε ὀροσειράς, δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ τὰς διακρίνωμεν ἕνεκα τῆς φωτοβολίας αὐτοῦ. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει, ἐὰν δηλ. ἐπ' αὐτοῦ δὲν ὑπάρχουσιν ὄρη, τὸ ἔδαφος τοῦ Ἄρεως δὲν θὰ ἦτο πάντοτε οὕτω μονοτόνως ἐπίπεδον.

Ὁ νεώτερός μας ἀδελφὸς θὰ εἶχεν ἐξάπαντος ἀξιολόγους ὀροσειράς, ἴσως μεγαλειτέρας καὶ τῶν τῆς Γῆς. Ἀλλὰ πῶς οἱ ὄγκοι οὗτοι ἐξηλείφθησαν;

Διὰ νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς ταύτην τὴν ἐρώτησιν, ἂς ἐπισκοπήσωμεν ὀλίγον τί συμβαίνει πέριξ ἡμῶν: Τί ἀπέγειναν δηλ. τὰ ἀρχαιότερα ὄρη τῆς σφαίρας μας, καὶ πῶς τὰ νῦν ὑφίστανται τὰς καθιζίσεις. Ἡ Γῆ ψυχομένη συστέλλεται. Ἡ συστολὴ αὕτη ἐπιφέρει πτυχώσεις ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς. Αἱ πτυχώσεις αὗται εἶνε αἱ ὀροσειραί. Ἀλλ' ἡ Γῆ ἐπτυχώθη πολλὰς φοράς. Αἱ πρῶται πτυχαὶ παρήγαγον ὀροσειράν, ἥτις ὁλοτελῶς ἐξέλιπεν ἰσοπεδωθεῖσα τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ὕδατος. Εἰς τὴν θέσιν, ἣν κατεῖχεν ἡ ἀρχαία ὀροσειρά, εὑρίσκεται σήμερον ἡ Καναδικὴ πεδιὰς καὶ αἱ ἀπέραντοι πεδιναὶ ἐκτάσεις τῆς βορείου Σιβηρίας. Ἡ τελευταία πτύχωσις, ἡ πτύχωσις τῶν Ἄλπεων κληθεῖσα, παρήγαγε σειρὰν ἀπεράντων, σχεδὸν συνεχῆ ὀρέων, ἀρχομένην ἀπὸ τὰ Πυρηναῖα καὶ λήγουσαν εἰς τὰ Ἰμαλάϊα. Ἂν δὲ καὶ πολὺ πρόσφατος σχετικῶς ἡ ὀροσειρὰ αὕτη, ἐν τούτοις ὑπέστη λίαν ἐπαισθητῶς τὴν καταστρεπτικὴν ἐπενέργειαν τοῦ ὕδατος. Ὑπολογίζουν ὅτι ἰδίως αἱ Ἄλπεις ἀπώλεσαν ἐκ τοῦ ὕψους αὐτῶν 1000 μέτρ. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐπενέργεια τοῦ ὕδατος γίνεται καὶ θὰ γίνηται ἐν ὅσῳ θὰ βρέχῃ καὶ θὰ χιονίζῃ ἐπὶ τῶν ὀρέων, εἶνε φανερὸν ὅτι μίαν ἡμέραν καὶ αἱ Ἄλπεις θὰ ἐξαλειφθῶσιν ὁλοτελῶς καὶ θὰ ἰσοπεδωθῶσιν, ὅπως ἡ προγενεστέρα ὀροσειρά, καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν θὰ ἐκτείνηται πεδιὰς σχεδὸν ὁμαλή, ὁμοία μὲ τὴν Καναδικὴν καὶ τὴν τῆς Σιβηρίας. Ὅθεν ἀγόμενοι ἐκ τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸ ἄγνωστον, συγκεφαλαιοῦντες καὶ μεταφέροντες εἰς τὸν πλανήτην Ἄρην τὰς παρατηρήσεις, ἂς ἐκάμομεν ἐπὶ τῆς Γῆς μας, δυνάμεθα νὰ ἐπιβεβαιώσωμεν, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶχεν ὄρη καὶ ὅτι ταῦτα κατεστράφησαν, ὑποκύψαντα εἰς τὴν καταστρεπτικὴν ἐπενέργειαν τοῦ μεγάλου ἰσοπεδωτοῦ, τοῦ ὕδατος. Καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ Ἄρεως, ὅπως τῆς Γῆς, πληττόμενον ὑπὸ τῶν βροχῶν καὶ διαυλακούμενον ὑπὸ τῶν χειμάρρων, ἰσοπεδώθη τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ὁρμητικοῦ τῶν ὑδάτων ροῦ.

Ἡ Γῆ θὰ ὑποστῇ τὴν τύχην τοῦ Ἄρεως.

Ἀφοῦ ὁ Ἄρης, ὅστις ἄλλοτε εἶχε τόσην ποσότητα ὕδατος, περιῆλθεν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε νὰ στερῆται ὕδατος, δὲν εἶνε καθόλου παράδοξον καὶ ἡ Γῆ νὰ περιέλθῃ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην. Τότε καὶ οἱ ἄνθρωποι συνετιζόμενοι ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ πολεμῶσι κατὰ τῆς ἀπειλούσης αὐτοὺς δίψης, θὰ παύσουν ἴσως νὰ

διαπληκτίζωνται ἀναμεταξύ των, χρησιμοποιοῦντες τὴν ἀτομικήν των δύναμιν ἢ ἐξουσίαν πρὸς χάραξιν πελωρίων διωρύγων παντα-χοῦ πρὸς μεταφορὰν ὕδατος, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ ἐπὶ τῆς Γῆς ζωὴ θὰ καταστῇ ἀδύνατος.

Ἡ Γῆ ἀπορροφᾷ τὸ ὕδωρ καὶ τὴν ἀτμόσφαιράν της.

Ἤδη προβάλλεται μία ἐρώτησις. Πῶς ἡ Γῆ θὰ χάσῃ τὸ ὕδωρ ὅπερ ἔχει; Ἠδυνήθη τις ἀπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀκόμη χρόνων νὰ διαβεβαιώσῃ ποιάν τινα ἐλάττωσιν τοῦ πρὸς τὴν ζωὴν χρησιμωτάτου ὕδατος; Ὄχι βέβαια. Διότι τὸ ποσὸν τοῦ ὕδατος, ὅπερ ἡ Γῆ διαθέτει ἤδη πρὸς τὴν ζωήν μας εἶνε ἀφθονώτατον, δύναται δὲ μάλιστα χυνόμενον ἐφ' ὅλης τῆς γηΐνης ἐπιφανείας, νὰ ἀποτελέσῃ ἕνα παγκόσμιον ὠκεανὸν βάθους 3 χ. μ. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἐπὶ τῆς σφαίρας μας καὶ χῶραι ὁλόκληροι, αἵτινες ἄλλοτε ἦσαν γόνιμοι καὶ πυκνῶς κατῳκημέναι, σήμερον δὲ μετεβλήθησαν εἰς ἀπεξηραμμένας ἐρήμους. Ὁ M. Ellsworth Huntington ἀναφέρει ἐπὶ παραδείγματι τὸ Σινικὸν Τουρκεστάν, ὅπερ σήμερον εἶνε μία ἐκτεταμένη ἔρημος περιβαλλομένη ὑπὸ ὀρέων. Ἐκ τῶν ὀρέων αὐτῶν πηγάζουσι τέσσαρες ῥύακες, οἵτινες σήμερον εἶνε ἐλάχιστα ῥυάκια χανόμενα ἐντὸς τῆς ἄμμου. Εἰς τὴν ὄχθην ἑνὸς ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἄλλοτε ῥυάκων εὑρίσκονται τὰ ἐρείπια δύο ἀρκετὰ μεγάλων πόλεων, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι μετηνάστευσαν ἕνεκεν λειψυδρίας. Ὁ M. Bigot ἐπίσης ἀπέδειξεν ὅτι καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν αἱ περὶ τὸ Caen τιτανώδεις χῶραι ἀπεξηράνθησαν. Οἱ πρότερον μεγάλοι ῥύακες ἤδη ἐσμικρύνθησαν, διότι ὁ ἄνω αὐτῶν ροῦς δὲν τροφοδοτεῖται πλέον ἐκ τῆς πηγῆς. Μερικοὶ δὲ κεντρικοὶ μυλοι ἐσταμάτησαν ἐλλείψει ὕδατος.

Αἱ ἐπὶ τῆς Γῆς πηγαὶ βαθμηδὸν ἀποξηραίνονται.

Καὶ ἄπειρα ἄλλα τοιαῦτα παραδείγματα δύναταί τις ν' ἀναφέρῃ. Αἱ ἀποξηράνσεις δ' αὗται προέρχονται ἀπὸ λόγους τοπικούς, τῶν ὁποίων ἡ κυρία αἰτία εἶνε ἡ σὺν τῷ χρόνῳ γιγνομένη καθίζησις τῶν ὀρέων, ἡ συνεπιφέρουσα τὴν ἐλάττωσιν καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν ἐξαφάνισιν ὅλων τῶν πηγῶν, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὰς ὑψηλότερον κειμένας. Ἡ ἀποξήρανσις τῶν ἠπειρωτικῶν χωρῶν εἶνε ἀπόδειξις ὅτι ἡ

Γῆ ὀλίγον κατ' ὀλίγον χάνει τὸ ὕδωρ της. Ἂν καὶ ἀμέσως δὲν δυνάμεθα νὰ βεβαιωθῶμεν περὶ τούτου, εἶνε ὅμως πολὺ εὔκολον νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γείνῃ διαφοροτρόπως. Ἡ Γῆ ἀκτινοβολοῦσα πρὸς τὸ ἄπειρον τὴν θερμότητά της ψύχεται. Ἑπομένως ὁλοὲν τὸ πάχος τοῦ φλοιοῦ αὐτῆς αὐξάνει· τὸ δὲ ὕδωρ διαπερῶν αὐτὸν εἰσδύει ὅσον τὸ δυνατὸν βαθύτερον, ὥστε ἀρκετὴ ποσότης αὐτοῦ εἰσχωροῦσα βαθύτατα ἐντὸς τῆς Γῆς καθίσταται ἀνωφελὴς εἰς ἡμᾶς. Ἐὰν λοιπὸν ἡ Γῆ πρὸ τῆς παντελοῦς καταστροφῆς της εἶχε τὸν καιρὸν νὰ ψυχθῇ μέχρι τοῦ κέντρου αὐτῆς θὰ κατέπινεν ὅλον τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ὕδωρ.

Ἡ Γῆ ὀξειδοῦται.

Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἀκόμη αἰτίαι, αἵτινες καθιστῶσι πλέον ἐγγυτέραν τὴν ὁλοσχερῆ ἐξαφάνισιν τοῦ ὕδατος.

Ἰδοὺ τί λέγει περὶ τούτου ὁ M. Launay. Ἡ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς ὑπάρχουσα ποσότης τοῦ ὕδατος θὰ ἐκλείψῃ, ἐλαττουμένη βαθμηδόν, διὰ τὸν μόνον λόγον ὅτι τὸ ὕδωρ εἶνε τὸ πρώτιστον μέσον τῆς ὀξειδώσεως τῶν σωμάτων, καὶ ὅτι αἱ νέαι ὕλαι ἐξερχόμεναι ἐκ τοῦ κέντρου τῆς Γῆς, ἀπορροφῶσι τὸ ὀξυγόνον τῆς ἐπιφανείας. Τὸ σύνολον τῶν χημικῶν τούτων ἑνώσεων καὶ ἀντιδράσεων κατορθοῦται διὰ τῆς ὀξειδώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ὕδωρ ἔχει τὸ πλέον ἐνεργὸν μέρος.

Κατὰ τὸν Launay λοιπόν, ἡ Γῆ ὀξειδοῦται καὶ σκωριᾷ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, ὡς καὶ εἰς τὸ κέντρον, ὅπως θὰ συνέβαινεν εἰς μίαν κοινὴν σιδηρᾶν σφαῖραν· ὀξειδουμένη δὲ ἀπορροφᾷ καὶ καταπίνει τὸ ὕδωρ καὶ τὴν ἀτμόσφαιραν αὐτῆς, ἥτις τὴν περικαλύπτει. Ὥστε ἡ ἐξαφάνισις τοῦ ὕδατος εἶνε μεταξὺ ἄλλων καὶ μία ἀπόδειξις τοῦ πεπερασμένου τῶν ἐπὶ τῆς Γῆς φυτικῶν καὶ ζωϊκῶν ὄντων.

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ. ΚΡΑΤΕΙΡΑ ΒΟΓΙΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ἡ πόλις Μυτιλήνη ὑπὸ ἐκκλησιαστικὴν ἔποψιν εἶνε πρωτεύουσα τῆς ***Ἐπαρχίας Μυτιλήνης,*** ἥτις ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους τῆς Λέσβου, περιλαμβάνοντος 52 χωρία, καὶ ἐκ τῆς νήσου Τενέδου.

Μητρόπολις.—Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως καὶ κυκλοῦται ὑπὸ εὐρυχώρου καὶ περικαλλοῦς περιβόλου. Ἀνοικοδομηθεῖσα κατὰ τὸ 1877 ηὐρυνθη καὶ ἐπιδιωρθώθη ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ νῦν φιλοκάλου Μητροπολίτου. Αὕτη ἔχει τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν καὶ προστασίαν τῶν ἱερῶν συμφερόντων τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ ἐπαρχίᾳ ὀρθοδόξων. Διὸ ἐν ταύτῃ ἕδρευει ὁ ἀνώτατος πνευματικὸς ἄρχων αὐτῶν, ὁ μητροπολίτης Μυτιλήνης, διοριζόμενος ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν αὐτῇ ὑφίσταται καὶ λειτουργεῖ καὶ ἡ ἀνωτάτη τῶν Ὀρθοδόξων κοινοτικὴ ἀρχή, τὸ ***Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον,*** ἤτοι ἡ ***Δημογεροντία.*** Τὸ συμβούλιον τοῦτο, συνεδριάζει ὑπὸ τὴν συνετὴν προεδρείαν τοῦ ρέκτου ἡμῶν Μητροπολίτου κ. Κυρίλλου κατὰ πᾶσαν Τετάρτην πρὸς ἐκδίκασιν καὶ διεκπεραίωσιν πάσης ὑποθέσεως, ὑπαγομένης εἰς τὴν ἁρμοδιότητα καὶ δικαιοδοσίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὑπάρχει καὶ ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τιμώμενος. Ὁ ναὸς οὗτος ἀνοικοδομηθεὶς τῷ 1864, ηὐρύνθη καὶ ἐκαλλωπίσθη τελευταῖον κατὰ τὸ 1899. Ἐν αὐτῷ δὲ ἐν-

τὸς λάρνακος διατηρεῖται τὸ λείψανον τοῦ νεομάρτυρος ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Βυζαντίου.

Ἐπὶ δὲ τῆς μεγάλης πύλης τῆς εἰσόδου ὑψοῦται εἰς ὕψος 30 περίπου μέτρων γοτθικοῦ ρυθμοῦ κωδωνοστάσιον ἐκ πελεκητοῦ λίθου ἐκτισμένον. Ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει μέγα ὡρολόγιον δεικνῦον τὰς ὥρας καὶ σημαῖνον αὐτὰς ἐπὶ μεγάλου κώδωνος εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν πολιτῶν.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Ἐν Μυτιλήνῃ ἐκδίδονται δύο πολιτικαὶ ἐφημερίδες:

Ἡ «***Σάλπιγξ***» ὑπὸ τὴν διευθυνσιν τοῦ κ. Ν. Κ. Παρίτση, δ. ν., καὶ ἡ «***Λέσβος***» ὑπὸ τὴν διεύθυσιν τοῦ κ. Ν. Ταχτατζῆ.

Ἓν περιοδικὸν σύγγραμμα «***ἡ Χαραυγή***» καὶ ἓν σατυρικόν.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΕΝ ΟΛΗ ΤΗ ΝΗΣΩ ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ

α') Ἐλαιοτριβεῖα.

Π. Μ. Κουρτζῆ, Χρ. Ἀθανασιάδου, Στ. Ι. Γεωργιάδου (ἐν Μυτιλήνῃ), Ἀδελφῶν Ι. Χ΄΄ Μαλιάκα (ἐν Ἐπάνω Χάλικᾳ), Β. Χ΄΄ Ἐμμανουὴλ (ἐν Βαρειᾷ), Ἀδελφῶν Β. Κούμπα, Β. Ἰωάννου (ἐν Ἀκρωτηρίῳ), Β. Βόμβα (ἐν Ἁγίᾳ Μαρίνῃ), Ἀδελφῶν Καραβιάρη (ἐν Ἀκλειδιοῦ), Γ. Κανέλ-

λου (ἐν Ἀληφαντᾷ), Μ. Τζωρτζίδου (ἐν Πυργί), Π. Μ. Κουρτζῆ (ἐν Κέντρῳ), Ἀλέκου Π. Βασιλείου, Α. Β. Μουζάλα καὶ υἱοῦ (ἐν Λουτροῖς), Σταύρου Καραμιάνου (ἐν Ντίπι), Μουζάλα καὶ Πρήμιου (ἐν Κάτω Τρίτῳ), Μουσταφᾶ Χ΄΄ Μπεκὶρ (ἐν Μυχῷ), Μπεκὶρ Βέη (ἐν Παππάδῳ), τῆς Κοινότητος (ἐν Ἀσωμάτῳ), τῆς Κοινότητος (ἐν Ἁγιάσσῳ), τῆς Κοινότητος (ἐν . . . . .), Σαπουναδέλη (ἐν Ἁγιάσσῳ), Ἀδελφῶν Τζωρτζίδου καὶ Ἀποστ. Γρημάνη (ἐν Πολυχνίτῳ), Ματ̈στρου Σαραντινοῦ καὶ Κλαδογένη, Ἀδελφῶν Σάκη, τῆς Κοινότητος (ἐν Πολυχνίτῳ), Δ. Ψωμαδέλη καὶ Σας, Γ. Ν. Στεφάνου καὶ Σας (ἐν Κάπῃ), τῆς Κοινότητος, τῆς Κοινότητος καὶ Γ. Τζωρτζίδου (ἐν Ἰσβύρῃ), Ἀντωνίου Γαλάνη, Εὐστρατίου Παντελῆ (ἐν Βασιλικοῖς), τῆς Κοινότητος, Δ. Ἀποστόλου καὶ Σας, Ν. Δ. Κομίλη καὶ Σας καὶ Ν. Δ. Κομίλη (ἐν Μανδαμάδῳ), Ν. Δ. Κομίλη, Ἀλῆ Τσουμὲρ (ἐν Κλειοῦ), Ἀλῆ Τσουμὲρ (ἐν Μολύβῳ), Ἀχ. Κ. Καλλιγέρη (ἐν Σκαμνιᾷ), Θειμιστ. Φραγκάτου (ἐν Πέτρᾳ), Ἀδελφῶν Π. Χατζησάββα (ἐν Ἀζτάρῳ), τοῦ ἰδίου (ἐν Στύψῃ), Γρηγορ. Κούπα, Ὀρφανῶν Μ. Φορτούνα (ἐν Πηγῇ), Υἱῶν Π. Βασιλείου, Ὄθωνος Ἰωάννου (ἐν Μηστιγνοῖς), Θεοδοσιάδου 3 (ἐν Θερμῇ), Ἀδελφῶν Α. Μποστάνη (ἐν Παμφίλοις), Ἄτκινσων, Ἀλεξάνδρου Σάλτα (ἐν Παμφίλοις), Ἀδελφῶν Β. Βενλῆ, Ν. Π. Μητρέλια (ἐν Παναγιούδᾳ), Ὀρφανῶν Π. Ζερμπίνη, Ἀποστόλου Σημανδήρη, Ἰωάννου Γιαννέλη (ἐν Μόρᾳ), Α. Β. Μουζάλα καὶ υἱοῦ (ἐν Καρὰ-Τεπέ), Ἰωάννου Ἀποστολίδου (ἐν Βρυσᾷ), Ἀριάδνης Γ. Καμπεζῆ (ἐν Παρακοίλοις), τῆς ἰδίας (ἐν Ὑψηλομετώπῳ), Ε. Α. Πασπάτη, Ἀγγλίδος Λουΐζινιὰν (ἐν Πέρσμᾳ Γέρας), Ι. Π. Ταπανλῆ καὶ Σας (ἐν Παλαιοκήπῳ), Φειδέλη-Νέζη (ἐν Σκοπέλῳ Γέρας), Τουραχάνη (ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ), Ε. Βρανᾶ, Δ. Ψύρρα, Ε. Σαραμπάλη (ἐν Παππάδῳ), Δ. Σουλάκη (ἐν Μεσαγρῷ Γέρας), Ι. Ε. Ἀθανασιάδου καὶ υἱῶν, Ἀδελφῶν Βουλαλᾶ,

Ἀδελφῶν Γεωργαντέλη, Ἀδελφῶν Παπαγεωργίου, Ἀδελφῶν Ι. Μαμακέλη, Ἐμμ. Τραγάκη, Ἰωάννου Ξυπτερᾶ, Δημ. Χ΄΄ Βασιλείου, Ἀδελφῶν Παπουτσάνη, Τζάννου Τυροπούλη, Δ. Φραντζόγλου (ἐν Πλωμαρίῳ), Δούκα Γεωργαντέλη (ἐν Πλαγιᾷ), Ε. Μαραγγέλη καὶ Τραγάκη, Ι. Ε. Ἀθανασιάδου—Υἱῶν καὶ Ε. Ἀθανασέλη, Ἀδελφῶν Γεωργαντέλη, Εὐστρατίου Ἀθανασέλη (ἐν Βούρκῳ), Ἐμμ. Τραγάκη (ἐν Ἀκρασίῳ), Ὁμήρου Κλούρα, Παναγιώτου Σάββα (ἐν Πολυχνίτῳ), Π. Ἐλευθεριάδου (ἐν Πέτρᾳ), Σπύρου Χ΄΄ Ἀντωνίου καὶ Ἀθαν. Κολέττη 2 (ἐν Βρυσᾷ), Δ. Πασαδέλη (ἐν Τελωνίοις), Τεκὶρ Βέη καὶ Μιχαὴλ Πέτρου (ἐν Παρακοίλοις), Δ. Ἀγγελίδου, Κωνστ. Ράλλη (ἐν Καλλονῇ), Θρ. Μελανδινοῦ καὶ Εὐστρ. Γιαλούρη (ἐν Μελήντᾳ) καὶ ἕτερα 50—60 ἐλαιοτριβεῖα ἄνευ ἀτμοῦ καθ' ὅλην τὴν νῆσον.

β΄) Ἐργοστάσια πυρηνελαίου.

Α. Β. Μουζάλα καὶ υἱοῦ (ἐν Λουτροῖς), Ἐμμ. Τραγάκη (ἐν Πολυχνίτῳ), Ἀδελφῶν Α. Μποστάνη, Ἄτκινσων (ἐν Παμφίλοις), Ι. Π. Παπαγεωργίου καὶ Ἀδελφῶν Δ. Μελανδινοῦ, Παπαγεωργίου, Ι. Ε. Ἀθανασιάδου καὶ Υἱῶν (ἐν Πλωμαρίῳ).

γ΄) Σαπωνοποιεῖα.

Υἱῶν Β. Ρουσέλη, Υἱῶν Π. Βασιλείου, Ἀποστ. Γρημάνη καὶ Θρ. Ἐλευθεριάδου, Δ. Δουβαλετέλη, Ἀχιλλ. Βουρνάζου, Ἀδελφῶν Π. Χατζησάββα, Ἀδελφῶν Μ. Γούτου καὶ ὅ ἕτερα μικρὰ διαφόρων (ἐν Μυτιλήνῃ).

Ἐμμ. Τραγάκη, Ἀποστ. Γρημάνη καὶ Θρ. Ἐλευθεριάδου (ἐν Πολυχνίτῳ), Ἄτκινσων, Ἀδελφῶν Μποστάνη (ἐν Παμφίλοις), Ἀδελφῶν Βενλῆ (ἐν Παναγιούδᾳ), Α. Χ΄΄ Βασιλείου καὶ Σας, Ἀδελφῶν Γιαννέλη καὶ Α. Πασπάτη, Δ.

Καραμπέλα καὶ Σας, Καπιώτου, Ι. Π. Ταπανλῆ καὶ Σας, Π. Χαρ. Χ΄΄ Βασιλείου καὶ Σας (ἐν Γέρᾳ), Ι. Ε. Ἀθανασιάδου καὶ Υἱῶν, Ἐμμ. Α. Τραγάκη, Δ. Παπουτσάνη, Ι. Δ. Πούλια, Ι. Δ. Γεωργαντέλη, Ἀδελφῶν Π. Μαμακέλη, Ι. Π. Ξυπτερᾶ (ἐν Πλωμαρίῳ), ἐργοστάσιον ἀρωματικῶν σαπώνων Ἀλκαίου Μεταξᾶ (ἐν Πλωμαρίῳ).

δ΄) Βυρσοδεψεῖα.

Ἀδελφῶν Βενλῆ, Β. Βουνοφακίδου (ἐν Παναγιούδᾳ), Α. Β. Μουζάλα καὶ Υἱοῦ, Θ. Ἐπανωμμάτη, Ἀδελφῶν Ἀράπη, Κληρονόμων Πολιτάκη, Ἀλεπουδέλη, Κοσμᾶ, Ἀποστ. Τριανταφυλλίδου, Σκριβάνου (ἐν Καρὰ Τεπέ), Υἱῶν Ε. Ν. Σουρλάγκα (ἐν Γέρᾳ), Τιμολέοντος Ράλλη, Γεωργίου Χαραλάμπους, Ἀδελφῶν Καριώτου, Μιχ. Ράλλη (ἐν Καλλονῇ).

ε΄) Σιδηρουργεῖα.

Λουκᾶ καὶ Καραμητσοπούλου, Δημοσθ. Πικούλη (ἐν Μυτιλήνῃ) καὶ διάφορα ἄλλα περὶ τὰ 25 εἰς ὅλην τὴν νῆσον ἄνευ ἀτμοῦ τὰ τελευταῖα.

στ΄) Ἀτμοκίνητοι Ἀλευρόμυλοι.

Σταμ. Ι. Γεωργιάδου (ἐν Μυτιλήνῃ), Α. Β. Μουζάλα καὶ Υἱοῦ (ἐν Καρὰ Τεπέ), Σαμουὴλ Pay, Ι. Ρασακάκη (ἐν Καλλονῇ).

ζ΄) Κλωστήρια καὶ Ὑφαντήρια.

Σταμ. Ι. Γεωργιάδου, Ἀποστ. Χρ. Ἀθανασιάδου (ἐν Μυτιλήνῃ), Πέτρου Α. Ραπίτου καὶ Σας (ὑφαντήριον τσιπιῶν) (ἐν Μυτιλήνῃ).

η΄) Ἐργοστάσια ὑδραυλικῆς ἀσβέστου.

Π.Μ.Κουρτζῆ (ἐν Μυτιλήνῃ), Χαλὶμ Βέη (ἐν Ἀληφαντᾷ).

θ΄) Διάφορα ἄλλα.

1 Πριονιστήριον καὶ 1 Μακαρονοποιεῖον Σταμ. Ι. Γεωργιάδου (ἐν Μυτιλήνῃ), 1 Παγοποιεῖον Πέτρου Α. Ραπίτου καὶ Σας, 1 Βαφεῖον Θ. Κουτσουμπῆ, 2 Ζαχαροπλαστεῖα Ἀδελφῶν Βουγιούκα καὶ Τσαγλάνη, 1 Χαλβαδοποιεῖον Τσαγλάνη, 1 Βαρελοποιεῖον Χ. Ε. Βασιλείου, 1 Ἐργοστάσιον Γλυκερίνης, 1 Ναυπηγεῖον Ψαραδέλη 1 Ἐπιπλοποιεῖον Εὐρωπαϊκὸν Δ. Κόβαλα (ἐν Μυτιλήνῃ), 1 Κεραμοπλαστεῖον Κατσάνη (ἐν Παμφίλοις), 2 Νταλκτριβεῖα Ἀδελφῶν Χ΄΄ Βασιλείου (ἐν Πέραμᾳ Γέρας) καὶ Θρασ. Μελανδινοῦ καὶ Εὐσταθ. Γιαλούρη (ἐν Μελήντᾳ) καὶ διάφορα ἄλλα κεραμεῖα τούβλων, κουμαρίων καὶ διαφόρων σκευῶν ἐν Ἁγιάσσῳ, Γέρᾳ, Παμφίλοις, Θερμῇ, Μανδαμάδῳ καὶ Βαρειᾷ.

Τραπεζιτικὰ Καταστήματα ἐν Μυτιλήνῃ.

Ὑποκατάστημα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορικῆς Τραπέζης, διευθυντὴς Ἰάκωβος Ἐμμανουήλ.

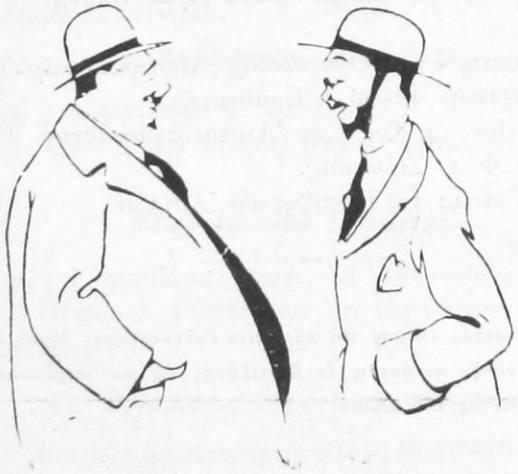
Πρακτορεῖον τῆς Τραπέζης Ἀνατολῆς διευθυνταὶ Ἐμμ. Λουκᾶς καὶ Φώτ. Σιμωνίδης.

Ὑποκατάστημα τῆς Τραπέζης τῶν Ἀθηνῶν.

Εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος θὰ κάμωμεν ἐκτενέστερον λόγον περὶ τῆς βιομηχανικῆς κινήσεως ἐν Μυτιλήνῃ, ὡς καὶ περὶ παντὸς ἄλλου, ἀφορῶντος τὸν τόπον.

— *Γκαρσόν, νὰ βάλῃς στὸ τραπέζι ἀκόμη δύο σερβίτσια.*
— *Πῶς ; περιμένει συντρόφους ὁ κύριος ;*
— *Ὄχι, ἀλλὰ ἐγὼ ξεύρεις τρώγω γιὰ τρεῖς.*

— *Τἄμαθες, φίλε μου... θὰ βάλουν λέγει φόρο καὶ στὰ καπέλλα τῶν κυριῶν.*
— *Πῶς ;*
— *Μὰ ἔτσι, λέγει, μονάχα μποροῦν νὰ σωθοῦν τὰ οἰκογενειακὰ τοῦ κράτους.*

ΜΑΡΘΑ ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΔΙΣ - ΒΕΣΙΚΤΑΣ

Ἀναλαμβάνει νὰ προμηθεύῃ καὶ ἀποστέλλῃ εἰς τὰς ἐπαρχίας πάντα τὰ γυναικεῖα εἴδη, ἤτοι :

α΄) Ἕτοιμα φουστάνια καὶ κουστούμια διὰ γυναῖκας καὶ παιδία.
β΄) Ἐπανωφόρια, καπέλλα καὶ ὑποδήματα.
γ΄) Ὑφάσματα φουστανίων καὶ ἀστροῤῥούχων καὶ κεντήματα διὰ προῖκας.
δ΄) Πάντα τὰ ὑλικὰ ἐργοχείρων διὰ Παρθεναγωγεῖα.
ε΄) Ὑφάσματα καὶ πάντα τὰ ἀντικείμενα πρὸς ἐπίπλωσιν δωματίων.

ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΔΙ' ΑΤΜΟΥ
Κ. Δ. ΔΟΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις.

Ὑποκατάστημα ἐν Σιρκετζῇ, Σταθμὸς Τροχιοδρόμου.

Διευθυντὴς Π. ΦΛΩΡΙΔΗΣ.

ΠΟΤΑ : Κονιὰκ Ὀθωμανικόν, Δούζικο, Μαστίχα, Βύσινο Κονιάκ, Ἐλιξήριον στομαχικόν, Ροσόλιον Πορτοκαλίων, Οἶνοι Νέοι καὶ παλαιοί, Μοῦστοι Χαρδαλιὲς καὶ Θειοῦχος, Ὄξος, Πετμέζια.

Πώλησις Χονδρικῶς καὶ Λιανικῶς.

ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΘΗΛΕΩΝ
ΟΛΥΜΠΙΑΔΟΣ ΛΕΜΠΕΡΙΑΔΟΥ

Ἐν Ἀδριανουπόλει.

Τροφεῖα 18 μόνον Λ. Τ. δι' ὁλόκληρον σχολικὸν ἔτος, παρέχον πλὴν τῆς ἀρίστης τροφῆς καὶ ἀνέτου διαμονῆς καὶ μαθήματα πρακτικῆς παιδαγωγικῆς, ἀνθοποιΐας, ζωγραφικῆς, κοπτικῆς καὶ ραπτικῆς ἐξωτερικῶν γυναικείων φορεμάτων.

ΑΝΤΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Κατ' ἀπαραίτητον καθῆκον ἐνταῦθα ἀπονέμω δημοσίᾳ τὰς θερμοτάτας καὶ ἐγκαρδίους εὐχαριστίας μου κατὰ πρῶτον μὲν πρὸς τὴν ἐν Μυτιλήνῃ εὐγενεστάτην Κυρίαν Μαριγὼ Μ. Βαμβούρη, ἥτις ὅλως ἰδιάζουσαν προθυμίαν καὶ ἰδιάζον ἐνδιαφέρον ἔδειξεν ὑπὲρ τῆς ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρυτέρας διαδόσεως τοῦ Ἡμερολογίου, εἶτα δὲ κατὰ σειρὰν πρὸς τὰς καὶ τοὺς ἕξῆς ἀξιοτίμους Κυρίας καὶ Κυρίους, οἵτινες καὶ οὗτοι ὄχι ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τὴν διάδοσιν αὐτοῦ· ἤτοι πρὸς τὰς: Κυρίας Σοφίαν Θρ. Μελανδινοῦ ἐν Μυτιλήνῃ, Εἰρήνην Β. Ἀράπογλου ἐν Πλωμαρίῳ, Ἀναστασίαν Δ. Μελανδινοῦ καὶ δεσποινίδα Μαρίαν Ἀθ. Καραπαναγιώτου ἐν Μυτιλήνῃ, κυρίαν Ἄνναν Α. Ἀξιώτου ἐν Μακροχωρίῳ, δ. Ἑλένην Μανικοπούλου ἐν Βαλατᾷ, κ. Φανὴν Εὐστ. Μαμάκου ἐν Ραιδεστῷ, Ὀλυμπιάδα Λιμπεριάδου καὶ δ. Ὀλυμπίαν Ἀγγέλου ἐν Ἀδριανουπόλει, δ. Κράτειραν Βογιᾶ, Φωτεινὴν Τριανταφυλλίδου, Εὐφροσύνην Σ. Ἰορδανίδου, Λευκοθέαν Παπαδοπούλου, Ἀνδρομάχην Γ. Νουδιάδου, κύριον Ὀρέστην Μιχαηλίδην, δεσποινίδας Μεταξίαν Γρ. Ἀράπογλου ἐν Διπλοκιονίῳ, Σοφίαν Θειάφη ἐν Σιρκετζῇ, Ἀναστασίαν Ἰωαννίδου ἐν Χαλκηδόνι, Βιργινίαν Γεωργιάδου ἐν Πέραν, Μαρίαν Λαζαρίδου ἐν Μαγνησίᾳ, κυρίαν Ὀλυμπιάδα Δημητριάδου καὶ δεσποινίδας Μαγδαληνὴν Ἰωάννου ἐν Λήμνῳ, Ἀδελφὰς Τσινόγλου ἐν Σινώπῃ, Μαρίαν Ι. Κορωναίου ἐν Καισαρείᾳ, Ἐλεονώραν Κωνσταντινίδου ἐν Προύσῃ, κύριον Μαλιάκαν Ράλλην, καθηγητὴν ἐν Χάλκῃ, δεσποινίδας Μερόπην Σέρεσλη ἐν Μολύβῳ τῆς Μυτιλήνης, Εἰρήνην Λογοθετίδου ἐν Βιζύῃ, Σταυριάνθην Ἡλιάδου ἐν Δαρδανελλίοις, Ζωὴν καὶ κ. Λουΐζον Κ. Μανουηλίδου ἐν Πέραν, δ. Ἀγάθην Βοτάνη ἐν Φαναρίῳ, Εὐαγγελίαν Κροκοδείλου ἐν Διπλοκιονίῳ, κ. Ἀδελφοὺς Γρηγοριάδου ἐν Σμύρνῃ, Ἀπόστολον Παπαλαδᾶν ἐν Ραιδεστῷ, δ. Φραγκίσκην Ἀπέργη ἐν Θεραπείοις, κ. Δημήτριον Ἡλ. Ψωμόπουλον ἐν Κυδωνίαις καὶ τέλος πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς, ὧν αἱ ἀγγελίαι θὰ φθάσουν μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν, ὡς καὶ πρὸς πάντας ἐν γένει τοὺς ἐγγραφέντας ἐν τῷ ἡμετέρῳ Ἡμερολογίῳ μὴ ἀναφέρουσα αὐτοὺς κατ' ὄνομα. Ἔτι δὲ ἀπονέμω τὰ θερμὰς εὐχαριστίας μου καὶ πρὸς πάντας τοὺς εἴτε αὐθορμήτως, εἴτε τῇ ὑποδείξει μου γράψαντας πρόσφορόν τι ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ μου.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἡ ἐκδότις

Χ. Π. ΜΕΛΑΝΔΙΝΟΥ

Εὑρίσκεται παρὰ τῇ ἐκδότιδι ἐν Βεσικτὰς
καὶ παρ' ἅπασι τοῖς Βιβλιοπώλαις ἐν Κων)πόλει.

Τιμᾶται Χρυσόδετον Γρ. 13.
" Ἄδετον " 10.